

Hulp van de sociale context & de toegankelijkheid van de hulpverlening

Een onderzoek naar de invloed van de sociale context op de toegankelijkheid van de hulpverlening in Bunschoten-Spakenburg en de consequenties hiervan voor de aanpak van de hulpverlening van De Boei.



In opdracht van stichting 'De Boei' Centrum voor welzijn en hulpverlening in de gemeente Bunschoten-Spakenburg.

Door: Dianne van Noort & Eline van Keulen
Opleiding: Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
Christelijke Hogeschool Ede
Afstudeerbegeleider: Anja Vrijmoeth
Eerste beoordelaar: Wilfred Vollbehr
Mei 2015

Inhoudsopgave

Bibliografie	4
Uitgeschreven interviews met de hulpverleningsinstanties	6
1. Interview hulpverleningsinstantie.....	6
2. Interview hulpverleningsinstantie.....	10
3. Interview hulpverleningsinstantie.....	15
4. Interview hulpverleningsinstantie.....	21
5. Interview hulpverleningsinstantie.....	28
6. Interview hulpverleningsinstantie.....	33
Uitgeschreven interviews met de burgers	38
1. Interview met een burger.....	38
2. Interview met een burger.....	44
3. Interview met een burger.....	49
4. Interview met een burger.....	55
5. Interview met een burger.....	66
6. Interview met een burger.....	77
7. Interview met een burger.....	84
8. Interview met een burger.....	94
Doorgestreepte interviews met hulpverleningsinstanties	107
1. Interview met een hulpverleningsinstantie	107
2. Interview met hulpverleningsinstantie	111
3. Interview met hulpverleningsinstantie	116
4. Interview met hulpverleningsinstantie	122
5. Interview met hulpverleningsinstantie	129
6. Interview met hulpverleningsinstantie	134
Doorgestreepte interviews burgers	139
1. Interview met een burger.....	139
2. Interview met een burger	145
3. Interview met een burger.....	150
4. Interview met een burger.....	156
5. Interview met een burger.....	167
6. Interview met een burger.....	178
7. Interview met een burger.....	185
8. Interview met een burger.....	195

Interviews met hulpverleningsinstanties; sublabel, fragmenten, codes.	208
Interviews met burgers; sublabel, fragmenten, codes	223

Bibliografie

- Andel, A. & Weisfelt, P. (2005). *De geheimen van de groep. Het proces van het systeem en de consequenties voor individu, groep en organisatie*. Amsterdam: Boom Nelissen.
- Bruijn, I. de, Elferink, J., Kruiswijk, W., Peters, A. & Scholten, C. (2013). *Mantelzorgers en vrijwilligers in beeld*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Delfos, M.F. (2013). *Ik ben aan ze gehecht. Over gehechtheid als een boei in nood*. Amsterdam: SWP.
- De Boei, centrum voor welzijn en hulpverlening. (2014, 4 september). De Boei op koers. Gedownload van, <http://www.deboeibunschoten.nl/k/n91/news/view/1043/174/visiestuk-de-boei.html>
- De Boei, centrum voor welzijn en hulpverlening. (z.d.). Hulp aan volwassenen. Geraadpleegd van, <http://www.deboeibunschoten.nl/volwassenen>
- De gereformeerde kerk Bunschoten-Spakenburg, 2011-2015. Geraadpleegd van, <http://www.gkbs.nl/historie-gereformeerde-kerk-bunschoten-spakenburg>
- Encyclo.nl, Nederlandse encyclopedie (z.d.). Coping. Geraadpleegd van, <http://www.encyclo.nl/begrip/coping>
- Encyclo.nl, Nederlandse encyclopedie (z.d.). Cultuur. Geraadpleegd van, <http://www.encyclo.nl/begrip/cultuur>
- GGZ nieuws.nl. (23 oktober 2014). Schaamte grootste belemmering bij zoeken hulp psychische problemen. Geraadpleegd van, <http://www.ggznieuws.nl/home/schaamte-grootste-belemmering-bij-zoeken-hulp-psychische-problemen/>
- HAN (z.d.). ISPB: 2. Sociale context. Geraadpleegd van, <http://www.han.nl/onderzoek/werkveld/onderwerpen/psychiatrische-zorg/interpersoonlijke-sociaal/sociaal-%28sociaal-systeem%29/>
- Heijs, N. & Mur, L. (2007). *Ondersteuning mobiliseren vanuit netwerken*. Soest: Nelissen.
- Holster, N. (2007). *Schaamte in groepen. Van verhullen naar onthullen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Invoeringwmo.nl. (z.d.). Bakens Welzijn Nieuwe Stijl. Geraadpleegd van, <http://www.invoeringwmo.nl/onderwerpen/bakens-welzijn-nieuwe-stijl>
- Kalman, G., van de Groep, S. (2011). *Altijd de beste willen zijn. Succesvolle mensen uit Bunschoten-Spakenburg*. Reproka Publishers 2011.
- Mertens, M. & Vandeboek, E. (1993). *Systeemgerichte methoden in de hulpverlening. Een initiatie in het omgaan met mensen in hun netwerken*. Leuven/Apeldoorn: Garant-Uitgevers.

Muijs, A. (15 februari 2014). Spakenburgers zijn harde werkers, maar slechte praters. *De Bunschoter*, Gedownload van,
<http://www.solutionscenter.nl/Portals/1/media/De%20Bunschoter%2007022014.pdf>

Nederlands Jeugd Instituut. (z.d.). De jeugd- en gezinsgeneralist als spil in het nieuwe jeugdstelsel. Gedownload van,
<http://www.nji.nl/nl/Factsheet-generalistisch-werken.pdf>

Onderwaater, A. (2013). *De onverbreekelijke band. Inleiding & ontwikkelingen in de contextuele therapie van Nagy*. Amsterdam: Pearson.

Ondernemen regio Amersfoort Bunschoten (z.d.). Geraadpleegd van,
<http://ondernemen.regioamersfoort.nl/bunschoten/>

Regas, cliënten-volg-systeem. Geraadpleegd in 2015 van,
mijn.regas.nl

Scholte, M., Sprinkhuizen, A. & Zuithof, M. (2012). *De generalist. De sociale professional aan de basis*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Tijd voor Spakenburg. (z.d.) Bunschoten-Spakenburg. Geraadpleegd van
<http://www.vvwbunschoten-spakenburg.nl>

Uitgeschreven interviews met de hulpverleningsinstanties

1. Interview hulpverleningsinstantie

SPV-er, man

Student: We willen u een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een half uur tot driekwartier voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat u uit de naam van de instelling en deze zullen wij vermelden. Gaat u daarmee akkoord?

Hulpverlener: Ja, daar ga ik mee akkoord.

Student: De eerste topic is sociale context. Wat merkt u van de hulp van de sociale context van cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: De hulp van de sociale context van de cliënten die ik krijg?

Student: Ja.

Hulpverlener: Dus je bedoelt eigenlijk een beetje mantelzorg?

Student: Ja, het netwerk wat om een cliënt heen staat.

Hulpverlener: Ik merk hier in het dorp dat dat wel behoorlijk groot is. Dit dorp is anders als andere plekken in Nederland. Ik werk ook in Maarn en in Maarsbergen in een huisartsenpraktijk. En ik werk in Amersfoort in de psychiatrie. En dan merk ik, dit is wel een gemeenschap, een besloten gemeenschap. Veel onderlinge samenhang en veel betrokkenheid van families met elkaar en die dan toch ook behoorlijk goed voor elkaar zorgen. Dan merk ik dat dat meer dan gemiddeld is als andere plekken in Nederland.

Student: En in hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloed wordt door deze sociale context?

Hulpverlener: Nou ja, deze sociale context is natuurlijk een positief punt, maar voor de andere kant: de sociale controle is ook heel erg groot. En dat is voor sommige mensen ook wel erg belemmerend. Die hebben zoiets van: iedereen weet van alles van elkaar en ze vinden van alles van elkaar. En er wordt dan ook behoorlijk over elkaar gepraat. En dat is qua privacy is dat.. soms nogal eens moeizaam. En mensen voelen zich in de gaten gehouden door anderen. Dus het heeft zijn voors hè, als je slecht bent dan word je opgevangen door je familie, door de kennissen, door de leden van de kerk hè, kerk grote invloed. Maar andere kant, mensen die van buitenaf komen, die moeten daar heel erg aan wennen. Die hebben zoiets van: ze houden me altijd overal in de gaten en ja, dat is belemmerend.

Student: Volgende vraag heeft u wel een beetje beantwoord. Wat zijn volgens u helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlening: Nou ja, heb ik het net al een beetje over gehad hè? Ik bedoel als familieleden betrokkenheid met elkaar, dat ze zorgen voor elkaar. En ze willen ook allemaal dat het goed met hun naasten gaat. En nou ja, vanuit de kerk is dat natuurlijk ook zo. Barmhartigheid, saamhorigheid en dat je goed doet voor elkaar. Maar van de andere kant is dat soms ook té, dat iedereen zich met elkaar bemoeit. Dat ze allemaal naar elkaar kijken, wat die heeft heeft de ander niet. En dat geeft dan weer afgunst en dat geeft weer concurrentie en competitie toestanden. Dus ja, dat zijn de voors en tegens van een sterke sociale context.

Student: Topic 2 is hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening toe gaan, omdat ze eerst proberen de problemen binnen de context op te lossen. Is dit volgens u zichtbaar in de praktijk en zo ja, hoe?

Hulpverlener: Ja, dat weet ik niet. Misschien was dat vroeger wel zo. De maatschappij is veranderd en ook hier in Bunschoten-Spakenburg is het toch ook allemaal wel met de tijd mee gegaan.

Misschien iets langzamer dan in de rest van Nederland waar het allemaal losser is in hoge normen en waarden en invloed van de kerk en alle instanties wat losser is geworden. En wij hebben hier juist bij de huisartsenpraktijk, wat ik dan doe is POH GGZ. Praktijkondersteuner Huisartsen Geestelijke Gezondheidszorg. Oftewel, SPV. We hebben dit juist aangeboden, die eerste lijn, om laagdrempelig mensen hulp te bieden. Dat ze makkelijker, in een eerder stadium komen om hulp te vragen. Voordat het heel lang wordt uitgesteld en gaat escaleren.

Student: In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Loyaliteit.. nou dat is.. Nog een keer de vraag alsjeblieft.

Student: In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Nou positief of negatief hè. Loyaliteit.. ja god, er gebeurt hier wel eens wat het een en ander in het dorp en in de families en onder elkaar. Die saamhorigheid en niet 'de vuile was' buiten hangen is zeker wel een bepalende factor. Dat.. onder elkaar houden. En soms komen mensen dan uiteindelijk wel met hun verhaal over dingen die het daglicht niet kunnen verdragen, of toch bepaalde geheimen. En dan moeten ze dan toch ja.. aan geloven. Maar dat geeft zoveel stress en toestanden. Dat ze hier wel met hun verhaal komen, maar die loyaliteit die zie je er doorheen en dat benoemen ze ook wel van; dat is tussen ons en.. Maar goed, ik heb beroepsgeheim dus dat is inderdaad zo. Ik probeer ze daar dan ook altijd wel van te laten doordringen, dat ze hier veilig alles kunnen zeggen, hoe vreemd of hoe raar het ook is, dat ze hier altijd alles kwijt kunnen. Ja, dus loyaliteit ja.. dat is ook in negatieve zin hè. Dat ze bang zijn om openheid van zaken te geven.

Student: In hoeverre wordt de sociale context betrokken in de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou, ik krijg soms mensen hier met psychische problemen en dan blijkt toch in de thuissituatie zich het een en ander af te spelen. He, relatieproblematiek. En ik vraag vaak aan een cliënt of hij het volgende gesprek de partner mee te nemen. Om te horen hij die de problemen ziet, wat eraan te doen is. Ook wel gezinnen met kinderen met problemen soms hè.. want mijn cliënten zijn kinderen vanaf een jaar of 8,9. Kinderen die faalangstig zijn op school en vastlopen. Tot ouderen van 80+. Ik heb ook wel mensen van 109 gehad. Dus ik kijk altijd wel verder dan de cliënt zelf en zijn eigen probleem, maar ook de sociale context of milieu. De interactie met wat er thuis allemaal speelt. Die betrek ik vaak, school bijvoorbeeld ook. Kinderen die daar gepest worden. In zo'n geval ja, betrek ik die sociale context er wel bij. Wel belangrijk om mensen, leden van het systeem er bij te betrekken, ja.

Student: Dan hebben we topic 3, dat is Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in de beïnvloeding van de sociale context van mensen die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en mensen die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen en zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Verschil in beïnvloeding, zei je dat?

Student: Ja, verschil in beïnvloeding van de sociale context.

Hulpverlener: Nou ja, ik vraag altijd wel van. Mijn eerste vraag hier is: 'ben je een rooie of ben je een blauwe?'. En dan kijken ze zo van: he, die snapt wat van het dorp. Je wordt met een rood hart geboren of met een blauw hart. En dat geeft wel een bepaalde openheid van he; hij snapt wel hoe het hier werkt. Maar mensen die van buiten komen, komen van buiten en die blijven altijd vreemd. En dat zeggen ze zelf ook. He iemand die vanuit Rotterdam komt of Baarn zelfs. En die hier trouwt met iemand uit het dorp, die hier bij in komt wonen voelt zich over het algemeen een beetje een buitenstaander. En zo blijven ze ook altijd benaderd worden. Al hangt dat natuurlijk ook van de persoon zelf af. Hoe makkelijk je zelf mee wilt doen en wilt integreren in de cultuur. Of je mee wilt

gaan. Maar goed, er is zeker wel een verschil tussen inheemse en export, haha.

Student: Ziet u daarin ook verschil in de beïnvloeding van de context?

Hulpverlener: Hoe bedoel je dat?

Student: Nou, of bijvoorbeeld het netwerk een andere rol speelt bij mensen die hier later zijn komen wonen.

Hulpverlener: Het netwerk van mensen die ergens anders vandaan komt.. of dat dat anders is als het hier werkt?

Student: Ja.

Hulpverlener: Ja.. mensen die van elders komen en die hier dan in het dorp komen, die moeite hebben met zich aan te passen, die hoor je 25 jaar na dato echt zoiets van: dat ze het hier nog steeds niet naar hun zin hebben. Die missen bijvoorbeeld de anonimiteit van de grote stad waar je niet zo in de gaten wordt gehouden. Die dan ook zeggen van: straks als de kinderen groot zijn dan zit ik hier niet meer. Dat is wel een verschil in hoe ze die sociale context ervaren. En of ze het wel of niet prettig vinden. Als je niet hier in het dorp geboren bent en een goed leven wil gaan leiden, dan moet je daar toch een beetje in mee gaan. Anders dan heb je het moeilijk.

Student: Welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Schaamte.. ja, dat is zeker aanwezig. En dat heeft met name ook met die sociale controle te maken hier. Want er is relatief toch ook veel en meer alcohol en drugsproblematiek als in een andere plaats. Maar natuurlijk niet allemaal, zo zeg ik maar wat ik een beetje zie en hoor door de jaren heen. Kijk, dat is natuurlijk not done, dat hoort niet. Je hoort keihard te werken en naar de kerk te gaan en ja.. die middelen dat gebeurt overal. Maar hier in het dorp zou je dat juist niet verwachten omdat ze hard werken en naar de kerk gaan en dan juist dit soort dingen, die horen daar niet bij. Maar dat gebeurt wel. Dus dat gaat allemaal achter het gordijn en onder de pet en ouders die dat van hun kind niet merken of desnoods wel merken, die schamen zich dood. Die willen het liefste allemaal hun vuile was binnen houden. Maar goed, je hebt hier dan wel.. door de jaren heen is er een organisatie ontstaan 'moeders voor moeders'. Waarvan ze merkte; wij zijn niet de enige, er zijn ook lotgenoten. Dus het is wel gesignaleerd. En ja.. we hebben het nu natuurlijk over alcohol en drugs maar er zijn natuurlijk ook seksuele problemen. Incest, toestanden en dat soort zaken en ja dat natuurlijk nog wel een graadje erger. Of moeilijker.. ja er hangt nog meer een taboe omheen dan bij middelen. Dus dat merk je ook wel.

Student: Het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familieondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Ik praat met name over de psychische problematiek. Je hebt natuurlijk werk en privé lopen door elkaar heen. En dat is niet altijd even handig. Broers die samen een bedrijf hebben en die dan met elkaar krijgen. Of de aangetrouwde familie, de koude kant of hoe het heet. Die dan niet met elkaar kunnen. Spanningen en toestanden. Die escaleerde, had invloed op het zakenleven. Op de bedrijfswereld. Ik heb wel mee gemaakt dat zaken daardoor.. dat er zulke conflicten en toestanden ontstonden dat het gewoon niet meer werkbaar was. Maar van de andere kant zie je als je ze het allemaal goed geregeld hebben en ze kennen elkaar als broers, als beste maatjes, dat het heel goed kan gaan. Dus ja, het heeft twee kanten. Ja, ieder nadeel heeft zijn voordeel.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Kenmerkende factoren die..

Student: Kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden.

Hulpverlener: Ik moet zeggen dat er wel veel sociale controle en bewogenheid is. Saamhorigheid. Dat

mensen toch ook.. de kerk heeft hier toch ook een hele grote invloed. Niet alleen de kerkgang, maar ook elkaar ondersteunen. Mensen die het moeilijk hebben, er zijn allerlei initiatieven vanuit de organisaties en kerken ontstaan die heel goed hulp bieden. Wat je in andere plaatsen niet zozeer hebt en dat is ook wel mooi om te zien.

Student: Dan hebben we topic 4, dat is WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Nou weetje, dat hebben ze dan participatiemaatschappij en ze moeten allemaal veel meer doen en de overheid moet teruggesteld worden en dat moeten mensen allemaal doen voor elkaar en eigenlijk is dat hier minder aan de orde als in de rest van Nederland, omdat dat hier eigenlijk al wel gebeurt. Omdat dat hier eigenlijk al wel aanwezig was. Dat mensen toch ook een behoorlijke saamhorigheid hebben. Ook als je hier bij een kerk hoort, ons kent ons. Ze helpen elkaar allemaal wel een beetje. Over het algemeen.. dit is nationaal ingesteld maar dit was hier eigenlijk altijd al wel aanwezig. Wil niet zeggen dat het hier overbodig is, maar het wordt gewoon al veel gedaan.

Student: En de laatste topic is groep of groepsprocessen. In een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiteten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten en hoe uiteten deze zich?

Hulpverlener: Verwachtingspatronen hier is natuurlijk hard werken. Zoals ze wel eens zeggen: niet lullen maar poetsen. Dat is van vader op zoon en generaties aan elkaar doorgegeven. Dat is ook een beetje de cultuur van het dorp. Dat is natuurlijk ook van; hard werken, goed zorgen dat je de boel op orde hebt in je huis en in je omgeving. Ja.. er wordt toch ook verwacht dat je een beetje mee gaat in de waarden en normen van het dorp. Christelijke cultuur is nog steeds wel aanwezig. Al wordt dat ook wel wat minder.. minder strak en star opgelegd aan de jeugd. Die hebben ook zoiets van, die worden daar ook wat losser in. Maar het is zeker nog wel aanwezig, dat die verwachtingen er liggen en dat is nog zeker niet helemaal weg hier. Hoewel mensen daar soms wel moeite mee hebben, maar dat het er over het algemeen een beetje bij hoort.

Student: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces?

Hulpverlener: Groepsdruk.. ja, je moet wel een beetje mee doen hier in het dorp, zoals het hoort. En als je beetje anders bent ja.. dan hoor je er niet zo bij. Dan wordt je toch een beetje nagekeken. Er wordt hier in het dorp toch ook wel behoorlijk over elkaar gepraat. Niet altijd openlijk en direct, ook achter de rug om en mensen merken dat ook van elkaar dus ze kijken ook wel uit om een beetje buiten de pas te lopen. Dat is wel een punt hier, ja.

Student: Merkt u ook dat dat invloed heeft op het proces van hulp vragen of op het hulpverleningsproces zelf?

Hulpverlener: Nou soms schamen mensen zich ervoor dat ze andere normen hebben. Dan ja.. dat je dan uitgestoten wordt is misschien een groot woord maar het is wel heel moeilijk om hierover te spreken. Sommige mensen vinden het ook wel moeilijk om hier in de wachtkamer te gaan zitten. Want als ik iemand uit de wachtkamer haal, dan is dat niet voor zweetvoeten. Dus dan is het ook vaak dat ze dan buiten op het bankje blijven zitten en dat ik hen dan van buiten haal. Dus het ligt wel gevoelig, ja.

2. Interview hulpverleningsinstantie

Maatschappelijk werkster, vrouw

Student: We willen je een aantal vragen stellen we rekenen ongeveer een half uur voor dit interview we zullen alles opnemen om dit vervolgens op een cd-rom in te leveren. Daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat je uit naam van de instelling deze zullen wij vermelden. Ga je hiermee akkoord?

Hulpverlener: Ik ga ermee akkoord.

Student: Dan hebben we topic één. Dat is: sociale context. Wat merkt u van hulp van de sociale context van de cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: In de hulpverlening..

Student: Ja, wat u in uw werk merkt.

Hulpverlener: Wat ik merk is dat mensen van harte bereid zijn om zeg maar als je cliënten begeleidt met ze mee willen komen. En dat zie ik als hulp. Dat zeg maar de echtgenoot mee komt, of wie dan ook van de familie, best mee wilt komen als er tijd is, dat is dan wel een andere factor.

Student: Wat we vergeten zijn te vermelden is dat ik eigenlijk steeds vragenstel en in dit interview u antwoord geeft. Dus ik ga er niet op door vragen.

Hulpverlener: Dat hoeft ook niet hoor.

Student: Oké, dat u dat even weet.

Hulpverlener: Goed.

Student: In hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloed wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Ik denk dat best wel beïnvloed wordt door de sociale context. In de zin van bijvoorbeeld als je het hebt over mantelzorgers, mensen best wel overbelast zijn. En dat ze dus graag mensen uit hun sociale context willen helpen. En moeite hebben om grenzen aan te geven. Dat komt best wel veel voor. Dan wordt de problematiek eigenlijk te zwaar en dat heeft effect op de relatie, eigen huishouden zal ik maar zeggen. Onder andere hè, dan noem ik alleen dit eventjes.

Student: Wat zijn volgens u helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context?

Hulpverlener: Helpende of belemmerende factoren van de hulp in de sociale context.. Kun je dat iets nader toelichten?

Student: Ervan uitgaande dat de context helpt bij een cliënt en dat zeg maar: wat helpt als de context helpt bij de cliënt. Wat is een beetje belemmerend?

Hulpverlener: Wat belemmerend is is denk ik een oordeel. Als de context een oordeel heeft over de actie die een cliënt neemt. Bijvoorbeeld iemand wilt.. heeft langdurig relatieproblemen en dat diegene dus de stap naar echtscheiding niet gaat zetten in eerste instantie omdat de context daarop tegen is. Dan blijft iemand weer een jaar in die situatie. Terwijl het veel beter was geweest voor de hele context, voor het hele systeem, voor het echtpaar en het gezin dat er eerder hulp was gekomen of dat het oordeel er niet was. Dus dat er meer acceptatie is over wat iemand zelf mag weten, wat hij doet.

Student: Heeft u ook helpende factoren, dingen die wel helpen?

Hulpverlener: Dingen die helpen zijn ondersteuning, als je dus (ik noem maar even echtscheiding, maar het kan van alles zijn) wat helpend ook is, als meer mensen op de hoogte zijn. Als er bijvoorbeeld sprake is van drugsgebruik, dat je niet veroordeeld wordt omdat je kind drugs gebruikt. Maar dat je ondersteund wordt dat zou fijn zijn en dat is helpend. Dat je eens even kan komen met je ellende of dat mensen zeggen: hij was daar of zij was daar wat kunnen wij dan doen. Dat is helpend. Maar dat moet nog wel wat meer gestimuleerd worden.

Student: Topic twee: hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een

dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan, omdat ze eerst proberen hun problemen binnen de context op te lossen. Is het volgens u zichtbaar in de praktijk? Zo ja, hoe?

Hulpverlener: Dat is in de opvoeding zichtbaar en in relatieproblematiek, in schulden, bij burenruzies, is dat genoeg?

Student: Ja. Hoe ziet u dat zeg maar in de praktijk terug?

Hulpverlener: Hoe zie ik dat terug.. Bijvoorbeeld met relatie-escalaties. Dat mensen te laat aan de bel trekken. In het begin dat de relatie minder goed loopt dan kunnen ze nog geholpen worden. Nu is het zover al kapot gemaakt en al zover uit elkaar gegroeid en er is zoveel gezegd en gedaan dat die relatie niet meer goed kan komen. Soms als het heel erg is gegaan, meestal is het dan toch te laat. Met schulden idem dito, mensen komen niet uit de papieren en die verzamelen de papieren en de schulden dus ook en dan is het een uithuiszetting, terwijl drie maanden eerder gekomen dan was er niets aan de hand. Het verzwaart de hulpverlening en het verzwaart de problematiek van mensen en van hun netwerk. Er moeten zoveel mensen bij betrokken worden om de boel weer op de rit te krijgen. Dat is met verslaving ook zo, mensen houden verslaving in stand doordat ze soms zelfs de alcohol kopen voor die persoon en ook omdat ze het moeilijk vinden om het bespreekbaar te maken. En heel veel ouders willen bijvoorbeeld niet dat hun kinderen verslaafd zijn, dus die doen een beetje mee van: ze zijn niet verslaafd, het valt best mee. Dus die maken eerder ruzie met diegene die zeggen: 'joh er is iets met je kind aan de hand' als dat ze zeggen: 'bedankt dat je het gezegd hebt, ik ga er wat mee doen'. Is dat een antwoord op je vraag?

Student: Ja zeker. In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: De stap niet zetten of wel zetten?

Student: Kan allebei.

Hulpverlener: Loyaliteit, ja wat versta je daaronder. Gister had ik een meneer hier, die werkt als diaken bij een kerk. Die hoort zeer regelmatig in de week dat er bij de burens geschreeuw en gedoe is, maar doet daar niets mee. Ik weet niet of dat loyaliteit is of juist niet, of angst. Hij wilt zich niet bemoeien met de burens. Dus omdat hij er toevallig was gisteren kan je handvatten geven hoe je dat kunt gaan oppakken. Hij weet dat niet. Dat zijn dingen die ernstig zijn. En ook heel jammer.

Student: En bijvoorbeeld loyaliteit naar gezinsleden toe?

Hulpverlener: Mensen schamen zich ook. Kinderen zullen sowieso niet zomaar iets zeggen over hun ouders als er elke dag ruzie is en die zijn zeer loyaal. En offeren zichzelf dan ook nog eens een klein beetje op. Even denken hoor. Het is een beetje dubbel denk ik. Zijn loyaal en dan heb je het over parentificatie en je hebt het over .. dat is niet zo een makkelijke vraag om te beantwoorden. Mensen gaan maar zo niet aan de bel trekken. We hebben niet voor niets hier van Victas van verslavingszorg hulp aan naaste van verslaafden. Voordat mensen daarheen gaan alleen al, moeten ze al erkend hebben dat er een verslaving is, dan moet er iemand al hulp gekregen hebben dat duurt soms zo ontzettend lang. En dan stappen ze eerder in verslaafd aan de probleemmaker, verslaafd aan.. voordat er iets gaat gebeuren of dat loyaliteit is of gebrek aan assertiviteit, ik weet het niet zo. Angst voor de confrontatie, noem maar op. Codependentie, heeft er ook allemaal mee te maken. Wat is loyaliteit.. dat kan van alles zijn. En het is ook soms zo, loyaal naar de kerk zou je soms nog wat van kunnen zeggen. Als je gelovig bent dan ga je niet naar de hulpverlening, dan ga je dat in het geloof zoeken. Dat gebeurt ook wel. Terwijl dat beide helpend is. Is dat antwoord op je vraag?

Student: Ja, voor mij wel. Volgende vraag: in hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Zoveel mogelijk. Daar waar kan worden ze erbij betrokken. Daar waar kan, we vragen

altijd kan die mee, kan die mee. Als er een kind komt, dan komt in ieder geval de vader of moeder mee of allebei. Ze worden erbij betrokken. Zoveel mogelijk.

Student: Topic drie: Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in de beïnvloeding van de sociale context tussen cliënten die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen? Zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Ik denk dat als mensen hier van oorsprong vandaan komen, die hebben hier vaak veel familie. Die worden ook nog wel gedragen door hun familie en ook wel beoordeeld door familie. Dus dat gaat ook voor beide op. Maar de sociale controle is wel groot. Als je niet uit Bunschoten komt heb je er wat minder mee te maken, maar je staat ook een beetje meer op jezelf.

Student: Welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Ik denk dat dat ook best wel aanwezig is, schaamte. Want je hoeft geen hulpverlening te vragen, als dan blijkt dat je het dan niet zelf kan.. dan is er wel sprake van schaamte denk ik. En omdat er ook nog, maakt niet uit welke problematiek, bij alle problematiek speelt het. Nou is het wel zo dat echtscheiding komt wat meer voor, het is landelijk natuurlijk ook. Dus dat wordt als je problemen hebt in je relatie, nou dan kun je wel gauw komen. Maar goed, kijk ik ga nu ook weer naar een echtpaar toe die relatieproblemen hebben. Die komen hier niet want die schamen zich om hier te komen. Soms hebben ze, omdat ze hier ouders hebben wonen, weleens familie langslopen. Door de gangen heen, dus dan willen ze niet. Dat is dan ook geen probleem, want we gaan natuurlijk ook op huisbezoek. Maar dat is wel vanwege de schaamte, niet vanwege dat ze hier niet kunnen komen.

Student: Het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familieondernemingen zijn, welk gevolg heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Wat een gevolg kan zijn, als een bedrijf failliet gaat, daar zitten dus veel mensen van een familie in. En die hebben daar dus allemaal mee te maken. Dus kunnen allemaal in de schulden terecht komen. Allemaal in de WW. Geen WW maar bijstand. Dat heeft wel gevolgen. Dus dat is wel wat groter dan gemiddeld als er nog mensen niet in een familiebedrijf werken. Omdat het best vaak voorkomt. Maar goed de andere kant ervan is, dat is ook dat familieleden elkaar onderling ook ontzettend helpen met geld. Dus als een zoon een bedrijf heeft en er komen problemen van dan is er altijd wel een familielid, of een vader of wie dan ook van de familie die eerst dat gaat betalen. Dat is best soms wel veel geld. En het heeft natuurlijk ook wel te maken met families. Die familie hoort daarbij, dat is die vishandel, dat is die vishandel. De ene is daar beter bekend, de ander minder. Dus dat heeft ook nog wel effect. En de concurrentie en de samenwerking, want het is ook wel een grote groep laat ik maar zeggen alle visboeren bij elkaar. Het is erg in beweging zullen we maar zeggen.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Ik denk toch dat, als je dat tenminste bedoelt, een Bunschotenaar is een Bunschotenaar. Spakenburger een Spakenburger maakt niet uit. Ze horen wel bij elkaar. Aan de ene kant.. ja wat zal ik zeggen.. Het gaat ook wel weer twee kanten op denk ik. Soms staan ze totaal achter de hulpverlening 'tuurlijk doe je dat', dat is gewoon logisch bijna en tegelijkertijd is er ook weer een hele andere groep die vindt dat helemaal niet logisch, dat doe je helemaal niet dat is helemaal niet nodig, want je bent zelf sterk genoeg, dat is niet nodig. Dan is het weer een zwakte. Dus ik weet niet of dat nou kenmerkend is voor dit dorp of sowieso voor mensen, dat weet ik eigenlijk niet. Als ik zie welke mensen binnenkomen dat is ook van alle rangen en standen. Is dat een beetje het antwoord kenmerkende factoren.. Ik denk wel dat de kerk ook wel van invloed is. We hebben natuurlijk wel heel veel kerken, mensen die vallen ook wel terug op de kerk. Dat is ook wel heel fijn. Ook vanwege de diaconie, die staat er hartstikke goed bij. Dan hebben we natuurlijk ook

nog het steunfonds, als mensen in het dorp niet bij een kerk horen dan kunnen ze geld eventueel krijgen of een lening. Dat wordt gefinancierd door de kerken en eerst had de gemeente daar ook een aandeel in, maar door de bezuinigingen niet meer. Wat ook wel een factor is misschien: kinderen krijgen natuurlijk scholing door heel veel mensen die ook uit Bunschoten komen. Dus ook een bepaalde opvoeding van thuis en van school, is een beetje hetzelfde. Dus het werkt soms tegen en soms mee. Maar ze blijven wel in hetzelfde stramien zitten. Soms heb je weleens het idee van: het zou fijn zijn als ze ook iets anders meekrijgen, dat daar een vers idee in komt. En de leerkrachten die hebben natuurlijk ook weer te maken met de families. Het kan ook zijn 'oh die komt uit die familie'. Dus heerst er ook een stigma, bijvoorbeeld met pesten, dat verbaasd met nog steeds weer. Dat pesten ook best wel lang aanhoudt. Het kan zomaar een paar jaar zijn en dan denk ik van: of mensen zijn eraan gewend geraakt of ze denken het valt wel mee of.. Dan denk ik als iemand uit van mijn apart uit Den Bosch komt en die geeft les die kan denken: 'wat krijgen we nou'. Die heeft niets met een familie of wie dan ook te maken. Mogelijk dat dat ook wel meespeelt. Er is weleens onderzoek geweest in Bunschoten op basisscholen en daar is ook in meegenomen zou het ook goed kunnen zijn dat er niet zoveel leerkrachten uit het dorp zelf komen, maar echt vers bloed.

Student: Interessant in ieder geval.

Hulpverlener: Ja dat is ook een mooi onderzoek, aan te bevelen.

Student: Topic vier: WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger, waarbij het netwerk van de cliënt actief ingezet wordt. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Mijn opvatting is: dat zou ik helemaal helemaal fijn vinden dat dat gaat gebeuren en ik denk ook dat waar mogelijk ook al wel gedaan wordt. Alleen nu in deze nieuwe tijd is dat je als hulpverlener veel minder gaat doen. Maar vraagt is er iemand in je omgeving die je kan helpen of die mee kan helpen. Om weet ik veel iets op te lossen of met je mee kan gaan naar een of andere instelling of even kan bellen of samen. Weet je wel, dat je veel meer terugverwijst naar: probeer het eerst zelf en dan als het echt niet lukt wij. En kijk we hebben nu natuurlijk 'het Lingt' zijn jullie daar ook al geweest?

Student: Ja

Hulpverlener: Dat is dus ook al een andere manier wat er nu plaatsvindt. Wij doen hier nu veel meer de enkelvoudige problematiek, dus dan wordt het al weer anders. Dan zijn mensen nog niet zo, dat moet er nog even in gaan komen. Als er sprake is van enkelvoudige problematiek dan zijn mensen nog niet zo heel diep in de ellende en dat helpt ze dat ze ook sneller weer dingen even kunnen oppakken. Dus ik denk dat het wel een mooie aanzet is van hieruit als wij daar dus in ondersteunen. Dus dat ze het gewoon zelf op kunnen lossen. En dan heb je ook kans dat er dus minder door hoeft naar 'de Lingt' want mensen komen best laat bij de hulp. Is dat genoeg geantwoord? Ik denk wel dat het wel misschien wel tien jaar gaat duren of vijftien jaar, voordat het echt gesetteld is, zo een omslag in denken. En tegelijkertijd denk ik ook dat het ook wel past bij Bunschoten. En dat mensen dat ook al heel veel zelf willen doen, niet doen, maar wel willen doen. Een stukje zelfstandigheid dat ze al hebben heel erg. De valkuil is dus dat ze toch weer te laat komen. Dus het is een beetje een hele rare beweging die nog vorm moet krijgen. Een beetje dubbel want aan de ene kant krijgen ze de boodschap je moet het zelf redden en aan de andere kant krijgen ze de boodschap je moet eerder komen.

Student: Dat is tegenstrijdig.

Hulpverlener: Ja, dat is wel tegenstrijdig. Dus daar zitten we eigenlijk in te kijken.

Student: Topic vijf: groep. In een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiten in een

bepaald verwachtingspatroon. Welk verwachtingspatroon ziet u terugkomen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: Binnen een groep. En een groep bedoel je dan?

Student: Een groep kan de sociale context zijn of bijvoorbeeld het gezin of familie, de buurt, de hele gemeenschap. Welke verwachtingspatronen u ziet terug komen.

Hulpverlener: Werk, dat je in het weekend feest viert, doordeweeks werkt, bedoel je dat soort dingen. Dat je naar de kerk gaat, dat je even denken.. eigenlijk dat je nergens last van hebt. Dat je flink bent en doorgaat. Dat is de grootste ongeschreven regel. En gevoelens die heb je wel, maar daar doe je niet teveel mee. Hart op de tong, dat is het beste, want dan weet iedereen waar ze aan toe zijn. En verwachtingspatronen even kijken.. klopt dat een beetje met de rest van de vraag.. lang doorgaan en te lang doorgaan, flink zijn en ze zijn ook flink en ze kunnen ook veel aan. Dat is gewoon zo. Het zijn geen piepers. En ook vaak hoopvol. Het is ook wel: het komt wel goed. Dat maakt ook denk ik dat het lang duurt voor mensen komen.

Student: Dan heb ik de laatste vraag: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft het volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces?

Hulpverlener: Dat is best een hele lastige vraag. Als ik kijk naar cliënten, die bijvoorbeeld waarbij ruzie is bij het hele gezin, volwassen kinderen. Dan kan het best zo zijn dat de ene die moeite heeft zeg maar met iets wat er in een gezin gebeurd, pech heeft. Omdat de rest van het gezin die vinden het allemaal wel goed. Dan werkt het niet. Dan kan je soms het gezin uitnodigen met zijn allen. Dan kun je dat uitleggen, maar soms hebben ze zoiets van: we komen niet. Dan wordt die ene opgeofferd aan de groep, zo doen wij het en dit is de bedoeling en daar heb je je naar te voegen en anders lig je eruit. En dat heeft inderdaad invloed op het hulpverleningsproces van de cliënt. Aan de ene kant ook goed want die gaat dan wel leren hoe ga ik als individu hier bestand tegen zijn. En dichtbij zichzelf proberen te blijven zal ik maar zeggen. En minder afhankelijk van de groep en wat de groep wilt. Wat soms niet kan en niet past bij hem en soms loopt iemand al voor op de groep in de ontwikkeling. Emotionele ontwikkeling of wat dan ook en dat is soms dus ook verdrietig. Maar dan blijkt het ook wel weer dat je je eigen weg moet volgen want de groep is niet altijd perse gunstig voor je.

Student: Dat waren onze vragen.

3. Interview hulpverleningsinstantie

Opvoedondersteuner, vrouw

Student: We willen een aantal vragen stellen en we rekenen ongeveer een half uur tot driekwartier voor een interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat u uit de naam van de instelling en deze zullen wij vermelden. Wilt u daarmee akkoord gaan?

Hulpverlener: Ja.

Student: Nou, dan begin ik met de eerste vraag. De eerste topic is sociale context. Wat merk je van de hulp van de sociale context van de cliënten binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Kun je hem een beetje toelichten?

Student: Ja.

Hulpverlener: Want ik begrijp hem niet helemaal.

Student: Binnen de hulpverlening.. zeg maar, iedere cliënt heeft natuurlijk een sociale context. Nu helpt die context vaak in de problematiek. In hoeverre merk je daar wat van binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Binnen de hulpverlening?

Student: Ja, dus als mensen zich bij jou aanmelden.

Hulpverlener: Oh zo ja, oké. Of er wel of niet een sociale context is.. netwerk. Bedoel je dat?

Student: Ja.. netwerk, context.

Hulpverlener: Oh ja, dat is in mijn hoofd herkenbaarder. Het heeft een belangrijke rol, netwerk. Ik werk dan als opvoedondersteuner. Dus als gezinsbegeleider bij de mensen thuis. En daar kom ik wel ouders tegen die dat netwerk niet hebben of in ieder geval weinig mensen waar ze bij terecht kunnen en dat heeft wel invloed. Als dat is wat jullie bedoelen.

Student: Ja.

Hulpverlener: Nou er was.. ik heb bijvoorbeeld één moeder begeleid van een jongetje van drie. Die kwam uit Utrecht hier naar toe. Nou, bijna geen netwerk. Één vriendin, wat haar vriendin werd tijdens de Riagg groep. Maar vanuit haar zelf had ze dus helemaal geen netwerk en dat isoleerde haar heel erg. Was niet makkelijk om daar iets in te doen. Om ervoor te zorgen dat ze dus wel meer mensen om haar heen verzamelden waarbij ze terecht kon. Nu is het wel zo dat nu hij naar school gaat, zorgt zij ervoor dat zij bij alle activiteiten op school aanwezig is. Ze is dus hulpmoeder. En dat maakt dat zij contact krijgt met andere moeders. En daar zijn wel contacten door ontstaan. Nu heeft ze wel een wat breder netwerk. Maar.. nou ik heb eigenlijk de gezinnen die ik al een tijdje begeleid nu dat het geen issue is. Dat er wel een groot netwerk is. Ik denk juist bij de Spakenburgers, want dit was een Utrechts gezin maar bij de Spakenburgse gezinnen dat het netwerk er wel is. Ik zie dat als ik dan terug kijk naar Spakenburgers dat er wel wat schaamte is. Dus dat ze bijvoorbeeld bij mij wel hun verhaal durven doen als het om problemen in de opvoeding gaat, maar dat ze dat in de familie niet durven te doen omdat ze dan bang zijn voor oordelen. Ze durven zich niet zo makkelijk kwetsbaar op te stellen. Terwijl dat vangnet er dan wel is, meer praktisch gezien. Maar ook wel praktische tips van hoe, maar als het wat dieper gaat.. dan wordt het lastiger. Maar dat is meer als het netwerk er is en hoe dat dan is hier in Bunschoten. Dat dat ja.. het is ook een soort norm hè. Dat die familiebanden hier heel sterk zijn en dat dóe je. Dat is er nou eenmaal en daar heb je het mee te doen. En dat negeer je niet, want dat is onze cultuur en dat wordt ook echt gekoesterd. Er is ook wel sociale druk. Dat ze het gevoel hebben dat ze.. maar dat zijn natuurlijk subjectieve belevingen die ik van ouders hoor he. Nou ze moeten.. ze hebben wel het gevoel dat ze het wel goed moeten doen. Ten opzichte van hun ouders, hun moeder, zussen. Er is wel wat druk ja.

Student: Volgende vraag die gaat daar een beetje op verder. In hoeverre denk je dat de problematiek beïnvloedt wordt door de sociale context, netwerk?

Hulpverlener: Nou, ik heb nu bijvoorbeeld een kindje die is twee. En die is ook echt wel wat anders dan andere kinderen van twee, dan een gemiddeld kindje van twee. En zij hoort vanuit haar omgeving van: 'ja, zeur niet, hij doet het toch goed, hij praat misschien nog niet, maar nouja..'. Het wordt gebagatelliseerd wat zij als moeder ervaart, waar zij tegen aan loopt. Dus zij kan met haar onzekerheden niet goed terecht bij haar familie, omdat ze te horen krijgt: 'stel je niet aan, komt wel goed'. Ik denk ook wel dat.. misschien kan ik wel zeggen hier in Bunschoten bepaalde dingen ook ontkend worden. Bepaalde problemen, afwijkingen, kindje die zich anders gedraagt dan anderen. Dan wordt dat niet altijd met open armen ontvangen. Toch wel van nou; niet zeuren, gewoon doorgaan.

Student: Stukje mentaliteit?

Hulpverlener: Ja. Dus dat heeft wel een negatieve invloed. Op het gevoel als moeder dan op dat moment. Zij zei ook van: 'nou ik zeg tegen niemand dat jij hier binnen komt, ik wil dat niemand het weet'. Toch een teken van zwakte. Dat zou je wel als negatieve invloed en die sociale druk dat hoor ik echt wel vaak hoor. Van Spakenburgse gezinnen waar ik dan binnen kom.

Student: Volgende heb je al wel een beetje beantwoordt. Wat zijn volgens jou helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Dat in de hulpverlening.. dat snap ik dan weer niet. Wel gewoon de sociale context op zich, maar wat is dan de link naar de hulpverlening in dit geval? Wat ik zie in mijn werk?

Student: Ja, wat je ziet in je werk inderdaad.

Hulpverlener: Oké, nou ja dat belemmerende heb ik dan net wel verteld. De sociale druk en de oordelen vooral, het moeilijk uiten van gevoelens. Dat is hier wel echt een issue. Over gevoelens praten is niet zo vanzelfsprekend. Waardoor er dus veel spanning ontstaat. Ja.. de voordelen. Toch ook de praktische hulp. Ouders die werken hier veel, maar dat kan ook omdat grootouders helpen. En dat willen ze ook graag. Ze zijn best wel kranig hier heb ik het idee, die oudjes.. dus ze kunnen het ook. Ze zijn ook nog gewoon bij machte om dat te doen. Dat is echt wel een kracht vanuit de sociale context. En ik denk.. Spakenburgers zijn wel heel erg naar buiten gericht. Of het nou echt sociaalvaardig is weet ik niet. Ze kunnen ook wel vrij recht toe, recht aan, heel direct uit de hoek komen. Maar toch zijn ze wel sociaal op die manier, ze maken wel redelijk makkelijk contact. Ze zeggen ook heel vaak.. Baarn heeft dat bijvoorbeeld niet. Hier zegt iedereen je gedag, in Baarn niet. Dus dat is toch wel een mate van, ja het is natuurlijk wel een norm, een omgangsvorm van: zo hoor je dat te doen. Maar het heeft wel wat, je hebt wel aandacht voor elkaar. En het is toch even een attentie van: hallo, goedemorgen. En dat is toch wel een positief iets.

Student: En dan ons tweede topic is hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan omdat ze proberen het eerst binnen het netwerk, context op te lossen. Zie jij dit ook in de praktijk en zo ja, hoe?

Hulpverlener: Ja, dat is heel duidelijk. Ze... ik ben er eigenlijk voor lichte opvoedvragen, maar ik denk dat ik zeker wel 40 procent echt wel zware.. ja zwaar.. ja wat eigenlijk tussen haakjes al niet meer bij mijn functie past. Qua opleiding mag ik het doen, dus ik zie dat soms door de vingers. Dan is het vertrouwen er al en dan ga ik niet afsluiten. Maar dat merk ik zeker wel. En dan lopen ze heel lang met iets rond en als het dan tot hier zit of het gaat gewoon niet meer verder of ook op school krijgen ze te horen van het gaat niet goed met je kindje, dan krijgt ze zo'n sneeuwbal effect. Maar als ze eenmaal zich bloot geven, dan zeggen ze ook alles. Dan is het ook niet zo dat het nog moeizaam verloopt. Dus het is.. de drempel ligt heel hoog maar als je die drempel eenmaal overheen bent dan

is het ook goed. Dat krijg ik ook vaak terug. Dus ze geven zich uiteindelijk ook wel weer makkelijk in zo'n eerste gesprek. Maar het is meer de stap om hulp te vragen.. de stap te maken naar de professionele hulp.. die is echt wel heel hoog. Want het CJG bijvoorbeeld wordt echt wel als hele formele instelling gezien, terwijl het eigenlijk als loket is bedoeld voor lage, kleine opvoedvragen. In ieder geval enkelvoudig, niet meerdere problemen.

Student: In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek? Loyaliteit naar het netwerk toe.

Hulpverlener: Ja, dat speelt zeker wel een rol. Je hebt natuurlijk loyaliteit.. dat hoog is. Ook naar andere familieleden. Dus niet alleen naar papa en mama maar ook naar broers en zussen, opa en oma. Die hebben een hoge status zou ik bijna zetten. Ja dat is zeker aanwezig. Ik denk ook dat heel veel daar niet zo bewust van zijn. Maar in zo'n gesprek.. er zijn er een paar die hebben wel in de gaten dat dat een issue is. Maar ja.. dat is gewoon normaal hier. Het is een dorp wat vrij naar zichzelf, naar binnen gericht is. Dus ze zullen niet zo snel begrijpen dat het gewoon vanzelfsprekend is. Maar die loyaliteit die is er zeker wel. Ik denk dat daarom ook zo'n moeder dan tegen mij zegt van ik wil dat niemand het weet. Want.. er zijn ook wel eens oma's die zich gepasseerd voelen als bijvoorbeeld de dochter haar kind naar de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf brengt. Dat doe je toch niet? Je stopt je kind toch niet weg? Hebben ze zo iets van: en oma dan?

Student: En in hoeverre wordt de sociale context betrokken in de hulpverlening die jij geeft?

Hulpverlener: Dat is heel wisselend. Met de ene is dat heel nadrukkelijk, bijvoorbeeld bij dat Utrechtse gezin wat helemaal geen netwerk had. Ja, dan is het wel belangrijk om daar echt op in te zetten. Maar ik denk dat de vragen die bij mij binnen komen zo specifiek voor opvoeding is. Hoe moet ik omgaan met een slaapprobleem? Hoe moet ik omgaan met... Dus dat is niet altijd zo relevant dat daar een heel netwerk op aangesproken wordt. Maar soms wel als bijvoorbeeld de moeder erg moe is en uitgeput is, dat je dan kijkt of een zus of tante helpen met schoonmaken bijvoorbeeld. Zo zijn we daar weleens mee bezig geweest. Maar het is niet altijd noodzakelijk zeg maar. Maar wel in de gesprekken, dat doe ik dan wel. Het is ook als je het over loyaliteit hebt, of over spanningen naar familieleden. Dat ik ook weleens praat over.. dat ik de ouders dan help om aan te geven hoe ze zich voelen over bepaalde zaken binnen de opvoeding. Dat ze dat ook wel durven uitspreken naar een oma of opa. Maar in de meeste gevallen gaat dat wel via de ouders en niet dat ik een overleg heb met.. ja soms komt er een oma bij zitten. Dat is dan wel eens voor gekomen. Omdat de kinderen dan toch veel naar oma gaan, was het in dit geval ook wel handig dat zij de adviezen ook opvolgde. Maar dat is niet altijd relevant.

Student: Onze volgende topic is Bunschoten-Spakenburg. Zie je verschil in de beïnvloeding van de sociale context in cliënten die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en cliënten die later in Bunschoten- Spakenburg zijn komen wonen en zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Nou ze voelen zich, dat benoemen ze ook letterlijk. Van: ik ben een buitenstaander. Ik ben een vreemde, laat ik maar zeggen. Dat zit helemaal in de taal verweven hier. Je bent een vreemde of je bent een echte. Of ik weet niet wat voor woorden.. een echte, ja je bent een echt Spakenburger. Dus dat onderscheid wordt heel duidelijk gemaakt en ik denk dat dat niet in de laatste plaats door de Spakenburgers zelf wordt erin gepompt. Dus ze zijn heel beschermend naar hun eigen cultuur, heel duidelijk. Het is natuurlijk heel karakteristiek. Maar dat is voor.. het gaat zelf zo ver dat als een kind hier niet geboren is, maar van jongs af aan hier gewoond heeft, dat dat dan toch gezien wordt als vreemde. Dus dat gaat echt wel heel ver, want een kind voelt zich waarschijnlijk gewoon Spakenburger. Ik kan me voorstellen, maar goed ik weet dat niet, ik heb dat niet zo direct mee gemaakt maar dat daar toch wel wat venijn zit hier en daar. En je doet toch niet helemaal mee als je

niet echte bent. En dat is natuurlijk wel wat, als je hier woont en je hebt hier je leven. Ja, als je dan toch een beetje buitengesloten wordt.. dat heb ik trouwens wel. Met één gezin, die woonde ergens in de hofjes. Zij kwam uit Amsterdam en hij kwam uit of komt uit Suriname. Nou.. opzich al een heel issue hier met donkere mensen. Maar zij worden echt gepest in de straat. Dus er wordt vuil in haar tuin gegooid en er wordt gescholden. Allemaal heel flauw en pijnlijk. Maar zij is ja.. dus echt een outsider. Zij hebben daar echt problemen mee. Maar zo extreem.. dat is nu één voorbeeld, kan me niet een ander voorbeeld bedenken hoor, dat het zo extreem was. Dit was echt wel een schrijnend voorbeeld. Dat het zo letterlijk uitgevochten wordt. Heel primitief eigenlijk hè.

Student: En in de.. want je hebt nu een beetje het verschil daartussen benoemd. En als je kijkt naar het verschil in de sociale context, dus in hoeverre het netwerk betrokken wordt tussen mensen die van oorsprong uit Bunschoten komen en niet?

Hulpverlener: Ik heb het even gemist, sorry.

Student: (geeft het blad). De eerste, deze.

Hulpverlener: De eerste? Nee de tweede.

Student: De eerste, ziet u verschil in...

Hulpverlener: Ja nou ja goed, ik denk dat familie... ik denk dat je daar eigenlijk gewoon niet tussen komt als.. ik bedoel je bent dan al misschien dan een vriendin of een vriend van iemand, van een stel. Maar dat je echt in die context, ik denk dat je moeilijk tussen familiebanden komt. Wat eigenlijk heel hecht is, waar eigenlijk heel erg aan vast gehouden wordt. Dus als buitenstaander. Nou dan moet je toch echt wel je vrienden om je heen scharen. Maar nogmaals, ik denk toch dat dat niet zo vanzelfsprekend is. Maar of het zo extreem is, weet ik niet. Want Spakenburgers kunnen ook echt wel bevriend zijn met niet-Spakenburgers.

Student: De volgende vraag is: welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, ik denk dat toch wel als je een beetje anders bent, niet helemaal mee komt met het gros, dat dat niet zo makkelijk is. Omdat het al vrij snel zo iets is van: niet zeuren, gewoon doorgaan. En ja, dat maakt het niet makkelijker om te praten over hoe je iets voelt of ervaart. En dat heeft wel te maken met gevoelens uiten. Dat is gewoon niet makkelijk, nee. Ik denk dat.. je ziet het ook wel een beetje in de houding, in de manier waarop ze praten. Vrij hard, heel erg op de voorgrond treden. Ze zien er allemaal picobello uit. Aan de buitenkant klopt het allemaal, maar wat er daar in het hoofd gebeurt ja.. dat is hele andere koek. Dat ja, ik merk dat eigenlijk doorlopend. Dat is altijd wel dat ze daar mee worstelen. Dat schaamte gevoel, zich kwetsbaar moeten opstellen. Ben ik nou niet zwak? Dat heeft zeker wel invloed. En dat is echt wel anders dan ergens anders, denk ik. Ja Staphorst dan misschien of Volendam.

Student: Volgende vraag is: het is bekend dat er in Bunschoten- Spakenburg veel familie ondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou ik denk als je als ondernemer hier werkt, dat je ook niet makkelijk je gezicht laat zien bij de hulpverlening. Je bent toch wel iets meer zichtbaar dan, als je op de markt staat. En dan loop je hier rond, en ze zien je hier en ze komen daarna weer een visje halen. Ik denk niet dat dat snel gebeurt. Dat heeft dan weer met die schaamte te maken. Is dat wat je..?

Student: Ja.

Hulpverlener: Nou en er is hier natuurlijk een hele.. Heel veel ondernemers hier. Ja, ik denk dat het sowieso.. nou goed, ik heb dan wel twee.. één schoonmaakbedrijf en één die in de vis zit. Ook wel, maar dat is dan toch wel met name de moeder die hulp vraagt. Ik heb nog nooit mee gemaakt, ja één keer meegemaakt dat een vader hulp vroeg.

Student: Oh dat is wel typisch ja. Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Ja.. schaamte. Duidelijke factor die invloed heeft. En het voorbeeld nemen aan de ander. Dat heeft ook wel weer een positieve invloed. Ik heb meegemaakt dat één iemand thuis kwam, waren er twee vriendinnen ingelicht waren door die moeder van hé, dit werkt. Zou je dit ook niet eens doen. Dat.. het werkt dan ook wel weer. Het kan een positieve invloed hebben. Want als je eenmaal binnen bent, dan ben je ook goed binnen zeg maar. Dan ja.. is dat ook mond- op mond. Dus dan heeft het juist weer door die sterke banden een goede invloed. Ja, wat ik vermoed is dat ouders hier heel erg kijken naar de wat echt klopt. Echt waar is zeg maar. De reguliere instellingen zijn heel belangrijk, daar geloven ze in. Zijn ze trouw. De gemeente heeft een belangrijke plek hier in Bunschoten hè, dus daar schoppen ze niet zo snel tegenaan. Daar hebben ze respect voor. Maar bijvoorbeeld voor GGD ook. Dat is landelijk, dat vertrouwen ze. Dat is echt, dat is al jaren. Daar moet je gewoon heen, nou eenmaal. Huisartsen hebben hier ook een hele belangrijke plek. Dat zijn autoriteiten die voor hun heel geloofwaardig zijn. Ja en Centrum Jeugd en Gezin is gewoon veel te onbekend. Waardoor ze dat.. niet zo goed beeld van hebben en al heel snel afketst. Dat is volgens mij ook wel zo'n.. ja beetje de beeldvorming hier. Alles wat regulier is.. scholen is ook een.. dat wordt bloedserius genomen. Dat is gewoon nog een autoriteit zeg maar. Daar zijn op zich de leraren.. die hebben niet zo veel autoriteit helaas. Dat is dan weer een ander issue. Maar gewoon qua instituten zeg maar. Je moet van goede huizen komen moet je hier ouders overtuigen. Dat is ook wel wat ik hier hebben moet leren. Gewoon gelijk goed staan, met je hele hebben en houden. En een goed praatje doen want anders kom je niet binnen. Eerste.. ja je moet gewoon echt goed weten waar je het over hebt en dat goed kunnen over brengen. Anders gaan ze nog wel even of je. Maar goed, als je binnen bent, dan ben je ook echt..

Student: Volgende topic is WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger, waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is je opvatting hierover en denk je dat de werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Dat ja.. daar heb ik wel mijn vraagtekens bij. Omdat het netwerk al zo druk is. In praktische zin dan. En.. maar voor niet Spakenburgers denk ik dat het wel, juist een aandachtspunt is. Ja ik denk dat een op zich nog wel een aandachtspunt voor moeders is hier dat ze zichzelf niet over de kop werken. Met jonge kinderen. Ze werken natuurlijk veel en ze werken ook heel snel al weer. En dat ze dan ook hulp durven vragen. In de zin van.. dan kan ik even uitrusten. Dat is er hier ook niet bij. Vermoeide ouders kom ik hier wel heel veel tegen. Die gewoon te veel op hun bordje nemen. Daarin kan ik het netwerk... Maar dan zou ik toch eerder de neiging hebben om de ouder daar zelf daarop attent te maken van je kunt ook een ander vragen om eens mee te helpen. Je kunt ook eens iemand vragen om gewoon samen eens schoon te maken. Gewoon met z'n tweeën, ik noem maar wat. Dan dat ik daar actief zou gaan bellen of.. Nee, ik vind het zelf kleinerends hebben bijna. Als je je daarin zo gaat mengen. Alsof ze dat zelf niet zouden kunnen. Terwijl, ze kunnen dat op een bepaalde manier.. nou ja ze vinden het moeilijk. Ik zou dan eerder zeggen van nou deze week ga jij eens kijken of jij iets zou kunnen regelen en volgende week hebben het er weer over. Beetje als stok achter de deur. Heb ik bij één ouder weer gedaan. Maar ik ben daar niet zo heel... Wel met kinderen oppassen van kun je eens oppassen? Dat ook qua sociale vaardigheden dat de kinderen anderen zien. Maar ook zeker dat ouders elkaar.. als de één eens vrij heeft. Dat wel. Ja, nee.. ik weet niet. Ja ik bedoel het is super belangrijk hoor. Dus als het aan de orde is zal ik daar zeker wel op in spelen. Maar ik denk dat hier.. ik maak niet zo heel vaak mee dat dat nou precies het probleem is. Maar misschien ook wel weer door mijn specifieke.. omdat ik heel specifiek in die opvoeding zit. En ik zit dan niet bij

de hele zwaardere, waar dan meerdere.. Dus als je op meerdere gebieden problemen hebt, is een sociaal netwerk per definitie een aandachtspunt.

Student: De laatste topic is groep. Binnen een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: Ja, ik denk toch dat ze een soort optimisme hebben. En dat ook graag willen uitdragen en ook vinden dat de ander dat moet zijn. Dat merk ik. Tenminste, ik vermoed dat dat één van de.. he 'wij zijn' optimistisch.. 'wij zijn' daadkrachtig. Ook zo'n ding. Het is natuurlijk een super arbeidsdorp.. werken. Je werkt gewoon. Punt. Of je nou zes kinderen hebt, of één of nul. Je werkt. Zijn natuurlijk ook wel uitzonderingen hoor. Moeders die kiezen om minder te gaan werken maar als je het hebt over de cultuur, dan zie ik zeker dat dit een ongeschreven regel is. En ja.. je hebt je uitwisseling met je familie. Met alle familieleden. Dat is absoluut een ongeschreven regel. Heel duidelijk. Je en kleding is hier ook wel een ding hoor. Als je op school komt, nou 90 procent van de kinderen die hebben gewoon merkkleding aan. Kleding waarvan je denkt nou het zijn gewoon kleine volwassentjes. Zo picobello als ze er altijd uit zien. En dan die uiterlijke verzorging, dat is super belangrijk. Dat is ook wel een ongeschreven.. ik denk dat ze elkaar echt aansteken. Dat doe je. En elkaar de ogen uitsteken hoe leuk dat andere kindje er uit ziet. De één is nog beter gekleed dan de ander. Opvallend. Mode bewust.

Student: En de laatste vraag die we hebben: merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens u op de hulpvraag en het hulpverleningsproces?

Hulpverlener: Ja, ik denk dat ik dat al wel aangegeven heb hè. Ja dat... ja die er gewoon. Dat is duidelijk want dat krijg ik heel vaak terug. Ja, is ook fysiek. Dus hier, het naar binnen lopen hier. Oh ja maar dan zien ze mij. Dan ziet de buurvrouw mij als ik hier naar binnenloop. Dat zegt natuurlijk al genoeg over groepsdruk. Dan binnen de familie is die gewoon sterk, groot. En dat heeft in die zin dan invloed dat mensen laat hulpverlening zoeken. Omdat ze gewoon niet durven, dat het niet mag, dan zijn ze zwak.

Student: We hebben allereerst literatuuronderzoek gedaan naar verschillende thema's. Aan de hand hiervan hebben wij de interviewvragen opgesteld. De volgende topics zullen voorbijkomen: sociale context, hulpverlening, Bunschoten-Spakenburg, Wmo en groep. En we zullen je een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit vervolgens op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat je uit de naam van de instelling dus deze zal vermeld worden. Nou de eerste vraag die hoort bij topic 'sociale context': Wat merkt u van hulp van de sociale context van de cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: Zeker hier in Bunschoten is dat het sociale netwerk om iemand heen heel sterk is. De familiebanden en vriendenkringen zijn behoorlijk stevig. Best wel een kerkelijke achtergrond, vaak ook vanuit de kerk een sociale structuur aanwezig. Merk je hier dat eigenlijk vanuit het eigen netwerk heel veel hulp geboden wordt. En dat de rol van een sociaal team is om daarbij aan te sluiten en dus niet zelf gelijk al heel veel hulp in te gaan zetten, maar te kijken wat gebeurd er eigenlijk door iemand zelf en in zijn omgeving.-En merk je hier dat dat best heel veel gebeurd in het dorp door mensen zelf al.

Student: In hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloed wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Dat is altijd een beetje een discussiepunt; helpt de omgeving het probleem op te lossen of is het soms versterkend of misschien zelfs medeoorzaak? In hoeverre is natuurlijk altijd een vraag naar van: in welk percentage, maar dat zou ik niet durven zeggen. Maar ik heb wel de indruk dat net zo goed als dat de omgeving steunend kan zijn, kan die net zo goed meetellen als draaglast. Niet alleen als draagkracht. En situaties waar wij als Sociaal Team mee te maken hebben, wij richten ons vooral op multi problem gezinnen, daar zie je dat vaak mede doordat de sociale context een negatieve rol speelt.. juist dat het multi problem wordt. Juist als omgeving mee kan helpen. Ouders bijvoorbeeld of burens andere familie kunnen helpen en tot steun kunnen zijn dan zorgt dat er juist voor dat iets niet verder uit de klauwen groeit. Meestal kun je bijna zeggen van: op het moment dat iets multi problem is, dan zie je vaak juist dat de omgeving een negatieve rol speelt. Ruzie hebben met familie of vrienden dat het juist een draaglast wordt in plaats van draagkracht. Maar in hoeverre?! Het komt ook voor. Je moet het niet onderschatten. Het risico vind ik.. wat je loopt is dat je te grote bijna utopische verwachtingen hebt van het netwerk, terwijl dat het netwerk ook weleens negatief aanwezig kan zijn. Voor een Sociaal Team, voor ons, vind ik dan juist ook in die gevallen dat je met name gaat kijken van: wat kun je nou gaan doen om die spanningen, pijnpunten met elkaar weg te werken? Kun je met elkaar toch nog over weg, dat is nog wel een mogelijkheid om dat te doen. Maar misschien net niet passend, maar dan kun je daar misschien mee aan de slag.

Student: En dan hadden we 'Wat zijn volgens u helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?'

Hulpverlener: Moet ik heel even over nadenken.

Student: Belemmerende of helpende factoren..

Hulpverlener: Laat ik met helpend beginnen. Ik denk dat heel veel mensen in de omgeving van iemand best bereid zijn om wat te doen. En zeker familie en vrienden gaat vaak de situatie van een gezin vaak aan het hart. Ik denk dat dat een heel helpende factor is, een goede intentie.-En heel vaak zijn er ook in het gezin of in de omgeving van een gezin best mensen aanwezig die wat zouden kunnen betekenen. Als je dat als hulpverlener in de gaten houdt, dat je veel grotere potentie hebt. Mensen in de omgeving zijn veel vaker beschikbaar en bereikbaar dan een hulpverlener. Een

belemmerende factor die ik vaak zie, is dat mensen juist te betrokken en te dicht op staan. Waardoor de neiging bestaat dingen uit handen te geven en uit handen te halen bij het gezin. Daar zie ik ook veel weerstand ontstaan bij gezinnen van buitenaf: 'we kunnen het zelf, we willen het zelf.' Dat is als hulpverlening denk ik een inschatting maken van wat afstand te houden, je komt er maar 3 uur in de week maximaal en daarna laat je het weer over aan het gezin. En de mensen die daar, zeker in Bunschoten, de familie in hetzelfde dorp hebben wonen, is het veel moeilijker loslaten. Ik denk dat dat wel moeilijker is als er in de omgeving echt dingen mis gaan. Regie bij de mensen, bij de ouders of het gezin zelf te laten. Grootouders of broers of zussen, dan denk ik: 'als het me eigen gezin van herkomst zal zijn, dan zou dat denk ik ook lastiger zijn.' -Als hulpverlener zullen we zeggen: 'de regie moet bij de burger liggen', maar als het over je eigen broer of zus gaat is dat toch lastiger. Ik denk dat dat een belemmering is. Te dicht betrokken zijn. Dat is ook wel de keerzijde van de medaille. Ze zijn heel betrokken dus een groot voordeel en als je niet oppast dan is de grens tussen verantwoordelijkheden en wat je zou moeten willen betekenen schuift dan vaak op.

Student: Dan hebben we topic twee, dat is hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan omdat ze het eerst proberen binnen de context op te lossen. Is het volgens u zichtbaar in de praktijk? En zo ja, Hoe?

Hulpverlener: Interessante vooronderstelling. We zien het in een aantal situaties, maar we zien ook situaties waarin mensen juist naar een hulpverlener gaan als onafhankelijk persoon omdat ze.. een bekende uitspraak is hier 'je hangt de vuile was niet buiten' speelt hier nog best heel erg. Dus dat dingen eerder aan een hulpverlener vertelt worden dan aan het eigen netwerk soms. Dus dat is best wisselend. Ook dat heeft weer twee kanten. Het ene moment dat je denkt: 'waren deze mensen nou eerder gekomen, ze hebben het heel lang in hun eigen netwerk gehouden.' Maar we zien ook de andere kant dat mensen juist al heel vroeg bij hulpverlening uitkomen zonder de eigen ouders of eigen familie of familiekring neer te hebben gelegd. Soms uit angst dat ze vertellen waar ze tegenaan lopen, waar ze last van hebben. Dat mensen daar een oordeel over hebben. Bij alcohol verslaving, familieproblemen zie je het ook wel. Dat ze weten dat ouders daar een mening over hebben. Dan zeggen ze bijvoorbeeld: 'we hebben het altijd al gezegd, je moet hem gewoon strenger aanpakken' en dan is dat juist waar ze net niet op zitten te wachten. Twee dingen: aan de ene kant is het soms een drempel om, en dan weet ik eigenlijk niet eens of dat een ongezonde drempel is, met hulp van mensen die ze kennen of hun dierbaar zijn of dichtbij staan. Maar ik zie ook de andere kant dat ze bang zijn dat er praatjes ontstaan, dat mensen veroordelen, verwachtingen hebben dat mensen in de hulpverlening niet een veroordeling hebben. Soms een hele concrete vraag of je het allemaal wel goed doet.

Student: Dan de volgende vraag: in hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Loyaliteit bedoel je naar het eigen netwerk toe?

Student: Ja.

Hulpverlener: Lijkt me een beetje op de vorige vraag.. tenminste naar mij in te schatten. Dat is meer hoe ik het zelf inschat. We merken dat wel vaak zodra we het netwerk gaan betrekken dat het dan gaat spelen. Zodra we in gesprek gaan met de ouders of familieleden, vrienden. Dat er dan reacties komen van: 'daar had je mee naar mij toe kunnen komen.' Dat je dan ook ziet dat mensen dat bewust niet hebben gedaan. Dat dat soms wel een punt is waar we met iemand bij stil staan. 'Wat verwacht je dat de reactie is als we dit gaan bespreken met die en die?' Dat is een belangrijk iemand voor jou. Even denken over die loyaliteit. Daar heb ik niet één, twee, drie een antwoord op. Dat is een uitdaging. Zeker van een sociaal team om het netwerk en de ideeën die zij hebben ook zeker

serieus te nemen. Kijken hoe je dat met elkaar tot een gezamenlijk plan kan krijgen. Heel vaak zie je dat ouders belangrijk zijn voor een gezin. En je als hulpverlener daar een andere route in kiest dan de ouders belangrijk vinden, dan heb je bonje. Dan is die loyaliteit wel een probleem, of een probleem.. Ik weet niet of je dat een probleem mag noemen. Dan heb je daar rekening mee te houden. Ik weet niet of dat een probleem is. Het lijkt mij gewoon niet gezond als je daarover op rampkoers gaat met de familie.

Student: In hoeverre wordt de sociale context betrokken in de hulpverlening?

Hulpverlener: Zoveel als mogelijk, maar dat is ook wel een kanspunt van een van de peilers van een sociaal team. In de nieuwe kanteling is eigenlijk een soort van trap, je begint bij de burger zelf.. diens nabije omgeving, wat groter netwerk, het sociale netwerk. Vervolgens kom je pas uit bij hulpverlening voor basisvoorzieningen, dan sociaal team, dan gespecialiseerde voorzieningen: Waar is iemand zelf toe in staat? Wat kan iemand zelf? Dan ga je kijken wat kan in iemands omgeving, dus het is bijna de startpositie.. dat kringetje. Daarna ga je pas kijken: wat is er dan nog verder nodig? Sociaal werk, vrijwilligersteunpunt, is er iemand nodig vanuit het sociaal team? En zo ga je steeds een stapje verder. Zorgintensiteit, zoveel als mogelijk binnen het eigen netwerk oplossen. Wat was de letterlijke vraag ook alweer?

Student: In hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Voor de gemeente is het zelfs zo: als wij de sociale context niet betrekken, dan is het bijna denkbaar dat als er simpelweg niet geïnventariseerd is naar die mogelijkheid.. dat dan onvoldoende draagkracht is. Als we dat niet zouden hebben betrokken/ geïnventariseerd, dan zijn we als sociaal team niet goed functionerend.

Student: Het heeft wel grote consequenties dus eigenlijk..

Hulpverlener: Het is echt een kanteling voor in de zorg, ook in denken. Wat eerder was van: dit was de zorg die nodig was.. Welke instantie heeft dat binnen de mogelijkheden of binnen de expertise? Nu is dat een paar stappen eerder. Waar ieder vanuit een gunst van hulpverlening nog weleens met gezin wordt uitgenodigd of familie, dan is dat nu bijna een must.. of bijna? Dat is een must! En dat denken is wat in mijn beleving wel klopt. Niet overnemen, maar ernaast gaan staan en kijken: wat kan iemand zelf en wat is er uiteindelijk over waar je mee kan samenwerken met het gezin? In plaats van: 'daar weten we wel raad mee, dan gaat je kind daar naartoe.' Ik merk dat we volop in die kanteling zitten, dat het nog steeds vaak zo is: 'is je kind nog steeds niet zo lief?' Dan moet je strenger zijn! Nu wordt de vraag steeds vaker: 'wat gebeurt er al in het gezin? Wat zouden de ouders zelf voor dat kindje kunnen betekenen? Hebben misschien de ouders daar iets bij nodig?' Het kan zijn dat het kindje uiteindelijk wel naar een assertiviteitstraining gaat, maar de volgorde is anders.

Student: Dan hebben we topic drie, Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in de beïnvloeding van de sociale context tussen cliënten die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen? Ziet u daar verschil tussen?

Hulpverlener: Vaak wel.

Student: En zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Er zijn mensen die hun thuis hier in het dorp hebben gevonden. Er zijn ook wel van die schrikverhalen: 'als je later in Bunschoten komt wonen, kom je nooit binnen.' Dat is niet helemaal waar, want ik ken genoeg gezinnen die juist hier enorm geworteld zijn die van buitenaf kwamen. Maar wat we tegenkomen is mensen die hier geboren zijn, in dit dorp.. die wonen hier vaak al generaties lang en al die generaties wonen hier ook nog in het dorp. Je ziet eigenlijk een heel aantal gezinnen dat in dit dorp is. Hebben een hele voor de handliggende en bereikbare sociale structuur. Soms wonen ze twee straten verderop. En op het moment dat je van buitenaf komt wonen en je

familie woont in Groningen.. wat je dan vaak hoort, is het is toch verder weg. Het is toch anders dan wanneer je op je burens terugvalt dan op een moeder, schoonmoeder, opa of oma. Daar zie je wel verschil in, dat mensen.. de 'gewortelde Spakenburger' veel beschikbaar is dat sociale netwerk. De mensen die van buiten komen veel meer het zelf hebben moeten organiseren, soms inderdaad ook wel in de gaten hebben van 'hey, dat kunnen we ook wel aan de burens vragen'. Maar het is toch anders als iemand ziek wordt, of je in een straal van een kilometer vier gezinsleden hebt wonen of familieleden die uit wijdere omgeving moeten komen. Dan is dat toch lastiger, zeker wat je ziet bij ouderen bijvoorbeeld. Die worden hier behoorlijk intensief bezocht door kinderen en familieleden. En ik zie dan bij mensen die van buiten komen, het best wel daar wat lastiger mee hebben. Dat dit veel minder frequent is. En ik denk dat daar wel merkbaar is. Op het moment dat je heel zelfredzaam bent en heel erg in het actieve leven, dan denk ik dat dat minder speelt dan wanneer je isoleert. Dan zie je wel dat als iemand in een kerkelijke structuur zit, je bent kerkelijk aangesloten dat dat dan ook wel weer voor een deel wordt opgevangen. Bezoekjes worden overal geregeld door middel van diaconie of ouderlingen of de zusterhulp. Dat zie je wel, dat de kerkstructuur onderdeel van het dorp is.

Student: Welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Welke.. Een best grote plek. Als ik heel brutaal mag zijn, maar dat is misschien meer een persoonlijke mening dan de instantie waar ik voor werk, denk ik dat dat ook wel wat te maken heeft met de kerkelijke achtergrond. Waar best wel een stevig oordeel is of was. Over: wat is goed wat is fout? Ik denk dat dat inmiddels al veel minder is, maar van oudsher toch wel aanwezig is. Van: dit is goed, dat is fout. Op het moment dat iets fout is, dan kun je beter zorgen dat mensen dat niet weten. Dat merk ik wel, dat kom ik best veel tegen. Dat mensen het liefste alles binnenskamers houden. Soms ook met dingen waar ze zich echt voor schamen. Als we bijvoorbeeld bij hen thuis komen. Als het eenmaal bekend is dat er een sociaal team over de vloer komt dan weet in no time het hele dorp het. Dat merk je ook als er dingen loos zijn, dan weet ook heel snel weten meer mensen het. Dat horen we zelf ook terug als hulpverlener. Dat mensen weten dat je ergens bent geweest. Dat je denkt: 'zo dat gaat snel.' En dat dat ook een beetje die keerzijde is. Dat mensen ook liever niet willen laten weten aan anderen. Ik denk dat dat een keerzijde is van het netwerk inschakelen, dat het nieuws over hoe het met je gezin gaat wel breder bekend is. En iedereen heeft daar een mening over, dat is begrijpelijk. Als het geen antwoord op je vraag, is zeg je het maar. Ik klets nog wel wat.

Student: Het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familieondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Je moet me even helpen met denken waar je naartoe wilt.

Student: Heeft het impact zeg maar als je familieondernemingen hebt?

Hulpverlener: Waar meerdere leden van die familie in werken, bedoel je?

Student: Ja, een bepaalde naam heeft die misschien groot gehouden moet worden..

Hulpverlener: Ik zit even te denken of ik een paar voorbeelden weet. Vaak zijn het niet de mensen die bij ons komen. Meestal zien we dan, dan moet het al geëscaleerd zijn. Die familieondernemingen werken zich een slag in de rondte. Het is economisch een lastige tijd. Bijvoorbeeld zien we bij de marktkooplui dat die gewoon 60-70 uren per week makkelijk maken. En ook beschikbaar zijn op de tijd dat wij er niet zijn. Dus dat hulpverlening vaak al best wel een luxe is voor deze mensen, want zij moeten gewoon vrij nemen. Als je een uurtje naar een hulpverlener gaat, betekent dat je dan de hele dag niet op de markt staat. Dat is een dure dag. Dus we zien eigenlijk van die familiebedrijven weinig

mensen. Vaak pas als die mensen ziek thuis zitten of er is iets gebeurd. Dan merk je dat het best wel heel groot economische belangen spelen. Een onmisbaar gedeelte van dat bedrijf.. Als iemand ziek is, dan kost iemand geld, maar brengt het ook geen inkomen binnen. Dan merk je dat er soms best wel veel druk kan zijn vanuit een werkgever, maar ook vanuit een familiewerkgever: 'zorg er maar voor dat iemand zo snel mogelijk weer op zijn pootjes terecht komt.' Heel begrijpelijk. En dat het soms wat lastig is voor mensen als ze in een bedrijf /familiebedrijf werken en ze zitten daar niet goed op de plek. Dan heb je te maken met loyaliteit dan is het toch anders dan wanneer je voor een baas werkt. Als je een losstaande werkgever hebt waar je gewoon zonder problemen kan gaan solliciteren. Als je voor of met je familie werkt, je bent compagnon of werknemer. En nogmaals, daar zien we dus eigenlijk heel weinig mensen van. We zien wel van mensen die van bedrijven gestopt zijn en zeker in de recessie, die failliet zijn gegaan. Dat je ziet dat dat echt bij hele families ingrijpt. Dat vader en moeder, of allebei, of opa en oma.. dat dat in een keer in het hele netwerk een enorm gat slaat. Als je vaak ziet.. Als iemand het financieel lastig heeft, heel vaak familie die dan kan inspringen of die zegt van 'joh dan halen wij toch een boodschap voor je of regelen we wel wat'. Wordt heel vaak best iets moois geregeld. Maar op het moment dat in een keer vier mensen uit een familie zonder werk zitten, dat heeft gewoon een veel zwaardere impact. Wat we op dit moment zien is dat veel zelfstandig ondernemers vooral hele financiële impact heeft, spanningen vooral.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: ik kan het niet heel goed vergelijken, want ik werk eigenlijk 8 jaar in Bunschoten en dit was ook gelijk mijn eerste baan in de hulpverlening. Ik kan daar allerlei dingen over zeggen, maar ik heb niet vergelijkingsmateriaal, wel wat ik denk. Een aantal dingen heb ik net al benoemd. Sterke en betrokken familiebanden, maar ik denk dat dat een van de meest kenmerkende dingen van Spakenburgers is. Sterk sociaal netwerk en dan de lastige versie daarvan, de sociale controle. Dat is de keerzijde.

Student: Topic vier: WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger, waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Ik denk dat die altijd al van kracht was hier in Bunschoten. Ook in het oude werk bij het maatschappelijk werk. Ik denk dat juist die kanteling van de WMO heel goed aansluit op wat hier in Spakenburg al gebeurde. In kleine kring daar vanuit met familie, burens, vrienden en uiteindelijk ook het kerkelijk netwerk potentie.. die daar vrijwilligers.. is wat daar eigenlijk altijd al een heel groot beroep op werd gedaan. Zoals ik het zie zijn wij daar vooral bij aan het aansluiten. Alle informele initiatieven die er al zijn, de contacten met de kerk, met informele netwerk, organisaties zoals moeders en moeders bijvoorbeeld. Wat voor ons vooral aansluiten is. In die zin denk ik: 'ik geloof erin.' Maar zeker voor Spakenburg, (Bunschoten-Spakenburg) omdat het altijd al gebeurde. Voor ons als hulpverlening is het: we hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden. We moeten aansluiten.. wat werd er eerder al gedaan? En overleggen met de diaconie is hier bijna net zo gewoon als overleggen met een huisarts. Er zijn al meerdere situaties/casussen de afgelopen maanden dat we een belletje hebben gedaan naar diaconie van: 'we zitten echt omhoog in een gezin er moet ondersteuning in komen, wat is er mogelijk?' En we merken dat in een straal van 500meter, dat er zoveel gezinnen zijn die daarbij willen helpen om kinderen op te vangen bijv. of op wat voor manier dan even een steentje bij te dragen. Daar ben ik zelf gewoon nog steeds verbaasd over dat dat zo makkelijk en zo snel werkt. Dat we in plaats van dat er mensen crisisopnames moeten en kinderen uit huis geplaatst moeten worden, dat er mensen naar dat huishouden/ gezin komen en een paar uurtjes willen helpen. Ik durf dan wel ergens te zeggen, en ik geloof dat dat echt wel Spakenburgs is, maar ik kan

dat niet vergelijken met anderen. Dat is gewoon, ik woon zelf in Deventer. Ik hoef daar maar om me heen te kijken en daar gebeurt dat niet. Ik weet zeker dat mensen wel zouden willen, maar niet zo intensief als hier. Er is ook echt iemand uit de kerk die dat is gaan coördineren. Die heeft gezegd: 'oké ik wil wel aanspreekpunt zijn voor al die vrijwilligers. Ik maak een rooster, dat is gewoon een sluitend rooster en daar is geen omkijken naar.' Dat zijn succesverhalen waar we elkaar op aan spreken van: 'zo werkt dat in Spakenburg. 'Daar moeten we niet teveel in willen veranderen denk ik. Er zijn nog weleens hulpverleners.. die willen als hulpverlener de regie hebben, maar zolang de burger zelf de regie kan en wil hebben: vooral doen. Dan sluiten wij aan bij de zorg die nog verder nodig is en dat is dan steeds afstemmen.

Student: Dan hebben we topic vijf. Groepsprocessen of groep. Binnen een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uitten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten en hoe uitten deze zich?

Hulpverlener: Even opsplitsen. Binnen een groep zijn er..

Student: Vaak ongeschreven regels. Die zich uitten in een bepaald verwachtingspatroon. En welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten? En hoe uitten deze zich?

Hulpverlener: Een van de verwachtingspatronen hebben we, merk ik heel erg vanuit het sociaal netwerk naar een hulpverlener toe, van: op het moment dat het sociaal netwerk niet meer lukt, dan is het vanaf nu de taak van de hulpverlening. Zo ging het vroeger namelijk ook. Maar ik merk ook dat: wij weten het niet meer, wij zien het niet meer zitten. Deze persoon moet opgenomen worden ofzo of hier moet echt heel zware hulpverlening komen. Als het ons al niet lukt, dan moet je echt naar een psychiater. Daar zitten wel verwachtingen naar hulpverleners toe van: nu is het jullie verantwoordelijkheid en als het misgaat dan hebben jullie ook een probleem. Ik merk wel dat als iemand dan op een gegeven moment niet meer door het eigen netwerk gedragen kan worden, dat mensen het dan ook echt uit handen gaan geven. 'Hier kunnen wij geen verantwoordelijkheid meer voor dragen, nu is het jullie zorg.' Dat is wel een terugkerend ding, wat we vaak merken. Dan zit je dus met iemand een beetje in je schoot geworpen. Mensen trekken daar de handen vanaf: 'wij hebben het gedaan, we hebben het geprobeerd.. nu is het jullie zorg.' Dat maakt het soms wel lastig om samen te werken met het netwerk. En ook de verantwoordelijkheid weer terug te geven.

Student: Ziet u nog meer verwachtingspatronen terugkomen bij cliënten? Of bij gezinnen?

Hulpverlener: Heel erg een verwachtingspatroon dat iemand.. als er een hulpverlener in komt, en zeker als dat iemand is met een jeugdhulpverleningachtergrond, dat die wel even komt vertellen in dat gezin wat goed en fout is. Daar zit vaak een bepaalde normering achter. Zoals je in dit dorp ziet: als de dominee langs komt voor een schichtig gesprek en ze vertellen dat er iets niet klopt. Dat gebeurt al lang niet meer, maar dat is vaak toch wel als mensen voor bij verslavingsproblematiek.. dat de omgeving toch wel de verwachting heeft: 'hier moet toch iemand orde op zaken komen stellen.' Gewoon eens vertellen dat het niet klopt en niet langer door kan gaan met alles. En dat is nou net niet wat een hulpverlener komt doen. En je ziet wel dat die verwachtingen in groepen toch wat normatief is. We moeten elkaar niet teveel de wet voor schrijven, maar als het de spui gaten uitloopt, dan is dat wel wat gaat gebeuren. Dan komt er iemand die je even vertelt hoe het moet. En dat is nou net niet wat een hulpverlener komt doen, tenminste meestal niet. Naja.. uiteindelijk kan dat wel het gevolg zijn. Dat je met alle gesprekken en alle hulp, blijft er onveiligheid ontstaan.. als het over onveiligheid gaat, dan kan het zijn dat een hulpverlener komt die probeert bepaalde veiligheidseisen te stellen. Er mag hier bijvoorbeeld niet gescholden worden in het bijzijn van kinderen, dan kan een hulpverlener bodemeisen stellen. Maar dan nog ga je in gesprek van: 'hoe gaan we dat nou doen?' Dat is eigenlijk voor in een vergevorderd geval. Wij komen niet binnen met

de intentie van: 'wij gaan bepalen hoe het hier gaat.' We willen aansluiten bij: 'wat vinden jullie als gezin zelf belangrijk?' En meestal is het: als wij aansluiten, dan is het de omgeving die er al klaar mee is wat vinden zij belangrijk. Die fase hebben we al gehad, die zijn we al ver voorbij en dat kan. Soms is iets al veel te ver gesukkeld. Maar dan alsnog komen wij wel zo binnen.

Student: En dan heb ik als laatste vraag: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft het volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces?

Hulpverlener: Groepsdruk, ja.. Eigenlijk dezelfde casus die ik straks beschreef over waar we met de kerk een heel aantal vrijwilligers, heel enthousiast, met hele gave bedoelingen in dat gezin kwamen helpen. Al die mensen zien ook weer wat. Die zien het is niet helemaal pluis hier. Er zijn hier ouders die op niet zo een hele goede manier met hun kinderen omgaan bijvoorbeeld, of die zien een moeder die eigenlijk net het hoofd boven water kan houden en iedereen heeft een mening daarover. Je ziet dan dat daar een beetje over geroddeld wordt. Het gaat niet helemaal goed dit en als je het zelf niet ziet, dan weet je op een gegeven moment dat er een bepaalde druk toeneemt op het gezin om te gaan voldoen aan wat de mensen die eigenlijk in het gezin komen om te helpen, daar aan willen gaan voldoen, aan wat zij belangrijk vinden. Dat iemand toch opgenomen wordt of dat die vader een keer zijn ballen laat zien. Dan kan er druk ontstaan dat het gezin toch ineens de regie uit handen moet gaan geven omdat anderen gaan bepalen wat nodig is. En ook daar vind ik een taak van het sociaal team om daarin het gesprek te leiden. Om daarover in gesprek te zijn van: oké, hoe kun je daar met elkaar samenwerking vinden? Dat toch de regie bij het gezin zelf blijft en zeggen: 'wij willen het op deze manier.' Kun je dan nog met elkaar samenwerken, kun je nog een compromis vinden bij mensen helpen. Als mijn zorgen bijvoorbeeld niet meer serieus genoeg genomen worden, dat kan een belangrijke voorwaarde zijn die ik heel logisch vind. Of vinden mensen dan nog steeds zo belangrijk in wat ze zien en luisteren ze daar niet naar, en willen ze niet meer helpen? Dat kan soms. Daar merk je wel als mensen komen helpen, die zien zelf ook iets en die hebben daar ook hun ideeën over, zeker als mensen zelf, een gezin zelf niet zo goed in staat is om het allemaal vorm te geven, dan merk je dat de verantwoordelijkheid wat eerder de verkeerde kant op schuift. Dat iemand zegt: doe die kinderen maar een tijdje bij mij want dit gaat niet goed zo. Hoe goed bedoelt ook, dat geeft vaak een lastige dynamiek met zich mee.

Student: Oké, dan zijn we klaar.

5. Interview hulpverleningsinstantie

Schuldhulpverlener Eline Bijlstra, vrouw

Student: Nou, we willen je een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een half uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zetten erbij dat je bij schuldhulpverlening, bij Plangroep werkt. Dat zal vermeld worden. Ga je daarmee akkoord?

Hulpverlener: Ja hoor, maar als dus wel even dat zinnetje wordt toegevoegd, dat het puur mijn persoonlijke opvatting is en dat ik niet kan spreken voor mijn hele organisatie.

Student: Ja, dat is goed.

Hulpverlener: Dat lijkt helder. Zijn jullie ook goed te horen als je hem zo hebt liggen?

Student: Ja, wij in ieder geval wel ja. Topic 1 is sociale context en de eerste vraag is: wat merkt u van de hulp van de sociale context van de cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, ik vind dat best wel een hele algemene vraag. En moet ik hem dan ook beantwoorden als in; hier specifiek of komen we daar pas later op?

Student: Ja, het is op zich wel handig als je daar zeg maar vanaf hier.. in Bunschoten zeg maar. Dus eigenlijk gewoon wat jij tegen komt in je werk. En je komt natuurlijk vooral mensen uit Bunschoten-Spakenburg tegen. Dus gewoon wat je ziet in je werk.

Hulpverlener: Ja.. oké. Nouja, heel wisselend he. Het is heel wisselend hoeveel hulp mensen überhaupt hebben vanuit hun netwerk. Bij de ene is dat heel sterk en bij de ander is juist het probleem dat er géén netwerk is. Dus nouja, dat kom je wel elke dag tegen, de invloed van de hulp. En dat kan dus zowel positief als negatief zijn.

Student: En in hoeverre denk je dat de problematiek beïnvloed wordt door de sociale context?

Hulpverlener: ja, heel sterk denk ik. In de meeste gevallen.. ja wat je hier in het dorp natuurlijk veel ziet is soms verslavingsproblematiek bij jongeren die ook sterk beïnvloedt worden door die scene waar zij in verkeren en waar ze niet zo goed uit komen. Maar ook wel positief natuurlijk, als in: mensen hebben hier ook wel hele hechte netwerken vanuit de kerk en dat soort dingen. En dat beïnvloedt ook wel de mogelijkheid om heel veel hulp te kunnen bieden. Dus daar is zeker invloed vanuit de context, daar is geen twijfel over.

Student: En wat zijn volgens jou helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou wat ik wel eens zie, dat mensen heel goed bedoeld al, en dan heb ik het even over schuldhulpverlening, dat mensen allerlei informatie gaan verstrekken van: ja het zit zo en dan zit je zo lang in een traject en dit en dit is het bedrag per week.. allerlei details die niet kloppen. En dat vind ik belemmerend want mensen komen hier vaak met hele verkeerde beelden van hoe schuldhulpverlening werkt en wat wel en niet kan, wat de voorwaarden zijn. Mensen kunnen er nog wel eens onnodig van in paniek raken eigenlijk. Dat vind ik wel belemmerend. Ook mensen die naast zeg maar schuldhulpverlening blijven doorgaan met het treffen van betalingsregelingen en dat is allemaal super goed bedoeld maar dan kun je wel eens in elkaars vaarwater terecht komen. En ja, andere instanties die het idee hebben dat zij het net effe wat beter kunnen of denken van; wij helpen ook even. Nou dat kan wel eens heel lastig uitpakken maar het komt niet zo vaak voor moet ik zeggen. En als je elkaar ontmoet, dan kun je dat ook gewoon bespreekbaar maken natuurlijk. En wat helpend is. Ja dat het netwerk er überhaupt is natuurlijk. Je hebt hier, ja dat is dan misschien niet helemaal jullie sociale context, vrijwilligers enzo maar de kerk met name wel, past dan in jullie definitie, die hier heel hard steunt en dat geeft vaak een enorme stimulans voor mensen om het traject vol te kunnen houden.. en ook familie natuurlijk wel. Ik denk dat het altijd fijn is, je ziet altijd

die wel een goed netwerk hebben, er makkelijker door heen komen. Dus dat is ook de steun. En in de schuldhelpverlening ook de financiële steun, want je zit natuurlijk behoorlijk op een houtje te bijten een tijd lang en je ziet gewoon dat mensen toch wel een beetje afhankelijk zijn van de goede wil van de familie of de kerk of dat soort dingen om af en toe eens te helpen met iets leuks of als er een keer iets kapot gaat en er is geen reserve opgebouwd. Ja, dan kan dat er voor zorgen dat iets goed blijft gaan waar iemand zonder netwerk misschien nieuwe schulden moet maken.

Student: Oké, en topic 2: hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan, omdat ze het eerst proberen binnen de context op te lossen. Is dit volgens u zichtbaar in de praktijk? Zo ja, hoe?

Hulpverlener: Ja dat zie ik inderdaad wel. Je ziet hier wel dat mensen inderdaad ook door die negatieve beelden die je dus in de context kan hebben over schuldhelpverlening bang zijn om hier naar toe te komen. En ook het idee hebben dat het wel heel erg moet zijn, wil je hier terecht komen. Terwijl ja.. dat is eigenlijk niet zo. Mensen kunnen hier natuurlijk ook voor budgetbegeleiding of dat soort dingen komen maar dat is niet het imago over het algemeen. Dus je ziet inderdaad wel dat doordat die praatjes die mensen onderling hebben, of de angst die mensen hebben dat ze daardoor afwachten. En soms te lang, want dan komen ze hier binnen als er vijf voor twaalf is. En dan staat ons traject ook enorm onder de spanning, hè. Als iemand bijvoorbeeld binnen komt van hé: 'ik moet volgende week mijn huis uit', kunnen wij veel minder dan wanneer iemand bij de eerste maand huurachterstand al om hulp zoekt. Dus ja, dat zie ik wel eens ja.

Student: En in hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Ja, en dan heb je het over loyaliteit aan de sociale context?

Student: Ja, klopt.

Hulpverlener: Nou ja dat zie je denk ik wel eens bij partners hè, dat de ene partner het niet wilt bijvoorbeeld en de andere wel maar dat ze dan natuurlijk toch niet komen omdat.. ja wij krijgen het natuurlijk niet voor elkaar om met één iemand een echtpaar te helpen. Dat kom ik weleens tegen en je hebt ook wel eens meerderjarige kinderen die bij hun ouders inwonen en die zich niet zo snel aanmelden omdat ze toch bang zijn dat dat ook invloed gaat hebben op het inkomen van hun ouders of op wat ze kunnen bijdragen aan de kost en inwoning. Ja, dus die netwerken zorgen natuurlijk ook wel voor bepaalde stressfactoren.

Student: En heb je ook het idee zeg maar dat mensen transparant zijn hier, als ze hier komen?

Hulpverlener: Ja, als ze hier eenmaal zijn dan is dat vaak het probleem niet. Je hebt natuurlijk altijd wel een aantal gesprekken nodig om echt tot de kern te komen maar dat is niet zozeer omdat mensen niet transparant zijn, maar vooral omdat het chaotisch is bij binnenkomst.

Student: En in hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou dat doe ik wel heel bewust ja. Want dat komt, dat is ontstaan.. je moet ook kijken naar het dorp waar je werkt of de gemeente waar je werkt en dat is in de ene gemeente veel logischer om te doen dan de ander maar hier kun je er bijna niet om heen, joh. Die diakenen en alle mensen van de kerk en zo die willen ook graag mee, en ik vind het ook fijn want cliënten hebben ook vaak die steun toch wel nodig en voor mij is het ook fijn om te zien dat de boodschap goed overkomt en he als familie het ook gehoord heeft, dat ze de persoon nog een beetje kunnen stimuleren of kunnen helpen om de opdrachtjes uit te voeren die ik ze mee geef. Dus dat werkt heel goed en ook, wat ik in het begin noemde, je kan voorkomen dat je langs elkaar heen gaat werken door mensen in te schakelen.

Student: En topic 3: Bunschoten-Spakenburg. Zie je verschil in de beïnvloeding van de sociale context

tussen mensen die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen of cliënten die later in Bunschoten- Spakenburg zijn komen wonen? Zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Ja, vind ik lastig. De meeste mensen die niet van oorsprong hier vandaan komen, zijn wel getrouwd met iemand die hier van oorsprong vandaan komt en dat kom je toch automatisch een beetje in hetzelfde sfeertje. Ik merk niet dus niet een heel groot verschil tussen.. Het is eerder wat je wel eens ziet, mensen die niet hier vandaan komen en die uiteindelijk niet meer samen zijn met iemand die hier wel vandaan komt, die missen een netwerk en daar loopt het soms dan wel eens vast op sociale context omdat de familie in een andere gemeente woont en er niemand is die kan helpen. Dus in zoverre heeft dat invloed, maar ik ervaar niet echt verschil.

Student: En welke plek heeft schaamte volgens jou binnen deze dorpscultuur?

Hulpverlener: Ja, speelt wel een grote rol. Ik denk op zich voor schuldhulpverlening dat dat bijna overal wel zo is, want mensen praten er niet graag over dat ze er niet uitkomen met hun geld, dus dat is wel een bekend iets überhaupt binnen mijn vakgebied, maar of het hier sterker is.. Ja ik weet niet zo waar ik het dan mee moet vergelijken. Ik werk ook in de gemeente Waddinxveen en dat is ook een kleinere, wat religieuzere gemeenschap, dat is een beetje hetzelfde idee denk ik. Ja nou heb ook in Amsterdam gewerkt, maar is dat zou zo anders? Ja het is wel heel anders en ik denk ook wel: mensen zijn in zo'n kleine gemeenschap wel meer bezig van wat vindt men elkaar en men let ook veel meer op elkaar omdat je elkaar ook vaak tegen komt en dat zie je hier he, dat iemand snel uit de wachtkamer moet weghalen omdat toevallig de buurman voorbij ziet komen en dat dat toch niet prettig is. En andere mensen zijn er weer ontzettend.. nou schaamteloos in haast. Die zitten hier uitgebreid met elkaar in de wachtkamer te vertellen wat voor toestanden ze allemaal hebben, dus dat is er ook. Maar nou ja, wat ik wel gehoord heb van écht zeg maar, wat ik dan een beetje zie als de typische Spakenburgse dames dat het hier wel belangrijk is hoe het er uiterlijk allemaal uit ziet he, dat het allemaal goed voor elkaar moet zijn en dat dat wel een grote drempel kan zijn om dan toe te geven dat het eigenlijk helemaal niet zo goed gaat. Je kwetsbaar opstellen is niet voor elke groep hier zo makkelijk, nee. Ik kan niet zeggen of dat nou typische is voor dit dorp, maar ik herken wel schaamte ja.

Student: En het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familieondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens jou voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Nouja, wat je wel vaak ziet is dat er makkelijk iets te bedenken is qua werk als iemand een oom heeft, of iemand met een bedrijf dan kan hij daar wel eventjes komen werken. Dat kan wel heel positief werken en ook zie je wel eens dat er gewoon heel veel geld is. Het gebeurt ook dat mensen gewoon met familie afkoopsommen kunnen voorstellen omdat ze goed in het geld zitten. Maar het is ook wel eens dubbel, want ik hoor wel eens mensen die dan iemand kennen maar die dan dus al heel erg zuinig is, dat ze niet willen helpen en dat er juist ook heel erg conflicten door kunnen ontstaan. Ja.. ik kan niet echt zeggen dat het nou enorm veel invloed heeft op de hulpverlening, eigenlijk. Het is gewoon een.. ja een deel wat karakteriserend is voor dit dorp denk ik. Veel ondernemers en dat heeft voor- en nadelen, denk ik. Ik weet niet helemaal of ik de vraag beantwoord heb eigenlijk, maar dit is wat ik ervan kan maken geloof ik.

Student: Nee snap ik. Zijn er volgens jou kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Nou dat ondernemende dat is wel iets wat heel leuk is omdat je heel veel initiatieven ziet ontstaan om mensen te helpen. Je hebt hier nu ook weer een nieuwe voedselbank, de genadebank die ontstaan is vanuit ja, je vanuit allerlei mensen die samen de handen bijeen hebben geslagen en ook vanuit kerken uiteraard, maar dat is heel mooi vind ik. Maar dat je vanuit die

stromen heel veel hulpbronnen eigenlijk ziet ontstaan. En dat is heel mooi en dat kenmerkt Bunschoten wel heel erg. Dus dat kerkelijke en van daar uit de hulpbronnen eigenlijk. En ja.. wat natuurlijk ook wel typisch is, is een beetje de schaduwkant. De drugsproblemen die hier wel spreken. Heel veel jongeren die toch op jonge leeftijd al heel veel geld in hadden en bepaalde cultuur van lang doorwerken en ook lang feesten en er is een groep die daar niet zo goed meer uit komt dus die zie ik wel regelmatig. Maar ja, dat is meer een beetje vissersdorp sfeer hè, je hoort dat ook wel van Volendam en zo. Dus het zijn hele harde werkers, dat valt op. Veel ondernemers, maar er zit ook wel een beetje een ja, jammere kant met dat ding denk ik. Er zit best wel een kloof hier tussen rijk en arm merk ik weleens. Je hebt heel veel ondernemers die het goed doen, maar je hebt ook een groep die het gewoon niet goed voor elkaar heeft en die met heel veel problemen te maken hebben. En dat voelt soms wel een beetje gespleten, die scheiding.

Student: En topic 4 is WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger waarbij het netwerk actief ingezet wordt. Wat is je opvatting hierover en denk je dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Ja, dat denk ik zeker. Ja volgens mij, het is jammer dat het een beetje van uit bezuinigen is ontstaan. Maar de theorie erachter vind ik wel goed, want uiteindelijk moeten mensen het voor het grootste deel natuurlijk ook gewoon zelf doen en hoe kan je dat beter voor elkaar krijgen dan als je daarin kan helpen en je minder afhankelijk maakt van instanties. Dat lijkt me alleen maar goed en ik denk dat het ook over het algemeen alleen maar werkt als iedereen in je omgeving een beetje dezelfde kant op wil, want je kan anders iemand ook enorm tegen werken in een poging om gezonder te leven of beter met geld om te gaan. Het is mooi als je je kunt inzetten en belangrijk denk ik. En ik denk zeker in de kleinere gemeenschappen dat dat wel heel goed aansluit bij hoe mensen misschien toch sowieso al met elkaar omgaan. Dus dat dat wel een goed, passende methode is.

Student: En dan heb ik topic 5: groep. In een groep zijn vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen zie je terugkomen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: En dan heb je het over verwachtingen van de hulpverlener of?

Student: Even kijken hoor, gewoon.. ja eigenlijk meer naar familie toe of welke verwachtingen er voor hun zijn. Binnen het dorp of binnen families dat er misschien altijd een bepaalde ongeschreven regel is, een bepaalde verwachting.

Hulpverlener: Maar hoe de groep met elkaar om gaat of wat normaal is of?

Student: Ja een beetje op die manier ja.

Hulpverlener: Hm, moeilijke vraag. Ja ik vind het een beetje een..

Student: Het kunnen ja, daar is al wel wat van genoemd. Maar bijvoorbeeld: dat hier een beetje het verwachtingspatroon is dat je altijd maar hard werkt of dat je altijd je problemen zelf oplost of ja..

Hulpverlener: Ja, ja misschien wel voor een deel. Zie je inderdaad wel in een groep terug komen dat het niet normaal is om... nouja, wat ik op zich wel eens zie is bepaalde groepen die het ook wel gewoon heel normaal vinden dat je veel bezittingen hebt, bijvoorbeeld met ondernemers wel actueel. Namelijk jongeren kopen vaak na of nou ja met hun trouwen een eigen huis en dat is belangrijk en nou ja, ook een baan. Dat soort plaatjes zijn er wel heel erg. Dus mensen kunnen daar wel enorm gefrustreerd door zijn, binnen zo'n schuldregeling als dat niet kan of zo. Dat ze dus niet kunnen voldoen aan de telefoon en de auto en het huis maar dat ze toch een tijd in een huurwoning zonder auto moeten bikkelen om zo'n schuldregeling te doorlopen. Dat zie ik wel ja. Ik denk dat ik dat kan bedenken vooral.

Student: Ja. En denk je dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens jou op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces van de cliënten?

Hulpverlener: Ja.. nou ja, dat is een beetje het verlengde dingen die ik al eerder gezegd hebt denk ik. Maar ik denk wel dat ja.. dat er een bepaalde druk is om het goed voor elkaar te hebben dus. Om toe te geven dat het niet goed gaat of wat jij zei om altijd hard te werken, dat dat wel lastig kan zijn of mensen er wel mee worstelen om gewoon voor zichzelf te gaan en hun eigen traject te doorlopen. En je hoort inderdaad ook wel hè, mensen vinden overal wat van en zo en het is dan ook wel lastig om voor iemand te bepalen van: nou ik wil dat nu toch wel gewoon doen en ondanks alles, alle slechte praatjes, slecht imago ga ik hier gewoon voor en dan kan dat natuurlijk wel een bepaalde spanning met zich mee brengen. Als mensen thuis het er niet mee eens zijn en als je je inkomen laat beheren of zo, dan is het best moeilijk om die keuze te maken. Dus in die zin is het wel heel belangrijk voor mensen om de omgeving daar steunend in is, en groep.

Student: Oké, nou dan was dat hem zo.

Hulpverlener: Ja, ik ben nooit zo lang van stof hoor.

6. Interview hulpverleningsinstantie

Geestelijk verzorger, man

Hulpverlener: En dan kan het zijn dat je aan 't end zegt van: we hebben er niks aan gehad.

Studenten: Nou, we hebben er eigenlijk altijd wel wat aan. Die kans is klein.

Hulpverlener: Ja he, dat denk ik ook.

Student: ik herhaal dat laatste stukje nog even een keer, zodat u ook uw akkoord geeft op het geluidsfragment. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe wordt uw eigen naam niet vermeld, maar wel uw functie.

Hulpverlener: Ja. Dus dat is dan de functie geestelijk verzorger en die kon ik alleen maar krijgen omdat ik het ambt van dominee heb.

Student: Ja, oké.

Hulpverlener: Als geestelijk verzorger ben ik dan welzijnswerker.

Student: Ja precies, oké. En ik zal zo meteen de vragen stellen en ik zal er niet op door vragen. Ik ga gewoon op een gegeven moment naar de volgende vraag. Dat is eigenlijk de manier waarop het interview gaat werken zeg maar.

Hulpverlener: Oké, ja, ja. Ja ik hou altijd nog van erbij blijven stil staan, maar zeg maar 'doorgaan' als het niet goed gaat.

Student: Ja, dat is prima. Dan kom ik bij het eerste onderwerp, dat is sociale context. Wat merkt u van hulp van de sociale context van de cliënt in de hulpverlening?

Hulpverlener: Dus dan bedoel je: welke hulpverlenende betekenis heeft de sociale context?

Student: Ja.

Hulpverlener: Nou, de sociale context is hier.. zou je zeggen, in ieder geval voor de bewoners in de Haven, een kerkelijke context. Hé, wat het kan natuurlijk ook een socialistische context zijn of een humanistische context. Maar hier is de sociale context, een kenmerk er van is toch kerkelijk betrokken zijn. En die invloed is op bewoners hier heel erg groot. Ja, dat merk je meteen. Als ik bij iemand op bezoek ga, de een.. kom je er meteen achter of iemand kerkelijk is. Soms niet, maar dat zijn uitzonderingen en het heeft heel veel invloed.

Student: En in hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloedt wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Dus nou bedoel je: de mensen hebben een problematiek en die wordt beïnvloedt door de context?

Student: Ja, of niet zeg maar.

Hulpverlener: Invloed heeft het altijd. Maar het kan een positieve invloed hebben en een negatieve. Maar beïnvloeden doet de sociale context altijd. Kerkelijke context heeft op iedereen invloed. Dat kan opbouwend zijn, dat mensen daardoor ook kerkelijk betrokken worden, of zich in hun gedrag een beetje bedeesd houden, maar het kan ook zijn dat mensen juist zich daartegen gaan verzetten. Dus invloed heeft 'ie altijd. En hier is het zo, naar mijn inzicht, de kerkelijke context heeft een positieve invloed, voor de bewoners hier. Positieve invloed.

Student: En wat zijn volgens u helpende en belemmerend factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, ja precies. Dat is dat positieve he?!

Student: Ja, of negatieve zeg maar.

Hulpverlener: Helpend is de kerkelijke.. het kerkelijke aspect van de context hé. Helpend is dat mensen het lijden beter kunnen dan zonder die kerkelijke ondersteuning. Ik denk dat mensen hier het lijden hier meer aanvaarden dan in een omgeving waar God en toekomst en vertrouwen en alles

bij elkaar... Bij de kerkelijke context komt dat mee hé; vertrouwen in God, niet alles is toeval wat mij overkomt, God kan daar een bedoeling mee hebben. Dat is heel wezenlijk voor mensen. En dan moet ik er wel bij zeggen dat dat dan ook is omdat het een positief christelijk context is. Je kunt natuurlijk ook een context hebben die heel deprimerend is. Dat ze alleen maar door de kerkelijke context verstevigd worden in hun angst. 'Is mijn ziekte een straf?' Dat heeft dan weer een belemmerende.. belemmerende betekenis. Dus het hangt wel af van in welke kerk men groot geworden is. ~~Dus~~ kerkelijke context, altijd wel kijken van welke kerk is dat? Evangelische context, wat je ook steeds meer hier krijgt in het maatschappelijke gebeuren.. Ja dat is allemaal vaak wat blijmoediger he?! En Woudenberg is alweer anders dan Bunschoten maar het heeft overeenkomsten met elkaar. En Veenendaal.. al heel divers geworden.

Student: Ja, dat klopt. Heel divers. Dan heb ik onderwerp twee: hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan, omdat ze het eerst binnen de context oplossen. Is dit volgens u zichtbaar in de praktijk en zo ja, hoe?

Hulpverlener: Dat is niet zo'n eenvoudige vraag, want ik werk hier maar acht uur in de week. Dus daar moet ik wel bescheiden in zijn. Ik denk dat in de generatie waar ik dan mee te maken heb, dat dat vroeger wel was: je lost je problemen binnenshuis op. De vuile was niet buiten hangen, dat is in ieder geval een heel belangrijk iets. En het binnenskamers oplossen. Ik denk dat ook de predikant vroeger meer he, als hulpverlener, predikanten zijn in feite hulpverleners. Predikanten vroeger meer zouden zeggen hoe het zat en hoe het moest, dan dat ze zich bemoeide met het praktische leven van mensen. Dat heeft zijn sporen wel nagelaten, maar bij de sociale context.. dat men wel naar mijn indruk nogal materialistisch is. Dat gaat wel om geld en goed. Of daar is het om gegaan bij die ouderen. Nou ja, of je dat nou positief of negatief beoordeeld... Ja, is het helpend als je veel geld hebt? Ja dan moet je aan hen vragen natuurlijk hé.

Student: Ja inderdaad. En in hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Loyaliteit.. tussen wie?

Student: Tussen zeg maar de cliënt en het gezin of de omgeving zeg maar. Naar hun toe, zeg maar. Dat ze daardoor bijvoorbeeld bepaalde dingen niet zeggen om hun in bescherming te nemen.

Hulpverlener: Er is denk ik wel een hoop loyaliteit hier, maar dan heb ik het toch over het Bunschoten zoals ik het leer kennen van de oudere generatie hier. Dat ze wel heel loyaal aan elkaar zijn, maar het gaat samen, naar mijn inschatting hoor, met ook wel kritisch zijn. Loyaal zijn is op zich een positief woord, klinkt heel mooi. Maar je kunt je ook bemoeien met mensen. Dat het lijkt dat je loyaal bent, maar je kunt je ook bemoeien met mensen en daarin ook erg kritisch zijn. Binnen een wat geslotene gemeenschap en zeker ook een wat geslotene kerkelijke gemeenschap, doen mensen elkaar ook heel veel nare dingen aan. Maar ik denk wel dat ze aan elkaar veel gehad hebben. En dat ze dat nare vaak wel weer slikte.

Student: Ja, en is het dan ook zo zeg maar dat ze dat naar u zouden benoemen zeg maar? Of is het dan dat het onderling blijft?

Hulpverlener: Ja ja, dat is een goede vraag. Ik merk dat ook wel dat mensen het ook wel beleefd hebben. Loyaal.. we zorgen voor elkaar. Dat is ook vaak wat naar voren komt hé. Vroeger was dat wel anders. Als er iemand in de straat een probleem had, dan waren we er allemaal. Maar de sociale controle was natuurlijk ook heel sterk. En men deelt dat soms wel. Ook wel eens de negatieve kanten ervan. Dat men toch ook niet weer vrij was om te zijn wie men wilde zijn. Zie je, dat is dan loyaliteit die beklemmend kan zijn. Ja..

Student: En in hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Ik doe dat heel sterk. Ja, ik doe dat heel sterk. Als ik bij mensen op bezoek ga, dan is het eerste wat ik doe rond kijken in de kamer. Wat zie ik voor voorwerpen? En dat zijn dan hier vaak niet zo religieuze voorwerpen. Bij katholieke mensen zie je al gauw een kruisje hangen. Maar het speelt voor mij een grote rol, zeker in de beginfase in de hulpverlening. Eerst proberen.. dat ik eerst probeer af te tasten van: in hoeverre ben je inderdaad ook een kerkelijke Bunschotenaar? Dat, dat bepaald de ontvankelijkheid van mensen van wat je in de hulpverlening aan ze kwijt wilt. Dus dat moet je wel door hebben. Dus de context, die moet je altijd goed in de gaten hebben. Is dat een antwoord op je vraag?

Student: Ja, en betreft u dan ook zeg maar familieleden of gezinsleden?

Hulpverlener: Ja, dat zou ik wel willen. Heb ik in andere contexten wel, want ik werk ik nog een zorgcentrum. Maar daar heb ik hier eigenlijk geen tijd voor en we hebben afgesproken dat ik bijvoorbeeld geen uitvaarten doe. Dat betekent dat je ook al minder contact met familieleden zoekt. Ze hebben ook allemaal hun eigen dominee en daar moet ik voor uit kijken, dat ik daar niet in, tussen in ga zitten. Dus met familieleden heb ik niet zoveel contact. Ze zoeken nog wel eens contact maar ik zou het dus meer willen doen. Maar dat is niet verstandig. Men heeft al gauw het idee: maar ik heb een eigen dominee?!

Student: En dan heb ik onderwerp 3, dat is Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in beïnvloeding van de sociale context van cliënten die oorspronkelijk uit Bunschoten-Spakenburg komen en mensen cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen en zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Ja, dat laatste is natuurlijk dan de hamvraag. Ik meen wel verschil te kunnen zien. Als je me nou vraagt welk verschil.. Ja, kijk de gesprekken die ik voer, die worden natuurlijk binnen die context gevoerd maar ik probeer het wel persoonlijk te houden. En als het over kerkelijk leven gaat, dan zijn Bunschoters en Spakenburgers al gauw op het spoor van het institutionele kerkelijke leven. Terwijl mensen van buiten dat minder hebben. Maar ja, ik ben zelf ook niet zo'n institutioneel denkend iemand. Ik probeer het wel.. ik probeer naar het eigene van iemand te gaan. Die sociale context is heel belangrijk, maar het gaat toch om de persoon zelf. En niet als een lid van een iemand.. van een kerk in Bunschoten. Nee, het is mevrouw X en meneer Y. Dus ik probeer.. nou ja, het is groot gezegd, maar ik probeer wel het hart te raken en niet hun gewoontes. Vind ik wel belangrijk, ja.

Student: En welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, schaamte he.. Nou dat binnenskamers houden van problematieken heeft te maken met schaamte natuurlijk he?! Als je het niet red, dan ga je je al gauw schamen. Zeker als het problemen zijn die naar buiten komen: 'heb ik het dan niet goed gedaan, wat zullen ze van me zeggen?' Ik denk wel dat dat hier een rol speelt, ja. Schaamte.. schaamte, nou ja schaamte heeft ook weer met onzekerheid te maken. Mensen die goed doordacht hun leven leiden en weten wie ze zijn en wat ze willen, die zullen zich minder gauw schamen. Die zullen wel zich schuldig kunnen voelen, maar dat is iets anders dan je schamen. Ik weet niet welke factor, welk gewicht ik daar aan moet geven.

Student: Het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familie ondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja.. welke hulpverlening? Kun je dat toelichten?

Student: Het is eigenlijk de hulpverlening die u geeft. Het is natuurlijk anders dan wanneer mensen bij het Algemeen Maatschappelijk Werk komen of zo dan bij u..

Hulpverlener: Er schoot me net wel een voorbeeld te binnen. Dat was meer een verhaal dat men vertelde. Dat geloofsgenoten niet zo best voor elkaar waren. Maar niet zozeer dat ik als

geloofsgenoot daardoor werd beïnvloed om te helpen. Ik vind het een moeilijke vraag in mijn situatie.

Student: Het zullen dan eerder inderdaad voorbeelden zijn.

Hulpverlener: Ja ik hoor dan hè, dat men elkaar op een bepaalde manier bejegend en dan kan men ook ontzettend teleurgesteld zijn. Zeker door geloofsgenoten, van wie je een hoop verwacht. Want families.. ja, dat kan ook heel.. misschien ontstaan daar ook wel geestelijke problemen. Maar zeker als je door een broer van je, die ouderling was in dezelfde kerk, financieel benadeeld wordt, dan heeft dat op het geloofsleven een grote invloed. En daar kan ik dan mee te maken krijgen. Dan kan ik ermee te maken krijgen. Maar dan moet je heel rustig luisteren. Daar kan een hele geschiedenis achter zitten. Met vergeven moet je niet te vlug zijn.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden? U werkt in twee verschillende plaatsen.. ziet u dan bijvoorbeeld dat er hier zo specifieke kenmerken zijn?

Hulpverlener: En dan bedoel je nu met negatieve invloed?

Student: Dat kan ook positief zijn, dat maakt niet uit. Gewoon factoren die u ziet.

Hulpverlener: Het kerkelijke denken. Ik weet niet of één van jullie het woord: 'kerkistisch' kent? Dat je echt naar de kerk gaat, niet zozeer om het geloof. De kerk en de kerkleer die je hebt meegekregen. Dat vind ik weleens belemmerend.. dat is dan een negatieve invloed op een open geloofsgesprek. Mensen kunnen geen open geloofsgesprekken voeren omdat ze zo kerkelijk/ kerkistisch denken. Daar nooit in hebben geleerd, ze hebben vaak kerkscheuring en zelfs twee meegemaakt. Maar dat ze nooit zo geleerd hebben om door kerken heen te kijken. Maar ik kom ook het andere tegen: 'het komt er toch uiteindelijk op neer dat er maar één God is, dominee.' Dat heb je dan gemeenschappelijk. Maar dat kerkistische, dat is een negatief iets vaak om mensen open te laten zijn om over hun geloof te laten praten. In Woudenberg kom je dat ook tegen. Dat kan heel belemmerend zijn.

Student: Het volgende onderwerp is: WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op: 'de eigen kracht van de burger' waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Bedoel je nu de twee dorpen? Deze gemeenschap?

Student: Deze gemeenschap: Bunschoten-Spakenburg. Wat u daarvan denkt van het netwerk inzetten.

Hulpverlener: Ik denk dat men hier daar (netwerk inzetten, red.) bijna een natuurlijke verplichting in voelt. Voor elkaar zorgen. Ik denk dat dat.. dat komt ook wel weer doordat het kerkelijk is hoor. Dat is heel positief. Maar ik ben zelf.. over het meer inschakelen van mantelzorg.. Nou, daar zet onze overheid teveel kaarten op in. Want mensen zijn vaak zo druk en belast, psychisch ook. De samenleving is vreselijk ingewikkeld, dus een dochter die voor moeder moet zorgen, dat zou allemaal wel waar zijn... Die bij moeder kan schoonmaken en die langer thuis moet blijven wonen dan eerst. Ik ben bang dat de overheid veel te veel gaat vragen. En straks de rekening moet betalen voor de ziektekosten van de mantelzorgers. Dat lijkt me allemaal nog niet zo verstandig. Mantelzorg op zich is natuurlijk mooi. Maar dat kent men vanuit hier, vanuit de kerkelijke context.. voor elkaar zorgen. Maar de overheid gaat dat voor je bepalen en daar zit iets heel gevaarlijks in. Eerst heeft de overheid, dat kennen jullie ook wel, de overheid gestimuleerd dat vrouwen zouden werken en dan hebben ze nu een baan en worden vader en moeder hulpbehoevend en dan zitten ze met twee voeten in één kous. Dat vind ik niet eerlijk van de overheid, tenminste als ze daar langs heen kijken. Ik ben bang dat dat vanwege bezuinigingsrondes wel het geval is. Dat vind ik niet zuiver. Maar dat we voor elkaar moeten zorgen.. wie kan dat tegenhouden, wie kan daar tegen zijn?

Student: Dan heb ik onderwerp vijf, dat is: groep. Binnen een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terugkomen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: Ja verwachtingspatronen.. En dan bedoelen jullie nu: de Haven? Wat verwachten de Bunschoters en Spakenburgers van elkaar? Of breder in het dorp?

Student: Ja, gewoon Bunschoten-Spakenburger in het algemeen.

Hulpverlener: Dan moet ik weer bescheiden zijn. Omdat ik hier niet woon natuurlijk.

Student: Wat u ziet in uw werk..

Hulpverlener: Daar verwachten mensen wel volgens mij saamhorigheid. Ze geven het elkaar niet allemaal, want daar schrik ik weleens van. Dat mensen elkaar ook heel kritisch kunnen bekijken, ze weten zoveel van elkaar. Nou dat zou op zich mooi zijn, om daar een onderzoek naar te doen van: wat verwachten de bewoners van elkaar? Moeilijke vraag, zou ik niet zo durven zeggen. Maar ze willen natuurlijk bij elkaar horen, maar dat kritische dat belemmert het weleens. Juist omdat ze bij diezelfde gemeenschap horen, van die dorpsgemeenschap. Ze hebben een gezamenlijke geschiedenis. Wat ze van de dominee verwachten kun je wel aardig zeggen, maar wat ze van de geestelijk verzorger verwachten.. Zo te meer ik bekend wordt hier in het huis, des te meer ze gaan verwachten, maar ze weten het nog niet precies nee. 'Wat doet hij nu?' Dat weten mensen waar ik op eigen initiatief naar toe ga, die snappen dat dan wel. Maar ik ben hun dominee niet. Wat doet hij nou. Ze zien me wel en ze.. ik was bij een paasmaaltijd en dan zien ze wel wat ik doe. Maar wat het voor hen nou kan betekenen, dat is boeiend. Ik ben 65 geworden maar ik mag nog wel door hier, dus dan wil ik eigenlijk proberen of ik.. of een geestelijk verzorger.. specifieker iets als geestelijk verzorger vertellen. Dat is nog niet helemaal duidelijk.

Student: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces van cliënten? Een beetje lastige vraag..

Hulpverlener: Ja.. Groepsdruk. Dat is er zeker in ieder geval. Door dat ons kent ons. Ze weten wie ze zijn en wat er van je gedacht wordt. En dat is van groot belang. Hier worden mensen steeds hulpbehoevender en gaat het minder een rol spelen denk ik. Als je jong bent en je hebt problemen dan is de groepsdruk natuurlijk wel dat je het zelf op moet kunnen lossen. Maar hier zijn mensen zo afhankelijk aan het worden.. ik weet niet of er dan ook echt groepsdruk sprake is.. Kijk, ik werk in nog een huis en daar moet ik met een lampje zoeken naar gelovige bewoners. Hier moet ik met een lampje zoeken naar niet gelovige bewoners. Maar, en dan is de groepsdruk wel.. dat mensen het onplezierig kunnen vinden als het duidelijk is als ik bij hen als geestelijk verzorger op bezoek kom. omdat die context niet christelijk is en weten allemaal dat de dominee wel christen is. En dan voor sommige mensen is daar de groepsdruk dan. En ook vanuit de verpleging, want dat is ook een groep in een huis. Om daar tegen te zeggen van, of te vragen of de dominee komt. Terwijl die zusters en broeders van toeter of blazen van iets weten.. nou dan is de druk van de groep verzorgenden enzovoorts groot om het heel voorzichtig aan te pakken. Hier ligt dat anders. Hier is geen schande als de geestelijk verzorger op bezoek komt. Dus dan is dat karakter van die bewoners weer positief voor mij. Dan is de groepsdruk er niet, maar meer uitnodigend. Dat is toch mooi? 'Bij mij is hij nog nooit geweest..'

Student: Dan was dat hem zo.

Uitgeschreven interviews met de burgers

1. Interview met een burger

Vrouw, 42 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We gaan een aantal vragen stellen. En we zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren. Daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen en we zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Oké.

Student: In het interview komt meerdere keren het begrip sociale context terug. Dus we zijn gewend dit eerst uit te leggen. Sociale context: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u contact heeft en nauwelijks spreekt. Dus familie, burens, vrienden, dorpsgenoten, mensen uit de kerk, alle mensen die om u heen staan. Dan is er nog een tweede begrip dat vaker voorkomt, dat is loyaliteit. Wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, en dan met name familie, dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden, waardoor je soms bepaalde dingen misschien niet zou zeggen of doen om de ander op die manier in bescherming te nemen.

Burger: Ja.

Student: Dan hebben we eerst wat algemene vraagjes. Wat is uw leeftijd?

Burger: Ik ben 42.

Student: Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik werk bij de thuiszorg en ik ben moeder en overblijfmoeder en vrijwilligster.

Student: Waar kent u de Boei van?

Burger: In eerste instantie omdat ik zelf vrijwillige hulp nodig had. Mijn moeder is vorig jaar overleden en ik kon anders niet op vakantie. Want ik had gewoon iemand nodig die op haar zou letten. En toen zei iemand.. want ik wilde niet op vakantie gaan daardoor. Toen zei iemand: 'dan moet je naar de Boei gaan en vragen wat hun voor je kunnen betekenen' en toen kreeg mijn moeder een vrijwilliger en die is bijna elke dag bij haar geweest toen ik op vakantie was. En dat was voor ons allebei fijn. En toen dacht ik: 'hé maar dat kan ik ook. Ik kan ook klaarstaan voor anderen.'

Student: Dan hebben we het eerste onderwerp sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Goed. Familie is een breed begrip he. Het grootste gedeelte goed ja. Ik heb een zus die ik niet zie.

Student: Woont uw familie in de buurt?

Burger: Mijn familie? Nee. Ja mijn gezin. Mijn mans familie woont hier in het dorp gedeeltelijk en ook in Utrecht en in Baarn. En mijn familie van mijn vaders kant weet ik niets en van mijn moeders kant zijn de meeste dood en heb ik eigenlijk alleen nog maar nichten die ik niet ken en mijn zus woont in Amsterdam, daar ben ik opgegroeid.

Student: U komt niet oorspronkelijk uit Bunschoten-Spakenburg.

Burger: Ik kom hier niet vandaan. Ik ben hier in getrouwd.

Student: Wanneer er sprake is van bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie, kennissen of vrienden?

Burger: In eerste instantie los ik het zelf op. Ik denk dat dat het toch wel meestal is. Het moet wel heel erg.. Als ik het echt niet op kan lossen ga ik eerder naar vrienden. Niet naar familie.

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ja, absoluut ja.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Een bepaalde verwachting in de familie.. Ja bij mij? Ik moet hierover denken hoor. Kan je me vertellen hoe je het precies bedoelt?

Student: In uw geval. We hebben ook mensen gesproken die echt uit Bunschoten-Spakenburg komen en die dus ook al hun familie hier hebben en dan bijvoorbeeld dat het zo is dat er.. dat bijvoorbeeld de norm is: 'los je problemen zelf op' en dat je daardoor als je naar de hulpverlening zou willen stappen dat dat je tegenhoudt bijvoorbeeld.

Burger: Ja dat begrijp ik. En dat gaat specifiek over mij he of niet?

Student: Ja, als u het voor uzelf kan beantwoorden. Anders kunt u ook zeggen wat u ziet.

Burger: Wat ik zie bij anderen. Ja, ik zou niet zo snel naar de hulpverlening stappen, maar dat komt omdat ik het ook niet nodig heb. Ik ben zelf nog degene die hulp verleent en om me heen. Mijn moeder had het niet gedaan, maar ik heb het gedaan voor mijn moeder. Mijn moeder.. ja dat klopt. Mijn moeder die is dus overleden. Dus ik weet niet in hoeverre dat nog relevant is. Zij wilde ook absoluut geen zorg, helemaal niet, echt niks. Op het laatst, laatste paar maandjes heeft ze een klein beetje zorg gehad. Op de dag dat ze stierf, vlak daarvoor had ik eindelijk toestemming van haar om meer zorg in te schakelen. Maar toen dacht ze van: 'ja maar dat dacht jij A., ik ga.' Dus ik ben van huis uit ook niet echt gewend om hulp te vragen. Maar ik doe het wel als het nodig zou zijn, maar het is nu niet nodig.

Student: Heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Nee ik denk het niet, ik kan over alles praten. Ik voel me niet belemmerd om dingen te zeggen, nee. Voor mij geen probleem.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en hulp krijgen?

Burger: Hulp vragen en krijgen.. En dan loyaliteit naar mijn vrienden, familie, kennissen?

Student: Ja.

Burger: Niet, voor mij geldt het niet nee. Of wil je ook weten van anderen?

Student: Ja.

Burger: Ik heb nu het idee dat je het over mij hebt, maar ik denk natuurlijk..

Student: Kan ook ja.

Burger: Hoe ik het tegenkom hier in Bunschoten.. Ik heb niet het idee dat dat een probleem is bij hulp vragen bij de mensen bij wie ik kom.

Student: Het tweede onderwerp is soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Oké als ik, en ik denk dat dat wel voor veel mensen geldt, ik zal eerst voor mezelf zeggen.

Voor mij is het dan bijvoorbeeld als ik gewassen zou moeten worden ofzo, dat ga ik echt niet aan vrienden of familie vragen. Maar een boodschapje kan je natuurlijk altijd vragen. Maar ik merk bij de mensen bij wie ik werk dat ze ook wel dat boodschappen vragen juist moeilijk vinden om aan hun kinderen te vragen. Waarvan ik denk: 'dan vraag je dat toch aan je zoon?' En dat vinden ze gewoon heel moeilijk en dat verbaast mij. Want ik doe voor een mevrouw bijvoorbeeld boodschappen, terwijl ze drie kinderen heeft. En dan weet ik natuurlijk niet precies waarom die kinderen dat niet doen. Maar ja en ook andere mensen bij wie ik kom.. vooral omdat ze bang zijn om hun kinderen te belasten. En naar de hulpverlening, volgens mij stellen ze dat ook lang uit hoor.

Student: Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan

de reden?

Burger: Mag ik even wat vragen? Want deze vragen die je me nu stelt, zijn die ook bedoelt voor mij als vrijwilliger of? Dat is een beetje..

Student: Snap ik, wij hebben gewoon wat namen door gekregen van M. en W., maar we weten van tevoren niet altijd precies wat de situatie is. Maar in principe.. u bent ook gewoon inwoner van Bunschoten-Spakenburg dus u heeft zelf ook bepaalde ideeën dus die kunt u delen. Maar omdat u inderdaad nog meer ervaring heeft omdat u zelf het vrijwilligerswerk doet is dat voor ons ook heel helpend om te weten. Het is maar net.. als u uit uzelf niet echt er een antwoord op heeft dan is het andere ook interessant.

Burger: Oké, ja.

Student: Het is een beetje hoe u het interpreteert.

Burger: Kun je de vraag nog een keer stellen? Want die is nu weg.

Student: Ja, wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Oké, nou ik zou alles bespreken maar dat ligt aan mij, ik ben heel open. Je mag alles van me weten. Maar als ik kijk naar de mensen bij wie ik werk, bijvoorbeeld een mevrouw die het heel moeilijk vindt om te vertellen dat ze eigenlijk eenzaam is. Niet aan mij, maar wel aan haar familie. Dat in ieder geval. Of een andere mevrouw die nu pas, terwijl ze het eigenlijk toch wel al heel lang aan mij vertelt, nu pas met haar zorgen bij haar zoon komt. Weet je.. met dat het allemaal zo loopt. Omdat ze.. net wat ik zeg, haar zoon niet wilt belasten. En met hulpverleners praten ze dan daar veel eerder over, heb ik toch het idee.

Student: Volgende onderwerp is hulpverlening. Ik weet niet of u er zelf ervaring mee heeft?

Burger: Ja.

Student: Met hulpverlening persoonlijk?

Burger: Ja, dat hangt er vanaf in welke.. ik bedoel: ik doe thuiszorg.

Student: Welke factoren zouden voor u een rol spelen om de stap naar de hulpverlening uit te stellen? Stel dat u hulpverlening zou willen om een reden, zijn er dan factoren waardoor u dat misschien minder snel zou doen?

Burger: Het is sowieso denk ik lastig, want je hebt het gevoel dat je je zelfstandigheid kwijt raakt en dat merk ik ook bij mensen bij wie ik net kom als hulpverlener. Dat ze dan eigenlijk zoveel dingen zelf doen. Dan sta ik te stoffen terwijl hun de straat staan te boenen. Dat zou toch echt andersom moeten. Daar groeien ze dan langzaam in. Dat vinden ze wel moeilijk dus, die stap. Om die stap te nemen. Heb ik hem beantwoord?

Student: Ja. Wat zou voor u de doorslag zijn om de stap naar de hulpverlening toch te zetten?

Burger: Toch te zetten.. kinderen die zeggen: 'ma ik kan het niet meer aan.' Dat heb ik bijvoorbeeld bij mijn moeder gezien. En dat is bij iedereen, is die grens anders. En.. of dat iedereen die heel dichtbij staat, als je geen kinderen hebt is dat misschien wel je zus ofzo, maar dat.. echt dat ze zeggen: 'dit gaat niet meer, je moet nu echt en wij kunnen het niet meer opvangen.' Dat is wat er gebeurd. Meestal niet uit, of als de dochter het zegt, dat is meestal niet iets wat iemand zelf bedenkt. Zelf denken mensen heel snel dat ze het nog best wel kunnen.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Wanneer ze vastlopen in dingen, als ze het geestelijk niet meer aankunnen, als ze eigenlijk vastlopen.. ja dat is het woord. Je raakt gestrest bij de gedachten wat er allemaal moet gebeuren. Dingen blijven liggen en dan moet het gewoon uit handen genomen worden.

Student: Zou schaamte een rol spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Zou schaamte een rol spelen.. Bij mij wel. Als ik, ik weet natuurlijk niet, nee dat weet ik eigenlijk niet hoe dat bij anderen zit. Laat ik alleen over mezelf beoordelen. Ik heb dan geen hulp nodig, maar mijn man zou bijvoorbeeld heel graag willen dat we een huishoudster nemen. Want ik heb een hekel aan het huishouden, maar ik doe het wel. Maar vreselijk. Maar dat wil ik niet. Dan maar met tegenzin het doen, maar ik ga echt niet iemand vragen hoor. Nee. Ik heb zoiets van: 'ik wil niet dat mensen aan mijn spullen komen.' Ik weet niet, voelt ongemakkelijk. Een soort van schaamte denk ik.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?

Burger: Ja.

Student: Zijn er daarin dingen die u hebben aangesproken die u mist bij de Boei?

Burger: Ja.. het is een heel andere soort hulpverlening. Maar het is gewoon heel anders. Dus ik kan het niet vergelijken.

Student: Het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Zou u de weg naar de hulpverlening weten te vinden?

Burger: Ik heb het gevonden voor mijn moeder, dus het is gelukt. Ik wist niet van het bestaan af van de Boei, maar omdat je dan gewoon je mond open doet tegen een vriendin.. en die zei: 'ja maar ze hebben hier een vrijwilligersorganisatie', ga je daar naartoe. Dus ja ik heb die weg gevonden. Ik raad het ook anderen altijd aan als er dan wat is. Dan zeg ik: 'je kunt naar de Boei gaan.' Ik heb zelf drie vrijwilligershuisjes dus ik kan er niet nog meer op me nek nemen, maar ik kan wel mensen de goede kant op wijzen.

Student: Hoe toegankelijk waren de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Heel erg toegankelijk. Voor mijn moeder werd toen op maat een vrijwilliger gezocht die dat kon doen voor haar. Dat was echt geweldig, ook met andere dingen later. Want ik heb inmiddels mijn rijbewijs, maar dat had ik toen nog niet. Dan moesten we naar het ziekenhuis, dan heb je een regiotaxi maar dat was altijd zo'n drama, met de regiotaxi met die klachten die mijn moeder allemaal had. Toen zeiden ze van: 'ja we kunnen wel een vrijwilliger regelen die dan jullie brengt' en dat is dan.. je hoeft je dan ook helemaal niet bezwaard om te voelen, dat was echt heel fijn. Heel toegankelijk.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van een hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Ik niet zoveel. Maar andersom, wat ik merk.. dat mensen een luisterend, dat je echt oprecht luistert. Dat je met ander bezig bent en niet met jezelf en je mag best wel wat over jezelf vertellen. Maar ja, mensen moeten echt het gevoel hebben dat je echt luistert. Dat is denk ik het belangrijkste.

Student: Het volgende onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Erg gelovig, erg controlerend naar mekaar. Daar moest ik heel erg aan wennen. Dat was ik niet gewend als stadse. Maar ook heel sociaal, want.. eigenlijk wel. Als je er eenmaal tussenkomt, het is wel moeilijk om er tussen te komen, maar als je er eenmaal tussenkomt dan is het echt een sociaal dorp. Heel hecht eigenlijk wel, mensen kennen elkaar allemaal wel. Je moet begrijpen dat al dat geroddel over mekaar ook een soort van betrokkenheid betekent. Als je als stadse.. lees je dat als bemoeizucht of gemenigheid. Maar als dorpsbewoner.. dat is helemaal niet zo. Dat weet ik inmiddels, het is gewoon betrokkenheid. Mensen willen graag alles van mekaar weten, je zal hier niet maanden dood liggen in je dorp. Dat gebeurt gewoon niet.

Burger: Waar komen jullie vandaan?

Student: Veenendaal.

Burger: Dat is een dorp of een stad?

Student: Ze zeggen nog steeds een dorp, maar officieel is het wel een stad.

Burger: Het is groter dan dit. En jij?

Student: Woudenberg.

Burger: Dat is ook een dorp. Dat herken je wel.

Student: Ja.

Burger: Precies.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Ook over het algemeen hecht. Mensen komen op zondag allemaal bij elkaar, maar ook een soort verplichting is het in sommige gevallen best wel, wat je moet doen. Het is een beetje.. soms moeilijk. Maar dat mensen bij elkaar komen, want dat hoort zo, dat doe je gewoon. Dat is zoals ik het zie.

Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Ongelovig zijn. Taboe is een groot woord misschien, maar het is wel.. als je in de evolutie theorie gelooft, daar moet je niet over beginnen. Dat is denk ik wel een heel groot taboe. Dingen als abortus. Als je zegt van dat je blij bent dat je in een land leeft dat abortus kan, en dat vind ik echt, dat is nou eenmaal het recht van iedere vrouw om zelf te beslissen dus ook de andere kant, allebei. Dat zorgt voor emancipatie van een vrouw denk ik. Maar dat is heel moeilijk, om gewoon te zeggen. Ja.. voor mij niet, ik zeg alles maar ik kan me heel goed voorstellen als je in een gelovig gezin op ben gegroeid dat je dat eigenlijk niet kan denken, dat soort dingen. Je kan niet buiten die context denken. Dat gebeurt dus niet nee. Dat is eng. Zelfde geldt natuurlijk ook voor euthanasie enzo. Dat mag je gewoon niet anders over denken. Ik denk dat dat taboes zijn.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Oh ja. Als je geen goede huisvrouw bent, dan ben je eigenlijk niets waard als vrouw. Het is misschien een beetje overdreven, maar het is wel zo. Je wordt aan behoorlijk veel.. je huis moet netjes zijn, je tuin moet netjes zijn, je raam schoon gelapt. Dat is heel belangrijk. En als dat niet zo is, dan praten ze over je. Dan moet je wel sterk zijn om je daar niet voor te schamen. Je kleren moeten netjes zijn en schoon. Er wordt gewoon over je gepraat als je dat niet hebt. Dus daar moet je tegen kunnen. Het is niet zo dat je dan niet meer geaccepteerd word ofzo, maar je weet dat er over je gepraat wordt. Ze kunnen je nog net zo aardig vinden, dat is het niet, dat wel. Het is dan niet dat je uitschot bent maar er wordt wel over je gepraat en daar moet je tegen kunnen.

Student: Kunt u een voorbeeld noemen van een verwachtingspatroon die u hier veel ziet?

Burger: Een verwachtingspatroon.. dit is gewoon algemeen he.

Student: Ja.

Burger: Verwachtingspatroon, nou dat je.. nou niet zozeer studeren. Je moet natuurlijk je school afmaken. Dat je trouwt is heel belangrijk. Dat je naar de kerk gaat, vooral bij de oudere generatie. Die vinden dat heel belangrijk, dat de jongere generatie dat doet. Die vinden dat erg dat dat nu minder gebeurt. Dat je een huis koopt. Ze trouwen hier vrij jong, kopen dan vrij jong een huis en dat huis, dat ga je dan ook gelijk verbouwen. Daar komt gelijk een nieuwe keuken in, een nieuwe vloer erin. Je merkt ook wel dat veel mensen voor zichzelf beginnen, dat idee heb ik tenminste. Van die kleine, dat soort verwachtingen, dat je succesvol bent toch wel. Maar niet zozeer met carrière maken, maar het is wel belangrijk dat je steeds een groter huis kan kopen ofzo denk ik.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Ik ga je vertellen. Ik weet niet of ze er nu hangen, maar met regelmaat hangen er kaartjes bij de supermarkt waar dan iemand uit Laren een schoonmaakhulp vraagt. Ze kunnen heel goed poetsen en dat is echt waar. Ze kunnen fantastisch poetsen, die vrouwen hier. En dat ze heel gelovig zijn, een

soort Staphorst of Urk. Dus dat. Dat weet ik omdat ik ook buiten Bunschoten heb gewoond. En ook in Baarn, dus dat was vlakbij. Dat vooral. Oh ja en inteelt, dat ook. Dat ze dus heel erg naar binnen gericht zijn. Dat zie ik wel verschuiven hoor, maar ik denk wel dat ze buiten het dorp zo naar binnen kijken.

Student: Wat betekent het dat de Boei gevestigd is in de Haven? Met name omdat het een centrale plek is. Is dat fijn of werkt dat belemmerend voor mensen?

Burger: Ik denk dat het wel makkelijk is, want het is een plek die iedereen weet te vinden. Dus dat is op zich wel. Het kan natuurlijk ook een andere plek zijn. Ze zijn nu van plan om hier een soort zorgcentrum te gaan bouwen. En als die daar zou zitten, zou dat net zo'n centrale plek zijn. Maar ik denk dat vooral het oudere gedeelte.. ik denk toch dat meestal wat ik doe dat dat meestal de oudere generatie is die hulp komt vragen. Dat dat wel handig is in de Haven. Ze hebben ook een jongere afdeling ik denk dat ze die misschien ergens anders zouden moeten doen. Maar dat is waarschijnlijk niet handig. Dat ik denk: 'ja die jongeren die stappen misschien minder makkelijk een bejaardentehuis binnen om hulp te vragen.'

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek of juist niet?

Burger: Zeker weten. Ik ga niet naar de kerk, dus wat dat betreft. Dus ik weet natuurlijk niet hoe het werkt. Maar ik zie het bij een vrijwillige, bij een stel waar ik kom als vrijwilliger, die hebben het op het moment ontzettend zwaar. Door alle PGB, wat allemaal misloopt. Ze hebben gewoon geen inkomsten meer, ze kunnen hun vaste lasten betalen en dat is het. Ze kunnen gewoon niets meer kopen er komt gewoon geen geld bij. En dan ineens staan er allemaal kerken klaar waar ze elke week eten van krijgen. Het is fantastisch. De Emmanüel kerk.. en je hebt de Genade Bron. Dat is dan geen kerk maar dat is wel weer ook vanuit een kerk geregeld die dan.. Ja, ik denk dat ze met kerst ook, dan zitten hier aardig wat.. nou ja, ik weet niet hoeveel mensen er zijn. Mensen die onder het minimum zitten of aan het minimum zitten, niet breed hebben die krijgen elk jaar ook vanuit de kerk geloof ik een kerstpakket. Daar hoef je niet voor aangesloten te zijn bij een kerk. Dat soort dingen, ze collecteren heel veel voor goede doelen ik denk wel dat ze daar heel goed in helpen.

Student: Denkt u dat er naast voordelen ook nadelen zijn?

Burger: Wat? De bemoeienis van de kerk? Dat is, vind ik ook en dat klopt, dat komt omdat ik denk dat ze met al die goede bedoelingen, al dat goede wat ze meebrengen ook heel vaak dat woord van Christus brengen en mensen proberen te bekeren. Dat vind ik zelf slecht. Ik denk: 'ja je moet niet mensen tot geloof brengen met een hongerig persoon zo'n stuk brood voorhouden' en dan.. snap je wat ik bedoel? Dat zie ik namelijk ook bij die vrijwilliger, niet bij die vrijwilliger maar waar ik als vrijwilliger kom. Die, naja ik snap het ook wel.. die is nu helemaal tot geloof gekomen. Maar goed, allemaal goed. Ik heb er niets mee. Maar ik snap het wel. Zij heeft het nodig en dat is goed.

Student: Dat was de laatste vraag.

2. Interview met een burger

Vrouw, 48 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We willen u een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we dan alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor, dat is prima.

Student: Allereerst zal ik eventjes twee woorden uitleggen van hoe wij dat geïnterpreteerd hebben zeg maar. Zodat dat wat duidelijker is als ik de vragen stel. Het eerste woord is sociale context. De sociale context zijn mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. We denken bij sociale context bijvoorbeeld aan gezin, familie, burens, vrienden, dorpsgenoten. Ik weet niet of dat een beetje duidelijk is?

Burger: Ja.

Student: En dan hebben we het woord loyaliteit, dat komt naar voren een keertje. En dat is: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening houden met die persoon, waardoor je soms bepaalde dingen misschien niet zou zeggen of doen om de ander in bescherming te nemen. Dat zijn eigenlijk de twee begrippen die we even uit wilde leggen.

Burger: Oké.

Student: Dan hebben we eerst even drie van die algemene vragen. Die we bij iedereen stellen. De eerste vraag is: wat is uw leeftijd?

Burger: 48.

Student: Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik ben thuis. Ik zit in de WAO, ik ben afgekeurd vanwege reuma. En ik doe nog wat vrijwilligerswerk bij de Clip.

Student: Waar kent u de Boei van?

Burger: Waar ken ik de Boei van? Toen ik bij de Clip.. toen vroegen ze vrijwilligers om dat toen op te starten en sindsdien zit ik erbij en kwam ik vanzelfsprekend bij de Boei, omdat het daar vanuit georganiseerd is. En later ook wel. Mijn moeder was oud, dus dan kreeg je ook met de Boei te maken.

Student: Topic één: sociale context. De eerste vraag: Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Ja, de relatie is goed. Als iemand hulp nodig heeft, dan staat iedereen klaar voor zover mogelijk. Maar mijn eigen familie is niet zo'n hele grote familie en die van mijn man ook niet. Een klein groepje.

Student: En hoe ziet dat contact eruit?

Burger: Ja.. Je bedoelt wekelijks, dagelijks? Ja weet je, mijn zus.. Mijn ouders leven niet meer. Ik heb nog een schoonmoeder, waar we wekelijks naartoe gaan bijna iedere week. Die woont in Huizen. En verder heb ik een zus en ja.. we gaan weleens wat drinken, weleens winkelen, de gewone dingetjes.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen of vrienden?

Burger: Ik denk dat je het eerst probeert zelf op te lossen en daarna dat je advies of de mening van iemand anders erover wilt hebben. Van familie of vrienden.

Student: Voelt u zich veilig/vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te

delen?

Burger: Ja. Sommige mensen hebben daar weleens moeite mee, maar ik niet.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Ja je bedoelt dat ze het vanzelfsprekend vinden dat jij iets oplost?

Student: Ja, in de familie kan soms een bepaalde verwachting zijn, waardoor je minder snel de stap kan zetten naar de hulpverlening,. Dat zij iets verwachten van jou of anderen. Dus inderdaad zelf oplossen of een andere manier.

Burger: Als het nodig is, dan zijn er wel een aantal voorzieningen die kunnen helpen.

Student: Merkt u in uw familie dat dat normaal is, als je naar de hulpverlening zou gaan? Of zijn er een beetje.. hoe zal ik het uitleggen.. is het toch een beetje zo van: 'je lost het toch zelf wel op.'

Burger: Dat wordt over het algemeen het liefste wel gedaan. Dat mensen het zelf oplossen. Vooral bij de oudere generatie denk ik, maar als dat niet mogelijk is.. dan is het mooi dat er organisaties zijn.

Student: Heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Dat kan ik zelf niet zo zeggen.

Student: Dat is niet echt van toepassing?

Burger: Nee.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Dat gaat automatisch, toch voor mekaar klaar staan en ook al heb je weleens dat je denkt van 'oh nee he, moet dat weer'?

Student: Dan gebeurt het toch wel ?

Burger: Over het algemeen wel ja.

Student: Dan topic twee. Soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulpvragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Poeh.. Lastige vraag he. Ik heb er niet echt mee van doen. Als je er zelf niet uitkomt met elkaar, dan ga je toch verder zoeken om problemen op te lossen. Of lichamelijk of geestelijk, psychisch.

Student: Heeft u dan ook het idee dat er een bepaalde problematiek is die misschien perse bij u, maar wat u zeg maar ziet bij anderen.. waar gewoon moeilijk over gepraat wordt? Waar mensen niet snel meer naar de hulpverlening zouden stappen?

Burger: Dat zou ik niet.. dat heb ik zelf niet zo aan het handje gehad nee. Wel ja.. Wel heel lang geleden, maar dat.. mijn vader heeft zelf een eind aan zijn leven gemaakt. Dat is nu 16 jaar geleden, nee langer. En ja, toen was het zelfs nog van een beetje onder de dekmantel, dat wilde toen de begrafenisondernemer. Die zei van: 'zullen we zeggen dat hij het aan zijn hart had, dat hij een hartstilstand gehad heeft?' Ik zei: 'nou nee, dat dacht ik niet want hoe moeten wij dat dan gaan verwerken?' Dus dat hebben we gelijk afgeketst. Omdat dat natuurlijk voor in een heel christelijk dorp is dat natuurlijk best wel, heeft best wel impact. Het was best wel een bekend persoon en nee daar hebben we toen ook, mijn zus ook hoor, heel veel over gepraat en ook heel open over geweest. Dat is denk ik ook wel heel goed om het te verwerken allemaal, dus dat we verder niet extra hulp nodig gehad hebben. Mijn moeder was daar wel gesloten in. Die kon je niet prikkelen met dingen of iets. Dus ja dat is misschien iets wat destijds toen was. Soms willen ze iets bedekken en ik heb zelf zoiets van: 'grijp aan wat je aan kan grijpen als iemand je hulp kan bieden.'

Student: Denkt u dat dat dan misschien iets was van die generatie of dat dat nu nog steeds zou spelen?

Burger: Ik heb het idee dat het in die 16 jaar toch wel wat verandert is. Ook omdat er vanuit hier in het dorp, vanuit de kerk meer op in gespeeld wordt. Zo van: 'ja als je geestelijk ziek bent, dan ben je ook gewoon ziek.' En kom er voor uit en praat erover met mensen om je heen. Voorheen deed je dat niet zo, misschien komt het ook omdat je nu.. dat je dat denkt omdat het gebeurd is natuurlijk. Maar er wordt wel meer, wat meer open over gesproken. Voorheen ging je de vuile was natuurlijk niet buiten hangen.

Student: Wat zouden voor u onderwerpen zijn die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken?

Burger: Ik heb geen idee. Ik heb verder niet echt iets. Als je echt in de problemen zit, dan zou ik alles bespreken. Als iemand vertrouwd overkomt en je voelt je daar op je gemak bij..

Student: Heeft u het idee dat andere mensen bijv. in dit dorp.. wat ze niet zo snel zouden bespreken met een hulpverlener?

Burger: Misschien geldproblemen, dat zie ik bij de Clip ook. Dat mensen komen, maar te lang gewacht hebben. Iedereen schaamt zich daarvoor. Maakt niet uit hoe het gekomen is. Of misschien relatieproblemen.

Student: Topic drie: hulpverlening. Welke factoren zouden voor u een rol spelen om de stap naar de hulpverlening niet te maken? Welke factoren zouden een rol spelen om de stap naar de hulpverlening niet te maken?

Burger: Poeh. Moeilijke vragen. Vooral ook omdat.. ik kan er niet echt een voorstelling bij maken.

Student: Het vraagt een beetje inleving inderdaad, maar dat is lastig als je er geen ervaring mee hebt.

Burger: Misschien als je iemand, als je bang bent vanwege de privacy dat er dingen op straat komen liggen wat je toch wel echt kan. Dus wat je tussen je hulpverlener wilt laten en jezelf.

Student: Heeft u het ook weleens gezien bij uw vrijwilligerswerk waarom mensen niet naar de hulpverlening zouden stappen?

Burger: Schaamte zie ik toch wel bij veel mensen. Wel zijn we laagdrempelig, dat merken we ook wel weer. Dat mensen binnen kunnen komen voor een vraag.

Student: Weet u dan ook wat de doorslag zou kunnen zijn om de stap naar de hulpverlening wel te zetten? Of die mensen..

Burger: Ja, misschien de voorlichting geven. Vanuit de Boei, maatschappelijk werk, de gemeente. Die is natuurlijk heel erg in zicht nu.

Student: Dat is heel erg in zicht ja.

Burger: Ik denk dat dat ook belangrijk is, om ook daardoor die drempel zo laag mogelijk te maken.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Ja, als je merkt dat iemand er zelf niet uit gaat komen of met iemand anders. En ja, of geestelijk er onder doorgaat of als iemand heel erg ziek is. Dat werkt ook niet altijd. Mensen die durven dan toch de stap niet te maken. Terwijl ze weten dat er allemaal hulp is.

Student: Zou schaamte een rol spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Ja, dat denk ik bij sommige mensen wel ja.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?

Burger: Qua zorg?

Student: Ja.

Burger: Mijn moeder is ziek geweest. Die kreeg thuiszorg en dat soort dingen gehad. Tijdelijke opvang. Dus ja dat is de ervaring, maar verder niet.

Student: Zijn er dingen die u daar hebben aangesproken en die u dan mist bij de Boei? Ter vergelijking?

Burger: Nou, nee

Student: Wat ze anders zouden kunnen doen?

Burger: Nee ik zou het zo niet weten. Ik denk dat dat op zich aardig aan het bewegen is. Vaak komen mensen natuurlijk bij de Boei en dan worden ze weer doorgestuurd naar allerlei instanties. Ook om advies te geven wat voor mogelijkheden er zijn.

Student: Het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Weet u welke stappen u moet nemen om de weg naar de hulpverlening te vinden? Als u hulpverlening nodig zou hebben?

Burger: Ja ik denk dat ik daar een heel eind in kom, maar dat komt natuurlijk ook vanwege dat ik bij de Clip zit. Daar steek je ook wel een hoop dingen van op. En van oorsprong kom ik zelf ook uit de zorg, dan weet je ook wel een beetje hoe of wat. Dus ik denk dat ik dat wel zou weten en anders heb je internet tegenwoordig.

Student: Hoe toegankelijk vindt u de hulpverleners van de Boei?

Burger: Ik kijk natuurlijk vanuit een ander perspectief, dus weet niet of dat helemaal.. Ik vind het verder goed gaan. Altijd in voor een praatje als mensen binnen komen en ik denk dat het toegankelijk is allemaal. Maar daarom zeg ik, zelf heb ik geen ervaring. Het is eerder als collega's.

Student: Wat zou u zelf in de houding van een hulpverlener nodig hebben om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Vertrouwen denk ik. Serieus genomen worden. Goed geschoold zijn. Het is toch met iedereen verschillend. Met de ene klikt het misschien meer dan met de ander.

Student: Voor een soort klik.

Burger: Ja, dat is natuurlijk met heel veel dingen zo.

Student: Topic vijf: Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Lastig.

Student: Komt u zelf oorspronkelijk uit Bunschoten?

Burger: Ja dat wel ja. Maar ik voel me niet echt als een Spakenburger zeg maar. Ik weet niet precies hoe ik het zeggen moet. Ik heb ook een tijdje in den Bosch gewoond. De opleiding toen gedaan en mijn man komt niet uit Spakenburg dus dan is dat ook al anders. Maar ik denk dat het een hele hechte gemeenschap is. Met aardig wat normen en waarden. Ik denk ook wel een gemeenschap die openstaat om elkaar te helpen, tenminste vooral de wat oudere generaties. Want het wordt natuurlijk steeds moeilijker omdat mensen steeds vaker werken de hele week. Dus dat is natuurlijk lastiger. Er wordt altijd wel hulp verleent als iemand in nood zit. Of een handje nodig heeft. Hard werkend.

Student: Dat horen we vaak terug komen.

Burger: Ja dat zal wel he. En heel veel familie heb je hier natuurlijk ook wel het geluk. Als je wat ouder bent had je toch wel vaak familie die nog hier in het dorp woont. Die je opzoeken.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Over het algemeen wel heel hecht denk ik. Er zijn altijd uitzonderingen natuurlijk.

Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Ik denk de financiële problemen weer. Misschien ook nog wel relatieproblemen, daar wil je niet graag over praten. Of ouders die dingen van hun kinderen niet willen weten of niet willen vertellen. Ook omdat iedereen elkaar natuurlijk best wel kent. Ze zeggen ook wel: 'aan het begin van het dorp ben je ziek en aan het einde van het dorp ben je al overleden.' Ja.. moet je nagaan. Het gaat als een lopend vuurtje soms, dus daarom.. ja misschien dat mensen zich ook wel iets behoudender zijn in dingen naar buiten brengen. Maar ook dat verandert wel hoor.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Ik denk wel een grote rol. Vooral ook omdat iedereen, heel veel mensen elkaar kennen. Woon je in de stad, dan is dat heel anders.

Student: Heeft u ook het idee dat er verwachtingspatronen zijn in dit dorp?

Burger: Ja, dat zeker.

Student: Heeft u daar een voorbeeld van?

Burger: Er wordt erg hier gekeken naar: 'oh, tenminste dat idee heb ik altijd, waar woon je, wat voor werk doe je, die heeft allemaal dingen voor het raam', dan heeft een paar huizen verder op staat dat ook want ja dat bekende plaatje van de buurman heeft een nieuwe auto. Ik zeg ook niet dat dat overal zo is, maar ik denk dat dat ook wel een beetje hier in het dorp is. Dus dan moeten wij er misschien ook maar weer een gaan kopen ofzo. En dat hoor je ook van mensen van buiten. Als ze hier dan door het dorp rijden van oh ja, er kwamen van die erkers. Die waren erg in, iedereen kreeg een erker. En toen zeiden ze van: 'oh ja, die heeft er een en de burens moeten er ook een.' Die had je niet eerder gehoord.

Student: Nee die nog niet.

Burger: Een beetje aanzien.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Dat heb ik net al gezegd. Ook wel hard werkend. Veel mensen denken dat als ze hier als buitenstaander komen wonen, dat ze heel moeilijk kunnen aarden maar heel veel mensen hoor je ook van: 'als dat zo is en je stelt jezelf open dan is het ook goed. Dan kan je gewoon je plek vinden.'

Student: U zei dat uw man niet hier vandaan komt. Hoe is dat voor hem, weet u dat?

Burger: Hij werkt ook niet hier in het dorp. Maar we hebben de vrienden wel buiten het dorp het meeste zitten. Ook wel die hier vandaan komen en buitenaf zijn gaan wonen. Maar weet je.. die voelt dat niet zo.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het toch wel een beetje een centrale plek is zeg maar waar mensen allemaal lopen?

Burger: Ik denk dat dat wel een goede plek is, vooral omdat er veel ouderen zitten. Iedereen weet het, iedereen weet het wel te vinden.

Student: Er lopen natuurlijk ook veel mensen in en uit, zou dat de drempel vergroten om daar hulp te zoeken of juist niet?

Burger: Voor mij niet. Je zit met de Clip natuurlijk in de hal. Dat is ook wel makkelijk. Er komen wel eens mensen langs die toch wel iets willen vragen, dan zien ze ons. Dat is anders dan dat je ergens achteraf.. dan komen de mensen er ook niet langs en dan hebben de mensen ook niet iets van: 'oh ja daar kan ik ook iets na vragen.' Het heeft allemaal zijn voor- en nadelen. Er zullen mensen zijn die zullen denken: 'dan zien ze me daar naar binnen gaan en wat voor familie heeft diegene daar?'

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet? En zo ja, welke rol?

Burger: Ik denk dat samenwerking altijd wel goed is onderling, met alle hulpinstanties.

Student: Ziet u ook nadelen van wat de kerk voor rol kan hebben?

Burger: Nee dat denk ik niet.

Student: Dat was hem dan al zo.

3. Interview met een burger

Man, 66 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We gaan u een aantal vragen stellen, dit zullen we opnemen en dan uittypen. We zullen u naam niet gebruiken. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor.

Student: Goed, dan gaat het interview nu beginnen. En we hadden al gezegd dat de eerste topic sociale context is. Ik weet niet of dit u iets zegt?

Burger: Ik kan me er wel iets van voorstellen.

Student: Ja nou, ik zal het nog vertellen hoe wij het zouden uitleggen. Mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft of mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks contact heeft. Dus in familie, buren, vrienden, dorpsgenoten.

Burger: Kerkgenoten.

Student: Ja dat kan ook. En dan gaat het ook nog ergens over loyaliteit. Daarmee hebben we gezegd: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name met familie, dan wil je trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden. Waardoor het bijvoorbeeld voor kan komen dat je bepaalde dingen niet zou zeggen of niet zou doen om de ander in bescherming te nemen. Allereerst, wat is u leeftijd?

Burger: 66.

Student: 66, en wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik ben met pensioen.

Student: En waar kent u de boei van?

Burger: De boei ken ik al heel lang, van mijn vrouw die daar werkt. En van alle activiteit die we deden en nog steeds doen.

Student: Nou de eerste vraag. Hoe zou u de relatie met u familie omschrijven?

Burger: Uitstekend.

Student: En hoe ziet dat eruit?

Burger: Nou het regelmatig contact, niet alleen telefoon maar ook ontmoeten. Regelmatig, de ene keer één keer per week, de andere keer één keer in de twee weken.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u ermee naar familie, kennissen of vrienden?

Burger: Nou, in eerste instantie zelf. Ik kan me niets herinneren waarmee ik naar mijn familie ging met mijn problematiek, nee.

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in u sociale context, om de problematiek te delen?

Burger: Ja als dat zo zou zijn, ja. En dan denk ik niet alleen aan familie maar ook in een bredere context.

Student: Zoals?

Burger: Kerkgenoten.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of u familie minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Nee, die vrijheid is er wel. Ik heb een zeer hechte familie. We hebben er eentje, die zit in een psychiatrisch ziekenhuis. Dus die vrijheid is er wel.

Student: Heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problematiek naar buiten worden gebracht?

Burger: Als ik voor mezelf spreek, dan denk ik dat dat wel zo zou zijn. Maar in de familiebanden dan ben je zo trouw met elkaar, en zo'n loyaliteit, dan kun je mekaar vertrouwen. Zodat het niet naar

buiten gaat. Dus dan kun je alles bespreken wat je wilt. Ook in andere verbanden denk ik dat je die loyaliteit wel moet opbrengen, anders kun je geen relaties opbouwen. Dat je wel op elkaar aan kunt. Student: Hier haakt u al wel een beetje op in. Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen? Dus loyaliteit naar familie toe.

Burger: Ik kan me daar niet zo gauw iets bij voorstellen.

Student: Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een gezin vrij hecht is inderdaad en de problemen samen oplost en elkaar steunt waardoor mensen niet snel naar professionals stappen of naar mensen buiten het gezin.

Burger: Ik denk dat dat wel gebeurt, regelmatig. En dan niet zozeer als de loyaliteit ten opzichte van elkaar, maar meer: als je in de context van hier de samenleving bekijkt, dat dan vaak de buitenkant wel belangrijk is. In die zin dat je zegt: 'houdt dat intern zonder dat daar buiten wat weet van is.' Dat denk ik wel. Ik denk dat dat weleens te ver gaat. Mensen niet professionele hulp gaan vragen omdat ze bang zijn, dus de schijn op willen houden naar de buitenwacht dat alles goed is. Dat denk ik, Eline.

Student: Volgende topic is: soort problematiek. Bij welke problematiek zou u hulp vragen de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Eerlijk gezegd kan ik me daar niet gek veel bij voorstellen, omdat ik daar niet mee te maken heb. Lastig. Ik denk dat dat zou gebeuren als je echt niet meer weet hoe je eruit moet komen. Dat je dan naar buiten gaat.

Student: Want voor u zelf is het dan misschien lastig te beantwoorden, maar als u kijkt naar mensen om u heen bijvoorbeeld. Heeft u dan het idee van: er is wel een soort problematiek waarbij mensen altijd wel hulp vragen en ook een soort waar mensen het liever voor zichzelf houden?

Burger: Ik denk als je over huwelijksproblemen praat in een huwelijk met kinderen en daar niet snel hulp voor vraagt. Probeert zelf op te lossen. In sommige gevallen kan men dat gewoon niet en heeft professionele hulp nodig. Dat kom ik weleens tegen. Maar ze moeten uit zichzelf die professionele hulp gaan vragen. Dat is net als bij PTSS bijvoorbeeld, Posttraumatische Stress syndroom. Die blijven ook heel lang daarmee lopen, zonder hulp te vragen.

Student: Deze is dan misschien ook weer wat lastig. Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Ik denk dat.. Ik zou het niet weten maar als ik iets zou moeten bedenken, dan denk ik dat mensen heel lastig over relationele problemen naar buiten gaan, omdat je dat zelf op kan lossen.

Student: Wat is daarvan de reden?

Burger: Omdat je toch geneigd bent om zelf je problemen eerst op te lossen, proberen zo veel mogelijk zelf te doen. Uiteindelijk denk ik dat iedereen dat zelf heeft. Probeert zelf zijn boontjes te doppen. Denkt dat hij het allemaal wel weet en beter kan dan de ander. Dat kan toch?

Student: Ja, dat is wel herkenbaar ja. Het volgende topic is hulpverlening. U gaf net aan dat u eigenlijk geen ervaring heeft met hulpverlening. Dan vraagt het misschien een beetje inleving van: stel dat er nou iets heftigs in uw leven zou gebeuren en u zou naar de hulpverlening stappen.

Misschien kunt u die vragen dan een beetje op die manier bekijken. Welke factoren zouden voor u een rol spelen om de hulpverlening niet te maken?

Burger: Om niet te maken.. Denk ik dat het heel belangrijk is wie er zitten, wat voor mensen er zitten. Heb je daar het gevoel bij, die een bepaalde empathie hebben die ook kunnen inleven wat je voelt dan doe je dat gauwer dan dat iemand dat niet heeft. Die toegankelijkheid van de instantie en dan met name de personen die er zitten. En ik denk dat ik sneller naar een vrouw zou stappen als naar een man. Sommige gevallen denk ik dat je met een vrouw makkelijker kunt bepraten.

Student: Er zijn ook meer vrouwelijke hulpverleners dus dat is een succes, haha. Wat zou voor u de

doorslag zijn om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Ik denk in eerste instantie dus inderdaad als je er niet meer zelf uit kunt komen. En de omgeving die daar een rol in speelt. Die dus ook zegt van: 'doe dat nou, zoek nou hulp.' Ik denk dat dat wel belangrijk is. Dat de omgeving ook aangeeft van: 'nu heb je hulp nodig.' Ik denk dat dat belangrijk is. Want als die dat niet zien zitten, dan denk ik dat je dat ook niet doet.

Student: Als de omgeving..

Burger: Als de omgeving zegt van: 'dat moet je doen' en als de omgeving nog steeds zegt van: 'je stelt je aan' of zoiets, dat kan, terwijl je zelf het idee hebt van je hebt hulp nodig. Ik denk dat je omgeving dan bepalend is om te gaan of niet.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Zo snel mogelijk. Dat komt omdat ik natuurlijk regelmatig mijn vrouw haar werk zie. Nu weet je meteen wie ik ben. Wat ik wel.. ik denk dat mensen veel te lang wachten. Dat ze het zelf nog willen doen. Ik zou zeggen zo snel mogelijk. En wanneer dat is.. dat is lastig te bepalen. Maar ervaring die ik ook wel als ouderling mee maak is dat mensen te lang het achter de kiezen houden er niet over praten en op het moment dat ze erover praten is het eigenlijk al heel laat. Waarvan je dan denkt: 'als je eerder was gegaan, dan zou er nog wat aan te doen zijn.' Ik denk dat dat in veel situaties zo is.

Student: Zou schaamte een rol spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: In sommige gevallen wel ja. Ik denk het wel. Iedereen is gewend zelf je eigen boontjes te doppen. Ik denk dat dat voor heel veel mensen geldt. Je eigen boontjes doppen en als je het niet kan, dan voel je je een loser. Terwijl dat niet zo hoeft te zijn. Je kunt niet al je problemen zelf oplossen. Daar zijn professionele instellingen voor. Daarom moet de Boei ook blijven bestaan.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei? Zo ja, zijn er dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei?

Burger: Nee, gelukkig niet.

Student: Dan gaan we naar de volgende topic, dat is toegankelijkheid. Zelfde als we net al schetste. Stel dat er nu iets heftigs zou gebeuren, zou u dan de weg naar de hulpverlening weten te vinden?

Burger: Ik denk persoonlijk wel ja.

Student: U zou weten welke stappen u zou moeten ondernemen?

Burger: Ja hoor. Ik zou in ieder geval weten dat ik naar de Boei moet gaan en die kunnen mij dan vertellen: 'die en die instantie moet je hebben.' Dat geloof ik wel.

Student: Heeft u het idee dat dat over het algemeen zo is of dat het nu toevallig is om dat u hier bekend mee bent?

Burger: Nou ik denk dat het steeds meer doordringt tot andere instanties. Nu praat ik over de diaconie bij de kerk. Die hebben toch ergens steeds meer in beeld wat de Boei allemaal doet en allemaal kan. Misschien heeft het ook wel te maken met het hele WMO gebeuren, dat men toch meer gewezen is op het maatschappelijke speelveld dat veranderd is. Ik krijg de indruk dat ze, dan praat ik even vanuit mijn rol als diaken, dat men steeds meer en meer weet dat de Boei er is en op welke gebieden zij allemaal hulp kunnen bieden. Dat vind ik wel een hele positieve ontwikkeling. Ook voorlichtingsavonden die ze geven. Dat is echt heel belangrijk, ze komen misschien niet allemaal maar ze komen steeds meer.

Student: Ik kunt dan niet uit ervaring praten, maar hoe toegankelijk zijn de hulpverleners hier in uw beleving?

Burger: Als het goed is zijn ze gewoon toegankelijk. Ik weet alleen niet of ze telefonisch altijd toegankelijk zijn.

Student: Wat zou u nodig hebben in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: In de houding van de hulpverlener.. een luisterend oor in eerste instantie.. luisteren. Ik denk dat dat het belangrijkste is van een hulpverlener. In eerste instantie luisteren naar het verhaal van degene die hulp vraagt. Laat zijn verhaal doen. Probeer te achterhalen wat de dieperliggende achtergronden zijn. Maar vooral luisteren. We leren allemaal spreken als we klein zijn.

Student: De laatste topic gaat over Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: In wat voor termen?

Student: Wat komt er bij u op?

Burger: Wat er bij mij op komt. Een geweldig dorp. Grote saamhorigheid, mensen zijn over het algemeen rechtstreeks, direct en hebben het hart op de tong. Over het algemeen ongenueanceerd, iedereen heeft altijd een mening overal van, overal vind je wat van. Ze zijn ook wel hulpvaardig, als er een hulp oproep wordt gedaan dan is er altijd wel iemand. Dat is uniek. Ik vind dat heel mooi. Maar ze zijn, je moet ze een beetje leren kennen en dan zijn ze ook bereid om dingen te vertellen die ze misschien ook zelfs niet aan anderen vertellen. Dan moet je eerst een vertrouwensband opbouwen met ze. Het is niet zo dat ze meteen als je bij ze komt meteen hun hele verhaal vertellen.. misschien de oppervlakkige dingen maar de wat dieperliggende, daar moet je echt een vertrouwensrelatie opbouwen. En dan kunnen ze wonderlijk wel de meest intieme dingen met je delen.

Student: U heeft er dan ook ervaring mee met het werk vanuit de diaconie of niet?

Burger: Ja en dat duurt wel even hoor, voordat je zo'n relatie opbouwt. Dat krijg je niet in twee a drie bezoeken voor elkaar.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Over het algemeen hecht. Het speelt een belangrijke rol. Dat kun je wel merken dat dat niet alleen is. In het verleden was het veel meer alleen maar familiebanden. Maar tegenwoordig zie je ook dat relaties met vrienden, vriendinnen, de tweedering eromheen dat die ook een steeds belangrijkere rol gaan spelen. Dat is wel een positieve ontwikkeling. Het is niet alleen familiebanden. Je hoort nog weleens van mensen van buitenaf dat ze bang zijn dat ze hier niet kunnen aarden. Om die familiebanden omdat die zo sterk zijn en die zijn er, maar er is meer. Dat zie ik toch wel als een hele positieve ontwikkeling.

Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Een taboe.. Ik zou het niet zo weten. Onderwerpen waar ze niet over praten..

Homoseksualiteit?! Toch merk ik dat daar meer openheid in is, vroeger wist ik niet eens wat het was terwijl er toch wel jongens in de klas zaten die het waren.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Ja, ik wil niet zeggen een hele grote rol, maar wel een rol. Schaamte. Schaamte heeft iedereen wel denk ik. Schaamte, met name als je dus niet voldoet aan een bepaald verwachtingspatroon.

Student: Zou u misschien eens een voorbeeld kunnen geven van een verwachtingspatroon wat bijvoorbeeld kan spelen?

Burger: Vaak wordt het zo cliché-achtig en generaliserend. Vaak.. denk niet dat dat alleen in dit dorp geldt. Ouders bijvoorbeeld van kinderen, een bepaald verwachtingspatroon waar kinderen niet aan kunnen voldoen, omdat ze bijvoorbeeld de capaciteiten niet hebben. En dat op andere manieren toch compenseren door het gedrag. Ik denk dat dat.. of dat schaamte is.. bijvoorbeeld als je graag stratenmaker wilt worden of vuilnisman. Ik zou ze niet willen missen, zeker niet het vuilnis.. zal toch opgehaald moeten worden. Kijk het is natuurlijk ook misschien makkelijk gezegd, iemand die geen vuilnis ophaler is. Maar we hebben wel vuilnisophalers in de familie gehad. Dus er zijn altijd.. ook al is

stratenmaker of al word je vuilnisophaler, als je maar gelukkig bent. Aanzien, mensen ontlenen.. dat is misschien niet het juist woord. Mensen ontlenen vaak aanzien aan uiterlijk vertoon. Dat heb je hier best veel. Een auto, een huis.. je ziet hier veel Audi's en BMW, dat je denkt van oh?! Ik ben daar niet zo van. Vind het wel mooi trouwens, een mooie auto. Maar ik lig er niet wakker van. Maar daar zijn toch mensen wel gevoelig voor, uiterlijk, uiterlijk vertoon. Daar heb je meer streken van hoor. Heel veel uiterlijk vertoon.

Student: U zei net ook al iets van mensen van buitenaf. Zou u iets kunnen zeggen over: welk beeld denkt u dat mensen, of wat hoort u van meningen, van hoe dit dorp is?

Burger: Wil je het weten? Ze zeggen altijd hecht denk ik. Het beeld; dat iedereen aan de drugs is dat iedereen veel drinkt, vooral de jeugd. Daar moet je je kinderen niet aan bloot stellen. Ja, natuurlijk er wordt drugs gebruikt er wordt drank gebruikt, maar er zijn ook nog zoveel andere goede dingen. Er is een hele grote groep die dat niet doet. Maar vaak laten mensen zich toch wel leiden door dit soort beelden wat door de media geschapen wordt. Allemaal van dit soort gemeenschappen noem ik het dan maar. Terwijl en ja.. er zit een kern van waarheid in. Maar er is meer. Er is veel meer. Er zijn ook heel veel gewone meiden, ja gewoon leven. Tuurlijk, als ze jong zijn stappen ze en drinken ze weleens wat maar daar houdt het ook mee op. Ik ben niet zo pessimistisch over dit dorp.

Student: Het heeft ook heel veel mooie kanten, dat zeker weten.

Burger: Ja dat zeker.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? En dan met name omdat het natuurlijk toch een best centraal iets is waar iedereen je naar binnen ziet komen en weer naar buiten ziet gaan. Voor u dan misschien niet perse. Maar denkt u dat het voor anderen misschien van invloed kan zijn?

Burger: Nou dat weet ik niet. Ik denk dat de Haven op zich een hele mooie locatie is, want hier lopen natuurlijk heel veel mensen uit en in. Een bezoek... en als jij nou een tussendoor loopt: who cares?! Dan denken ze: 'bij wie zou die nou op bezoek zijn?' Dat zouden ze weleens kunnen denken. 'Waar gaat die nou naartoe. Welke tante of oma of moeder.. die is er helemaal niet.' Dat zou weleens kunnen. Op zich doordat hier heel beweging is van mensen die bij hun ouders op bezoek gaan of bij een oom of tante of weet ik veel wat. Dat mensen bij maatschappelijk werk of schuldhelpverlening hebben, dat dat beter hier past dan op een andere locatie. Ja misschien dat de toekomstig, het gebouw, het gezondheidscentrum. Waar je ook heel veel bewegingen van mensen hebt dat dat ook prima zal zijn. Maar het moet wel, ik denk dat de locatie hier prima is. Met name door de vele bewegingen.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet? Zo ja, welke rol?

Burger: Ik denk dat mekaar aan kunnen vullen en mekaar kunnen ondersteunen. De kerk en de Boei, op maatschappelijk gebied maar misschien dat mensen ook doordat ze in de problemen komen in een geloofscrisis terecht komen. Ik weet niet of de Boei dat ondervangt, dan zouden zeker de kerken een rol kunnen spelen. Soms gebeurt het al. Als mensen binnen de kerkgemeenschap problemen krijgen. Dan weten ze de Boei al steeds meer te vinden. Er zijn mensen die met hun cliënten en met hun kerkleden naar Amersfoort gingen voor hulp, terwijl hier om de hoek hetzelfde gebouw is dat hadden ze zich nooit gerealiseerd en dan moesten ze weet ik niet hoeveel voor een eerste consult betalen. Doordat de Boei steeds meer aan de weg timmert zeg maar, komt er steeds meer bekendheid binnen de kerken en vooral bij de diaconie van de kerk. En andersom. Dat is een goede vraag. Zouden ze eens over na kunnen denken. De kerken zouden eens kunnen vragen: 'wat kunnen wij voor jullie betekenen?' Ik zal het eens doorgeven. Je kunt mekaar aanvullen. Tuurlijk, sommige

mensen komen in de problemen, financieel en komen ze soms in geloofscrisissen. En als je dat onderkent, ik weet natuurlijk of je dan kunt zeggen: 'misschien is het goed als u een pastoraal werker of een pastor opzoekt.' Zodat mensen daar verder mee kunnen gaan. Het is natuurlijk wel een ander soort vragen die daar spelen. Het zou kunnen.

Student: De kerk is natuurlijk een belangrijk instituut hier in dit dorp en u noemt nu veel voordelen. Denkt u dat er misschien ook nadelen aan kunnen zitten als mensen naar de kerk toestappen als ze in de problemen zitten?

Burger: Dat denk ik niet. Ik denk.. dat zie je wel zo. Ik denk dat ze wel zoveel kwaliteiten hebben dat ze mensen kunnen verder helpen, dus op dat vlak wel een gesprek kunnen hebben.

Student: Dan was dat hem zo denk ik he?

Burger: Ja, zet uit!

4. Interview met een burger

Man, 80 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.

Burger: Ik hoef niet op te staan ermee he?

Student: Nee hoor, u kunt gewoon blijven zitten, het gaat allemaal vanzelf.

Student: We willen u een aantal vragen stellen. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor, natuurlijk.

Student: Dan ga ik u straks de vragen stellen. En dan zal ik eerst even twee begrippen die we gaan gebruiken even wat uitleggen, hoe wij ze zien. Zodat we dat een beetje hetzelfde over denken. De eerste is sociale context, daar zullen een paar vragen over gaan. En dat houdt volgens ons in: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. Bijvoorbeeld gezin, familie, buren, vrienden of dorpsgenoten mensen uit de omgeving hier zo. Dat zien wij een beetje als sociale context. En dan hebben we het woord loyaliteit. Wanneer je een bepaalde band hebt met iemand met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening houden met hen waardoor je soms bepaalde dingen misschien niet zou zeggen of doen om de ander in bescherming te nemen. Dat zijn een beetje de twee woorden die terug zullen komen. En dan heb ik eerst drie algemene vragen en de eerste is: Wat is uw leeftijd?

Burger: Ik ben 80 jaar.

Student: Mooie leeftijd. Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik ben gepensioneerd, dus wat ik in het dagelijks leven doe.. Ik doe activiteiten voor de vakbeweging, ik ben nog actief in de politieke partij, ik ben penningmeester van de volkstuinvereniging hier in het dorp en ik sport wat. En nu moet ik verplicht fysiotherapie doen want je hebt geen idee wat de impact is als je 3.5 jaar mantelzorger bent geweest. Dat is eigenlijk funest. Ik ben bij mijn cardioloog geweest een week of 6 terug. Die zei: 'je hart is helemaal prima', want ik ben aan mijn hart geopereerd 2 jaar geleden. Dat is helemaal prima. Ik zei: 'ja dokter, dat kunt u nu wel zeggen maar ik voel me zo verschrikkelijk moe.' Toen zei hij: 'ik heb je dossier gezien en doorgelezen, maar je hebt natuurlijk 3.5 jaar roofofbouw gepleegd op je lichaam.' En dat merk ik. En ik probeer zoveel mogelijk nog zelf en nog in het leven te staan. Ik ben 25 jaar penningmeester geweest van een kinderdagverblijf waar ik mede mee opgericht heb. Ik heb bij de omroep gewerkt bij de NOS en toen in die tijd in '87 was het uniek dus zeg maar, vanuit een bedrijf dat er kinderopvang georganiseerd en gefinancierd. Dat is wel leuk werk hoor. Maar inmiddels ben ik geen penningmeester meer, maar ik ben wel een beetje adviseur. Ik kom er praktisch iedere veertien dagen om eens even langs te lopen. Als ik naar de vakbond ga zeg maar. Dat is een beetje hetgene dat ik doe. Ik ben nu zeg maar zo moe dat ik mijn volkstuin nog wel ga doen, ik ga dat iedere dag een half uurtje doen. Maar de tuin moet ik nu gaan opgeven. Ik krijg gelukkig hulp van een achterbuurman. Ik ben gewoon te moe. Dat is gewoon door het leven wat je de laatste jaren hebt gehad. En dat komt veel voor hoor. Kijk, ik ben dus bij die mantelzorgers bijeenkomst geweest, daar zaten we met zijn achten maar ik zou best kunnen zeggen: die acht mensen die hetzelfde meemaken. Misschien een wat kortere periode. Bij mij heeft het vrij lang geduurd, 3.5 jaar. Omdat we altijd nog wel dachten dat er een sprankje hoop was. Dat bleek niet waar te zijn. Maar al die mensen hebben precies dezelfde ellende gezien.

Student: Moeilijk zeg. Wel moeilijk.

Burger: Het is nog moeilijk ja.

Student: Ja dat geloof ik.

Burger: Ik kan hoog of laag springen maar het helpt toch niet.

Student: De volgende vraag: waar kent u de Boei van?

Burger: De Boei.. waar ken ik die van. Hoe ben ik daar terecht gekomen.. Dat weet ik eigenlijk niet eens. Het zou kunnen dat ik een uitnodiging kreeg van M. of ik mee wilde met een dag voor de mantelzorgers. En dan hadden ze een bus gekregen en of gefinancierd, ik moest zelf nog wel wat betalen. Toen ben ik meegegaan. Dat is eigenlijk het eerste contact. Dat is een jaar of 4 terug. Ik denk dat het gewoon gemeld is door de thuiszorg. Dat er hier iemand was die weleens mee zou willen gaan. Sindsdien ga ik met de mantelzorgers mee en dergelijke. Er is ook een museumbus die is gefinancierd door ene financieringmaatschappij. Die komt dan af en toe eens zeg maar een dorpdag. Daar zijn we de laatste keer mee geweest via museum. Het was schitterend.

Student: Leuke activiteiten.

Burger: Dat breekt ook even.

Student: Het eerste onderwerp. Dat is sociale context wat ik net even had uitgelegd. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Als goed.

Student: Hoe ziet dat er dan uit, goed?

Burger: Ik zal jullie wat te lezen geven. Dan krijgen jullie een hele goede indruk. Misschien een beetje raar.. dat is het afscheid wat mijn oudste dochter heeft geschreven op de crematie van mijn vrouw. Het is zo verschrikkelijk mooi. Dat ik daar mijn petje voor af neem. Ik heb hem aan mijn huisarts laten lezen. Je mag hem niet meenemen. Maar het geeft een beeld van hoe ons gezin was. Ik heb de tijd. Zet ik ondertussen even een kopje koffie voor mezelf.

Student: Mooi, heel mooi. Heel mooi beschreven.

Burger: dat is ze, die daar staat. Zij is dan 50 en ik heb nog een dochter en die is 47. En twee kleinkinderen, die zie je daar op de foto.

Student: Oh wat leuk. Maar ik las ook eigenlijk dat u komt uit Amsterdam en w vrouw kwam uit Utrecht.

Burger: Uit Utrecht ja.

Student: Jullie zijn niet oorspronkelijk uit Bunschoten?

Burger: Het was toen zodanig zo in die tijd. In '64 zijn we getrouwd. Ik kwam uit Amsterdam en ik was een rode rakker en dan kwam ik in een gezin.. Mijn vrouw was dus katholiek van huis uit. In die tijd wisten ze wel dat ze met mij kennis had. Haar vader zei tegen haar: 'zit hij in de kerk?' Zei ze: 'nee.' En toen zei hij: 'nou dan komt hij er niet in.' Dus toen zei ze: 'nou dat is heel makkelijk pa, dan ga ik er gewoon uit.' En daardoor mocht ik binnenkomen. En een ander punt. Als je er naar vraagt, een jaar daarvoor voordat ik hier kwam wonen. Dat ik in Spakenburg zou komen wonen, daar wist ik het bestaan niet van. Ik ben hier gekomen door de woningnood in die tijd. Dat kun je je nu niet meer voorstellen, toen was het echt. Zodoende zijn we hier terecht gekomen. Toen mijn vrouw overleden was, we hebben hele goede burens. Schitterende burens, dat waren jonge mensen ook. Om daar een klein stukje achtergrond van te weten, wij konden goed met ze opschieten. Toen hun tweede kindje geboren werd, werd er 's nachts om 4 uur gebeld aan de deur en kreeg ik dat jochie in mijn handen gedrukt. Een klein poppetje en hun moesten weg naar het ziekenhuis voor de bevalling. Dat jochie sliep tussen ons in zeg maar. En zo is het gegaan. En toen mijn vrouw overleden was, toen was ze zo lief voor me. Iedere woensdag moet ik bij haar komen eten. 'J., je komt, ik vraag je niet meer want ik reken op je 's woensdags en als het een keer niet kan dan doen we op donderdag.' Dat is schitterend. Ze houdt me gewoon in de gaten ook hoor. Kijk, als ik een uurtje uitslaap dan is ze al bang dat er wat gebeurd is. Dat is de sociale contacten hier en ik heb veel kennissen. Je hebt al gezien, ik heb veel gedaan. Mijn vrouw en ik hebben een handbalvereniging opgericht. Veel jaren als bestuurder. Dat

houdt je geen 40 jaar uit hoor. Na een aantal jaar krijg je een schop onder je kont zeg maar. Dat zie je bij alle sportbestuurders. Maar daar heb ik zoveel mensen mee opgedaan. Je zit hier in een dorp. Ik weet niet of jullie van hier zijn, maar je kunt het met een dialect vergelijken en bijnamen, dat was vroeger. Dat is Jantje van die en die en die. Dus ik ken verschrikkelijk veel bijnamen maar mijn buurman die is 44 jaar, dan zegt hij: 'die ken ik niet eens.' Het is toch echt een geboren Spakenburger. Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek lost u dit dan zelf op of gaat u naar familie/kennissen/vrienden?

Burger: Ik probeer zoveel mogelijk zelf op te lossen. Maar ik heb een goede aan de huisarts, daar heb ik goed contact mee. Daar ga ik dan ook weleens heen. Ik loop nu ook bij een psycholoog. Thuiszorg kwam bij mij, die zijn vaak over de vloer geweest. De aanspreekpunten die we op een gegeven moment hadden die zei: 'zou jij niet eens op gesprek willen bij een psycholoog?' Ik zei: 'ik dacht het niet.' Toen wist ik dat we een psycholoog in het dorp hadden, die heeft zelfmoord gepleegd. Ik zeg: 'moet ik nou met zo iemand staan te praten?' Maar ik zei tegen haar, want ik ken haar al jaren, 'als het een leuke dame zou zijn, dan zou ik er nog weleens over na willen denken'. Toen zegt ze: 'we hebben een goede vrouwelijke psycholoog.' En toen kon ik niet meer terug. Ik heb natuurlijk een hele hoop mee gemaakt en ik zat er wel een beetje doorheen, dat mag je best weten. Ik kon mijn verhaal kwijt bij haar. Eerst over mijn vrouw, die loop van 4 jaar zegmaar wat een hoop van medische missers is geweest. En toen voor mijzelf, want ik ben aan mijn hart geopereerd twee jaar geleden en dat kan.. kwam ook zeg maar door een medische misser, de dokter wilde mij geen verklaring geven dat ik een fietstest mocht doen. Toen ben ik inmiddels in naar mijn huisarts gegaan en ik zeg: 'ik wil die fietstest doen' en hij gaf me een briefje naar de cardioloog en nou hij zei ik het al: 'je moet een fietstest.' Mijn vrouw moest donderdags voor een echo en hij zei: 'dat komt mooi uit, dan kun jij voor een fietstest.' En dat heb ik gedaan. Ik kwam bij de cardioloog, bij bepaalde plekken krijgt je hart te weinig zuurstof. En toen zei ik: 'wat doen we eraan dokter?' We gaan katheteriseren. Dat was degene die mij altijd afwees om een fietstest te maken, die zei altijd 'dat is gevaarlijk', maar goed ik was gekatheteriseerd en ik had vijf vernauwingen. En dat kan funest zijn als je daar mee door blijft lopen. Ik zei: 'wat doen we daaraan dokter?' Hij zei: 'we gaan het in het team bespreken.' Ik was 5 september was ik bij hem geweest en 21 september werd ik geopereerd, dat was vrij snel. Daar was ik wel heel blij om. Dus dat is een beetje de achtergrond van het hele gebeuren.

Student: Voelt u zich veilig/ vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ja, net wat ik zeg: ik loop bij de psycholoog en die kent mijn hele hebben en houden. Maar ook mijn huisarts, die heeft ook een assistent in opleiding waarvan ik me afvroeg toen ik die voor het eerst zag: 'hoelang ben je nog bezig?' '5 jaar, ik ben wel arts maar ik ben me aan het specialiseren en dat duur nog 3 jaar voordat ik huisarts ben.' En daar heb ik een goede band mee, dus ik zeg tegen hem, ik kwam hem vorige week tegen en ik zei tegen hem: 'volgende week kom ik weer bij je langs.'

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Nee dat is niet het geval. Die meiden van me, houden me ook in de gaten. Die dame die daar staat die is meer in het buitenland dan dat ze in het binnenland is die heeft best een hele hoge baan bij het ministerie van OZB, cultuur en media. Die is veel op reis en dergelijke. Kijk, afgelopen zaterdag belde ze me en zei: 'ik ben net terug ik ben twee dagen bij Riga geweest pap.' Dan zit ze in Brazilië, ze is in China geweest en noem maar op.

Student: Heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Daar zijn we erg open in, iedereen is daar open in. Iedereen weet zeg maar dat ik mijn maatje mis. Ik heb ontzettend mooi huwelijk gehad met mijn vrouw. We gingen naar concerten, we gingen naar toneelvoorstellingen, we gingen fietsen, we gingen naar het strand. Dat mis ik nu. Zolang ze nog leefde zeg maar. Pak weg in 2013 is ze opgenomen in het ziekenhuis in december en ik heb maar twee dagen thuis gehad. Toen heeft ze dat kaartje meegenomen wat daar staat, maar ik heb haar twee dagen thuis gehad en dat is natuurlijk een bijzondere ingreep. Maar dat is geloof ik niet de vraag die je stelde.

Student: Ik vroeg of het invloed heeft op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht dus buiten de familie zegmaar?

Burger: Nee, ze weten dat ik die moeite heb. Het alleen zijn, dat gaat nog wel doordeweeks. Met mijn jongste dochter, die heeft twee kinderen die doen aan sporten en die werkt zelf ook nog in de bloemen ook wel op zaterdag dus ja, dan komt er van het weekend weinig terecht en als ze dan vrij is wil ik haar ook niet tot last zijn. En die oudste dochter heeft natuurlijk zo'n drukke baan en die is ook getrouwd met een vrouw he, die is lesbienne. Die hebben een chaletje gekocht in Drenthe. En dan gaan ze in het weekend daar natuurlijk weleens naartoe, dat kan ik me best voorstellen want ze heeft zo drukke baan dat je even tot rust moet komen. Het is meer telefonisch contact en ze probeert zoveel mogelijk als ze in Nederland is op zaterdagmiddag naar mij toe te komen. Dat er nou geen bloemen staan, is omdat ze zaterdag niet geweest is.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Krijgen is heel erg hoor, maar vragen is nog wel lastig. Ik schroom vaak om dingen te vragen. Dat kan ik bij mijn burens wel voor bij terecht. Wat daar staat dat is een tafel.. ik heb afgelopen weekend, dat zal ik zo vertellen, kennissen gehad en toen hebben we een koud en warm buffetje gehad. En pak weg 10 min voordat jullie kwamen heb ik de rommel weggehaald. Ik was het een beetje zat. Voor de rest, dat zijn kennissen die ik al een jaar of 30 ken. Ieder jaar komen we bij elkaar. En ik was aan de beurt zeg maar. In die zin waren we allang aan de beurt geweest als mijn vrouw nog geleefd had. Koud of warm buffetje en toen was het heel erg gezellige tijd. Maar voor de rest.. het wordt me vaak aangeboden. Zal je vertellen, heb een volkstuintje en daar heb ik als ik drie kroppen sla zet en die zijn gaar bij wijze van spreken dan heb ik er aan één genoeg. Dus dan blijf je er met twee over. Die geef ik aan de buurvrouw, eentje aan de een kennis van me. Dus die kwam ik tegen op een gegeven moment en die zei: 'J. hou jij je tuin nog wel aan volgende zomer?' Ja dat wil ik wel doen, maar ik kan het niet helemaal zelf. 'Dat is geen probleem want ik help je daarbij.' Dat is dan ook loyaal zijn.

Student: Het volgende onderwerp: soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Dat is een hele moeilijke vraag die je nu stelt. Zou je een voorbeeld kunnen noemen? Want ik heb zelf geen voorbeeld.

Student: Even denken. Bij sommige dingen zou je misschien wel naar uw dochters gaan of naar de burens en bij sommige denkt u van: 'nee dat doe ik zelf wel.'

Burger: Net wat je daar net zegt. Dat is een ding, het wordt toch niet met namen genoemd.. het is een maatje zoeken, dat is daar ga ik niet zo snel mee naar hun toe. Ik kom bij wijze wel naar ze toe als ik een maatje heb en dat ik dan zeg: 'ik heb een maatje gevonden.' Dat is heel moeilijk. Ik heb weleens tegen kennissen gezegd wat ik nu mis en dat heb ik net ook al tegen jullie gezegd, we gingen veel doen. Dat staat in het verhaal ook. Op een gegeven moment konden we daar niet meer naar toe. De hele periode met haar is vier jaar geweest. En ik kan rustig zeggen in die vier jaar heb ik geen theater of concertzaal gezien, dat was wat we samen deden. We gingen zeker twee drie keer in de

zomer naar een hotelletje in Egmond aan Zee, waar we altijd kwamen. Daar kom je niet meer. Ik ben wel, dat moet ik wel zeggen, ik ben vorig jaar met een reis mee geweest naar Normandië. Dat was zeg maar een vrijwilligersorganisatie, die organiseren al jarenlang reizen. Dat trok mij zo aan, dat was van de tweede wereldoorlog, die heb ik nog meegemaakt. Daar is zo verschrikkelijk gevochten. Dat heb ik eigenlijk nooit goed meegemaakt. Ik wist wel dat het was gebeurd, maar ik had het nooit gezien. Toen zei ik tegen mijn dochters: 'dametjes daar zou ik graag heen willen, maar ik zit met het probleem van jullie moeder, mijn vrouw.' Ze zeiden: 'pa maak je daar geen zorgen over. Als het zover is, dan regelen wij dat je toch op vakantie kunt.' Vrij kort daarvoor is mijn vrouw overleden. Maar goed ze zeiden: 'gewoon gaan.' Dus ik heb ook gezegd met die reis op de eerste avond dat we bij elkaar zaten: 'ik zal best mee doen als jullie een mopje vertellen, maar ik huil in mijn hart.' En ik ben daar zo goed opgevangen door die mensen. Nu heb ik alweer een reis geboekt naar Rome in september. Dus ik dacht: 'ik moet er gauw bij zijn.' Want ik heb een eenpersoonskamer nodig en die zijn er zo weinig. Een man die zeg maar jarenlang het heeft georganiseerd en ook mee wilde nu naar die reis.. Die kwam ik tegen vorige week en die zei tegen mij: 'heb jij al gereserveerd?' Ik zeg: 'ja' 'en was het goed?' 'Ja hoor', ik zeg: 'waarom vraag je dat?' Hij zei: 'nou ik heb ook geboekt maar er was geen plek meer' en dat vond ik vreselijk vervelend voor die man.

Student: Wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Burger: Zo is dat. Dus dat is zeg maar een beetje de impact van het hele gebeuren. Mijn dochters zeiden: 'dat heb je goed gedaan hoor.'

Student: Wat zijn onderwerpen die u niet snel met hulpverleners zou bespreken? Zijn er überhaupt onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken?

Burger: Mij maakt het niets uit of ik bij een vrouwelijke arts me moet uitkleden of mannelijke arts. Maar er zijn zeker mensen die daar moeite mee hebben en zeker hier in het dorp hoor. Want ik weet niet of jullie een geloof hebben, wat me ook niet interesseert maar ik heb geen geloof en dat moeten ze ook accepteren. Mijn burens hebben, die zijn verschrikkelijk gelovig, en mijn burens zeggen altijd: 'J. is ongelovig, daar hoeven we geen rekening mee te houden' en dat is ook zo. Maar wat ik hier in het dorp in het begin meegemaakt heb.. dat houd je niet voor mogelijk. Ze waren natuurlijk tegen een openbare school, dat is hier vloeken in de kerk. En ik zei wel, mijn oudste dochter was twee jaar toen we hier kwamen wonen en ik kwam uit Amsterdam daar had je wel openbare scholen. Mijn vrouw kwam uit Utrecht vandaan, maar zij zegt: 'als die meid 6 is en die moet naar school toe, dan moet hier een openbare school zijn.' En anders moeten we hier weg zijn. Dus toen zijn we daar mee begonnen. Ik heb mijn vrouw op een handbalcursus ontmoet en dat wilden we graag doen. Ik zeg: 'daar gaan we voor.' Maar we hadden wel gezegd: 'daar willen we graag mee beginnen, met een handbalvereniging'. Het was de eerste jaren niet mogelijk want het is een zondagssport. En dat is hier niet mogelijk. Maar goed, die bond zei op een gegeven moment tegen ons: 'we hebben afgesproken dat jullie mogen beginnen en als ploegen uit Utrecht of waar dan ook bij jullie moeten spelen, dan moet het op zaterdag. En als jullie uit moeten spelen zeg maar, dan moeten zij ook op zaterdag spelen.' Nou dat is een hele hoop ellendige, strubbelingen geweest. Maar wat nou het grote voordeel was, we zijn hier begonnen. We waren binnen twee jaar de grootste vereniging, handbalvereniging in de gemeente Utrecht en dat is zo verschrikkelijk mooi. We hadden nauwe contacten. En net wat je zei, ik ben daar 13 jaar voorzitter geweest en wat ze weleens in de kerk zeggen: je hebt een bouwpastor die in de kerk een beetje.. en toen dat klaar was.. ik was dus 13 jaar voorzitter en ik heb me daarna nooit meer laten zien. Totdat vorig jaar de vereniging 40 jaar bestond en er twee dames kwamen en die zitten precies op jullie plek voor een interview bij mij te houden. Dat was zo verschrikkelijk leuk. Een was er bij en die, we hadden er een meisje bij toen en die

moesten we goed in de gaten houden, want die had epilepsie. En dus voor de wedstrijd begon en zowel tijdens de wedstrijd moesten we kijken hoe het was. In de kleedkamer was een van de vrouwelijke leidsters die dan keken of het goed ging. En onder de wedstrijd wisten we het allemaal, die rond het veld stonden. Na afloop moesten we ook weer uitkijken natuurlijk. Dus ik vertelde dat zo en ik zeg: 'we hadden er een meisje bij die moesten we altijd in de gaten houden omdat ze epilepsie had.' En toen zei ze: 'dat was ik.' Het is een schat van een vrouw geworden. Dus ik zeg tegen haar: 'en nu?' 'Nou J., ik heb een aantal jaren in Canada in de bergen gewoond en toen ik terug kwam was het afgelopen, heb ik geen last.' En ik zei: je bent een schat van een meid geworden. Daar ben ik geweest zeg maar en dan komen er dametjes op je af rennen van: 'kent u me nog meneer? Ik zeg: 'ik weet het niet meer.' Je moet je voorstellen.. 40 jaar bestond die vereniging en die pupilletjes waren toen 10 en die zijn nu ook rond de 50.

Student: Het volgende onderwerp: hulpverlening. Welke factoren speelde voor u een rol om de stap naar de hulpverlening niet te maken? Om er mee te wachten?

Burger: Geen enkele rol. Het had er natuurlijk mee te maken dat mijn vrouw ernstig ziek was. Mijn vrouw is geopereerd op een gegeven moment en er werd een nier weggehaald dat ontstoken ging ..hoe heet dat? Die weefsels, littekenweefsel met de dikke darm. Ik had het voorspeld bij haar. Na een week lekkage. Nu komt alles wat normaal gesproken via de normale weg zou verdwijnen, komt in je buik terecht en dat is verschrikkelijk. Dus daarna is die lijdensweg helemaal begonnen. Nu had ze een frontaal foutje hier en tot overmaat van ramp moest ze toch een stoma hebben. Die stoma zat hier. Ze kreeg daarna, lagen in het herstelcentrum toen ik geopereerd was, toen kon ik haar niet verzorgen. We hebben in de Wilzang in Beeldhoven gelegen. Heb ik zeven weken na de operatie, dat je zeg maar eventjes rust kan krijgen en er bovenop kan komen, dat was schitterend voor ons. De laatste dag dat ik daar was toen zei ze: 'kom eens even kijken wat voor bobbel ik hier heb.' Het was net een handbal, zo groot. Dat bleek een stomabreuk te zijn. Alles wat ze kon krijgen heeft ze gekregen.

Student: Wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Haar ziekte. De ellendige toestand.

Student: En als u kijkt naar uzelf.. Want u vertelde net: ik loop nu bij een psycholoog. Heeft u die stap ook uitgesteld of was dat voor u ook meteen?

Burger: Totdat dus zeg maar ons aanspreekpunt van de hulp, geen huishoudelijke hulp, die komt morgen bij me, de medische hulp zeg maar die ik kreeg. Een schat van een vrouw ook, maar je krijgt steeds anderen natuurlijk. Soms moest het twee keer per dag gebeuren. Er zijn ook wel dagen erbij geweest dat het zo erg was dat ze drie keer per dag moesten komen. Ochtend, middag, avond. Want twee keer per dag moest het zeker gebeuren. Er kwam ook iemand, die gaf psychiatrische hulp. Die heeft wel de wonden verzorgd, om een uur of 10 ging die weg bij wijze van spreken en om half 11 komt ze weer bij me dat het lekte. Dat is heel naar. Er zijn heel veel ZZP'ers. Verpleegkundige die zeg maar voor zichzelf zijn begonnen, omdat er in het ziekenhuis bij wijze van spreke geen plek meer was voor ze. En daar zit je dan wel mee.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken? Als u bij iemand anders problemen ziet, wanneer zou u dat aanraden?

Burger: Mijn buurman is.. die trok zijn mond niet meer open vanaf een jaartje of 25 geleden. Om een hele lullige reden. Dat ga ik niet eens vertellen, vanuit hun kant uit. Maar goed, dat gebeurt dan. Toen die het van mijn vrouw had vernomen, nam hij voor het eerst contact weer op. Nu komt hij iedere week even langs bij me. Maar zijn vrouw, dat is best wel een bijzondere vrouw. Ik heb gezegd: 'wat jij moet doen', hij heeft dezelfde huisarts als ik, 'jij moet met de huisarts eens gaan praten over

je vrouw.’ ‘En als ze dan vragen of ze wilt komen, dat krijg ik nooit voor elkaar.’ ‘Nou je moet gewoon proberen. Die psychologe die ik heb dat is een schat van een vrouw en dat moet je gewoon proberen.’

Student: U zou het wel vrij snel aanraden?

Burger: Ja hoor.

Student: Speelde schaamte een rol bij de aanmelding van de hulpverlening? Toen u zeg maar naar de psycholoog ging voor de eerste keer? Speelde toen schaamte een rol bij de aanmelding?

Burger: Daar heb ik eigenlijk niets van vernomen. Weet je wat het is, je hebt geen uitlaatklep meer. Want als je nog samen bent.. je blijft doorgaan en je blijft staande. Maar dat is er niet meer en ik ben blij dat ik mijn verhaal nu kan vertellen. Mijn dochters hebben weleens tegen me gezegd; ‘pa dat doe je goed.’ Je bent al die tijd zo verschrikkelijk machteloos geweest. Je zou wel willen helpen maar je bent zo machteloos. Dat is wat heel zwaar weegt hoor. In dat soort gevallen wil je gewoon doorgaan en ben je gewoon machteloos.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei? Ja dus.. Zijn er daarin dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei? Tips voor de Boei zeg maar.

Burger: Nee, ik vind wat de Boei doet.. vind ik schitterend. Ik vind het mooi dat ze voor het eerst zeg maar dat doorgezet hebben van dat groepje, dat we bij elkaar zijn gekomen. Waarbij ik een soort ervaringsdeskundige was. En vervolgens heb ik wel wat tranen in mijn ogen gehad van de verhalen die ik hoorde. Daar zijn ze mee doorgegaan en dat vind ik schitterend. Ze gaan ons ook nog een keer bij elkaar roepen om te horen hoe het nu gaat, hoe het nu verder is. Dat is schitterend werk wat ze doen, ze is ook een hele lieve meid hoor.

Student: Onderwerp vier: toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden? Weet u welke stappen u moet nemen?

Burger: Ja dat denk ik wel ja. Maar dat is.. jammer genoeg weet ik het. Dat is gewoon de ervaring die je hebt.

Student: Hoe toegankelijk waren de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Verschrikkelijk toegankelijk, dat was geen probleem eigenlijk. Ze zijn allemaal zo begripvol. Ik denk dat ze ook dagelijks mee maken. De ene is natuurlijk wat anders dan de andere. Mijn vrouw moest dan zeg maar een keer per week werd ze dan met douchen geholpen. Daar had ze dus hulp bij. Eentje ging met haar liedjes zingen, want mijn vrouw is altijd vrolijk geweest en dat heeft mij er ook op gehouden, op de been gehouden. Mijn vrouw was zo schitterend sterk dat ze zei: ‘J., het komt wel goed hoor, het komt wel goed.’ Het kwam niet goed uiteindelijk. Dat heb je wel gezien in het verhaal. Twee weken voordat ze overleed was het zo dat ze was zo lief voor me. Altijd vrolijk was ze. Op een gegeven moment, dat is het sterke van haar geweest.. ze kon er heel goed mee omgaan.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Ik zal je vertellen: op een gegeven moment kwam hier iemand een indicatie doen voor mijn vrouw of wij hulp konden krijgen. Nou dat hebben we gekregen zeg maar, we kregen vijf uur in de week. Op een gegeven moment dacht mijn vrouw.. die was een paar dagen thuis en toen kwam die vrouw weer. En je weet precies hoe dat gaat, want mensen die dement worden, die worden niet dement he voor zichzelf dan. Dat maakte ik mee. Die vrouw zei: ‘kunt u veel doen mevrouw?’ En ze zei: ‘ja hoor, ik kan genoeg doen’ zei ze dan. Prompt de week erna kregen we een brief dat we een uur minder kregen. En toen werd ik witheet. Ik heb gebeld en zei: ‘wat is dit nu voor een onzin?!’ In de brief stond bij, ik was een half jaar daarvoor geopereerd aan mijn hart en daar stond van: omdat uw man zo goed is. Nou zegt iedereen tegen mij: je ziet er goed uit J. En als ik tegen ze zeg dat ik 80 jaar ben dan gelooft niemand dat, maar het is wel zo. Het geboorteregister is waarheid. Het is niet

anders. Dat is het probleem. Dus op een gegeven moment moesten we voor mijn vrouw, dat is iets andere hulp.. dat is een WMO kwestie, die komen jullie dan ook tegen misschien. Loopt hier een vrouwtje rond en dat is een ... vrouwtje. Die staat op een gegeven moment, ik stond boven op mijn kamer naar beneden te kijken naar mijn tuin en zij stond voorover gebogen zo om een paar dingen van een plant af te halen. Dus ik zei: 'hee wat doen we?' Ze zei: 'ik vind ze zo mooi, ik zou ze graag willen hebben.' Ik zei: 'nou je mag ze wel allemaal hebben meid.' Wij kunnen dat niet in de knop krijgen. Wat we nou doen, als ik van het najaar met de tuin bezig ben zal ik voor u een paar weghalen. Ze heeft een hulphond ook en een andere hond, ook daar wandelt ze elke ochtend mee voorbij en dan zwaaien we en dan loopt ze tot zover. Die zegt tegen mij, want mijn vrouw heeft heel veel in het ziekenhuis gelegen in het UMC in Utrecht, dus ik moest iedere dag naar Utrecht toe. Het was daar een kriem. Het was bezoekuur van 3 tot 8. Op een gegeven moment heb je geen stof meer, ook al houd je nog zoveel van elkaar. Je hebt toch niet altijd met elkaar te praten. Ik zei weleens als het bezoekuur was: 'nou meid, ik ga om 4uur weg hoor.. dan zit ik voor de file.' Want die file, daar schiet je misschien 200m mee op, nee dat doe ik niet. Maar goed, en dan moest ik als ik daar was een hele grote parkeergarage.. dan zette ik mijn vrouw af bij de ingang, als je bij de poli moest zijn en ik ging een plaatsje zoeken. Dan reed ik 5x die parkeergarage langs en dan had ik eindelijk een plekje. Dus ze zei tegen ons: 'je moet een invalidenparkeerkaart aanvragen.' Dat was me een film. Dus ik kom bij het zorgloket. Wordt dan 143 euro meneer. 'Daar kom ik niet voor, ik kom voor een invalidenparkeerkaart.' 'Ja die kosten 143 euro.' Ik zeg: 'nou wat dan?' Ik moest een formulier invullen en dan moet mijn vrouw gekeurd worden. Dat moet hier gebeuren. In het gemeentehuis. Pakweg een paar dagen daarna een brief dat mijn verzoek was ingediend naar degene die daarover gaat. Dat kon 6-8 weken duren voor ik antwoord kreeg. Toen was ik razend. Mijn dochters kunnen zeggen: je hebt een kort lontje pa. Ik heb gebeld en toen kreeg ik iemand aan de lijn en die zegt: 'wat is er aan de hand meneer?' Ik moet 6-8 weken wachten op een parkeerkaart. Het was door hem ondertekend. Dus ik zei: ik zal het je even voorlezen. Zegt hij: 'oh je hebt de verkeerde brief gekregen.' Ik zeg: 'nou dat zal dan wel.' Ze moest gekeurd worden en ik moest toch naar het gemeentehuis toekomen. Dus ik zei: 'nee dat kan niet.' Een mazzel, die dag dat ze zou moeten komen was de dame, vrouwelijke arts afwezig en toen kwam iemand anders uit Almere en die ging daar zitten en zei tegen mijn vrouw: loopt u eens van daar naar de slaapkamer toe en dat kon ze niet. Ze zei: 'ik heb het al gezien hoor, u krijgt van mij een parkeerkaart.' Dus zo werkt dat en dat vind ik wel.. dat ik denk: dat hoeft niet nodig te zijn. De cardioloog zegt: 'je hebt roofofbouw gepleegd' dus wilde ik graag een indicatie voor een regiotaxi, die heb ik gekregen. Maar ik wil eigenlijk Valice hebben, want ik wil wat verder. Naar kennissen heb ik in Noord-Holland wonen, in Zuid-Holland en dergelijke en dat is niet voor niets, want je betaald er ook gewoon voor maar je moet wel een vergunning daarvoor hebben. Dat is me toch een ellende.. dat houd je niet voor mogelijk. Ik kan goed met mijn huisarts opschieten, want hij zegt: 'ik kom wel naar je toe hoor.' Mijn cardioloog heeft het me ook vertelt.. ik moest hem nog vertellen wat Valice was. Hij zei op een gegeven moment: 'als u mijn handtekening nodig heeft, leg hem dan maar neer bij de assistente en die zet de handtekening.'

Student: Dus u vindt het denk ik ook wel belangrijk dat ze wat kennis meer hebben? Of niet?

Burger: Ik heb gezegd als er een indicatie komt... Ik ben dus zeg maar een aantal jaren mantelzorger geweest. Ik weet wat de impact is op je lichaam. Als er iemand zou komen bij mij om een indicatie te geven, want dat staat me nog steeds te wachten en die heeft een bureau ingehuurd om dat te gaan doen dan, heb ik tegen mijn dochters gezegd, 'meiden luister eens even, als er iemand binnenkomt is de eerste vraag die ik stel of ze ooit mantelzorger zijn geweest. Als ze nee zeggen kunnen ze eigenlijk meteen weer verdwijnen. Dan heb ik ze niet nodig, dan hebben ze geen begrip.' Wat er zeg maar met

je gebeurd met je lichaam als je dus langere tijd mantelzorger bent. Want dat is van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Toen mijn vrouw nog thuis was zeg maar, moest ze soms om half 4 medicijnen hebben, dan zet je de wekker om half 4 maar daarna slaap je geen minuut meer hoor. En daar ben ik zo bang voor dat in die huidige zorg dat vergeten wordt. Je ziet het ook gebeuren, je ziet het op tv. Kijk en dat is ook omdat ik nog actief ben voor de politieke partij, ik ben PVDA lid. Al 63 jaar. Vanaf mijn 18^e en ik zit daar in de commissie zorg. En ik ben een beetje ervaringsdeskundige. Toen kwam er iemand spreken van beweging 3.0. Ik zeg: 'mag ik weten wie dat is?' Dat is ... Ik zei: 'daar wil ik bij zijn.' En waarom? Omdat ze voor twee jaar terug een dame kwam van de hulpverlenster van mijn vrouw. Er stond een stukje in het AD dat ze een brief geschreven had naar de gemeente Amersfoort dat ze zou proberen om in het jaar 2013 onder de 299.000 euro aan inkomen te blijven. Ze zegt: 'en wij moesten 25% meer productie leveren.' Ik zeg: 'nou, dan kom je bij die en daar ben je een half uurtje bezig maar vanmorgen komen hun en dan is het een beetje verkeerd gegaan en dan ben je niet driekwartier maar een uur bezig. Je kan toch niet eisen dat je 25% meer moet leveren.' Ze kan me verwachten, ik ben er bij hoor. Dat is zeg maar een beetje de impact van het hele gebeuren. Ik ben zo ontzettend bezorgd over wat er gaat gebeuren. We hadden vorige week vergadering en dan hoor je.. de jeugd is het grootste drama. We hebben gelukkig iemand er bij zitten die werk bij het ministerie, die zegt: 'het is verschrikkelijk.' Ik heb voor de vakbond een onderzoekje gedaan. Naar Achmea. De Achmea wat daarin om moet gaan, dat houd je niet voor mogelijk, dat is verschrikkelijk. Van die commissie zorg gingen we vertellen wat we gedaan hadden en dergelijke. En er was een man die had gewerkt bij Achmea. Ik was een van de laatste die daar was. En als je me eerlijk vraagt wat ik er van vind, dan vind ik het een boevenbende dat hele Achmea. En ik blijf dat gewoon zeggen. Ze zijn steen en steenrijk en ze hebben nooit genoeg. De top daar dat was zeg maar een man of 6, toen verdiende ze al in 2010 1,6miljoen per jaar. En als je nu gaat kijken zul je helemaal schrikken denk ik. En als ik zie hoeveel eronder hangen.

Student: Volgende onderwerp: Bunschoten-Spakenburg, het laatste onderwerp. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakeburg omschrijven?

Burger: Dat is volgens mij niet zo'n hele positieve. Het is behoudend, zeer behoudend. Als er een vreemde komt in dit hele gebeuren.. Kijk, ik zal je een klein verhaal vertellen van toen ik hier kwam. Dat is in 1966, toen zat er een meneer van de PVDA in de gemeente. Die heeft bijna zelfmoord gepleegd.. die werd gewoon weggepest. Er zijn zoveel groeperingen in dat hele geloof ook. Dat ik het niet begrijp hoor. Ik zeg: 'er is een God, dan hoeft je toch niet 3 of 4 kerken?!' Bij de ene moet Heere met twee 'e's' gespeld worden en de andere met een 'e'. Dat begrijp ik niet. Een man is er eens geweest en die zei: 'jij komt niet in de kerk.' Ik zei: 'nee ik kom niet in de kerk, jij wel.' Ik zeg: 'en jij gaat twee keer per zondag en als je drie keer zou kunnen gaan dan deed je het ook nog. Maar houd een ding goed in de gaten, als bestaat wat jij denkt dan hoeft ik niet bang te zijn maar jij des te meer.' Toen heb ik hem nooit meer gehoord. Ik blijf daar gewoon bij. Er is ook nog armoede in dit dorp. Moet je eens kijken naar de uitbreiding zeg maar, hoeveel dure kasten daar staan. Dat begrijp ik niet.

Student: Dat is dan ook wel typerend voor dit dorp denkt u dan?

Burger: Ja maar als ik dan mijn buurvrouw heb, dat is een schat van een vrouw. Die op een gegeven moment weet wat ze moet doen. Ze heeft drie zusters, als ze dan met de kerst komt.. dan komt de ene een cake brengen, de ander een bon.. zo verschrikkelijk lief. Maar die hebben dus de goede opvoeding gehad. Als ik de buurman nodig heb voor iets, dan duurt het een minuut en dan staat hij achter. Die tafel die daar staat, dat spul moest er op uitgesteld worden.. die heeft hij nog gemaakt. Voordat jullie kwamen heb ik de spullen weggehaald. Daar was ik een beetje nijdig om, dat is verschrikkelijk goed. Er zijn er wel meer ook hoor. Ik heb kennissen die weten niet hoe rijk ze gaan,

die vrouw ken ik van handbalvereniging, zij was zo verschrikkelijk aardige vrouw. Haar man zat in een bedrijf en die doen ook precies hetzelfde. Ze verdienen goud maar ze staan altijd te helpen bij wijze van spreke bij de voedselhulp.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: De familiebanden? Erg goed. Maar in mijn eigen familie hoor, als je van een iets andere familie bent of een iets andere kijk hebt dan kunnen ze wel gemeen zijn hoor. Ik heb vroeger een kennis gehad, die kwam hier ook. Toen waren we op die openbare school bezig. Die was gekomen vanaf Terschelling en ging bij de gemeente werken. Vrijdags gaan ze als collega's uit mekaar en in het weekend was er een scheuring in de kerk. En op maandag keken ze elkaar niet meer aan. Toen wij hier kwamen wonen.. er was hier een school, het Bakenschool, daar was een onderwijzer die had een gordijn. Aan de ene kant zaten de bokken en aan de andere kant de schapen. Dat kun je niet voorstellen en ik kwam uit Amsterdam ik wist niet wat ik hoorde. Maar goed, ik heb niet stil gezeten. We zijn begonnen met een peuterspeelzaal en ik had een administratieve baan gehad. En ik werkte toen bij Philips. Toen zijn we begonnen met een peuterspeelzaal. En dan gaat het zo: 'we zoeken nog een penningmeester, dat vragen we wel aan J. die wil dat wel zijn.' Daar was ik 14 jaar mee bezig. Toen hebben we het opgebouwd, maar het was toen zo. Ik ben toen in '76 overgestapt, toen heb ik gesolliciteerd bij de NOS en ben ik daar gaan werken. Dat heeft tot 1987 geduurd. Dat was de eerste kinderdagverblijf, ik kon toen een begroting maken maar als dat bij het bestuur kwam werd er altijd gezegd.. Op een gegeven moment werd er voor 1 euro of 1 gulden toen nog in de begroting op genomen. Toen er een kinderopvang voor de omroep kwam en ze, dat vonden ze van de ondernemersraad ook een VVD' ster was. Toen werd de begroting goed gekeurd. En toen konden we beginnen. Dus in 1987 is het kinderdagverblijf van de omroep opgericht. Een groot deel onder mijn afdeling. Die dames zeg maar van de ondernemingsraad, die voorzitter van het kinderdagverblijf die zei: 'jij moet penningmeester worden.' Dat ben ik 25 jaar geweest en nu kom ik er af en toe nog als ik in Hilversum, dan ga ik langs bij ze.

Student: Heeft u enig idee op welke onderwerpen een taboe rust in dit dorp?

Burger: Een taboe zou bijvoorbeeld zijn: ik durf nog geen plakkaat voor mijn raam te plakken, dat heb ik nog nooit gedurfd. Dan ben ik bang dat er een steen door mijn raam gaat. Dat is een taboe denk ik. Je zou kunnen zeggen; verschillen in het geloof. Ik zeg weleens: we zouden hier een kathedraal willen bouwen als ze allemaal naar dezelfde kerk gingen want er is maar één God. Maar dat is niet zo er zijn, hier een stuk of 8 kerken.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Heel erg. Je hebt hier hele jonge huwelijken gehad, dat zijn allemaal 'moetjes'. Daar schamen ze zich voor dat dat gebeurd in een gezin en is het al heel gauw dat ze dan een vleeschotel gaven om het goed te maken. Dat is schaamtegevoel. En schaamte ook voor armoede, dat schijnt er ook te zijn in dit dorp.

Student: Heeft u ook een voorbeeld van een verwachtingspatroon?

Burger: Dat heb ik net al een beetje gezegd en ik moet eerlijk zeggen, ze werken hard hoor.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Net wat ik net zeg, op een gegeven moment toen ik hier zeg maar dit huis wilde kopen. Want ik woonde in Amsterdam ik werkte in Huizen en dan kwam ik in Huizen en daar was geen woning en hier had je al die grote bedrijven. Eerst heb ik twee jaar ingewoond zeg maar in Hilversum, dat was verschrikkelijk. Dat was een prachtig huis, een villa. Een bovenverdieping en toen die kleine geboren was dan deed de dame zeg maar het hekje open laten staan.. dat is levensgevaarlijk. Dus toen zijn we weggegaan en toen ben ik hier gekomen. We kregen een huurhuis aangeboden. We zijn via

Hilversum via Laren en Eemnes hiernaartoe gekomen. Ik wist niet waar het lag. Het pondje over kwamen we hier. En zo zijn we hier terecht gekomen. En ik heb nooit stil gezeten en nu nog niet.
Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het best wel een centrale plek is.

Burger: Dat is het enige wat ik zou kunnen bedenken.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet?

Burger: Hij zou een hele grote rol kunnen spelen.

Student: Heeft u het idee dat dat al gebeurd?

Burger: Ik denk dat dat al gebeurd, maar de ene wel de andere niet. De ene doet weer dit en de andere doet weer dat. Als ze het zouden bundelen denk ik dat het nog veel beter zou zijn. Maar dan zijn er weer barrières. De functie hier in het dorp, dan ga ik soms wel naar begrafenis en diensten.. dat is verschrikkelijk.

Student: dat was de laatste vraag.

5. Interview met een burger

Man, 78 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We willen u een aantal vragen stellen en we rekenen ongeveer een uur voor dit interview, even kijken hoe het loopt. We zullen alles opnemen om dit in te leveren op een cd-rom en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja.

Student: Ik zal eerst even twee begrippen uitleggen die wij in het interview naar voren laten komen. En allereerst sociale context. Ik weet niet precies of u al ideeën daarbij heeft?

Burger: Nou vertel eens wat. Ja, ik weet wel wat sociaal is en context maar hoe jullie dat zien.

Student: Ja, zoals wij het zien. Sociale context is: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en eigenlijk nauwelijks spreekt. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan gezin, familie, burens, vrienden en dorpsgenoten. Beetje die mensen zeg maar. Of werk inderdaad. En dat is een beetje wat wij onder sociale context verstaan.

Burger: Dus een beetje de mensen om mij heen.

Student: Ja, eigenlijk de mensen om u heen inderdaad.

Burger: Hoe ik daar mee om ga, los nog van het vrijwilligerswerk?

Student: Ja klopt ja, eigenlijk gewoon over uzelf.

Burger: Daar moet ik wat van vertellen?

Student: Nou, wij gaan er een paar vragen over stellen. En dat is een kopje waar de vragen over gaan, in ieder geval. En dan komt ook nog het woord loyaliteit een keertje naar voren. En dat hebben wij zeg maar geïnterpreteerd als: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan die gene en rekening met diegene houden. Waardoor je soms bepaalde dingen niet zo zeggen of doen om die ander in bescherming te nemen. Dus dat is een beetje hoe wij loyaliteit hadden gezien, zeg maar. Dan hebben we de eerste vraag en ik weet u of u daar antwoord op wil geven. Wat is uw leeftijd?

Burger: 78

Student: En uw beroep? Dat zijn even standaard vragen die we..

Burger: Beroep, ja ik ben nu met pensioen maar ik heb vroeger gevaren bij de Rotterdamse Lloyd.

Daarna toen leerde ik mijn vrouw kennen. En ja dan kan je beter niet meer varen, dat is levensgevaarlijk natuurlijk. En toen ben ik bij de omroep terecht gekomen. Eerst als geluidstechnicus en later regisseur geworden bij de KRO. Toen ik heb ik nog een tijdje voor de televisie gewerkt, toen bij de afdeling documentaires en toen met pensioen.

Student: Mooie loopbaan zullen we maar zeggen. En waar kent u de Boei van?

Burger: De Boei ken ik al.. moet ik even kijken. Een tijd terug hadden we hier een buurman, ik mag namen noemen he?

Student: Ja, die halen we er dan uit.

Burger: Ja, nouja laat ik het gewoon niet noemen, dan hoeft je het er ook niet uit te halen. Die zat in de vissen hier, bij de Bidders. En daar kon ik heel goed mee overweg en die werd op een gegeven moment.. ik ben wel eens mee geweest met vissen toen. En toen werd hij dus wat krakmikkiger. En die is toen hier in de Boei terecht gekomen op zo'n kamer. En hij lustte graag een borreltje. Dus toen hebben we afgesproken dat ik een beetje voor hem de boodschappen zou doen. En dan had je ook uiteraard, krijg je dan contact met mensen op het kantoortje. En nou, zo is het gegaan. En beviel me goed en toen op een gegeven moment is.. ja ik moet het maar eerlijk zeggen. Toen was er nog

iemand die het misschien wel leuk zou vinden als je een praatje hebt. He, dat is met mannen vaak. Ook al hebben ze familie, dan toch is het leuk omdat ze toch een beetje thuis zitten. Nou dat ben ik toen gaan doen en niet te veel natuurlijk want ja.. je hebt ook nog je eigen gezin en kinderen waar je natuurlijk mee overweg wilt. En zo is het ontstaan. En de vraag hoe ik dat dan vind. Ja we hebben wel eens vergaderingen weet je wel, om ervaringen uit te wisselen, maar ja.. Ach ja dan zit je zo met elkaar, maar als ik een probleem heb met iemand dan loop ik even naar beneden, naar het kantoor. Vind ik beter dan vergaderen erover, dat vind ik dan niet zo, zo'n vergadering. En zo is het ontstaan. En nu nog steeds leuk, dus weer een voldoening die je hebt en ja, je wordt er zelf ook een beetje gelukkig van.

Student: Nou dat is wel heel mooi. En dan hebben we het eerste onderwerp: de sociale context. En dan de eerste vraag: hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Uitstekend. Behalve met mijn.. ja, uitstekend. Ja de directe. Met mijn vrouw dan en de 2 kinderen en met de kleinkinderen, laat ik het zo zeggen. Dat is dan het meeste close. En een broer, ja kan ik wel mee overweg maar we zijn twee verschillende types. Dus we komen wel eens met bij elkaar, maar veel meer ook niet. En mijn vrouw met haar broer ook niet zo heel fantastisch. Dus dat is allemaal.. ja. Maar met onze kinderen en kleinkinderen hebben we heel veel contact. En op het ogenblik is het helemaal zo.. dat en mijn vrouw en mijn 2 dochters hebben alle 3 borstkanker dus dat is een hele vervelende toestand. Dus de contacten zijn nog intensiever en met name met onze jongste dochter. Die heeft heel veel narigheid meegemaakt, dus zo.. Ja en ik ben nog gelukkig. Ik kom er nog mooi gezond uit. Maar zo is het dus, maar dat contact is dus heel goed.

Student: Oké, dat is fijn. Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen of vrienden?

Burger: Nouja, mijn vrouw, dat is mijn grote gesprekspartner. En ook een paar vrienden wel ja. Een oud cameraman, die is pas op bezoek geweest, en daar gaan wij heel intensief mee om. Ook wel de diepere problemen waar je niet zo snel over praat. Maar met mijn vrouw heb ik goede contacten. En met de kinderen ook. We hebben niet veel dingen die we weg stoppen.

Student: En voelt u zich veilig/vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ja, ja, ja, ja, ja. Het is soms zelfs zo dat ik ja, teveel van mijn problemen weer bij een ander neerleg. Dat heb ik wel eens, dat ik denk van: ik moet dat eigenlijk zelf doen. Maar het is toch goed om dat te delen, ja. En ook met de kinderen wel.. Ja we hebben heel, ja door de omstandigheden, behoorlijk stevige gesprekken ook wel. Ook over geloofszaken en wat je wel en niet gelooft. Ja, dat zijn toch de dingen waar het om gaat in het leven. Niet dat je.. ja dat je het leven, ja wat zal ik zeggen? Een doel moet je hebben he, toch? Laat ik het zo zeggen?

Student: Ja, dat is mooi.

Burger: Ja, is het voldoende?

Student: Ja. Even kijken hoor. Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Kijk, ik.. ja dan gaat het nog om mij nu he?

Student: Ja wat u zelf wilt. U mag het zeggen van uit u zelf of vanuit wat u bij andere mensen ziet, zeg maar.

Burger: Ja, ik ja.. hoe zal ik het zeggen? Hoe zal ik dat nou eens uitleggen? Ik heb wel eens een beetje depressieve buien bijvoorbeeld he. Ja, dan ga ik ook met mijn vrouw overleggen en ook met een arts heb ik daar wel.. ja durf ik over te praten. Want ik vind wel dat als je daar dan wat aan hebt, ik bedoel dat is nu ook gaande. Ja ik bedoel je denkt dat je alles weet, maar een heleboel dingen komen soms

op je pad. Dus dan ga ik dat toch wel, ja dan doe ik dat wel. En dan geef ik me gelijk bloot en als blijkt dat het niet klopt. He, ik heb wel eens dat een relatie niet zo klikt, dat kan. Dan zeg ik dat dan ook. Ik bedoel dat heb ik ook met vrijwilligerswerk. Als het niet klikt, dan moet je het zeggen. Of ik zeg het, maar dan moet je niet doorgaan. Nee dat zeg ik wel, ik kom daar wel mee. Ja kijk, mijn vrouw is de eerste instantie. Toch degene waar je het meest mee doorneemt.

Student: En heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problematiek naar buiten wordt gebracht?

Burger: En dan bedoel je naar buiten, naar buiten..

Student: Ja.. buiten de familie, buiten uw omgeving.

Burger: Welke invloed, wat voor invloed dat zou hebben? Nou als ik dat doe dan.. nee, dat wordt openhartig allemaal besproken. Het is niet zo dat ik dan moet denken van.. ja ik probeer alles te vertellen maar er zijn ook dingen die je niet verteld omdat dat niet aan de orde is. En mocht het dan blijken dat het via via dan eens wat binnen komt.. nee dan hebben we geen problemen. Als je de boel maar niet belazert, ik bedoel.. snap je? Dat je dus dingen uit haalt, die dan hoor je via via, komt er wat. Nee, nee dat is.. open en eerlijk proberen we dat te doen. Daar zal niemand mij kwalijk nemen. Zoals mijn vrouw is dus ook helemaal niet jaloers. Ik bedoel ik wil ook niet alles weten. Kijk, die mensen die ik als vrijwilligers doe.. ja dat vind ze leuk maar alle details, ze gunt mij alle vrijheid, laat ik het zo zeggen. Zo is onze relatie ook. Dat ik iets zonder al te veel uit leg hoeft te doen. Dat is belangrijk. Hebben we altijd al gedaan, dat we elkaar vrij laten. Ja, niet in relaties hoor. Dat we zeggen van; ga jij maar... dat doen we niet zo hoor. Maar wel gewoon de vrijheid om de dingen te doen die je zelf leuk vindt. Mijn vrouw heeft een volkstuin bijvoorbeeld, daar geniet ze van. We hebben het ooit samen gedaan maar dat, dat lukte niet zo. Dus toen hebben we gezegd van: dan doet zij het.

Student: En welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Nou, gaan we eerst even hulp vragen. Van mij uit.. ja als het niet nodig is, dan vraag ik geen hulp. Nee, ik zou niet zo gauw hulp vragen. Zolang wij dat nog samen kunnen doen. Omdat dan.. dan krijg je bij mij het gebied van... ja dat is iets heel eigenaardigs bij mij. Als ik bijvoorbeeld iets krijg, iemand doet iets aardigs voor mij, dan wil ik dat onmiddellijk terug belonen. Dat is iets waar we het wel eens over hebben, daar heb ik pas ook op mijn donder voor gehad. Dat vinden anderen niet leuk. Als de ander mij iets wil geven, omdat ik iets leuks heb gedaan.. en ik kom de volgende dag gelijk weer met een cadeautje terug. Dat vinden mensen dan niet leuk, dat heb ik een beetje moeten afleren. Dus dat is ook wel een soort van loyaliteit laten zien, van: goh ik waardeer het dat je je dat hebt gedaan. Maar ergens moet je ook gewoon accepteren dat de ander jou eens wat wilt geven en dat is dus.. vragen dus. Maar geven ja, ik vind.. ik vind iemand een plezier doen het mooiste wat er is. Ik bedoel zoals je ziet, ja ook hier iemand aan de overkant.. waar ik dan soms even wat ga praten of.. Ja hij heeft wel bezoek van zijn familie maar nouja, hij is toch wat ouder. En nouja, heel leuk. Dus ja, het is een beetje wisselend. Maar het vragen van hulp.. ik geloof niet dat ik dat zo gauw zou doen. Het moet echt nodig zijn. Ik bedoel, zolang we het zelf kunnen rooien doe ik dat wel. Maar ook wel eens.. laat ik zeggen als je een geestelijk probleem hebt of weet ik veel wat, met een vriend delen dat vind ik dan wel weer moeilijk. Want een hele goede vriend, zoals die cameraman, dat wil ik wel delen met hem. Maar ja, dat is dan ook een vertrouwde basis he. Eerst moet je in iemand vertrouwen hebben. Vertrouwen vind ik wel een belangrijk punt. Want als dat er niet is, dan.. ja je voelt het vaak he. En je bent allemaal natuurlijk wel eens een keertje beet genomen, dan word je wat voorzichtig. Maar we hebben een paar goede vrienden en dat is prima. Dat is meer dan genoeg, laat ik het zo zeggen. We hebben niet veel mensen.. heb ik ook geen zin in, allerlei kennissen en mensen om ons

heen. Word je heel moe van. Heeft ook met ouder worden te maken he. Maar verder.. een paar goede vrienden en ja.. ik kan ook heel graag alleen zijn. Beetje fietsen, wandelen.. dat is genoeg. Maar ik heb ook wel wat vrienden nodig.

Student: Oké, ja en dan hebben we onderwerp 2. Soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Bij welke probleem zou ik hulp vragen?

Student: Ja.

Burger: nou ik heb bijvoorbeeld, ik ben een slechte slaper. Ik kan wel eens ongelofelijk liggen.. ja een soort depressie. Ja, dat ben ik normaal niet. Ik ben best wel vrolijk en humor en lol maken maar dan ja.. dan vraag ik toch wel hulp. Met name heb ik dan weer met mijn vrouw.. die is heel anders dan ik. Zij is wat nuchterder. Zij haalt mij wel een beetje uit de put. Die laat mij dan op een gegeven moment zien hoe je er ook eens tegen aan kan kijken. Dus de eerste.. aan haar vraag ik dan hulp, maar het kan ook zijn dat.. ja ik ben ook wel in therapie geweest. Psycho analyse heette dat. Een beetje, ja ik ben op geloofsgebied ben ik erg ingewikkeld omdat ik zoveel vragen heb. Dus daar wil ik wel graag met anderen over praten, maar wel op een eerlijke manier. Ik hou niet van dogma's en alles en wij zijn wel kerkelijk maar wij zijn geen lid van een kerk meer. Hoewel ik wel in een schepper geloof, laat ik he zo zeggen. Maar dan.. ja de kerk doet mij niks meer feitelijk. Ik zou wel een kerk.. ik ga wel eens naar de kerk een kaarsje branden bijvoorbeeld, dat vind ik mooi. En ik vind de kerk meer een ontmoetingscentrum voor mensen die ja.. allemaal het leven als een wonder zien. Maar dan op een goede manier, maar niet meer de kansel en alle toestanden van vroeger. Daar wil ik niet, daar heb ik niks meer mee te maken. Ik vind ook dat het zo niet werkt, ik vind dat het anders zit maar dat is mijn mening. Maar dat zit.. op dat gebied ben ik ja, erg bezig met brieven schrijven. Ook met dominees enzo. En daar kan ik wel eens wakker van liggen. Dat ik denk; donders, hoe zit het? Maargoed, daar heb ik dus wel hulp van anderen voor nodig. Tegenspraak, laat ik het zo zeggen.

Student: Ja, en heeft u ook bepaalde problematiek die u niet zou bespreken met uw omgeving, met uw sociale context?

Burger: Nou ik kan over alles praten. Over seks ook. Soms wel eens zodanig dat ik anderen daarmee hoe zal ik zeggen.. een beetje in een moeilijke positie breng. Dat ik nog al wel eens erg direct ben. Dus ik heb daar geen moeite mee, want ik vind juist dat je alles moet kunnen bespreken. En zonder een ander te kwetsen hoor. Want ja, mensen.. dan heb je dat weer met vertrouwen. Ik heb van mijn vrouw dus wel eens op mijn donder gehad waarvan ze zegt; dat had je toch niet moeten doen. Je stelt je zo kwetsbaar op.. moet ik ook afleren.

Student: Ja en gaat even over hulpverlening nu, zeg maar. Zijn er onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden? Dingen die u dan niet bespreek met een hulpverlener, zeg maar.

Burger: Ik geloof dat ik alles zou willen bespreken, wat ik net al zeg. Dan zou ik mij zelf tegen spreken. Nee, als ik een probleem heb, ja. Kan ook zijn dat ik.. he stel dat ik een hulpverlener, die mij wat zou vragen. Nee ik denk dat ik dat.. nee, ik hou het niet voor me. Ik zou niet weten wat op het ogenblik. Neehoor.

Student: Nou, prima. En nu komt het volgende onderwerp: hulpverlening. Ja, deze vragen zijn een beetje voor twee verschillende soort mensen zeg maar. De één die in de hulpverlening zit en dan bent u dan nu vrijwilliger natuurlijk. Dus dan maak ik de vraag iets anders. En dat is dan: welke factoren zouden voor u een rol spelen om de stap naar de hulpverlening niet te maken?

Burger: Nu probeer ik mij allerlei situaties voor te stellen.

Student: Of zoals iemand anders dat misschien zou hebben, zeg maar. Een andere cliënt of andere

persoon.

Burger: En dat is dan heel breed hè, dit?

Student: Ja.

Burger: Nou, eigenlijk alles wel. Ik heb wel eens een soort iets gehad met een lichamelijk onderzoek. Dat de arts dan een vrouw was. En dan zou je dus kunnen zeggen van: 'dat doe ik niet'. Maar dat heb ik toch gedaan, want ja.. ik zou niet weten wat daarin.. nee..

Student: En dan niet bij u zelf, maar dat u dat bijvoorbeeld bij anderen herkent? Bijvoorbeeld in uw werk als vrijwilliger dat mensen dan in dit dorp bepaalde factoren toch wel een grote rol spelen waardoor mensen dan toch die stap niet zetten naar de hulpverlening?

Burger: Nou wat ik dus tot nu toe heb verzocht gekregen vanuit de Boei: dan geven ze dus informatie van wat voor iemand het is en dan plan ik dan een kennismakingsgesprek. En toen ben ik eens een keer bij iemand geweest en dat was een Jehova getuige en dan denk ik van: ja, beste man maar het werd teveel dat hij mij wilde bekeren en dat vond ik dus.. dat heb ik toen dus ook gezegd van: 'daar moet een andere heen'. En een keer bij een man ook, hier in het dorp. Dat was.. ik hoop dat ik nu goed op je vraag in ga hoor.. maar even die man dat was een hele bijzondere man, maar een vervelende man ook. Die commandeerde en dan ja.. ik moest vreemde filmpjes voor hem halen en zo. En toen heb ik ook gezegd van: 'dat wil ik niet liever niet'. Dus dat heb ik ook gedaan. Is dat een beetje een antwoord of.. ja want anders vraag je nog maar even.

Student: Ja, ik heb nog eigenlijk wel een vraag van: ziet u ook wel eens mensen waarvan u denkt die zouden echt hulpverlening moeten hebben, maar die zetten die stap zeg maar niet?

Burger: Oh ja, ja, ja.

Student: En weet u dan ook zeg maar wat dan tegen houdt?

Burger: Nou dat is weleens gebeurd maar dat is een tijd terug. Van je loopt hier voor over dat plein en je ziet wel eens mensen buiten zitten. Ik heb wel eens een praatje gemaakt en dan merk je gewoon dat ze dat aangeven. Ik ben.. ja ik bedoel, klinkt misschien een beetje ijdel maar ik maak wel makkelijk contact met mensen. Dat merk ik, ik bedoel dat is wederkerig. Dus als mensen dan wat zeggen dan.. ja dat heb ik toen ook wel aan de Boei doorgegeven, dat bedoel je een beetje?

Student: Ja, dat ja.

Burger: Ja dat merk ik wel, ja. Ik merk ook als mensen bijvoorbeeld met mij niet zo overweg zouden kunnen, dan merk ik dat ook. Dat merk je dat ook in de gesprekken. Maar dan geef ik dat wel aan, want er zijn natuurlijk een heleboel mensen die die stap niet durven zetten naar de Boei, omdat ze het niet goed weten. Maar een onverwacht moment van ontmoeting, kan zo ineens als een klik naar boven komen en dan kun je die relatie wat verder aanknopen. Maar dat geef ik wel door aan de Boei, ja.

Student: Ja, oké. En wat zou voor u de doorslag zijn om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Nou dat moet het.. stel nou dat.. Stel nou in zo'n situatie dat mijn vrouw zou overlijden, dan is het de vraag hoe ik mij handhaaf. Nou dat zal best slikken zijn maar ik probeer denk ik dan toch dat zelfstandig te doen en ik denk ik een heleboel dingen wel kan zelf. Zolang je gezond bent, dus ik bedoel: koken vind ik leuk en strijken, dat heb ik mijzelf ook al aangeleerd voor noodgevallen. Dus dat zal wel gaan, alleen op financieel gebied.. Daar ben ik mee verwend, daar is zij een expert in en dat is bij mij een beetje een achtergebleven gebied dus daar zal ik op financieel gebied wel hulp moeten hebben. Omdat zij dan weg gevallen is. En zij zegt: 'dat kun je best' en ze leert mij ook boekhouden, maar dat getalletjes zijn voor mij.. Ik ben in bepaalde dingen goed en in andere dingen niet. Maar misschien valt het mee, ik weet het niet. Maar ik denk dat dat een gebied is waar ik dan wel hulp zou vragen. He en ik denk dat ik ook wel een man ben die ook wel wat mensen om zich

heen wil hebben, niet dat ik.. dan ga ik er zelf op af. Ik blijf niet thuis zitten. Zo'n type ben ik niet. Dat is ook een soort hulp hè, dat je dan ook naar mensen toe gaat zelf. Ik denk dat ik dat wel doe. Denk ik hoor.

Student: En wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Als ik het zelf niet meer aankan. Ik bedoel stel dat iemand zo vast loopt bijvoorbeeld. Ik heb bijvoorbeeld wel iemand die.. nee die heb ik niet. Ik heb wel ja.. maar dat is een heel ander verhaal. Maar ik heb wel eens iemand gezien waarvan ik dacht: als jij.. als ik bij jou vrijwilliger zou zijn, dan zou ik dat doorgeven aan de Boei van: die hebben dus duidelijk hulp nodig hè. Kan ook praktisch zijn natuurlijk, maar met name geestelijke hulp.. van mensen hoe ze reageren. Maar kijk, ik ben vrijwilliger. Ik ben geen psycholoog of psychiater dus dat zou ik dan ook niet doen. Dan zou ik proberen om te overleggen met zo'n iemand. ik zou altijd dus heel snel naar de Boei gaan. Naar de mensen die daar op het kantoor zitten. En niet naar een mede-vrijwilliger. Ik denk dat het dan te gespecialiseerd is. Ja, dat is zolang het goed is en leuk voor twee. Maar als er problemen komen, dan moet ik iemand inschakelen. Ja, dat zou ik wel doen.

Student: En denkt u dat schaamte een rol zou kunnen spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening? Voor uzelf of voor andere mensen.

Burger: Nou voor mezelf ja.. een beetje, beetje schaamte. Dat zou voor mij geen rem zijn. Voor een ander zou dat best kunnen, ja. Stel dat er iemand is waarvan ik denk van die heeft hulp nodig. Dan zou ik dus niet buiten hem of haar om gaan zitten. Dan zou ik zeggen van is het niet eens goed om naar een specialist te gaan? Als je dan schaamte merkt, dan ja.. ja dat schaamte waarvan ik dan zeker weet van door die schaamte blijf jij een beetje in de penarie zitten. Ik denk dat ik dat dan toch zou aanraden. En ook met de mensen daar op de Boei bespreken. Want schaamte.. ja we hebben allemaal wel een beetje schaamte natuurlijk hè. Stel bij financiële problemen, voor de buitenwereld toch een beetje houden van: kijk eens, we hebben het goed. Want als er toch echt financiële problemen zijn, waardoor je niet.. wanneer kan je schaamte tegen komen. Ja, als je dat merkt.. dat zou ik dan wel met iemand bepraten op mijn manier dan en doorgeven aan de Boei. Ja. Want daar moet wat mee gebeuren, toch?

Student: Ja, dat is zo. Zeker weten. En heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?

Burger: Ja, ik heb hier altijd de Boei. Verder.. nee, nee.

Student: Oké, geen andere instanties waarmee u in aanraking bent geweest?

Burger: ja, voor mezelf he. Wat ik zeg, ooit die psychoanalyse en allerlei dingen die ik destijds heb.. ja ook een soort hulpverlening natuurlijk. Heel lang gedaan, ook veel van geleerd. Ja het is.. ja, zo is het.

Student: Ja, zijn er dingen die u dan daar gezien heeft die u mist bij de Boei?

Burger: Oh ja, ja.

Student: Soort van tipsachtig.

Burger: Nee. Nee, het is zo.. Ik heb met W. en met hoe heet ze? Ben ik even haar naam kwijt.

Student: M.?

Burger: Ja, M. ja. Daar heb ik heel goed contact mee. En met.. hoe heet ze? Van H..

Student: W.?

Burger: Ja, WH. Ja als er wat is, kan ik zo binnenlopen. En dan zeg ik wel van nou wat er is. Zij zijn weer gespecialiseerd op dat gebied. Daar gaan we maar vanuit, dat dat zo is. En dat is ook zo. Dus neehoor. Ik zie mijzelf gewoon als een soort een iemand die gewoon een beetje lol maakt met mensen.

Student: Haha, ja heel goed. En dan hebben we het volgende onderwerp. Gaat over toegankelijkheid.

Weet u de weg naar hulpverlening te vinden? Welke stappen u dan moet ondernemen?

Burger: Daar ben ik niet zo goed in. Je bedoelt bijvoorbeeld.. ik of een ander?

Student: Stel dat u nu hulpverlening zou moeten hebben zeg maar, en zou u dan weten welke stappen u moet zetten om te komen bij de hulpverlening zeg maar?

Burger: Nee, nee dat stel ik een beetje voor mij uit. Eerlijk gezegd. Maar dan ga ik wel naar de Boei, daar zijn dan wel weer mensen die mij helpen. Maar nee, daar ben ik niet zo goed in. Nee daar hebben wij het zelf ook wel eens over. Dat bijvoorbeeld.. ja gesprek over begraven of gecremeerd worden en zo willen we dat. En daar heb ik wel ideeën over, maar nog niet helemaal uitgefilterd. Elke soort.. ja dat schuif ik een beetje voor mij uit. Maar als ik wat dus, ja.. dan zou ik wel zoeken. Maar ik zou het zelf beter moeten weten, zal ik je zeggen. Ja ik weet het niet, ik weet dat het van belang is en ik steun weer een beetje op haar, dat is dan ook weer niet goed. Ik zeg altijd, zeker als je alleen komt te staan. Ja.. dat is ook weer zo'n tegenstelling. Dan heb ik ook weer niet duidelijk wie.. ja dat zou een beetje beter moeten, ja.

Student: En de volgende vraag is: hoe toegankelijk zijn de hulpverleners in uw beleving? De hulpverleners bij de Boei?

Burger: Degene die ik ken, die ik op kantoor zitten of de andere?

Student: Ja die..

Burger: Die op kantoor in ieder geval, laten we die nemen. Ja die zijn heel toegankelijk. Ik bedoel als ik er kom, dan zijn ze gewoon altijd aan het werk maar maken altijd tijd voor je enzo. En W. ook.. ja. M., heel goed. Jahoor. Ik ga daar zeker heen omdat ik denk: daar heb ik wel wat aan. Dat kan de boel oplossen. Het is niet een autoritair clubje. Nee want dan zou ik denk ik ook niet zo graag vrijwilligerswerk willen doen voor de Boei, want daar hou ik niet zo van.

Student: En wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Wat heeft u nodig..

Student: In de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen.

Burger: Ben ik de hulpverlener?

Student: Nou, als M. bijvoorbeeld.. of iemand anders, wat heeft u van haar nodig om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Tijd en vertrouwen. Ja ik ben heel erg, ik ben zelf al, ik ben het type dat ik denk van; ik neem te veel tijd in beslag van je. Maar ik weet dat ik even tijd nodig heb. Dus ja, ik heb even tijd nodig, dat is handig voor mij. Want ik heb een vriend en daar ga ik twee keer per maand mee naar Amsterdam, dat is heel gezellig. Maar die kan bijv. helemaal niet luisteren. En dat is een.. ja dat moet ook nog eens goed worden uitgesproken. Die is de hele dag aan het woord. En als ik dan aan het woord ben, dan luistert hij niet. Dat merk ik, dat zie je. Alleen om dat goed uit te spreken, heb ik wel eens eerder geprobeerd. Dus ik heb wel mensen nodig die mij dan ook even de tijd geven. Dat er ook echt aandacht is en die niet de hele tijd ja zeggen en ondertussen aan andere dingen denken. Dan word ik boos. Dus ik heb gewoon wat aandacht nodig. En ik zal nooit ja.. ik wil het ook weer heel snel allemaal. Dat heb ik dan ook weer, dat ik ja.. mijn vrouw is te detail-istisch. Dan denk ik; dat hoeft je niet allemaal te vertellen. En ik ben precies het tegenovergestelde. Dan vertel ik een verhaal, wat niemand weer begrijpt. Dat is ook weer niet handig, dus ik moet dat ook weer.. dat is heel vreemd.

Student: Nou dan komen we bij het volgende onderwerp. Bunschoten- Spakenburg. En dan is de eerste vraag: hoe zou u het dorp Bunschoten- Spakenburg omschrijven?

Burger: Nou, moet je eens horen. We wonen er vanaf '69. Toen wij hier gingen wonen, toen zeiden ze bij ons: je weet niet waar je aan begint. Dat is.. jongen je zal.. geen idee. Maar we zijn hier komen wonen en we zaten meteen tussen de Spakenburgers. Hier, hiernaast in klederdracht ook echt. Maar

ja, we hebben.. kijk, het ligt een beetje in onze aard. Ik bedoel we komen hier binnen in het dorp en dan zijn er natuurlijk bepaalde tradities. Maar we hebben ons gewoon gedragen zoals we zijn en aangepast om het zo te zeggen. En die aanpassing wil dan zeggen, niet dat wij ons anders moeten gaan gedragen of anders moeten gaan denken, maar als je je auto wast op zondag.. ja dat heb je toch al niet bij zulke dingen. En veel contact gezocht. Ik ben hier in het dorp, ja toen werkte ik nog gewoon, ben ik ook in de vis gaan werken. Om die mensen te leren kennen. En dat is toen zeer gewaardeerd. En toen konden we ons eigenlijk meer permitteren door ook eens te vertellen dat wij wat andere gedachten hadden over God en de schepping enzo. En ja.. die keken daar toch wel anders tegen aan. Maar er is een grote tolerantie ontstaan, we hebben het hier goed naar onze zin. De mensen zijn vrolijk, die echt plezier hebben, harde werkers. Ze zijn wel direct, moet je wel aan wennen ook. Want ik bedoel dat heb ik toch menig keer mee gemaakt dat je even helemaal verschrikt staat door die directe manier waarop ze dan dingen zeggen. En daar ben ik nou net weer wat anders is. Maar dat.. het is ook eerlijk. En dat heb ik dan liever dan dat ze het achter de ellebogen hebben. En ja, ze zijn wel een beetje materialistisch, dat is gewoon zo. Over hun huis en hun bezit. Ook vaak genoeg dat het een beetje overheerst. Maar je kan ook met ze lachen. Het is natuurlijk ook een dorp waar je ook aan moet wennen dat ja.. iedereen weet alles van elkaar. Het is onvoorstelbaar hoe dat dan hier gaat, een nieuwtje. Terwijl er een heleboel mensen van buiten al wonen hoor, nu. Er wonen ook mensen uit Afrika enzo. En dat ja.. dat is een beetje hoe ik het dorp beleef. Ik heb het hier naar mijn zin. Ik ben graag in Amsterdam en ik ben in Utrecht geboren. Maar hier hebben we toch een beetje de ruimte en de vrijheid. Maar de mensen, ja.. je moet ze leren kennen en ze moeten ook jou leren kennen. Ze zeggen hier wel eens; je moet je geven. Nouja, geven.. maar soms denk ik wel eens van: dan mag jij ook wel eens wat geven. He, ik bedoel als je een gesprek hebt met een Spakenburger, kan dat heel leuk zijn.. maar komt er een Spakenburger bij, dan wordt dat heel anders. Want dan zijn er toch twee Spakenburgers tegen 1 buitenstaander. Dat merk ik wel eens, dan worden de dingen anders gezegd. Dat is ja.. ik snap dat ook wel omdat die mensen ook uit het dorp zelf komen. Ze noemen ons, dat is niet slecht bedoeld, vreemden. Want sommige mensen die noemen ze ook wildvreemd, dat wil zeggen: die komen hier nooit tussen. En een vreemde.. als je je ene beetje aanpast, dan ben je wel een vreemde maar je hoort ook bij de club. We hebben nu wel het gevoel, ook door mijn vrijwilligerswerk en ik doe ook voor de televisie wat filmpjes, dus ik leer mensen kennen dus wij horen er wel bij.

Student: Oké, en hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Nou dat merk ik, op zondag is dat heel.. echt de familiebanden. Dan gaat iedereen naar opa of naar oma, dus de familieband dat is.. Op dat gebied he, ootje en groof. Zo noemen ze dat dan, dat is heel sterk. Maar er zijn ook familiebanden die uit elkaar zijn gegaan door dat geloof he. Want je hebt hier geloof ik wel 7 of 8 verschillende kerken en dat is dat ze elkaar wel bijna naar het leven staan voor een detail. Of de duivel of de slang, of die gesproken heeft ofzo. En daar gaan.. ja daar zijn mensen door uit elkaar gegaan, families. En dan denk ik ook wel eens van: hoe is het mogelijk? Dat begrijp ik dan ook niet, maargoed dat is nou precies weer als het over geloof gaat, dan krijg je toch vaak hele nariigheid. Ja dat is dan zo he, als je ziet wat er in de wereld allemaal gaande is in die islamitische staten enzo.. allemaal godsdienst. En geen liefde, laat ik het zo zeggen. Maar zo zijn de kerken.. maar ook ja, ze werken hard. Door de weeks he, bij de vishandelaar. Handel, handel heb je hier veel. Het zijn harde werkers. In het weekend wordt er ook wel graag een borreltje gedronken toch wel. Dat zie je ook wel veel. En de jeugd ook, dat vind ik ook wel eens onbegrijpelijk dat er ook zo veel gezopen wordt. Ik bedoel, ik drink zelf ook een biertje hoor maar ik weet wel wanneer ik moet stoppen maar dat vind ik wel eens een beetje.. dan merk je ook dat familiebanden.. ook door

kinderen he. Dat ouders ook veel zorgen hebben. Dat dat toch ook moeilijk oplosbaar is. Maar ja, dat is niet alleen hier, dat is landelijk.

Student: Want heeft u ook een enig idee op welke onderwerpen hier een taboe rust in dit dorp?

Burger: Ja.. wat zal ik zeggen. Ja kijk, geloof blijft altijd een moeilijke zaak hier, laat ik het zo zeggen. Daar kom je, daar kan je echt ruzie mee krijgen als je dat niet handig doet. Maar ja, dat is juist.. ja dat ligt heel gevoelig. Ja dat blijft een taboe, anders denken. En dan op drugs.. ja drugs, ja wordt hier ook veel. Je hebt hier ook die moeders voor moeders. Wordt wel veel over gesproken toch wel, dus is geen taboe meer denk ik dan. Wat zou nou nog meer een taboe zijn? Ja geld, geld.. wordt ook wel eens opmerkingen over gemaakt maar er zijn natuurlijk rijke mensen die het ook weer niet laten merken. Nee is ook geen taboe. Nee, ik denk taboe voor mij is toch een beetje in dat geloofs - sfeertje, om daar makkelijk over te praten. Wordt al gauw gezegd: geloof je in Jezus, bijvoorbeeld. En als je nou maar zegt ja, dan is het goed maar als je nuances gaat aanbrengen, dan heb je gauw een conflict. Niet met iedereen, maar ik ken dus mensen waar je dat dan wel mee hebt. Maar moet je dat een taboe noemen? Ja.. seks, seks wordt hier heel makkelijk over gesproken. Is ook geen taboe. Ja sport.. ik bedoel vroeger dacht ik altijd dat ik voorzichtig moest zijn of ik bij de blauwe of de rooie hoorde weet je wel? Maar ik ben helemaal geen voetballer, maar dat is ook geen taboe. Nee ik zou.. het enige wat ik nu bedenken kan is dan geloofsgebied. Om daar makkelijk over te praten. Daar liggen zoveel dogma's in, zekerheden en houvasten, wat de dominee zegt. Nee dat is echt moeilijk. Tenminste, zoals ik dat ervaar.

Student: Ja, dat kan heel goed. En welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Schaamte in dit dorp.. misschien toch, ja. Ja dat is een moeilijke vraag hoor. Ze schamen zich hier niet zo. Ik bedoel als jij zou vragen; schamen Spakenburgers zich? Dan zeg ik; ik denk nouja, ook door de directheid niet zo, niet zo. Maar er zijn natuurlijk wel dingen die verborgen blijven. Daar zou ik niet 1,2,3 op kunnen komen, maar misschien geldzaken bijvoorbeeld doordat mensen hier in het dorp zelf een beetje pronken. Pronkerig, he hebben een pronkhuis, pronkvazen, pronkbuiten. Status. Ik denk dat de schaamte er toch wel is dat als het dan wat minder zou gaan, dat dat dan.. Maar hou me ten goede he, dat is ook een beetje gevoelsmatig he. Maar dat zeg ik, ja dat misschien. Verder.. ja weetje, de familiebanden.. kijk. Zoals ik het ervaren heb he? Er is iemand jarig, wij zijn niet zulke verjaardagsvierders. Ik vind het gezelliger als je gewoon eens spontaan iets gaat doen. Maar hier worden verjaardagen gevierd; dan hebben ze het dus voor de familie, voor de vrienden. Soms 1 verjaardag wordt dat 3,4 keer gevierd. En dat is iets waarvan ik dan denk; als ze het niet doen dan zouden ze zich misschien schamen. Snap je wat ik bedoel? Het is een beetje traditie dat men dat doet en ze zullen daar niet gauw van af wijken, want dat blijven ze doen. Maar als ik ze spreek, dat heb ik hier met onze.. ja onze dochter is dus met een Spakenburger getrouwd geweest. Maar die zei dan tegen mij van: nou pa, wij zouden het ook graag anders willen maar dat kan niet, dat moet, dat is een traditie. Dat is zo.. terwijl ze het niet leuk vinden, ze zien er tegenop en dat gebeurt gewoon. Dan denk ik; wonderlijk is dat. Is hier traditie, heel veel visite naar binnen halen. Ook een soort van; kijk eens. Terwijl ze soms best wel eens denken; ik wil hier vanaf.

Student: Ja, dat klinkt wel een beetje als een soort verwachtingspatroon zeg maar. Dat was ook mijn volgende vraag; heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon maar dat noemt u eigenlijk al.

Burger: Ja, dat ja, ja. Want ik bedoel wij hebben dat hier nooit gedaan en toen kwamen wij dus via de geliefde van onze dochter, kwamen we dus in die Spakenburgse sferen. Nou en toen was het weer een verjaardag van een tante en er werd uitgepakt jongen. Dat kost ook een boel geld. Dus voor elkaar he, en er zijn er wel die het kunnen betalen hoor maar ook die het wat moeilijker hebben, dat dat dan gebeurt. Want dat is ook traditie.. je hebt hier natuurlijk veel traditie.

Burger: En dan is de volgende vraag, ik weet niet of die van toepassing is.. juist wel eigenlijk. Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp? Maar u zelf iemand van buitenaf, om het zo te zeggen.

Burger: Nou een vriend van mij, die woont in Eemnes en die komt hier wel eens. Dan komt hij een visje halen, hij komt hier wel eens. Ik ken dus wat mensen in het dorp he, dan zeg ik gedag. En dan krijg je dus van typisch dit volk, hij heeft het over 'dit volk'. Nou dat hindert mij dan mateloos. Ik bedoel hij spreekt zichzelf ook vaak tegen, want hij zegt van; jullie kennen elkaar hier allemaal enzo. Aan de andere kant zegt hij van; bij ons in Eemnes gebeurt niks. Maar hij heeft het ook over dit volk, dit volk. Dus hij.. beetje, beetje neerkijkend ook. De mentaliteit. Hij is zelf wel gewoon.. Ja ik ken hem ook van de omroep. Theaterganger, hij gaat veel naar ballet enzo. Ik ben niet zo'n balletman. Maar beetje kleinerend over dit dorp, zo zullen er wel meer zijn. Want toen we hier net kwamen wonen, zoals ik net al zei.. van: hoe ga je dat doen daar? Terwijl dat absoluut, als je hier echt jezelf echt een beetje openstelt, is dat helemaal niet zo meer. Er zijn ook Spakenburgers die er zelf ook anders over denken. Dus het is helemaal niet meer.. het is geen Staphorst. Nee, je hebt hier natuurlijk een heel oud gereformeerde kerk, een klein clubje. Maar die mensen zijn zo allang niet meer. Er zijn hier ook.. ja kerken worden ook ja.. sommige kerken heb je toch ook aardige leegloop. Niet dat ik dat plezierig vind, ik bedoel.. wat ik zeg; de kerk zou een andere functie moeten hebben. Maar mensen worden ook kritischer. Dus het wordt ook makkelijker voor anders-denkenden hier.

Student: Ja, en dan heb ik de volgende vraag: wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd in de Haven? Want dat is natuurlijk in het verzorgingstehuis hier aan de overkant. Ja, omdat het natuurlijk zo centraal is en iedereen kan je naar binnen en naar buiten zien lopen. Of dat dat juist belemmerend is, bijvoorbeeld voor mensen dat ze de stap niet zetten omdat ze denken van iedereen kan mij zien, of dat het juist handig is of..

Burger: Ik, ik nouja maar ik ben dus zoals ik nu ben en functioneer, ik vind het alleen maar heel handig. En ja het is hoe langer, hoe groter want er komt ook allemaal nieuwbouw hier maar dat.. ik denk dat dat goed is. En dat je naar binnen kan lopen is ook goed, hoewel ik soms wel eens denk; het is daar.. je hebt daar die balie. Ja jullie kennen het ook wel natuurlijk, maar je kan aan alle kanten kan je zo naar binnen lopen. En dan loop je op een afdeling en daar kan je zo naar binnen lopen en dat is, dan denk ik; is hier niet meer bewaking? Hoe kan dat dan? Want dat vind ik wel eens.. er lopen toch rare figuren rond. Maar ik vind die openheid, vind ik dus goed hoor. Dus snap je, dat vind ik wel goed. Aan de andere kant denk ik wel eens: jee ja, anders moet je langs allerlei poortjes en balies, dat vind ik ook niet zo goed. Maar je bedoelt ook voor mensen van buiten die een probleem hebben?

Student: Ja, inderdaad.

Burger: Ja dat is.. dat is goed. Want je hebt die hal weet je wel. Daar zitten de vrijwilligers met adviseurs en.. waar we het net over hadden hè, als ze het zelf niet weten. Nou, dan zou ik dus daar.. Nou, wat ik al zeg: dan kom je daar wel makkelijk binnen. Maakt niet de indruk van een streng kantoor. Met een balie waar je je eerst moet melden, nee.. Ja er is wel een balie, maar het is open. Ik vind het wel open, ik vind dat wel goed.

Student: Ja, dan heb ik nog één vraag. Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek, of juist niet?

Burger: Het idee dat de kerk een bepaalde rol kan spelen.. Ja ik denk zeker wel. Want daar hebben we het wel eens over gehad. Mensen die dus echt geestelijk in de penarie zitten, en waarvan.. daar heb ik het wel eens met een dominee over gehad, waarvan je weet dat zo'n dominee zegt van: 'moet je eens horen', die zijn er ook hè. Die zijn er ook hè, die wat ruimer denken. Maar als ik dat tegen mijn gemeenteleden zou zeggen, dan zouden die mensen compleet in paniek zijn en helemaal van

alle oude zekerheden beroofd. Dus die kerk die.. die begeleidt toch ook wel veel mensen hier. Wat ik niet zo kunnen. Ik kan niet.. dat is ook een punt. Ik zou bijvoorbeeld.. daar hebben we het ook wel eens over gehad bij de Boei. Ik ben geen type voor ouderling bijvoorbeeld. Daar ben ik zelf te zoekend voor dus, dan zou een kerk, een ouderling of een kerk. Maar snap je? Dus de kerk heeft wel degelijk een rol hier. En zeker voor oude mensen die heel gelovig zijn opgevoed, die moet je ook niet meer op een dwaalspoor brengen denk ik. Nee, ik bedoel mensen hebben altijd heel erg.. Wij zijn zelf ook opgevoed met een dominee en een dokter. Dat waren vroeger, waren dat toch nou.. de dokter op bezoek of een dominee.. nou sjonge jonge. Die oude mensen hier, die hebben daar houvast aan. Ik bedoel, die hebben niks aan mij. Ik zou alleen maar verwarring stichten. Dus ja.

Student: Oké, nou heel mooi. Ik denk dat we het zo hebben. Dan zetten we deze even uit.

6. Interview met een burger

Vrouw, 64 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We gaan u een aantal vragen stellen en we zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen u naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor.

Student: Nou, fijn. Dan gaat Eline u nu vragen stellen. Ja, ik had het misschien al een keer voorbij horen komen.. het ging over sociale context. Ik weet niet of u daar een beeld bij heeft, maar we zullen nog dat even kort uitleggen. Een sociale context zijn mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. Dus we denken dan aan gezin, familie, buren, vrienden, dorpsgenoten, kerk. Eigenlijk alle mensen die om u heen staan. En loyaliteit komt ook nog een keer voorbij. Wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, en dan met name familie, dan wil je trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden waardoor het soms kan gebeuren dat je bepaalde dingen niet zou doen of zou zeggen om de ander op die manier in bescherming te nemen. Nou, eerste de algemene vragen. Wat is uw leeftijd?

Burger: 64.

Student: En wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Wat doe ik in het dagelijks leven? Ik werk hier in de Haven op de groepsverzorging en ik doe vrijwilligers werk in het Alzheimer café. Dat.. en verder heb ik dus mijn gezin nog. En ben ik mantelzorger.

Student: Ja. En waar kent u de Boei van?

Burger: Waar ken ik de Boei van.. ja. Van verschillende kanten. Uit Bunschoten, via het Alzheimer café. Ja.. verschillende, verschillende dingen. Ik zou niet precies weten wat ik nou als eerste..

Student: Oké, het eerste onderwerp is dan sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Wel goed.

Student: En hoe ziet dat eruit, wel goed?

Burger: Ja.. nou in elk geval. Wat is goed? In ieder geval dat het op een vrij goede manier allemaal verloopt en dat het niet, geen ruzie toestanden in de familie of in het gezin.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen/vrienden?

Burger: Meestal zelf.

Student: En wat is de reden dat u het graag zelf wilt oplossen?

Burger: Nou, dat is weer mijn eigen achtergrond hè. Ik werk nu 30 jaar in de gezondheidszorg. GGZ opleiding gedaan. Dus ja, dan doe je heel veel kennis op natuurlijk. Heel veel in de zorg gedaan. In Baarn, in een verpleeghuis dus daar zie je van alles. Dus meestal als er iets is, dat je denkt hé daar weet je zelf al wel van: ik moet dit en dit doen of ik moet naar de huisarts, of ik moet.. Ja, huisarts heb ik ook veel mee te maken in het gezin ook. Ik weet wel de weg zeg maar, waar ik naartoe moet.

Student: Ja, oké. En voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context of in uw netwerk om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Hm.. jawel. Ik heb wel mensen waarmee ik dus als ik denk van hé als ik ergens mee zit of zo, waar ik telefonisch contact mee heb. Dus ik heb wel mensen waar ik het vanaf kan praten ja.

Student: En merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Nou, dat is wel.. ja. Ja, dat merk ik wel ja. En dat gaat ook automatisch denk ik. Door je eigen achtergrond en wat dingen met je doen en.. ja.

Student: Kunt u wat vertellen over die verwachting?

Burger: Stel de vraag nog een precies.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening toe stappen.

Burger: Ja, dat is een beetje moeilijk. Ik denk: dat is ook weer zoiets, ja dat groeit ook automatisch. Ik bedoel ik heb dan dus een dochter die ja.. wat is ze. Niet zo assertief, ze hebben het ook wel eens gewoon gezegd: Schizofrenie. En die gaat dus echt niet als ze wat heeft.. ze had een tijdje plekken, eczeem-achtig op haar been. Dus ja, die gaat sowieso al niet naar een dokter toe of wat ook. Maar ik heb dan toch wel weer de oplossing van: ik bel even of ik een crèmeplekje krijg wat voor alle twee geschikt is, voor de schimmel en voor eczeem of zo. Er wordt dan wel wat aan gedaan, maar ze zal absoluut anders ook niet naar een dokter gaan. Dus dat is.. dat is ook niet precies wat je bedoeld misschien. Ik weet het niet. Ik weet niet of ze anders eerder zouden gaan, helemaal niet denk ik. Soms.

Student: Nee, oké. En heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer een bepaalde problemen naar buiten wordt gebracht?

Burger: Nee dat niet echt. Maar automatisch doordat je in die situatie zit, heeft dat wel invloed. Ik bedoel als je anders.. toch wel misschien iets meer familie zo spontaan over de vloer krijgt, hebben ze toch misschien wel zoiets van; oh zij wilt geen mensen zien hè, dus.. dat dat langzaamaan wat minder zou zijn als anders. Omdat ik, ja je bent zelf ook veel minder vrij. Want ja, ik was echt wel een persoon waar iedereen een beetje op aan trok zo en dat wordt toch wel minder. Maar ja, zij is dus al tien jaar bij ons in huis. Al een hele periode, maar ja dat groeit toch een beetje zo. Want: 'oh ik kom even langs' of zo, dat zeggen we niet. Dan zeg ik eerder van: 'nou ik kom zelf wel even of we maken een andere afspraak' maar niet van thuis komen allemaal. Ja, nee dat sociale gebeuren is wel wat minder. Mijn man houdt daar weer minder rekening mee. Dus die heeft een vriend, die komt even goed zo wel naar binnen toe. Maar nee, ja zij heeft daar een hekel aan dus ik ben meer gericht op haar van: oh, laat ik het maar niet doen hè. Ja gaat allemaal automatisch natuurlijk maar hij ja, hij heeft daar niet zo veel gevoel voor. Hij doet dat gewoon ja.. dan schiet zij weer naar boven maar ja, dat groeit zo erin. En dat is dan ook weer niet goed. Maar het zal wel een beetje schelen dat de mensen minder spontaan komen vanuit je familie. Nu wordt dat ook bij iedereen minder hè, want iedereen verwacht dat je wel thuis bent. Dat spontane binnen.. dat gaat op.

Student: En welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Ja, dat zal wel een grote rol spelen. Sowieso, denk het wel. Hulp vragen.. ja is een beetje moeilijk. Of dat mee speelt. Ja, ik denk dat dat wel mee speelt. Maar ook in de rol van ouders en ook vanuit ouders naar kinderen toe in de relatie man en vrouw net zo eigenlijk. Ja, dat sowieso.

Student: En welke rol speelt dat dan precies denkt u?

Burger: Wel een hele moeilijke vraag hè. Nou kijk, het heeft een bepaalde grens hè. Als een op gegeven moment de dingen echt dat je denkt van: ja, maar dit kan niet zo. Dan denk je: loyaal of niet, dit kan niet en dan grijp je wel in. Maar toch ja, ik denk dat als het écht nodig is, dan vraag ik wel hulp. Maar dat doe je niet zomaar. Want bij een huisarts, wat ik zeg, dan durf ik best over een andere gezinsleden te zeggen: dit of dat en he, als hij er niet bij is. Als ik met mijn man, als ik met mijn man ben. Ik bedoel samen dan ga ik niet van alles zeggen van: nou eh, volgens mij wordt hij hartstikke dement of dit of dat. Maar het gaat wel.. ja als hij niet mee is, dan zeg ik het wel tegen een ander.

Student: En het tweede onderwerp is: soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp

vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: En dan bedoel je met de sociale context echt dus de burens dat je kan vragen of ze komen helpen.. Nee, dat nee.

Student: Ja, dat kan. Of familie of vrienden. Kan ook dat ze dichterbij staan.

Burger: Nou... het meestal andersom door de jaren heen geweest. Dat ja.. dan wat zou ik om hulp moeten vragen. Als ik zeg: 'kom, ik heb iemand nodig want die keukenkastjes kan ik bijna niet meer schoon krijgen, (want dan moet ik op mijn knieën en daar word ik te oud voor) kom jij het bij mij doen?' Nou, ze zijn ten eerste allemaal veel ouder. Mijn eigen familie, waar ik uit vandaan kom dan dat maakt niet veel uit. Allemaal mijn leeftijd zo, iets jonger. Maar bij mijn man. De oudste is al 82 en hij is al 70. Dus daar hoef ik geen hulp te gaan halen. Dus als ik echt hulp moet hebben in de huishouding, zal ik een werkster moeten nemen. Dus nee, daar heb je verder niet echt hulp. Ja die ene broer van mij helpt mij wel met klussen. Maar echt verder ja.. mantelzorg naar anderen toe maar dat.. nee. Mijn buurvrouwen hebben ook allebei, die ene is ook al in de 80 en die ga je ook niet vragen van: 'kom je me helpen?' Is allemaal leuk bedacht van de regering maar ja.. nee, dat. Maar aan de andere kant: als er weer wat hulp nodig is. Een alleenstaande vrouw die alleenstaand is, die laatst overleden is, was erg ziek. Als die vraagt van: wil je even de hond uit laten? Of dit of dat, of boodschapjes dat wordt wel gewoon gedaan. Zulk soort dingen wel. En hulp in huis, nee daar heeft niemand meer zin in tegenwoordig. En verzorging van mensen, ja dat heb ik altijd zelf gedaan.

Student: Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Nou ik zou alles bespreken als het nodig is. Ik heb niet iets dat ik denk van: dat doe ik niet ofzo.

Student: Oké, en als u kijkt naar mensen in uw omgeving. Andere mensen uit het dorp, ziet u dan iets terugkomen wat dus wel moeilijk is om over te praten?

Burger: Andere mensen in het dorp.. ja ik ben altijd een beetje een vreemde eend in de bijt geweest. Ik ben wel echt Spakenburger maar.. daar is ontzettend verschil in in mensen hier ook. He je hebt hier.. tenminste dat heb ik een beetje. En verschillende generaties ook natuurlijk. Maar ik ben dus van jongs af aan, ook heel vrij jong al in de stad gaan werken en het dorp uit. En verder ja.. ik heb me nooit wat van de mensen wat dat betreft aangetrokken. En ze durfden ook nooit wat tegen ons te zeggen want ja mijn man is natuurlijk altijd leraar geweest en die stond dan ergens een beetje zo van; oh daar kunnen we niet tegen aan schelden want dat hoort niet, of dat mag niet. Dus als ze dan weer een opmerking hadden, ging het via mijn zuster. Die is meer echt een Spakenburger zo. Dus die kreeg weer van kennissen te horen van ja je zuster doet.. op zondag met zwembandjes om weet je wel op de fiets en bla bla bla. Dat wel maar zelf hebben we daar nooit geen last van gehad. Het is heel moeilijk, want wat is de Spakenburger.. ja.

Student: Ja, dat is ook zo. En het derde onderwerp gaat over hulpverlening. Heeft u ervaring met hulpverlening?

Burger: Ja, dat wel.

Student: Oké. Welke factoren speelde voor u een rol om de stap naar de hulpverlening uit te stellen?

Burger: Nou ik heb wel een duidelijk voorbeeld van mijn dochter dus. Heb ik op een gegeven moment, is ze meegekomen uit Amsterdam. En met dat erbij, ze had toen al 14 dagen al bijna niet gegeten en gedronken dus ze moest het huis ook uit. Ze wilde mee en inmiddels was het al een maand of 8/9 dat ze de deur niet uit kwam. Dus toen heb ik wel beloofd om niet de hulpverlening in te schakelen. Geen dokter of toestanden. Dus dat heb ik niet gedaan. Toen heb ik wel gezegd van: nou nu moet er een maatschappelijk werkster komen want ik wil niet de verantwoording verder.

Maar dat mocht eigenlijk ook niet. Maar ik zei van; ja maar dat doe ik voor mezelf. Ik ga niet voor jou, ik ga voor mezelf. Dus toen is wel die hulpverlening zo beetje op gang gekomen.

Student: Oké, dat was ook weer een stukje loyaliteit naar uw dochter toe?

Burger: Nee, nou ja, maar ik wou niet hebben dat zij zichzelf wat aan zou doen. Dus dat was de hoofdreden dat ik denk van.. En die maatschappelijk werkster die kwam hierna ook en die zei ook van: doe het maar zoals zij het zelf wil. Dus die steun had ik wel van ja.. Ik denk ja je kan wel stappen ondernemen en dan ben je toch al meer die vertrouwensband waarschijnlijk kwijt en dan? En ja.. loyaliteit. Ja dus die man van me die is al vier keer in een zware depressie geweest, die is er nu net aan het uitkomen maar die heeft ook nog veel meer toestanden gehad dus ook al drie maanden thuis verpleegd omdat ze in het ziekenhuis ook niet meer wisten wat ze doen moesten. Met stoma en toestanden en weet ik wat. En die dus.. maar dan heb je wel een gegeven moment van: hij is wel op het moment erg actief en ik ben haast bang dat hij een beetje te druk wordt. Dat hij haast naar het manische door schiet. Maar ik heb nooit echt gedacht.. want hij was altijd wel depressief maar manisch niet écht. Tenminste, wat ik onder manisch versta, maar ja dat is ook weer zo persoonlijk. Maar nou heb ik wel eens een idee van ja komt hij daar een beetje in. En dan krijg je wel een moeilijk.. als dat nou echt uit de hand zou gaan lopen of zo, dan wordt dat wel moeilijk want hij is er van overtuigd: hij voelt zich goed en weet ik het en ja hij is soms ook wel een beetje verward en dan denk ik: begin je nou toch ook een beetje te dementeren. Alles kan natuurlijk maar dan krijg je zo'n fase van: maar zolang hij niet echt gekke dingen doet, ga ik niet rennen van hé er moet ingegrepen worden. Want dat ja.. dat kun je haast niet maken. Want dat kan je zo een hele lange periode hebben dat je dan toch.. Maar goed, ik zou dan denk ik wel gewoon tegen de huisarts zeggen van: hij weet van de situatie af, het gaat echt niet goed met hem. Maar dat leer je ook hoe je dat spelen moet een beetje door de jaren heen natuurlijk.

Student: En wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Ja dat is een moeilijke vraag, want om welke situatie gaat dat dan. Gaat het om gezinsleden of om jezelf of..

Student: Ja, in principe wat u kwijt wilt.

Burger: Ja voor mezelf, je gaat een paar keer naar.. ja ik heb toen ik wat jonger was, jaar of drie/vier, ging je naar de huisarts met een kwaaltje. Nou die stuurde je gewoon weer steeds terug, niks aan de hand. Dan denk je: ik heb mijn best gedaan, ik moet er maar mee leren leven. En dan kom je er na een jaar of zes achter dat er best wel een wat onderzoek mogelijk is. Kijk als me dat nou overkomt dan zeg ik van: je kan me wat ik ga naar een internist of ik ga naar die of dat maar toen ja.. dan neem je dat wat een huisarts zegt en dan loop je zo een jaar of zes doodziek door het huis heen te lopen. Dus ja, wat geeft de doorslag? Als ik het niet meer aankan, denk ik. Op wat voor gebied het ook is. Als ik denk van: ja dat red ik zelf niet zo.

Student: En wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Ik denk als er meer aan de hand is als wat een huisarts even op kan lossen.

Student: Oké, en speelde schaamte een rol bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Bij mij niet, nee.

Student: Oké, en heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties van de Boei?

Burger: Nou ja, sowieso dan de GGZ, de psychiaters, voor mijn man dan ook psychologen.. dat allemaal. Dat is echt wel gespecialiseerd.

Student: Oké, en zijn er daarin dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei?

Burger: Nee, want ik heb met de Boei dus alleen contact gehad alleen zo met de maatschappelijk werkster en verder heb ik eigenlijk met de Boei geen contact gehad.

Student: Oké, nee precies. En het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Burger: Door de eigen kennis.

Student: Ja.. daardoor wist u welke stappen u moest ondernemen?

Burger: Kennis, opleiding, ja.

Student: En ja, de volgende vraag is: hoe toegankelijk vind u de hulpverleners hier maar dat is voor u ook moeilijk te beantwoorden.

Burger: Ja, welke bedoel je dan precies met de hulpverleners hier?

Student: Ja, die bij de Boei werken.

Burger: Ja dat is.. ik ken M. dan goed. Dus ja dat lijkt mij best heel toegankelijk als je wel weet waar je wezen moet en vooral nu de zorg zo veranderd is want kijk, het een is langdurige zorg en de ander natuurlijk moet je daarheen en wanneer ga je naar de Boei? Ja, wanneer ga je naar de Boei? Ja ik denk als je dan echt denkt van nou.. vanaf het maatschappelijk werk dan weet ik wel.. maar ja wanneer ga je nog meer naar de Boei? Nou als je via het Alzheimer café dan, dat je weet dat je met dementeren terecht kan bij de Boei. Nou, zoiets denk ik.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Eerst altijd luisteren. En dan ja.. als je goed luistert, dan weet je op een gegeven moment ook wat je moet antwoorden.

Student: Ja, dat is voor u belangrijk?

Burger: Dat is het belangrijkste want als je.. nou ik kan je ook wel een voorbeeld geven van.. Waar waren we? De orthopeed voor mijn man. En er was een MRI gemaakt. Acht jaar geleden was hij ook al wel eens geweest hoor, dus we wisten wel het een en ander. Maar goed, ik had de verwachting hij gaat uitleggen wat er precies aan de hand is en hij laat ook even die MRI zien en hij praat erover van wat er nog mogelijk is en hè.. maar goed, deze meneer, we hebben een uur op hem moeten wachten. Die wachttijd is heel raar nu in het Meander. Maar ja goed, dan neem je nog wel als het dan verder dan wel de tijd voor je nemen. Maar die meneer die zei dus van: ja, nou het is helemaal een versleten rug en ik kan je naar de pijnpoli verwijzen. Met andere woorden: ik heb mijn taak gedaan, ga nou maar weer. Dus ik begon: maar waarom heeft hij dan al 2 x infectie in zijn been.. hij kan haast niet meer lopen. 'Mevrouw, mevrouw u weet nu wat er aan de hand is en nou ja ik kan je nog wel een keer naar de podoloog verwijzen' en toen hadden we weer een hele goede vrouw dus die heeft een uur met ons mee zitten praten. Alles laten zien, en dan kun je mee kijken van ja: zou dat nou en nou ja die ging het ook uit leggen van: ik hoef je niet naar een neurochirurg of zo te sturen, want dat is zo'n groot stuk wat moeten ze daar gaan prikken of doen.. Maar dan weet je waar je aan toe bent. Dus dat, goede uitleg is wel belangrijk. Ja wat de mogelijkheden zijn, dat moeten ze denk ik wel heel duidelijk zeggen. Al zeggen ze maar van: we kunnen niks voor je doen maar je zou dat en dat kunnen proberen. Ja.

Student: En het laatste onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Op wat voor gebied ook alweer?

Student: Ja.. het dorp in het algemeen.

Burger: Of hoe de mensen zijn.

Student: Ja, dat kan inderdaad ook.

Burger: Alles kan.

Student: Ja, alles kan. U kunt er alle kanten mee op haha.

Burger: Oeh, ja ik kan een heel stuk negatief neer zetten en ik kan een stukje positief neerzetten..

Dus ja ik kan alle kanten op.

Student: Nou we hebben al van alles gehoord dus waarschijnlijk zal het alleen maar.. tenminste we hebben al veel dingen gehoord. En het is niet erg als u iets negatiefs zegt hoor, het is gewoon wat er in u opkomt.

Burger: Nee, nee, nee. Ik denk als je echt.. dat mensen elkaar wel hulp willen geven als het dringend is. In de families onderling sowieso, misschien ook wel in buurten of kerken. Dat wel, maar ze zijn ook nog wel erg oordelerig altijd. Vooroordeel, vind ik wel. Dat hè, als je niet binnen het groepje een beetje hoort dan, ja ben je anders.

Student: En hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Ik denk ook erg wisselend maar over het algemeen dacht ik dat het wel goed was. Denk het wel.

Student: En op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Heel veel. Sowieso de homoseksualiteit, heel erg. Dat wordt door heel veel mensen als niet goed gezien. Sowieso, dat is een van de belangrijkste dingen eigenlijk. En verder ja, veranderen ze zo erg. Ik heb mijn hele leven zitten boksen tegen dat ik wou werken altijd en dan nou.. dat hoorde eigenlijk niet en dat hoeft helemaal niet en dit en dat terwijl al diegenen, dezelfde in de huishouding werkte want dat hebben ze niet altijd als een baan gezien waarschijnlijk. Nou dan was je ook wel voor je kinderen thuis natuurlijk, maar dat is totaal allemaal om geswitcht. Ook het samenwonen, dat was natuurlijk altijd: dat moest je vooral niet gaan doen. En nu kreeg ik opeens te horen van een anderen van opeens: maar dan ga je toch niet meteen trouwen en toen is het ook al misgegaan met dat trouwen en dan ga je toch niet trouwen? Denk ik: hè? Als je 30 jaar terug kijkt, ja kennissen die ik toen al had die beginnen dat nu pas te zien. Al hoewel, het is ook verschillend in de kerken want de ene kerk is wel wat zwaarder dan de andere. Maar ik zie daar zelf ook erg veel verschil in hoor, je hebt regeringen die echt nog heel anders gaan denken. Maar goed, het oppassen dat doen ze weer alle oudere mensen van: ja maar dat moet. Nou ik ja, ja m'n kleindochter woont in Friesland maar ik zou best wel eens een keer willen oppassen, maar ik zou geen vier dagen op mijn leeftijd nog op twee of drie kinderen willen passen. Maar er zijn er genoeg die dat doen, ja. Dan hoeven ze dat niet te betalen he. Ze zeggen, tenminste mijn oudste dochter zei tien jaar geleden dat het hier heel erg is met drugs. Ik weet niet of het meer voor komt dan er buiten hoor, weet ik niet. Dus ja, wat hebben we nog meer? Nou ik zou het niet weten.

Student: Nee, oké. En welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Nou die zal best wel hoog zijn. Dat denk ik wel.

Student: En waarin ziet u dat terug?

Burger: Waarin zie ik dat terug? Nou ja, het is nogal logisch denk ik. Als je precies weet wat wel en wat niet mag, en je hebt dan net een kind die niet doet wat hoort dan schamen alle ouders zich daar weer voor. Vooral de grootouders. Want ik weet nog, een tijd ben ik ouderling geweest en toen waren daar heel veel jongeren die eigenlijk nooit meer kwamen en eigenlijk wel weg zouden willen gaan maar dat kon niet want dan zou opa of oma heel kwaad zijn want dat kan niet he, je kan niet zomaar van de kerk af gaan dus blijf dan maar bij de kerk. Die sociale controle is best hoog en ze durven het te zeggen ook tegen je. Ja in mijn geval dan niet maar ik hoor wel eens van; ja bla bla bla, dat hoort dan niet of dat mag dan niet en ja, en ook veel roddel.

Student: En heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon?

Burger: Denk het niet, wat bedoel je precies?

Student: Nou het kan bijvoorbeeld zijn dat er in bepaalde gemeenschappen ongeschreven regels zijn of bepaalde verwachtingspatronen zijn. Ja, wat mensen moeten zeg maar.

Burger: Ja die zijn er, heel veel.

Student: Kunt u een voorbeeld noemen?

Burger: Ja dat, geldt natuurlijk niet voor iedereen, wel voor bepaalde groepen. Dat je je dus aan de regeltjes houdt zoals het eigenlijk hoort, zoals de kerk zegt.. vroeger dan. Is ook heel erg veel verschil in mensen. Ja zelfde dingen als die ik al zei: dit mag niet, dat hoort niet, dat moet niet.

Student: En welk beeld denkt u dat mensen van buiten af hebben over Bunschoten-Spakenburg?

Burger: Ja, dat is ook verschillend he. Maar de mensen van buitenaf.. ja heel veel negatief ook wel. Maar is ook logisch, want als vooral dan in het verleden he. Als een een of andere vrouw in klederdracht dan staat te schelden op de markt, ik noem maar wat. Dan weet je meteen: he, die komt uit Spakenburg. Dus daar krijg je ook een beetje door denk ik. Maar aan de andere kant, ze denken ook allemaal toen ik in Baarn werkte hoorde ik meerdere keren van: dat ze hier allemaal stinkend rijk zijn. Oh en zo'n mooie groene gemeente en zulke duren huizen. En het is ook zo, er is een grote groep hier die heeft aardig geld. En er is ook nog wel een groep die dat niet heeft en dat wordt vaak niet zo meer gezien.

Student: Wat betekent het voor u, of wat denkt u dat het betekent, dat de Boei gevestigd is in de Haven? Zo'n centrale plek natuurlijk, waar je mensen wel naar binnen en naar buiten ziet lopen.

Burger: Ja je wilt zeggen dat mensen niet komen omdat ze niet willen hebben dat mensen je naar binnen zien gaan? Maar dat is misschien wel mooi want je ziet niet of je op bezoek gaat of dat je naar de Boei gaat. Dus dat is net.. hè dat is geen nadeel lijkt mij. Ja is juist wel goed.

Student: En heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet?

Burger: Kan de kerk een rol spelen? Ja, die speelt wel een rol met bepaalde dingen denk ik. In elk geval wat geld geven betreft. Ik weet niet hoe het tegenwoordig geregeld is, maar in die tijd dat ik ouderling was, zo met z'n allen bij elkaar geven ze weer een keer geld. Maar ja zoiets sowieso. En ik denk dat er misschien ook wel door bezoekwerk.. nou ja ik weet niet of dat veel invloed heeft. Qua problematiek hè, want ik heb ook wel eens zo gemerkt dat er iets speelde in gezinnen maar dan kon je ook niet.. als ze geen hulp vragen, kun je geen hulp geven eigenlijk. Als ouderling kom je één keer per jaar langs. Predikanten zullen nog wel eens ja.. die zullen nog wel eens veel praten als er wat is of zo. En die moeten ook door verwijzen. Zullen ze ook wel doen.

Student: Oké, nou helemaal goed. Dan was het hem zo. Bedankt.

7. Interview met een burger

Vrouw, 49 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: Want dan ga ik dat laatste stukje nog een keer herhalen zeg maar, dat u dan ook toestemming geeft dat het ook opgenomen mag worden. En dat is dan: we zullen u een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van dit interview. En gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja.

Student: We hadden al genoemd dat het over sociale context gaat. Ik weet niet of u daar een beeld bij heeft, maar ik vertel nog even onze opvatting over sociale context: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. Dus: gezin, familie, buren, dorpsgenoten, kerk. En dan komt ook nog vaak loyaliteit terug in ons interview: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name familie, dan wil je graag trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden waardoor je soms bepaalde dingen niet zo zeggen of niet zou doen om de ander op die manier in bescherming te nemen. En dan heb ik de eerste vraag, gewoon even algemeen. Wat is uw leeftijd?

Burger: Ik ben 49.

Student: Oké, en ja wat doet u in het dagelijks leven? Heeft u hiervoor al wel een beetje aan ons verteld eigenlijk.

Burger: Ja, ik ben eerstverantwoordelijke van een team. Van 25 VIG-ers, ja wat nog meer? Helpende niveau 2. Op het moment hebben we zo drie à vier leerlingen lopen en dat mag ik een beetje coördineren.

Student: Ja, en waar kent u de Boei van?

Burger: De Boei ken ik van.. ik was op zoek naar iemand die mij vertelde waar ik zorg kon krijgen of waar ik hulp kon krijgen voor de aanvraag van mijn administratie. Zoals jullie weten moeten er dus dingen aangevraagd worden. Ik had een zorgkantoor daarvoor aangewezen. Imeritus, in Lelystad. Maar die hadden zo'n zootje ervan gemaakt, er worden dingen afgeschreven van mijn rekening waar dus geld, ja zorggeld op wordt gestort. Waarvan wij niet wisten waar dat geld naar toe ging. En ik ben dus na twee jaar daarmee gestopt. Want daar gebeurde dingen die onverklaarbaar waren. En toen dacht ik: ik ga dat zelf doen, maar ja naast mijn baan valt dat niet mee. Want zorg komt eerst en daarna komt pas administratie. Zo kwam ik bij de Boei terecht van: 'is hier in de buurt ook een instelling die die zorg van mij over kan nemen?' Ik bedoel; ik had een sociaal, een heel netwerk geregeld om zorg te geven aan mijn man. Maar wie gaat nu dat stukje administratie voor mij regelen? Wie betaald mijn hulpverlening? En zodoende kwam ik bij de Boei terecht.

Student: Oké. Het eerste topic is sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Goed.

Student: En hoe ziet dat er uit, goed?

Burger: Dan bedoel je mijn directe familie he?

Student: Uhu.

Burger: Dat ik als ik dat van tevoren aangeef, vaak toch wel een beroep op mijn familie kan doen. En ik heb dus goed contact met mijn broers en zussen. Zelfs met familieleden die hier in de buurt wonen, zodat ik dus heel fijn een netwerk kon stichten om de 24-uurs die mijn man op dat moment nodig had te kunnen geven.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen/vrienden?

Burger: Nee, dat lossen wij zelf op. Vaak zijn dat ook acute zaken en daar zitten vaak gevolgen aan vast en dat regel ik allemaal zelf. En misschien wil je dan een voorbeeld weten. Als hij straks valt, met ongetwijfeld schade, dan is de volgende stap als er pijn klachten komen is eerst pijn bestrijden maar vervolgens is toch de volgende stap: wanneer moeten we naar de specialist?

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ik voel mij wel veilig, op mijn gemak zeg maar om dat te delen maar je merkt in je omgeving dat de impact van sommige aandoeningen niet door dringt tot je omgeving. Gezin wel, maar alle mensen die dus buiten je gezin staan.. die hebben de impact van bepaalde aandoeningen die er bijvoorbeeld bij komt, hebben ze niet door wat dat met zich mee brengt. Welke gevolgen dat heeft..

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Kan je die nog een keer herhalen?

Student: Ja. Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening zouden stappen?

Burger: Ja. Er is een bepaalde verwachting. Vooral de generatie boven mij, dus zeg maar mijn ouders. 60-70 jarigen. Die gaan er van uit dat.. van oudsher is het denkbeeld dat je dus ten allen tijden zal zorgen voor je partner. En dat is een moeilijk bespreekbaar onderwerp, want ik ben van mening dat ik er zelf ook nog mag zijn en dat maakt het dat ik soms.. ja ik had dus een maatje voor mijn man, die betaalde ik. En dat werd eigenlijk toch een beetje raar gevonden want dat diende je als echtgenoot zelf te doen.

Student: Oké, want uw familie.. u gaf net wel even kort aan dat uw familie niet uit Bunschoten-Spakenburg zelf komt?

Burger: Nee, ik kom uit Eemdijk, dat is een buurtgemeenschap hierachter. De mentaliteit van de.. over het algemeen van de mensen daar was dat men het allemaal wat gemakkelijker nam. De houding van.. de mentaliteit van de ja na de polder was wat ontspannener. Je moest krenten verkopen maar dat kwam allemaal niet zo nauw, als je je maar fijn voelt. En toen ik hier kwam wonen toen merkte je dus de sociale controle, alleen al in de straat. Bepaalde verwachtingen hebben ze van je en voldoe je daar dus niet uit, dan lig je er uit. Dan ben je en blijf je een vreemde.

Student: Oké, want uw familie woont nog wel in Eemdijk?

Burger: Ja.

Student: Heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Ja. Hoe zal ik dat uit leggen? Op het moment zeg maar is mijn man.. vorige week hebben we besloten dat hij een psychiatrische begeleider moet krijgen. Zeg maar voor veertien dagen terug, drie weken terug. Het was eind februari de huiskamer omgegooid. Dat is iets nou ja, zou je zeggen dat stelt niet zoveel voor maar dat valt niet zo mee. Mijn man kan nog een paar passen lopen, hij loopt van de stoel naar de tafel en weer terug. Dat is het stukje wat hij heeft. Dat geeft onrust, voorbereidingen geven al onrust. Dus je merkt.. er ontstaat iets vreemds in zijn hoofd. Bepaalde onrust, teveel aan prikkels. Dan zijn er nog niet eens vaklui binnen geweest, want mijn zoon heeft alles gedaan. We hebben er voor gekozen om alles met eigen mensen te doen. Dus met mijn dochter gedaan en met mijn zoon die dus in een tijdsbestek van drie dagen gezorgd hebben dat er een ander kleurtje op de muur zat. Maar de impact dat dat heeft, de onrust die dat mee brengt in de zorg voor hem, die was dus zo enorm. Want je ziet dus iets ontwikkelen. Toen was ik 3 maart jarig en dan komt de visite.. eigenlijk wilde we rust maar nee de familie kwam. Uitgegaan van: liever geen visite, liever

rustig houden. Dan komt die visite, vreemde opmerkingen, onrustig gedrag. Het wordt geaccepteerd door de familie want hij zegt: 'hij is gewoon niet zo in z'n doen'. Die dagen er na blijkt dus dat die terugval doorzet. Iemand komt in z'n coconnetje terecht. Zelfredzaamheid wordt minder, 's nachts oplopen, meer pijnklachten, raakt onrustiger, moeilijker mee te communiceren, weigert zorg. Ik zeg tegen hem: 'het lijkt mij verstandig dat je gaat praten over het feit dat je niet goed in je vel zit'. Hij zegt: 'dat klopt'. Ik was zelfs zover dat ik eigenlijk de PAAZ wilde bellen in het ziekenhuis om me te laten opnemen. Terwijl onze dochter waar ik dagelijks mee aan tafel zit, zegt: 'ach mam, hij is gewoon een beetje.. hij moet gewoon even bij komen'. En als ik had gezegd van: 'mam, ja zij komt nu even wat minder bij mij omdat ze me momenteel wat meer met rust laat'. Maar als ik dus zeg van: mijn moeder is dus ook één van de mensen die dus eigenlijk dagelijks kwam. Die had ook een controle moment 's middags rond twaalf uur, even checken hoe het met hem is. Want ik kom pas rond vier uur. En meestal zo rond drie uur dan moet hij of naar de wc, dus ik heb dus een aantal controlemomenten op de dag in gesteld. Nu viel zij weg want zij werd geopereerd. Maar als ik bijvoorbeeld had gecommuniceerd met mijn moeder van: goh, let je ook op dat hij wat onrustiger werd. Dan had ze gezegd: 'valt wel mee, dat zie je niet, vind je dat gek.. moet je eens kijken wat er allemaal is gebeurd? Hij moest van hot naar her om te zitten en allemaal geluiden om hem heen, gebeurde van alles. Is toch logisch dat je dan helemaal van slag raakt?' Dus heel snel, als je hulp gaat vragen wordt er gezegd: 'zou je dat nou wel doen?'.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Nou ik denk wel dat dat van grote invloed is. Als jij een hulpverlener voor je hebt staan die op een loyale manier op jouw vraag reageert, ik denk dat dat van een onwijs groot belang is. Kijk, je kan geschrokken reageren op een hulpvraag maar als je.. loyaliteit ligt voor mij dicht bij begrip of erkenning. Ik denk dat dat altijd in goede aarde zou vallen, voor degene die hulp vraagt.

Student: En als we kijken naar loyaliteit naar het gezin toe, dus: welke rol speelt loyaliteit naar het gezin, in het proces van hulp vragen en krijgen voor degene die hulp gaat vragen?

Burger: Hoe bedoel je dat precies?

Student: Of als iemand zeg maar hulp gaat vragen, of loyaliteit naar het gezin naar de familie of naar het gezin toe daarin nog een rol speelt?

Burger: Nee, ik denk het niet. Ik denk wel dat het goed is om verder te vragen maar ik neem dat bijna aan als een vanzelfsprekendheid als een hulpvrager bij een adres aanklopt dat zij van zelfsprekend eigenlijk, kijken naar de gezinssituatie of naar de omgeving. Want iedereen weet: als daar vader of moeder, dat is iemand die een bepaalde plaats in neemt in.. Tenzij ze natuurlijk weduwnaar zijn of alleen zijn ja nou ik denk dat, ja ik zou bijna denken dat het een vanzelfsprekendheid is. Ik denk dat iedere hulpverlener wel vraagt van: 'hoe is het dat voor uw kinderen?' Ja, dat neem ik bijna aan als vanzelfsprekendheid.

Student: Tweede onderwerp is soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Ik denk dat je zowel somatische en psychisch hulp kan vragen. En ik zou dat ook in beide gevallen doen. Maar de vraag is: waar en wanneer. En dat is natuurlijk voor ieder mens verschillend. Als je het mij vraagt dan zeg ik: als mijn man psychisch zover is dat hij dus totaal geen zorg meer toe laat, hij onhandelbaar is, dan heb ik ook in zoverre contact met psychiatrie met Meander dat hij wordt opgenomen. En mijn man heeft ook een zware ZZP want in dit geval is dit dus een heel complexgeval. Behalve dat het psychiatrisch is, is het dus ook nog met een hele waslijst van aandoeningen waar ik mee te maken heb. Dus we hebben het niet over een diabeet, we hebben het over iemand die dus: zwaar reumapatiënt is, COPD, maag- darm en lever klachten heeft,

hemachromatose is en ijzer stapelingsziekte. Dus je kan je voorstellen als je.. het begon met hernia's maar dan werk ik wel van je lijstje af, maar het is wel goed om in kaart te brengen hoe zwaar dat die zorg is en jullie komen dus nu op een moment dat wij voor het eerst sinds jaren zeven weken verlof hebben gehad van het ziekenhuis dus het moment dat jullie nu komen is een rustige periode. Volgende week staan weer onderzoeken te wachten en wij zijn dus al zo ver kien geworden dat wij alle afspraken op één dagdeel plannen, met een behandeling aan het einde van de dag. Dus je krijgt steeds meer handigheid, maar dat komt omdat wij dus naar verschillende specialisten moeten. Ik weet precies hoe hij nu reageert. Tuurlijk, nu wordt het even dubieus omdat hij een terugval heeft op z'n psyche. Maar ja, daar voor heb ik dus al extra hulp in geschakeld. Betekent dus dat er ook een extra rit moeten rijden naar Nijkerk naar het gezondheidscentrum waar zijn behandelaar ook spreekuur heeft. Dus extra zorg is alweer ingezet maar het is gewoon ja.. iemand die dus zoveel heeft dat het heel logisch is dat je verstandelijk vermogen eraan gaat. Ik bedoel: pijn doet veel met een lichaam, dat weet iedereen maar als je dus.. hij is 20 jaar thuis en hij is niet meer operabel, hij heeft nu een vierde hernia dus hij is niet meer operabel. En hij is al een keer gereanimeerd ook. Dus er zit heel veel.. Dus zoals hij nu is, is voor het eerst sinds jaren dus ik geniet dubbel op, maar ik zie op tegen dat hij opgenomen moet worden. Want je weet: het is goed voor zijn nier maar het geeft wel even een knak: hoe reageert zijn suiker? Ik loop zelf op het moment te hoesten, hij heeft COPD. Zoals jullie ruiken rookt hij als een ketter. Dat is het enigste wat hij nog kan. Dus de longarts zegt: ik begrijp het, probeer te minderen. Levensverwachting is nu bijgesteld, hij wilt wel verder met het leven. Maar er is een tijd geweest dat dat niet zo was, dat hij op zoek was naar de dood. Dat we wisten als we thuis kwamen dat we hem dus levenloos aan konden treffen. Dus wij zijn.. ja we zijn al heel wat facetten gepasseerd en we zijn eigenlijk een beetje beduusd hoe ver hij nu hersteld is. Hij zit nu aangekleed aan tafel. Hij kan het accepteren dat hier bezoek is maar komt ook wel door een hele grote pillendoos hoor. Nou, volgende vraag. Weet je een beetje wat die beste man waar ik nu over spreek, heeft.

Student: Ja, nou dat is ook goed inderdaad. Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Wat ik niet zo snel met een hulpverlener zou bespreken, is maar dat ligt dan ook aan mij, is de invloed die het heeft op onze relatie. Dat blijft voor mij een pijnpunt want mijn echtgenoot is allang weg. Ieder mens verandert maar door pijn en alle moeite ontstaat er een totaal ander wezen.

Student: En wat is daarvan de reden, dat u dat niet snel zou bespreken met een hulpverlener?

Burger: Dat het veel emotie oproept en vaak.. ik hou mij altijd groot. Ik ben nu wel in behandeling bij een psychiater, maar ik moest daar weer leren huilen. Nog kan ik niet huilen bij mijn man, dat gaat niet want daar raakt hij van in paniek. Wat zou ik ook niet zo snel met een hulpverlener bespreken, is.. wat ik niet zo snel zou bespreken is.. Ik denk toch dat je altijd de zorgzwaarte zal bagatelliseren. Je hoopt op de volgende dag. Dus de intensie van de zorg die je geeft zal je.. doe ik dan, altijd afvlakken ook omdat je hoopt dat het straks beter gaat. Maar dat ligt aan mij.

(even een storing tussendoor: de telefoon gaat en mevrouw loopt er even heen en legt uit waar dat telefoontje waarschijnlijk voor was)

Dus ik denk dat je altijd zou proberen om als hulpverlener, vooral als je dus zorg geeft aan iemand die naast je staat.. ik denk dat je altijd nog, ook al is het zwaar het af zal zwakken. Omdat je altijd zo lang mogelijk iemand in de thuissituatie wil blijven verzorgen. En iemand anders die moet jou er eigenlijk op attenderen, soms, van: het is genoeg nu.

Student: Ja. Volgende onderwerp is hulpverlening. Even kijken, want u heeft ervaring met hulpverlening hè. Dus dan ga ik de vraag zo stellen. Welke factoren speelde voor u een rol om de

stap naar hulpverlening uit te stellen?

Burger: Je denkt: hoe zal.. he je kind, degene aan wie je zorg geeft, hoe zal die reageren? Wat levert het hem op? Wat zal dat doen met z'n psyche, in mijn geval. Hoe zal die tegen.. de omgeving hoe zullen ze dat? Hij werd bijvoorbeeld, ik had een maatje, ik had een sollicitatie eruit gedaan en nou een maatje, dat was een man die had een honden uitlaatservice. Die man had het ook nog nooit gedaan, die kwam hier en die dronk een kop koffie met hem. Die vond het moeilijk soms om met hem te praten, die raakte gewoon alledaagse onderwerpen natuurlijk aan. Hij ging met hem mee, hij had gelukkig een busje, daar kon de rolstoel in. Hij moet geholpen worden met z'n toiletgang, die man had dat nog nooit gedaan en mijn man moet dan geholpen worden, in dit geval door dat maatje. Vond hij heel moeilijk. Ik voel.. dat was voor mij een belemmering en toch heb ik het wel gedaan, want je kan niet alles alleen doen. Maar heb je bijvoorbeeld, ik heb dus mijn dochter die helpt ook heel veel. Maar heeft hij dan bijvoorbeeld een gevalletje dat hij helemaal onder de ontlasting zit, dan moet hij dus met de traplift naar boven en dan heeft ze dus het liefste.. werkt ze hem de douche in en dan zet ze de *fufu (fluitend)* op en dan hè.. dan legt ze alles klaar en dan laat ze hem klungelen. Maar wij zijn eigenlijk ook heel gemeen want hij wil niet naar fysiotherapie, dus wij zijn eigenlijk.. mijn dochter is dus ook Vig-er. Wij willen dus hebben dat hij zichzelf droogt. En daarna helpt ze hem wel weer maar dat stukje om je vaders penis af te drogen, dat is heel moeilijk. Dus probeert ze nog steeds een stukje gereserveerdheid te houden. Toch vervelend allemaal en tuurlijk up en go kan je zo lostrekken, laat de troep maar vallen, dat geeft allemaal niet. Maar even, dat moet je dat zelf even doen. En wij zijn toch een beetje harde donders dat wij zeggen van: 'oké, jij wil dus niet naar de fysio, jij wil niet bewegen, dan zul je toch je beweging moet krijgen met je alledaagse levensverrichtingen'. En soms laten we hem dan even aanklooien, dat geeft soms erg veel frustratie maar ja dat is soms even niet anders.

Student: Wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening toch te zetten?

Burger: Vreemde ogen dwingen. (kleine storing: dochter komt binnen en moeder vraagt wat dingetjes aan haar). Vreemde ogen dwingen, een andere hulpverlener heeft soms ook weer andere inzichten waar ze soms ook beter naar luisteren. Het ontlast je, je krijgt zelf minder druk. Je krijgt in zijn geval toch een ja.. een persoonlijkheid die zeg maar beter in zijn vel zit. Niet altijd hoor, maar vaak toch. Want dit was dus een maatje die ging leuke dingen met hem doen. Daar zijn ze niet aan toegekomen want dat vond hij heel moeilijk maar goed, leuke dingen doen dat is dan vooral heel klein zoals een wandelingetje maken op de Hei. En ja die man kon hem dus bijvoorbeeld over halen om wel ergens een kop koffie te gaan drinken. Waar hij dacht van: oh hemel, straks dan loop ik leeg en dan? En dan zei hij van: 'ach joh, kom op'. Zien we dan wel weer. En soms viel het mee, soms viel het tegen. Hij kon ja.. omdat het dan toch mannen waren onder elkaar, kon toch meer bereiken als dat ik voor elkaar kreeg. Ja ik had dus.. ik doe 's morgens de zorg, dan ga ik vaak naar mijn werk en dan zet ik hem klaar in de stoel. Om twaalf uur komt mijn dochter thuis, die verzorgt hem dan en dan oh en dan vergeet ik: om half tien komt er een tante, die komt checken. Half tien, twaalf uur is mijn dochter er. Die helpt hem ook naar bed. Tegen drieën is mijn moeder er meestal. Die is dan nu afgevallen maar goed ik ben nu zelf thuis. En om vier uur ben ik er weer. En zo zijn we het hele cirkeltje rond. Ja en avond- en nacht zorg dat doe ik allemaal zelf. En 's nachts er uit.. maar je wordt heel inventief hoor en ja als hij weinig energie heeft.. ja ik douche hem dan ook niet elke dag. Vooral als er incontinentie gevalletjes zijn. Ja dat kost zoveel inspanning. Dan was ik hem ook gewoon, ja.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Als je merkt dat je zelf er onder doorgaat, maar goed dat moet dus vaak een ander tegen je zeggen.. Als je geen tijd meer hebt om je acht uur slaap te pakken en dan heb ik het over acht uur

slaap binnen die 24 uur hè. Want het is heel goed mogelijk dat je, gebroken nachten is normaal, maar dat je dat dan ergens terugpakt. Kom je daar.. als je niet meer aan je rustmomenten toekomt, dan ben je de lul. Die acht uur rust, die heb je nodig. Wil je de ritten kunnen maken naar het ziekenhuis. Ik heb ook een periode gehad dat hij met de regio taxi ging en dan dacht ik; dan ben ik mooi even ontlast. Maar goed, dat gaat nu niet meer. Dus even heeft dat gekund maar nu niet meer. Als je niet meer goed slaapt, dan ben je de lul. Binnen die 24 uur. Dan ben je de pineut. Want dan gaat het mis, zowel psychisch want je houdt vol. Als je niet meer slaapt, hè dat ze je dus wakker houden voor medicijnen, dat je met toilet zit, er is altijd wel wat. Maar als je niet meer aan die rust toe komt..

Student: Speelde schaamte een rol bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Nee. Nee, maar het is wel de kunst om goede passende hulp te vinden. Die dus goed past bij de zorgverlening. Dat is een gok. Kwestie van leren kennen, geven en nemen: kan die zorgvrager dat aan? Kijk ben je zo ziek dat een wijkverpleegkundige moet komen om te insulteren of weet ik veel wat ben je al een heel traject verder. Dan ben je te ziek om te reageren. Tuurlijk zeg je nog wel wat maar dan ben je al een stap verder. In zijn geval is de moeilijkheid, als je dus ook een psychiatrisch component erbij hebt, is dat ze alles willen weigeren. Wat het ook is: 'nee'. En vaak komt er dus.. als je een aantal aandoeningen hebt. Komt gelukkig niet zo vaak voor. Je hebt of één of twee aandoeningen bij een zorgvrager en daar moet op gereageerd worden met zorg. Hangt dus ook af van welke leeftijd, want hij is in zekere zin best heel jong. Ja.. ik denk dat dat ook wel ja invloed heeft: wat is je leeftijd? Leeftijd speelt ook een rol. Als je ziet wat je nu, als ik nu zie hoe mijn ouders hè, 75 jaar, er moet iets georganiseerd of gedaan worden. Wat voor onrust het geeft, wat voor prikkelingen het geeft en als je dan zegt van: 'ja maar mam, je zou ook..' Nou liever niet, nee. Dus ik denk dat dat zwaartegevoel komt omdat wij jonger zijn.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei? En zo ja, zijn daarin dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei?

Burger: Nou ik heb nog niet zoveel, in dit geval hulpverlening gehad van de Boei. Want ik ben dus.. ik heb via een ander zorgkantoor zeg maar, die vrijwilliger ingekocht. En verdere hulpverlening heb ik dus nog nooit ontvangen via de Boei dan mijn vraag of ze iets voor mij kunnen betekenen zeiden ze: 'nee iedereen doet dat zelf, die administratie regelen'. En dat vond ik heel wat want stel dat je 75 bent en je moet dus zelf een ZZP gaan aanvragen, daar komen ze niet meer uit en dat vind ik toch heel wat. En dat moet dan.. tegenwoordig zijn er gelukkig Casemanager die wat voor iemand kunnen betekenen, maar als je oud bent en ik hoor dus in mijn omgeving ook: de regelgeving, wat kan, wat mag. Ik ben toevallig op die informatieavond geweest van de gemeentehuis, hier met de veranderingen in de zorg. Wat dat voor mensen betekent.. nou ik weet dus wel zeker dat mensen eerder zullen gaan overlijden. Dat is één ding wat zeker is. En als je dan ziet, nu hier bij de Boei hebben ze dus.. ik weet niet of het vanuit de Boei komt maar ze hebben dus een projectgroepje ontwikkeld, 'de Lingt' heet dat. En die moet dus straks gaan beoordelen, die keukentafelgesprekken. En als je dan ziet wat daar aan expertise bij zit, dan denk ik: nou het is maar net te hopen dat je de goede treft. Want ik ben veel van dingen op de hoogte bij wijze van spreken dus bij een complexe zorgvraag.. nou ik geef het je te doen. En dan hebben ze het hier allemaal over zagezegd de huiselijke hulp maar nou je zit.. als je een bepaalde ziekte hebt nou dan denk je daar niet aan. Toen mijn man zo ziek was denk je: nou dat huis dat blijft wel staan, ik zet wat chloor naast de plee en daar haal je de borstel door. Ja weetje.. je moet naar het ziekenhuis, je moet op je afspraken zijn, je moet je materiaal hebben, de medicijnen moeten ingedeeld worden. Ik moet zijn medicijnen doen, ik moet zijn medicijnen uit zetten, ik moet zorgen dat hij zijn insuline krijgt. Dat hij zijn medicijnen inneemt en niet stiekem weg moffelt want hij is niet medicijn getrouw. Nou.. ja dan denk ik: waar maak je je druk

over? Tuurlijk zullen er mensen zijn die het huis belangrijk vinden. He, als je astmapatiënten hebt of veel allergie en stof, absoluut. Maar ik denk ook dat er mensen zijn die zeggen: nou die rollator is nu in de aanbieding, laat ik hem maar kopen want je weet maar nooit. Ik denk het in sommige gevallen echt wel minder kan. Bezuinigen. Klinkt cru, maar is wel.

Student: Volgende thema is toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Burger: Door in de krant, in de gemeentegids te kijken en gewoon te bellen en in dit geval ben ik er gewoon naar toegegaan. Maar ik had geen idee wat of de Boei allemaal aan hulpverlening gaf. Dat heb ik pas later moeten ontdekken.

Student: Hoe toegankelijk waren de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Meteen wel heel loyaal en in dit geval bereidwillig, maar wat zal ik zeggen. Ja hoe zal ik dat zeggen.. Ze denken dat je dus één aandoening hebt en kijk als ik het hele ritsje opnoem, dat wil ik soms al niet eens. Dan zeg ik: 'ja joh, hij heeft heel wat', lichamelijk is het dus niet, is niet veel meer. Want dan moet ik al die specialisten op gaan noemen en nou daar schrikken ze alleen maar van. De meeste mensen hebben natuurlijk ook maar één of twee aandoeningen hè. Maar ik zou dan toch wat meer professionaliteit willen zien in de hulpverlening. Toen ik daar kwam, toen ik had ik het idee dat ik daar kwam bij een aantal dames die wel heel bereidwillig zijn om hulp te verlenen, maar die eigenlijk niet zo goed wisten over welke aandoeningen ze spraken met alle gevolgen van dien. Dus natuurlijk niet iedereen is dokter. Maar zoals jullie, jullie worden maatschappelijk werker dan zal ik me toch heel goed gaan verdiepen in er zijn een x aantal diagnoses, aandoeningen die veel voorkomen en daar zou ik me daar toch echt heel goed in gaan verdiepen. Wat is het gevolg en wat is de impact? En ik had het idee dat toen ik daar kwam.. Ja ze weet veel maar de impact die het heeft als je dus meerder aandoeningen hebt met de gevolgen daarbij horend.. Ja dat werd een beetje toch zo van: ja dat zal dan wel. Ja verdiep je in en dan hoef je echt niet te weten wat hemachromotose is, maar toch in bepaalde lijnen vind ik wel dat iemand die hulp geeft.. zoals jullie straks maatschappelijk werker of weet ik veel, je gaat bij een thuiszorgorganisatie werken of weet ik veel wat verdiep je toch in een aantal..

Student: Ja, ja. Wat heeft u nodig in de houding van een hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Tijd. Wat heb je nodig in de houding? Een open houding altijd, open houding. Wat ik wel heel veel fijn vond is dat ik heb ervaren dat ze heel begaan met je waren. Dus dat ze inzien dat het iemand is die op z'n laatste tandvlees daar naar binnen komt en dan een pakket op tafel ligt. En eigenlijk had ik daar al veel eerder moeten zijn. He want dan zeg je de Boei, maar eigenlijk zou de Boei nog veel meer moeten profileren en ik weet dat ze daar hun best in doen. Op de markt staan en adverteren. Maar het zou nog eerder aangeboden moeten worden, zoals hier in al die kerken dat je sneller wordt doorverwezen. Iemand die in de problemen zit gaat niet kijken in de gemeentegids om te zoeken naar het telefoonnummer van de Boei. En dan bel ja; ja goedemiddag, de Boei. En dan? Dan ga je je hele verhaal doen want je bent eindelijk zover dat je die toetsten hebt ingedrukt. Oh ja, ogenblikje. Dan wordt je dus doorverbonden en dan komt er al van: zal ik hem neerleggen? Dus ik denk: een goede receptioniste is sowieso belangrijk, een snelle doorverwijzing, snel contact opnemen. Dat zou misschien wel doden kunnen voorkomen. En als ze dood willen, willen ze dood hoor. Maar voor mij, ik ben jong dat maakt de stap makkelijker. Ik kan mijn grenzen goed aangeven, maar als je over de 70 bent, als je dat wat hebt... die hebben geen tijd. Die zitten er meer mee: hoe moet ik naar het ziekenhuis komen, wie kan mij begeleiden, begrijp ik de dokter goed, zou die en die mee willen, heb ik hem goed begrepen, o god ik moet geopereerd worden, wat zullen de gevolgen zijn? En als ik dan thuis kom, kan ik het met mijn portemonnee af? Wie gaat dat regelen die zorg? Dus de lijnen zouden

nog korter moeten zijn. Zoals er nu geadverteerd wordt bij wijze van spreken, de bakker die verkoopt zijn brood. Zo zou er ook geadverteerd moeten worden met zorgkantoren, dat het makkelijker is om hulp te vragen. Dat het hoort, het is niet iets om je voor te schamen, het hoort bij het leven. Je kunt er beter van worden, mits je de goede hulpverlener hebt. Want die klik moet er echt zijn. He de eerlijkheid om te zeggen van: 'ik vind het gewoon niet prettig om met je te praten', die moet er ook zijn. Dat zag ik, maar de mensen van 70 zitten nog meer in een taboe.

Student: Laatste onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Als een hechte gemeenschap waar heel veel tradities zijn die daar ook heel veel waarde aan hechten. Die als pas als het water hen tot de lippen is gestegen hulp zoeken. Ik weet dat er een categorie is die sneller om hulp vraagt. Maar dat zijn dan vaak toch mensen die minder familie misschien in hun omgeving hebben. Hangt er ook van af hoe ze zijn opgevoed. Maar de meeste, wat mijn ervaring is hoe de gemiddelde Bunschoter-Spakenburger: je gaat door tot je erbij neervalt en misschien overleef je het zelf ook nog. En dat, nou ieder mens heeft het recht om te kunnen leven. Je kunt er niks aan doen als er iets.. je partner of dat overkomt je. En daarnaast.. ja de bureaucratie zou wel wat anders mogen. Wij hebben onze telefoons waar we van alles mee kunnen doen. Mijn ouders zitten helemaal in de stress: de belastingaangifte. Ze hebben geen financieel jaarverslag ontvangen van de bank. Bel je de bank: 'ja mevrouw het staat digitaal voor u'. 'Maar meneer ik heb geen computer, ik weet niet hoe de computer werkt. Hoe moet ie aan? Misschien, ja misschien de buurjongen hebt ooit eens gezegd; hij wilde het mij wel leren'. Ga ik naar de winkel: ik weet niet eens hoe een computer eruit ziet. Vroeger zou een computer er zo groot uitzien maar nu zie je ook allemaal van die kleine dingetjes. Er moet een opening blijven zodat ouderen ook op papier hun verhaal kunnen doen. En ik vind dat die opening er altijd moet zijn, bij welke instelling dan ook. Dus daar krijgen we toch nog 20, 30 jaar mee te maken.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Als hecht. Heel hecht. Bepaalde tradities als zondagochtend koffie drinken, ja die zijn er. En doe je dat niet.. ik was vorige week zondag hier mijn straat met een hoge drukspuit aan het schoonmaken. En toen zei hier een jongetje: "t is zondag!!" Dat jongetje is zes jaar. Nee, ik had nog niet eens de hoge drukspuit ik was gewoon een beetje aan het spoelen.

Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Het drankgebruik, drugsgebruik. Omgaan met geld. Financiën. Waar ligt nog meer een taboe op? Wat ik, waar mijn man dan heel veel moeite mee had is.. als hij de straat op gaat wordt je afgerekend op wat ze zien. In zijn geval zie je iemand in een rolstoel zitten die er niet zo heel fris uit ziet, hij ziet heel wit. En zijn vrouw is bij hem.. niet echt een daadkrachtig beeld van vroeger. Opgewekte man die liet zien: dit ben ik. Kon wel met zijn vrouw lopen, maar zeker niet een hand geven.. tuurlijk niet, je was er. Zie je dat beeld niet, dan is het gebeurt met hem. Word je eigenlijk niet meer voor vol aangezien. Loop je met een gehandicapt kind, zul je altijd zielig zijn. Je wordt afgerekend op wat de interpretatie is van hun. Die interpretatie kan dus in hier keihard zijn. Terwijl.. zie je mensen van buiten: nou zij hebben nou eenmaal iets. Ja, je hebt nou eenmaal allerlei soort mensen.

Student: En welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Het is een schaamte om hulp te moeten vragen. Dan kun je het zelf niet meer redden. Ik weet dat ik één keer in een jaar een boottocht moest maken en dan meerde die boot aan en dan ieder jaar een strijd tussen die Spakenburgse dametjes. Ieder jaar weer een soort van wedstrijd of ze zonder hulp naar het einde van de pier konden lopen. Ik loop er eens omheen en dan zei ik wel eens:

‘mevrouw, kom ik geef u een arm dan lopen we samen’. ‘Nee!’ Dat moet je dus weten, dat daar dus onderlinge strijd aan vast zit. En vorig jaar was die er niet meer want die was ook dood, waar.. die is er ook niet meer. En die liep toen ook al zo slecht. Ja, moesten ze ook al een arm geven.

Student: Heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon wat u terug ziet in dit dorp?

Burger: Heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon? Nou dat voorbeeld heb ik eigenlijk net gegeven. Je gaat door tot je niet meer kan. En of je dan je heup moet breken, of je moet een TIA of een hersenbloeding gehad hebben.. dan pas ja heb je wat gehad. Ik denk ook dat zeker de psychische ziekten altijd terzijde worden geschoven. Als doende van: ja die is gewoon niet goed bij z’n hoofd. Word je nooit meer goed.

Student: Welk beeld denkt u dat de mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Welk beeld zouden ze hebben? Ik denk dat ze van tevoren al wel weten dat ze toch wel aardig hun best moeten doen om er tussen te kunnen komen. En hoe, dat is ook heel moeilijk om te zeggen. Aan de ene kant moet je loyaal en tolerant zijn en je open opstellen maar er hoeft maar wat te gebeuren en het is over. En dat merk ik.. Ik kom dus van Eemdijk, dat is maar een paar kilometer verder. En dat ik dus over sommige dingen anders denk dat is al dus van Diek afkom. Omdat ik dus niet dogmatisch ben. Ik weet nog wel dat ik .. het geloofsleven is hier dus ook erg belangrijk. En omgaan toch met inderdaad mensen van andere culturen vinden ze heel moeilijk. Men doet alsof het dat integreren gebeurt dan wel maar er is nog steeds grote moeite.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het zo centraal ligt waar iedereen elkaar naar binnen en naar buiten ziet komen..

Burger: Ja dat is een drempel die je over moet hè. Want ga jij naar een wat voor vestiging dan ook en er wordt hulp aangeboden, dan is dat een drempel die je overgaat. Als ik mijn fiets parkeer bij de psychiater, dan ga ik naar de psychiater. Daar moet je tegen kunnen. Daar wordt je soms op afgerekend. Ik kan me voorstellen dat dat moeilijk is voor mensen, maar dat zal het altijd zijn. Waar dat gebouw ook staat.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet? Zo ja, welke rol?

Burger: Ik denk dat die een hele grote rol kan spelen. Zijn heel veel gelovige mensen hier in het dorp en veel kerken. Er zou veel sneller een doorverwijzing moeten zijn. En dan misschien zelfs wel zonder toestemming. Ik denk dat als er sneller gereageerd zou worden hulp geboden wordt, dat een vriendelijke mevrouw vraagt: ‘hoe gaat het met u? Ik hoor dat u het zo moeilijk heeft.’. Dat dat zo’n open deur mag zijn. Want als je gaat zeggen: er komt een mevrouw, er kan een mevrouw bellen die een afspraak maakt dan hoeft het al niet meer. Maar stel dus, he het zijn vaak mensen van de kerk die toch wel weten wat er speelt in zo’n gemeenschap en je zou dat, je kan het erover hebben dat er hulpverlening is. Je kan het er over hebben, je kan adressen neerleggen maar dat doet mensen soms niks. Ze zijn bezig in hun eigen wereldje. En natuurlijk weten ze wel dat er een Boei is. Maar wat die Boei doet en wat het in werkelijkheid voor je kan betekenen.. die intensie is er niet. Stel nou dat die mensen zeggen van: ‘nou, zou je het fijn vinden als we..’ Nee, dat is niet nodig. Dat is nooit nodig. Alsjeblieft niet nog meer mensen zeg. Maar stel nou dat die mensen, maar die komen daar ook voor om aan te horen, toch dat gezien of die persoon onder de aandacht brengen bij de Boei. Dus gewoon breder trekken hè, en dan gewoon zeggen: ‘dit is een familie daar zijn we geweest’. Misschien gewoon summier kleine intake geven, weet ik veel wat. En zo’n mevrouw zal gewoon proberen toch contact te maken, dan zit je dus al met één voet erin. Want vaak is het dus wel zo dat als je dus een vriendelijke vrouw, man hebt die zegt van: ‘ik heb gehoord dat u het zo moeilijk heeft’. Dan kan er zo’n hele grote opluchting zijn. Zou veel kunnen voorkomen. Maar als er wordt gezegd: ‘vind u het

goed als ik de Boei..’ of hier hebt u het telefoonnummer van de Boei, kan je daar ook eens melden.
Nee. Mensen zitten in een flow van ziek zijn of gang naar het ziekenhuis, berichten van de dokter. Ze zitten in een flow, in een proces.

8. Interview met een burger

Vrouw, 71 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We gaan u een aantal vragen stellen en we zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daar mee akkoord?

Burger: Ja.

Student: U had misschien al voorbij horen komen dat we soms termen gebruiken die niet voor iedereen bekend zijn. Die zullen we eerst twee van uitleggen. In ons interview komt wel vaak 'sociale context' voor. Sociale context is: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie te maken heeft en nauwelijks spreekt. Dus dan denken we aan gezin, familie, buren, dorpsgenoten, mensen uit de kerk. En loyaliteit komt ook een paar keer terug: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand en dan met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden waardoor je soms bepaalde dingen niet zou zeggen of zou doen om de ander op die manier in bescherming te nemen. Dan weet u een beetje wat we daarmee bedoelen. Eerst heb ik drie algemene vraagjes. Wat is uw leeftijd?

Burger: 71.

Student: Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Huisvrouw, maar ik wil, ga vrijwilligerswerk doen in de Haven.

Student: Waar kent u de Boei van?

Burger: Van maatschappelijk werk en hulp wat wij gezocht hebben. Omdat ik het zelf niet meer aan kon.

Student: Het eerste onderwerp is sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Close. Heel close.

Student: Hoe ziet dat er dan uit?

Burger: We vertellen elkaar alles. Als er wat is dan spreken we het uit als er iets dwars zit of zo dan spreken we het uit en we passen goed op elkaar gewoon. Als er iets is met mij of zo dan zijn mijn dochters er. En ik heb dan ook een stiefzoon, dat is de zoon van mijn man en die beschouw ik ook als mijn eigen zoon en die hoort erbij en dat is gewoon mijn zoon ook.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/vrienden/kennissen?

Burger: Soms probeer ik het zelf maar als ik denk dat vind ik te moeilijk dan ga ik ermee naar mijn dochter. Mijn dochter die in Beverwijk woont. Dat is mijn oudste dochter. Die is heel sociaal, heel sociaal. En daar leg ik ook de meeste wat mij dwars zit of zo daar kan ik het beste mee praten. De jongste dochter is meer 'ik, ik, ik'. Meer altijd met zichzelf bezig, dan ga je toch sneller bij je oudste dochter.

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context om zorg of problematiek te delen?

Burger: Hoe bedoel je te delen?

Student: Als u dus ergens mee zit of als er bepaalde dingen in uw leven spelen voelt u zich dan veilig genoeg om dat met de mensen om u heen te delen?

Burger: Ja.

Student: Het maakt dan wel een verschil met wie dan..

Burger: Ook met M. kan ik het heel goed delen. Die weet ook alles, heel veel van mij.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Dat ik minder snel naar de hulpverlening.. bedoel je?

Student: Ja.

Burger: Ja soms wel en soms niet. Er zijn dingen die vertel ik niet aan mijn dochter en dat kan ik wel bij M. kwijt. Dat wil je met je eigen dochter niet doen, niet alles bespreken. Dan denk ik 'ik vind het voor haar ook tamelijk zwaar' en dat kan ik met M. wel. Er zijn ook dingen die ik wel met mijn dochter bespreek.

Student: Heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht, buiten de eigen familie?

Burger: Nee. Ze hebben gewoon.. ze vinden het fijn dat ik bij haar terecht kan dan dat ik bij vreemde ga. Ze kennen, mijn dochter kent M. ook. Daar hebben ze ook gesprekken mee gehad.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Bedoel je dat je loyaal..?

Student: Ja naar familie, naar gezinsleden toe. Speelt dat nog een rol als u bijvoorbeeld professionele hulp vraagt wanneer u er niet uit komt?

Burger: Ook wel, dat speelt ook wel ja.

Student: Kunt u uitleggen op wat voor manier?

Burger: Dat vind ik best moeilijk ja.

Student: Moeilijke vraag?

Burger: Ja een beetje moeilijke vraag.

Student: Kan ik me voorstellen, even denken. Soms dat je bepaalde dingen om je eigen gezin te beschermen dan niet zegt, op die manier.

Burger: Ja dat heb ik wel hoor. Dat houd ik wel een beetje gescheiden. Dat ik denk 'ik wil mijn familie of kinderen daar niet mee confronteren'. Dat is wel zo. Sorry dat ik het even niet begreep hoor.

Student: Maakt niet uit. Het zijn soms ook lastige vragen. Het volgende onderwerp is: 'soort problematiek'. Bij welk soort problematiek zou u hulp vragen van uw sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Dat heb ik heel veel meegemaakt met mijn jongste dochter, die heeft zich van de ene man op de andere man gestort. Dat bespreek ik wel. Ook met M. en ook dat ze altijd geld nodig heeft. Dat ze nooit haar eigen kan redden. Dat ze mij eigenlijk een beetje kaal geplukt heeft. En dat kan ik met M. ook over praten en die geeft me dan ook wat advies hoe ik daar mee om kan gaan, want dat is heel moeilijk, want ik zie gewoon dat ze verkeerd met haar geld omgaat. Maar ik ben altijd bang dat als ik wat zeg dat ik haar kwets. Maar ik kwets haar niet, want ik zeg het gewoon om haar bestwil. Ze koopt dingen als ze pas geld heeft gevangen dan koopt ze dingen, maar ze wacht niet het laatst van de maand af van zal ik het dan doen. En dan zit ze aan het laatste van de maand van: 'mam heb je nog even dit te leen en dat te leen'. En ik moet eigenlijk nee zeggen maar ik vind dat heel moeilijk, dat zeg ik tegen M. ook. Het is ook moeilijk maar ik zeg het nu wel meer tegen haar van nu ook. Nu hoorde ik dat ze, bijvoorbeeld.. ze heeft net geld gevangen, ze heeft 2 tuinstoelen gekocht en gister waren we bij Albert Heijn en toen had ze een paar boodschappen heb ik gevangen eind van de week. Die dingen maar als het nou ter sprake komt, want nu is ze weer naar haar werk, maar als het ter sprake komt als ze zegt van de week: 'heb je dit nog ff wat', dan zeg ik gewoon.. nou dat doe ik wel: 'waarom koop je eerst die stoelen, wacht dan af tot het eind van de maand'. Ze is altijd, ik weet, ze is nu heel anders tegen me want ze heeft me echt nu gewoon nodig. Ze heeft verkeerde periode gehad als ik de waarheid zei tegen haar dan liep ze heel kwaad weg en dat is heel erg. Ik heb met haar heel veel meegemaakt. En dat kan ik ook echt met M. bespreken en mijn oudste dochter die heeft daar ook moeite mee met haar. Ze is zo heel, ze heeft het altijd over zichzelf. Ze heeft zoveel mannen

achter elkaar gehad, nu heeft ze tenminste gelukkig het een beetje ingezien en heeft hulp gezocht bij een psycholoog en nu ziet ze wel in dat ze zich niet in een relatie meer moet storten. Want ik bedoel ze had een hele leuke man, dat was de vader van de kinderen en na 15 jaar ontmoet ze een ander, dat zegt ze niet ze liegt daarom. Ze had een ander maar ze zei van niet en daar zijn we wel achtergekomen. Ze liegt gewoon overal om. Toen was ze 15 jaar getrouwd en toen ging hij weer trouwen en had ze er spijt van en wilde ze hem weer terug. En toen is ze met die persoon waar zij toen mee omging is ook uitgeraakt en toen kreeg ze nog twee jongens er tussendoor en toen weer een man daar is ze twee jaar geleden mee getrouwd. Dat was zo'n schat van een man en dat is ook misgelopen, dus dat is gescheiden weer. Toen heeft ze halsoverkop, toen had ze haar huis hier nog en heeft ze iemand ontmoet en zat ze binnen drie maanden in de Achterhoek. En die kende ze nog maar net en dat is uitgeraakt en toen stuurde ze mij allemaal sms'jes van: 'mam ik sta op straat en bla bla bla en kan ik niet bij jou in'. Mijn man was nog thuis en daar had ik zo'n zorg van en mijn oudste dochter zei: 'mam zeg dat moet jij niet doen hoor'. Dus zij app'te mij elke keer daar vandaan en op een gegeven moment kwam ze in Amersfoort in Kwintes terecht in een Opvanghuis en daar heeft ze een flatje. We hebben al die zorgen, echt waar, ik heb de zorg natuurlijk van mij en dan zij erbij dat kon ik natuurlijk hartstikke goed met M. bespreken. En kijk mijn oudste dochter die weet ook hoe mijn jongste dochter is en die heeft ook moeite met haar en nou woont ze wel in Amersfoort, want wij zeiden, mijn oudste dochter zei: 'het is wel fijn dat ze een beetje verder weg woont'. Ze komt hier nog meer dan dat ze hier in Bunschoten woonde. Ze komt bijna vier dagen in de week een broodje eten tussen de middag en dan kan ik niet zeggen van dat kan niet. Dat zo ben ik niet. Maar het is wel altijd zo als ze komt dan is het altijd over haar zelf hele verhalen vertellen, over haar werk, maar nooit ook eens vragen hoe gaat het met jou of zo. En als je dan iets zegt dan is het dan praat ze eroverheen. Daar heb ik heel veel moeite mee met haar. En daarom zeg ik mijn oudste dochter, dat is mijn vertrouweling. Dat is een heel ander typ. Dan nog een kleinzoon die aan de drugs is/ was. Wij denken dat hij er nog aan is. Dat is haar zoon, maar zij heeft haar zoon vroeger toen hij klein was, heeft ze nooit hem heel lief behandeld nooit de aandacht gegeven want toen kwam zijn zusje en die was alles voor haar. En dat heeft dat kind natuurlijk altijd gevoeld. Ik zeg altijd zo iemand wordt niet voor niets zo. Die zorg had ik erbij en dat van mijn man erbij. Op een gegeven moment zie je het echt niet meer zitten en het gaat nu gelukkig hartstikke goed met hem nu in de Haven, want wij moesten van Leusden daar was hij een beetje gewend al na 5 maanden. Wij wilden hem natuurlijk in ons dorp houden en het is veel prettiger. Ik ga nu elke dag naar hem toe. Dat is heel fijn. Hij is nog zo goed bij dat hij me nog kent. En ik heb trouwens.. hij is al patiënt sinds 2000 hij heeft een zware depressie gehad. Is hij een jaar opgenomen geweest en vijf maanden in de PAAS gezeten en vijf maanden in het AMC, daar heeft hij shocktherapie gehad. Toen kwam hij weer thuis na een jaar en is hij gelukkig weer aan het werk gegaan halve dagen. Hij werkte op een laboratorium in Naarden. Op een gegeven moment moesten er mensen uit daar, dus hij was de eerste die eruit moest, omdat hij 59 was. Toen heb ik hem, toen al vijftien jaar eigenlijk met een depressie had hij. Dus toen was hij ook niet meer de echte oude. Allemaal medicijnen, Antidepressiva, Lithium en wat heeft hij nog meer. Allemaal van die medicijnen. En toen was hij wanneer.. 2010 we kwamen hier net wonen en toen was hij erg vergeetachtig. Wij dachten die heeft misschien door de medicijnen. Die slikte hij toen al tien jaar. En toen zijn we naar een neuroloog geweest en toen was de MRI scan en toen bleek hij beginnende Alzheimer te hebben. Hij had eerst dagbesteding in de week, eerst 2 dagen en daarna één dag. Op een gegeven moment ging het gewoon niet meer. Hier in huis ook, hij sliep dan boven. Op een eigen kamer en dan een kamertje ernaast want hij rookte altijd. En goed, op een gegeven moment had hij nergens geen zin meer in en de zorg. Hij zat om drie uur 's nachts aan een deur te

rammelen naar buiten en ik had geen rust meer eigenlijk. En toen was mijn jongste dochter, want ik moet nageven ze heeft ook haar goede dingen. Iemand heeft altijd wel ook goede dingen. Dat heeft zij ook hoor, echt waar. En toen zei ze op een keer, want dat was negen maanden geleden. Ik heb één zus in Beverwijk en één zwager, dat was negen maanden geleden toen is mijn zwager dodelijk verongelukt met zijn motor. Dat is heel heftig. Dus mijn zus was plotseling weduwe. Dat er nog bij. Moet ik eigenlijk naar haar toe. En toen zei ik wil jij dan voor G. zorgen. Ik moet gewoon naar mijn zus die heeft zoveel verdriet en ik ben de enige familie. Ik heb een broer die woont in Frankrijk, dus daar heb je weinig aan. Dus toen ben ik daar geweest en toen kwam ik terug en toen had mijn jongste dochter alles opgeschreven per dag wat er gebeurde hier. Toen zegt ze: 'mam respect hoor, ik heb 3 dagen opgepast en ik ben jong en ik vind het zo zwaar'. En dat vond ik heel goed hoor. En toen is dat inwerking gezet. Toen is M. geweest toen was mijn oudste dochter erbij en toen hebben we een gesprek gehad. Met M. die heeft dat allemaal inwerking gezet dat hij weg moet. De Haven was nog niet beschikbaar, dus toen is hij daarheen gegaan. Dat was wel moeilijk in het begin hoor, helemaal alleen. Het ergste is nog, het is zo'n schat van een man. Het is zo'n lieverd, echt waar. Daar in Leusden mochten ze hem zo graag, want dan belde ik in het begin weleens en dan was hij verdrietig en dan zeiden ze, ik mocht altijd bellen, dan was er een zuster die zei: 'wat een schat zeg'. Ik bracht hem naar bed en toen had ik gezegd mag ik.. ja toen zei ze tegen mij: 'mag ik hem een knuffel geven?'. Ik zei: 'ja maar natuurlijk dat is juist goed'. Hier ook, hij is zo lief. Dat maakt het juist nog moeilijker. Kijk, je mist hem, je mist niet de zorg, maar hem wel. Toen zijn eigen zoon.. die deed er dan zo makkelijker over van die zei tegen M. 'ja maar is er geen andere oplossing, andere hulp. Kan ze dan geen andere hulp krijgen'. Hij wilde zijn vader gewoon nog in huis houden, maar die beseft niet hoe zwaar dat voor mij was. Dus die heeft 1 nacht een keer, toen ging ik weer naar mijn zus één nacht. Zei ik tegen mijn stiefzoon: 'wil jij dan één nacht hier blijven bij je vader slapen, dan kun je het zien ook?'. Nou die heeft het geweten die nacht. Want om vier uur, dat is ook natuurlijk nalatig van hem geweest, om 4uur hoorde hij hem de trap af gaan. Toen hoorde hij de voordeur een beetje piepen, maar mijn stiefzoon was vergeten de deur op slot te doen. Dus gelukkig hoorde hij het om vier uur, anders had die man zo op straat lopen dwalen. En toen zei hij dat. Toen zei ik: 'zie je zo is dat voor mij elke nacht geweest eigenlijk'. Dus slapen kon je eigenlijk nauwelijks. Ik zie ook wel weer de fijne dingen in het leven. Nu ook, de zorg is goed. Alleen van de week kwam ik op een morgen, zaterdagmorgen en toen zei ik: 'waar is mijn man?'. Toen zeiden ze: 'die is op zijn kamer met een verzorgster, hij was weer zo verdrietig'. Toen zei ze: 'kijk daar heb je d'r hoor' dan klaart hij ook op. Dan ga ik bij hem zitten. En dan zegt hij 'ik wil dood' en dat zegt hij heel vaak. Dan zeg ik: 'ik kan je helemaal nog niet missen hè, dat kan ik nog niet en je zoon ook niet. Want je zoon heeft ook al geen moeder meer', die was 49 toen ze overleed aan een ziekte. Ik zeg: 'en we kunnen je gewoon niet missen' en dan is het ineens van kom we gaan koffie drinken. Dan ziet hij het licht weer. En zo is het heel fijn. Ik ben ook altijd blij, gister kwam ik er ook aan en dan zit er ook zo'n man en die ziet mij al aankomen en dan begint hij te zwaaien en dan zegt hij: 'kijk G. een wie er aan komt'. Leuk he. Ik wil daar eigenlijk ook vrijwilligerswerk gaan doen, want ik heb eigenlijk.. Ik steun ook de Zonnebloem en heb ik een tijd geleden heb ik die eens opgebeld en ik zeg, toen was mijn man nog thuis, nee toen was hij al wel weg. En toen zeg ik: 'ik wil eigenlijk vrijwilligerswerk doen, want ik wil toch wel een doel hebben'. Ik voel me nog veel te goed om.. toen had ik de zonnebloem gebeld en toen zegt ze: 'hier is er ook een vrouw, een contactpersoon'. Dus die belde ik op. En ze zei: 'toevallig hebben we over twee weken vergadering'. Dus zij hebben een telefoonnummer opgeschreven en ze heeft me nooit meer teruggebeld. Toen dacht ik mijn man zit hier, ik kan beter hier. Dat is veel leuker. En het liefste bij hem dan. Koffie of thee inschenken, dat wil ik dan wel doen, want als het straks mooi weer

is ga ik zelf met hem naar het dorp hoor. Dat kan je zelf ook doen. Je mag hem meenemen. We hebben hem met de kerst bij mijn dochter gevierd in Beverwijk. Toen zat hij nog in Leusden, toen heeft mijn jongste dochter de dochter die in Amersfoort woonde die heeft hem opgehaald en weer thuis gebracht eerste Kerstdag. Hij herinnerde hier niets meer, moet je nagaan. Toen is hij mee geweest naar Beverwijk en dat vond hij zo fijn. Ik was twee weken geleden jarig op zondag toen hebben we hem ook opgehaald. Toen zei ik tegen hem: 'herinner je je nou helemaal niets meer hier?'. 'Ja' zegt hij 'ik herinner me toch nog wel wat'. Dus toen kwam dat weer een beetje terug. Dat ophalen, eerste paasdag gaan we hem ophalen dan is mijn kleindochter jarig. Ze viert het bij haar moeder, maar ze woont bij haar vader. Daarom zit ze ook hier op school. Ze zit op de Oostwende. Het is een hartstikke leuke meid, ze wordt 15 en dan viert ze bij haar moeder eerste paasdag. Ze is de tweede jarig en dan komen we allemaal en dan gaat hij ook mee, gezellig. Dat is leuk hè?!

Student: Dan ga ik nu de volgende vraag stellen. Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Ik denk over mijn kleinzoon een beetje. Met dat drugsgebruik. Dat vertel ik niet zo, terwijl ze het wel weet. Ik heb het wel verteld, maar ik ga er niet te diep op in eigenlijk. Niet misschien.. dat vind ik een beetje te emotioneel. Het is een schat van een jongen en ik vind het heel jammer dat het zo gegaan is en er zo uit is gekomen. En dat is wel jammer. Dat is ook een hele zorg. Hij zegt dat hij er vanaf is, maar ik geloof hem niet. Hij is juist in Amersfoort gaan wonen, hier de mensen waar hij mee dealde om die te ontlopen. Maar in Amersfoort woont zijn moeder en heeft verder niets in Amersfoort. De enigste contacten die hij hier had was dan die ook met drugs dealde. Wij dachten nou dan zit hij daar fijner. Het is gewoon niet zo want je denkt heel even er gebeurd nog eens wat met hem. Hij doet zulke rare dingen. Zijn vader woont hier achter en zijn vader heeft ontzettend veel voor hem gedaan en heeft nu even zijn handen van hem afgehouden. Want hij, ze hebben zelf hun dochter en ze hebben zelf samen nog een zoontje, hij met zijn nieuwe vrouw en dan is er nog een dochtertje van haar. Toen kwam er opeens zo'n dealer aan de deur bij hem. Die kreeg 3000euro van hem en hij bedonderde de zaak. Zet dingen te koop, daarom heeft zijn vader gezegd ik houd mijn handen van je af. Want hij gaat gewoon via internet of via marktplaats gaat hij dingen verkopen of dan zegt hij dat hij wat te koop heeft en dan gaat hij dat geld vangen en dan geeft hij een vals adres op. Erg is dat. Dat was laatst een keer met speelgoed. Dat vonden wij zo erg, dat is gewoon oplichterij. De laatste keer dat hij het gedaan had, kwam aan het licht, want toen had hij aan een man iets gekocht en toen had hij het adres opgegeven, een adres van zijn ouders die daar woonden toen ze nog getrouwd waren die ouders. Dat was in de.. straat. Dus hij denkt daar wonen wij niet meer, maar niet denken die man ging naar die straat en die zei die wonen hier niet. Maar die hebben het huis gekocht van zijn vader en die wisten precies waar zijn vader woonde. Dus die man ging daar naartoe. Toen kreeg zijn vader een man aan de telefoon. Hij heeft nu werk bij de pizza gedoe in het dorp. Maar hij heeft nog steeds geen geld, hij probeert bij mij ook te lenen. En hij heeft van mij ook weleens gestolen, dat heeft hij nooit bekend. Hij woonde toen samen met een meisje, was een schat van een meid. En toen was het weg en hij ontkende het steeds en toen hij naar die kliniek ging heeft hij het wel aan zijn vader bekend. Maar nooit een excuus aangeboden of nooit een keer zeggen van ik geef het mijn oma het geld terug. En dat is triest. Daarom moet ik alles ook verstoppen als hij komt. In wezen is het een hele lieve jongen, maar verknoeid door zijn moeder. Zijn vader was ook een keiharde, want die zei altijd van toen hij klein was als het hilde, ja een man mag niet huilen. Dat slaat nergens op, je haalt de emoties van dat kind gewoon weg. Dat is toch erg. Zo is dat kind zijn hele leven al, vooral door zijn moeder. Dat is heel heel zielig, maar goed. Ik zelf denk weleens die eindigt heel verkeerd echt waar, zoals hij doet. Hij verdient goed daar, dus wij denken dat hij gewoon

nog dealt. Want waarom heb je je geld zo op hij heeft een hele goedkope kamer. Maar ja dat geld opmaken heeft hij van zijn moeder, die heeft ook altijd tekort. Het is niet anders. Dat zou ik ook niet gauw aan anderen vertellen. Dat houd ik liever voor mezelf. Alhoewel je het soms weleens kwijt wilt. Ik vertel het ook weleens aan M. iets hoor. Maar niet tot in details. Dat is toch meer beschermen.

Student: Het volgende onderwerp is dan hulpverlening. Welke factoren speelden voor u een rol om de stap naar de hulpverlening niet te zetten of uit te stellen?

Burger: Nee ik ben wel toch naar de hulpverlening gegaan. Uitstellen dat doe je toch tot het laatste. Dat wil je gewoon niet. Je wilt je eigen proberen te redden. Op een gegeven moment krijg je allerlei klachten en dan denk je.. en je wilt je verhaal kwijt. Want ik kon met mijn man nooit wat bespreken. En weet je ik kon het met mijn oudste dochter in Beverwijk wel maar dat wou ik ook niet. Ik denk ja die heeft ook een eigen zorg, of zorgen niet want het gaat met haar goed en haar gezinnetje en het kind en een heel lief kind. Hij logeert heel vaak bij mij en is nu twaalf, maar het wordt wel minder hij wordt ouder hè. Hij zit ook op scouting en zo en gaat hij vaak met scouting weg. Hij zei wel tegen zijn moeder: 'ik weet precies hoe ik naar oma moet hoor met de trein'. Mijn dochter zegt: 'dat gebeurt niet, hij is twaalf'. Mijn dochter belde op 'je kleinzoon wilde een cadeautje voor oma kopen voor 20euro' toen zegt ze: 'zoon, dat wilt oma niet dat is veel te duur'. Ik zei: 'dat zou ik ook niet willen'. Ik vind dat gebaar al leuk. Toen had hij een hele leuke glazen kom en dan hebben ze tulpen helemaal in verwerkt. Zo leuk, hij kwam zo trots. Je mag hem nooit een kus geven dat is al heel lang zo. Jaren.. dan geeft hij wel een hand en hij is heel sociaal, maar zo wordt hij opgevoed. Als ik dan ook zie wat een verschil met mijn andere kleinkinderen. Dat is echt een sociaal iemand. Mijn dochter heeft altijd gezegd 'als je oma geen kus wilt geven dan geef je een hand' dat doet hij dan, maar dat deed hij in het begin: dan gaf hij een hand en dan keek hij zo van zich af, 'nee, je moet oma wel aankijken als je een hand geeft'. Dat is gewoon zo. Dat is leuk hè. Ja niet om nou op te scheppen erover, maar als ik dat zie dat dag en nacht verschil met mijn andere kleinkinderen, dat is zoveel verschil. Ik neem het die kinderen niet kwalijk. Mijn kleinkind wordt ook anders dat meisje dat heeft ook een hoop meegemaakt, een moeder met dan die man dan die man dan die. En wij waren zo blij dat ze bij haar vader ging. Want haar moeder, dat was dan ook de laatste relatie en toen waren we blij dat mijn kleinkind niet mee ging daar naartoe, want dat wilde ze trouwens ook niet. Ze zat op de Oostwende, dus ze is bij haar vader en sindsdien is het zo goed. Ik houd nog contact met haar, dat houd je toch. En ook wat betreft haar moeder, bij haar moeder zat ze maar te eten. Dat kind was zo dik en als je haar nu ziet hoe mooie slanke meid, echt waar. Het is gewoon een hele mooie meid. Ik heb van de week een foto van haar gehad. Dat vond ik zo leuk joh. Ze is heel lief. Ze wilt haar haar iedere keer stijlen, ze heeft mooi haar. Ze kwam er heel trots mee aan. Ze had het ingepakt. Ze is mijn enige kleindochter. Ik ben er heel trots op. En daarom waren we allemaal blij, mijn andere dochter ook, dat ze bij haar vader ging. En daar heeft ze ook regelmaat, daar wordt ze heel anders opgevoed. Maar goed, ik bedoel het is nou eenmaal zo. Ze gaat een keer in de twee weken naar haar moeder een weekend en dan is het altijd zo, volgende week is ze weer bij haar moeder, dan is het altijd dan gaan we altijd, dan wilt ze samen wat met oma. Dus dan gaan we altijd met z'n drieën even naar Nijkerk, Putten even winkelen. Afgelopen zaterdag gingen we even naar Putten. En dat vindt ze leuk en ze komt ook wel vaker ook uit school. En ze zit op vioolles. Ze is gauw jarig, maar ze wilt sparen voor een gitaar. En ze zit op vioolles dan, ja is leuk. Want we hadden een foto, die had ze op de mobiel van de juffrouw die haar les gaf en zij samen. En toen zei ze zaterdag zou mijn tante, want die werkt bij de Hema mijn dochter in Beverwijk die is al 30 jaar teamleidster en als ze mijn kleinzoon jarig is dan hebben ze ook altijd taart en daar hebben ze een foto op. En toen stuurde ze, vroeg ze zou tante dat willen doen op taart. Ja natuurlijk wilt ze dat doen. Dus ze heeft, mijn jongste dochter had

gisteravond gebeld om die taart en dan doen ze die foto erop. Leuk hè?!

Student: Wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening toch wel te zetten?

Burger: Dat ik echt voelde dat ik het eigenlijk wel nodig had. Het was echt, ik zat er echt onderuit. Ik was eerst bij, voordat M., zat ik bij J. daar ben ik ook een hele tijd geweest en dat was ook gesprekken ook over mijn jongste dochter, de relatie met haar. Toen M. dat weet ik nog dat was toen was net de diagnose Alzheimer bij mijn man en toen ben ik voor het eerst naar het Alzheimercafé geweest met mijn stiefzoon en mijn oudste dochter was mee. En toen hebben we voor het eerst het meegemaakt daar. En wij hadden dan contact met het Riagg, die kwam toen bij mijn man. Dus die kwam iedere keer en ik was daar ook en toen had hij M. was er en die had dan mij voorgesteld. Toen is M. bij mij gekomen. Ik heb een goede band. Dat is heel fijn. Nu wordt het ietsje anders want kijk het gaat natuurlijk hartstikke goed met mijn man. Nu is het zo van als ik haar wil even spreken of zo dan bellen we mekaar, dan bel ik even. Maar normaal maakten we dan altijd een afspraak voor de volgende keer weer, weet je wel. Nu doen we het gewoon, want verleden week toen kwam ik haar tegen en toen zei ze: 'ik bel je even volgende week'. Toen hebben we afgesproken. Dus ze is 2 weken geleden geweest voor het laatst. Maar af en toe vind ik het wel fijn hoor. Het gaat natuurlijk goed met mijn man dat wel, maar mijn problemen met mijn jongste dochter blijven er. En dan nog zorgen om mijn zus, dat is heel erg. Dat is vreselijk, dat was met de Oldtimers hadden ze een motorclub en hij had zo een Oldtimer dan, want hij had verschillende motoren. En dan waren ze een dagje, op zaterdag was dat, hadden ze een dag naar een museum zijn ze gegaan. En toen kwamen ze bij de Rottepolderplein en ze waren gewoon op van die secundaire wegen, niet de snelweg. En toen zei hij tegen een vriend die achter hem reed zei die 'nou ik vertrouw die motor niet'. Hij had al aan de koppeling zitten rommelen, hij was altijd heel precies hoor, zegt hij: 'ik ga de snelweg op dan kan ik in een stuk door'. Want de koppeling deugde gewoon niet. Die vriend reed achter hem en die dacht 'o wat ga je hard'. Op een gegeven moment begint hij te slingeren en er kwamen allemaal auto's aan en die vriend naar hem toe en riep hem nog, maar geen reactie. Hij heeft, ze hebben hem 3 kwartier nog gereanimeerd. Maar dat was erg op zaterdag. Mijn man was nog thuis. Het was op zaterdagavond en mijn dochter woont daar vlakbij bij mijn zus. Dus er was bij haar een politieagent gekomen en die had gezegd je moet even wat spullen inpakken want uw man heeft een ongeluk gehad. Dus zij gaat wat spullen inpakken, ze was toevallig.. en ze heeft een zoon, die was toevallig in Duitsland en die houdt van.. die was in de bossen, die kon ze niet bereiken. Die heeft ze op maandag pas bereikt. Toen pakte ze dingen in en toen kreeg die politieagent een telefoontje, hij is overleden. Toen zeiden ze: 'kunnen we iemand, u moet naar het ziekenhuis, kunnen we iemand bellen?'. Ja zegt ze 'mijn nicht', die woont achter. Dus die hebben ze gebeld en zo. Ze zeiden ook van je kan ook met onze auto meerijden. Maar mijn dochter is zo nuchter die zegt: 'ik rijd wel met mijn eigen auto'. Die zijn daarheen gegaan, maar mijn dochter heeft mijn stiefzoon gebeld en die zei: 'wil je even naar mama gaan en wil je het vertellen?'. Maar niet wetende dat mijn zus mij zelf had gebeld. Dus ik wist het. Dus mijn zus belde: 'mijn man is er niet meer, mijn man is er niet meer'. Ik schrok me naar, erg echt. Toen kwam mijn stiefzoon ook en ik zei: 'ja, ik weet het al'. Ik dacht laat ik mijn stiefzoon maar vertellen dat mijn zus hem voor was. Toen zeg ik tegen mijn stiefzoon ik pak mijn spullen in en ik blijf een nacht bij haar, want ik laat haar vannacht niet alleen. Wij waren daar om een uur of 8 bij mijn dochtershuis en hun waren in het ziekenhuis en het duurde zo lang. Dus ze waren 's avonds om half twaalf pas thuis bij mijn dochter. Toen op een gegeven moment gingen we naar haar huis 's avonds en ik blijf bij je tot morgen en mijn stiefzoon kwam me zondag weer ophalen met mijn man. Weet je toen had ze ook kalmeringstabletten gehad en ik zei: 'geef mij er ook nog maar een voor de nacht hoor'. Dan weet je dan komt het ergste dan kom je daar thuis, want haar man had nog gebeld dat hij

ietsje later thuis komt. Ze had zelf pizza gebakken dan kom je daar in de keuken bij haar en zie je dat bord staan. Het stond daar nog met zo'n vliegending, dat heeft ze er altijd omheen. Dan zie je die pizza en dat is triest hoor. Toen heb ik daar 's nachts geslapen en de volgende middag kwam mijn stiefzoon en mijn man me ophalen. En toen werd hij pas, zondag werden we opgehaald, maandags een week erna is hij pas begraven. Ik bedoel zij wilde alles rustig aan doen. Toen belde ze op maandag had ze contact met haar zoon, toen kreeg ze bereik. Ze wilde niet zeggen dat hij overleden was, want ze zegt dan schrikt hij helemaal, want hij was nog in Duitsland. Ze zei je vader heeft een ongeluk gehad maar doe maar rustig aan. Doe maar rustig aan, toen dacht hij: welk ziekenhuis ligt pap dan? 'Kom dan maar eerst naar huis'. Omdat zij al tegen hem zei doe maar rustig aan dacht hij: mijn vader is gewond, hij is niet dood. Toen kwam hij thuis bij zijn moeder.. dat moet verschrikkelijk geweest zijn. Je moet je ook niet laten claimen door je zus, want ze claimt je wel verschrikkelijk. Echt waar, ze eiste me helemaal op en ik had toen ook nog de zorg voor mijn man. Die ging wel twee maanden daarna naar Leusden, maar ze claimde me echt van 'kom je nou weer'. Mijn oudste dochter zei: 'mam ze claimt je wel, maar je kan ook wel bij mij komen een paar dagen, want je bent bij mij altijd welkom'. Dus ik wissel het af. Ik ben nu verleden week bij mijn zus geweest en nu ga ik de volgende keer naar mijn dochter. En dan om en om. Want ik heb allemaal verdriet en weet je en je hebt zelf ook nu is het gelukkig minder met het verdriet omdat het goed gaat, maar ik mis hem wel.. dat gemis. Zondagmorgen word ik wakker en ik begin te brullen als ik wakker word. Dan denk je aan je man en je had zo leuk nog met elkaar kunnen doen. Toen claimde ze mij heel erg en dat moet ik een beetje naast me neerleggen. We gaan nu lekker in Mei een midweek met z'n allen weg, op vakantie. Een midweek naar Marreveld. Daar gaan we al 4 jaar heen op de camping. Dat vind ik zo'n mooie camping. En dan gaan we, want mijn dochter had een bungalowtent gekocht, dus moest ze allemaal spullen voor kopen. Dus wij hadden een huisje al gereserveerd. En dan gaat mijn stiefzoon mee en de jongste dochter met haar dochter. Gaan we met zijn vieren in een huisje en toen zei mijn dochter in Beverwijk: 'mam ik heb zoveel nodig voor die stacaravan', allemaal bedden en zo weet je wel. Ze hebben een hele mooie stacaravan, nee tent, een tent. Het is net een bungalow, zo mooi tegenwoordig. Dus zegt ze: 'nou mam ik ga ook reserveren'. En nu staat ze toevallig naast ons, dus dat is gezellig. Dat vinden wij nog gezellig dat we samen nog, want mijn stiefzoon is ook alleen, dat doen we elk jaar eigenlijk. Dan ben je er even uit en verleden jaar hebben we het gedaan en toen hadden we samen een groot huis, toen was mijn man er nog bij. Nu is het de eerste keer zonder, maar aan de ene kant is het voor mij wel prettiger, want verleden jaar je moest.. je bent op vakantie maar de zorg van je man neem je mee. Je moest altijd overal voor zorgen en dat is nu niet.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te vragen?

Burger: Wanneer ik iemand zou aanraden?

Student: Ja

Burger: Als ik zie dat het niet goed gaat, dat kun je wel merken als het niet goed gaat met iemand. Ik heb het bij mijn zus ook gezegd 'jij moet hulp zoeken'. Ze zit er helemaal doorheen, maar dat wilt ze niet, daar is ze te eigenwijs voor. Toen haar man nog leefde, ze is altijd iemand die nooit kan ontspannen. En toen hebben wij weleens gezegd en haar man ook je moet gewoon hulp zoeken, maar dat wilt ze gewoon niet. Maar als iemand het niet wilt dan houdt het op. Maar ik kan het zo aan iemand zien. Wij hebben het toen tegen mijn jongste dochter ook gezegd, mijn dochter en stiefzoon en ik. 'Jij moet hulp zoeken want het is niet goed dat je van de ene relatie naar de ander gaat. Dat is gewoon niet goed dat deugd niet.' En nu zijn er een hele hoop dingen uitgekomen wat ook met vroeger te maken heeft.

Student: Speelde schaamte een rol bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Nee dat heb ik totaal niet. Wel in het begin vind je het wel een beetje van.. ja je moet even over een drempel heen, want dan denk je: wat kan je wel en niet vertellen. Maar je kunt eigenlijk alles vertellen, dat is gewoon zo.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?

Burger: Nou ja, J. die is toch ook van de Boei?

Student: De vraag wordt een beetje: zijn er dingen die u aangesproken hebben en die u mist bij de Boei?

Burger: Nee niets bij de Boei. Toen mijn man depressief was gingen wij naar de Riagg elke maand, maar dat was voor mijn man. Ook voor mij hoe ik er mee om moest gaan, dat moet je ook leren. Dat is best moeilijk hoor. Iedereen zegt altijd 'je bent een sterke vrouw'. Dat is mooi als ze dat zeggen, maar ik ben niet altijd sterk. Ze zien niet hoe je van binnen bent en dat word gauw gezegd. Als ik dan het verschil tussen mijn zus en mij zie dat is dag en nacht. Die is echt altijd negatief, ook toen haar man nog leefde. Die moet echt hulp hebben, echt waar. Maar goed, als ze niet wilt..

Student: Het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Burger: Via via.

Student: Via andere mensen..

Burger: In dit geval met M. het Alzheimercafé en ik weet niet precies hoe het gegaan is. Dat met J. weet ik niet meer, toen woonde wij nog in het andere huis.

Student: Hoe toegankelijk zijn de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Dat is heel belangrijk.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Vaak wel een luisterend oor en ook dat ze met je meedenken dat hun iets kunnen aanreiken waar je iets aan hebt. Het grootste is dat ik mijn verhaal kwijt kan. Omdat ik eigenlijk nooit met mijn man meer kon praten. En wat ik zeg: mijn dochter zegt ook altijd 'mam als er wat is dan bel je me toch?', maar dat wil je op een gegeven moment niet, dan ben je weleens verdrietig en dan wil je daar niet huilend aan de lijn staan. Ze zegt je kan me altijd bellen. Dat wil je ook weleens.

Student: Het laatste onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Iedereen bemoeit met elkaar of zoiets. Weet ik het. Beetje nieuwsgierig ook wel. Maar ik denk ook wel je kent elkaar allemaal wel een beetje. Dat vind ik ook wel weer zijn voordelen hebben. Want dat zegt mijn jongste dochter ook, die is nu naar Amersfoort gaan wonen. Die is blij dat ze daar woont omdat hier weten ze alles van mekaar. Dat vind ik echt niet erg. Als jij gewoon normaal leeft en je doet niemand kwaad dan laat ze maar wat weten. Mensen zoeken altijd wel iets om, hoe moet ik het zeggen, ze kunnen je ook weleens negatief een keer neerzetten. Als jij denkt: ik weet zeker dat ik het goed doe en dat ik niet een ander eigenlijk benadeel of zo. Ik ben gewoon tevreden. Maar ik heb niet de behoefte om met iedereen te delen. Het is wel zo, toen mijn man wegging toen sprak je met iedereen in de buurt. Ik heb verder.. laatst zegt ze ook weer: 'kom eens een avondje bij me'. Maar dan moeten ze gewoon tegen mij zeggen op die en die avond. Dat vind ik gewoon makkelijker. Het is wel altijd wel leuk hoor. Het is wel fijn dat ze het aanbieden. Ik ben niet zo iemand die van de één naar de ander gaat. Soms merk je aan de mensen dat ze het alleen maar beetje over, beetje over dingen gaat, wat helemaal geen belang heeft eigenlijk. Het gaat allemaal wel vaak over mensen. Dat heb je in de buurt wel hè, vind ik. Daarom ben ik niet zo. Ik ben wel toen ik hier kwam wonen ben ik naar beneden gegaan om kennis te maken en zo. Dat is leuk. En de vorige mevrouw die daar ook gewoond heeft ben ik ook geweest. Bij de andere burens ben ik ook geweest. Maar ik hoef niet de

deur plat te lopen bij iemand, daar houd ik helemaal niet van. Dat heb ik niet in me. Daarom zeg ik: 'ik wil gewoon vrijwilligerswerk gaan doen, dat vind ik veel nuttiger'. Dan ben je op visite, dat vind ik veel nuttiger. En ik vind het dan heel leuk, want ik heb 15 jaar in de thuiszorg gewerkt. In Friesland heb ik gewoond en daar heb ik ook in de thuiszorg gewerkt. En toen was.. toen heb ik nog vrijwilligerswerk gedaan in de Zilvermeeuw dat was.. dat is nu de Kajuit dan waar mijn man zit, maar dat was mij een beetje te zwaar omdat mijn man ziek was. En dan heb je die mensen er ook nog bij, maar nu werk je ook met die mensen maar je weet dat je man het ook heeft. Als ik daar ben ook hoor, ik schenk gewoon koffie en thee in, praatjes maken. Mijn man heeft altijd veel humor en dat zie je nu echt terug. Maar dat komt ook omdat zijn medicijnen, omdat hij zoveel slikte. Ik had een hele zak met plastic met zijn antidepressiva en lithium en daar kreeg hij wel 800mg per dag. Dus we kwamen in Leusden en het gesprek met die arts.. die schrok zo van die medicijnen allemaal die hij had, van die antidepressiva. In Leusden hebben ze die Lithium helemaal afgebouwd. Ik was wel een beetje bang dat hij dan weer in een depressie.. want daar had hij ook weer neigingen van 'ik wil dood' en toen heb ik de zuster gebeld en ik zeg houden jullie het wel in de gaten nu hij afgebouwd heeft, dat hij niet weer in een depressie komt. Dat houden we in de gaten en nu is hij helemaal af. Hij is weer de man die ik leerde kennen. Toen was hij super slank en toen die Lithium begon te gebruiken toen werd hij zo dik ineens, een buik joh. En dat is altijd zo gebleven, ook die Lithium en hij heeft afgebouwd en is super slank, 14 kg afgefallen in die maanden daarna. Maar nu is hij veel helderder dus die combinatie van die antidepressiva en dan die Alzheimer is waarschijnlijk is hij extra suf. En nu is hij.. hij is veel helderder en hij herkent iedereen. Toen hij er nog pas aan was wist hij niet meer wie wie was hoor, maar ook zijn humor.. Want ik heb gelachen want er is daar een man, het zijn allemaal stumpers.. Ik zeg tegen mijn man weleens: ze hebben allemaal dezelfde ziekte, ze zijn allemaal Alzheimer. Er zit ook een vrouwtje daar en die zit iedere keer tegen mij 'hee zuster, moet ik hier blijven zitten, wat moet ik nu doen?' het gaat alsmaar door. Op een gegeven moment zei ze tegen mij: 'Wil je me helpen?'. Wat denk je dat mijn man zei? 'Van de wallen naar de sloot' zegt hij zo. Dat is zijn humor hè?! Het is zijn humor, toen zei ze, ik zei: 'hij maakt een grapje hoor'. Ja zo is hij. Er staat ook een mannetje en die kan niet zitten maar ik weet dat hij het aan zijn rug heeft, dus die gaat iedere keer staan. En toen zei mijn man gister, toen stond hij weer, toen zegt mijn man: 'hij staat te bidden'. Zo was hij altijd, al die grapjes en dat zie ik nu weer terug. En dat is zo fijn. Dus dat heeft me wel goed gedaan dat hij die Lithium kwijt is. Zijn Alzheimer houdt hij. Hij weet als je bijvoorbeeld 's morgens.. of wat hij gegeten heeft weet hij al niet meer binnen een half uur. Het korte termijn is weg, maar hij is echt helder. En dat doet je goed hoor. We komen weleens, dan zit er een medebewoner en die zegt: 'nou nou jullie zijn wel verliefd', dan zeg ik: 'jij bent toch ook verliefd op je vrouw?'. Dat is wel lief hoor, als je weggaat ga je ook heel leuk weg. Ik heb in Leusden weleens, dan stond ik te janken in de gang hoor als ik wegging. Dat was echt moeilijk hoor en dat zal heus wel weer een keer komen dat hij verdrietig is, zoals zaterdag, dat hij huilt enzo. Hij beseft nu ook meer, nu die van die Lithium af is he?! En dat zeggen ze ook allemaal daar: het besef is er nu, hij heeft zijn hoofd nu. Hij zegt ook elke keer: 'het zit in mijn hoofd niet goed'. Hij is 68, hij was tamelijk jong. Maar goed, hij is er nog. Er zal ook een tijd komen dat hij me niet meer herkent. Daar moet je ook op voorbereiden, maar dat wil ik niet. Maar ik denk wel dat dat erg wordt. Als je eigen man je niet meer herkent dat lijkt me zo erg. Laat ik daar maar niet teveel bij stil staan. Je leeft nu, zo moet je het bekijken. Goed, zo is het niet bij iedereen. Bij mijn zus ook niet. Ik ben verleden week geweest en toen was ik nog boven en was zij al beneden en ik denk: dan zit ze weer alleen. Verleden week was, toen ik wegging, was ze 's middags uitgenodigd voor een verjaardag van een vrouw van .. die was jarig. Dus die kwam, die man en zei ze is morgen jarig kom je dan. 'Ja ik kom 's middags'. Ik ging weg

's morgens en toen zegt ze: 'ik geloof niet dat ik naar die verjaardag kan'. Ik zei: 'dat moet je nu juist wel doen, je bent nu even verdrietig maar het is nog geen middag'. En toen zei ik tegen mijn dochter, want ze komt ook bij mijn dochter op visite. Toen vroeg ik: 'is tante nog geweest?', 'Ja, ze is nog geweest naar de verjaardag'. Maar mijn dochter.. Ze wilt ook nergens meer heen. Vroeger gingen we elke maand naar Haarlem toe. Nee, hoe heet ze.. mijn zus en ik. Dat wilt ze al niet meer. Ze is bang dat ze iedere keer naar de wc moet. Laatst zegt ze tegen mij zullen we ook een keer.. jaren terug met mijn oudste dochter die had mij getrakteerd op een paar dagen naar Maastricht, toen hebben we samen in een hotel gezeten, gezellig in Maastricht. En toen zei ik tegen mijn zus zullen wij dat ook een keer doen. Nou ik zie het niet zitten, ze vraagt nu al: 'hoelang zitten we in de trein?'. En dan moet ze naar het toilet. Om de haverklap moet ze naar het toilet. Dat is echt moeilijk. Ik zie ons niet samen in een kamer hoor. Dat houd ik ook een beetje af. Maar laatst toen was ik een paar dagen bij mijn dochter en toen zei ze zullen wij een dagje naar Haarlem en toen zei ik: 'ja is goed'. Leuke stad. Dan verwen ik mijn dochter, dat vindt ze zo leuk. Want ze was aan het sparen. Ze krijgt volgend jaar een nieuwe keuken en dan gaat ze bij hoe heet die zaak.. een hele grote zaak.. Dille en Kamille eten. In Amersfoort is hij ook. Die heeft leuke servies en zo. Ze wilt een nieuw servies maar dan gewoon heel simpel een beetje gebroken wit of cremig en met niets er aan. Toen had ze wat meegenomen daar en ik zeg: 'nou dan krijg je die schaal van mij'. Toen zei ze: 'ja mam, ik durf haast niet meer met jou mee te gaan hoor, te winkelen want je geeft altijd wat'. Nou ik zeg: 'ik kan het doen en ik zeg ik geef het nu liever'. Ik heb heel wat gegeven maar op een gegeven moment moet je wel denken: kijk even uit, straks heb je niets meer. Dat valt mee, echt waar.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Die is, dat weet ik niet. Ik denk close, dat weet ik niet. Nee, want je hoort ook dingen denk je: oh moet dat nou. Zit een man op de afdeling en zijn vrouw komt ook iedere keer en die heeft geen contact met haar dochters en een zoon geloof ik. En dan moet die dochter komen als zij er niet is. Als je dat allemaal hoort en dat hoor je heel vaak ook hier, vind ik. Maar goed dat hoor je overal. Maar weet je dat is gewoon omdat het hier kleine gemeenschap is. Wat net zoals Beverwijk is groot, maar in Beverwijk heb je het misschien in een straat dat mensen met mekaar roddelen of iets. Maar ik heb nooit geen last hoor. Het ligt ook aan je zelf, echt waar. Geef jij jezelf of niet. Ik heb een aantal jaar in Friesland gewoond in een heel klein dorpje. Dat bestaat nu, geloof ik, nu nog uit 300 inwoners en ik heb nog steeds contact met die burens, die zouden eerst 2^e paasdag komen. Die man met zijn 3 zoons, de buurvrouw is toen overleden. En die laten jaren niets van zich horen en nu belde ze ineens. Ik zeg: 'kom maar lekker op bezoek hoor'. Nu komen ze met 3 zoons heeft hij, die zijn allemaal vrijgezel. Het is een heel apart gezin. Zijn hele aparte mensen. Maar daar heb ik ook dan gewoond, dus ik kwam ook ergens vreemd en toen kwam ik uit Beverwijk bij Friesland. Je moet jezelf geven en dat is helemaal in een vreemde provincie. In Friesland zijn de stug he?! Maar daar moet je je eigen echt zelf geven. Ik zat gewoon op de vrouwenvereniging toen. Als je dat niet doet.. het is niet dat de mensen naar je toe komen natuurlijk. Je moet zelf ook ondernemen. Ik woon hier met plezier. Ik heb wel ooit gezegd, maar dat zou ik nu niet doen, ooit heb ik gezegd: als ik alleen kwam te staan, dan ging ik weer naar beverwijk wonen, omdat ik daar geboren ben en getogen. Trekt me altijd nog Beverwijk, maar het is ook niet meer zoals vroeger. Het is ook veranderd allemaal daar, dus nee hoor, ik blijf gewoon lekker hier. Ik woon hier prima.

Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Ik denk het geloof. Dat ze de kerk aanvallen en zo. Jouw kerk is niet zwaar genoeg en ook op dingen. Want dat heb ik in het begin meegemaakt bij mijn schoonmoeder. Toen ik hier pas woonde wist ik niet: je mag op zondag niet doen. Ik kan me nog herinneren dat.. kijk daar trek ik mij niets van

aan. Ik was nog maar pas getrouwd en toen gingen wij mijn man en ik op zondag een eindje rijden. We reden door Soest en toen gingen we een ijsje eten in een ijssalon daar op zondag. Nergens vanaf wetende. Kom ik bij mijn schoonmoeder thee drinken: 'nou we hebben lekker een ijsje gegeten'. 'Een ijsje gekocht op zondag?' Ik denk wat is daar nou mis mee. 'Je mag geen geld uitgeven', maar ik ben zo iemand, ik denk na. Later denk ik durft u wat te zeggen dacht ik, ja dat dacht ik ik houd niet van mensen om terug te pakken. Dacht ik later, maar zij ging naar de markt zwart werken. Dan denk ik er staat in de Bijbel dat je belasting moet betalen. Kijk zo, maar daar kijk ik nu doorheen, echt waar. Ik ben wel lid van de kerk, maar ik ga niet naar de kerk. Ik kan geloven zonder kerk. Als je soms ook in de kerk hoort wat mensen elkaar aan doen, verhalen en dat mensen alleen maar zitten van kijken naar zo'n mutsje voor hun en dan gaan ze bellen voor het patroon de volgende dag. Dan denk ik waar heb je het over. Kijk de dominee komt hier ook op bezoek. Ik ben gelovig maar ik ga niet naar de kerk daar zie ik, ik weet niet. Ik zie het daar niet zitten. Ik voel me daar niet lekker.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Dat weet ik niet zo'n antwoord op, schaamte. Nee, dat heb ik ook nog nooit gevraagd. Nee dat zou ik nou niet weten.

Student: Heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon? Dat heeft u net al een beetje genoemd dat je op zondag niets koopt.

Burger: Ja en dan hoor je ook, ook zo erg, dan hoor je verhalen bij mijn schoonmoeder want die had een vriendin. Als mijn schoonmoeder jarig was dan kwamen de kinderen van die vriendin altijd op verjaardagen en dan kwamen wij ook altijd. En dan gingen daar ook verhalen rond van die waren zo streng in dingen, gingen wel op een camping daar waren ze zondags, die hadden een caravan ergens. Die kinderen van die vriendin dan en dan mijn man had hele verhitte discussie daarover. Benzine tanken dat doe je dan maar op zaterdag. Ja zegt mijn man 'waarom als ik op zondag benzine nodig heb en ik heb er niet aangedacht' en ook discussies over, dat vond ik zo zielig dat verhaal: 'dan mochten hun kinderen geen ijsje kopen op de camping, terwijl andere kinderen allemaal met een ijsje liepen mochten zij het niet'. Ik dacht dat gaat wel heel ver en daar houd ik niet zo van, die regels, want die regels stellen we in. Er staat helemaal niets in de Bijbel hoor, echt niet. Er staat helemaal niet dat je niet kopen mag op zondag, echt niet. Dus ik bedoel, daar heb ik, maar daar kijk ik doorheen. Ik ga gewoon mijn eigen gang en ik weet dat dat gewoon goed is. Daar gaat het toch om, als je maar voor jezelf weet dat het goed is. Mijn schoonmoeder was echt streng.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Nou, mijn dochter die woont dan in Beverwijk die vindt het erg streng.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het een centrale plek is?

Burger: Ik vind het goed.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet?

Burger: Nee dat denk ik niet. Dat komt misschien ook omdat ik zelf niet ga. Ik heb er heel moeite mee. Mijn ex-schoonzoon moet ook elke zondag naar de kerk. Ik denk dan zit je wel te discrimineren over andere mensen, over Turken, waar hij dan over praat. Hoe hij discrimineert, dat kan ik niet rijmen dat zulke mensen in de kerk zitten. Dat kan niet. Dat heeft zijn zoon ook overgenomen, dat nemen kinderen over. Mijn kleindochter had het ook, maar je kunt zien dat ze haar eigen weggaat. Die zegt, ik heb ook altijd tegen mijn kleindochter gezegd, er zijn ook goede moslims. Zij zegt het nu ook. En dat vind ik heel goed. Allemaal tegen die mensen aanschoppen. Ik denk overal zitten er kwade en goede mensen tussen. Je mag ze niet over een kam scheren. Dat kon je echt merken aan

mijn kleinzoon die nam dat altijd van zijn vader over. Mijn kleindochter had het ook maar die vind ik wel echt veranderen. Dat wordt echt een heel ander meisje en dat vind ik goed. Dan denk ik als je dan in de kerk zit.. daarom kan ik dat gewoon niet hebben om dan in een kerk te zitten als ik zulke mensen allemaal hoor. Dat kan ik gewoon niet rijmen.

Student: Dan was dat hem zo.

Doorgestreepte interviews met hulpverleningsinstanties

1. Interview met een hulpverleningsinstantie

SPV-er, man

Student: We willen u een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een half uur tot driekwartier voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat u uit de naam van de instelling en deze zullen wij vermelden. Gaat u daarmee akkoord?

Hulpverlener: Ja, daar ga ik mee akkoord.

Student: De eerste topic is sociale context. Wat merkt u van de hulp van de sociale context van cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: De hulp van de sociale context van de cliënten die ik krijg?

Student: Ja.

Hulpverlener: Dus je bedoelt eigenlijk een beetje mantelzorg?

Student: Ja, het netwerk wat om een cliënt heen staat.

Hulpverlener: Ik merk hier in het dorp dat dat (hulp van de sociale context, red.) wel behoorlijk groot is. Dit dorp is anders als andere plekken in Nederland. Ik werk ook in Maarn en in Maarsbergen in een huisartsenpraktijk. En ik werk in Amersfoort in de psychiatrie. En dan merk ik, dit is wel een gemeenschap, een besloten gemeenschap. Veel onderlinge samenhang en veel betrokkenheid van families met elkaar en die dan toch ook behoorlijk goed voor elkaar zorgen. Dan merk ik dat dat meer dan gemiddeld is als andere plekken in Nederland.

Student: En in hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloed wordt door deze sociale context?

Hulpverlener: Nou ja, deze sociale context is natuurlijk een positief punt, maar voor de andere kant: de sociale controle is ook heel erg groot. En dat is voor sommige mensen ook wel erg belemmerend. Die hebben zoiets van: iedereen weet van alles van elkaar en ze vinden van alles van elkaar. En er wordt dan ook behoorlijk over elkaar gepraat. En dat is qua privacy is dat.. soms nogal eens moeizaam. En mensen voelen zich in de gaten gehouden door anderen. Dus het heeft z'n voors hè, als je slecht bent dan word je opgevangen door je familie, door de kennissen, door de leden van de kerk hè, kerk.. grote invloed. Maar andere kant, mensen die van buitenaf komen, die moeten daar heel erg aan wennen. Die hebben zoiets van: ze houden me altijd overal in de gaten en ja, dat is belemmerend.

Student: Volgende vraag heeft u wel een beetje beantwoord. Wat zijn volgens u helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou ja, heb ik het net al een beetje over gehad hè? Ik bedoel als familieleden betrokkenheid met elkaar, dat ze zorgen voor elkaar. En ze willen ook allemaal dat het goed met hun naasten gaat. En nou ja, vanuit de kerk is dat natuurlijk ook zo. Barmhartigheid, saamhorigheid en dat je goed doet voor elkaar. Maar van de andere kant is dat soms ook té, dat iedereen zich met elkaar bemoeit. Dat ze allemaal naar elkaar kijken, wat die heeft, heeft de ander niet. En dat geeft dan weer afgunst en dat geeft weer concurrentie en competitie toestanden. Dus ja, dat zijn de voors en tegens van een sterke sociale context.

Student: Topic 2 is hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening toe gaan, omdat ze eerst proberen de problemen binnen de context op te lossen. Is dit volgens u zichtbaar in de praktijk en zo ja, hoe?

Hulpverlener: Ja, dat weet ik niet. Misschien was dat (laat naar de hulpverlening, red.) vroeger wel zo. De maatschappij is veranderd en ook hier in Bunschoten- Spakenburg is het toch ook allemaal wel met de tijd mee gegaan. Misschien iets langzamer dan in de rest van Nederland waar het allemaal

losser is in hoge normen en waarden en invloed van de kerk en alle instanties wat lossier is geworden. En wij hebben hier juist bij de huisartsenpraktijk, wat ik dan doe is POH GGZ. Praktijkondersteuner Huisartsen Geestelijke Gezondheidszorg. Oftewel, SPV. We hebben dit juist aangeboden, die eerste lijn, om laagdrempelig mensen hulp te bieden. Dat ze makkelijker, in een eerder stadium komen om hulp te vragen. Voordat het heel lang wordt uitgesteld en gaat escaleren.

Student: In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Loyaliteit.. nou dat is.. Nog een keer de vraag alsjeblieft.

Student: In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Nou positief of negatief hè. Loyaliteit.. ja god, er gebeurt hier wel eens wat het een en ander in het dorp en in de families en onder elkaar. Die saamhorigheid en niet 'de vuile was' buiten hangen is zeker wel een bepalende factor. Dat.. onder elkaar houden. En soms komen mensen dan uiteindelijk wel met hun verhaal over dingen die het daglicht niet kunnen verdragen, of toch bepaalde geheimen. En dan moeten ze dan toch ja.. aan geloven. Maar dat geeft zoveel stress en toestanden. Dat ze hier wel met hun verhaal komen, maar die loyaliteit die zie je er doorheen en dat benoemen ze ook wel van; dat is tussen ons en.. Maar goed, ik heb beroepsgeheim dus dat is inderdaad zo. Ik probeer ze daar dan ook altijd wel van te laten doordringen, dat ze hier veilig alles kunnen zeggen, hoe vreemd of hoe raar het ook is, dat ze hier altijd alles kwijt kunnen. Ja, dus loyaliteit ja.. dat is ook in negatieve zin hè. Dat ze bang zijn om openheid van zaken te geven.

Student: In hoeverre wordt de sociale context betrokken in de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou, ik krijg soms mensen hier met psychische problemen en dan blijkt toch in de thuissituatie zich het een en ander af te spelen. He, relatieproblematiek. En ik vraag vaak aan een cliënt of hij het volgende gesprek de partner mee te nemen. Om te horen hoe hij die de problemen ziet, wat eraan te doen is. Ook wel gezinnen met kinderen met problemen soms hè.. want mijn cliënten zijn kinderen vanaf een jaar of 8,9. Kinderen die faalangstig zijn op school en vastlopen. Tot ouderen van 80+. Ik heb ook wel mensen van 109 gehad. Dus ik kijk altijd wel verder dan de cliënt zelf en zijn eigen probleem, maar ook de sociale context of milieu. De interactie met wat er thuis allemaal speelt. Die betrek ik vaak, school bijvoorbeeld ook. Kinderen die daar gepest worden. In zo'n geval ja, betrek ik die sociale context er wel bij. Wel belangrijk om mensen, leden van het systeem er bij te betrekken, ja.

Student: Dan hebben we topic 3, dat is Bunschoten Spakenburg. Ziet u verschil in de beïnvloeding van de sociale context van mensen die van oorsprong uit Bunschoten Spakenburg komen en mensen die later in Bunschoten Spakenburg zijn komen wonen en zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Verschil in beïnvloeding, zei je dat?

Student: Ja, verschil in beïnvloeding van de sociale context.

Hulpverlener: Nou ja, ik vraag altijd wel van... Mijn eerste vraag hier is: 'ben je een rooie of ben je een blauwe?'. En dan kijken ze zo van: he, die snapt wat van het dorp. Je wordt met een rood hart geboren of met een blauw hart. En dat geeft wel een bepaalde openheid van he; hij snapt wel hoe het hier werkt. Maar mensen die van buiten komen, komen van buiten en die blijven altijd vreemd. En dat zeggen ze zelf ook hè, iemand die vanuit Rotterdam komt of Baarn zelfs en die hier trouwt met iemand uit het dorp.. die hier bij in komt wonen voelt zich over het algemeen een beetje een buitenstaander. En zo blijven ze ook altijd benaderd worden. Al hangt dat natuurlijk ook van de persoon zelf af. Hoe makkelijk je zelf mee wilt doen en wilt integreren in de cultuur. Of je mee wilt gaan. Maar goed, er is zeker wel een verschil tussen inheemse en export, haha.

Student: Ziet u daarin ook verschil in de beïnvloeding van de context?

Hulpverlener: Hoe bedoel je dat?

Student: Nou, of bijvoorbeeld het netwerk een andere rol speelt bij mensen die hier later zijn komen wonen.

Hulpverlener: Het netwerk van mensen die ergens anders vandaan komt... of dat dat anders is als het hier werkt?

Student: Ja.

Hulpverlener: Ja.. mensen die van elders komen en die hier dan in het dorp komen, die moeite hebben met zich aan te passen, die hoor je 25 jaar na dato echt zoiets van: dat ze het hier nog steeds niet naar hun zin hebben. Die missen bijvoorbeeld de anonimiteit van de grote stad waar je niet zo in de gaten wordt gehouden. Die dan ook zeggen van: straks als de kinderen groot zijn dan zit ik hier niet meer. Dat is wel een verschil in hoe ze die sociale context ervaren. En of ze het wel of niet prettig vinden. Als je niet hier in het dorp geboren bent en een goed leven wil gaan leiden, dan moet je daar toch een beetje in mee gaan. Anders dan heb je het moeilijk.

Student: Welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Schaamte.. ja, dat is zeker aanwezig. En dat heeft met name ook met die sociale controle te maken hier. Want er is relatief toch ook veel en meer alcohol en drugsproblematiek als in een andere plaats. Maar natuurlijk niet allemaal, zo zeg ik maar wat ik een beetje zie en hoor door de jaren heen. Kijk, dat is natuurlijk not done, dat hoort niet. Je hoort keihard te werken en naar de kerk te gaan en ja... die middelen dat gebeurt overal. Maar hier in het dorp zou je dat juist niet verwachten omdat ze hard werken en naar de kerk gaan en dan juist dit soort dingen, die horen daar niet bij. Maar dat gebeurt wel. Dus dat gaat allemaal achter het gordijn en onder de pet en ouders die dat van hun kind niet merken of desnoods wel merken, die schamen zich dood. Die willen het liefste allemaal hun vuile was binnen houden. Maar goed, je hebt hier dan wel... door de jaren heen is er een organisatie ontstaan 'moeders voor moeders'. Waarvan ze merkte; wij zijn niet de enige, er zijn ook lotgenoten. Dus het is wel gesignaleerd. En ja.. we hebben het nu natuurlijk over alcohol en drugs maar er zijn natuurlijk ook seksuele problemen. Incest, toestanden en dat soort zaken en ja dat natuurlijk nog wel een graadje erger. Of moeilijker.. ja er hangt nog meer een taboe omheen dan bij middelen. Dus dat merk je ook wel.

Student: Het is bekend dat er in Bunschoten Spakenburg veel familieondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Ik praat met name over de psychische problematiek. Je hebt natuurlijk werk en privé lopen door elkaar heen. En dat is niet altijd even handig. Broers die samen een bedrijf hebben en die dan met elkaar krijgen. Of de aangetrouwde familie, de koude kant of hoe het heet. Die dan niet met elkaar kunnen. Spanningen en toestanden. Die escaleerde, had invloed op het zakenleven. Op de bedrijfswereld. Ik heb wel mee gemaakt dat zaken daardoor.. dat er zulke conflicten en toestanden ontstonden dat het gewoon niet meer werkbaar was. Maar van de andere kant zie je als je ze het allemaal goed geregeld hebben en ze kennen elkaar als broers, als beste maatjes, dat het heel goed kan gaan. Dus ja, het heeft twee kanten. Ja, ieder nadeel heeft zijn voordeel.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Kenmerkende factoren die..

Student: Kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden.

Hulpverlener: Ik moet zeggen dat er wel veel sociale controle en bewogenheid is. Saamhorigheid. Dat mensen toch ook... de kerk heeft hier toch ook een hele grote invloed. Niet alleen de kerkgang, maar

ook elkaar ondersteunen. ~~Mensen die het moeilijk hebben~~, er zijn allerlei initiatieven vanuit de organisaties en kerken ontstaan die heel goed hulp bieden. Wat je in andere plaatsen niet zozeer hebt en dat is ook wel mooi om te zien.

Student: ~~Dan hebben we topic 4, dat is WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?~~

Hulpverlener: ~~Nou weetje, dat hebben ze dan participatiemaatschappij en ze moeten allemaal veel meer doen en de overheid moet teruggesteld worden en dat moeten mensen allemaal doen voor elkaar en eigenlijk is dat hier minder aan de orde als in de rest van Nederland, omdat dat hier eigenlijk al wel gebeurt. Omdat dat hier eigenlijk al wel aanwezig was. Dat mensen toch ook een behoorlijke saamhorigheid hebben. Ook als je hier bij een kerk hoort, ons kent ons. Ze helpen elkaar allemaal wel een beetje. Over het algemeen... dit is nationaal ingesteld maar dit was hier eigenlijk altijd al wel aanwezig. Wil niet zeggen dat het hier overbodig is, maar het wordt gewoon al veel gedaan.~~

Student: ~~En de laatste topic is groep of groepsprocessen. In een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten en hoe uiten deze zich?~~

Hulpverlener: ~~Verwachtingspatronen hier is natuurlijk hard werken. Zoals ze wel eens zeggen: niet lullen maar poetsen. Dat is van vader op zoon en generaties aan elkaar doorgegeven. Dat is ook een beetje de cultuur van het dorp. Dat is natuurlijk ook van; hard werken, goed zorgen dat je de boel op orde hebt in je huis en in je omgeving. Ja.. er wordt toch ook verwacht dat je een beetje mee gaat in de waarden en normen van het dorp. Christelijke cultuur is nog steeds wel aanwezig. Al wordt dat ook wel wat minder.. minder strak en star opgelegd aan de jeugd. Die hebben ook zoiets van, die worden daar ook wat losser in. Maar het is zeker nog wel aanwezig, dat die verwachtingen er liggen en dat is nog zeker niet helemaal weg hier. Hoewel mensen daar soms wel moeite mee hebben, maar dat het er over het algemeen een beetje bij hoort.~~

Student: ~~Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces?~~

Hulpverlener: ~~Groepsdruk.. ja, je moet wel een beetje mee doen hier in het dorp, zoals het hoort. En als je beetje anders bent ja.. dan hoor je er niet zo bij. Dan wordt je toch een beetje nagekeken. Er wordt hier in het dorp toch ook wel behoorlijk over elkaar gepraat. Niet altijd openlijk en direct, ook achter de rug om en mensen merken dat ook van elkaar dus ze kijken ook wel uit om een beetje buiten de pas te lopen. Dat is wel een punt hier, ja.~~

Student: ~~Merkt u ook dat dat invloed heeft op het proces van hulp vragen of op het hulpverleningsproces zelf?~~

Hulpverlener: ~~Nou soms schamen mensen zich ervoor dat ze andere normen hebben. Dan ja.. dat je dan uitgestoten wordt is misschien een groot woord maar het is wel heel moeilijk om hierover te spreken. Sommige mensen vinden het ook wel moeilijk om hier in de wachtkamer te gaan zitten. Want als ik iemand uit de wachtkamer haal, dan is dat niet voor zweetvoeten. Dus dan is het ook vaak dat ze dan buiten op het bankje blijven zitten en dat ik hen dan van buiten haal. Dus het ligt wel gevoelig, ja.~~

2. Interview met hulpverleningsinstantie

Maatschappelijk werkster, vrouw

Student: We willen je een aantal vragen stellen we rekenen ongeveer een half uur voor dit interview we zullen alles opnemen om dit vervolgens op een cd-rom in te leveren. Daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat je uit naam van de instelling deze zullen wij vermelden. Ga je hiermee akkoord?

Hulpverlener: Ik ga ermee akkoord.

Student: Dan hebben we topic één. Dat is: sociale context. Wat merkt u van hulp van de sociale context van de cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: In de hulpverlening..

Student: Ja, wat u in uw werk merkt.

Hulpverlener: Wat ik merk is dat mensen van harte bereid zijn om zeg maar als je cliënten begeleid met ze mee willen komen. En dat zie ik als hulp. Dat zeg maar de echtgenoot mee komt, of wie dan ook van de familie, best mee wilt komen als er tijd is, dat is dan wel een andere factor.

Student: Wat we vergeten zijn te vermelden is dat ik eigenlijk steeds vragen stel en in dit interview u antwoord geeft. Dus ik ga er niet op door vragen.

Hulpverlener: Dat hoeft ook niet hoor.

Student: Oké, dat u dat even weet.

Hulpverlener: Goed.

Student: In hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloed wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Ik denk dat best wel beïnvloed wordt door de sociale context. In de zin van bijvoorbeeld als je het hebt over mantelzorgers, mensen best wel overbelast zijn. En dat ze dus graag mensen uit hun sociale context willen helpen. En moeite hebben om grenzen aan te geven. Dat komt best wel veel voor. Dan wordt de problematiek eigenlijk te zwaar en dat heeft effect op de relatie, eigen huishouden zal ik maar zeggen. Onder andere hè, dan noem ik alleen dit eventjes.

Student: Wat zijn volgens u helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context?

Hulpverlener: Helpende of belemmerende factoren van de hulp in de sociale context.. Kun je dat iets nader toelichten?

Student: Ervan uitgaande dat de context helpt bij een cliënt en dat zeg maar: wat helpt als de context helpt bij de cliënt. Wat is een beetje belemmerend?

Hulpverlener: Wat belemmerend is, is denk ik een oordeel. Als de context een oordeel heeft over de actie die een cliënt neemt. Bijvoorbeeld iemand wilt.. heeft langdurig relatieproblemen en dat diegene dus de stap naar echtscheiding niet gaat zetten in eerste instantie omdat de context daarop tegen is. Dan blijft iemand weer een jaar in die situatie. Terwijl het veel beter was geweest voor de hele context, voor het hele systeem, voor het echtpaar en het gezin dat er eerder hulp was gekomen of dat het oordeel er niet was. Dus dat er meer acceptatie is over wat iemand zelf mag weten, wat hij doet.

Student: Heeft u ook helpende factoren, dingen die wel helpen?

Hulpverlener: Dingen die helpen zijn ondersteuning, als je dus (ik noem maar even echtscheiding, maar het kan van alles zijn) wat helpend ook is, als meer mensen op de hoogte zijn. Als er bijvoorbeeld sprake is van drugsgebruik, dat je niet veroordeeld wordt omdat je kind drugs gebruikt. Maar dat je ondersteund wordt dat zou fijn zijn en dat is helpend. Dat je eens even kan komen met je ellende of dat mensen zeggen: hij was daar of zij was daar. Wat kunnen wij dan doen? Dat is helpend. Maar dat moet nog wel wat meer gestimuleerd worden.

Student: Topic twee: hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een

dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan, omdat ze eerst proberen hun problemen binnen de context op te lossen. Is het volgens u zichtbaar in de praktijk? Zo ja, hoe?

Hulpverlener: Dat is in de opvoeding zichtbaar en in relatieproblematiek, in schulden, bij burenruzies, is dat genoeg?

Student: Ja. Hoe ziet u dat zeg maar in de praktijk terug?

Hulpverlener: Hoe zie ik dat terug.. Bijvoorbeeld met relatie-escalaties. Dat mensen te laat aan de bel trekken. In het begin dat de relatie minder goed loopt dan kunnen ze nog geholpen worden. Nu is het zover al kapot gemaakt en al zover uit elkaar gegroeid en er is zoveel gezegd en gedaan dat die relatie niet meer goed kan komen. Soms als het heel erg is gegaan, meestal is het dan toch te laat. Met schulden idem dito, mensen komen niet uit de papieren en die verzamelen de papieren en de schulden dus ook en dan is het een uithuiszetting, terwijl drie maanden eerder gekomen dan was er niets aan de hand. Het verzwaart de hulpverlening en het verzwaart de problematiek van mensen en van hun netwerk. Er moeten zoveel mensen bij betrokken worden om de boel weer op de rit te krijgen. Dat is met verslaving ook zo, mensen houden verslaving in stand doordat ze soms zelfs de alcohol kopen voor die persoon en ook omdat ze het moeilijk vinden om het bespreekbaar te maken. En heel veel ouders willen bijvoorbeeld niet dat hun kinderen verslaafd zijn, dus die doen een beetje mee van: ze zijn niet verslaafd, het valt best mee. Dus die maken eerder ruzie met diegene die zeggen: 'joh er is iets met je kind aan de hand' als dat ze zeggen: 'bedankt dat je het gezegd hebt, ik ga er wat mee doen'. Is dat een antwoord op je vraag?

Student: Ja zeker. In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: De stap niet zetten of wel zetten?

Student: Kan allebei.

Hulpverlener: Loyaliteit, ja wat versta je daaronder? Gister had ik een meneer hier, die werkt als diaken bij een kerk. Die hoort zeer regelmatig in de week dat er bij de burens geschreeuw en gedoe is, maar doet daar niets mee. Of juist niet, of angst. Hij wilt zich niet bemoeien met de burens. Dus omdat hij er toevallig was gisteren kan je handvatten geven hoe je dat kunt gaan oppakken. Hij weet dat niet. Dat zijn dingen die ernstig zijn. En ook heel jammer.

Student: En bijvoorbeeld loyaliteit naar gezinsleden toe?

Hulpverlener: Mensen schamen zich ook. Kinderen zullen sowieso niet zomaar iets zeggen over hun ouders als er elke dag ruzie is en die zijn zeer loyaal. En offeren zichzelf dan ook nog eens een klein beetje op. Even denken hoor. Het is een beetje dubbel denk ik. Zijn loyaal en dan heb je het over parentificatie en je hebt het over... dat is niet zo een makkelijke vraag om te beantwoorden. Mensen gaan maar zo niet aan de bel trekken. We hebben niet voor niets hier van Victas van verslavingszorg hulp aan naaste van verslaafden. Voordat mensen daarheen gaan alleen al, moeten ze al erkend hebben dat er een verslaving is, dan moet er iemand al hulp gekregen hebben dat duurt soms zo ontzettend lang. En dan stappen ze eerder in: verslaafd aan de probleemmaker, verslaafd aan... voordat er iets gaat gebeuren. Of dat loyaliteit is of gebrek aan assertiviteit, ik weet het niet zo. Angst voor de confrontatie, noem maar op. Co-dependentie, heeft er ook allemaal mee te maken. Wat is loyaliteit... dat kan van alles zijn. En het is ook soms zo, loyaal naar de kerk zou je soms nog wat van kunnen zeggen. Als je gelovig bent dan ga je niet naar de hulpverlening, dan ga je dat in het geloof zoeken. Dat gebeurt ook wel. Terwijl dat beide helpend is. Is dat antwoord op je vraag?

Student: Ja, voor mij wel. Volgende vraag: in hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Zoveel mogelijk, daar waar kan worden ze erbij betrokken (sociale context, red.). Daar

~~waar kan, we vragen altijd kan die mee, kan die mee.~~ Als er een kind komt, dan komt in ieder geval de vader of moeder mee of allebei. Ze worden erbij betrokken. ~~Zoveel mogelijk.~~

~~Student: Topic drie: Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in de beïnvloeding van de sociale context tussen cliënten die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen? Zo ja, welk verschil?~~

Hulpverlener: Ik denk dat als mensen hier van oorsprong vandaan komen, die hebben hier vaak veel familie. Die worden ook nog wel gedragen door hun familie en ook wel beoordeeld door familie. ~~Dus dat gaat ook voor beide op.~~ Maar de sociale controle is wel groot. Als je niet uit Bunschoten komt heb je er wat minder mee te maken, maar je staat ook een beetje meer op jezelf.

~~Student: Welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?~~

Hulpverlener: Ik denk dat dat ook best wel aanwezig is, schaamte. Want je hoeft geen hulpverlening te vragen, als dan blijkt dat je het dan niet zelf kan.. dan is er wel sprake van schaamte denk ik. En omdat er ook nog, maakt niet uit welke problematiek, bij alle problematiek speelt het. Nou is het wel zo dat echtscheiding komt wat meer voor, het is landelijk natuurlijk ook. Dus dat wordt.. als je problemen hebt in je relatie, nou dan kun je wel gauw komen. Maar goed, kijk.. ik ga nu ook weer naar een echtpaar toe die relatieproblemen hebben. Die komen hier niet want die schamen zich om hier te komen. Soms hebben ze, omdat ze hier ouders hebben wonen, weleens familie langslopen. Door de gangen heen, dus dan willen ze niet. Dat is dan ook geen probleem, want we gaan natuurlijk ook op huisbezoek. Maar dat is wel vanwege de schaamte, niet vanwege dat ze hier niet kunnen komen (huisbezoek, red.).

~~Student: Het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familieondernemingen zijn, welk gevolg heeft dit volgens u voor de hulpverlening?~~

Hulpverlener: ~~Wat een gevolg kan zijn,~~ als een bedrijf failliet gaat, daar zitten dus veel mensen van een familie in. En die hebben daar dus allemaal mee te maken. Dus kunnen allemaal in de schulden terecht komen. Allemaal in de WW. Geen WW maar bijstand. Dat heeft wel gevolgen. Dus dat is wel wat groter dan gemiddeld als er nog mensen niet in een familiebedrijf werken. Omdat het best vaak voorkomt. Maar goed de andere kant ervan is, dat is ook dat familieleden elkaar onderling ook ontzettend helpen met geld. Dus als een zoon een bedrijf heeft en er komen problemen van dan is er altijd wel een familielid, of een vader of wie dan ook van de familie die eerst dat gaat betalen. Dat is best soms wel veel geld. En het heeft natuurlijk ook wel te maken met families. Die familie hoort daarbij, dat is die vishandel, dat is die vishandel. De ene is daar beter bekend, de ander minder. Dus dat heeft ook nog wel effect. En de concurrentie en de samenwerking, want het is ook wel een grote groep laat ik maar zeggen alle visboeren bij elkaar. Het is erg in beweging zullen we maar zeggen.

~~Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?~~

Hulpverlener: Ik denk toch dat, als je dat tenminste bedoelt, een Bunschotenaar is een Bunschotenaar. Spakenburger een Spakenburger maakt niet uit. Ze horen wel bij elkaar. Aan de ene kant.. ja wat zal ik zeggen.. Het gaat ook wel weer twee kanten op denk ik. Soms staan ze totaal achter de hulpverlening 'tuurlijk doe je dat', dat is gewoon logisch bijna en tegelijkertijd is er ook weer een hele andere groep die vindt dat helemaal niet logisch, dat doe je helemaal niet dat is helemaal niet nodig, want je bent zelf sterk genoeg, dat is niet nodig. Dan is het weer een zwakte. Dus ik weet niet of dat nou kenmerkend is voor dit dorp of sowieso voor mensen, dat weet ik eigenlijk niet. Als ik zie welke mensen binnenkomen dat is ook van alle rangen en standen. Is dat een beetje het antwoord? Kenmerkende factoren.. Ik denk wel dat de kerk ook wel van invloed is. We hebben natuurlijk wel heel veel kerken, mensen die vallen ook wel terug op de kerk. ~~Dat is ook wel~~

heel fijn. Ook vanwege de diaconie, die staat er hartstikke goed bij. Dan hebben we natuurlijk ook nog het steunfonds, als mensen in het dorp niet bij een kerk horen dan kunnen ze geld eventueel krijgen of een lening. ~~Dat wordt gefinancierd door de kerken en eerst had de gemeente daar ook een aandeel in, maar door de bezuinigingen niet meer. Wat ook wel een factor is misschien: kinderen krijgen natuurlijk scholing door heel veel mensen die ook uit Bunschoten komen. Dus ook een bepaalde opvoeding van thuis en van school, is een beetje hetzelfde. Dus het werkt soms tegen en soms mee. Maar ze blijven wel in hetzelfde stramien zitten. Soms heb je weleens het idee van: het zou fijn zijn als ze ook iets anders meekrijgen, dat daar een vers idee in komt.~~ En de leerkrachten die hebben natuurlijk ook weer te maken met de families. Het kan ook zijn 'oh die komt uit die familie'. Dus heerst er ook een stigma, bijvoorbeeld met pesten, ~~dat verbaasd met nog steeds weer.~~ Dat pesten ook best wel lang aanhoudt. Het kan zomaar een paar jaar zijn ~~en dan denk ik van: of mensen zijn eraan gewend geraakt of ze denken het valt wel mee of..~~ Dan denk ik als iemand uit van mijn apart uit Den Bosch komt en die geeft les die kan denken: 'wat krijgen we nou'. Die heeft niets met een familie of wie dan ook te maken. Mogelijk dat dat ook wel meespeelt. Er is weleens onderzoek geweest in Bunschoten op basisscholen en daar is ook in meegenomen zou het ook goed kunnen zijn dat er niet zoveel leerkrachten uit het dorp zelf komen, maar echt vers bloed.

Student: Interessant in ieder geval.

Hulpverlener: Ja dat is ook een mooi onderzoek, aan te bevelen.

Student: Topic vier: WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger, waarbij het netwerk van de cliënt actief ingezet wordt. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Mijn opvatting is: dat zou ik helemaal, helemaal fijn vinden dat dat gaat gebeuren en ik denk ook dat waar mogelijk ook al wel gedaan wordt. Alleen nu in deze nieuwe tijd is dat je als hulpverlener veel minder gaat doen, maar vraagt: 'is er iemand in je omgeving die je kan helpen of die mee kan helpen?' Om weet ik veel, iets op te lossen of met je mee kan gaan naar een of andere instelling of even kan bellen of samen. Weet je wel, dat je veel meer terugverwijst naar: probeer het eerst zelf en dan als het echt niet lukt wij. En kijk we hebben nu natuurlijk 'het Lingt' zijn jullie daar ook al geweest?

Student: Ja

Hulpverlener: Dat is dus ook al een andere manier wat er nu plaatsvindt. Wij doen hier nu veel meer de enkelvoudige problematiek, dus dan wordt het al weer anders. Dan zijn mensen nog niet zo, dat moet er nog even in gaan komen. Als er sprake is van enkelvoudige problematiek dan zijn mensen nog niet zo heel diep in de ellende en dat helpt ze dat ze ook sneller weer dingen even kunnen oppakken. Dus ik denk dat het wel een mooie aanzet is van hieruit als wij daar dus in ondersteunen. Dus dat ze het gewoon zelf op kunnen lossen. En dan heb je ook kans dat er dus minder door hoeft naar 'de Lingt' want mensen komen best laat bij de hulp. Is dat genoeg geantwoord? Ik denk wel dat het wel misschien wel tien jaar gaat duren of vijftien jaar, voordat het echt gesetteld is, zo een omslag in denken. En tegelijkertijd denk ik ook dat het ook wel past bij Bunschoten. En dat mensen dat ook al heel veel zelf willen doen, niet doen, maar wel willen doen. Een stukje zelfstandigheid dat ze al hebben heel erg. De valkuil is dus dat ze toch weer te laat komen. Dus het is een beetje een hele rare beweging die nog vorm moet krijgen. Een beetje dubbel want aan de ene kant krijgen ze de boodschap: 'je moet het zelf redden' en aan de andere kant krijgen ze de boodschap: 'je moet eerder komen.'

Student: Dat is tegenstrijdig.

Hulpverlener: Ja, dat is wel tegenstrijdig. Dus daar zitten we eigenlijk in te kijken.

Student: Topic vijf: groep. In een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uitten in een bepaald verwachtingspatroon. Welk verwachtingspatroon ziet u terugkomen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: Binnen een groep. En een groep bedoel je dan?

Student: Een groep kan de sociale context zijn of bijvoorbeeld het gezin of familie, de buurt, de hele gemeenschap. Welke verwachtingspatronen u ziet terug komen.

Hulpverlener: ~~Werk~~, dat je in het weekend feest viert, doordeweeks werkt, ~~bedoel je dat soort dingen?~~ Dat je naar de kerk gaat, dat je ~~even denken..~~ eigenlijk dat je nergens last van hebt. ~~Dat je flink bent en doorgaat.~~ Dat is de grootste ongeschreven regel. En gevoelens die heb je wel, maar daar doe je niet teveel mee. Hart op de tong, dat is het beste, want dan weet iedereen waar ze aan toe zijn. ~~En verwachtingspatronen even kijken.. klopt dat een beetje met de rest van de vraag..~~ lang doorgaan en te lang doorgaan, flink zijn en ze zijn ook flink en ze kunnen ook veel aan. ~~Dat is gewoon zo.~~ Het zijn geen piepers. En ook vaak hoopvol. ~~Het is ook wel:~~ het komt wel goed. Dat maakt ook denk ik dat het lang duurt voor mensen komen.

Student: Dan heb ik de laatste vraag: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft het volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces?

Hulpverlener: Dat is best een hele lastige vraag. Als ik kijk naar cliënten, ~~die bijvoorbeeld~~ waarbij ruzie is bij het hele gezin, volwassen kinderen. Dan kan het best zo zijn dat de ene die moeite heeft zeg maar met iets wat er in een gezin gebeurt, pech heeft. ~~Omdat de rest van het gezin die vinden het allemaal wel goed.~~ Dan werkt het niet. Dan kan je soms het gezin uitnodigen met zijn allen. Dan kun je dat uitleggen, maar soms hebben ze zoiets van: we komen niet. Dan wordt die ene opgeofferd aan de groep, zo doen wij het en dit is de bedoeling en daar heb je je naar te voegen en anders lig je eruit. ~~En dat heeft inderdaad invloed op het hulpverleningsproces van de cliënt.~~ Aan de ene kant ook goed, want die gaat dan wel leren hoe ga ik als individu hier bestand tegen zijn. ~~En dichtbij zichzelf proberen te blijven zal ik maar zeggen.~~ En minder afhankelijk van de groep en wat de groep wilt. ~~Wat soms niet kan en niet past bij hem en soms loopt iemand al voor op de groep in de ontwikkeling.~~ Emotionele ontwikkeling of wat dan ook en dat is soms dus ook verdrietig. Maar dan blijkt het ook wel weer dat je je eigen weg moet volgen want de groep is niet altijd perse gunstig voor je.

Student: Dat waren onze vragen.

3. Interview met hulpverleningsinstantie

Opvoedondersteuner, vrouw

Student: We willen een aantal vragen stellen en we rekenen ongeveer een half uur tot driekwartier voor een interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat u uit de naam van de instelling en deze zullen wij vermelden. Wilt u daarmee akkoord gaan?

Hulpverlener: Ja.

Student: Nou, dan begin ik met de eerste vraag. De eerste topic is sociale context. Wat merk je van de hulp van de sociale context van de cliënten binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Kun je hem een beetje toelichten?

Student: Ja.

Hulpverlener: Want ik begrijp hem niet helemaal.

Student: Binnen de hulpverlening.. zeg maar, iedere cliënt heeft natuurlijk een sociale context. Nu helpt die context vaak in de problematiek. In hoeverre merk je daar wat van binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Binnen de hulpverlening?

Student: Ja, dus als mensen zich bij jou aanmelden.

Hulpverlener: Oh zo ja, oké. Of er wel of niet een sociale context is.. netwerk. Bedoel je dat?

Student: Ja.. netwerk, context.

Hulpverlener: Oh ja, dat is in mijn hoofd herkenbaarder. Het heeft een belangrijke rol, netwerk. Ik werk dan als opvoedondersteuner. Dus als gezinsbegeleider bij de mensen thuis. En daar kom ik wel ouders tegen die dat netwerk niet hebben of in ieder geval weinig mensen waar ze bij terecht kunnen en dat heeft wel invloed. Als dat is wat jullie bedoelen.

Student: Ja.

Hulpverlener: Nou er was.. ik heb bijvoorbeeld één moeder begeleid van een jongetje van drie. Die kwam uit Utrecht hier naar toe. Nou, bijna geen netwerk. Één vriendin, wat haar vriendin werd tijdens de Riagg-groep. Maar vanuit haar zelf had ze dus helemaal geen netwerk en dat isoleerde haar heel erg. (cliënte uit Utrecht, red.) Was niet makkelijk om daar iets in te doen. Om ervoor te zorgen dat ze dus wel meer mensen om haar heen verzamelden waarbij ze terecht kon. Nu is het wel zo dat nu hij naar school gaat, zorgt zij ervoor dat zij bij alle activiteiten op school aanwezig is. Ze is dus hulpmoeder. En dat maakt dat zij contact krijgt met andere moeders. En daar zijn wel contacten door ontstaan. Nu heeft ze wel een wat breder netwerk. Maar.. nou ik heb eigenlijk de gezinnen die ik al een tijdje begeleid nu dat het geen issue is. Dat er wel een groot netwerk is. Ik denk juist bij de Spakenburgers, want dit was een Utrechts gezin maar bij de Spakenburgse gezinnen dat het netwerk er wel is. Ik zie dat als ik dan terug kijk naar Spakenburgers dat er wel wat schaamte is. Dus dat ze bijvoorbeeld bij mij wel hun verhaal durven doen als het om problemen in de opvoeding gaat, maar dat ze dat in de familie niet durven te doen omdat ze dan bang zijn voor oordelen. Ze durven zich niet zo makkelijk kwetsbaar op te stellen. Terwijl dat vangnet er dan wel is, meer praktisch gezien. Maar ook wel praktische tips van hoe, maar als het wat dieper gaat.. dan wordt het lastiger. Maar dat is meer als het netwerk er is en hoe dat dan is hier in Bunschoten. Dat dat ja.. het is ook een soort norm hè. Dat die familiebanden hier heel sterk zijn en dat dóe je. Dat is er nou eenmaal en daar heb je het mee te doen. En dat negeer je niet, want dat is onze cultuur en dat wordt ook echt gekoesterd. Er is ook wel sociale druk. Dat ze het gevoel hebben dat ze.. maar dat zijn natuurlijk subjectieve belevingen die ik van ouders hoor he. Nou ze moeten.. ze hebben wel het gevoel dat ze het wel goed moeten doen. Ten opzichte van hun ouders, hun moeder, zussen. Er is wel wat druk ja.

Student: Volgende vraag die gaat daar een beetje op verder. In hoeverre denk je dat de problematiek beïnvloedt wordt door de sociale context, netwerk?

Hulpverlener: Nou, ik heb nu bijvoorbeeld een kindje die is twee. En die is ook echt wel wat anders dan andere kinderen van twee, dan een gemiddeld kindje van twee. En zij hoort vanuit haar omgeving van: 'ja, zeur niet, hij doet het toch goed, hij praat misschien nog niet, maar nouja...'. Het wordt gebagatelliseerd wat zij als moeder ervaart, waar zij tegen aan loopt. (haar gevoelens, red.). Dus zij kan met haar onzekerheden niet goed terecht bij haar familie, omdat ze te horen krijgt: 'stel je niet aan, komt wel goed'. Ik denk ook wel dat.. misschien kan ik wel zeggen hier in Bunschoten bepaalde dingen ook ontkend worden. Bepaalde problemen, afwijkingen, kindje die zich anders gedraagt dan anderen. Dan wordt dat niet altijd met open armen ontvangen. Toch wel van nou; niet zeuren, gewoon doorgaan.

Student: Stukje mentaliteit?

Hulpverlener: Ja. Dus dat heeft wel een negatieve invloed. Op het gevoel als moeder dan op dat moment. Zij zei ook van: 'nou ik zeg tegen niemand dat jij hier binnen komt, ik wil dat niemand het weet'. Toch een teken van zwakte. Dat zou je wel als negatieve invloed en die sociale druk dat hoor ik echt wel vaak hoor. Van Spakenburgse gezinnen waar ik dan binnen kom.

Student: Volgende heb je al wel een beetje beantwoordt. Wat zijn volgens jou helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Dat in de hulpverlening.. dat snap ik dan weer niet. Wel gewoon de sociale context op zich, maar wat is dan de link naar de hulpverlening in dit geval? Wat ik zie in mijn werk?

Student: Ja, wat je ziet in je werk inderdaad.

Hulpverlener: Oké, nou ja dat belemmerende heb ik dan net wel verteld. De sociale druk en de oordelen vooral, het moeilijk uiten van gevoelens. Dat is hier wel echt een issue. Over gevoelens praten is niet zo vanzelfsprekend. Waardoor er dus veel spanning ontstaat. Ja.. de voordelen. Toch ook de praktische hulp (voordelen, red.). Ouders die werken hier veel, maar dat kan ook omdat grootouders helpen. En dat willen ze ook graag. Ze zijn best wel kranig hier heb ik het idee, die oudjes.. dus ze kunnen het ook. Ze zijn ook nog gewoon bij machte om dat te doen. Dat is echt wel een kracht vanuit de sociale context. En ik denk.. Spakenburgers zijn wel heel erg naar buiten gericht. Of het nou echt sociaalvaardig is weet ik niet. Ze kunnen ook wel vrij recht toe, recht aan, heel direct uit de hoek komen. Maar toch zijn ze wel sociaal op die manier, ze maken wel redelijk makkelijk contact. Ze zeggen ook heel vaak.. Baarn heeft dat bijvoorbeeld niet. Hier zegt iedereen je gedag, in Baarn niet. Dus dat is toch wel een mate van, ja het is natuurlijk wel een norm, een omgangsvorm van: zo hoor je dat te doen. Maar het heeft wel wat, je hebt wel aandacht voor elkaar. En het is toch even een attentie van: hallo, goedemorgen. En dat is toch wel een positief iets.

Student: En dan ons tweede topic is hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan omdat ze proberen het eerst binnen het netwerk, context op te lossen. Zie jij dit ook in de praktijk en zo ja, hoe?

Hulpverlener: Ja, dat is heel duidelijk. Ze.. ik ben er eigenlijk voor lichte opvoedvragen, maar ik denk dat ik zeker wel 40 procent echt wel zware.. ja zwaar.. ja wat eigenlijk tussen haakjes al niet meer bij mijn functie past. Qua opleiding mag ik het doen, dus ik zie dat soms door de vingers. Dan is het vertrouwen er al en dan ga ik niet afsluiten. Maar dat merk ik zeker wel. En dan lopen ze heel lang met iets rond en als het dan tot hier zit of het gaat gewoon niet meer verder of ook op school krijgen ze te horen van het gaat niet goed met je kindje, dan krijgt ze zo'n sneeuwbal effect. Maar als ze eenmaal zich bloot geven, dan zeggen ze ook alles. Dan is het ook niet zo dat het nog moeizaam verloopt. Dus het is.. de drempel ligt heel hoog maar als je die drempel eenmaal overheen bent dan

is het ook goed. Dat krijg ik ook vaak terug. Dus ze geven zich uiteindelijk ook wel weer makkelijk in zo'n eerste gesprek. Maar het is meer de stap om hulp te vragen.. de stap te maken naar de professionele hulp.. die is echt wel heel hoog. Want het CJG bijvoorbeeld wordt echt wel als hele formele instelling gezien, terwijl het eigenlijk als loket is bedoeld voor lage, kleine opvoedvragen. In ieder geval enkelvoudig, niet meerdere problemen.

Student: In hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek? Loyaliteit naar het netwerk toe.

Hulpverlener: Ja, dat speelt zeker wel een rol. Je hebt natuurlijk loyaliteit.. dat hoog is. Ook naar andere familieleden. Dus niet alleen naar papa en mama maar ook naar broers en zussen, opa en oma. Die hebben een hoge status zou ik bijna zeggen. Ja dat is zeker aanwezig. Ik denk ook dat heel veel daar niet zo bewust van zijn. Maar in zo'n gesprek.. er zijn er een paar die hebben wel in de gaten dat dat een issue is (loyaliteit, red.). Maar ja.. dat is gewoon normaal hier. Het is een dorp wat vrij naar zichzelf, naar binnen gericht is. Dus ze zullen niet zo snel begrijpen dat het gewoon vanzelfsprekend is. Maar die loyaliteit die is er zeker wel. Ik denk dat daarom ook zo'n moeder dan tegen mij zegt van ik wil dat niemand het weet. Want.. er zijn ook wel eens oma's die zich gepasseerd voelen als bijvoorbeeld de dochter haar kind naar de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf brengt. Dat doe je toch niet? Je stopt je kind toch niet weg? Hebben ze zoiets van: en oma dan?

Student: En in hoeverre wordt de sociale context betrokken in de hulpverlening die jij geeft?

Hulpverlener: Dat is heel wisselend. Met de ene is dat heel nadrukkelijk, bijvoorbeeld bij dat Utrechtse gezin wat helemaal geen netwerk had. Ja, dan is het wel belangrijk om daar echt op in te zetten. Maar ik denk dat de vragen die bij mij binnen komen zo specifiek voor opvoeding is. Hoe moet ik omgaan met een slaapprobleem? Hoe moet ik omgaan met... Dus dat is niet altijd zo relevant dat daar een heel netwerk op aangesproken wordt. Maar soms wel als bijvoorbeeld de moeder erg moe is en uitgeput is, dat je dan kijkt of een zus of tante helpen met schoonmaken bijvoorbeeld. Zo zijn we daar weleens mee bezig geweest. Maar het is niet altijd noodzakelijk zeg maar. Maar wel in de gesprekken, dat doe ik dan wel. Het is ook als je het over loyaliteit hebt, of over spanningen naar familieleden. Dat ik ook weleens praat over.. dat ik de ouders dan help om aan te geven hoe ze zich voelen over bepaalde zaken binnen de opvoeding. (in een hulpverleningsgesprek, red.). Dat ze dat ook wel durven uitspreken naar een oma of opa. Maar in de meeste gevallen gaat dat wel via de ouders en niet dat ik een overleg heb met.. ja soms komt er een oma bij zitten. Dat is dan wel eens voor gekomen. Omdat de kinderen dan toch veel naar oma gaan, was het in dit geval ook wel handig dat zij de adviezen ook opvolgde. Maar dat is niet altijd relevant.

Student: Onze volgende topic is Bunschoten-Spakenburg. Zie je verschil in de beïnvloeding van de sociale context in cliënten die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen en zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Nou ze voelen zich, dat benoemen ze ook letterlijk. Van: ik ben een buitenstaander. Ik ben een vreemde, laat ik maar zeggen. Dat zit helemaal in de taal verweven hier. Je bent een vreemde of je bent een echte. Of ik weet niet wat voor woorden.. een echte, ja je bent een echt Spakenburger. Dus dat onderscheid wordt heel duidelijk gemaakt en ik denk dat dat niet in de laatste plaats door de Spakenburgers zelf wordt erin gepompt. Dus ze zijn heel beschermend naar hun eigen cultuur, heel duidelijk. Het is natuurlijk heel karakteristiek. Maar dat is voor.. het gaat zelfs zo ver dat als een kind hier niet geboren is, maar van jongs af aan hier gewoond heeft, dat dat dan toch gezien wordt als vreemde. Dus dat gaat echt wel heel ver, want een kind voelt zich waarschijnlijk gewoon Spakenburger. Ik kan me voorstellen, maar goed ik weet dat niet, ik heb dat niet zo direct mee gemaakt maar dat daar toch wel wat venijn zit hier en daar. En je doet toch niet helemaal mee als je

niet echte bent. En dat is natuurlijk wel wat, als je hier woont en je hebt hier je leven. Ja, als je dan toch een beetje buitengesloten wordt.. dat heb ik trouwens wel. Met één gezin, die woonde ergens in de hofjes. Zij kwam uit Amsterdam en hij kwam uit of komt uit Suriname. Nou.. op zich al een heel issue hier met donkere mensen. Maar zij worden echt gepest in de straat. Dus er wordt vuil in haar tuin gegooit en er wordt gescholden. Allemaal heel flauw en pijnlijk. Maar zij is ja.. dus echt een outsider. Zij hebben daar echt problemen mee. Maar zo extreem.. dat is nu één voorbeeld, kan me niet een ander voorbeeld bedenken hoor, dat het zo extreem was. Dit was echt wel een schrijnend voorbeeld. Dat het zo letterlijk uitgevochten wordt. Heel primitief eigenlijk hè.

Student: En in de.. want je hebt nu een beetje het verschil daartussen benoemd. En als je kijkt naar het verschil in de sociale context, dus in hoeverre het netwerk betrokken wordt tussen mensen die van oorsprong uit Bunschoten komen en niet?

Hulpverlener: Ik heb het even gemist, sorry.

Student: (geeft het blad). De eerste, deze.

Hulpverlener: De eerste? Nee de tweede.

Student: De eerste, ziet u verschil in...

Hulpverlener: Ja nou ja goed, ik denk dat familie... ik denk dat je daar eigenlijk gewoon niet tussen komt als.. ik bedoel je bent dan al misschien dan een vriendin of een vriend van iemand, van een stel. Maar dat je echt in die context, ik denk dat je moeilijk tussen familiebanden komt. Wat eigenlijk heel hecht is, waar eigenlijk heel erg aan vast gehouden wordt. Dus als buitenstaander. Nou dan moet je toch echt wel je vrienden om je heen scharen. Maar nogmaals, ik denk toch dat dat niet zo vanzelfsprekend is. Maar of het zo extreem is, weet ik niet. Want Spakenburgers kunnen ook echt wel bevriend zijn met niet-Spakenburgers.

Student: De volgende vraag is: welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, ik denk dat toch wel als je een beetje anders bent, niet helemaal mee komt met het gros, dat dat niet zo makkelijk is. Omdat het al vrij snel zo iets is van: niet zeuren, gewoon doorgaan. En ja, dat maakt het niet makkelijker om te praten over hoe je iets voelt of ervaart. En dat heeft wel te maken met gevoelens uiten. ~~Dat is gewoon niet makkelijk, nee. Ik denk dat..~~ je ziet het ook wel een beetje in de houding, in de manier waarop ze praten. Vrij hard, heel erg op de voorgrond treden. Ze zien er allemaal picobello uit. Aan de buitenkant klopt het allemaal, maar wat er daar in het hoofd gebeurt ja.. dat is hele andere koek. ~~Dat ja, ik merk dat eigenlijk doorlopend.~~ Dat is altijd wel dat ze daar mee worstelen. Dat schaamtegevoel, zich kwetsbaar moeten opstellen. Ben ik nou niet zwak? ~~Dat heeft zeker wel invloed. En dat is echt wel anders dan ergens anders, denk ik. Ja Staphorst dan misschien of Volendam.~~

Student: Volgende vraag is: het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familie ondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou ik denk als je als ondernemer hier werkt, dat je ook niet makkelijk je gezicht laat zien bij de hulpverlening. Je bent toch wel iets meer zichtbaar dan, als je op de markt staat. En dan loop je hier rond en ze zien je hier en ze komen daarna weer een visje halen. Ik denk niet dat dat snel gebeurt. Dat heeft dan weer met die schaamte te maken. ~~Is dat wat je...?~~

Student: Ja.

Hulpverlener: Nou en er is hier natuurlijk een hele.. Heel veel ondernemers hier. Ja, ik denk dat het sowieso.. nou goed, ik heb dan wel twee.. één schoonmaakbedrijf en één die in de vis zit. Ook wel, maar dat is dan toch wel met name de moeder die hulp vraagt. Ik heb nog nooit mee gemaakt, ja één keer meegemaakt dat een vader hulp vroeg.

Student: Oh dat is wel typisch ja. Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Ja.. schaamte. Duidelijke factor die invloed heeft. En het voorbeeld nemen aan de ander. Dat heeft ook wel weer een positieve invloed. Ik heb meegemaakt dat één iemand thuis kwam, waren er twee vriendinnen ingelicht waren door die moeder van hé, dit werkt. Zou je dit ook niet eens doen. Dat.. het werkt dan ook wel weer. Het kan een positieve invloed hebben. Want als je eenmaal binnen bent, dan ben je ook goed binnen zeg maar. Dan ja.. is dat ook mond-op-mond. Dus dan heeft het juist weer door die sterke banden een goede invloed. Ja, wat ik vermoed is dat ouders hier heel erg kijken naar de wat echt klopt. Echt waar is zeg maar. De reguliere instellingen zijn heel belangrijk, daar geloven ze in. Zijn ze trouw. De gemeente heeft een belangrijke plek hier in Bunschoten hè, dus daar schoppen ze niet zo snel tegenaan. Daar hebben ze respect voor. Maar bijvoorbeeld voor GGD ook. Dat is landelijk, dat vertrouwen ze. Dat is echt, dat is al jaren. Daar moet je gewoon heen, nou eenmaal. Huisartsen hebben hier ook een hele belangrijke plek. Dat zijn autoriteiten die voor hun heel geloofwaardig zijn. Ja en Centrum Jeugd en Gezin is gewoon veel te onbekend. Waardoor ze dat.. niet zo goed beeld van hebben en al heel snel afketst. Dat is volgens mij ook wel zo'n.. ja beetje de beeldvorming hier. Alles wat regulier is.. scholen is ook een.. dat wordt bloedserius genomen. Dat is gewoon nog een autoriteit zeg maar. Daar zijn op zich de leraren.. die hebben niet zo veel autoriteit helaas. Dat is dan weer een ander issue. Maar gewoon qua instituten zeg maar. Je moet van goede huizen komen wil je hier ouders overtuigen. Dat is ook wel wat ik hier hebben moet leren. Gewoon gelijk goed staan, met je hele hebben en houden. En een goed praatje doen want anders kom je niet binnen. Eerste.. ja je moet gewoon echt goed weten waar je het over hebt en dat goed kunnen over brengen. Anders gaan ze nog wel even of je.. Maar goed, als je binnen bent, dan ben je ook echt..

Student: Volgende topic is WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger, waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is je opvatting hierover en denk je dat de werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Dat ja.. daar heb ik wel mijn vraagtekens bij. Omdat het netwerk al zo druk is. In praktische zin dan. En.. maar voor niet Spakenburgers denk ik dat het wel, juist een aandachtspunt is. Ja ik denk dat een op zich nog wel een aandachtspunt voor moeders is hier dat ze zichzelf niet over de kop werken. Met jonge kinderen. Ze werken natuurlijk veel en ze werken ook heel snel al weer. En dat ze dan ook hulp durven vragen. In de zin van.. dan kan ik even uitrusten. Dat is er hier ook niet bij. Vermoeide ouders kom ik hier wel heel veel tegen. Die gewoon te veel op hun bordje nemen. Daarin kan ik het netwerk... Maar dan zou ik toch eerder de neiging hebben om de ouder daar zelf daarop attent te maken van je kunt ook een ander vragen om eens mee te helpen. Je kunt ook eens iemand vragen om gewoon samen eens schoon te maken. Gewoon met z'n tweeën, ik noem maar wat. Dan dat ik daar actief zou gaan bellen of.. Nee, ik vind het zelf iets kleinerends hebben, bijna. (om zelf naar het netwerk te bellen, red.). Als je je daarin zo gaat mengen. Alsof ze dat zelf niet zouden kunnen. Terwijl, ze kunnen dat op een bepaalde manier.. nou ja ze vinden het moeilijk. Ik zou dan eerder zeggen van nou deze week ga jij eens kijken of jij iets zou kunnen regelen en volgende week hebben het er weer over. Beetje als stok achter de deur. Heb ik bij één ouder weer gedaan. Maar ik ben daar niet zo heel... Wel met kinderen oppassen van kun je eens oppassen? Dat ook qua sociale vaardigheden dat de kinderen anderen zien. Maar ook zeker dat ouders elkaar.. als de één eens vrij heeft. Dat wel. Ja, nee.. ik weet niet. Ja ik bedoel het is super belangrijk hoor. Dus als het aan de orde is zal ik daar zeker wel op in spelen. Maar ik denk dat hier.. ik maak niet zo heel vaak mee dat dat nou precies het probleem is. Maar misschien ook wel weer door mijn specifieke.. omdat

~~ik heel specifiek in die opvoeding zit. En ik zit dan niet bij de hele zwaardere, waar dan meerdere..~~
Dus als je op meerdere gebieden problemen hebt, is een sociaal netwerk per definitie een aandachtspunt.

~~Student: De laatste topic is groep. Binnen een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten en hoe uiten deze zich?~~

Hulpverlener: Ja, ik denk toch dat ze een soort optimisme hebben. En dat ook graag willen uitdragen en ook vinden dat de ander dat moet zijn. ~~Daar merk ik. Tenminste, ik vermoed dat dat één van de..~~ he 'wij zijn' optimistisch.. 'wij zijn' daadkrachtig. ~~Ook zo'n ding.~~ Het is natuurlijk een super arbeidsdorp.. werken. Je werkt gewoon. Punt. Of je nou zes kinderen hebt, of één of nul. Je werkt. Zijn natuurlijk ook wel uitzonderingen hoor. ~~Moeders die kiezen om minder te gaan werken maar als je het hebt over de cultuur, dan zie ik zeker dat dit een ongeschreven regel is. En ja..~~ je hebt je uitwisseling met je familie. Met alle familieleden. Dat is absoluut een ongeschreven regel. ~~Heel duidelijk.~~ En kleding is hier ook wel een ding hoor. Als je op school komt, nou 90 procent van de kinderen die hebben gewoon merkkleding aan. ~~Kleding waarvan je denkt nou het zijn gewoon kleine volwassentjes. Zo picobello als ze er altijd uit zien. En dan die uiterlijke verzorging, dat is super belangrijk.~~ Dat is ook wel een ongeschreven.. ik denk dat ze elkaar echt aansteken. ~~Daar doe je.~~ En elkaar de ogen uitsteken hoe leuk dat andere kindje er uit ziet. De één is nog beter gekleed dan de ander. ~~Opvallend. Mode bewust.~~

~~Student: En de laatste vraag die we hebben: merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens u op de hulpvraag en het hulpverleningsproces?~~

Hulpverlener: Ja, ik denk dat ik dat al wel aangegeven heb hè. Ja dat... ja die er gewoon. Dat is duidelijk (groepsdruk, red.) want dat krijg ik heel vaak terug. ~~Ja, is ook fysiek.~~ Dus hier, het naar binnen lopen hier. 'Oh ja, maar dan zien ze mij, dan ziet de buurvrouw mij als ik hier naar binnenloop.' Dat zegt natuurlijk al genoeg over groepsdruk. Dan binnen de familie is die gewoon sterk, groot. En dat heeft ~~in die zin~~ dan invloed dat mensen laat hulpverlening zoeken. Omdat ze gewoon niet durven, dat het niet mag, dan zijn ze zwak.

Student: We hebben allereerst literatuuronderzoek gedaan naar verschillende thema's. Aan de hand hiervan hebben wij de interviewvragen opgesteld. De volgende topics zullen voorbijkomen: sociale context, hulpverlening, Bunschoten-Spakenburg, Wmo en groep. En we zullen je een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit vervolgens op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe praat je uit de naam van de instelling dus deze zal vermeld worden. Nou de eerste vraag die hoort bij topic 'sociale context': Wat merkt u van hulp van de sociale context van de cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: Zeker hier in Bunschoten is dat het sociale netwerk om iemand heen heel sterk is. De familiebanden en vriendenkringen zijn behoorlijk stevig. Best wel een kerkelijke achtergrond, vaak ook vanuit de kerk een sociale structuur aanwezig. Merk je hier dat eigenlijk vanuit het eigen netwerk heel veel hulp geboden wordt. En dat de rol van een sociaal team is om daarbij aan te sluiten en dus niet zelf gelijk al heel veel hulp in te gaan zetten, maar te kijken wat gebeurd er eigenlijk door iemand zelf en in zijn omgeving. En merk je hier dat dat best heel veel gebeurd in het dorp door mensen zelf al.

Student: In hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloed wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Dat is altijd een beetje een discussiepunt; helpt de omgeving het probleem op te lossen of is het soms versterkend of misschien zelfs medeoorzaak? In hoeverre is natuurlijk altijd een vraag naar van: in welk percentage, maar dat zou ik niet durven zeggen. Maar ik heb wel de indruk dat net zo goed als dat de omgeving steunend kan zijn, kan die net zo goed meetellen als draaglast. Niet alleen als draagkracht. En situaties waar wij als Sociaal Team mee te maken hebben, wij richten ons vooral op multi problem gezinnen, daar zie je dat vaak mede doordat de sociale context een negatieve rol speelt... juist dat het multi problem wordt. Juist als omgeving mee kan helpen. Ouders bijvoorbeeld of buren andere familie kunnen helpen en tot steun kunnen zijn dan zorgt dat er juist voor dat iets niet verder uit de klauwen groeit. Meestal kun je bijna zeggen van: op het moment dat iets multi problem is, dan zie je vaak juist dat de omgeving een negatieve rol speelt. Ruzie hebben met familie of vrienden dat het juist een draaglast wordt in plaats van draagkracht. Maar in hoeverre?! Het komt ook voor. Je moet het niet onderschatten. Het risico vind ik... wat je loopt is dat je te grote bijna utopische verwachtingen hebt van het netwerk, terwijl dat het netwerk ook weleens negatief aanwezig kan zijn. Voor een Sociaal Team, voor ons, vind ik dan juist ook in die gevallen dat je met name gaat kijken van: wat kun je nou gaan doen om die spanningen, pijnpunten met elkaar weg te werken? Kun je met elkaar toch nog over weg, dat is nog wel een mogelijkheid om dat te doen. Maar misschien net niet passend, maar dan kun je daar misschien mee aan de slag.

Student: En dan hadden we 'Wat zijn volgens u helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?'

Hulpverlener: Moet ik heel even over nadenken.

Student: Belemmerende of helpende factoren..

Hulpverlener: Laat ik met helpend beginnen. Ik denk dat heel veel mensen in de omgeving van iemand best bereid zijn om wat te doen. En zeker familie en vrienden gaat vaak de situatie van een gezin vaak aan het hart. Ik denk dat dat een heel helpende factor is, een goede intentie. En heel vaak zijn er ook in het gezin of in de omgeving van een gezin best mensen aanwezig die wat zouden kunnen betekenen. Als je dat als hulpverlener in de gaten houdt, dat je veel grotere potentie hebt. Mensen in de omgeving zijn veel vaker beschikbaar en bereikbaar dan een hulpverlener. Een

belemmerende factor die ik vaak zie, is dat mensen juist te betrokken en te dicht op staan. Waardoor de neiging bestaat dingen uit handen te geven en uit handen te halen bij het gezin. Daar zie ik ook veel weerstand ontstaan bij gezinnen van buitenaf: 'we kunnen het zelf, we willen het zelf.' Dat is als hulpverlening denk ik een inschatting maken van wat afstand te houden, je komt er maar drie uur in de week maximaal en daarna laat je het weer over aan het gezin. En de mensen die daar, zeker in Bunschoten, de familie in hetzelfde dorp hebben wonen, is het veel moeilijker loslaten. Ik denk dat dat wel moeilijker is als er in de omgeving echt dingen misgaan. Regie bij de mensen, bij de ouders of het gezin zelf te laten. Grootouders of broers of zussen, dan denk ik: 'als het me eigen gezin van herkomst zal zijn, dan zou dat denk ik ook lastiger zijn.' Als hulpverlener zullen we zeggen: 'de regie moet bij de burger liggen', maar als het over je eigen broer of zus gaat is dat toch lastiger. Ik denk dat dat een belemmering is. Te dicht betrokken zijn. Dat is ook wel de keerzijde van de medaille. Ze zijn heel betrokken dus een groot voordeel en als je niet oppast dan is de grens tussen verantwoordelijkheden en wat je zou moeten willen betekenen schuift dan vaak op.

Student: Dan hebben we topic twee, dat is hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan omdat ze het eerst proberen binnen de context op te lossen. Is het volgens u zichtbaar in de praktijk? En zo ja, Hoe?

Hulpverlener: Interessante vooronderstelling. We zien het in een aantal situaties, maar we zien ook situaties waarin mensen juist naar een hulpverlener gaan als onafhankelijk persoon omdat ze.. een bekende uitspraak is hier 'je hangt de vuile was niet buiten' speelt hier nog best heel erg. Dus dat dingen eerder aan een hulpverlener vertelt worden dan aan het eigen netwerk soms. Dus dat is best wisselend. Ook dat heeft weer twee kanten. Het ene moment dat je denkt: 'waren deze mensen nou eerder gekomen, ze hebben het heel lang in hun eigen netwerk gehouden.' Maar we zien ook de andere kant dat mensen juist al heel vroeg bij hulpverlening uitkomen zonder de eigen ouders of eigen familie of familiekring neer te hebben gelegd. Soms uit angst dat ze vertellen waar ze tegenaan lopen, waar ze last van hebben. Dat mensen daar een oordeel over hebben. Bij alcohol verslaving, familieproblemen zie je het ook wel. Dat ze weten dat ouders daar een mening over hebben. Dan zeggen ze bijvoorbeeld: 'we hebben het altijd al gezegd, je moet hem gewoon strenger aanpakken' en dan is dat juist waar ze net niet op zitten te wachten. Twee dingen: aan de ene kant is het soms een drempel om, en dan weet ik eigenlijk niet eens of dat een ongezonde drempel is, met hulp van mensen die ze kennen of hun dierbaar zijn of dichtbij staan. Maar ik zie ook de andere kant dat ze bang zijn dat er praatjes ontstaan, dat mensen veroordelen, verwachtingen hebben dat mensen in de hulpverlening niet een veroordeling hebben. Soms een hele concrete vraag of je het allemaal wel goed doet.

Student: Dan de volgende vraag: in hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Loyaliteit bedoel je naar het eigen netwerk toe?

Student: Ja.

Hulpverlener: Lijkt me een beetje op de vorige vraag.. tenminste naar mij in te schatten. Dat is meer hoe ik het zelf inschat. We merken dat wel vaak zodra we het netwerk gaan betrekken dat het dan gaat spelen. Zodra we in gesprek gaan met de ouders of familieleden, vrienden. Dat er dan reacties komen van: 'daar had je mee naar mij toe kunnen komen.' Dat je dan ook ziet dat mensen dat bewust niet hebben gedaan. Dat dat soms wel een punt is waar we met iemand bij stil staan. 'Wat verwacht je dat de reactie is als we dit gaan bespreken met die en die?' Dat is een belangrijk iemand voor jou. Even denken over die loyaliteit. Daar heb ik niet één, twee, drie een antwoord op. Dat is een uitdaging. Zeker van een sociaal team om het netwerk en de ideeën die zij hebben ook zeker

serieus te nemen. Kijken hoe je dat met elkaar tot een gezamenlijk plan kan krijgen. Heel vaak zie je dat ouders belangrijk zijn voor een gezin. En je als hulpverlener daar een andere route in kiest dan de ouders belangrijk vinden, dan heb je bonje. ~~Dan is die loyaliteit wel een probleem, of een probleem.. Ik weet niet of je dat een probleem mag noemen. Dan heb je daar rekening mee te houden. Ik weet niet of dat een probleem is. Het lijkt mij gewoon niet gezond als je daarover op rampkoers gaat met de familie.~~

Student: In hoeverre wordt de sociale context betrokken in de hulpverlening?

Hulpverlener: Zoveel als mogelijk, maar dat is ook wel een kanspunt van een van de peilers van een sociaal team. In de nieuwe kanteling is eigenlijk een soort van trap, je begint bij de burger zelf.. diens nabije omgeving, wat groter netwerk, het sociale netwerk. Vervolgens kom je pas uit bij hulpverlening voor basisvoorzieningen, dan sociaal team, dan gespecialiseerde voorzieningen: Waar is iemand zelf toe in staat? Wat kan iemand zelf? Dan ga je kijken wat kan in iemands omgeving, dus het is bijna de startpositie.. dat kringetje. Daarna ga je pas kijken: wat is er dan nog verder nodig? Sociaal werk, vrijwilligersteunpunt, is er iemand nodig vanuit het sociaal team? En zo ga je steeds een stapje verder. Zorgintensiteit, zoveel als mogelijk binnen het eigen netwerk oplossen. Wat was de letterlijke vraag ook alweer?

Student: In hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Voor de gemeente is het zelfs zo: als wij de sociale context niet betrekken, dan is het bijna denkbaar dat als er simpelweg niet geïnventariseerd is naar die mogelijkheid.. dat dan onvoldoende draagkracht is. Als we dat niet zouden hebben betrokken/ geïnventariseerd, dan zijn we als sociaal team niet goed functionerend.

Student: Het heeft wel grote consequenties dus eigenlijk..

Hulpverlener: Het is echt een kanteling voor in de zorg, ook in denken. Wat eerder was van: dit was de zorg die nodig was.. Welke instantie heeft dat binnen de mogelijkheden of binnen de expertise? Nu is dat een paar stappen eerder. Waar eerder vanuit een gunst van hulpverlening nog weleens met gezin wordt uitgenodigd of familie, dan is dat nu bijna een must.. of bijna? Dat is een must! En dat denken is wat in mijn beleving wel klopt. Niet overnemen, maar ernaast gaan staan en kijken: wat kan iemand zelf en wat is er uiteindelijk over waar je mee kan samenwerken met het gezin? In plaats van: 'daar weten we wel raad mee, dan gaat je kind daar naartoe.' Ik merk dat we volop in die kanteling zitten, dat het nog steeds vaak zo is: 'is je kind nog steeds niet zo lief?' Dan moet je strenger zijn! Nu wordt de vraag steeds vaker: 'wat gebeurt er al in het gezin? Wat zouden de ouders zelf voor dat kindje kunnen betekenen? Hebben misschien de ouders daar iets bij nodig?' Het kan zijn dat het kindje uiteindelijk wel naar een assertiviteitstraining gaat, maar de volgorde is anders.

Student: Dan hebben we topic drie, Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in de beïnvloeding van de sociale context tussen cliënten die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen en cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen? Ziet u daar verschil tussen?

Hulpverlener: Vaak wel.

Student: En zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Er zijn mensen die hun thuis hier in het dorp hebben gevonden. Er zijn ook wel van die schrikverhalen: 'als je later in Bunschoten komt wonen, kom je nooit binnen.' Dat is niet helemaal waar, want ik ken genoeg gezinnen die juist hier enorm geworteld zijn die van buitenaf kwamen. Maar wat we tegenkomen is mensen die hier geboren zijn, in dit dorp.. die wonen hier vaak al generaties lang en al die generaties wonen hier ook nog in het dorp. Je ziet eigenlijk een heel aantal gezinnen dat in dit dorp is. Hebben een hele voor de hand liggende en bereikbare sociale structuur. Soms wonen ze twee straten verderop. En op het moment dat je van buitenaf komt wonen en je

~~familie woont in Groningen.. wat je dan vaak hoort, is het is toch verder weg.~~ Het is toch anders dan wanneer je op je burens terugvalt dan op een moeder, schoonmoeder, opa of oma. Daar zie je wel verschil in, dat mensen.. de 'gewortelde Spakenburger' veel beschikbaar is dat sociale netwerk. De mensen die van buiten komen veel meer het zelf hebben moeten organiseren, ~~soms inderdaad ook wel in de gaten hebben van 'hey, dat kunnen we ook wel aan de burens vragen'.~~ Maar het is toch anders als iemand ziek wordt, of je in een straal van een kilometer vier gezinsleden hebt wonen of familieleden die uit wijdere omgeving moeten komen. Dan is dat toch lastiger, zeker wat je ziet bij ~~ouderen bijvoorbeeld.~~ Die (ouderen, red.) worden hier behoorlijk intensief bezocht door kinderen en familieleden. En ik zie dan bij mensen die van buiten komen, het best wel daar wat lastiger mee hebben. Dat dit veel minder frequent is. ~~En ik denk dat daar wel merkbaar is. Op het moment dat je heel zelfredzaam bent en heel erg in het actieve leven, dan denk ik dat dat minder speelt dan wanneer je isoleert.~~ Dan zie je wel dat als iemand in een kerkelijke structuur zit, je bent kerkelijk aangesloten dat dat dan ook wel weer voor een deel wordt opgevangen. Bezoekjes worden overal geregeld door middel van diaconie of ouderlingen of de zusterhulp. ~~Dat zie je wel, dat de kerkstructuur onderdeel van het dorp is.~~

Student: ~~Welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?~~

Hulpverlener: ~~Welke.. Een best grote plek. Als ik heel brutaal mag zijn, maar dat is misschien meer een persoonlijke mening dan de instantie waar ik voor werk,~~ denk ik dat dat ook wel wat te maken heeft met de kerkelijke achtergrond. Waar best wel een stevig oordeel is ~~of was over: wat is goed wat is fout?~~ Ik denk dat dat inmiddels al veel minder is, maar van oudsher toch wel aanwezig is. Van: dit is goed, dat is fout. Op het moment dat iets fout is, dan kun je beter zorgen dat mensen dat niet weten. ~~Dat merk ik wel, dat kom ik best veel tegen.~~ Dat mensen het liefste alles binnenskamers houden. Soms ook met dingen waar ze zich echt voor schamen. Als we bijvoorbeeld bij hen thuis komen. Als het eenmaal bekend is dat er een sociaal team over de vloer komt dan weet in no time het hele dorp het. ~~Dat merk je ook als er dingen loos zijn, dan weet ook heel snel weten meer mensen het. Dat horen we zelf ook terug als hulpverlener. Dat mensen weten dat je ergens bent geweest. Dat je denkt: 'zo dat gaat snel.'~~ En dat dat ook een beetje die keerzijde is. Dat mensen ook liever niet willen laten weten aan anderen. Ik denk dat dat een keerzijde is van het netwerk inschakelen, dat het nieuws over hoe het met je gezin gaat wel breder bekend is. En iedereen heeft daar een mening over, ~~dat is begrijpelijk. Als het geen antwoord op je vraag, is zeg je het maar. Ik klets nog wel wat.~~

Student: ~~Het is bekend dat er in Bunschoten Spakenburg veel familieondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?~~

Hulpverlener: ~~Je moet me even helpen met denken waar je naartoe wilt.~~

Student: ~~Heeft het impact zeg maar als je familieondernemingen hebt?~~

Hulpverlener: ~~Waar meerdere leden van die familie in werken, bedoel je?~~

Student: ~~Ja, een bepaalde naam heeft die misschien groot gehouden moet worden..~~

Hulpverlener: ~~Ik zit even te denken of ik een paar voorbeelden weet.~~ Vaak zijn het niet de mensen die bij ons komen. ~~Meestal zien we dan,~~ dan moet het al geëscaleerd zijn. Die familieondernemingen werken zich een slag in de rondte. ~~Het is economisch een lastige tijd. Bijvoorbeeld zien we bij de marktkooplui dat die gewoon 60-70 uren per week makkelijk maken. En ook beschikbaar zijn op de tijd dat wij er niet zijn. Dus dat hulpverlening vaak al best wel een luxe is voor deze mensen, want zij moeten gewoon vrij nemen. Als je een uurtje naar een hulpverlener gaat, betekent dat je dan de hele dag niet op de markt staat. Dat is een dure dag. Dus we zien eigenlijk van die familiebedrijven weinig~~

~~mensen.~~ Vaak pas als die mensen ziek thuis zitten of er is iets gebeurd. Dan merk je dat het best wel heel groot economische belangen spelen. ~~Een onmisbaar gedeelte van dat bedrijf.~~ Als iemand ziek is, dan kost iemand geld, maar brengt het ook geen inkomen binnen. Dan merk je dat er soms best wel veel druk kan zijn vanuit een werkgever, maar ook vanuit een familiewerkgever: ~~‘zorg er maar voor dat iemand zo snel mogelijk weer op zijn pootjes terecht komt.’~~ Heel begrijpelijk. En dat het soms wat lastig is voor mensen als ze in een bedrijf /familiebedrijf werken en ze zitten daar niet goed op de plek. Dan heb je te maken met loyaliteit ~~dan is het toch anders dan wanneer je voor een baas werkt.~~ Als je een losstaande werkgever hebt waar je gewoon zonder problemen kan gaan solliciteren. Als je voor of met je familie werkt, je bent compagnon of werknemer. En nogmaals, ~~daar zien we dus eigenlijk heel weinig mensen van.~~ We zien wel van mensen die van bedrijven gestopt zijn en zeker in de recessie, die failliet zijn gegaan. Dat je ziet dat dat echt bij hele families ingrijpt. ~~Da vader en moeder, of allebei, of opa en oma.~~ dat dat in een keer in het hele netwerk een enorm gat slaat. Als je vaak ziet. Als iemand het financieel lastig heeft, heel vaak familie die dan kan inspringen of die zegt van ~~‘joh dan halen wij toch een boodschap voor je of regelen we wel wat’.~~ Wordt heel vaak best iets moois geregeld. Maar op het moment dat in een keer vier mensen uit een familie zonder werk zitten, dat heeft gewoon een veel zwaardere impact. Wat we op dit moment zien is dat veel zelfstandig ondernemers vooral hele financiële impact heeft, spanningen vooral.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: ik kan het niet heel goed vergelijken, want ik werk eigenlijk 8 jaar in Bunschoten en dit was ook gelijk mijn eerste baan in de hulpverlening. Ik kan daar allerlei dingen over zeggen, maar ik heb niet vergelijkingsmateriaal, wel wat ik denk. Een aantal dingen heb ik net al benoemd. Sterke en betrokken familiebanden, maar ik denk dat dat een van de meest kenmerkende dingen van Spakenburgers is. Sterk sociaal netwerk en dan de lastige versie daarvan, de sociale controle. Dat is de keerzijde.

Student: Topic vier: WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger, waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Ik denk dat die altijd al van kracht was hier in Bunschoten. Ook in het oude werk bij het maatschappelijk werk. Ik denk dat juist die kanteling van de WMO heel goed aansluit op wat hier in Spakenburg al gebeurde. In kleine kring daar vanuit met familie, burens, vrienden en uiteindelijk ook het kerkelijk netwerk potentie. die daar vrijwilligers.. is wat daar eigenlijk altijd al een heel groot beroep op werd gedaan. Zoals ik het zie zijn wij daar vooral bij aan het aansluiten. Alle informele initiatieven die er al zijn, de contacten met de kerk, met informele netwerk, organisaties zoals moeders en moeders bijvoorbeeld. Wat voor ons vooral aansluiten is. In die zin denk ik: ‘ik geloof erin.’ Maar zeker voor Spakenburg, (Bunschoten-Spakenburg) omdat het altijd al gebeurde. Voor ons als hulpverlening is het: we hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden. We moeten aansluiten.. wat werd er eerder al gedaan? En overleggen met de diaconie is hier bijna net zo gewoon als overleggen met een huisarts. Er zijn al meerdere situaties/casussen de afgelopen maanden dat we een belletje hebben gedaan naar diaconie van: ‘we zitten echt omhoog in een gezin er moet ondersteuning in komen, wat is er mogelijk?’ En we merken dat in een straal van 500meter, dat er zoveel gezinnen zijn die daarbij willen helpen om kinderen op te vangen bijv. of op wat voor manier dan even een steentje bij te dragen. Daar ben ik zelf gewoon nog steeds verbaasd over dat dat zo makkelijk en zo snel werkt. Dat we in plaats van dat er mensen crisisopnames moeten en kinderen uit huis geplaatst moeten worden, dat er mensen naar dat huishouden/ gezin komen en een paar uurtjes willen helpen. Ik durf dan wel ergens te zeggen, en ik geloof dat dat echt wel Spakenburgs is, maar ik kan

dat niet vergelijken met anderen. Dat is gewoon, ik woon zelf in Deventer. Ik hoef daar maar om me heen te kijken en daar gebeurt dat niet. Ik weet zeker dat mensen wel zouden willen, maar niet zo intensief als hier. Er is ook echt iemand uit de kerk die dat is gaan coördineren. Die heeft gezegd: 'oké ik wil wel aanspreekpunt zijn voor al die vrijwilligers. Ik maak een rooster'. Dat is gewoon een sluitend rooster en daar is geen omkijken naar. Dat zijn succesverhalen waar we elkaar op aan spreken van: 'zo werkt dat in Spakenburg. 'Daar moeten we niet teveel in willen veranderen denk ik. Er zijn nog weleens hulpverleners... die willen als hulpverlener de regie hebben, maar zolang de burger zelf de regie kan en wil hebben: vooral doen. Dan sluiten wij aan bij de zorg die nog verder nodig is en dat is dan steeds afstemmen.

Student: Dan hebben we topic vijf. Groepsprocessen of groep. Binnen een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uitten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten en hoe uitten deze zich?

Hulpverlener: Even opsplitsen. Binnen een groep zijn er..

Student: Vaak ongeschreven regels. Die zich uitten in een bepaald verwachtingspatroon. En welke verwachtingspatronen ziet u terug komen bij cliënten? En hoe uitten deze zich?

Hulpverlener: Een van de verwachtingspatronen hebben we, merk ik heel erg vanuit het sociaal netwerk naar een hulpverlener toe, van: op het moment dat het sociaal netwerk niet meer lukt, dan is het vanaf nu de taak van de hulpverlening. Zo ging het vroeger namelijk ook. Maar ik merk ook dat: wij weten het niet meer, wij zien het niet meer zitten. Deze persoon moet opgenomen worden ofzo of hier moet echt heel zware hulpverlening komen. Als het ons al niet lukt, dan moet je echt naar een psychiater. Daar zitten wel verwachtingen naar hulpverleners toe van: nu is het jullie verantwoordelijkheid en als het misgaat dan hebben jullie ook een probleem. Ik merk wel dat als iemand dan op een gegeven moment niet meer door het eigen netwerk gedragen kan worden, dat mensen het dan ook echt uit handen gaan geven. 'Hier kunnen wij geen verantwoordelijkheid meer voor dragen, nu is het jullie zorg.' Dat is wel een terugkerend ding, wat we vaak merken. Dan zit je dus met iemand een beetje in je schoot geworpen. Mensen trekken daar de handen vanaf: 'wij hebben het gedaan, we hebben het geprobeerd.. nu is het jullie zorg.' Dat maakt het soms wel lastig om samen te werken met het netwerk. En ook de verantwoordelijkheid weer terug te geven.

Student: Ziet u nog meer verwachtingspatronen terugkomen bij cliënten? Of bij gezinnen?

Hulpverlener: Heel erg een verwachtingspatroon dat iemand... als er een hulpverlener in komt, en zeker als dat iemand is met een jeugdhulpverleningachtergrond, dat die wel even komt vertellen in dat gezin wat goed en fout is. Daar zit vaak een bepaalde normering achter. Zoals je in dit dorp ziet: als de dominee langs komt voor een schichtig gesprek en ze vertellen dat er iets niet klopt. Dat gebeurt al lang niet meer, maar dat is vaak toch wel als mensen voor bij verslavingsproblematiek.. dat de omgeving toch wel de verwachting heeft: 'hier moet toch iemand orde op zaken komen stellen.' Gewoon eens vertellen dat het niet klopt en niet langer door kan gaan met alles. En dat is nou net niet wat een hulpverlener komt doen. En je ziet wel dat die verwachtingen in groepen toch wat normatief is. We moeten elkaar niet teveel de wet voor schrijven, maar als het de spui gaten uitloopt, dan is dat wel wat gaat gebeuren. Dan komt er iemand die je even vertelt hoe het moet. En dat is nou net niet wat een hulpverlener komt doen, tenminste meestal niet. Naja.. uiteindelijk kan dat wel het gevolg zijn. Dat je met alle gesprekken en alle hulp, blijft er onveiligheid ontstaan.. als het over onveiligheid gaat, dan kan het zijn dat een hulpverlener komt die probeert bepaalde veiligheidseisen te stellen. Er mag hier bijvoorbeeld niet gescholden worden in het bijzijn van kinderen, dan kan een hulpverlener bodemeisen stellen. Maar dan nog ga je in gesprek van: 'hoe gaan we dat nou doen?' Dat is eigenlijk voor in een vergevorderd geval. Wij komen niet binnen met

de intentie van: 'wij gaan bepalen hoe het hier gaat.' We willen aansluiten bij: 'wat vinden jullie als gezin zelf belangrijk?' En meestal is het: als wij aansluiten, dan is het de omgeving die er al klaar mee is wat vinden zij belangrijk. Die fase hebben we al gehad, die zijn we al ver voorbij en dat kan. Soms is iets al veel te ver gesukkeld. Maar dan alsnog komen wij wel zo binnen.

Student: En dan heb ik als laatste vraag: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft het volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces?

Hulpverlener: Groepsdruk, ja... Eigenlijk dezelfde casus die ik straks beschreef over waar we met de kerk een heel aantal vrijwilligers, heel enthousiast, met hele gave bedoelingen in dat gezin kwamen helpen. Al die mensen zien ook weer wat. Die zien het is niet helemaal pluis hier. Er zijn hier ouders die op niet zo een hele goede manier met hun kinderen omgaan bijvoorbeeld, of die zien een moeder die eigenlijk net het hoofd boven water kan houden en iedereen heeft een mening daarover. Je ziet dan dat daar een beetje over geroddeld wordt. Het gaat niet helemaal goed dit en als je het zelf niet ziet, dan weet je op een gegeven moment dat er een bepaalde druk toeneemt op het gezin om te gaan voldoen aan wat de mensen die eigenlijk in het gezin komen om te helpen, daar aan willen gaan voldoen, aan wat zij belangrijk vinden. Dat iemand toch opgenomen wordt of dat die vader een keer zijn ballen laat zien. Dan kan er druk ontstaan dat het gezin toch ineens de regie uit handen moet gaan geven omdat anderen gaan bepalen wat nodig is. En ook daar vind ik een taak van het sociaal team om daarin het gesprek te leiden. Om daarover in gesprek te zijn van: oké, hoe kun je daar met elkaar samenwerking vinden? Dat toch de regie bij het gezin zelf blijft en zeggen: 'wij willen het op deze manier.' Kun je dan nog met elkaar samenwerken, kun je nog een compromis vinden bij mensen helpen. Als mijn zorgen bijvoorbeeld niet meer serieus genoeg genomen worden, dat kan een belangrijke voorwaarde zijn die ik heel logisch vind. Of vinden mensen dan nog steeds zo belangrijk in wat ze zien en luisteren ze daar niet naar, en willen ze niet meer helpen? Dat kan soms. Daar merk je wel als mensen komen helpen, die zien zelf ook iets en die hebben daar ook hun ideeën over, zeker als mensen zelf, een gezin zelf niet zo goed in staat is om het allemaal vorm te geven, dan merk je dat de verantwoordelijkheid wat eerder de verkeerde kant op schuift. Dat iemand zegt: doe die kinderen maar een tijdje bij mij want dit gaat niet goed zo. Hoe goed bedoelt ook, dat geeft vaak een lastige dynamiek met zich mee.

Student: Oké, dan zijn we klaar.

5. Interview met hulpverleningsinstantie

Schuldhulpverlener Eline Bijlstra, vrouw

Student: Nou, we willen je een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een half uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zetten erbij dat je bij schuldhulpverlening, bij Plangroep werkt. Dat zal vermeld worden. Ga je daarmee akkoord?

Hulpverlener: Ja hoor, maar als dus wel even dat zinnetje wordt toegevoegd, dat het puur mijn persoonlijke opvatting is en dat ik niet kan spreken voor mijn hele organisatie.

Student: Ja, dat is goed.

Hulpverlener: Dat lijkt helder. Zijn jullie ook goed te horen als je hem zo hebt liggen?

Student: Ja, wij in ieder geval wel ja. Topic 1 is sociale context en de eerste vraag is: wat merkt u van de hulp van de sociale context van de cliënten in de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, ik vind dat best wel een hele algemene vraag. En moet ik hem dan ook beantwoorden als in; hier specifiek of komen we daar pas later op?

Student: Ja, het is op zich wel handig als je daar zeg maar vanaf hier.. in Bunschoten zeg maar. Dus eigenlijk gewoon wat jij tegen komt in je werk. En je komt natuurlijk vooral mensen uit Bunschoten-Spakenburg tegen. Dus gewoon wat je ziet in je werk.

Hulpverlener: Ja.. oké. Nouja, heel wisselend he. Het is heel wisselend hoeveel hulp mensen überhaupt hebben vanuit hun netwerk. Bij de ene is dat heel sterk en bij de ander is juist het probleem dat er géén netwerk is. Dus nouja, dat kom je wel elke dag tegen, de invloed van de hulp. En dat kan dus zowel positief als negatief zijn.

Student: En in hoeverre denk je dat de problematiek beïnvloed wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Ja, heel sterk denk ik. In de meeste gevallen.. ja wat je hier in het dorp natuurlijk veel ziet is soms verslavingsproblematiek bij jongeren die ook sterk beïnvloedt worden door die scene waar zij in verkeren en waar ze niet zo goed uit komen. Maar ook wel positief natuurlijk, als in: mensen hebben hier ook wel hele hechte netwerken vanuit de kerk en dat soort dingen. En dat beïnvloedt ook wel de mogelijkheid om heel veel hulp te kunnen bieden. Dus daar is zeker invloed vanuit de context, daar is geen twijfel over.

Student: En wat zijn volgens jou helpende of belemmerende factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou wat ik wel eens zie, dat mensen heel goed bedoeld al, en dan heb ik het even over schuldhulpverlening, dat mensen allerlei informatie gaan verstrekken van: ja het zit zo en dan zit je zo lang in een traject en dit en dit is het bedrag per week.. allerlei details die niet kloppen. En dat vind ik belemmerend want mensen komen hier vaak met hele verkeerde beelden van hoe schuldhulpverlening werkt en wat wel en niet kan, wat de voorwaarden zijn. Mensen kunnen er nog wel eens onnodig van in paniek raken eigenlijk. Dat vind ik wel belemmerend. Ook mensen die naast zeg maar schuldhulpverlening blijven doorgaan met het treffen van betalingsregelingen en dat is allemaal super goed bedoeld maar dan kun je wel eens in elkaars vaarwater terecht komen. En ja, andere instanties die het idee hebben dat zij het net effe wat beter kunnen of denken van; wij helpen ook even. Nou dat kan wel eens heel lastig uitpakken maar het komt niet zo vaak voor moet ik zeggen. En als je elkaar ontmoet, dan kun je dat ook gewoon bespreekbaar maken natuurlijk. En wat helpend is. Ja dat het netwerk er überhaupt is natuurlijk (helpende factor, red.). Je hebt hier, ja dat is dan misschien niet helemaal jullie sociale context, vrijwilligers en zo maar de kerk met name wel, past dan in jullie definitie, die hier heel hard steunt en dat geeft vaak een enorme stimulans voor mensen om het traject vol te kunnen houden.. en ook familie natuurlijk wel. Ik denk dat het altijd fijn

is, je ziet altijd die wel een goed netwerk hebben, er makkelijker door heen komen. Dus dat is ook de steun. En in de schuldhelpverlening ook de financiële steun, want je zit natuurlijk behoorlijk op een houtje te bijten een tijd lang en je ziet gewoon dat mensen toch wel een beetje afhankelijk zijn van de goede wil van de familie of de kerk of dat soort dingen om af en toe eens te helpen met iets leuks of als er een keer iets kapot gaat en er is geen reserve opgebouwd. Ja, dan kan dat er voor zorgen dat iets goed blijft gaan waar iemand zonder netwerk misschien nieuwe schulden moet maken.

Student: Oké, en topic 2: hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan, omdat ze het eerst proberen binnen de context op te lossen. Is dit volgens u zichtbaar in de praktijk? Zo ja, hoe?

Hulpverlener: Ja dat zie ik inderdaad wel. Je ziet hier wel dat mensen inderdaad ook door die negatieve beelden die je dus in de context kan hebben over schuldhelpverlening bang zijn om hier naar toe te komen. En ook het idee hebben dat het wel heel erg moet zijn, wil je hier terecht komen. Terwijl ja... dat is eigenlijk niet zo. Mensen kunnen hier natuurlijk ook voor budgetbegeleiding of dat soort dingen komen maar dat is niet het imago over het algemeen. Dus je ziet inderdaad wel dat doordat die praatjes die mensen onderling hebben, of de angst die mensen hebben dat ze daardoor afwachten. En soms te lang, want dan komen ze hier binnen als er vijf voor twaalf is. En dan staat ons traject ook enorm onder de spanning, hè. Als iemand bijvoorbeeld binnen komt van hé: 'ik moet volgende week mijn huis uit', kunnen wij veel minder dan wanneer iemand bij de eerste maand huurachterstand al om hulp zoekt. Dus ja, dat zie ik wel eens ja.

Student: En in hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Ja, en dan heb je het over loyaliteit aan de sociale context?

Student: Ja, klopt.

Hulpverlener: Nou ja dat zie je denk ik weleens bij partners hè, dat de ene partner het niet wilt bijvoorbeeld en de andere wel maar dat ze dan natuurlijk toch niet komen omdat... ja wij krijgen het natuurlijk niet voor elkaar om met één iemand een echtpaar te helpen. Dat kom ik weleens tegen en je hebt ook wel eens meerderjarige kinderen die bij hun ouders inwonen en die zich niet zo snel aanmelden omdat ze toch bang zijn dat dat ook invloed gaat hebben op het inkomen van hun ouders of op wat ze kunnen bijdragen aan de kost en inwoning. Ja, dus die netwerken zorgen natuurlijk ook wel voor bepaalde stressfactoren.

Student: En heb je ook het idee zeg maar dat mensen transparant zijn hier, als ze hier komen?

Hulpverlener: Ja, als ze hier eenmaal zijn dan is dat vaak het probleem niet. Je hebt natuurlijk altijd wel een aantal gesprekken nodig om echt tot de kern te komen maar dat is niet zozeer omdat mensen niet transparant zijn, maar vooral omdat het chaotisch is bij binnenkomst.

Student: En in hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou dat doe ik wel heel bewust ja. Want dat komt, dat is ontstaan... je moet ook kijken naar het dorp waar je werkt of de gemeente waar je werkt en dat is in de ene gemeente veel logischer om te doen dan de ander maar hier kun je er bijna niet om heen, joh. Die diakenen en alle mensen van de kerk en zo die willen ook graag mee, en ik vind het ook fijn want cliënten hebben ook vaak die steun toch wel nodig. En voor mij is het ook fijn om te zien dat de boodschap goed overkomt en he als familie het ook gehoord heeft (wat we besproken hebben, red.), dat ze de persoon nog een beetje kunnen stimuleren of kunnen helpen om de opdrachtjes uit te voeren die ik ze mee geef. Dus dat werkt heel goed en ook, wat ik in het begin noemde, je kan voorkomen dat je langs elkaar heen gaat werken door mensen in te schakelen.

Student: En topic 3: Bunschoten-Spakenburg. Zie je verschil in de beïnvloeding van de sociale context

tussen mensen die van oorsprong uit Bunschoten-Spakenburg komen of cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen? Zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Ja, vind ik lastig. De meeste mensen die niet van oorsprong hier vandaan komen, zijn wel getrouwd met iemand die hier van oorsprong vandaan komt en dat kom je toch automatisch een beetje in hetzelfde sfeertje. Ik merk niet dus niet een heel groot verschil tussen.. Het is eerder wat je wel eens ziet, mensen die niet hier vandaan komen en die uiteindelijk niet meer samen zijn met iemand die hier wel vandaan komt, die missen een netwerk en daar loopt het soms dan wel eens vast op sociale context omdat de familie in een andere gemeente woont en er niemand is die kan helpen. Dus in zoverre heeft dat invloed, maar ik ervaar niet echt verschil.

Student: En welke plek heeft schaamte volgens jou binnen deze dorpscultuur?

Hulpverlener: Ja, speelt wel een grote rol. Ik denk op zich voor schuldhulpverlening dat dat bijna overal wel zo is, want mensen praten er niet graag over dat ze er niet uitkomen met hun geld, dus dat is wel een bekend iets überhaupt binnen mijn vakgebied, maar of het hier sterker is.. Ja ik weet niet zo waar ik het dan mee moet vergelijken. Ik werk ook in de gemeente Waddinxveen en dat is ook een kleinere, wat religieuzere gemeenschap, dat is een beetje hetzelfde idee denk ik. Ja nou heb ook in Amsterdam gewerkt, maar is dat zou zo anders? Ja het is wel heel anders en ik denk ook wel: mensen zijn in zo'n kleine gemeenschap wel meer bezig van wat vindt men elkaar en men let ook veel meer op elkaar omdat je elkaar ook vaak tegen komt en dat zie je hier he, dat iemand snel uit de wachtkamer moet weghalen omdat toevallig de buurman voorbij ziet komen en dat dat toch niet prettig is. En andere mensen zijn er weer ontzettend.. nou schaamteloos in haast. Die zitten hier uitgebreid met elkaar in de wachtkamer te vertellen wat voor toestanden ze allemaal hebben, dus dat is er ook. Maar nou ja, wat ik wel gehoord heb van écht zeg maar, wat ik dan een beetje zie als de typische Spakenburgse dames dat het hier wel belangrijk is hoe het er uiterlijk allemaal uit ziet he, dat het allemaal goed voor elkaar moet zijn en dat dat wel een grote drempel kan zijn om dan toe te geven dat het eigenlijk helemaal niet zo goed gaat. Je kwetsbaar opstellen is niet voor elke groep hier zo makkelijk, nee. Ik kan niet zeggen of dat nou typische is voor dit dorp, maar ik herken wel schaamte ja.

Student: En het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familieondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens jou voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Nou ja, wat je wel vaak ziet is dat er makkelijk iets te bedenken is qua werk als iemand een oom heeft, of iemand met een bedrijf dan kan hij daar wel eventjes komen werken. Dat kan wel heel positief werken en ook zie je wel eens dat er gewoon heel veel geld is. Het gebeurt ook dat mensen gewoon met familie afkoopsommen kunnen voorstellen omdat ze goed in het geld zitten. Maar het is ook wel eens dubbel, want ik hoor wel eens mensen die dan iemand kennen maar die dan dus al heel erg zuinig is, dat ze niet willen helpen en dat er juist ook heel erg conflicten door kunnen ontstaan. Ja.. ik kan niet echt zeggen dat het nou enorm veel invloed heeft op de hulpverlening, eigenlijk. Het is gewoon een.. ja een deel wat karakteriserend is voor dit dorp denk ik. Veel ondernemers en dat heeft voor- en nadelen, denk ik. Ik weet niet helemaal of ik de vraag beantwoord heb eigenlijk, maar dit is wat ik ervan kan maken geloof ik.

Student: Nee snap ik. Zijn er volgens jou kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden?

Hulpverlener: Nou dat ondernemende dat is wel iets wat heel leuk is omdat je heel veel initiatieven ziet ontstaan om mensen te helpen. Je hebt hier nu ook weer een nieuwe voedselbank, de genadebank die ontstaan is vanuit ja, je vanuit allerlei mensen die samen de handen bijeen hebben geslagen en ook vanuit kerken uiteraard, maar dat is heel mooi vind ik. Maar dat je vanuit die

stromen heel veel hulpbronnen eigenlijk ziet ontstaan. En dat is heel mooi en dat kenmerkt Bunschoten wel heel erg. Dus dat kerkelijke en van daar uit de hulpbronnen eigenlijk. En ja.. wat natuurlijk ook wel typisch is, is een beetje de schaduwkant. De drugsproblemen die hier wel spelen (schaduwkant, red.). Heel veel jongeren die toch op jonge leeftijd al heel veel geld in hadden en bepaalde cultuur van lang doorwerken en ook lang feesten en er is een groep die daar niet zo goed meer uit komt dus die zie ik wel regelmatig. Maar ja, dat is meer een beetje vissersdorp sfeer hè, je hoort dat ook wel van Volendam en zo. Dus het zijn hele harde werkers, dat valt op. Veel ondernemers, maar er zit ook wel een beetje een ja, jammere kant met dat ding denk ik. Er zit best wel een kloof hier tussen rijk en arm merk ik weleens. Je hebt heel veel ondernemers die het goed doen, maar je hebt ook een groep die het gewoon niet goed voor elkaar heeft en die met heel veel problemen te maken hebben. En dat voelt soms wel een beetje gespleten, die scheiding.

Student: En topic 4 is WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op de eigen kracht van de burger waarbij het netwerk actief ingezet wordt. Wat is je opvatting hierover en denk je dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Ja, dat denk ik zeker. Ja volgens mij, het is jammer dat het een beetje van uit bezuinigen is ontstaan. Maar de theorie erachter vind ik wel goed, want uiteindelijk moeten mensen het voor het grootste deel natuurlijk ook gewoon zelf doen en hoe kan je dat beter voor elkaar krijgen dan als je daarin kan helpen en je minder afhankelijk maakt van instanties. Dat lijkt me alleen maar goed en ik denk dat het ook over het algemeen alleen maar werkt als iedereen in je omgeving een beetje dezelfde kant op wil, want je kan anders iemand ook enorm tegen werken in een poging om gezonder te leven of beter met geld om te gaan. Het is mooi als je je kunt inzetten en belangrijk denk ik. En ik denk zeker in de kleinere gemeenschappen dat dat wel heel goed aansluit bij hoe mensen misschien toch sowieso al met elkaar omgaan. Dus dat dat wel een goed, passende methode is.

Student: En dan heb ik topic 5: groep. In een groep zijn vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen zie je terugkomen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: En dan heb je het over verwachtingen van de hulpverlener of?

Student: Even kijken hoor, gewoon.. ja eigenlijk meer naar familie toe of welke verwachtingen er voor hun zijn. Binnen het dorp of binnen families dat er misschien altijd een bepaalde ongeschreven regel is, een bepaalde verwachting.

Hulpverlener: Maar hoe de groep met elkaar om gaat of wat normaal is of?

Student: Ja een beetje op die manier ja.

Hulpverlener: Hm, moeilijke vraag. Ja ik vind het een beetje een..

Student: Het kunnen ja, daar is al wel wat van genoemd. Maar bijvoorbeeld: dat hier een beetje het verwachtingspatroon is dat je altijd maar hard werkt of dat je altijd je problemen zelf oplost of ja..

Hulpverlener: Ja, ja misschien wel voor een deel. Zie je inderdaad wel in een groep terug komen dat het niet normaal is om... nou ja, wat ik op zich wel eens zie is bepaalde groepen die het ook wel gewoon heel normaal vinden dat je veel bezittingen hebt, bijvoorbeeld met ondernemers wel actueel. Namelijk jongeren kopen vaak na of nou ja met hun trouwen een eigen huis en dat is belangrijk en nou ja, ook een baan. Dat soort plaatjes zijn er wel heel erg. Dus mensen kunnen daar wel enorm gefrustreerd door zijn, binnen zo'n schuldregeling als dat niet kan of zo. Dat ze dus niet kunnen voldoen aan de telefoon en de auto en het huis maar dat ze toch een tijd in een huurwoning zonder auto moeten bikkelen om zo'n schuldregeling te doorlopen. Dat zie ik wel ja. Ik denk dat ik dat kan bedenken vooral.

Student: Ja. En denk je dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens jou op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces van de cliënten?

Hulpverlener: Ja... nouja, dat is een beetje het verlengde dingen die ik al eerder gezegd hebt denk ik. Maar ik denk wel dat ja... dat er een bepaalde druk is om het goed voor elkaar te hebben dus. Om toe te geven dat het niet goed gaat of wat jij zei om altijd hard te werken, dat dat wel lastig kan zijn of mensen er wel mee worstelen om gewoon voor zichzelf te gaan en hun eigen traject te doorlopen. En je hoort inderdaad ook wel hè, mensen vinden overal wat van en zo en het is dan ook wel lastig om voor iemand te bepalen van: nou ik wil dat nu toch wel gewoon doen en ondanks alles, alle slechte praatjes, slecht imago ga ik hier gewoon voor en dan kan dat natuurlijk wel een bepaalde spanning met zich mee brengen. Als mensen thuis het er niet mee eens zijn en als je je inkomen laat beheren of zo, dan is het best moeilijk om die keuze te maken. Dus in die zin is het wel heel belangrijk voor mensen om de omgeving daar steunend in is, en groep.

Student: Oké, nou dan was dat hem zo.

Hulpverlener: Ja, ik ben nooit zo lang van stof hoor.

6. Interview met hulpverleningsinstantie

Geestelijk verzorger, man

Hulpverlener: En dan kan het zijn dat je aan 't end zegt van: we hebben er niks aan gehad.

Studenten: Nou, we hebben er eigenlijk altijd wel wat aan. Die kans is klein.

Hulpverlener: Ja he, dat denk ik ook.

Student: ik herhaal dat laatste stukje nog even een keer, zodat u ook uw akkoord geeft op het geluidsfragment. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. In principe wordt uw eigen naam niet vermeld, maar wel uw functie.

Hulpverlener: Ja. Dus dat is dan de functie geestelijk verzorger en die kon ik alleen maar krijgen omdat ik het ambt van dominee heb.

Student: Ja, oké.

Hulpverlener: Als geestelijk verzorger ben ik dan welzijnswerker.

Student: Ja precies, oké. En ik zal zo meteen de vragen stellen en ik zal er niet op door vragen. Ik ga gewoon op een gegeven moment naar de volgende vraag. Dat is eigenlijk de manier waarop het interview gaat werken zeg maar.

Hulpverlener: Oké, ja, ja. Ja ik hou altijd nog van erbij blijven stil staan, maar zeg maar 'doorgaan' als het niet goed gaat.

Student: Ja, dat is prima. Dan kom ik bij het eerste onderwerp, dat is sociale context. Wat merkt u van hulp van de sociale context van de cliënt in de hulpverlening?

Hulpverlener: Dus dan bedoel je: welke hulpverlenende betekenis heeft de sociale context?

Student: Ja.

Hulpverlener: Nou, de sociale context is hier.. zou je zeggen, in ieder geval voor de bewoners in de Haven, een kerkelijke context. Hé, wat het kan natuurlijk ook een socialistische context zijn of een humanistische context. Maar hier is de sociale context, een kenmerk er van is toch kerkelijk betrokken zijn. En die invloed is op bewoners hier heel erg groot. Ja, dat merk je meteen. Als ik bij iemand op bezoek ga, de een.. kom je er meteen achter of iemand kerkelijk is. Soms niet, maar dat zijn uitzonderingen en het heeft heel veel invloed.

Student: En in hoeverre denkt u dat de problematiek beïnvloedt wordt door de sociale context?

Hulpverlener: Dus nou bedoel je: de mensen hebben een problematiek en die wordt beïnvloedt door de context?

Student: Ja, of niet zeg maar.

Hulpverlener: Invloed heeft het altijd. Maar het kan een positieve invloed hebben en een negatieve. Maar beïnvloeden doet de sociale context altijd. Kerkelijke context heeft op iedereen invloed. Dat kan opbouwend zijn, dat mensen daardoor ook kerkelijk betrokken worden, of zich in hun gedrag een beetje bedeesd houden, maar het kan ook zijn dat mensen juist zich daartegen gaan verzetten. Dus invloed heeft 'ie altijd. En hier is het zo, naar mijn inzicht, de kerkelijke context heeft een positieve invloed, voor de bewoners hier. Positieve invloed.

Student: En wat zijn volgens u helpende en belemmerend factoren van de hulp van de sociale context in de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, ja precies. Dat is dat positieve he?!

Student: Ja, of negatieve zeg maar.

Hulpverlener: Helpend is de kerkelijke.. het kerkelijke aspect van de context hé. Helpend is dat mensen het lijden beter kunnen dan zonder die kerkelijke ondersteuning. Ik denk dat mensen hier het lijden hier meer aanvaarden dan in een omgeving waar God en toekomst en vertrouwen en alles

~~bij elkaar...~~ Bij de kerkelijke context komt dat mee hé; vertrouwen in God, niet alles is toeval wat mij overkomt, God kan daar een bedoeling mee hebben. Dat is heel wezenlijk voor mensen. En dan moet ik er wel bij zeggen dat dat dan ook is omdat het een positief christelijk context is. Je kunt natuurlijk ook een context hebben die heel deprimerend is. Dat ze alleen maar door de kerkelijke context verstevigd worden in hun angst. 'Is mijn ziekte een straf?' ~~Dat heeft dan weer een belemmerende.. belemmerende betekenis.~~ Dus het hangt wel af van in welke kerk men groot geworden is. ~~Dus kerkelijke context, altijd wel kijken van welke kerk is dat? Evangelische context, wat je ook steeds meer hier krijgt in het maatschappelijke gebeuren.. Ja dat is allemaal vaak wat blijmoediger he?! En Woudenberg is alweer anders dan Bunschoten maar het heeft overeenkomsten met elkaar. En Veenendaal.. al heel divers geworden.~~

Student: Ja, dat klopt. Heel divers. Dan heb ik onderwerp twee: hulpverlening. In ons literatuuronderzoek kwam naar voren dat burgers in een dorp vaak laat naar de hulpverlening gaan, omdat ze het eerst binnen de context oplossen. Is dit volgens u zichtbaar in de praktijk en zo ja, hoe?

Hulpverlener: Dat is niet zo'n eenvoudige vraag, want ik werk hier maar acht uur in de week. Dus daar moet ik wel bescheiden in zijn. Ik denk dat in de generatie waar ik dan mee te maken heb, dat dat vroeger wel was: je lost je problemen binnenshuis op. De vuile was niet buiten hangen, dat is in ieder geval een heel belangrijk iets. En het binnenskamers oplossen. ~~Ik denk dat ook de predikant vroeger meer he, als hulpverlener, predikanten zijn in feite hulpverleners.~~ Predikanten vroeger meer zouden zeggen hoe het zat en hoe het moest, dan dat ze zich bemoeide met het praktische leven van mensen. Dat heeft zijn sporen wel nagelaten, maar bij de sociale context.. dat men wel naar mijn indruk nogal materialistisch is. Dat gaat wel om geld en goed. Of daar is het om gegaan bij die ouderen. Nou ja, of je dat nou positief of negatief beoordeeld... Ja, is het helpend als je veel geld hebt? Ja dan moet je aan hen vragen natuurlijk hé.

Student: Ja inderdaad. En in hoeverre is loyaliteit volgens u een bepalende factor om de stap naar de hulpverlening te zetten en transparant te zijn over de spelende problematiek?

Hulpverlener: Loyaliteit.. tussen wie?

Student: Tussen zeg maar de cliënt en het gezin of de omgeving zeg maar. Naar hun toe, zeg maar. Dat ze daardoor bijvoorbeeld bepaalde dingen niet zeggen om hun in bescherming te nemen.

Hulpverlener: Er is denk ik wel een hoop loyaliteit hier, maar dan heb ik het toch over het Bunschoten zoals ik het leer kennen van de oudere generatie hier. Dat ze wel heel loyaal aan elkaar zijn, maar het gaat samen, naar mijn inschatting hoor, met ook wel kritisch zijn. Loyaal zijn is op zich een positief woord, klinkt heel mooi. Maar je kunt je ook bemoeien met mensen. Dat het lijkt dat je loyaal bent, maar je kunt je ook bemoeien met mensen en daarin ook erg kritisch zijn. Binnen een wat geslotene gemeenschap en zeker ook een wat geslotene kerkelijke gemeenschap, doen mensen elkaar ook heel veel nare dingen aan. Maar ik denk wel dat ze aan elkaar veel gehad hebben. En dat ze dat nare vaak wel weer slikte.

Student: Ja, en is het dan ook zo zeg maar dat ze dat naar u zouden benoemen zeg maar? Of is het dan dat het onderling blijft?

Hulpverlener: Ja ja, dat is een goede vraag. Ik merk dat ook wel dat mensen het ook wel beleefd hebben. Loyaal.. we zorgen voor elkaar. Dat is ook vaak wat naar voren komt hé. Vroeger was dat wel anders. Als er iemand in de straat een probleem had, dan waren we er allemaal. Maar de sociale controle was natuurlijk ook heel sterk. En men deelt dat soms wel. Ook wel eens de negatieve kanten ervan. Dat men toch ook niet weer vrij was om te zijn wie men wilde zijn. Zie je, dat is dan loyaliteit die beklemmend kan zijn. Ja..

Student: En in hoeverre wordt de sociale context betrokken bij de hulpverlening?

Hulpverlener: Ik doe dat heel sterk. Ja, ik doe dat heel sterk. Als ik bij mensen op bezoek ga, dan is het eerste wat ik doe rond kijken in de kamer. Wat zie ik voor voorwerpen? En dat zijn dan hier vaak niet zo religieuze voorwerpen. Bij katholieke mensen zie je al gauw een kruisje hangen. Maar het speelt voor mij een grote rol, zeker in de beginfase in de hulpverlening. Eerst proberen... dat ik eerst probeer af te tasten van: in hoeverre ben je inderdaad ook een kerkelijke Bunschotenaar? Dat, dat (de mate van kerkelijke betrokkenheid, red.) bepaald de ontvankelijkheid van mensen van wat je in de hulpverlening aan ze kwijt wilt. Dus dat moet je wel door hebben. Dus de context, die moet je altijd goed in de gaten hebben. Is dat een antwoord op je vraag?

Student: Ja, en betreft u dan ook zeg maar familieleden of gezinsleden?

Hulpverlener: Ja, dat zou ik wel willen. Heb ik in andere contexten wel, want ik werk ik nog een zorgcentrum. Maar daar heb ik hier eigenlijk geen tijd voor en we hebben afgesproken dat ik bijvoorbeeld geen uitvaarten doe. Dat betekent dat je ook al minder contact met familieleden zoekt. Ze hebben ook allemaal hun eigen dominee en daar moet ik voor uit kijken, dat ik daar niet in, tussen in ga zitten. Dus met familieleden heb ik niet zoveel contact. Ze zoeken nog wel eens contact maar ik zou het dus meer willen doen. Maar dat is niet verstandig. Men heeft al gauw het idee: maar ik heb een eigen dominee?!

Student: En dan heb ik onderwerp 3, dat is Bunschoten-Spakenburg. Ziet u verschil in beïnvloeding van de sociale context van cliënten die oorspronkelijk uit Bunschoten-Spakenburg komen en mensen cliënten die later in Bunschoten-Spakenburg zijn komen wonen en zo ja, welk verschil?

Hulpverlener: Ja, dat laatste is natuurlijk dan de hamvraag. Ik meen wel verschil te kunnen zien. Als je me nou vraagt welk verschil... Ja, kijk de gesprekken die ik voer, die worden natuurlijk binnen die context gevoerd maar ik probeer het wel persoonlijk te houden. En als het over kerkelijk leven gaat, dan zijn Bunschoters en Spakenburgers al gauw op het spoor van het institutionele kerkelijke leven. Terwijl mensen van buiten dat minder hebben. Maar ja, ik ben zelf ook niet zo'n institutioneel denkend iemand. Ik probeer het wel... ik probeer naar het eigene van iemand te gaan. Die sociale context is heel belangrijk, maar het gaat toch om de persoon zelf. En niet als een lid van een iemand... van een kerk in Bunschoten. Nee, het is mevrouw X en meneer Y. Dus ik probeer... nou ja, het is groot gezegd, maar ik probeer wel het hart te raken en niet hun gewoontes. Vind ik wel belangrijk, ja.

Student: En welke plek heeft schaamte volgens u binnen deze dorpscultuur en binnen de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja, schaamte he... Nou dat binnenskamers houden van problematieken heeft te maken met schaamte natuurlijk he?! Als je het niet red, dan ga je je al gauw schamen. Zeker als het problemen zijn die naar buiten komen: 'heb ik het dan niet goed gedaan, wat zullen ze van me zeggen?' Ik denk wel dat dat hier een rol speelt, ja. Schaamte... schaamte, nou ja schaamte heeft ook weer met onzekerheid te maken. Mensen die goed doordacht hun leven leiden en weten wie ze zijn en wat ze willen, die zullen zich minder gauw schamen. Die zullen wel zich schuldig kunnen voelen, maar dat is iets anders dan je schamen. Ik weet niet welke factor, welk gewicht ik daar aan moet geven.

Student: Het is bekend dat er in Bunschoten-Spakenburg veel familie ondernemingen zijn. Welke gevolgen heeft dit volgens u voor de hulpverlening?

Hulpverlener: Ja... welke hulpverlening? Kun je dat toelichten?

Student: Het is eigenlijk de hulpverlening die u geeft. Het is natuurlijk anders dan wanneer mensen bij het Algemeen Maatschappelijk Werk komen of zo dan bij u...

Hulpverlener: Er schoot me net wel een voorbeeld te binnen. Dat was meer een verhaal dat men vertelde. Dat geloofsgenoten niet zo best voor elkaar waren. Maar niet zozeer dat ik als

geloofsgenoot daardoor werd beïnvloed om te helpen. Ik vind het een moeilijke vraag in mijn situatie.

Student: Het zullen dan eerder inderdaad voorbeelden zijn.

Hulpverlener: Ja ik hoor dan hè, dat men elkaar op een bepaalde manier bejegend en dan kan men ook ontzettend teleurgesteld zijn. Zeker door geloofsgenoten, van wie je een hoop verwacht. Want families.. ja, dat kan ook heel.. misschien ontstaan daar ook wel geestelijke problemen. Maar zeker als je door een broer van je, die ouderling was in dezelfde kerk, financieel benadeeld wordt, dan heeft dat op het geloofsleven een grote invloed. En daar kan ik dan mee te maken krijgen. Dan kan ik ermee te maken krijgen. Maar dan moet je heel rustig luisteren. Daar kan een hele geschiedenis achter zitten. Met vergeven moet je niet te vlug zijn.

Student: Zijn er volgens u kenmerkende factoren voor dit dorp die de hulpverlening beïnvloeden? U werkt in twee verschillende plaatsen.. ziet u dan bijvoorbeeld dat er hier zo specifieke kenmerken zijn?

Hulpverlener: En dan bedoel je nu met negatieve invloed?

Student: Dat kan ook positief zijn, dat maakt niet uit. Gewoon factoren die u ziet.

Hulpverlener: Het kerkelijke denken. Ik weet niet of één van jullie het woord: 'kerkistisch' kent? Dat je echt naar de kerk gaat, niet zozeer om het geloof. De kerk en de kerkleer die je hebt meegekregen. Dat vind ik weleens belemmerend.. dat is dan een negatieve invloed op een open geloofsgesprek. Mensen kunnen geen open geloofsgesprekken voeren omdat ze zo kerkelijk/ kerkistisch denken. Daar nooit in hebben geleerd, ze hebben vaak kerkscheuring en zelfs twee meegemaakt. Maar dat ze nooit zo geleerd hebben om door kerken heen te kijken. Maar ik kom ook het andere tegen: 'het komt er toch uiteindelijk op neer dat er maar één God is, dominee.' Dat heb je dan gemeenschappelijk. Maar dat kerkistische, dat is een negatief iets vaak om mensen open te laten zijn om over hun geloof te laten praten. In Woudenberg kom je dat ook tegen. Dat kan heel belemmerend zijn.

Student: Het volgende onderwerp is: WMO. Een van de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is gebaseerd op: 'de eigen kracht van de burger' waarbij het netwerk van de cliënt actief wordt ingezet. Wat is uw opvatting hierover en denkt u dat deze werkwijze effect zal hebben binnen deze gemeenschap?

Hulpverlener: Bedoel je nu de twee dorpen? Deze gemeenschap?

Student: Deze gemeenschap: Bunschoten-Spakenburg. Wat u daarvan denkt van het netwerk inzetten.

Hulpverlener: Ik denk dat men hier daar (netwerk inzetten, red.) bijna een natuurlijke verplichting in voelt. Voor elkaar zorgen. Ik denk dat dat.. dat komt ook wel weer doordat het kerkelijk is hoor. Dat is heel positief. Maar ik ben zelf.. over het meer inschakelen van mantelzorg.. Nou, daar zet onze overheid teveel kaarten op in. Want mensen zijn vaak zo druk en belast, psychisch ook. De samenleving is vreselijk ingewikkeld, dus een dochter die voor moeder moet zorgen, dat zou allemaal wel waar zijn... Die bij moeder kan schoonmaken en die langer thuis moet blijven wonen dan eerst. Ik ben bang dat de overheid veel te veel gaat vragen. En straks de rekening moet betalen voor de ziektekosten van de mantelzorgers. Dat lijkt me allemaal nog niet zo verstandig. Mantelzorg op zich is natuurlijk mooi. Maar dat kent men vanuit hier, vanuit de kerkelijke context.. voor elkaar zorgen. Maar de overheid gaat dat voor je bepalen en daar zit iets heel gevaarlijks in. Eerst heeft de overheid, dat kennen jullie ook wel, de overheid gestimuleerd dat vrouwen zouden werken en dan hebben ze nu een baan en worden vader en moeder hulpbehoevend en dan zitten ze met twee voeten in één kous. Dat vind ik niet eerlijk van de overheid, tenminste als ze daar langs heen kijken. Ik ben bang dat dat vanwege bezuinigingsrondes wel het geval is. Dat vind ik niet zuiver. Maar dat we voor elkaar moeten zorgen.. wie kan dat tegenhouden, wie kan daar tegen zijn?

Student: Dan heb ik onderwerp vijf, dat is: groep. Binnen een groep zijn er vaak ongeschreven regels die zich uiten in een bepaald verwachtingspatroon. Welke verwachtingspatronen ziet u terugkomen bij cliënten en hoe uiten deze zich?

Hulpverlener: Ja verwachtingspatronen.. En dan bedoelen jullie nu: de Haven? Wat verwachten de Bunschoters en Spakenburgers van elkaar? Of breder in het dorp?

Student: Ja, gewoon Bunschoten-Spakenburger in het algemeen.

Hulpverlener: Dan moet ik weer bescheiden zijn. Omdat ik hier niet woon natuurlijk.

Student: Wat u ziet in uw werk..

Hulpverlener: Daar verwachten mensen wel volgens mij saamhorigheid. Ze geven het elkaar niet allemaal, want daar schrik ik weleens van. Dat mensen elkaar ook heel kritisch kunnen bekijken, ze weten zoveel van elkaar. ~~Nou dat zou op zich mooi zijn, om daar een onderzoek naar te doen van: wat verwachten de bewoners van elkaar? Moeilijke vraag, zou ik niet zo durven zeggen.~~ Maar ze willen natuurlijk bij elkaar horen, maar dat kritische dat belemmert het weleens. Juist omdat ze bij diezelfde gemeenschap horen, van die dorpsgemeenschap. Ze hebben een gezamenlijke geschiedenis. Wat ze van de dominee verwachten kun je wel aardig zeggen, maar wat ze van de geestelijk verzorger verwachten.. ~~Zo te meer ik bekend wordt hier in het huis, des te meer ze gaan verwachten, maar ze weten het nog niet precies nee.~~ 'Wat doet hij nu?' Dat weten mensen waar ik op eigen initiatief naar toe ga, die snappen dat dan wel. Maar ik ben hun dominee niet. ~~Wat doet hij nou. Ze zien me wel en ze.. ik was bij een paasmaaltijd en dan zien ze wel wat ik doe. Maar wat het voor hen nou kan betekenen, dat is boeiend. Ik ben 65 geworden maar ik mag nog wel door hier, dus dan wil ik eigenlijk proberen of ik.. of een geestelijk verzorger.. specifieker iets als geestelijk verzorger vertellen. Dat is nog niet helemaal duidelijk.~~

Student: Merkt u dat er sprake is van groepsdruk? Zo ja, welke invloed heeft dit volgens u op de hulpvraag en op het hulpverleningsproces van cliënten? Een beetje lastige vraag..

Hulpverlener: Ja.. Groepsdruk. Dat (groepsdruk, red.) is er zeker in ieder geval. Door dat ons kent ons. Ze weten wie ze zijn en wat er van je gedacht wordt. ~~En dat is van groot belang.~~ Hier worden mensen steeds hulpbehoevender en gaat het minder een rol spelen denk ik. Als je jong bent en je hebt problemen dan is de groepsdruk natuurlijk wel dat je het zelf op moet kunnen lossen. Maar hier zijn mensen zo afhankelijk aan het worden.. ik weet niet of er dan ook echt groepsdruk sprake is.. ~~Kijk, ik werk in nog een huis en daar moet ik met een lampje zoeken naar gelovige bewoners. Hier moet ik met een lampje zoeken naar niet gelovige bewoners. Maar, en dan is de groepsdruk wel.. dat mensen het onplezierig kunnen vinden als het duidelijk is als ik bij hen als geestelijk verzorger op bezoek kom. omdat die context niet christelijk is en weten allemaal dat de dominee wel christen is.~~ En dan voor sommige mensen is daar de groepsdruk dan. En ook vanuit de verpleging, want dat is ook een groep in een huis. Om daar tegen te zeggen van, of te vragen of de dominee komt. Terwijl die zusters en broeders van toeter of blazen van iets weten.. ~~nou dan is de druk van de groep verzorgenden enzovoorts groot om het heel voorzichtig aan te pakken. Hier ligt dat anders. Hier is geen schande als de geestelijk verzorger op bezoek komt. Dus dan is dat karakter van die bewoners weer positief voor mij. Dan is de groepsdruk er niet, maar meer uitnodigend. Dat is toch mooi? 'Bij mij is hij nog nooit geweest..'~~

Student: Dan was dat hem zo.

Doorgestreepte interviews burgers

1. Interview met een burger

vrouw, 42 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg

Student: We gaan een aantal vragen stellen. En we zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren. Daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen en we zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Oké.

Student: In het interview komt meerdere keren het begrip sociale context terug. Dus we zijn gewend dit eerst uit te leggen. Sociale context: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u contact heeft en nauwelijks spreekt. Dus familie, burens, vrienden, dorpsgenoten, mensen uit de kerk, alle mensen die om u heen staan. Dan is er nog een tweede begrip dat vaker voorkomt, dat is loyaliteit. Wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, en dan met name familie, dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden, waardoor je soms bepaalde dingen misschien niet zou zeggen of doen om de ander op die manier in bescherming te nemen.

Burger: Ja.

Student: Dan hebben we eerst wat algemene vraagjes. Wat is uw leeftijd?

Burger: Ik ben 42.

Student: Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik werk bij de thuiszorg en ik ben moeder en overblijfmoeder en vrijwilligster.

Student: Waar kent u de Boei van?

Burger: In eerste instantie omdat ik zelf vrijwillige hulp nodig had. Mijn moeder is vorig jaar overleden en ik kon anders niet op vakantie. Want ik had gewoon iemand nodig die op haar zou letten. En toen zei iemand.. want ik wilde niet op vakantie gaan daardoor. Toen zei iemand: 'dan moet je naar de Boei gaan en vragen wat hun voor je kunnen betekenen' en toen kreeg mijn moeder een vrijwilliger en die is bijna elke dag bij haar geweest toen ik op vakantie was. En dat was voor ons allebei fijn. En toen dacht ik: 'hé maar dat kan ik ook. Ik kan ook klaarstaan voor anderen.'

Student: Dan hebben we het eerste onderwerp sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Goed. Familie is een breed begrip he. Het grootste gedeelte goed ja. Ik heb een zus die ik niet zie.

Student: Woont uw familie in de buurt?

Burger: Mijn familie? Nee. Ja mijn gezin. Mijn mans familie woont hier in het dorp gedeeltelijk en ook in Utrecht en in Baarn. En mijn familie van mijn vaders kant weet ik niets en van mijn moeders kant zijn de meeste dood en heb ik eigenlijk alleen nog maar nichten die ik niet ken en mijn zus woont in Amsterdam, daar ben ik opgegroeid.

Student: U komt niet oorspronkelijk uit Bunschoten-Spakenburg.

Burger: Ik kom hier niet vandaan. Ik ben hier in getrouwd.

Student: Wanneer er sprake is van bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie, kennissen of vrienden?

Burger: In eerste instantie los ik het zelf op. Ik denk dat dat het toch wel meestal is. Het moet wel heel erg zijn. Als ik het echt niet op kan lossen ga ik eerder naar vrienden. Niet naar familie.

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ja, absoluut ja.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Een bepaalde verwachting in de familie.. Ja bij mij? Ik moet hierover denken hoor. Kan je me vertellen hoe je het precies bedoelt?

Student: In uw geval. We hebben ook mensen gesproken die echt uit Bunschoten Spakenburg komen en die dus ook al hun familie hier hebben en dan bijvoorbeeld dat het zo is dat er... dat bijvoorbeeld de norm is: 'los je problemen zelf op' en dat je daardoor als je naar de hulpverlening zou willen stappen dat dat je tegenhoud bijvoorbeeld.

Burger: Ja dat begrijp ik. En dat gaat specifiek over mij he of niet?

Student: Ja, als u het voor uzelf kan beantwoorden. Anders kunt u ook zeggen wat u ziet.

Burger: Wat ik zie bij anderen. Ja, ik zou niet zo snel naar de hulpverlening stappen, maar dat komt omdat ik het ook niet nodig heb. Ik ben zelf nog degene die hulp verleent en om me heen. Mijn moeder had het niet gedaan, maar ik heb het gedaan voor mijn moeder. ~~Mijn moeder.. ja dat klopt. Mijn moeder die is dus overleden. Dus ik weet niet in hoeverre dat nog relevant is.~~ Zij(moeder, red.) wilde ook absoluut geen zorg, helemaal niet, echt niks. ~~Op het laatst, laatste paar maandjes heeft ze een klein beetje zorg gehad. Op de dag dat ze stierf, vlak daarvoor had ik eindelijk toestemming van haar om meer zorg in te schakelen. Maar toen dacht ze van: 'ja maar dat dacht jij A., ik ga.'~~ Dus ik ben van huis uit ook niet echt gewend om hulp te vragen. Maar ik doe het wel als het nodig zou zijn, maar het is nu niet nodig.

Student: Heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Nee ik denk het niet, ik kan over alles praten. Ik voel me niet belemmerd om dingen te zeggen, nee. Voor mij geen probleem.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en hulp krijgen?

Burger: Hulp vragen en krijgen.. En dan loyaliteit naar mijn vrienden, familie, kennissen?

Student: Ja.

Burger: Niet, voor mij geldt het niet nee. Of wil je ook weten van anderen?

Student: Ja.

Burger: Ik heb nu het idee dat je het over mij hebt, maar ik denk natuurlijk..

Student: Kan ook ja.

Burger: Hoe ik het tegenkom hier in Bunschoten.. Ik heb niet het idee dat dat(loyaliteit, red.) een probleem is bij hulp vragen bij de mensen bij wie ik kom.

Student: Het tweede onderwerp is soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Oké als ik, en ik denk dat dat wel voor veel mensen geldt, ik zal eerst voor mezelf zeggen.

Voor mij is het dan bijvoorbeeld als ik gewassen zou moeten worden ofzo, dat ga ik echt niet aan vrienden of familie vragen. Maar een boodschapje kan je natuurlijk altijd vragen. Maar ik merk bij de mensen bij wie ik werk dat ze ook wel dat boodschappen vragen juist moeilijk vinden om aan hun kinderen te vragen. ~~Waarvan ik denk: 'dan vraag je dat toch aan je zoon?' En dat vinden ze gewoon heel moeilijk en dat verbaast mij.~~ Want ik doe voor een mevrouw bijvoorbeeld boodschappen, terwijl ze drie kinderen heeft. ~~En dan weet ik natuurlijk niet precies waarom die kinderen dat niet doen.~~ Maar ja en ook andere mensen bij wie ik kom.. vooral omdat ze bang zijn om hun kinderen te belasten. En naar de hulpverlening, volgens mij stellen ze dat ook lang uit hoor.

Student: Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan

de reden?

Burger: Mag ik even wat vragen? Want deze vragen die je me nu stelt, zijn die ook bedoelt voor mij als vrijwilliger of? Dat is een beetje..

Student: Snap ik, wij hebben gewoon wat namen door gekregen van M. en W., maar we weten van tevoren niet altijd precies wat de situatie is. Maar in principe.. u bent ook gewoon inwoner van Bunschoten-Spakenburg dus u heeft zelf ook bepaalde ideeën dus die kunt u delen. Maar omdat u inderdaad nog meer ervaring heeft omdat u zelf het vrijwilligerswerk doet is dat voor ons ook heel helpend om te weten. Het is maar net.. als u uit uzelf niet echt er een antwoord op heeft dan is het andere ook interessant.

Burger: Oké, ja.

Student: Het is een beetje hoe u het interpreteert.

Burger: Kun je de vraag nog een keer stellen? Want die is nu weg.

Student: Ja, wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Oké, nou ik zou alles bespreken maar dat ligt aan mij, ik ben heel open. Je mag alles van me weten. Maar als ik kijk naar de mensen bij wie ik werk, bijvoorbeeld een mevrouw die het heel moeilijk vindt om te vertellen dat ze eigenlijk eenzaam is. Niet aan mij, maar wel aan haar familie. Dat in ieder geval. Of een andere mevrouw die nu pas, terwijl ze het eigenlijk toch wel al heel lang aan mij vertelt, nu pas met haar zorgen bij haar zoon komt. Weet je.. met dat het allemaal zo loopt. Omdat ze.. net wat ik zeg, haar zoon niet wilt belasten. En met hulpverleners praten ze dan daar veel eerder over, heb ik toch het idee.

Student: Volgende onderwerp is hulpverlening. Ik weet niet of u er zelf ervaring mee heeft?

Burger: Ja.

Student: Met hulpverlening persoonlijk?

Burger: Ja, dat hangt er vanaf in welke.. ik bedoel: ik doe thuiszorg.

Student: Welke factoren zouden voor u een rol spelen om de stap naar de hulpverlening uit te stellen? Stel dat u hulpverlening zou willen om een reden, zijn er dan factoren waardoor u dat misschien minder snel zou doen?

Burger: Het (stap naar de hulpverlening, red.) is sowieso denk ik lastig, want je hebt het gevoel dat je je zelfstandigheid kwijt raakt en dat merk ik ook bij mensen bij wie ik net kom als hulpverlener. Dat ze dan eigenlijk zoveel dingen zelf doen. Dan sta ik te stoffen terwijl hun de straat staan te boenen. Dat zou toch echt andersom moeten. Daar groeien ze dan langzaam in. Dat vinden ze wel moeilijk dus, die stap. Om die stap te nemen. Heb ik hem beantwoord?

Student: Ja. Wat zou voor u de doorslag zijn om de stap naar de hulpverlening toch te zetten?

Burger: Toch te zetten.. kinderen die zeggen: 'ma ik kan het niet meer aan.' Dat heb ik bijvoorbeeld bij mijn moeder gezien. En dat is bij iedereen, is die grens anders. En.. of dat iedereen die heel dichtbij staat, als je geen kinderen hebt is dat misschien wel je zus of zo, maar dat.. echt dat ze zeggen: 'dit gaat niet meer, je moet nu echt en wij kunnen het niet meer opvangen.' Dat is wat er gebeurd. Meestal niet uit, of als de dochter het zegt, dat is meestal niet iets wat iemand zelf bedenkt. Zelf denken mensen heel snel dat ze het nog best wel kunnen.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Wanneer ze vastlopen in dingen, als ze het geestelijk niet meer aankunnen, als ze eigenlijk vastlopen.. ja dat is het woord. Je raakt gestrest bij de gedachten wat er allemaal moet gebeuren. Dingen blijven liggen en dan moet het gewoon uit handen genomen worden.

Student: Zou schaamte een rol spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening?

~~Burger: Zou schaamte een rol spelen..~~ Bij mij wel. Als ik, ik weet natuurlijk niet, nee dat weet ik eigenlijk niet hoe dat bij anderen zit. Laat ik alleen over mezelf beoordelen. Ik heb dan geen hulp nodig, maar mijn man zou bijvoorbeeld heel graag willen dat we een huishoudster nemen. ~~Want ik heb een hekel aan het huishouden, maar ik doe het wel. Maar vreselijk. Maar dat wil ik niet. Dan maar met tegenzin het doen, maar ik ga echt niet iemand vragen hoor. Nee.~~ Ik heb zo iets van: 'ik wil niet dat mensen aan mijn spullen komen.' Ik weet niet, voelt ongemakkelijk. Een soort van schaamte denk ik.

~~Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?~~

~~Burger: Ja.~~

~~Student: Zijn er daarin dingen die u hebben aangesproken die u mist bij de Boei?~~

~~Burger: Ja.. het is een heel andere soort hulpverlening. Maar het is gewoon heel anders. Dus ik kan het niet vergelijken.~~

~~Student: Het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Zou u de weg naar de hulpverlening weten te vinden?~~

~~Burger: Ik heb het gevonden voor mijn moeder, dus het is gelukt. Ik wist niet van het bestaan af van de Boei, maar omdat je dan gewoon je mond open doet tegen een vriendin.. en die zei: 'ja maar ze hebben hier een vrijwilligersorganisatie', ga je daar naartoe. Dus ja ik heb die weg gevonden. Ik raad het ook anderen altijd aan als er dan wat is. Dan zeg ik: 'je kunt naar de Boei gaan.' Ik heb zelf drie vrijwilligershuisjes dus ik kan er niet nog meer op me nek nemen, maar ik kan wel mensen de goede kant op wijzen.~~

~~Student: Hoe toegankelijk waren de hulpverleners in uw beleving?~~

~~Burger: Heel erg toegankelijk. Voor mijn moeder werd toen op maat een vrijwilliger gezocht die dat kon doen voor haar. Dat was echt geweldig, ook met andere dingen later. Want ik heb inmiddels mijn rijbewijs, maar dat had ik toen nog niet. Dan moesten we naar het ziekenhuis, dan heb je een regiotaxi maar dat was altijd zo'n drama, met de regiotaxi met die klachten die mijn moeder allemaal had. Toen zeiden ze van: 'ja we kunnen wel een vrijwilliger regelen die dan jullie brengt' en dat is dan.. je hoeft je dan ook helemaal niet bezwaard om te voelen, dat was echt heel fijn. Heel toegankelijk.~~

~~Student: Wat heeft u nodig in de houding van een hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?~~

~~Burger: Ik niet zoveel. Maar andersom, wat ik merk.. dat mensen een luisterend, dat je echt oprecht luistert. Dat je met ander bezig bent en niet met jezelf en je mag best wel wat over jezelf vertellen. Maar ja, mensen moeten echt het gevoel hebben dat je echt luistert. Dat is denk ik het belangrijkste.~~

~~Student: Het volgende onderwerp is Bunschoten Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?~~

~~Burger: Erg gelovig, erg controlerend naar mekaar. Daar moest ik heel erg aan wennen. Dat was ik niet gewend als stadse. Maar ook heel sociaal, want.. eigenlijk wel. Als je er eenmaal tussenkomt, het is wel moeilijk om er tussen te komen, maar als je er eenmaal tussenkomt dan is het echt een sociaal dorp. Heel hecht eigenlijk wel, mensen kennen elkaar allemaal wel. Je moet begrijpen dat al dat geroddel over mekaar ook een soort van betrokkenheid betekent. Als je als stadse.. lees je dat als bemoeizucht of gemenigheid. Maar als dorpsbewoner.. dat is helemaal niet zo. Dat weet ik inmiddels, het is gewoon betrokkenheid. Mensen willen graag alles van mekaar weten, je zal hier niet maanden dood liggen in je dorp. Dat gebeurt gewoon niet.~~

~~Burger: Waar komen jullie vandaan?~~

~~Student: Veenendaal.~~

~~Burger: Dat is een dorp of een stad?~~

~~Student: Ze zeggen nog steeds een dorp, maar officieel is het wel een stad.~~

~~Burger: Het is groter dan dit. En jij?~~

~~Student: Woudenberg.~~

~~Burger: Dat is ook een dorp. Dat herken je wel.~~

~~Student: Ja.~~

~~Burger: Precies.~~

~~Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?~~

~~Burger: Ook over het algemeen hecht. Mensen komen op zondag allemaal bij elkaar, maar ook een soort verplichting is het in sommige gevallen best wel, wat je moet doen. Het is een beetje.. soms moeilijk. Maar dat mensen bij elkaar komen, want dat hoort zo, dat doe je gewoon. Dat is zoals ik het zie.~~

~~Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?~~

~~Burger: Ongelovig zijn. Taboe is een groot woord misschien, maar het is wel.. als je in de evolutie theorie gelooft, daar moet je niet over beginnen. Dat is denk ik wel een heel groot taboe. Dingen als abortus. Als je zegt van dat je blij bent dat je in een land leeft dat abortus kan, en dat vind ik echt, dat is nou eenmaal het recht van iedere vrouw om zelf te beslissen dus ook de andere kant, allebei. Dat zorgt voor emancipatie van een vrouw denk ik. Maar dat is heel moeilijk, om gewoon te zeggen. Ja.. voor mij niet, ik zeg alles maar ik kan me heel goed voorstellen als je in een gelovig gezin op ben gegroeid dat je dat eigenlijk niet kan denken, dat soort dingen. Je kan niet buiten die context denken. Dat gebeurt dus niet nee. Dat is eng. Zelfde geldt natuurlijk ook voor euthanasie enzo. Dat mag je gewoon niet anders over denken. Ik denk dat dat taboes zijn.~~

~~Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?~~

~~Burger: Oh ja. Als je geen goede huisvrouw bent, dan ben je eigenlijk niets waard als vrouw. Het is misschien een beetje overdreven, maar het is wel zo. Je wordt aan behoorlijk veel.. je huis moet netjes zijn, je tuin moet netjes zijn, je raam schoon gelapt. Dat is heel belangrijk. En als dat niet zo is, dan praten ze over je. Dan moet je wel sterk zijn om je daar niet voor te schamen. Je kleren moeten netjes zijn en schoon. Er wordt gewoon over je gepraat als je dat niet hebt. Dus daar moet je tegen kunnen. Het is niet zo dat je dan niet meer geaccepteerd wordt ofzo, maar je weet dat er over je gepraat wordt. Ze kunnen je nog net zo aardig vinden, dat is het niet, dat wel. Het is dan niet dat je uitschot bent maar er wordt wel over je gepraat en daar moet je tegen kunnen.~~

~~Student: Kunt u een voorbeeld noemen van een verwachtingspatroon die u hier veel ziet?~~

~~Burger: Een verwachtingspatroon.. dit is gewoon algemeen he.~~

~~Student: Ja.~~

~~Burger: Verwachtingspatroon, nou dat je.. nou niet zozeer studeren. Je moet natuurlijk je school afmaken. Dat je trouwt is heel belangrijk. Dat je naar de kerk gaat, vooral bij de oudere generatie. Die vinden dat heel belangrijk, dat de jongere generatie dat doet. Die vinden dat erg dat dat nu minder gebeurt. Dat je een huis koopt. Ze trouwen hier vrij jong, kopen dan vrij jong een huis en dat huis, dat ga je dan ook gelijk verbouwen. Daar komt gelijk een nieuwe keuken in, een nieuwe vloer erin. Je merkt ook wel dat veel mensen voor zichzelf beginnen, dat idee heb ik tenminste. Van die kleine, dat soort verwachtingen, dat je succesvol bent toch wel. Maar niet zozeer met carrière maken, maar het is wel belangrijk dat je steeds een groter huis kan kopen ofzo denk ik.~~

~~Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?~~

~~Burger: Ik ga je vertellen. Ik weet niet of ze er nu hangen, maar met regelmaat hangen er kaartjes bij de supermarkt waar dan iemand uit Laren een schoonmaakhulp vraagt. Ze kunnen heel goed poetsen en dat is echt waar. Ze kunnen fantastisch poetsen, die vrouwen hier. En dat ze heel gelovig zijn, een~~

soort Staphorst of Urk. ~~Dus dat. Dat weet ik omdat ik ook buiten Bunschoten heb gewoond. En ook in Baarn, dus dat was vlakbij. Dat vooral. Oh ja en inteelt, dat ook. Dat ze dus heel erg naar binnen gericht zijn. Dat zie ik wel verschuiven hoor, maar ik denk wel dat ze buiten het dorp zo naar binnen kijken.~~

~~Student: Wat betekent het dat de Boei gevestigd is in de Haven? Met name omdat het een centrale plek is. Is dat fijn of werkt dat belemmerend voor mensen?~~

Burger: Ik denk dat het wel makkelijk is, want het is een plek die iedereen weet te vinden. ~~Dus dat is op zich wel. Het kan natuurlijk ook een andere plek zijn. Ze zijn nu van plan om hier een soort zorgcentrum te gaan bouwen. En als die daar zou zitten, zou dat net zo'n centrale plek zijn. Maar ik denk dat vooral het oudere gedeelte.. ik denk toch dat meestal wat ik doe dat dat meestal de oudere generatie is die hulp komt vragen. Dat dat wel handig is in de Haven. Ze hebben ook een jongere afdeling ik denk dat ze die misschien ergens anders zouden moeten doen. Maar dat is waarschijnlijk niet handig. Dat ik denk: 'ja die jongeren die stappen misschien minder makkelijk een bejaardentehuis binnen om hulp te vragen.'~~

~~Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek of juist niet?~~

Burger: Zeker weten (de kerk een rol spelen, red.). Ik ga niet naar de kerk, ~~dus wat dat betreft. Dus ik weet natuurlijk niet hoe het werkt. Maar ik zie het bij een vrijwillige, bij een stel waar ik kom als vrijwilliger, die hebben het op het moment ontzettend zwaar. Door alle PGB, wat allemaal misloopt. Ze hebben gewoon geen inkomsten meer, ze kunnen hun vaste lasten betalen en dat is het. Ze kunnen gewoon niets meer kopen er komt gewoon geen geld bij. En dan ineens staan er allemaal kerken klaar waar ze elke week eten van krijgen. Het is fantastisch. De Emmanüel kerk.. en je hebt de Genade Bron. Dat is dan geen kerk maar dat is wel weer ook vanuit een kerk geregeld die dan.. Ja, ik denk dat ze met kerst ook, dan zitten hier aardig wat.. nou ja, ik weet niet hoeveel mensen er zijn. Mensen die onder het minimum zitten of aan het minimum zitten, niet breed hebben die krijgen elk jaar ook vanuit de kerk geloof ik een kerstpakket. Daar hoeft je niet voor aangesloten te zijn bij een kerk. Dat soort dingen, ze collecteren heel veel voor goede doelen ik denk wel dat ze daar heel goed in helpen.~~

~~Student: Denkt u dat er naast voordelen ook nadelen zijn?~~

Burger: Wat? De bemoeienis van de kerk? Dat is, vind ik ook en dat klopt, dat komt omdat ik denk dat ze met al die goede bedoelingen, al dat goede wat ze meebrengen ook heel vaak dat woord van Christus brengen en mensen proberen te bekeren. Dat vind ik zelf slecht. Ik denk: 'ja je moet niet mensen tot geloof brengen met een hongerig persoon zo'n stuk brood voorhouden' ~~en dan.. snap je wat ik bedoel?~~ Dat zie ik namelijk ook bij die vrijwilliger, niet bij die vrijwilliger maar waar ik als vrijwilliger kom. Die, naja ik snap het ook wel.. die is nu helemaal tot geloof gekomen. Maar goed, allemaal goed. Ik heb er niets mee. ~~Maar ik snap het wel. Zij heeft het nodig en dat is goed.~~

~~Student: Dat was de laatste vraag.~~

2. Interview met een burger

vrouw, 48 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: We willen u een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we dan alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor, dat is prima.

Student: Allereerst zal ik eventjes twee woorden uitleggen van hoe wij dat geïnterpreteerd hebben zeg maar. Zodat dat wat duidelijker is als ik de vragen stel. Het eerste woord is sociale context. De sociale context zijn mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. We denken bij sociale context bijvoorbeeld aan gezin, familie, burens, vrienden, dorpsgenoten. Ik weet niet of dat een beetje duidelijk is?

Burger: Ja.

Student: En dan hebben we het woord loyaliteit, dat komt naar voren een keertje. En dat is: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening houden met die persoon, waardoor je soms bepaalde dingen misschien niet zou zeggen of doen om de ander in bescherming te nemen. Dat zijn eigenlijk de twee begrippen die we even uit wilde leggen.

Burger: Oké.

Student: Dan hebben we eerst even drie van die algemene vragen. Die we bij iedereen stellen. De eerste vraag is: wat is uw leeftijd?

Burger: 48.

Student: Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik ben thuis. Ik zit in de WAO, ik ben afgekeurd vanwege reuma. En ik doe nog wat vrijwilligerswerk bij de Clip.

Student: Waar kent u de Boei van?

Burger: Waar ken ik de Boei van? Toen ik bij de Clip... toen vroegen ze vrijwilligers om dat toen op te starten en sindsdien zit ik erbij en kwam ik vanzelfsprekend bij de Boei, omdat het daar vanuit georganiseerd is. En later ook wel. Mijn moeder was oud, dus dan kreeg je ook met de Boei te maken.

Student: Topic één: sociale context. De eerste vraag: Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Ja, de relatie is goed. Als iemand hulp nodig heeft, dan staat iedereen klaar voor zover mogelijk. Maar mijn eigen familie is niet zo'n hele grote familie en die van mijn man ook niet. Een klein groepje.

Student: En hoe ziet dat contact eruit?

Burger: Ja... Je bedoelt wekelijks, dagelijks? Ja weet je, mijn zus... Mijn ouders leven niet meer. Ik heb nog een schoonmoeder, waar we wekelijks naartoe gaan bijna iedere week. Die woont in Huizen. En verder heb ik een zus en ja... we gaan weleens wat drinken, weleens winkelen, de gewone dingetjes.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen of vrienden?

Burger: Ik denk dat je het eerst probeert zelf op te lossen en daarna dat je advies of de mening van iemand anders erover wilt hebben. Van familie of vrienden.

Student: Voelt u zich veilig/vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te

delen?

Burger: Ja. Sommige mensen hebben daar weleens moeite mee, maar ik niet.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Ja je bedoelt dat ze het vanzelfsprekend vinden dat jij iets oplost?

Student: Ja, in de familie kan soms een bepaalde verwachting zijn, waardoor je minder snel de stap kan zetten naar de hulpverlening. Dat zij iets verwachten van jou of anderen. Dus inderdaad zelf oplossen of een andere manier.

Burger: Als het nodig is, dan zijn er wel een aantal voorzieningen die kunnen helpen.

Student: Merkt u in uw familie dat dat normaal is, als je naar de hulpverlening zou gaan? Of zijn er een beetje.. hoe zal ik het uitleggen.. is het toch een beetje zo van: 'je lost het toch zelf wel op.'

Burger: Dat wordt over het algemeen het liefste wel gedaan, dat mensen het zelf oplossen. Vooral bij de oudere generatie denk ik, maar als dat niet mogelijk is.. dan is het mooi dat er organisaties zijn.

Student: Heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Dat kan ik zelf niet zo zeggen.

Student: Dat is niet echt van toepassing?

Burger: Nee. (Niet van toepassing, red.)

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Dat gaat automatisch, toch voor mekaar klaar staan en ook al heb je weleens dat je denkt van 'oh nee he, moet dat weer'?

Student: Dan gebeurt het toch wel?

Burger: Over het algemeen wel ja.

Student: Dan topic twee. Soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulpvragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Poeh.. Lastige vraag he. Ik heb er niet echt mee van doen. Als je er zelf niet uitkomt met elkaar, dan ga je toch verder zoeken om problemen op te lossen. Of lichamelijk of geestelijk, psychisch.

Student: Heeft u dan ook het idee dat er een bepaalde problematiek is die misschien perse bij u, maar wat u zeg maar ziet bij anderen.. waar gewoon moeilijk over gepraat wordt? Waar mensen niet snel meer naar de hulpverlening zouden stappen?

Burger: Dat zou ik niet.. dat heb ik zelf niet zo aan het handje gehad nee. Wel ja.. Wel heel lang geleden, maar dat.. mijn vader heeft zelf een eind aan zijn leven gemaakt. Dat is nu 16 jaar geleden, nee langer. En ja, toen was het zelfs nog van een beetje onder de dekmantel, dat wilde toen de begrafenisondernemer. Die zei van: 'zullen we zeggen dat hij het aan zijn hart had, dat hij een hartstilstand gehad heeft?' Ik zei: 'nou nee, dat dacht ik niet want hoe moeten wij dat dan gaan verwerken?' Dus dat hebben we gelijk afgeketst. Omdat dat natuurlijk voor in een heel christelijk dorp is dat natuurlijk best wel, heeft best wel impact. Het was best wel een bekend persoon en nee daar hebben we toen ook, mijn zus ook hoor, heel veel over gepraat (zelfmoord vader, red.) en ook heel open over geweest. Dat is denk ik ook wel heel goed om het te verwerken allemaal, dus dat we verder niet extra hulp nodig gehad hebben. Mijn moeder was daar wel gesloten in. Die kon je niet prikkelen met dingen of iets. Dus ja dat is misschien iets wat destijds toen was. Soms willen ze iets bedekken en ik heb zelf zoiets van: 'grijp aan wat je aan kan grijpen als iemand je hulp kan bieden.'

Student: Denkt u dat dat dan misschien iets was van die generatie of dat dat nu nog steeds zou spelen?

Burger: ~~Ik heb het idee dat het in die 16 jaar toch wel wat verandert is.~~ Ook omdat er vanuit hier in het dorp, vanuit de kerk meer op in gespeeld wordt. Zo van: 'ja als je geestelijk ziek bent, dan ben je ook gewoon ziek.' En kom er voor uit en praat erover met mensen om je heen. ~~Voorheen deed je dat niet zo, misschien komt het ook omdat je nu.. dat je dat denkt omdat het gebeurd is natuurlijk. Maar er wordt wel meer, wat meer open over gesproken.~~ Voorheen ging je de vuile was natuurlijk niet buiten hangen.

Student: ~~Wat zouden voor u onderwerpen zijn die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken?~~

Burger: ~~Ik heb geen idee. Ik heb verder niet echt iets.~~ Als je echt in de problemen zit, dan zou ik alles bespreken. Als iemand (hulpverlener, red.) vertrouwd overkomt en je voelt je daar op je gemak bij..

Student: ~~Heeft u het idee dat andere mensen bijv. in dit dorp.. wat ze niet zo snel zouden bespreken met een hulpverlener?~~

Burger: Misschien geldproblemen, dat zie ik bij de Clip ook. Dat mensen komen, maar te lang gewacht hebben. Iedereen schaamt zich daarvoor. ~~Maakt niet uit hoe het gekomen is.~~ Of misschien relatieproblemen.

Student: ~~Topic drie: hulpverlening. Welke factoren zouden voor u een rol spelen om de stap naar de hulpverlening niet te maken? Welke factoren zouden een rol spelen om de stap naar de hulpverlening niet te maken?~~

Burger: ~~Poeh. Moeilijke vragen. Vooral ook omdat.. ik kan er niet echt een voorstelling bij maken.~~

Student: ~~Het vraagt een beetje inleving inderdaad, maar dat is lastig als je er geen ervaring mee hebt.~~

Burger: ~~Misschien als je iemand.. als je bang bent vanwege de privacy dat er dingen op straat komen liggen wat je toch wel echt kan.~~ Dus wat je tussen je hulpverlener wilt laten en jezelf.

Student: ~~Heeft u het ook weleens gezien bij uw vrijwilligerswerk waarom mensen niet naar de hulpverlening zouden stappen?~~

Burger: Schaamte zie ik toch wel bij veel mensen. Wel zijn we laagdrempelig, dat merken we ook wel weer. Dat mensen binnen kunnen komen voor een vraag.

Student: ~~Weet u dan ook wat de doorslag zou kunnen zijn om de stap naar de hulpverlening wel te zetten? Of die mensen..~~

Burger: ~~Ja,~~ misschien voorlichting geven, vanuit de Boei, maatschappelijk werk, de gemeente. Die is natuurlijk heel erg in zicht nu.

Student: ~~Dat is heel erg in zicht ja.~~

Burger: Ik denk dat dat ook belangrijk is, om ook daardoor die drempel zo laag mogelijk te maken.

Student: ~~Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?~~

Burger: ~~Ja,~~ als je merkt dat iemand er zelf niet uit gaat komen of met iemand anders (hulp aanraden, red.). En ja, of geestelijk er onder doorgaat of als iemand heel erg ziek is. ~~Dat werkt ook niet altijd.~~ Mensen die durven dan toch de stap niet te maken. Terwijl ze weten dat er allemaal hulp is.

Student: ~~Zou schaamte een rol spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening?~~

Burger: ~~Ja,~~ dat denk ik bij sommige mensen wel ja.

Student: ~~Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?~~

Burger: ~~Qua zorg?~~

Student: ~~Ja.~~

Burger: Mijn moeder is ziek geweest. Die kreeg thuiszorg en dat soort dingen gehad. Tijdelijke opvang. Dus ja dat is de ervaring, maar verder niet.

Student: Zijn er dingen die u daar hebben aangesproken en die u dan mist bij de Boei? Ter vergelijking?

Burger: Nou, nee

~~Student: Wat ze anders zouden kunnen doen?~~

Burger: Nee ik zou het zo niet weten. Ik denk dat dat op zich aardig aan het bewegen is. Vaak komen mensen natuurlijk bij de Boei en dan worden ze weer doorgestuurd naar allerlei instanties. Ook om advies te geven wat voor mogelijkheden er zijn.

~~Student: Het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Weet u welke stappen u moet nemen om de weg naar de hulpverlening te vinden? Als u hulpverlening nodig zou hebben?~~

Burger: Ja ik denk dat ik daar een heel eind in kom, maar dat komt natuurlijk ook vanwege dat ik bij de Clip zit. Daar steek je ook wel een hoop dingen van op. En van oorsprong kom ik zelf ook uit de zorg, dan weet je ook wel een beetje hoe of wat. Dus ik denk dat ik dat wel zou weten en anders heb je internet tegenwoordig.

~~Student: Hoe toegankelijk vindt u de hulpverleners van de Boei?~~

~~Burger: Ik kijk natuurlijk vanuit een ander perspectief, dus weet niet of dat helemaal.. Ik vind het verder goed gaan. Altijd in voor een praatje als mensen binnen komen en ik denk dat het toegankelijk is allemaal. Maar daarom zeg ik, zelf heb ik geen ervaring. Het is eerder als collega's.~~

~~Student: Wat zou u zelf in de houding van een hulpverlener nodig hebben om uw verhaal kwijt te kunnen?~~

Burger: Vertrouwen denk ik (nodig van hulpverlener, red.). Serieus genomen worden. Goed geschoold zijn. Het is toch met iedereen verschillend. Met de ene klikt het misschien meer dan met de ander.

~~Student: Voor een soort klik.~~

~~Burger: Ja, dat is natuurlijk met heel veel dingen zo.~~

~~Student: Topic vijf: Bunschoten Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten Spakenburg omschrijven?~~

Burger: Lastig.

~~Student: Komt u zelf oorspronkelijk uit Bunschoten?~~

~~Burger: Ja dat wel ja. Maar ik voel me niet echt als een Spakenburger zeg maar. Ik weet niet precies hoe ik het zeggen moet. Ik heb ook een tijdje in den Bosch gewoond. De opleiding toen gedaan en mijn man komt niet uit Spakenburg dus dan is dat ook al anders. Maar ik denk dat het een hele hechte gemeenschap is. Met aardig wat normen en waarden. Ik denk ook wel een gemeenschap die openstaat om elkaar te helpen, tenminste vooral de wat oudere generaties. Want het wordt natuurlijk steeds moeilijker omdat mensen steeds vaker werken de hele week. Dus dat is natuurlijk lastiger. Er wordt altijd wel hulp verleent als iemand in nood zit. Of een handje nodig heeft. Hard werkend.~~

~~Student: Dat horen we vaak terug komen.~~

~~Burger: Ja dat zal wel he. En heel veel familie heb je hier natuurlijk ook wel het geluk. Als je wat ouder bent had je toch wel vaak familie die nog hier in het dorp woont. Die je opzoeken.~~

~~Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?~~

Burger: Over het algemeen wel heel hecht denk ik (familiebanden, red.). Er zijn altijd uitzonderingen natuurlijk.

~~Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?~~

Burger: Ik denk de financiële problemen weer. Misschien ook nog wel relatieproblemen, daar wil je niet graag over praten. Of ouders die dingen van hun kinderen niet willen weten of niet willen vertellen. Ook omdat iedereen elkaar natuurlijk best wel kent. Ze zeggen ook wel: 'aan het begin van het dorp ben je ziek en aan het einde van het dorp ben je al overleden.' Ja, moet je nagaan. Het gaat als een lopend vuurtje soms, dus daarom.. ja misschien dat mensen zich ook wel iets behoudender

zijn in dingen naar buiten brengen. ~~Maar ook dat verandert wel hoor.~~

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Ik denk wel een grote rol (schaamte, red.). Vooral ook omdat iedereen, heel veel mensen elkaar kennen. Woon je in de stad, dan is dat heel anders.

Student: Heeft u ook het idee dat er verwachtingspatronen zijn in dit dorp?

Burger: Ja, dat zeker.

Student: Heeft u daar een voorbeeld van?

Burger: Er wordt erg hier gekeken naar: 'oh, tenminste dat idee heb ik altijd, waar woon je, wat voor werk doe je, die heeft allemaal dingen voor het raam', dan heeft een paar huizen verder op staat dat ook want ja dat bekende plaatje van de buurman heeft een nieuwe auto. ~~Ik zeg ook niet dat dat overal zo is, maar ik denk dat dat ook wel een beetje hier in het dorp is.~~ Dus dan moeten wij er misschien ook maar weer een gaan kopen ofzo. En dat hoor je ook van mensen van buiten. ~~Als ze hier dan door het dorp rijden van oh ja, er kwamen van die erkers. Die waren erg in, iedereen kreeg een erker. En toen zeiden ze van: 'oh ja, die heeft er een en de buren moeten er ook een.'~~ Die had je niet eerder gehoord.

Student: Nee die nog niet.

Burger: Een beetje aanzien.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Dat heb ik net al gezegd. Ook wel hard werkend. Veel mensen denken dat als ze hier als buitenstaander komen wonen, dat ze heel moeilijk kunnen aarden maar heel veel mensen hoor je ook van: 'als dat zo is en je stelt jezelf open dan is het ook goed. Dan kan je gewoon je plek vinden.'

Student: U zei dat uw man niet hier vandaan komt. Hoe is dat voor hem, weet u dat?

Burger: Hij werkt ook niet hier in het dorp. Maar we hebben de vrienden wel buiten het dorp het meeste zitten. Ook wel die hier vandaan komen en buitenaf zijn gaan wonen. Maar weet je.. die voelt dat niet zo.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het toch wel een beetje een centrale plek is zeg maar waar mensen allemaal lopen?

Burger: Ik denk dat dat (de Haven, red.) wel een goede plek is, vooral omdat er veel ouderen zitten. Iedereen weet het, iedereen weet het wel te vinden.

Student: Er lopen natuurlijk ook veel mensen in en uit, zou dat de drempel vergroten om daar hulp te zoeken of juist niet?

Burger: ~~Voor mij niet.~~ Je zit met de Clip natuurlijk in de hal. Dat is ook wel makkelijk. Er komen wel eens mensen langs die toch wel iets willen vragen, dan zien ze ons. Dat is anders dan dat je ergens achteraf.. dan komen de mensen er ook niet langs en dan hebben de mensen ook niet iets van: 'oh ja daar kan ik ook iets na vragen.' Het heeft allemaal zijn voor- en nadelen. Er zullen mensen zijn die zullen denken: 'dan zien ze me daar naar binnen gaan en wat voor familie heeft diegene daar?'

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet? En zo ja, welke rol?

Burger: Ik denk dat samenwerking altijd wel goed is onderling, met alle hulpinstanties.

Student: Ziet u ook nadelen van wat de kerk voor rol kan hebben?

Burger: Nee dat denk ik niet. (nadeel van de kerk, red.)

Student: Dat was hem dan al zo.

3. Interview met een burger

man, 66 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg

Student: ~~We gaan u een aantal vragen stellen, dit zullen we opnemen en dan uittypen. We zullen u naam niet gebruiken. Gaat u daarmee akkoord?~~

Burger: Ja hoor.

Student: Goed, dan gaat het interview nu beginnen. En we hadden al gezegd dat de eerste topic sociale context is. Ik weet niet of dit u iets zegt?

Burger: Ik kan me er wel iets van voorstellen.

Student: Ja nou, ik zal het nog vertellen hoe wij het zouden uitleggen. Mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft of mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks contact heeft. Dus in familie, buren, vrienden, dorpsgenoten.

Burger: Kerkgenoten.

Student: Ja dat kan ook. En dan gaat het ook nog ergens over loyaliteit. Daarmee hebben we gezegd: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name met familie, dan wil je trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden. Waardoor het bijvoorbeeld voor kan komen dat je bepaalde dingen niet zou zeggen of niet zou doen om de ander in bescherming te nemen. Allereerst, wat is u leeftijd?

Burger: 66.

Student: 66, en wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik ben met pensioen.

Student: En waar kent u de boei van?

Burger: De boei ken ik al heel lang, van mijn vrouw die daar werkt. En van alle activiteit die we deden en nog steeds doen.

Student: Nou de eerste vraag. Hoe zou u de relatie met u familie omschrijven?

Burger: Uitstekend (relatie met familie, red.).

Student: En hoe ziet dat eruit?

Burger: Nou het regelmatig contact, niet alleen telefoon maar ook ontmoeten. Regelmatig, de ene keer één keer per week, de andere keer één keer in de twee weken.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u ermee naar familie, kennissen of vrienden?

Burger: Nou, in eerste instantie zelf. Ik kan me niets herinneren waarmee ik naar mijn familie ging met mijn problematiek, nee.

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in u sociale context, om de problematiek te delen?

Burger: Ja als dat zo zou zijn, ja. En dan denk ik niet alleen aan familie maar ook in een bredere context.

Student: Zoals?

Burger: Kerkgenoten.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of u familie minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Nee, die vrijheid is er wel. Ik heb een zeer hechte familie. We hebben er eentje, die zit in een psychiatrisch ziekenhuis. Dus die vrijheid is er wel.

Student: Heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problematiek naar buiten worden gebracht?

Burger: Als ik voor mezelf spreek, dan denk ik dat dat wel zo zou zijn. Maar in de familiebanden dan ben je zo trouw met elkaar, en zo'n loyaliteit, dan kun je mekaar vertrouwen. Zodat het niet naar

buiten gaat. Dus dan kun je alles bespreken wat je wilt. Ook in andere verbanden denk ik dat je die loyaliteit wel moet opbrengen, anders kun je geen relaties opbouwen. Dat je wel op elkaar aan kunt.
~~Student: Hier haakt u al wel een beetje op in. Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen? Dus loyaliteit naar familie toe.~~

~~Burger: Ik kan me daar niet zo gauw iets bij voorstellen.~~

~~Student: Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een gezin vrij hecht is inderdaad en de problemen samen oplost en elkaar steunt waardoor mensen niet snel naar professionals stappen of naar mensen buiten het gezin.~~

~~Burger: Ik denk dat dat (problematiek in de familie houden) wel gebeurt, regelmatig. En dan niet zozeer als de loyaliteit ten opzichte van elkaar, maar meer: als je in de context van hier de samenleving bekijkt, dat dan vaak de buitenkant wel belangrijk is. In die zin dat je zegt: 'houdt dat intern zonder dat daar buiten wat weet van is.' Dat denk ik wel. Ik denk dat dat weleens te ver gaat. Mensen niet professionele hulp gaan vragen omdat ze bang zijn, dus de schijn op willen houden naar de buitenwacht dat alles goed is. Dat denk ik, Eline.~~

~~Student: Volgende topic is: soort problematiek. Bij welke problematiek zou u hulp vragen de sociale context en bij welke problematiek juist niet?~~

~~Burger: Eerlijk gezegd kan ik me daar niet gek veel bij voorstellen, omdat ik daar niet mee te maken heb. Lastig. Ik denk dat dat (naar de hulpverlening, red.) zou gebeuren als je echt niet meer weet hoe je eruit moet komen. Dat je dan naar buiten gaat.~~

~~Student: Want voor u zelf is het dan misschien lastig te beantwoorden, maar als u kijkt naar mensen om u heen bijvoorbeeld. Heeft u dan het idee van: er is wel een soort problematiek waarbij mensen altijd wel hulp vragen en ook een soort waar mensen het liever voor zichzelf houden?~~

~~Burger: Ik denk als je over huwelijksproblemen praat in een huwelijk met kinderen en daar niet snel hulp voor vraagt. Probeert zelf op te lossen. In sommige gevallen kan men dat gewoon niet en heeft professionele hulp nodig. Dat kom ik weleens tegen. Maar ze moeten uit zichzelf die professionele hulp gaan vragen. Dat is net als bij PTSS bijvoorbeeld, Posttraumatische Stress syndroom. Die blijven ook heel lang daarmee lopen, zonder hulp te vragen.~~

~~Student: Deze is dan misschien ook weer wat lastig. Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?~~

~~Burger: Ik denk dat... Ik zou het niet weten maar als ik iets zou moeten bedenken, dan denk ik dat mensen heel lastig over relationele problemen naar buiten gaan, omdat je dat zelf op kan lossen.~~

~~Student: Wat is daarvan de reden?~~

~~Burger: Omdat je toch geneigd bent om zelf je problemen eerst op te lossen, proberen zo veel mogelijk zelf te doen. Uiteindelijk denk ik dat iedereen dat zelf heeft. Probeert zelf zijn boontjes te doppen. Denkt dat hij het allemaal wel weet en beter kan dan de ander. Dat kan toch?~~

~~Student: Ja, dat is wel herkenbaar ja. Het volgende topic is hulpverlening. U gaf net aan dat u eigenlijk geen ervaring heeft met hulpverlening. Dan vraagt het misschien een beetje inleving van: stel dat er nou iets heftigs in uw leven zou gebeuren en u zou naar de hulpverlening stappen.~~

~~Misschien kunt u die vragen dan een beetje op die manier bekijken. Welke factoren zouden voor u een rol spelen om de hulpverlening niet te maken?~~

~~Burger: Om niet te maken... Denk ik dat het heel belangrijk is wie er zitten, wat voor mensen er zitten. Heb je daar het gevoel bij, die een bepaalde empathie hebben die ook kunnen inleven wat je voelt dan doe je dat gauwer dan dat iemand dat niet heeft. Die toegankelijkheid van de instantie en dan met name de personen die er zitten. En ik denk dat ik sneller naar een vrouw zou stappen als naar een man. Sommige gevallen denk ik dat je met een vrouw makkelijker kunt bepraten.~~

Student: Er zijn ook meer vrouwelijke hulpverleners dus dat is een succes, haha. Wat zou voor u de doorslag zijn om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Ik denk in eerste instantie dus inderdaad als je er niet meer zelf uit kunt komen. En de omgeving die daar een rol in speelt. Die dus ook zegt van: 'doe dat nou, zoek nou hulp.' Ik denk dat dat wel belangrijk is. Dat de omgeving ook aangeeft van: 'nu heb je hulp nodig.' Ik denk dat dat belangrijk is. Want als die dat niet zien zitten, dan denk ik dat je dat ook niet doet.

Student: Als de omgeving..

Burger: Als de omgeving zegt van: 'dat moet je doen' en als de omgeving nog steeds zegt van: 'je stelt je aan' of zo iets, dat kan, terwijl je zelf het idee hebt van je hebt hulp nodig. Ik denk dat je omgeving dan bepalend is om te gaan of niet.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Zo snel mogelijk. Dat komt omdat ik natuurlijk regelmatig mijn vrouw haar werk zie. Nu weet je meteen wie ik ben. Wat ik wel.. ik denk dat mensen veel te lang wachten. Dat ze het zelf nog willen doen. Ik zou zeggen zo snel mogelijk. En wanneer dat is.. dat is lastig te bepalen. Maar ervaring die ik ook wel als ouderling mee maak is dat mensen te lang het achter de kiezen houden er niet over praten en op het moment dat ze erover praten is het eigenlijk al heel laat. Waarvan je dan denkt: 'als je eerder was gegaan, dan zou er nog wat aan te doen zijn.' Ik denk dat dat in veel situaties zo is.

Student: Zou schaamte een rol spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: In sommige gevallen wel ja. Ik denk het wel. Iedereen is gewend zelf je eigen boontjes te doppen. Ik denk dat dat voor heel veel mensen geldt. Je eigen boontjes doppen en als je het niet kan, dan voel je je een loser. Terwijl dat niet zo hoeft te zijn. Je kunt niet al je problemen zelf oplossen. Daar zijn professionele instellingen voor. Daarom moet de Boei ook blijven bestaan.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei? Zo ja, zijn er dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei?

Burger: Nee, gelukkig niet.

Student: Dan gaan we naar de volgende topic, dat is toegankelijkheid. Zelfde als we net al schetste. Stel dat er nu iets heftigs zou gebeuren, zou u dan de weg naar de hulpverlening weten te vinden?

Burger: Ik denk persoonlijk wel ja.

Student: U zou weten welke stappen u zou moeten ondernemen?

Burger: Ja hoor. Ik zou in ieder geval weten dat ik naar de Boei moet gaan en die kunnen mij dan vertellen: 'die en die instantie moet je hebben.' Dat geloof ik wel.

Student: Heeft u het idee dat dat over het algemeen zo is of dat het nu toevallig is om dat u hier bekend mee bent?

Burger: Nou ik denk dat het steeds meer doordringt tot andere instanties. Nu praat ik over de diaconie bij de kerk. Die hebben toch ergens steeds meer in beeld wat de Boei allemaal doet en allemaal kan. Misschien heeft het ook wel te maken met het hele WMO gebeuren, dat men toch meer gewezen is op het maatschappelijke speelveld dat veranderd is. Ik krijg de indruk dat ze, dan praat ik even vanuit mijn rol als diaken, dat men steeds meer en meer weet dat de Boei er is en op welke gebieden zij allemaal hulp kunnen bieden. Dat vind ik wel een hele positieve ontwikkeling. Ook voorlichtingsavonden die ze geven. Dat is echt heel belangrijk, ze komen misschien niet allemaal maar ze komen steeds meer.

Student: Ik kunt dan niet uit ervaring praten, maar hoe toegankelijk zijn de hulpverleners hier in uw beleving?

Burger: Als het goed is zijn ze gewoon toegankelijk. Ik weet alleen niet of ze telefonisch altijd toegankelijk zijn.

~~Student: Wat zou u nodig hebben in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?~~

~~Burger: In de houding van de hulpverlener.. een luisterend oor in eerste instantie.. luisteren. Ik denk dat dat het belangrijkste is van een hulpverlener. In eerste instantie luisteren naar het verhaal van degene die hulp vraagt. Laat zijn verhaal doen. Probeer te achterhalen wat de dieperliggende achtergronden zijn. Maar vooral luisteren. We leren allemaal spreken als we klein zijn.~~

~~Student: De laatste topic gaat over Bunschoten Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?~~

~~Burger: In wat voor termen?~~

~~Student: Wat komt er bij u op?~~

~~Burger: Wat er bij mij op komt. Een geweldig dorp. Grote saamhorigheid, mensen zijn over het algemeen rechtstreeks, direct en hebben het hart op de tong. Over het algemeen ongenueanceerd, iedereen heeft altijd een mening overal van, overal vind je wat van. Ze zijn ook wel hulpvaardig, als er een hulp oproep wordt gedaan dan is er altijd wel iemand. Dat is uniek. Ik vind dat heel mooi. Maar ze zijn, je moet ze een beetje leren kennen en dan zijn ze ook bereid om dingen te vertellen die ze misschien ook zelfs niet aan anderen vertellen. Dan moet je eerst een vertrouwensband opbouwen met ze. Het is niet zo dat ze meteen als je bij ze komt meteen hun hele verhaal vertellen.. misschien de oppervlakkige dingen maar de wat dieperliggende, daar moet je echt een vertrouwensrelatie opbouwen. En dan kunnen ze wonderlijk wel de meest intieme dingen met je delen.~~

~~Student: U heeft er dan ook ervaring mee met het werk vanuit de diaconie of niet?~~

~~Burger: Ja en dat duurt wel even hoor, voordat je zo'n relatie opbouwt. Dat krijg je niet in twee a drie bezoeken voor elkaar.~~

~~Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?~~

~~Burger: Over het algemeen hecht. Het speelt een belangrijke rol. Dat kun je wel merken dat dat niet alleen is. In het verleden was het veel meer alleen maar familiebanden. Maar tegenwoordig zie je ook dat relaties met vrienden, vriendinnen, de tweedering eromheen dat die ook een steeds belangrijkere rol gaan spelen. Dat is wel een positieve ontwikkeling. Het is niet alleen familiebanden. Je hoort nog weleens van mensen van buitenaf dat ze bang zijn dat ze hier niet kunnen aarden. Om die familiebanden omdat die zo sterk zijn en die zijn er, maar er is meer. Dat zie ik toch wel als een hele positieve ontwikkeling.~~

~~Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?~~

~~Burger: Een taboe.. Ik zou het niet zo weten. Onderwerpen waar ze niet over praten.. Homoseksualiteit?! Toch merk ik dat daar meer openheid in is, vroeger wist ik niet eens wat het was terwijl er toch wel jongens in de klas zaten die het waren.~~

~~Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?~~

~~Burger: Ja, ik wil niet zeggen een hele grote rol, maar wel een rol. Schaamte. Schaamte heeft iedereen wel denk ik. Schaamte, met name als je dus niet voldoet aan een bepaald verwachtingspatroon.~~

~~Student: Zou u misschien eens een voorbeeld kunnen geven van een verwachtingspatroon wat bijvoorbeeld kan spelen?~~

~~Burger: Vaak wordt het zo cliché-achtig en generaliserend. Vaak.. denk niet dat dat alleen in dit dorp geldt. Ouders bijvoorbeeld van kinderen, een bepaald verwachtingspatroon waar kinderen niet aan kunnen voldoen, omdat ze bijvoorbeeld de capaciteiten niet hebben. En dat op andere manieren toch compenseren door het gedrag. Ik denk dat dat.. of dat schaamte is.. bijvoorbeeld als je graag stratenmaker wilt worden of vuilnisman. Ik zou ze niet willen missen, zeker niet het vuilnis.. zal toch opgehaald moeten worden. Kijk het is natuurlijk ook misschien makkelijk gezegd, iemand die geen~~

vuilnis ophaler is. Maar we hebben wel vuilnisophalers in de familie gehad. Dus er zijn altijd.. ook al is stratenmaker of al word je vuilnisophaler, als je maar gelukkig bent. Aanzien, mensen ontlenen.. dat is misschien niet het juist woord. Mensen ontlenen vaak aanzien aan uiterlijk vertoon. Dat heb je hier best veel. Een auto, een huis.. je ziet hier veel Audi's en BMW, dat je denkt van oh?! Ik ben daar niet zo van. Vind het wel mooi trouwens, een mooie auto. Maar ik lig er niet wakker van. Maar daar zijn toch mensen wel gevoelig voor, uiterlijk, uiterlijk vertoon. Daar heb je meer streken van hoor. Heel veel uiterlijk vertoon.

Student: U zei net ook al iets van mensen van buitenaf. Zou u iets kunnen zeggen over: welk beeld denkt u dat mensen, of wat hoort u van meningen, van hoe dit dorp is?

Burger: Wil je het weten? Ze zeggen altijd hecht denk ik. Het beeld; dat iedereen aan de drugs is dat iedereen veel drinkt, vooral de jeugd. Daar moet je je kinderen niet aan bloot stellen. Ja, natuurlijk er wordt drugs gebruikt er wordt drank gebruikt, maar er zijn ook nog zoveel andere goede dingen. Er is een hele grote groep die dat niet doet. Maar vaak laten mensen zich toch wel leiden door dit soort beelden wat door de media geschapen wordt. Allemaal van dit soort gemeenschappen noem ik het dan maar. Terwijl en ja.. er zit een kern van waarheid in. Maar er is meer. Er is veel meer. Er zijn ook heel veel gewone meiden, ja gewoon leven. Tuurlijk, als ze jong zijn stappen ze en drinken ze weleens wat maar daar houdt het ook mee op. Ik ben niet zo pessimistisch over dit dorp.

Student: Het heeft ook heel veel mooie kanten, dat zeker weten.

Burger: Ja dat zeker.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? En dan met name omdat het natuurlijk toch een best centraal iets is waar iedereen je naar binnen ziet komen en weer naar buiten ziet gaan. Voor u dan misschien niet perse. Maar denkt u dat het voor anderen misschien van invloed kan zijn?

Burger: Nou dat weet ik niet. Ik denk dat de Haven op zich een hele mooie locatie is, want hier lopen natuurlijk heel veel mensen uit en in. Een bezoek... en als jij nou een tussendoor loopt: who cares?! Dan denken ze: 'bij wie zou die nou op bezoek zijn?' Dat zouden ze weleens kunnen denken. 'Waar gaat die nou naartoe. Welke tante of oma of moeder.. die is er helemaal niet.' Dat zou weleens kunnen. Op zich doordat hier heel beweging is van mensen die bij hun ouders op bezoek gaan of bij een oom of tante of weet ik veel wat. Dat mensen bij maatschappelijk werk of schuldhelpverlening hebben, dat dat beter hier past dan op een andere locatie. Ja misschien dat de toekomstig, het gebouw, het gezondheidscentrum. Waar je ook heel veel bewegingen van mensen hebt dat dat ook prima zal zijn. Maar het moet wel, ik denk dat de locatie hier prima is. Met name door de vele bewegingen.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet? Zo ja, welke rol?

Burger: Ik denk dat mekaar aan kunnen vullen en mekaar kunnen ondersteunen. De kerk en de Boei, op maatschappelijk gebied maar misschien dat mensen ook doordat ze in de problemen komen in een geloofscrisis terecht komen. Ik weet niet of de Boei dat ondervangt, dan zouden zeker de kerken een rol kunnen spelen. Soms gebeurt het al. Als mensen binnen de kerkgemeenschap problemen krijgen. Dan weten ze de Boei al steeds meer te vinden. Er zijn mensen die met hun cliënten en met hun kerkleden naar Amersfoort gingen voor hulp, terwijl hier om de hoek hetzelfde gebouw is dat hadden ze zich nooit gerealiseerd en dan moesten ze weet ik niet hoeveel voor een eerste consult betalen. Doordat de Boei steeds meer aan de weg timmert zeg maar, komt er steeds meer bekendheid binnen de kerken en vooral bij de diaconie van de kerk. En andersom. Dat is een goede vraag. Zouden ze eens over na kunnen denken. De kerken zouden eens kunnen vragen: 'wat kunnen

wij voor jullie betekenen?' ~~Ik zal het eens doorgeven. Je kunt mekaar aanvullen.~~ Tuurlijk, sommige mensen komen in de problemen, financieel en komen ze soms in geloofscrisissen. En als je dat onderkent, ik weet natuurlijk of je dan kunt zeggen: 'misschien is het goed als u een pastoraal werker of een pastor opzoekt.' Zodat mensen daar verder mee kunnen gaan. Het is natuurlijk wel een ander soort vragen die daar spelen. ~~Het zou kunnen.~~

Student: De kerk is natuurlijk een belangrijk instituut hier in dit dorp en u noemt nu veel voordelen. Denkt u dat er misschien ook nadelen aan kunnen zitten als mensen naar de kerk toestappen als ze in de problemen zitten?

Burger: Dat denk ik niet. Ik denk... dat zie je wel zo. Ik denk dat ze wel zoveel kwaliteiten hebben dat ze mensen kunnen verder helpen, dus op dat vlak wel een gesprek kunnen hebben.

Student: Dan was dat hem zo denk ik he?

Burger: Ja, zet uit!

4. Interview met een burger

man, 80 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg

Burger: Ik hoef niet op te staan ermee he?

Student: Nee hoor, u kunt gewoon blijven zitten, het gaat allemaal vanzelf.

Student: We willen u een aantal vragen stellen. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor, natuurlijk.

Student: Dan ga ik u straks de vragen stellen. En dan zal ik eerst even twee begrippen die we gaan gebruiken even wat uitleggen, hoe wij ze zien. Zodat we dat een beetje hetzelfde over denken. De eerste is sociale context, daar zullen een paar vragen over gaan. En dat houdt volgens ons in: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. Bijvoorbeeld gezin, familie, buren, vrienden of dorpsgenoten mensen uit de omgeving hier zo. Dat zien wij een beetje als sociale context. En dan hebben we het woord loyaliteit. Wanneer je een bepaalde band hebt met iemand met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening houden met hen waardoor je soms bepaalde dingen misschien niet zou zeggen of doen om de ander in bescherming te nemen. Dat zijn een beetje de twee woorden die terug zullen komen. En dan heb ik eerst drie algemene vragen en de eerste is: Wat is uw leeftijd?

Burger: Ik ben 80 jaar.

Student: Mooie leeftijd. Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Ik ben gepensioneerd, dus wat ik in het dagelijks leven doe.. Ik doe activiteiten voor de vakbeweging, ik ben nog actief in de politieke partij, ik ben penningmeester van de volkstuinvereniging hier in het dorp en ik sport wat. En nu moet ik verplicht fysiotherapie doen want je hebt geen idee wat de impact is als je 3.5 jaar mantelzorger bent geweest. Dat is eigenlijk funest. Ik ben bij mijn cardioloog geweest een week of 6 terug. Die zei: 'je hart is helemaal prima', want ik ben aan mijn hart geopereerd 2 jaar geleden. Dat is helemaal prima. Ik zei: 'ja dokter, dat kunt u nu wel zeggen maar ik voel me zo verschrikkelijk moe.' Toen zei hij: 'ik heb je dossier gezien en doorgelezen, maar je hebt natuurlijk 3.5 jaar roofofbouw gepleegd op je lichaam.' En dat merk ik. En ik probeer zoveel mogelijk nog zelf en nog in het leven te staan. Ik ben 25 jaar penningmeester geweest van een kinderdagverblijf waar ik mede mee opgericht heb. Ik heb bij de omroep gewerkt bij de NOS en toen in die tijd in '87 was het uniek dus zeg maar, vanuit een bedrijf dat er kinderopvang georganiseerd en gefinancierd. Dat is wel leuk werk hoor. Maar inmiddels ben ik geen penningmeester meer, maar ik ben wel een beetje adviseur. Ik kom er praktisch iedere veertien dagen om eens even langs te lopen. Als ik naar de vakbond ga zeg maar. Dat is een beetje hetgene dat ik doe. Ik ben nu zeg maar zo moe dat ik mijn volkstuin nog wel ga doen, ik ga dat iedere dag een half uurtje doen. Maar de tuin moet ik nu gaan opgeven. Ik krijg gelukkig hulp van een achterbuurman. Ik ben gewoon te moe. Dat is gewoon door het leven wat je de laatste jaren hebt gehad. En dat komt veel voor hoor. Kijk, ik ben dus bij die mantelzorgers bijeenkomst geweest, daar zaten we met zijn achten maar ik zou best kunnen zeggen: die acht mensen die hetzelfde meemaken. Misschien een wat kortere periode. Bij mij heeft het vrij lang geduurd, 3.5 jaar. Omdat we altijd nog wel dachten dat er een sprankje hoop was. Dat bleek niet waar te zijn. Maar al die mensen hebben precies dezelfde ellende gezien.

Student: Moeilijk zeg. Wel moeilijk.

Burger: Het is nog moeilijk ja.

Student: Ja dat geloof ik.

Burger: Ik kan hoog of laag springen maar het helpt toch niet.

Student: De volgende vraag: waar kent u de Boei van?

Burger: De Boei.. waar ken ik die van. Hoe ben ik daar terecht gekomen.. Dat weet ik eigenlijk niet eens. Het zou kunnen dat ik een uitnodiging kreeg van M. of ik mee wilde met een dag voor de mantelzorgers. En dan hadden ze een bus gekregen en of gefinancierd, ik moest zelf nog wel wat betalen. Toen ben ik meegegaan. Dat is eigenlijk het eerste contact. Dat is een jaar of 4 terug. Ik denk dat het gewoon gemeld is door de thuiszorg. Dat er hier iemand was die weleens mee zou willen gaan. Sindsdien ga ik met de mantelzorgers mee en dergelijke. Er is ook een museumbus die is gefinancierd door ene financieringmaatschappij. Die komt dan af en toe eens zeg maar een dorpdag. Daar zijn we de laatste keer mee geweest via museum. Het was schitterend.

Student: Leuke activiteiten.

Burger: Dat breekt ook even.

Student: Het eerste onderwerp. Dat is sociale context wat ik net even had uitgelegd. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Als goed.

Student: Hoe ziet dat er dan uit, goed?

Burger: Ik zal jullie wat te lezen geven. Dan krijgen jullie een hele goede indruk. Misschien een beetje raar.. dat is het afscheid wat mijn oudste dochter heeft geschreven op de crematie van mijn vrouw. Het is zo verschrikkelijk mooi. Dat ik daar mijn petje voor af neem. Ik heb hem aan mijn huisarts laten lezen. Je mag hem niet meenemen. Maar het geeft een beeld van hoe ons gezin was. Ik heb de tijd. Zet ik ondertussen even een kopje koffie voor mezelf. (Geeft formulier..)

Student: Mooi, heel mooi. Heel mooi beschreven.

Burger: dat is ze, die daar staat. Zij is dan 50 en ik heb nog een dochter en die is 47. En twee kleinkinderen, die zie je daar op de foto.

Student: Oh wat leuk. Maar ik las ook eigenlijk dat u komt uit Amsterdam en w vrouw kwam uit Utrecht.

Burger: Uit Utrecht ja.

Student: Jullie zijn niet oorspronkelijk uit Bunschoten?

Burger: Het was toen zodanig zo in die tijd. In '64 zijn we getrouwd. Ik kwam uit Amsterdam en ik was een rode rakker en dan kwam ik in een gezin.. Mijn vrouw was dus katholiek van huis uit. In die tijd wisten ze wel dat ze met mij kennis had. Haar vader zei tegen haar: 'zit hij in de kerk?' Zei ze: 'nee.' En toen zei hij: 'nou dan komt hij er niet in.' Dus toen zei ze: 'nou dat is heel makkelijk pa, dan ga ik er gewoon uit.' En daardoor mocht ik binnenkomen. En een ander punt. Als je er naar vraagt, een jaar daarvoor voordat ik hier kwam wonen. Dat ik in Spakenburg zou komen wonen, daar wist ik het bestaan niet van. Ik ben hier gekomen door de woningnood in die tijd. Dat kun je je nu niet meer voorstellen, toen was het echt. Zodoende zijn we hier terecht gekomen. Toen mijn vrouw overleden was, we hebben hele goede burens. Schitterende burens, dat waren jonge mensen ook. Om daar een klein stukje achtergrond van te weten, wij konden goed met ze opschieten. Toen hun tweede kindje geboren werd, werd er 's nachts om 4 uur gebeld aan de deur en kreeg ik dat jochie in mijn handen gedrukt. Een klein poppetje en hun moesten weg naar het ziekenhuis voor de bevalling. Dat jochie sliep tussen ons in zeg maar. En zo is het gegaan. En toen mijn vrouw overleden was, toen was ze (buurvrouw, red.) zo lief voor me. Iedere woensdag moet ik bij haar komen eten. 'J., je komt, ik vraag je niet meer want ik reken op je 's woensdags en als het een keer niet kan dan doen we op donderdag.' Dat is schitterend. Ze houdt me gewoon in de gaten ook hoor. Kijk, als ik een uurtje uitslaap dan is ze al bang dat er wat gebeurd is. Dat is de sociale contacten hier en ik heb veel kennissen. Je hebt al gezien, ik heb veel gedaan. Mijn vrouw en ik hebben een handbalvereniging

opgericht. Veel jaren als bestuurder. Dat houdt je geen 40 jaar uit hoor. Na een aantal jaar krijg je een schop onder je kont zeg maar. Dat zie je bij alle sportbestuurders. Maar daar heb ik zoveel mensen mee opgedaan. Je zit hier in een dorp. Ik weet niet of jullie van hier zijn, maar je kunt het met een dialect vergelijken en bijnamen, dat was vroeger. Dat is Jantje van die en die en die. Dus ik ken verschrikkelijk veel bijnamen maar mijn buurman die is 44 jaar, dan zegt hij: 'die ken ik niet eens.' Het is toch echt een geboren Spakenburger.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek lost u dit dan zelf op of gaat u naar familie/kennissen/vrienden?

Burger: Ik probeer zoveel mogelijk zelf op te lossen. Maar ik heb een goede aan de huisarts, daar heb ik goed contact mee. Daar ga ik dan ook weleens heen. Ik loop nu ook bij een psycholoog. Thuiszorg kwam bij mij, die zijn vaak over de vloer geweest. De aanspreekpunten die we op een gegeven moment hadden die zei: 'zou jij niet eens op gesprek willen bij een psycholoog?' Ik zei: 'ik dacht het niet.' Toen wist ik dat we een psycholoog in het dorp hadden, die heeft zelfmoord gepleegd. Ik zeg: 'moet ik nou met zo iemand staan te praten?' Maar ik zei tegen haar, want ik ken haar al jaren, 'als het een leuke dame zou zijn, dan zou ik er nog weleens over na willen denken'. Toen zegt ze: 'we hebben een goede vrouwelijke psycholoog.' En toen kon ik niet meer terug. Ik heb natuurlijk een hele hoop mee gemaakt en ik zat er wel een beetje doorheen, dat mag je best weten. Ik kon mijn verhaal kwijt bij haar. Eerst over mijn vrouw, die loop van 4 jaar zeg maar wat een hoop van medische missers is geweest. En toen voor mijzelf, want ik ben aan mijn hart geopereerd twee jaar geleden en dat kan.. kwam ook zeg maar door een medische misser, de dokter wilde mij geen verklaring geven dat ik een fietstest mocht doen. Toen ben ik inmiddels in naar mijn huisarts gegaan en ik zeg: 'ik wil die fietstest doen' en hij gaf me een briefje naar de cardioloog en nou hij zei ik het al: 'je moet een fietstest.' Mijn vrouw moest donderdags voor een echo en hij zei: 'dat komt mooi uit, dan kun jij voor een fietstest.' En dat heb ik gedaan. Ik kwam bij de cardioloog, bij bepaalde plekken krijgt je hart te weinig zuurstof. En toen zei ik: 'wat doen we eraan dokter?' We gaan katheteriseren. Dat was degene die mij altijd afwees om een fietstest te maken, die zei altijd 'dat is gevaarlijk', maar goed ik was gekatheteriseerd en ik had vijf vernauwingen. En dat kan funest zijn als je daar mee door blijft lopen. Ik zei: 'wat doen we daaraan dokter?' Hij zei: 'we gaan het in het team bespreken.' Ik was 5 september was ik bij hem geweest en 21 september werd ik geopereerd, dat was vrij snel. Daar was ik wel heel blij om. Dus dat is een beetje de achtergrond van het hele gebeuren.

Student: Voelt u zich veilig/ vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ja, net wat ik zeg: ik loop bij de psycholoog en die kent mijn hele hebben en houden. Maar ook mijn huisarts, die heeft ook een assistent in opleiding waarvan ik me afvroeg toen ik die voor het eerst zag: 'hoelang ben je nog bezig?' '5 jaar, ik ben wel arts maar ik ben me aan het specialiseren en dat duur nog 3 jaar voordat ik huisarts ben.' En daar heb ik een goede band mee, dus ik zeg tegen hem, ik kwam hem vorige week tegen en ik zei tegen hem: 'volgende week kom ik weer bij je langs.'

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Nee dat is niet het geval. Die meiden van me, houden me ook in de gaten. Die dame die daar staat die is meer in het buitenland dan dat ze in het binnenland is die heeft best een hele hoge baan bij het ministerie van OZB, cultuur en media. Die is veel op reis en dergelijke. Kijk, afgelopen zaterdag belde ze me en zei: 'ik ben net terug ik ben twee dagen bij Riga geweest pap.' Dan zit ze in Brazilië, ze is in China geweest en noem maar op.

Student: Heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden

gebracht?

Burger: Daar zijn we erg open in, iedereen is daar open in. Iedereen weet zeg maar dat ik mijn maatje mis. Ik heb ontzettend mooi huwelijk gehad met mijn vrouw. We gingen naar concerten, we gingen naar toneelvoorstellingen, we gingen fietsen, we gingen naar het strand. Dat mis ik nu. Zolang ze nog leefde zeg maar. Pak weg in 2013 is ze opgenomen in het ziekenhuis in december en ik heb maar twee dagen thuis gehad. Toen heeft ze dat kaartje meegenomen wat daar staat, maar ik heb haar twee dagen thuis gehad en dat is natuurlijk een bijzondere ingreep. Maar dat is geloof ik niet de vraag die je stelde.

Student: Ik vroeg of het invloed heeft op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht dus buiten de familie zeg maar?

Burger: Nee, ze (dochters, red.) weten dat ik die moeite heb. Het alleen zijn, dat gaat nog wel doordeweeks. Met mijn jongste dochter, die heeft twee kinderen die doen aan sporten en die werkt zelf ook nog in de bloemen ook wel op zaterdag dus ja, dan komt er van het weekend weinig terecht en als ze dan vrij is wil ik haar ook niet tot last zijn. En die oudste dochter heeft natuurlijk zo'n drukke baan en die is ook getrouwd met een vrouw he, die is lesbienne. Die hebben een chaletje gekocht in Drenthe. En dan gaan ze in het weekend daar natuurlijk weleens naartoe, dat kan ik me best voorstellen want ze heeft zo drukke baan dat je even tot rust moet komen. Het is meer telefonisch contact en ze probeert zoveel mogelijk als ze in Nederland is op zaterdagmiddag naar mij toe te komen. Dat er nou geen bloemen staan, is omdat ze zaterdag niet geweest is.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Krijgen is heel erg hoor, maar vragen is nog wel lastig. Ik schroom vaak om dingen te vragen. Dat kan ik bij mijn burens wel voor bij terecht. Wat daar staat dat is een tafel.. ik heb afgelopen weekend, dat zal ik zo vertellen, kennissen gehad en toen hebben we een koud en warm buffetje gehad. En pak weg 10 min voordat jullie kwamen heb ik de rommel weggehaald. Ik was het een beetje zat. Voor de rest, dat zijn kennissen die ik al een jaar of 30 ken. Ieder jaar komen we bij elkaar. En ik was aan de beurt zeg maar. In die zin waren we allang aan de beurt geweest als mijn vrouw nog geleefd had. Koud of warm buffetje en toen was het heel erg gezellige tijd. Maar voor de rest.. het wordt me vaak aangeboden. Zal je vertellen, heb een volkstuintje en daar heb ik als ik drie kroppen sla zet en die zijn gaar bij wijze van spreken dan heb ik er aan één genoeg. Dus dan blijf je er met twee over. Die geef ik aan de buurvrouw, eentje aan de een kennis van me. Dus die kwam ik tegen op een gegeven moment en die zei: 'J. hou jij je tuin nog wel aan volgende zomer?' Ja dat wil ik wel doen, maar ik kan het niet helemaal zelf. 'Dat is geen probleem want ik help je daarbij.' Dat is dan ook loyaal zijn.

Student: Het volgende onderwerp: soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Dat is een hele moeilijke vraag die je nu stelt. Zou je een voorbeeld kunnen noemen? Want ik heb zelf geen voorbeeld.

Student: Even denken. Bij sommige dingen zou je misschien wel naar uw dochters gaan of naar de burens en bij sommige denkt u van: 'nee dat doe ik zelf wel.'

Burger: Net wat je daar net zegt. Dat is een ding, het wordt toch niet met namen genoemd.. het is een maatje zoeken, dat is daar ga ik niet zo snel mee naar hun toe. Ik kom bij wijze wel naar ze toe als ik een maatje heb en dat ik dan zeg: 'ik heb een maatje gevonden.' Dat is heel moeilijk. Ik heb weleens tegen kennissen gezegd wat ik nu mis en dat heb ik net ook al tegen jullie gezegd, we gingen veel doen. Dat staat in het verhaal ook. Op een gegeven moment konden we daar niet meer naar toe. De hele periode met haar is vier jaar geweest. En ik kan rustig zeggen in die vier jaar heb ik geen

theater of concertzaal gezien, dat was wat we samen deden. We gingen zeker twee drie keer in de zomer naar een hotelletje in Egmond aan Zee, waar we altijd kwamen. Daar kom je niet meer. Ik ben wel, dat moet ik wel zeggen, ik ben vorig jaar met een reis mee geweest naar Normandië. Dat was zeg maar een vrijwilligersorganisatie, die organiseren al jarenlang reizen. Dat trok mij zo aan, dat was van de tweede wereldoorlog, die heb ik nog meegemaakt. Daar is zo verschrikkelijk gevochten. Dat heb ik eigenlijk nooit goed meegemaakt. Ik wist wel dat het was gebeurd, maar ik had het nooit gezien. Toen zei ik tegen mijn dochters: 'dametjes daar zou ik graag heen willen, maar ik zit met het probleem van jullie moeder, mijn vrouw.' Ze zeiden: 'pa maak je daar geen zorgen over. Als het zover is, dan regelen wij dat je toch op vakantie kunt.' Vrij kort daarvoor is mijn vrouw overleden. Maar goed ze zeiden: 'gewoon gaan.' Dus ik heb ook gezegd met die reis op de eerste avond dat we bij elkaar zaten: 'ik zal best mee doen als jullie een mopje vertellen, maar ik huil in mijn hart.' En ik ben daar zo goed opgevangen door die mensen. Nu heb ik alweer een reis geboekt naar Rome in september. Dus ik dacht: 'ik moet er gauw bij zijn.' Want ik heb een eenpersoonskamer nodig en die zijn er zo weinig. Een man die zeg maar jarenlang het heeft georganiseerd en ook mee wilde nu naar die reis.. Die kwam ik tegen vorige week en die zei tegen mij: 'heb jij al gereserveerd?' Ik zeg: 'ja' 'en was het goed?' 'Ja hoor', ik zeg: 'waarom vraag je dat?' Hij zei: 'nou ik heb ook geboekt maar er was geen plek meer' en dat vond ik vreselijk vervelend voor die man.

Student: Wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Burger: Zo is dat. Dus dat is zeg maar een beetje de impact van het hele gebeuren. Mijn dochters zeiden: 'dat heb je goed gedaan hoor.'

Student: Wat zijn onderwerpen die u niet snel met hulpverleners zou bespreken? Zijn er überhaupt onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken?

Burger: Mij maakt het niets uit of ik bij een vrouwelijke arts me moet uitkleden of mannelijke arts. Maar er zijn zeker mensen die daar moeite mee hebben en zeker hier in het dorp hoor. Want ik weet niet of jullie een geloof hebben, wat me ook niet interesseert maar ik heb geen geloof en dat moeten ze ook accepteren. Mijn burens hebben, die zijn verschrikkelijk gelovig, en mijn burens zeggen altijd: 'J. is ongelovig, daar hoeven we geen rekening mee te houden' en dat is ook zo. Maar wat ik hier in het dorp in het begin meegemaakt heb.. dat houd je niet voor mogelijk. Ze waren natuurlijk tegen een openbare school, dat is hier vloeken in de kerk. En ik zei wel, mijn oudste dochter was twee jaar toen we hier kwamen wonen en ik kwam uit Amsterdam daar had je wel openbare scholen. Mijn vrouw kwam uit Utrecht vandaan, maar zij zegt: 'als die meid 6 is en die moet naar school toe, dan moet hier een openbare school zijn.' En anders moeten we hier weg zijn. Dus toen zijn we daar mee begonnen. Ik heb mijn vrouw op een handbalcursus ontmoet en dat wilden we graag doen. Ik zeg: 'daar gaan we voor.' Maar we hadden wel gezegd: 'daar willen we graag mee beginnen, met een handbalvereniging'. Het was de eerste jaren niet mogelijk want het is een zondagssport. En dat is hier niet mogelijk. Maar goed, die bond zei op een gegeven moment tegen ons: 'we hebben afgesproken dat jullie mogen beginnen en als ploegen uit Utrecht of waar dan ook bij jullie moeten spelen, dan moet het op zaterdag. En als jullie uit moeten spelen zeg maar, dan moeten zij ook op zaterdag spelen.' Nou dat is een hele hoop ellendige, strubbelingen geweest. Maar wat nou het grote voordeel was, we zijn hier begonnen. We waren binnen twee jaar de grootste vereniging, handbalvereniging in de gemeente Utrecht en dat is zo verschrikkelijk mooi. We hadden nauwe contacten. En net wat je zei, ik ben daar 13 jaar voorzitter geweest en wat ze weleens in de kerk zeggen: je hebt een bouwpastor die in de kerk een beetje.. en toen dat klaar was.. ik was dus 13 jaar voorzitter en ik heb me daarna nooit meer laten zien. Totdat vorig jaar de vereniging 40 jaar bestond en er twee dames kwamen en die zitten precies op jullie plek voor een interview bij mij te houden.

Dat was zo verschrikkelijk leuk. Een was er bij en die, we hadden er een meisje bij toen en die moesten we goed in de gaten houden, want die had epilepsie. En dus voor de wedstrijd begon en zowel tijdens de wedstrijd moesten we kijken hoe het was. In de kleedkamer was een van de vrouwelijke leidsters die dan keken of het goed ging. En onder de wedstrijd wisten we het allemaal, die rond het veld stonden. Na afloop moesten we ook weer uitkijken natuurlijk. Dus ik vertelde dat zo en ik zeg: 'we hadden er een meisje bij die moesten we altijd in de gaten houden omdat ze epilepsie had.' En toen zei ze: 'dat was ik.' Het is een schat van een vrouw geworden. Dus ik zeg tegen haar: 'en nu?' 'Nou J., ik heb een aantal jaren in Canada in de bergen gewoond en toen ik terug kwam was het afgelopen, heb ik geen last.' En ik zei: je bent een schat van een meid geworden. Daar ben ik geweest zeg maar en dan komen er dametjes op je af rennen van: 'kent u me nog meneer? Ik zeg: 'ik weet het niet meer.' Je moet je voorstellen.. 40 jaar bestond die vereniging en die pupilletjes waren toen 10 en die zijn nu ook rond de 50.

Student: Het volgende onderwerp: hulpverlening. Welke factoren speelde voor u een rol om de stap naar de hulpverlening niet te maken? Om er mee te wachten?

Burger: Geen enkele rol. Het had er natuurlijk mee te maken dat mijn vrouw ernstig ziek was. Mijn vrouw is geopereerd op een gegeven moment en er werd een nier weggehaald dat ontstoken ging ..hoe heet dat? Die weefsels, littekenweefsel met de dikke darm. Ik had het voorspeld bij haar. Na een week lekkage. Nu komt alles wat normaal gesproken via de normale weg zou verdwijnen, komt in je buik terecht en dat is verschrikkelijk. Dus daarna is die lijdensweg helemaal begonnen. Nu had ze een frontaal foutje hier en tot overmaat van ramp moest ze toch een stoma hebben. Die stoma zat hier. Ze kreeg daarna, lagen in het herstelcentrum toen ik geopereerd was, toen kon ik haar niet verzorgen. We hebben in de Wilzang in Beeldhoven gelegen. Heb ik zeven weken na de operatie, dat je zeg maar eventjes rust kan krijgen en er bovenop kan komen, dat was schitterend voor ons. De laatste dag dat ik daar was toen zei ze: 'kom eens even kijken wat voor bobbel ik hier heb.' Het was net een handbal, zo groot. Dat bleek een stomabreuk te zijn. Alles wat ze kon krijgen heeft ze gekregen.

Student: Wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Haar ziekte. De ellendige toestand.

Student: En als u kijkt naar uzelf.. Want u vertelde net: ik loop nu bij een psycholoog. Heeft u die stap ook uitgesteld of was dat voor u ook meteen?

Burger: Totdat dus zeg maar ons aanspreekpunt van de hulp, geen huishoudelijke hulp, die komt morgen bij me, de medische hulp zeg maar die ik kreeg. Een schat van een vrouw ook, maar je krijgt steeds anderen natuurlijk. Soms moest het twee keer per dag gebeuren. Er zijn ook wel dagen erbij geweest dat het zo erg was dat ze drie keer per dag moesten komen. Ochtend, middag, avond. Want twee keer per dag moest het zeker gebeuren. Er kwam ook iemand, die gaf psychiatrische hulp. Die heeft wel de wonden verzorgd, om een uur of 10 ging die weg bij wijze van spreken en om half 11 komt ze weer bij me dat het lekte. Dat is heel naar. Er zijn heel veel ZZP'ers. Verpleegkundige die zeg maar voor zichzelf zijn begonnen, omdat er in het ziekenhuis bij wijze van spreke geen plek meer was voor ze. En daar zit je dan wel mee.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken? Als u bij iemand anders problemen ziet, wanneer zou u dat aanraden?

Burger: Mijn buurman is.. die trok zijn mond niet meer open vanaf een jaartje of 25 geleden. Om een hele lullige reden. Dat ga ik niet eens vertellen, vanuit hun kant uit. Maar goed, dat gebeurt dan. Toen die het van mijn vrouw had vernomen, nam hij voor het eerst contact weer op. Nu komt hij iedere week even langs bij me. Maar zijn vrouw, dat is best wel een bijzondere vrouw. Ik heb gezegd:

‘wat jij moet doen’, hij heeft dezelfde huisarts als ik, ‘jij (buurman, red.) moet met de huisarts eens gaan praten over je vrouw.’ ‘En als ze dan vragen of ze wilt komen? Dat krijg ik nooit voor elkaar.’ ‘Nou je moet gewoon proberen. Die psychologe die ik heb dat is een schat van een vrouw en dat moet je gewoon proberen.’

Student: U zou het wel vrij snel aanraden?

Burger: Ja hoor.

Student: Speelde schaamte een rol bij de aanmelding van de hulpverlening? Toen u zeg maar naar de psycholoog ging voor de eerste keer? Speelde toen schaamte een rol bij de aanmelding?

Burger: Daar heb ik eigenlijk niets van vernomen. Weet je wat het is, je hebt geen uitlaatklep meer. Want als je nog samen bent.. je blijft doorgaan en je blijft staande. Maar dat is er niet meer en ik ben blij dat ik mijn verhaal nu kan vertellen. Mijn dochters hebben weleens tegen me gezegd; ‘pa dat doe je goed.’ Je bent al die tijd zo verschrikkelijk machteloos geweest. Je zou wel willen helpen maar je bent zo machteloos. Dat is wat heel zwaar weegt hoor. In dat soort gevallen wil je gewoon doorgaan en ben je gewoon machteloos.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei? Ja dus.. Zijn er daarin dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei? Tips voor de Boei zeg maar.

Burger: Nee, ik vind wat de Boei doet.. vind ik schitterend. Ik vind het mooi dat ze voor het eerst zeg maar dat doorgezet hebben van dat groepje (mensen die mantelzorger zijn (geweest), red.), dat we bij elkaar zijn gekomen. Waarbij ik een soort ervaringsdeskundige was. En vervolgens heb ik wel wat tranen in mijn ogen gehad van de verhalen die ik hoorde. Daar zijn ze mee doorgegaan en dat vind ik schitterend. Ze gaan ons ook nog een keer bij elkaar roepen om te horen hoe het nu gaat, hoe het nu verder is. Dat is schitterend werk wat ze doen, ze is ook een hele lieve meid hoor.

Student: Onderwerp vier: toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Weet u welke stappen u moet nemen?

Burger: Ja dat denk ik wel ja. Maar dat is.. jammer genoeg weet ik het. Dat is gewoon de ervaring die je hebt.

Student: Hoe toegankelijk waren de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Verschrikkelijk toegankelijk, dat was geen probleem eigenlijk. Ze zijn allemaal zo begripvol.. Ik denk dat ze ook dagelijks mee maken. De ene is natuurlijk wat anders dan de andere. Mijn vrouw moest dan zeg maar een keer per week werd ze dan met douchen geholpen. Daar had ze dus hulp bij. Eentje ging met haar liedjes zingen, want mijn vrouw is altijd vrolijk geweest en dat heeft mij er ook op gehouden, op de been gehouden. Mijn vrouw was zo schitterend sterk dat ze zei: ‘J., het komt wel goed hoor, het komt wel goed.’ Het kwam niet goed uiteindelijk. Dat heb je wel gezien in het verhaal. Twee weken voordat ze overleed was het zo dat ze was zo lief voor me. Altijd vrolijk was ze. Op een gegeven moment, dat is het sterke van haar geweest.. ze kon er heel goed mee omgaan.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Ik zal je vertellen: op een gegeven moment kwam hier iemand een indicatie doen voor mijn vrouw of wij hulp konden krijgen. Nou dat hebben we gekregen zeg maar, we kregen vijf uur in de week. Op een gegeven moment dacht mijn vrouw.. die was een paar dagen thuis en toen kwam die vrouw weer. En je weet precies hoe dat gaat, want mensen die dement worden, die worden niet dement he voor zichzelf dan. Dat maakte ik mee. Die vrouw zei: ‘kunt u veel doen mevrouw?’ En ze zei: ‘ja hoor, ik kan genoeg doen’ zei ze dan. Prompt de week erna kregen we een brief dat we een uur minder kregen. En toen werd ik witheet. Ik heb gebeld en zei: ‘wat is dit nu voor een onzin?!’ In de brief stond bij, ik was een half jaar daarvoor geopereerd aan mijn hart en daar stond van: omdat uw man zo goed is. Nou zegt iedereen tegen mij: je ziet er goed uit J. En als ik tegen ze zeg dat ik 80

jaar ben dan gelooft niemand dat, maar het is wel zo. Het geboorteregister is waarheid. Het is niet anders. Dat is het probleem. Dus op een gegeven moment moesten we voor mijn vrouw, dat is iets andere hulp... dat is een WMO kwestie, die komen jullie dan ook tegen misschien. Loopt hier een vrouwtje rond en dat is een ... vrouwtje. Die staat op een gegeven moment, ik stond boven op mijn kamer naar beneden te kijken naar mijn tuin en zij stond voorover gebogen zo om een paar dingen van een plant af te halen. Dus ik zei: 'hee wat doen we?' Ze zei: 'ik vind ze zo mooi, ik zou ze graag willen hebben.' Ik zei: 'nou je mag ze wel allemaal hebben meid.' Wij kunnen dat niet in de knop krijgen. Wat we nou doen, als ik van het najaar met de tuin bezig ben zal ik voor u een paar weghalen. Ze heeft een hulphond ook en een andere hond, ook daar wandelt ze elke ochtend mee voorbij en dan zwaaien we en dan loopt ze tot zover. Die zegt tegen mij, want mijn vrouw heeft heel veel in het ziekenhuis gelegen in het UMC in Utrecht, dus ik moest iedere dag naar Utrecht toe. Het was daar een kriem. Het was bezoekuur van 3 tot 8. Op een gegeven moment heb je geen stof meer, ook al houd je nog zoveel van elkaar. Je hebt toch niet altijd met elkaar te praten. Ik zei weleens als het bezoekuur was: 'nou meid, ik ga om 4 uur weg hoor... dan zit ik voor de file.' Want die file, daar schiet je misschien 200m mee op, nee dat doe ik niet. Maar goed, en dan moest ik als ik daar was een hele grote parkeergarage... dan zette ik mijn vrouw af bij de ingang, als je bij de poli moest zijn en ik ging een plaatsje zoeken. Dan reed ik 5x die parkeergarage langs en dan had ik eindelijk een plekje. Dus ze zei tegen ons: 'je moet een invalidenparkeerkaart aanvragen.' Dat was me een film. Dus ik kom bij het zorgloket. Wordt dan 143 euro meneer. 'Daar kom ik niet voor, ik kom voor een invalidenparkeerkaart.' 'Ja die kosten 143 euro.' Ik zeg: 'nou wat dan?' Ik moest een formulier invullen en dan moet mijn vrouw gekeurd worden. Dat moet hier gebeuren. In het gemeentehuis. Pakweg een paar dagen daarna een brief dat mijn verzoek was ingediend naar degene die daarover gaat. Dat kon 6-8 weken duren voor ik antwoord kreeg. Toen was ik razend. Mijn dochters kunnen zeggen: je hebt een kort lontje pa. Ik heb gebeld en toen kreeg ik iemand aan de lijn en die zegt: 'wat is er aan de hand meneer?' Ik moet 6-8 weken wachten op een parkeerkaart. Het was door hem ondertekend. Dus ik zei: ik zal het je even voorlezen. Zegt hij: 'oh je hebt de verkeerde brief gekregen.' Ik zeg: 'nou dat zal dan wel.' Ze moest gekeurd worden en ik moest toch naar het gemeentehuis toekomen. Dus ik zei: 'nee dat kan niet.' Een mazzel, die dag dat ze zou moeten komen was de dame, vrouwelijke arts afwezig en toen kwam iemand anders uit Almere en die ging daar zitten en zei tegen mijn vrouw: loopt u eens van daar naar de slaapkamer toe en dat kon ze niet. Ze zei: 'ik heb het al gezien hoor, u krijgt van mij een parkeerkaart.' Dus zo werkt dat en dat vind ik wel... dat ik denk: dat hoeft niet nodig te zijn. De cardioloog zegt: 'je hebt roofofbouw gepleegd' dus wilde ik graag een indicatie voor een regiotaxi, die heb ik gekregen. Maar ik wil eigenlijk Valice hebben, want ik wil wat verder. Naar kennissen heb ik in Noord-Holland wonen, in Zuid-Holland en dergelijke en dat is niet voor niets, want je betaald er ook gewoon voor maar je moet wel een vergunning daarvoor hebben. Dat is me toch een ellende... dat houd je niet voor mogelijk. Ik kan goed met mijn huisarts opschieten, want hij zegt: 'ik kom wel naar je toe hoor.' Mijn cardioloog heeft het me ook vertelt... ik moest hem nog vertellen wat Valice was. Hij zei op een gegeven moment: 'als u mijn handtekening nodig heeft, leg hem dan maar neer bij de assistente en die zet de handtekening.' Student: Dus u vindt het denk ik ook wel belangrijk dat ze wat kennis meer hebben? Of niet? Burger: Ik heb gezegd als er een indicatie komt... Ik ben dus zeg maar een aantal jaren mantelzorger geweest. Ik weet wat de impact is op je lichaam. Als er iemand zou komen bij mij om een indicatie te geven, want dat staat me nog steeds te wachten en die heeft een bureau ingehuurd om dat te gaan doen dan, heb ik tegen mijn dochters gezegd, 'meiden (dochters, red.) luister eens even, als er iemand binnenkomt is de eerste vraag die ik stel of ze ooit mantelzorger zijn geweest. Als ze nee

zeggen kunnen ze eigenlijk meteen weer verdwijnen. Dan heb ik ze niet nodig, dan hebben ze geen begrip.' Wat er zeg maar met je gebeurd met je lichaam als je dus langere tijd mantelzorger bent. Want dat is van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Toen mijn vrouw nog thuis was zeg maar, moest ze soms om half 4 medicijnen hebben, dan zet je de wekker om half 4 maar daarna slaap je geen minuut meer hoor. En daar ben ik zo bang voor dat in die huidige zorg dat vergeten wordt. Je ziet het ook gebeuren, je ziet het op tv. Kijk en dat is ook omdat ik nog actief ben voor de politieke partij, ik ben PVDA lid. Al 63 jaar. Vanaf mijn 18^e en ik zit daar in de commissie zorg. En ik ben een beetje ervaringsdeskundige. Toen kwam er iemand spreken van beweging 3.0. Ik zeg: 'mag ik weten wie dat is?' Dat is Ik zei: 'daar wil ik bij zijn.' En waarom? Omdat ze voor twee jaar terug een dame kwam van de hulpverlenster van mijn vrouw. Er stond een stukje in het AD dat ze een brief geschreven had naar de gemeente Amersfoort dat ze zou proberen om in het jaar 2013 onder de 299.000 euro aan inkomen te blijven. Ze zegt: 'en wij moesten 25% meer productie leveren.' Ik zeg: 'nou, dan kom je bij die en daar ben je een half uurtje bezig maar vanmorgen komen hun en dan is het een beetje verkeerd gegaan en dan ben je niet driekwartier maar een uur bezig. Je kan toch niet eisen dat je 25% meer moet leveren.' Ze kan me verwachten, ik ben er bij hoor. Dat is zeg maar een beetje de impact van het hele gebeuren. Ik ben zo ontzettend bezorgd over wat er gaat gebeuren. We hadden vorige week vergadering en dan hoor je.. de jeugd is het grootste drama. We hebben gelukkig iemand er bij zitten die werk bij het ministerie, die zegt: 'het is verschrikkelijk.' Ik heb voor de vakbond een onderzoekje gedaan. Naar Achmea. De Achmea wat daarin om moet gaan, dat houd je niet voor mogelijk, dat is verschrikkelijk. Van die commissie zorg gingen we vertellen wat we gedaan hadden en dergelijke. En er was een man die had gewerkt bij Achmea. Ik was een van de laatste die daar was. En als je me eerlijk vraagt wat ik er van vind, dan vind ik het een boevenbende dat hele Achmea. En ik blijf dat gewoon zeggen. Ze zijn steen en steenrijk en ze hebben nooit genoeg. De top daar dat was zeg maar een man of 6, toen verdiende ze al in 2010 1,6miljoen per jaar. En als je nu gaat kijken zul je helemaal schrikken denk ik. En als ik zie hoeveel eronder hangen.

Student: Volgende onderwerp: Bunschoten-Spakenburg, het laatste onderwerp. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakeburg omschrijven?

Burger: Dat is volgens mij niet zo'n hele positieve. Het is behoudend, zeer behoudend. Als er een vreemde komt in dit hele gebeuren.. Kijk, ik zal je een klein verhaal vertellen van toen ik hier kwam. Dat is in 1966, toen zat er een meneer van de PVDA in de gemeente. Die heeft bijna zelfmoord gepleegd.. die werd gewoon weggepest. Er zijn zoveel groeperingen in dat hele geloof ook. Dat ik het niet begrijp hoor. Ik zeg: 'er is een God, dan hoeft je toch niet 3 of 4 kerken?!' Bij de ene moet Heere met twee 'e's' gespeld worden en de andere met een 'e'. Dat begrijp ik niet. Een man is er eens geweest en die zei: 'jij komt niet in de kerk.' Ik zei: 'nee ik kom niet in de kerk, jij wel.' Ik zeg: 'en jij gaat twee keer per zondag en als je drie keer zou kunnen gaan dan deed je het ook nog. Maar houd een ding goed in de gaten, als bestaat wat jij denkt dan hoeft ik niet bang te zijn maar jij des te meer.' Toen heb ik hem nooit meer gehoord. Ik blijf daar gewoon bij. Er is ook nog armoede in dit dorp. Moet je eens kijken naar de uitbreiding zeg maar, hoeveel dure kasten daar staan. Dat begrijp ik niet.

Student: Dat is dan ook wel typerend voor dit dorp denkt u dan?

Burger: Ja maar als ik dan mijn buurvrouw heb, dat is een schat van een vrouw. Die op een gegeven moment weet wat ze moet doen. Ze heeft drie zusters, als ze dan met de kerst komt.. dan komt de ene een cake brengen, de ander een bon.. zo verschrikkelijk lief. Maar die hebben dus de goede opvoeding gehad. Als ik de buurman nodig heb voor iets, dan duurt het een minuut en dan staat hij achter. Die tafel die daar staat, dat spul moest er op uitgesteld worden.. die heeft hij nog gemaakt. Voordat jullie kwamen heb ik de spullen weggehaald. Daar was ik een beetje nijdig om, dat

is verschrikkelijk goed. Er zijn er wel meer ook hoor. Ik heb kennissen die weten niet hoe rijk ze gaan, die vrouw ken ik van handbalvereniging, zij was zo verschrikkelijk aardige vrouw. Haar man zat in een bedrijf en die doen ook precies hetzelfde. Ze (vrouw van handbalvereniging, red.) verdienen goud maar ze staan altijd te helpen bij wijze van spreke bij de voedselhulp.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: De familiebanden? Erg goed (familiebanden in dit dorp, red.). Maar in mijn eigen familie hoor, als je van een iets andere familie bent of een iets andere kijk hebt dan kunnen ze wel gemeen zijn hoor. Ik heb vroeger een kennis gehad, die kwam hier ook. Toen waren we op die openbare school bezig. Die was gekomen vanaf Terschelling en ging bij de gemeente werken. Vrijdags gaan ze als collega's uit mekaar en in het weekend was er een scheuring in de kerk. En op maandag keken ze elkaar niet meer aan. Toen wij hier kwamen wonen.. er was hier een school, het Bakenschool, daar was een onderwijzer die had een gordijn. Aan de ene kant zaten de bokken en aan de andere kant de schapen. Dat kun je niet voorstellen en ik kwam uit Amsterdam ik wist niet wat ik hoorde. Maar goed, ik heb niet stil gezeten. We zijn begonnen met een peuterspeelzaal en ik had een administratieve baan gehad. En ik werkte toen bij Philips. Toen zijn we begonnen met een peuterspeelzaal. En dan gaat het zo: 'we zoeken nog een penningmeester, dat vragen we wel aan J. die wil dat wel zijn.' Daar was ik 14 jaar mee bezig. Toen hebben we het opgebouwd, maar het was toen zo. Ik ben toen in '76 overgestapt, toen heb ik gesolliciteerd bij de NOS en ben ik daar gaan werken. Dat heeft tot 1987 geduurd. Dat was de eerste kinderdagverblijf, ik kon toen een begroting maken maar als dat bij het bestuur kwam werd er altijd gezegd.. Op een gegeven moment werd er voor 1 euro of 1 gulden toen nog in de begroting op genomen. Toen er een kinderopvang voor de omroep kwam en ze, dat vonden ze van de ondernemersraad ook een VVD' ster was. Toen werd de begroting goed gekeurd. En toen konden we beginnen. Dus in 1987 is het kinderdagverblijf van de omroep opgericht. Een groot deel onder mijn afdeling. Die dames zeg maar van de ondernemingsraad, die voorzitter van het kinderdagverblijf die zei: 'jij moet penningmeester worden.' Dat ben ik 25 jaar geweest en nu kom ik er af en toe nog als ik in Hilversum, dan ga ik langs bij ze.

Student: Heeft u enig idee op welke onderwerpen een taboe rust in dit dorp?

Burger: Een taboe zou bijvoorbeeld zijn: ik durf nog geen plakkaat voor mijn raam te plakken, dat heb ik nog nooit gedurfd. Dan ben ik bang dat er een steen door mijn raam gaat. Dat is een taboe denk ik. Je zou kunnen zeggen; verschillen in het geloof. Ik zeg weleens: we zouden hier een kathedraal willen bouwen als ze allemaal naar dezelfde kerk gingen want er is maar één God. Maar dat is niet zo er zijn, hier een stuk of 8 kerken.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Heel erg. Je hebt hier hele jonge huwelijken gehad, dat zijn allemaal 'moetjes'. Daar schamen ze zich voor dat dat gebeurd in een gezin en is het al heel gauw dat ze dan een vleesschotel gaven om het goed te maken. Dat is schaamtegevoel. En schaamte ook voor armoede, dat schijnt er ook te zijn in dit dorp.

Student: Heeft u ook een voorbeeld van een verwachtingspatroon?

Burger: Dat heb ik net al een beetje gezegd en ik moet eerlijk zeggen, ze werken hard hoor.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Net wat ik net zeg, op een gegeven moment toen ik hier zeg maar dit huis wilde kopen. Want ik woonde in Amsterdam ik werkte in Huizen en dan kwam ik in Huizen en daar was geen woning en hier had je al die grote bedrijven. Eerst heb ik twee jaar ingewoond zeg maar in Hilversum, dat was verschrikkelijk. Dat was een prachtig huis, een villa. Een bovenverdieping en toen die kleine geboren

~~was dan deed de dame zeg maar het hekje open laten staan... dat is levensgevaarlijk. Dus toen zijn we weggegaan en toen ben ik hier gekomen. We kregen een huurhuis aangeboden. We zijn via Hilversum via Laren en Eemnes hiernaartoe gekomen. Ik wist niet waar het lag. Het pondje over kwamen we hier. En zo zijn we hier terecht gekomen. En ik heb nooit stil gezeten en nu nog niet.~~

~~Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het best wel een centrale plek is.~~

Burger: Dat is het enige wat ik zou kunnen bedenken (dat de Boei centraal is, red.).

~~Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet?~~

Burger: Hij (kerk, red.) zou een hele grote rol kunnen spelen.

~~Student: Heeft u het idee dat dat al gebeurd?~~

Burger: Ik denk dat dat al gebeurd, maar de ene wel de andere niet. De ene (kerk, red.) doet weer dit en de andere doet weer dat. Als ze het zouden bundelen denk ik dat het nog veel beter zou zijn.

~~Maar dan zijn er weer barrières. De functie hier in het dorp, dan ga ik soms wel naar begrafenissen toe en diensten... dat is verschrikkelijk.~~

~~Student: dat was de laatste vraag.~~

5. Interview met een burger

man, 78 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg

Student: We willen u een aantal vragen stellen en we rekenen ongeveer een uur voor dit interview, even kijken hoe het loopt. We zullen alles opnemen om dit in te leveren op een cd-rom en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja.

Student: Ik zal eerst even twee begrippen uitleggen die wij in het interview naar voren laten komen. En allereerst sociale context. Ik weet niet precies of u al ideeën daarbij heeft?

Burger: Nou vertel eens wat. Ja, ik weet wel wat sociaal is en context maar hoe jullie dat zien.

Student: Ja, zoals wij het zien. Sociale context is: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en eigenlijk nauwelijks spreekt. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan gezin, familie, burens, vrienden en dorpsgenoten. Beetje die mensen zeg maar. Of werk inderdaad. En dat is een beetje wat wij onder sociale context verstaan.

Burger: Dus een beetje de mensen om mij heen.

Student: Ja, eigenlijk de mensen om u heen inderdaad.

Burger: Hoe ik daar mee om ga, los nog van het vrijwilligerswerk?

Student: Ja klopt ja, eigenlijk gewoon over uzelf.

Burger: Daar moet ik wat van vertellen?

Student: Nou, wij gaan er een paar vragen over stellen. En dat is een kopje waar de vragen over gaan, in ieder geval. En dan komt ook nog het woord loyaliteit een keertje naar voren. En dat hebben wij zeg maar geïnterpreteerd als: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan die gene en rekening met diegene houden. Waardoor je soms bepaalde dingen niet zo zeggen of doen om die ander in bescherming te nemen. Dus dat is een beetje hoe wij loyaliteit hadden gezien, zeg maar. Dan hebben we de eerste vraag en ik weet u of u daar antwoord op wil geven. Wat is uw leeftijd?

Burger: 78

Student: En uw beroep? Dat zijn even standaard vragen die we..

Burger: Beroep, ja ik ben nu met pensioen maar ik heb vroeger gevaren bij de Rotterdamse Lloyd. Daarna toen leerde ik mijn vrouw kennen. En ja dan kan je beter niet meer varen, dat is levensgevaarlijk natuurlijk. En toen ben ik bij de omroep terecht gekomen. Eerst als geluidstechnicus en later regisseur geworden bij de KRO. Toen ik heb ik nog een tijdje voor de televisie gewerkt, toen bij de afdeling documentaires en toen met pensioen.

Student: Mooie loopbaan zullen we maar zeggen. En waar kent u de Boei van?

Burger: De Boei ken ik al.. moet ik even kijken. Een tijd terug hadden we hier een buurman, ik mag namen noemen he?

Student: Ja, die halen we er dan uit.

Burger: Ja, nouja laat ik het gewoon niet noemen, dan hoeft je het er ook niet uit te halen. Die zat in de vissen hier, bij de Bidders. En daar kon ik heel goed mee overweg en die werd op een gegeven moment.. ik ben wel eens mee geweest met vissen toen. En toen werd hij dus wat krakmikkiger. En die is toen hier in de Boei terecht gekomen op zo'n kamer. En hij lustte graag een borreltje. Dus toen hebben we afgesproken dat ik een beetje voor hem de boodschappen zou doen. En dan had je ook uiteraard, krijg je dan contact met mensen op het kantoor. En nou, zo is het gegaan. En beviel me goed en toen op een gegeven moment is.. ja ik moet het maar eerlijk zeggen. Toen was er nog

iemand die het misschien wel leuk zou vinden als je een praatje hebt. He, dat is met mannen vaak. Ook al hebben ze familie, dan toch is het leuk omdat ze toch een beetje thuis zitten. Nou dat ben ik toen gaan doen en niet te veel natuurlijk want ja.. je hebt ook nog je eigen gezin en kinderen waar je natuurlijk mee overweg wilt. En zo is het ontstaan. En de vraag hoe ik dat dan vind. Ja we hebben wel eens vergaderingen weet je wel, om ervaringen uit te wisselen, maar ja.. Ach ja dan zit je zo met elkaar, maar als ik een probleem heb met iemand dan loop ik even naar beneden, naar het kantoor. Vind ik beter dan vergaderen erover, dat vind ik dan niet zo, zo'n vergadering. En zo is het ontstaan. En nu nog steeds leuk, dus weer een voldoening die je hebt en ja, je wordt er zelf ook een beetje gelukkig van.

Student: Nou dat is wel heel mooi. En dan hebben we het eerste onderwerp: de sociale context. En dan de eerste vraag: hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Uitstekend. Behalve met mijn.. ja, uitstekend. Ja de directe. Met mijn vrouw dan en de 2 kinderen en met de kleinkinderen, laat ik het zo zeggen. Dat is dan het meeste close. En een broer, ja kan ik wel mee overweg maar we zijn twee verschillende types. Dus we komen wel eens met bij elkaar, maar veel meer ook niet. En mijn vrouw met haar broer ook niet zo heel fantastisch. Dus dat is allemaal.. ja. Maar met onze kinderen en kleinkinderen hebben we heel veel contact. En op het ogenblik is het helemaal zo.. dat en mijn vrouw en mijn 2 dochters hebben alle 3 borstkanker dus dat is een hele vervelende toestand. Dus de contacten zijn nog intensiever en met name met onze jongste dochter. Die heeft heel veel narigheid meegemaakt, dus zo.. Ja en ik ben nog gelukkig. Ik kom er nog mooi gezond uit. Maar zo is het dus, maar dat contact is dus heel goed.

Student: Oké, dat is fijn. Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen of vrienden?

Burger: Nou ja, mijn vrouw, dat is mijn grote gesprekspartner. En ook een paar vrienden wel ja. Een oud cameraman, die is pas op bezoek geweest, en daar gaan wij heel intensief mee om. Ook wel de diepere problemen waar je niet zo snel over praat. Maar met mijn vrouw heb ik goede contacten. En met de kinderen ook. We hebben niet veel dingen die we weg stoppen.

Student: En voelt u zich veilig/vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ja, ja, ja, ja, ja. Het is soms zelfs zo dat ik ja, teveel van mijn problemen weer bij een ander neerleg. Dat heb ik wel eens, dat ik denk van: ik moet dat eigenlijk zelf doen. Maar het is toch goed om dat te delen, ja. En ook met de kinderen wel.. Ja we hebben heel, ja door de omstandigheden, behoorlijk stevige gesprekken ook wel. Ook over geloofszaken en wat je wel en niet gelooft. Ja, dat zijn toch de dingen waar het om gaat in het leven. Niet dat je.. ja dat je het leven, ja wat zal ik zeggen? Een doel moet je hebben he, toch? Laat ik het zo zeggen?

Student: Ja, dat is mooi.

Burger: Ja, is het voldoende?

Student: Ja. Even kijken hoor. Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Kijk, ik.. ja dan gaat het nog om mij nu he?

Student: Ja wat u zelf wilt. U mag het zeggen van uit u zelf of vanuit wat u bij andere mensen ziet, zeg maar.

Burger: Ja, ik ja.. hoe zal ik het zeggen? Hoe zal ik dat nou eens uitleggen? Ik heb wel eens een beetje depressieve buien bijvoorbeeld he. Ja, dan ga ik ook met mijn vrouw overleggen en ook met een arts heb ik daar wel.. ja durf ik over te praten. Want ik vind wel dat als je daar dan wat aan hebt, ik bedoel dat is nu ook gaande. Ja ik bedoel je denkt dat je alles weet, maar een heleboel dingen komen soms

op je pad. Dus dan ga ik dat toch wel, ja dan doe ik dat wel. En dan geef ik me gelijk bloot en als blijkt dat het niet klopt. He, ik heb wel eens dat een relatie niet zo klikt, dat kan. Dan zeg ik dat dan ook. Ik bedoel dat heb ik ook met vrijwilligerswerk. Als het niet klikt, dan moet je het zeggen. Of ik zeg het, maar dan moet je niet doorgaan. Nee dat zeg ik wel, ik kom daar wel mee. Ja kijk, mijn vrouw is de eerste instantie. Toch degene waar je het meest mee doorneemt.

Student: En heeft het invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problematiek naar buiten wordt gebracht?

Burger: En dan bedoel je naar buiten, naar buiten..

Student: Ja.. buiten de familie, buiten uw omgeving.

Burger: Welke invloed, wat voor invloed dat zou hebben? Nou als ik dat doe dan.. nee, dat wordt openhartig allemaal besproken. Het is niet zo dat ik dan moet denken van.. ja ik probeer alles te vertellen maar er zijn ook dingen die je niet verteld omdat dat niet aan de orde is. En mocht het dan blijken dat het via via dan eens wat binnen komt.. nee dan hebben we geen problemen. Als je de boel maar niet belazert, ik bedoel.. snap je? Dat je dus dingen uit haalt, die dan hoor je via via, komt er wat. Nee, nee dat is.. open en eerlijk proberen we dat te doen. Daar zal niemand mij kwalijk nemen. Zoals mijn vrouw is dus ook helemaal niet jaloers. Ik bedoel ik wil ook niet alles weten. Kijk, die mensen die ik als vrijwilligers doe.. ja dat vind ze leuk maar alle details, ze gunt mij alle vrijheid, laat ik het zo zeggen. Zo is onze relatie ook. Dat ik iets zonder al te veel uit leg hoeft te doen. Dat is belangrijk. Hebben we altijd al gedaan, dat we elkaar vrij laten. Ja, niet in relaties hoor. Dat we zeggen van; ga jij maar... dat doen we niet zo hoor. Maar wel gewoon de vrijheid om de dingen te doen die je zelf leuk vindt. Mijn vrouw heeft een volkstuin bijvoorbeeld, daar geniet ze van. We hebben het ooit samen gedaan maar dat, dat lukte niet zo. Dus toen hebben we gezegd van: dan doet zij het.

Student: En welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Nou, gaan we eerst even hulp vragen. Van mij uit.. ja als het niet nodig is, dan vraag ik geen hulp. Nee, ik zou niet zo gauw hulp vragen. Zolang wij dat nog samen kunnen doen. Omdat dan.. dan krijg je bij mij het gebied van... ja dat is iets heel eigenaardigs bij mij. Als ik bijvoorbeeld iets krijg, iemand doet iets aardigs voor mij, dan wil ik dat onmiddellijk terug belonen. Dat is iets waar we het wel eens over hebben, daar heb ik pas ook op mijn donder voor gehad. Dat vinden anderen niet leuk. Als de ander mij iets wil geven, omdat ik iets leuks heb gedaan.. en ik kom de volgende dag gelijk weer met een cadeautje terug. Dat vinden mensen dan niet leuk, dat heb ik een beetje moeten afleren. Dus dat is ook wel een soort van loyaliteit laten zien, van: goh ik waardeer het dat je je dat hebt gedaan. Maar ergens moet je ook gewoon accepteren dat de ander jou eens wat wilt geven en dat is dus.. vragen dus. Maar geven ja, ik vind.. ik vind iemand een plezier doen het mooiste wat er is. Ik bedoel zoals je ziet, ja ook hier iemand aan de overkant.. waar ik dan soms even wat ga praten of.. Ja hij heeft wel bezoek van zijn familie maar nouja, hij is toch wat ouder. En nouja, heel leuk. Dus ja, het is een beetje wisselend. Maar het vragen van hulp.. ik geloof niet dat ik dat zo gauw zou doen. Het moet echt nodig zijn. Ik bedoel, zolang we het zelf kunnen rooien doe ik dat wel. Maar ook wel eens.. laat ik zeggen als je een geestelijk probleem hebt of weet ik veel wat, met een vriend delen dat vind ik dan wel weer moeilijk. Want een hele goede vriend, zoals die cameraman, dat wil ik wel delen met hem. Maar ja, dat is dan ook een vertrouwde basis he. Eerst moet je in iemand vertrouwen hebben. Vertrouwen vind ik wel een belangrijk punt. Want als dat er niet is, dan.. ja je voelt het vaak he. En je bent allemaal natuurlijk wel eens een keertje beet genomen, dan word je wat voorzichtig. Maar we hebben een paar goede vrienden en dat is prima. Dat is meer dan genoeg, laat ik het zo zeggen. We hebben niet veel mensen.. heb ik ook geen zin in, allerlei kennissen en mensen om ons

heen. Word je heel moe van. Heeft ook met ouder worden te maken he. Maar verder.. een paar goede vrienden en ja.. ik kan ook heel graag alleen zijn. Beetje fietsen, wandelen.. dat is genoeg. Maar ik heb ook wel wat vrienden nodig.

Student: Oké, ja en dan hebben we onderwerp 2. Soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Bij welke probleem zou ik hulp vragen?

Student: Ja.

Burger: nou ik heb bijvoorbeeld, ik ben een slechte slaper. Ik kan wel eens ongelofelijk liggen.. ja een soort depressie. Ja, dat ben ik normaal niet. Ik ben best wel vrolijk en humor en lol maken maar dan ja.. dan vraag ik toch wel hulp. Met name heb ik dan weer met mijn vrouw.. die is heel anders dan ik. Zij is wat nuchterder. Zij haalt mij wel een beetje uit de put. Die laat mij dan op een gegeven moment zien hoe je er ook eens tegen aan kan kijken. Dus de eerste.. aan haar vraag ik dan hulp, maar het kan ook zijn dat.. ja ik ben ook wel in therapie geweest. Psycho analyse heette dat. Een beetje, ja ik ben op geloofsgebied ben ik erg ingewikkeld omdat ik zoveel vragen heb. Dus daar wil ik wel graag met anderen over praten, maar wel op een eerlijke manier. Ik hou niet van dogma's en alles en wij zijn wel kerkelijk maar wij zijn geen lid van een kerk meer. Hoewel ik wel in een schepper geloof, laat ik he zo zeggen. Maar dan.. ja de kerk doet mij niks meer feitelijk. Ik zou wel een kerk.. ik ga wel eens naar de kerk een kaarsje branden bijvoorbeeld, dat vind ik mooi. En ik vind de kerk meer een ontmoetingscentrum voor mensen die ja.. allemaal het leven als een wonder zien. Maar dan op een goede manier, maar niet meer de kansel en alle toestanden van vroeger. Daar wil ik niet, daar heb ik niks meer mee te maken. Ik vind ook dat het zo niet werkt, ik vind dat het anders zit maar dat is mijn mening. Maar dat zit.. op dat gebied ben ik ja, erg bezig met brieven schrijven. Ook met dominees enzo. En daar kan ik wel eens wakker van liggen. Dat ik denk; donders, hoe zit het? Maar goed, daar heb ik dus wel hulp van anderen voor nodig. Tegenspraak, laat ik het zo zeggen.

Student: Ja, en heeft u ook bepaalde problematiek die u niet zou bespreken met uw omgeving, met uw sociale context?

Burger: Nou ik kan over alles praten. Over seks ook. Soms wel eens zodanig dat ik anderen daarmee hoe zal ik zeggen.. een beetje in een moeilijke positie breng. Dat ik nog al wel eens erg direct ben. Dus ik heb daar geen moeite mee, want ik vind juist dat je alles moet kunnen bespreken. En zonder een ander te kwetsen hoor. Want ja, mensen.. dan heb je dat weer met vertrouwen. Ik heb van mijn vrouw dus wel eens op mijn donder gehad waarvan ze zegt; dat had je toch niet moeten doen. Je stelt je zo kwetsbaar op.. moet ik ook afleren.

Student: Ja en gaat even over hulpverlening nu, zeg maar. Zijn er onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden? Dingen die u dan niet bespreek met een hulpverlener, zeg maar.

Burger: Ik geloof dat ik alles zou willen bespreken, wat ik net al zeg. Dan zou ik mij zelf tegen spreken. Nee, als ik een probleem heb, ja. Kan ook zijn dat ik.. he stel dat ik een hulpverlener, die mij wat zou vragen. Nee ik denk dat ik dat.. nee, ik hou het niet voor me. Ik zou niet weten wat op het ogenblik. Nee hoor.

Student: Nou, prima. En nu komt het volgende onderwerp: hulpverlening. Ja, deze vragen zijn een beetje voor twee verschillende soort mensen zeg maar. De één die in de hulpverlening zit en dan bent u dan nu vrijwilliger natuurlijk. Dus dan maak ik de vraag iets anders. En dat is dan: welke factoren zouden voor u een rol spelen om de stap naar de hulpverlening niet te maken?

Burger: Nu probeer ik mij allerlei situaties voor te stellen.

Student: Of zoals iemand anders dat misschien zou hebben, zeg maar. Een andere cliënt of andere

persoon.

Burger: En dat is dan heel breed hè, dit?

Student: Ja.

Burger: Nou, eigenlijk alles wel. Ik heb wel eens een soort iets gehad met een lichamelijk onderzoek. Dat de arts dan een vrouw was. En dan zou je dus kunnen zeggen van: 'dat doe ik niet'. Maar dat heb ik toch gedaan, want ja.. ik zou niet weten wat daarin.. nee..

Student: En dan niet bij u zelf, maar dat u dat bijvoorbeeld bij anderen herkent? Bijvoorbeeld in uw werk als vrijwilliger dat mensen dan in dit dorp bepaalde factoren toch wel een grote rol spelen waardoor mensen dan toch die stap niet zetten naar de hulpverlening?

Burger: Nou wat ik dus tot nu toe heb verzocht gekregen vanuit de Boei: dan geven ze dus informatie van wat voor iemand het is en dan plan ik dan een kennismakingsgesprek. En toen ben ik eens een keer bij iemand geweest en dat was een Jehova-getuige en dan denk ik van: ja, beste man maar het werd teveel dat hij mij wilde bekeren en dat vond ik dus.. dat heb ik toen dus ook gezegd van: 'daar moet een andere heen'. En een keer bij een man ook, hier in het dorp. Dat was.. ik hoop dat ik nu goed op je vraag in ga hoor.. maar even die man dat was een hele bijzondere man, maar een vervelende man ook. Die commandeerde en dan ja.. ik moest vreemde filmpjes voor hem halen en zo. En toen heb ik ook gezegd van: 'dat wil ik niet liever niet'. Dus dat heb ik ook gedaan. Is dat een beetje een antwoord of.. ja want anders vraag je nog maar even.

Student: Ja, ik heb nog eigenlijk wel een vraag van: ziet u ook wel eens mensen waarvan u denkt die zouden echt hulpverlening moeten hebben, maar die zetten die stap zeg maar niet?

Burger: Oh ja, ja, ja.

Student: En weet u dan ook zeg maar wat dan tegen houdt?

Burger: Nou dat is wel eens gebeurd maar dat is een tijd terug. Van je loopt hier voor over dat plein en je ziet wel eens mensen buiten zitten. Ik heb wel eens een praatje gemaakt en dan merk je gewoon dat ze dat aangeven. Ik ben.. ja ik bedoel, klinkt misschien een beetje ijdel maar ik maak wel makkelijk contact met mensen. Dat merk ik, ik bedoel dat is wederkerig. Dus als mensen dan wat zeggen dan.. ja dat heb ik toen ook wel aan de Boei doorgegeven, dat bedoel je een beetje?

Student: Ja, dat ja.

Burger: Ja dat merk ik wel, ja. Ik merk ook als mensen bijvoorbeeld met mij niet zo overweg zouden kunnen, dan merk ik dat ook. Dat merk je dat ook in de gesprekken. Maar dan geef ik dat wel aan, want er zijn natuurlijk een heleboel mensen die die stap niet durven zetten naar de Boei, omdat ze het niet goed weten. Maar een onverwacht moment van ontmoeting, kan zo ineens als een klik naar boven komen en dan kun je die relatie wat verder aanknopen. Maar dat geef ik wel door aan de Boei, ja.

Student: Ja, oké. En wat zou voor u de doorslag zijn om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Nou dat moet het.. stel nou dat.. Stel nou in zo'n situatie dat mijn vrouw zou overlijden, dan is het de vraag hoe ik mij handhaaf. Nou dat zal best slikken zijn maar ik probeer denk ik dan toch dat zelfstandig te doen en ik denk ik een heleboel dingen wel kan zelf. Zolang je gezond bent, dus ik bedoel: koken vind ik leuk en strijken, dat heb ik mijzelf ook al aangeleerd voor noodgevallen. Dus dat zal wel gaan, alleen op financieel gebied.. Daar ben ik mee verwend, daar is zij een expert in en dat is bij mij een beetje een achtergebleven gebied dus daar zal ik op financieel gebied wel hulp moeten hebben. Omdat zij dan weg gevallen is. En zij zegt: 'dat kun je best' en ze leert mij ook boekhouden, maar dat getalletjes zijn voor mij.. Ik ben in bepaalde dingen goed en in andere dingen niet. Maar misschien valt het mee, ik weet het niet. Maar ik denk dat dat een gebied is waar ik dan wel hulp zou vragen. He en ik denk dat ik ook wel een man ben die ook wel wat mensen om zich

heen wil hebben, niet dat ik.. dan ga ik er zelf op af. Ik blijf niet thuis zitten. Zo'n type ben ik niet. Dat is ook een soort hulp hè, dat je dan ook naar mensen toe gaat zelf. Ik denk dat ik dat wel doe. Denk ik hoor.

Student: En wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Als ik het zelf niet meer aankan. Ik bedoel stel dat iemand zo vast loopt bijvoorbeeld. Ik heb bijvoorbeeld wel iemand die.. nee die heb ik niet. Ik heb wel ja.. maar dat is een heel ander verhaal. Maar ik heb wel eens iemand gezien waarvan ik dacht: als jij.. als ik bij jou vrijwilliger zou zijn, dan zou ik dat doorgeven aan de Boei van: die hebben dus duidelijk hulp nodig hè. Kan ook praktisch zijn natuurlijk, maar met name geestelijke hulp.. van mensen hoe ze reageren. Maar kijk, ik ben vrijwilliger. Ik ben geen psycholoog of psychiater dus dat zou ik dan ook niet doen. Dan zou ik proberen om te overleggen met zo'n iemand. ik zou altijd dus heel snel naar de Boei gaan. Naar de mensen die daar op het kantoor zitten. En niet naar een mede vrijwilliger. Ik denk dat het dan te gespecialiseerd is. Ja, dat is zolang het goed is en leuk voor twee. Maar als er problemen komen, dan moet ik iemand inschakelen. Ja, dat zou ik wel doen.

Student: En denkt u dat schaamte een rol zou kunnen spelen bij de aanmelding bij de hulpverlening? Voor uzelf of voor andere mensen.

Burger: Nou voor mezelf ja.. een beetje, beetje schaamte. Dat zou voor mij geen rem zijn. Voor een ander zou dat best kunnen, ja. Stel dat er iemand is waarvan ik denk van die heeft hulp nodig. Dan zou ik dus niet buiten hem of haar om gaan zitten. Dan zou ik zeggen van is het niet eens goed om naar een specialist te gaan? Als je dan schaamte merkt, dan ja.. ja dat schaamte waarvan ik dan zeker weet van door die schaamte blijf jij een beetje in de penarie zitten. Ik denk dat ik dat dan toch zou aanraden. En ook met de mensen daar op de Boei bespreken. Want schaamte.. ja we hebben allemaal wel een beetje schaamte natuurlijk hè. Stel bij financiële problemen, voor de buitenwereld toch een beetje houden van: kijk eens, we hebben het goed. Want als er toch echt financiële problemen zijn, waardoor je niet.. wanneer kan je schaamte tegen komen. Ja, als je dat merkt.. dat zou ik dan wel met iemand bepraten op mijn manier dan en doorgeven aan de Boei. Ja. Want daar moet wat mee gebeuren, toch?

Student: Ja, dat is zo. Zeker weten. En heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?

Burger: Ja, ik heb hier altijd de Boei. Verder.. nee, nee.

Student: Oké, geen andere instanties waarmee u in aanraking bent geweest?

Burger: ja, voor mezelf he. Wat ik zeg, ooit die psychoanalyse en allerlei dingen die ik destijds heb.. ja ook een soort hulpverlening natuurlijk. Heel lang gedaan, ook veel van geleerd. Ja het is.. ja, zo is het.

Student: Ja, zijn er dingen die u dan daar gezien heeft die u mist bij de Boei?

Burger: Oh ja, ja.

Student: Soort van tipsachtig.

Burger: Nee. Nee, het is zo.. Ik heb met W. en met hoe heet ze? Ben ik even haar naam kwijt.

Student: M.?

Burger: Ja, M. ja. Daar heb ik heel goed contact mee. En met.. hoe heet ze? Van H..

Student: W.?

Burger: Ja, WH. Ja als er wat is, kan ik zo binnenlopen. En dan zeg ik wel van nou wat er is. Zij zijn weer gespecialiseerd op dat gebied. Daar gaan we maar vanuit, dat dat zo is. En dat is ook zo. Dus neehoor. Ik zie mijzelf gewoon als een soort een iemand die gewoon een beetje lol maakt met mensen.

Student: Haha, ja heel goed. En dan hebben we het volgende onderwerp. Gaat over toegankelijkheid.

Weet u de weg naar hulpverlening te vinden? Welke stappen u dan moet ondernemen?

Burger: Daar ben ik niet zo goed in. Je bedoelt bijvoorbeeld.. ik of een ander?

Student: Stel dat u nu hulpverlening zou moeten hebben zeg maar, en zou u dan weten welke stappen u moet zetten om te komen bij de hulpverlening zeg maar?

Burger: Nee, nee dat stel ik een beetje voor mij uit. Eerlijk gezegd. Maar dan ga ik wel naar de Boei, daar zijn dan wel weer mensen die mij helpen. Maar nee, daar ben ik niet zo goed in. Nee daar hebben wij het zelf ook wel eens over. Dat bijvoorbeeld.. ja gesprek over begraven of gecremeerd worden en zo willen we dat. En daar heb ik wel ideeën over, maar nog niet helemaal uitgefilterd. Elke soort.. ja dat schuif ik een beetje voor mij uit. Maar als ik wat dus, ja.. dan zou ik wel zoeken. Maar ik zou het zelf beter moeten weten, zal ik je zeggen. Ja ik weet het niet, ik weet dat het van belang is en ik steun weer een beetje op haar, dat is dan ook weer niet goed. Ik zeg altijd, zeker als je alleen komt te staan. Ja.. dat is ook weer zo'n tegenstelling. Dan heb ik ook weer niet duidelijk wie.. ja dat zou een beetje beter moeten, ja.

Student: En de volgende vraag is: hoe toegankelijk zijn de hulpverleners in uw beleving? De hulpverleners bij de Boei?

Burger: Degene die ik ken, die ik op kantoor zitten of de andere?

Student: Ja die..

Burger: Die op kantoor in ieder geval, laten we die nemen. Ja die zijn heel toegankelijk. Ik bedoel als ik er kom, dan zijn ze gewoon altijd aan het werk maar maken altijd tijd voor je enzo. En W.. ook.. ja. M., heel goed. Jahoer. Ik ga daar zeker heen omdat ik denk: daar heb ik wel wat aan. Dat kan de boel oplossen. Het is niet een autoritair clubje. Nee want dan zou ik denk ik ook niet zo graag vrijwilligerswerk willen doen voor de Boei, want daar hou ik niet zo van.

Student: En wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Wat heeft u nodig..

Student: In de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen.

Burger: Ben ik de hulpverlener?

Student: Nou, als M. bijvoorbeeld.. of iemand anders, wat heeft u van haar nodig om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Tijd en vertrouwen. Ja ik ben heel erg, ik ben zelf al, ik ben het type dat ik denk van; ik neem te veel tijd in beslag van je. Maar ik weet dat ik even tijd nodig heb. Dus ja, ik heb even tijd nodig, dat is handig voor mij. Want ik heb een vriend en daar ga ik twee keer per maand mee naar Amsterdam, dat is heel gezellig. Maar die kan bijv. helemaal niet luisteren. En dat is een.. ja dat moet ook nog eens goed worden uitgesproken. Die is de hele dag aan het woord. En als ik dan aan het woord ben, dan luistert hij niet. Dat merk ik, dat zie je. Alleen om dat goed uit te spreken, heb ik wel eens eerder geprobeerd. Dus ik heb wel mensen nodig die mij dan ook even de tijd geven. Dat er ook echt aandacht is en die niet de hele tijd ja zeggen en ondertussen aan andere dingen denken. Dan word ik boos. Dus ik heb gewoon wat aandacht nodig. En ik zal nooit ja.. ik wil het ook weer heel snel allemaal. Dat heb ik dan ook weer, dat ik ja.. mijn vrouw is te detail-istisch. Dan denk ik; dat hoeft je niet allemaal te vertellen. En ik ben precies het tegenovergestelde. Dan vertel ik een verhaal, wat niemand weer begrijpt. Dat is ook weer niet handig, dus ik moet dat ook weer.. dat is heel vreemd.

Student: Nou dan komen we bij het volgende onderwerp. Bunschoten – Spakenburg. En dan is de eerste vraag: hoe zou u het dorp Bunschoten – Spakenburg omschrijven?

Burger: Nou, moet je eens horen. We wonen er vanaf '69. Toen wij hier gingen wonen, toen zeiden ze bij ons: je weet niet waar je aan begint. Dat is.. jongen je zal.. geen idee. Maar we zijn hier komen wonen en we zaten meteen tussen de Spakenburgers. Hier, hiernaast in klederdracht ook echt. Maar

ja, we hebben.. kijk, het ligt een beetje in onze aard. Ik bedoel we komen hier binnen in het dorp en dan zijn er natuurlijk bepaalde tradities. Maar we hebben ons gewoon gedragen zoals we zijn en aangepast om het zo te zeggen. En die aanpassing wil dan zeggen, niet dat wij ons anders moeten gaan gedragen of anders moeten gaan denken, maar als je je auto wast op zondag.. ja dat heb je toch al niet bij zulke dingen. En veel contact gezocht. Ik ben hier in het dorp, ja toen werkte ik nog gewoon, ben ik ook in de vis gaan werken. Om die mensen te leren kennen. En dat is toen zeer gewaardeerd. En toen konden we ons eigenlijk meer permitteren door ook eens te vertellen dat wij wat andere gedachten hadden over God en de schepping enzo. En ja.. die keken daar toch wel anders tegen aan. Maar er is een grote tolerantie ontstaan, we hebben het hier goed naar onze zin. De mensen zijn vrolijk, die echt plezier hebben, harde werkers. Ze zijn wel direct, moet je wel aan wennen ook. Want ik bedoel dat heb ik toch menig keer mee gemaakt dat je even helemaal verschrikt staat door die directe manier waarop ze dan dingen zeggen. En daar ben ik nou net weer wat anders in. Maar dat.. het is ook eerlijk. En dat heb ik dan liever dan dat ze het achter de ellebogen hebben. En ja, ze zijn wel een beetje materialistisch, dat is gewoon zo. Over hun huis en hun bezit. Ook vaak genoeg dat het een beetje overheerst. Maar je kan ook met ze lachen. Het is natuurlijk ook een dorp waar je ook aan moet wennen dat ja.. iedereen weet alles van elkaar. Het is onvoorstelbaar hoe dat dan hier gaat, een nieuwtje. Terwijl er een heleboel mensen van buiten af wonen hoor, nu. Er wonen ook mensen uit Afrika enzo. En dat ja.. dat is een beetje hoe ik het dorp beleef. Ik heb het hier naar mijn zin. Ik ben graag in Amsterdam en ik ben in Utrecht geboren. Maar hier hebben we toch een beetje de ruimte en de vrijheid. Maar de mensen, ja.. je moet ze (mensen in Bunschoten-Spakenburg, red.) leren kennen en ze moeten ook jou leren kennen. Ze zeggen hier wel eens; je moet je geven. Nou ja, geven.. maar soms denk ik wel eens van: dan mag jij ook wel eens wat geven. He, ik bedoel als je een gesprek hebt met een Spakenburger, kan dat heel leuk zijn.. maar komt er een Spakenburger bij, dan wordt dat heel anders. Want dan zijn er toch twee Spakenburgers tegen één buitenstaander. Dat merk ik wel eens, dan worden de dingen anders gezegd. Dat is ja.. ik snap dat ook wel omdat die mensen ook uit het dorp zelf komen. Ze noemen ons, dat is niet slecht bedoeld, vreemden. Want sommige mensen die noemen ze ook wildvreemd, dat wil zeggen: die komen hier nooit tussen. En een vreemde.. als je je ene beetje aanpast, dan ben je wel een vreemde maar je hoort ook bij de club. We hebben nu wel het gevoel, ook door mijn vrijwilligerswerk en ik doe ook voor de televisie wat filmpjes, dus ik leer mensen kennen dus wij horen er wel bij.

Student: Oké, en hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Nou dat merk ik, op zondag is dat heel.. echt de familiebanden. Dan gaat iedereen naar opa of naar oma, dus de familieband dat is.. Op dat gebied he, ootje en groef. Zo noemen ze dat dan, dat is heel sterk. Maar er zijn ook familiebanden die uit elkaar zijn gegaan door dat geloof he. Want je hebt hier geloof ik wel 7 of 8 verschillende kerken en dat is dat ze elkaar wel bijna naar het leven staan voor een detail. Of de duivel of de slang, of die gesproken heeft ofzo. En daar gaan.. ja daar zijn mensen door uit elkaar gegaan, families. En dan denk ik ook wel eens van: hoe is het mogelijk? Dat begrijp ik dan ook niet, maargoed dat is nou precies weer als het over geloof gaat, dan krijg je toch vaak hele narigheid. Ja dat is dan zo he, als je ziet wat er in de wereld allemaal gaande is in die islamitische staten enzo.. allemaal godsdienst. En geen liefde, laat ik het zo zeggen. Maar zo zijn de kerken.. maar ook ja, ze werken hard. Door de weeks he, bij de vishandelaar. Handel, handel heb je hier veel. Het zijn harde werkers. In het weekend wordt er ook wel graag een borreltje gedronken toch wel. Dat zie je ook wel veel. En de jeugd ook, dat vind ik ook wel eens onbegrijpelijk dat er ook zo veel gezopen wordt. Ik bedoel, ik drink zelf ook een biertje hoor maar ik weet wel wanneer ik moet stoppen maar dat vind ik wel eens een beetje.. dan merk je ook dat familiebanden.. ook door

kinderen he. Dat ouders ook veel zorgen hebben. Dat dat toch ook moeilijk oplosbaar is. Maar ja, dat is niet alleen hier, dat is landelijk.

Student: Want heeft u ook een enig idee op welke onderwerpen hier een taboe rust in dit dorp?

Burger: Ja.. wat zal ik zeggen. Ja kijk, geloof blijft altijd een moeilijke zaak hier, laat ik het zo zeggen. Daar kom je, daar kan je echt ruzie mee krijgen als je dat niet handig doet. Maar ja, dat is juist.. ja dat ligt heel gevoelig. Ja dat blijft een taboe, anders denken. En dan op drugs.. ja drugs, ja wordt hier ook veel. Je hebt hier ook die moeders voor moeders. Wordt wel veel over gesproken toch wel, dus is geen taboe meer denk ik dan. Wat zou nou nog meer een taboe zijn? Ja geld, geld.. wordt ook wel eens opmerkingen over gemaakt maar er zijn natuurlijk rijke mensen die het ook weer niet laten merken. Nee is ook geen taboe. Nee, ik denk taboe voor mij is toch een beetje in dat geloofs - sfeertje, om daar makkelijk over te praten. Wordt al gauw gezegd: geloof je in Jezus, bijvoorbeeld. En als je nou maar zegt ja, dan is het goed maar als je nuances gaat aanbrengen, dan heb je gauw een conflict. Niet met iedereen, maar ik ken dus mensen waar je dat dan wel mee hebt. Maar moet je dat een taboe noemen? Ja.. seks, seks wordt hier heel makkelijk over gesproken. Is ook geen taboe. Ja sport.. ik bedoel vroeger dacht ik altijd dat ik voorzichtig moest zijn of ik bij de blauwe of de rooie hoorde weet je wel? Maar ik ben helemaal geen voetballer, maar dat is ook geen taboe. Nee ik zou.. het enige wat ik nu bedenken kan is dan geloofsgebied. Om daar(geloofsgebied, red.) makkelijk over te praten. Daar liggen zoveel dogma's in, zekerheden en houvasten, wat de dominee zegt. Nee dat is echt moeilijk. Tenminste, zoals ik dat ervaar.

Student: Ja, dat kan heel goed. En welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Schaamte in dit dorp.. misschien toch, ja. Ja dat is een moeilijke vraag hoor. Ze schamen zich hier niet zo. Ik bedoel als jij zou vragen; schamen Spakenburgers zich? Dan zeg ik; ik denk nouja, ook door de directheid niet zo, niet zo. Maar er zijn natuurlijk wel dingen die verborgen blijven. Daar zou ik niet 1,2,3 op kunnen komen, maar misschien geldzaken bijvoorbeeld doordat mensen hier in het dorp zelf een beetje pronken. Pronkerig, he hebben een pronkhuis, pronkvazen, pronkbuiten. Status. Ik denk dat de schaamte er toch wel is dat als het dan wat minder zou gaan, dat dat dan.. Maar hou me ten goede he, dat is ook een beetje gevoelsmatig he. Maar dat zeg ik, ja dat misschien. Verder.. ja weet je, de familiebanden.. kijk. Zoals ik het ervaren heb he? Er is iemand jarig, wij zijn niet zulke verjaardagsvierders. Ik vind het gezelliger als je gewoon eens spontaan iets gaat doen. Maar hier worden verjaardagen gevierd; dan hebben ze het dus voor de familie, voor de vrienden. Soms 1 verjaardag wordt dat 3,4 keer gevierd. En dat is iets waarvan ik dan denk; als ze het(verjaardag aantal keren vieren, red.) niet doen dan zouden ze zich misschien schamen. Snap je wat ik bedoel? Het is een beetje traditie dat men dat doet en ze zullen daar niet gauw van af wijken, want dat blijven ze doen. Maar als ik ze spreek, dat heb ik hier met onze.. ja onze dochter is dus met een Spakenburger getrouwd geweest. Maar die zei dan tegen mij van: nou pa, wij zouden het ook graag anders willen maar dat kan niet, dat moet, dat is een traditie. Dat is zo.. terwijl ze het niet leuk vinden, ze zien er tegenop en dat gebeurt gewoon. Dan denk ik; wonderlijk is dat. Is hier traditie, heel veel visite naar binnen halen. Ook een soort van; kijk eens. Terwijl ze soms best wel eens denken; ik wil hier vanaf.

Student: Ja, dat klinkt wel een beetje als een soort verwachtingspatroon zeg maar. Dat was ook mijn volgende vraag; heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon maar dat noemt u eigenlijk al.

Burger: Ja, dat ja, ja. Want ik bedoel wij hebben dat hier nooit gedaan en toen kwamen wij dus via de geliefde van onze dochter, kwamen we dus in die Spakenburgse sferen. Nou en toen was het weer een verjaardag van een tante en er werd uitgepakt jongen. Dat kost ook een boel geld. Dus voor elkaar he, en er zijn er wel die het kunnen betalen hoor maar ook die het wat moeilijker hebben, dat dat dan gebeurt. Want dat is ook traditie.. je hebt hier natuurlijk veel traditie.

Burger: En dan is de volgende vraag, ik weet niet of die van toepassing is.. juist wel eigenlijk. Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp? Maar u zelf iemand van buitenaf, om het zo te zeggen.

Burger: Nou een vriend van mij, die woont in Eemnes en die komt hier wel eens. Dan komt hij een visje halen, hij komt hier wel eens. Ik ken dus wat mensen in het dorp he, dan zeg ik gedag. En dan krijg je dus van typisch dit volk, hij heeft het over 'dit volk'. Nou dat hindert mij dan mateloos. Ik bedoel hij spreekt zichzelf ook vaak tegen, want hij zegt van; jullie kennen elkaar hier allemaal enzo. Aan de andere kant zegt hij van; bij ons in Eemnes gebeurt niks. Maar hij heeft het ook over dit volk, dit volk. Dus hij.. beetje, beetje neerkijkend ook. De mentaliteit. Hij is zelf wel gewoon.. Ja ik ken hem ook van de omroep. Theaterganger, hij gaat veel naar ballet enzo. Ik ben niet zo'n balletman. Maar beetje kleinerend over dit dorp, zo zullen er wel meer zijn. Want toen we hier net kwamen wonen, zoals ik net al zei.. van: hoe ga je dat doen daar? Terwijl dat absoluut, als je hier echt jezelf echt een beetje openstelt, is dat helemaal niet zo meer. Er zijn ook Spakenburgers die er zelf ook anders over denken. Dus het is helemaal niet zo meer.. het is geen Staphorst. Nee, je hebt hier natuurlijk een heel oud gereformeerde kerk, een klein clubje. Maar die mensen zijn zo allang niet meer. Er zijn hier ook.. ja kerken worden ook ja.. sommige kerken heb je toch ook aardige leegloop. Niet dat ik dat plezierig vind, ik bedoel.. wat ik zeg; de kerk zou een andere functie moeten hebben. Maar mensen worden ook kritischer. Dus het wordt ook makkelijker voor anders-denkenden hier.

Student: Ja, en dan heb ik de volgende vraag: wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd in de Haven? Want dat is natuurlijk in het verzorgingstehuis hier aan de overkant. Ja, omdat het natuurlijk zo centraal is en iedereen kan je naar binnen en naar buiten zien lopen. Of dat dat juist belemmerend is, bijvoorbeeld voor mensen dat ze de stap niet zetten omdat ze denken van iedereen kan mij zien, of dat het juist handig is of..

Burger: Ik, ik nouja maar ik ben dus zoals ik nu ben en functioneer, ik vind het alleen maar heel handig (locatie, red.). En ja het is hoe langer, hoe groter want er komt ook allemaal nieuwbouw hier maar dat.. ik denk dat dat goed is. En dat je naar binnen kan lopen is ook goed, hoewel ik soms wel eens denk; het is daar.. je hebt daar die balie. Ja jullie kennen het ook wel natuurlijk, maar je kan aan alle kanten kan je zo naar binnen lopen. En dan loop je op een afdeling en daar kan je zo naar binnen lopen en dat is, dan denk ik; is hier niet meer bewaking? Hoe kan dat dan? Want dat vind ik wel eens.. er lopen toch rare figuren rond. Maar ik vind die openheid, vind ik dus goed hoor. Dus snap je, dat vind ik wel goed. Aan de andere kant denk ik wel eens: jee ja, anders moet je langs allerlei poortjes en balies, dat vind ik ook niet zo goed. Maar je bedoelt ook voor mensen van buiten die een probleem hebben?

Student: Ja, inderdaad.

Burger: Ja dat is.. dat is goed. Want je hebt die hal weet je wel. Daar zitten de vrijwilligers met adviseurs en.. waar we het net over hadden hè, als ze het zelf niet weten. Nou, dan zou ik dus daar.. Nou, wat ik al zeg; dan kom je daar wel makkelijk binnen. Maakt niet de indruk van een streng kantoor. Met een balie waar je je eerst moet melden, nee.. Ja er is wel een balie, maar het is open. Ik vind het wel open, ik vind dat wel goed.

Student: Ja, dan heb ik nog één vraag. Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek, of juist niet?

Burger: Het idee dat de kerk een bepaalde rol kan spelen.. Ja ik denk zeker wel. Want daar hebben we het wel eens over gehad. Mensen die dus echt geestelijk in de penarie zitten, en waarvan.. daar heb ik het wel eens met een dominee over gehad, waarvan je weet dat zo'n dominee zegt van: 'moet je eens horen', die zijn er ook hè. Die zijn er ook hè, die wat ruimer denken. Maar als ik dat tegen

~~mijn gemeenteleden zou zeggen, dan zouden die mensen compleet in paniek zijn en helemaal van alle oude zekerheden beroofd. Dus die kerk die.. die begeleidt toch ook wel veel mensen hier. Wat ik niet zo kunnen. Ik kan niet.. dat is ook een punt. Ik zou bijvoorbeeld.. daar hebben we het ook wel eens over gehad bij de Boei. Ik ben geen type voor ouderling bijvoorbeeld. Daar ben ik zelf te zoekend voor dus, dan zou een kerk, een ouderling of een kerk. Maar snap je? Dus de kerk heeft wel degelijk een rol hier. En zeker voor oude mensen die heel gelovig zijn opgevoed, die moet je ook niet meer op een dwaalspoor brengen denk ik. Nee, ik bedoel mensen hebben altijd heel erg.. Wij zijn zelf ook opgevoed met een dominee en een dokter. Dat waren vroeger, waren dat toch nou.. de dokter op bezoek of een dominee.. nou sjonge jonge. Die oude mensen hier, die hebben daar houvast aan. Ik bedoel, die hebben niks aan mij. Ik zou alleen maar verwarring stichten. Dus ja.~~
Student: Oké, nou heel mooi. Ik denk dat we het zo hebben. Dan zetten we deze even uit.

6. Interview met een burger

vrouw 64 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg

Student: We gaan u een aantal vragen stellen en we zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen u naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja hoor.

Student: Nou, fijn. Dan gaat Eline u nu vragen stellen. Ja, ik had het misschien al een keer voorbij horen komen.. het ging over sociale context. Ik weet niet of u daar een beeld bij heeft, maar we zullen nog dat even kort uitleggen. Een sociale context zijn mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. Dus we denken dan aan gezin, familie, buren, vrienden, dorpsgenoten, kerk. Eigenlijk alle mensen die om u heen staan. En loyaliteit komt ook nog een keer voorbij. Wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, en dan met name familie, dan wil je trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden waardoor het soms kan gebeuren dat je bepaalde dingen niet zou doen of zou zeggen om de ander op die manier in bescherming te nemen. Nou, eerste de algemene vragen. Wat is uw leeftijd?

Burger: 64.

Student: En wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Wat doe ik in het dagelijks leven? Ik werk hier in de Haven op de groepsverzorging en ik doe vrijwilligers werk in het Alzheimer café. Dat.. en verder heb ik dus mijn gezin nog. En ben ik mantelzorger.

Student: Ja. En waar kent u de Boei van?

Burger: Waar ken ik de Boei van.. ja. Van verschillende kanten. Uit Bunschoten, via het Alzheimer café. Ja.. verschillende, verschillende dingen. Ik zou niet precies weten wat ik nou als eerste..

Student: Oké, het eerste onderwerp is dan sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Wel goed (relatie met familie, red.).

Student: En hoe ziet dat eruit, wel goed?

Burger: Ja.. nou in elk geval. Wat is goed? In ieder geval dat het op een vrij goede manier allemaal verloopt en dat het niet, geen ruzie toestanden in de familie of in het gezin.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen/vrienden?

Burger: Meestal zelf (problematiek oplossen, red.).

Student: En wat is de reden dat u het graag zelf wilt oplossen?

Burger: Nou, dat is weer mijn eigen achtergrond hè. Ik werk nu 30 jaar in de gezondheidszorg. GGZ opleiding gedaan. Dus ja, dan doe je heel veel kennis op natuurlijk. Heel veel in de zorg gedaan. In Baarn, in een verpleeghuis dus daar zie je van alles. Dus meestal als er iets is, dat je denkt hé daar weet je zelf al wel van: ik moet dit en dit doen of ik moet naar de huisarts, of ik moet.. Ja, huisarts heb ik ook veel mee te maken in het gezin ook. Ik weet wel de weg zeg maar, waar ik naartoe moet.

Student: Ja, oké. En voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context of in uw netwerk om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Hm.. jawel. Ik heb wel mensen waarmee ik dus als ik denk van hé als ik ergens mee zit of zo, waar ik telefonisch contact mee heb. Dus ik heb wel mensen waar ik het vanaf kan praten ja.

Student: En merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: ~~Nou, dat is wel... ja.~~ Ja, dat merk ik wel ja (verwachting in de familie om de stap naar de hulpverlening minder snel te zetten, red.). En dat gaat ook automatisch denk ik. Door je eigen achtergrond en wat dingen met je doen ~~en... ja.~~

Student: Kunt u wat vertellen over die verwachting?

Burger: ~~Stel de vraag nog eens precies.~~

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening toe stappen.

Burger: Ja, dat is een beetje moeilijk. Ik denk: dat is ook weer zo iets, ja dat groeit ook automatisch. Ik bedoel ik heb dan dus een dochter die ja... wat is ze. Niet zo assertief, ze hebben het ook wel eens gewoon gezegd: Schizofrenie. En die gaat dus echt niet als ze wat heeft... ze had een tijdje plekken, eczeem-achtig op haar been. Dus ja, die (dochter, red.) gaat sowieso al niet naar een dokter toe of wat ook. Maar ik heb dan toch wel weer de oplossing van: ik bel even of ik een crèmepje krijg wat voor alle twee geschikt is, voor de schimmel en voor eczeem of zo. Er wordt dan wel wat aan gedaan, maar ze zal absoluut anders ook niet naar een dokter gaan. ~~Dus dat is... dat is ook niet precies wat je bedoeld misschien. Ik weet het niet.~~ Ik weet niet of ze anders eerder zouden gaan, helemaal niet denk ik. Soms.

Student: Nee, oké. En heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer een bepaalde problemen naar buiten wordt gebracht?

Burger: Nee dat niet echt. Maar automatisch doordat je in die situatie zit, heeft dat wel invloed. Ik bedoel als je anders.. toch wel misschien iets meer familie zo spontaan over de vloer krijgt, hebben ze toch misschien wel zo iets van; oh zij wilt geen mensen zien hè, dus.. dat dat langzaamaan wat minder zou zijn als anders. Omdat ik, je bent zelf ook veel minder vrij. ~~Want ja,~~ ik was echt wel een persoon waar iedereen een beetje op aan trok zo en dat wordt toch wel minder. ~~Maar ja, zij is dus al tien jaar bij ons in huis. Al een hele periode, maar~~ ja dat groeit toch een beetje zo. Want: 'oh ik kom even langs' of zo, dat zeggen we niet. Dan zeg ik eerder van: 'nou ik kom zelf wel even of we maken een andere afspraak' maar niet van thuis komen allemaal. ~~Ja, nee dat sociale gebeuren is wel wat minder. Mijn man houdt daar weer minder rekening mee. Dus die heeft een vriend, die komt even goed zo wel naar binnen toe. Maar nee, ja zij heeft daar een hekel aan dus ik ben meer gericht op haar van: oh, laat ik het maar niet doen hè. Ja gaat allemaal automatisch natuurlijk maar hij ja, hij heeft daar niet zo veel gevoel voor. Hij doet dat gewoon ja.. dan schiet zij weer naar boven maar ja, dat groeit zo erin. En dat is dan ook weer niet goed. Maar het zal wel een beetje schelen dat de mensen minder spontaan komen vanuit je familie. Nu wordt dat ook bij iedereen minder hè, want iedereen verwacht dat je wel thuis bent. Dat spontane binnen... dat gaat op.~~

Student: En welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Ja, dat zal wel een grote rol spelen. Sowieso, denk het wel. Hulp vragen... ja is een beetje moeilijk. Of dat mee speelt. Ja, ik denk dat dat wel mee speelt. Maar ook in de rol van ouders en ook vanuit ouders naar kinderen toe in de relatie man en vrouw net zo eigenlijk. Ja, dat sowieso.

Student: En welke rol speelt dat dan precies denkt u?

Burger: Wel een hele moeilijke vraag hè. Nou kijk, het heeft een bepaalde grens hè. Als een op gegeven moment de dingen echt dat je denkt van: ja, maar dit kan niet zo. Dan denk je: loyaal of niet, dit kan niet en dan grijp je wel in. ~~Maar toch ja,~~ ik denk dat als het écht nodig is, dan vraag ik wel hulp. Maar dat doe je niet zomaar. Want bij een huisarts, wat ik zeg, dan durf ik best over een andere gezinsleden te zeggen: dit of dat en he, als hij er niet bij is. ~~Als ik met mijn man, als ik met mijn man ben. Ik bedoel samen dan ga ik niet van alles zeggen van: nou eh, volgens mij wordt hij hartstikke dement of dit of dat. Maar het gaat wel... ja als hij niet mee is,~~ dan zeg ik het wel tegen een ander.

Student: En het tweede onderwerp is: soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: En dan bedoel je met de sociale context echt dus de burens dat je kan vragen of ze komen helpen.. Nee, dat nee.

Student: Ja, dat kan. Of familie of vrienden. Kan ook dat ze dichterbij staan.

Burger: Nou... het meestal andersom door de jaren heen geweest. Dat ja.. dan wat zou ik om hulp moeten vragen. Als ik zeg: 'kom, ik heb iemand nodig want die keukenkastjes kan ik bijna niet meer schoon krijgen, (want dan moet ik op mijn knieën en daar word ik te oud voor) kom jij het bij mij doen?' Nou, ze zijn ten eerste allemaal veel ouder. Mijn eigen familie, waar ik uit vandaan kom dan dat maakt niet veel uit. Allemaal mijn leeftijd zo, iets jonger. Maar bij mijn man. De oudste is al 82 en hij is al 70. Dus daar hoef ik geen hulp te gaan halen. Dus als ik echt hulp moet hebben in de huishouding, zal ik een werkster moeten nemen. Dus nee, daar heb je verder niet echt hulp. Ja die ene broer van mij helpt mij wel met klussen. Maar echt verder ja.. mantelzorg naar anderen toe maar dat.. nee. Mijn buurvrouwen hebben ook allebei, die ene is ook al in de 80 en die ga je ook niet vragen van: 'kom je me helpen?' Is allemaal leuk bedacht van de regering maar ja.. nee, dat. Maar aan de andere kant: als er weer wat hulp nodig is. Een alleenstaande vrouw die alleenstaand is, die laatst overleden is, was erg ziek. Als die vraagt van: wil je even de hond uit laten? Of dit of dat, of boodschappjes dat wordt wel gewoon gedaan. Zulk soort dingen wel. En hulp in huis, nee daar heeft niemand meer zin in tegenwoordig. En verzorging van mensen, ja dat heb ik altijd zelf gedaan.

Student: Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Nou ik zou alles bespreken als het nodig is (met hulpverlener, red.). Ik heb niet iets dat ik denk van: dat doe ik niet ofzo.

Student: Oké, en als u kijkt naar mensen in uw omgeving. Andere mensen uit het dorp, ziet u dan iets terugkomen wat dus wel moeilijk is om over te praten?

Burger: Andere mensen in het dorp.. ja ik ben altijd een beetje een vreemde eend in de bijt geweest. Ik ben wel echt Spakenburger maar.. daar is ontzettend verschil in in mensen hier ook. He je hebt hier.. tenminste dat heb ik een beetje. En verschillende generaties ook natuurlijk. Maar ik ben dus van jongs af aan, ook heel vrij jong al in de stad gaan werken en het dorp uit. En verder ja.. ik heb me nooit wat van de mensen wat dat betreft aangetrokken. En ze durfden ook nooit wat tegen ons te zeggen want ja mijn man is natuurlijk altijd leraar geweest en die stond dan ergens een beetje zo van; oh daar kunnen we niet tegen aan schelden want dat hoort niet, of dat mag niet. Dus als ze dan weer een opmerking hadden, ging het via mijn zuster. Die is meer echt een Spakenburger zo. Dus die kreeg weer van kennissen te horen van ja je zuster doet.. op zondag met zwembandjes om weet je wel op de fiets en bla bla bla. Dat wel maar zelf hebben we daar nooit geen last van gehad. Het is heel moeilijk, want wat is de Spakenburger.. ja.

Student: Ja, dat is ook zo. En het derde onderwerp gaat over hulpverlening. Heeft u ervaring met hulpverlening?

Burger: Ja, dat wel.

Student: Oké. Welke factoren speelde voor u een rol om de stap naar de hulpverlening uit te stellen?

Burger: Nou ik heb wel een duidelijk voorbeeld van mijn dochter dus. Heb ik op een gegeven moment, is ze meegekomen uit Amsterdam. En met dat erbij, ze had toen al 14 dagen al bijna niet gegeten en gedronken dus ze moest het huis ook uit. Ze wilde mee en inmiddels was het al een maand of 8/9 dat ze de deur niet uit kwam. Dus toen heb ik wel beloofd om niet de hulpverlening in te schakelen. Geen dokter of toestanden. Dus dat heb ik niet gedaan. Toen heb ik wel gezegd van

(tegen dochter, red.): nou nu moet er een maatschappelijk werkster komen want ik wil niet de verantwoording verder. Maar dat mocht eigenlijk ook niet. Maar ik zei van; ja maar dat doe ik voor mezelf. Ik ga niet voor jou, ik ga voor mezelf. Dus toen is wel die hulpverlening zo beetje op gang gekomen.

Student: Oké, dat was ook weer een stukje loyaliteit naar uw dochter toe?

Burger: Nee, nou ja, maar ik wou niet hebben dat zij (dochter, red.) zichzelf wat aan zou doen. Dus dat was de hoofdreden dat ik denk van.. En die maatschappelijk werkster die kwam hierna ook en die zei ook van: doe het maar zoals zij het zelf wil. Dus die steun had ik wel van ja.. Ik denk ja je kan wel stappen ondernemen en dan ben je toch al meer die vertrouwensband waarschijnlijk kwijt en dan? En ja.. loyaliteit. Ja dus die man van me die is al vier keer in een zware depressie geweest, die is er nu net aan het uitkomen maar die heeft ook nog veel meer toestanden gehad dus ook al drie maanden thuis verpleegd omdat ze in het ziekenhuis ook niet meer wisten wat ze doen moesten. Met stoma en toestanden en weet ik wat. En die dus.. maar dan heb je wel een gegeven moment van: hij is wel op het moment erg actief en ik ben haast bang dat hij een beetje te druk wordt. Dat hij haast naar het manische door schiet. Maar ik heb nooit echt gedacht.. want hij was altijd wel depressief maar manisch niet écht. Tenminste, wat ik onder manisch versta, maar ja dat is ook weer zo persoonlijk. Maar nou heb ik wel eens een idee van ja komt hij daar een beetje in. En dan krijg je wel een moeilijk.. als dat nou echt uit de hand zou gaan lopen of zo, dan wordt dat wel moeilijk want hij is er van overtuigd: hij voelt zich goed en weet ik het en ja hij is soms ook wel een beetje verward en dan denk ik: begin je nou toch ook een beetje te dementeren. Alles kan natuurlijk maar dan krijg je zo'n fase van: maar zolang hij (man, red.) niet echt gekke dingen doet, ga ik niet rennen van hé er moet ingegrepen worden. Want dat ja.. dat kun je haast niet maken. Want dat kan je zo een hele lange periode hebben dat je dan toch.. Maar goed, ik zou dan denk ik wel gewoon tegen de huisarts zeggen van: (hij weet van de situatie af), het gaat echt niet goed met hem (man, red.). Maar dat leer je ook hoe je dat spelen moet een beetje door de jaren heen natuurlijk.

Student: En wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening te zetten?

Burger: Ja dat is een moeilijke vraag, want om welke situatie gaat dat dan. Gaat het om gezinsleden of om jezelf of..

Student: Ja, in principe wat u kwijt wilt.

Burger: Ja voor mezelf, je gaat een paar keer naar.. ja ik heb toen ik wat jonger was, jaar of drie/vier, ging je naar de huisarts met een kwaaltje. Nou die (de huisarts, red.) stuurde je gewoon weer steeds terug, niks aan de hand. Dan denk je: ik heb mijn best gedaan, ik moet er maar mee leren leven. En dan kom je er na een jaar of zes achter dat er best wel een wat onderzoek mogelijk is. Kijk als me dat nou overkomt dan zeg ik van: je kan me wat ik ga naar een internist of ik ga naar die of dat maar toen ja.. dan neem je dat wat een huisarts zegt en dan loop je zo een jaar of zes doodziek door het huis heen te lopen. Dus ja, wat geeft de doorslag? Als ik het niet meer aankan, denk ik. Op wat voor gebied het ook is. Als ik denk van: ja dat red ik zelf niet zo.

Student: En wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Ik denk als er meer aan de hand is als wat een huisarts even op kan lossen.

Student: Oké, en speelde schaamte een rol bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Bij mij niet, nee.

Student: Oké, en heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties van de Boei?

Burger: Nou ja, sowieso dan de GGZ, de psychiaters, voor mijn man dan ook psychologen.. dat allemaal. Dat is echt wel gespecialiseerd.

Student: Oké, en zijn er daarin dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei?

Burger: Nee (tips voor de Boei, red.), want ik heb met de Boei dus alleen contact gehad alleen zo met de maatschappelijk werkster en verder heb ik eigenlijk met de Boei geen contact gehad.

Student: Oké, nee precies. En het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Burger: Door de eigen kennis (weg naar de hulpverlening vinden, red.).

Student: Ja.. daardoor wist u welke stappen u moest ondernemen?

Burger: Kennis, opleiding, ja.

Student: En ja, de volgende vraag is: hoe toegankelijk vind u de hulpverleners hier maar dat is voor u ook moeilijk te beantwoorden.

Burger: Ja, welke bedoel je dan precies met de hulpverleners hier?

Student: Ja, die bij de Boei werken.

Burger: Ja dat is.. ik ken M. dan goed. Dus ja dat lijkt mij best heel toegankelijk als je wel weet waar je wezen moet en vooral nu de zorg zo veranderd is want kijk, het een is langdurige zorg en de ander natuurlijk moet je daarheen en wanneer ga je naar de Boei? Ja, wanneer ga je naar de Boei? Ja ik denk als je dan echt denkt van nou.. vanaf het maatschappelijk werk dan weet ik wel.. maar ja wanneer ga je nog meer naar de Boei? Nou als je via het Alzheimer café dan, dat je weet dat je met dementeren terecht kan bij de Boei. Nou, zoiets denk ik.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Eerst altijd luisteren. En dan ja.. als je goed luistert, dan weet je op een gegeven moment ook wat je moet antwoorden.

Student: Ja, dat is voor u belangrijk?

Burger: Dat is het belangrijkste want als je.. nou ik kan je ook wel een voorbeeld geven van.. Waar waren we? De orthopeed voor mijn man. En er was een MRI gemaakt. Acht jaar geleden was hij ook al wel eens geweest hoor, dus we wisten wel het een en ander. Maar goed, ik had de verwachting hij gaat uitleggen wat er precies aan de hand is en hij laat ook even die MRI zien en hij praat erover van wat er nog mogelijk is en hè.. maar goed, deze meneer, we hebben een uur op hem moeten wachten. Die wachttijd is heel raar nu in het Meander. Maar ja goed, dan neem je nog wel als het dan verder dan wel de tijd voor je nemen. Maar die meneer die zei dus van: ja, nou het is helemaal een versleten rug en ik kan je naar de pijnpoli verwijzen. Met andere woorden: ik heb mijn taak gedaan, ga nou maar weer. Dus ik begon: maar waarom heeft hij dan al 2 x infectie in zijn been.. hij kan haast niet meer lopen. 'Mevrouw, mevrouw u weet nu wat er aan de hand is en nou ja ik kan je nog wel een keer naar de podoloog verwijzen' en toen hadden we weer een hele goede vrouw dus die heeft een uur met ons mee zitten praten. Alles laten zien, en dan kun je mee kijken van ja: zou dat nou en nou ja die ging het ook uit leggen van: ik hoef je niet naar een neurochirurg of zo te sturen, want dat is zo'n groot stuk wat moeten ze daar gaan prikken of doen.. Maar dan weet je waar je aan toe bent. Dus dat, goede uitleg is wel belangrijk. Ja wat de mogelijkheden zijn, dat moeten ze denk ik wel heel duidelijk zeggen. Al zeggen ze maar van: we kunnen niks voor je doen maar je zou dat en dat kunnen proberen. Ja.

Student: En het laatste onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Op wat voor gebied ook alweer?

Student: Ja.. het dorp in het algemeen.

Burger: Of hoe de mensen zijn.

Student: Ja, dat kan inderdaad ook.

Burger: Alles kan.

Student: Ja, alles kan. U kunt er alle kanten mee op haha.

Burger: Oeh, ja ik kan een heel stuk negatief neer zetten en ik kan een stukje positief neerzetten.
Dus ja ik kan alle kanten op.

Student: Nou we hebben al van alles gehoord dus waarschijnlijk zal het alleen maar.. tenminste we hebben al veel dingen gehoord. En het is niet erg als u iets negatiefs zegt hoor, het is gewoon wat er in u opkomt.

Burger: Nee, nee, nee. Ik denk als je echt.. dat mensen elkaar wel hulp willen geven als het dringend is. In de families onderling sowieso, misschien ook wel in buurten of kerken. Dat wel, maar ze zijn ook nog wel erg oordelerig altijd. Vooroordeel, vind ik wel. Dat hè, als je niet binnen het groepje een beetje hoort dan, ja ben je anders.

Student: En hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Ik denk ook erg wisselend (familiebanden in BS, red.) maar over het algemeen dacht ik dat het wel goed was. Denk het wel.

Student: En op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Heel veel. Sowieso de homoseksualiteit, heel erg. Dat wordt door heel veel mensen als niet goed gezien. Sowieso, dat is een van de belangrijkste dingen eigenlijk. En verder ja, veranderen ze zo erg. Ik heb mijn hele leven zitten boksen tegen dat ik wou werken altijd en dan nou.. dat hoorde eigenlijk niet en dat hoeft helemaal niet en dit en dat terwijl al diegenen, dezelfde in de huishouding werkte want dat hebben ze niet altijd als een baan gezien waarschijnlijk. Nou dan was je ook wel voor je kinderen thuis natuurlijk, maar dat is totaal allemaal om geswitcht. Ook het samenwonen, dat was natuurlijk altijd: dat moest je vooral niet gaan doen. En nu kreeg ik opeens te horen van een anderen van opeens: maar dan ga je toch niet meteen trouwen en toen is het ook al misgegaan met dat trouwen en dan ga je toch niet trouwen? Denk ik: hè? Als je 30 jaar terug kijkt, ja kennissen die ik toen al had die beginnen dat nu pas te zien. Al hoewel, het is ook verschillend in de kerken want de ene kerk is wel wat zwaarder dan de andere. Maar ik zie daar zelf ook erg veel verschil in hoor, je hebt regeringen die echt nog heel anders gaan denken. Maar goed, het oppassen dat doen ze weer alle oudere mensen van: ja maar dat moet. Nou ik ja, ja m'n kleindochter woont in Friesland maar ik zou best wel eens een keer willen oppassen, maar ik zou geen vier dagen op mijn leeftijd nog op twee of drie kinderen willen passen. Maar er zijn er genoeg die dat doen, ja. Dan hoeven ze dat niet te betalen he. Ze zeggen, tenminste mijn oudste dochter zei tien jaar geleden dat het hier heel erg is met drugs. Ik weet niet of het meer voor komt dan er buiten hoor, weet ik niet. Dus ja, wat hebben we nog meer? Nou ik zou het niet weten.

Student: Nee, oké. En welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Nou die zal best wel hoog zijn (schaamte, red.). Dat denk ik wel.

Student: En waarin ziet u dat terug?

Burger: Waarin zie ik dat terug? Nou ja, het is nogal logisch denk ik. Als je precies weet wat wel en wat niet mag, en je hebt dan net een kind die niet doet wat hoort dan schamen alle ouders zich daar weer voor. Vooral de grootouders. Want ik weet nog, een tijd ben ik ouderling geweest en toen waren daar heel veel jongeren die eigenlijk nooit meer kwamen en eigenlijk wel weg zouden willen gaan maar dat kon niet want dan zou opa of oma heel kwaad zijn want dat kan niet he, je kan niet zomaar van de kerk af gaan dus blijf dan maar bij de kerk. Die sociale controle is best hoog en ze durven het te zeggen ook tegen je. Ja in mijn geval dan niet maar ik hoor wel eens van; ja bla bla bla, dat hoort dan niet of dat mag dan niet en ja, en ook veel roddel.

Student: En heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon?

Burger: Denk het niet, wat bedoel je precies?

Student: Nou het kan bijvoorbeeld zijn dat er in bepaalde gemeenschappen ongeschreven regels zijn of bepaalde verwachtingspatronen zijn. Ja, wat mensen moeten zeg maar.

Burger: Ja die zijn er, heel veel.

Student: Kunt u een voorbeeld noemen?

Burger: Ja dat, geldt natuurlijk niet voor iedereen, wel voor bepaalde groepen. Dat je je dus aan de regeltjes houdt zoals het eigenlijk hoort, zoals de kerk zegt.. vroeger dan. Is ook heel erg veel verschil in mensen. Ja zelfde dingen als die ik al zei: dit mag niet, dat hoort niet, dat moet niet.

Student: En welk beeld denkt u dat mensen van buiten af hebben over Bunschoten Spakenburg?

Burger: Ja, dat is ook verschillend he. Maar de mensen van buitenaf.. ja heel veel negatief ook wel. Maar is ook logisch, want als vooral dan in het verleden he. Als een een of andere vrouw in klederdracht dan staat te schelden op de markt, ik noem maar wat. Dan weet je meteen: he, die komt uit Spakenburg. Dus daar krijg je ook een beetje door denk ik. Maar aan de andere kant, ze denken ook allemaal toen ik in Baarn werkte hoorde ik meerdere keren van: dat ze hier allemaal stinkend rijk zijn. Oh en zo'n mooie groene gemeente en zulke duren huizen. En het is ook zo, er is een grote groep hier die heeft aardig geld. En er is ook nog wel een groep die dat niet heeft en dat wordt vaak niet zo meer gezien.

Student: Wat betekent het voor u, of wat denkt u dat het betekent, dat de Boei gevestigd is in de Haven? Zo'n centrale plek natuurlijk, waar je mensen wel naar binnen en naar buiten ziet lopen.

Burger: Ja je wilt zeggen dat mensen niet komen omdat ze niet willen hebben dat mensen je naar binnen zien gaan? Maar dat (locatie, red.) is misschien wel mooi want je ziet niet of je op bezoek gaat of dat je naar de Boei gaat. Dus dat is net.. hè dat is geen nadeel lijkt mij. Ja is juist wel goed.

Student: En heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet?

Burger: Kan de kerk een rol spelen? Ja, die (kerk, red.) speelt wel een rol met bepaalde dingen denk ik. In elk geval wat geld geven betreft. Ik weet niet hoe het tegenwoordig geregeld is, maar in die tijd dat ik ouderling was, zo met z'n allen bij elkaar geven ze weer een keer geld. Maar ja zo iets sowieso. En ik denk dat er misschien ook wel door bezoekwerk.. nou ja ik weet niet of dat veel invloed heeft. Qua problematiek hè, want ik heb ook wel eens zo gemerkt dat er iets speelde in gezinnen maar dan kon je ook niet.. als ze geen hulp vragen, kun je geen hulp geven eigenlijk. Als ouderling kom je één keer per jaar langs. Predikanten zullen nog wel eens ja.. die zullen nog wel eens veel praten als er wat is of zo. En die moeten ook door verwijzen. Zullen ze ook wel doen.

Student: Oké, nou helemaal goed. Dan was het hem zo. Bedankt.

7. Interview met een burger

vrouw, 49 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.

Student: Want dan ga ik dat laatste stukje nog een keer herhalen zeg maar, dat u dan ook toestemming geeft dat het ook opgenomen mag worden. En dat is dan: we zullen u een aantal vragen stellen. We rekenen ongeveer een uur voor dit interview. We zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van dit interview. En gaat u daarmee akkoord?

Burger: Ja.

Student: We hadden al genoemd dat het over sociale context gaat. Ik weet niet of u daar een beeld bij heeft, maar ik vertel nog even onze opvatting over sociale context: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie u te maken heeft en nauwelijks spreekt. Dus: gezin, familie, buren, dorpsgenoten, kerk. En dan komt ook nog vaak loyaliteit terug in ons interview: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand, met name familie, dan wil je graag trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden waardoor je soms bepaalde dingen niet zo zeggen of niet zou doen om de ander op die manier in bescherming te nemen. En dan heb ik de eerste vraag, gewoon even algemeen. Wat is uw leeftijd?

Burger: Ik ben 49.

Student: Oké, en ja wat doet u in het dagelijks leven? Heeft u hiervoor al wel een beetje aan ons verteld eigenlijk.

Burger: Ja, ik ben eerstverantwoordelijke van een team. Van 25 VIG-ers, ja wat nog meer? Helpende niveau 2. Op het moment hebben we zo drie à vier leerlingen lopen en dat mag ik een beetje coördineren.

Student: Ja, en waar kent u de Boei van?

Burger: De Boei ken ik van... ik was op zoek naar iemand die mij vertelde waar ik zorg kon krijgen of waar ik hulp kon krijgen voor de aanvraag van mijn administratie. Zoals jullie weten moeten er dus dingen aangevraagd worden. Ik had een zorgkantoor daarvoor aangewezen. Imeritus, in Lelystad. Maar die hadden zo'n zootje ervan gemaakt, er worden dingen afgeschreven van mijn rekening waar dus geld, ja zorggeld op wordt gestort. Waarvan wij niet wisten waar dat geld naar toe ging. En ik ben dus na twee jaar daarmee gestopt. Want daar gebeurde dingen die onverklaarbaar waren. En toen dacht ik: ik ga dat zelf doen, maar ja naast mijn baan valt dat niet mee. Want zorg komt eerst en daarna komt pas administratie. Zo kwam ik bij de Boei terecht van: 'is hier in de buurt ook een instelling die die zorg van mij over kan nemen?' Ik bedoel; ik had een sociaal, een heel netwerk geregeld om zorg te geven aan mijn man. Maar wie gaat nu dat stukje administratie voor mij regelen? Wie betaald mijn hulpverlening? En zodoende kwam ik bij de Boei terecht.

Student: Oké. Het eerste topic is sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Goed (relatie met familie, red.).

Student: En hoe ziet dat er uit, goed?

Burger: Dan bedoel je mijn directe familie he?

Student: Uhu.

Burger: Dat ik als ik dat van tevoren aangeef, vaak toch wel een beroep op mijn familie kan doen. En ik heb dus goed contact met mijn broers en zussen. Zelfs met familieleden die hier in de buurt wonen, zodat ik dus heel fijn een netwerk kon stichten om de 24-uurs die mijn man op dat moment nodig had te kunnen geven.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek, lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/kennissen/vrienden?

Burger: Nee, dat (problematiek, red.) lossen wij zelf op. Vaak zijn dat ook acute zaken en daar zitten vaak gevolgen aan vast en dat regel ik allemaal zelf. En misschien wil je dan een voorbeeld weten. Als hij straks valt, met ongetwijfeld schade, dan is de volgende stap als er pijn klachten komen is eerst pijn bestrijden maar vervolgens is toch de volgende stap: wanneer moeten we naar de specialist?

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context om zorgen of problematiek te delen?

Burger: Ik voel mij wel veilig, op mijn gemak zeg maar om dat (problematiek, red.) te delen maar je merkt in je omgeving dat de impact van sommige aandoeningen niet door dringt tot je omgeving. Gezin wel, maar alle mensen die dus buiten je gezin staan.. die hebben de impact van bepaalde aandoeningen die er bijvoorbeeld bij komt, hebben ze niet door wat dat met zich mee brengt. Welke gevolgen dat heeft..

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Kan je die nog een keer herhalen?

Student: Ja. Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening zouden stappen?

Burger: Ja. Er is een bepaalde verwachting. Vooral de generatie boven mij, dus zeg maar mijn ouders. 60-70 jarigen. Die gaan er van uit dat.. van oudsher is het denkbeeld dat je dus ten allen tijden zal zorgen voor je partner. En dat is een moeilijk bespreekbaar onderwerp, want ik ben van mening dat ik er zelf ook nog mag zijn en dat maakt het dat ik soms.. ja ik had dus een maatje voor mijn man, die betaalde ik. En dat werd eigenlijk toch een beetje raar gevonden want dat diende je als echtgenoot zelf te doen.

Student: Oké, want uw familie.. u gaf net wel even kort aan dat uw familie niet uit Bunschoten-Spakenburg zelf komt?

Burger: Nee, ik kom uit Eemdijk, dat is een buurtgemeenschap hierachter. De mentaliteit van de.. over het algemeen van de mensen daar was dat men het allemaal wat gemakkelijker nam. De houding van.. de mentaliteit van de ja na de polder was wat ontspannener. Je moest krenten verkopen maar dat kwam allemaal niet zo nauw, als je je maar fijn voelt. En toen ik hier kwam wonen toen merkte je dus de sociale controle, alleen al in de straat. Bepaalde verwachtingen hebben ze van je en voldoe je daar dus niet uit, dan lig je er uit. Dan ben je en blijf je een vreemde.

Student: Oké, want uw familie woont nog wel in Eemdijk?

Burger: Ja.

Student: Heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht?

Burger: Ja. Hoe zal ik dat uit leggen? Op het moment zeg maar is mijn man.. vorige week hebben we besloten dat hij een psychiatrische begeleider moet krijgen. Zeg maar voor veertien dagen terug, drie weken terug. Het was eind februari de huiskamer omgegooid. Dat is iets nou ja, zou je zeggen dat stelt niet zoveel voor maar dat valt niet zo mee. Mijn man kan nog een paar passen lopen, hij loopt van de stoel naar de tafel en weer terug. Dat is het stukje wat hij heeft. Dat geeft onrust, voorbereidingen geven al onrust. Dus je merkt.. er ontstaat iets vreemds in zijn hoofd. Bepaalde onrust, teveel aan prikkels. Dan zijn er nog niet eens vaklui binnen geweest, want mijn zoon heeft alles gedaan. We hebben er voor gekozen om alles met eigen mensen te doen. Dus met mijn dochter gedaan en met mijn zoon die dus in een tijdsbestek van drie dagen gezorgd hebben dat er een ander kleurtje op de muur zat. Maar de impact dat dat heeft, de onrust die dat mee brengt in de zorg voor hem, die was dus zo enorm. Want je ziet dus iets ontwikkelen. Toen was ik 3 maart jarig en in..

eigenlijk wilde we rust maar nee de familie kwam. Uitgegaan van: liever geen visite, liever rustig houden. Dan komt die visite, vreemde opmerkingen, onrustig gedrag. Het wordt geaccepteerd door de familie want hij zegt: 'hij is gewoon niet zo in z'n doen'. Die dagen er na blijkt dus dat die terugval doorzet. Iemand komt in z'n coconnetje terecht. Zelfredzaamheid wordt minder, 's nachts oplopen, meer pijnklachten, raakt onrustiger, moeilijker mee te communiceren, weigert zorg. Ik zeg tegen hem: 'het lijkt mij verstandig dat je gaat praten over het feit dat je niet goed in je vel zit'. Hij zegt: 'dat klopt'. Ik was zelfs zover dat ik eigenlijk de PAAZ wilde bellen in het ziekenhuis om me te laten opnemen. Terwijl onze dochter waar ik dagelijks mee aan tafel zit, zegt: 'ach mam, hij is gewoon een beetje... hij moet gewoon even bij komen'. En als ik had gezegd van: 'mam, ja zij komt nu even wat minder bij mij omdat ze me momenteel wat meer met rust laat'. Maar als ik dus zeg van: mijn moeder is dus ook één van de mensen die dus eigenlijk dagelijks kwam. Die had ook een controle moment 's middags rond twaalf uur, even checken hoe het met hem is. Want ik kom pas rond vier uur. En meestal zo rond drie uur dan moet hij of naar de wc, dus ik heb dus een aantal controlemomenten op de dag in gesteld. Nu viel zij weg want zij werd geopereerd. Maar als ik bijvoorbeeld had gecommuniceerd met mijn moeder van: goh, let je ook op dat hij wat onrustiger werd. Dan had ze gezegd: 'valt wel mee, dat zie je niet, vind je dat gek... moet je eens kijken wat er allemaal is gebeurd? Hij moest van het naar her om te zitten en allemaal geluiden om hem heen, gebeurde van alles. Is toch logisch dat je dan helemaal van slag raakt?' Dus heel snel, als je hulp gaat vragen wordt er gezegd (door familie, red.): 'zou je dat nou wel doen?'.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Nou ik denk wel dat dat (loyaliteit, red.) van grote invloed is. Als jij een hulpverlener voor je hebt staan die op een loyale manier op jouw vraag reageert, ik denk dat dat van een onwijs groot belang is. Kijk, je kan geschrokken reageren op een hulpvraag maar als je... loyaliteit ligt voor mij dicht bij begrip of erkenning. Ik denk dat dat altijd in goede aarde zou vallen, voor degene die hulp vraagt.

Student: En als we kijken naar loyaliteit naar het gezin toe, dus: welke rol speelt loyaliteit naar het gezin, in het proces van hulp vragen en krijgen voor degene die hulp gaat vragen?

Burger: Hoe bedoel je dat precies?

Student: Of als iemand zeg maar hulp gaat vragen, of loyaliteit naar het gezin naar de familie of naar het gezin toe daarin nog een rol speelt?

Burger: Nee, ik denk het (loyaliteit die een rol speelt naar familie met hulp vragen, red.) niet. Ik denk wel dat het goed is om verder te vragen maar ik neem dat bijna aan als een vanzelfsprekendheid als een hulpvrager bij een adres aanklopt dat zij van zelfsprekend eigenlijk, kijken naar de gezinssituatie of naar de omgeving. Want iedereen weet: als daar vader of moeder, dat is iemand die een bepaalde plaats in neemt in.. Tenzij ze natuurlijk weduwnaar zijn of alleen zijn ja nou ik denk dat, ja ik zou bijna denken dat het een vanzelfsprekendheid is. Ik denk dat iedere hulpverlener wel vraagt van: 'hoe is het dat voor uw kinderen?' Ja, dat neem ik bijna aan als vanzelfsprekendheid.

Student: Tweede onderwerp is soort problematiek. Bij welke soort problematiek zou u hulp vragen van de sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Ik denk dat je zowel somatische en psychisch hulp kan vragen. En ik zou dat ook in beide gevallen doen. Maar de vraag is: waar en wanneer. En dat is natuurlijk voor ieder mens verschillend. Als je het mij vraagt dan zeg ik: als mijn man psychisch zover is dat hij dus totaal geen zorg meer toe laat, hij onhandelbaar is, dan heb ik ook in zoverre contact met psychiatrie met Meander dat hij wordt opgenomen. En mijn man heeft ook een zware ZZP want in dit geval is dit dus een heel complex geval. Behalve dat het psychiatrisch is, is het dus ook nog met een hele waslijst van aandoeningen waar ik mee te maken heb. Dus we hebben het niet over een diabetes, we hebben het

over iemand die dus: zwaar reumapatiënt is, COPD, maag- darm en lever klachten heeft, hemachromatose is en ijzer stapelingsziekte. Dus je kan je voorstellen als je.. het begon met hernia's maar dan werk ik wel van je lijstje af, f is een rustige periode. Volgende week staan weer onderzoeken te wachten en wij zijn dus al zo ver kien geworden dat wij alle afspraken op één dagdeel plannen, met een behandeling aan het einde van de dag. Dus je krijgt steeds meer handigheid (in plannen van specialisten, red.), maar dat komt omdat wij dus naar verschillende specialisten moeten. Ik weet precies hoe hij nu reageert. Tuurlijk, nu wordt het even dubieus omdat hij een terugval heeft op z'n psyche. Maar ja, daar voor heb ik dus al extra hulp in geschakeld. Betekent dus dat er ook een extra rit moeten rijden naar Nijkerk naar het gezondheidscentrum waar zijn behandelaar ook spreekuur heeft. Dus extra zorg is alweer ingezet maar het is gewoon ja.. iemand die dus zoveel heeft dat het heel logisch is dat je verstandelijk vermogen eraan gaat. Ik bedoel: pijn doet veel met een lichaam, dat weet iedereen maar als je dus.. hij is 20 jaar thuis en hij is niet meer operabel, hij heeft nu een vierde hernia dus hij is niet meer operabel. En hij is al een keer gereanimeerd ook. Dus er zit heel veel.. Dus zoals hij nu is, is voor het eerst sinds jaren dus ik geniet dubbel op, maar ik zie op tegen dat hij opgenomen moet worden. Want je weet: het is goed voor zijn nier maar het geeft wel even een knak: hoe reageert zijn suiker? Ik loop zelf op het moment te hoesten, hij heeft COPD. Zoals jullie ruiken rookt hij als een ketter. Dat is het enigste wat hij nog kan. Dus de longarts zegt: ik begrijp het, probeer te minderen. Levensverwachting is nu bijgesteld, hij wilt wel verder met het leven. Maar er is een tijd geweest dat dat niet zo was, dat hij op zoek was naar de dood. Dat we wisten als we thuis kwamen dat we hem dus levenloos aan konden treffen. Dus wij zijn.. ja we zijn al heel wat facetten gepasseerd en we zijn eigenlijk een beetje beduusd hoe ver hij nu hersteld is. Hij zit nu aangekleed aan tafel. Hij kan het accepteren dat hier bezoek is maar komt ook wel door een hele grote pillendoos hoor. Nou, volgende vraag. Weet je een beetje wat die beste man waar ik nu over spreek, heeft.

Student: Ja, nou dat is ook goed inderdaad. Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Wat ik niet zo snel met een hulpverlener zou bespreken, is maar dat ligt dan ook aan mij, is de invloed die het (situatie, red.) heeft op onze relatie. Dat blijft voor mij een pijnpunt want mijn echtgenoot is allang weg. Ieder mens verandert maar door pijn en alle moeite ontstaat er een totaal ander wezen.

Student: En wat is daarvan de reden, dat u dat niet snel zou bespreken met een hulpverlener?

Burger: Dat het (relatie met man, red.) veel emotie oproept en vaak.. ik hou mij altijd groot. Ik ben nu wel in behandeling bij een psychiater, maar ik moest daar weer leren huilen. Nog kan ik niet huilen bij mijn man, dat gaat niet want daar raakt hij van in paniek. ~~Wat zou ik ook niet zo snel met een hulpverlener bespreken, is.. wat ik niet zo snel zou bespreken is..~~ Ik denk toch dat je altijd de zorgzwaarte zal bagatelliseren. Je hoopt op de volgende dag. Dus de intensie van de zorg die je geeft zal je.. doe ik dan, altijd afvlakken ook omdat je hoopt dat het straks beter gaat. ~~Maar dat ligt aan mij. (even een storing tussendoor: de telefoon gaat en mevrouw loopt er even heen en legt uit waar dat telefoontje waarschijnlijk voor was)~~

~~Dus ik denk dat je altijd zou proberen om als hulpverlener, vooral als je dus zorg geeft aan iemand die naast je staat.. ik denk dat je altijd nog, ook al is het zwaar het af zal zwakken. Omdat je altijd zo lang mogelijk iemand in de thuissituatie wil blijven verzorgen. En iemand anders die moet jou er eigenlijk op attenderen, soms, van: het is genoeg nu.~~

Student: Ja. Volgende onderwerp is hulpverlening. Even kijken, want u heeft ervaring met hulpverlening hè. Dus dan ga ik de vraag zo stellen. Welke factoren speelde voor u een rol om de

stap naar hulpverlening uit te stellen?

Burger: Je denkt: hoe zal... he je kind, degene aan wie je zorg geeft, hoe zal die reageren? Wat levert het hem op? Wat zal dat doen met z'n psyche, in mijn geval. Hoe zal die tegen... de omgeving hoe zullen ze dat? Hij werd bijvoorbeeld, ik had een maatje, ik had een sollicitatie eruit gedaan en nou een maatje, dat was een man die had een honden uitlaatservice. Die man had het ook nog nooit gedaan, die kwam hier en die dronk een kop koffie met hem. Die vond het moeilijk soms om met hem te praten, die raakte gewoon alledaagse onderwerpen natuurlijk aan. Hij ging met hem mee, hij had gelukkig een busje, daar kon de rolstoel in. Hij moet geholpen worden met z'n toiletgang, die man had dat nog nooit gedaan en mijn man moet dan geholpen worden, in dit geval door dat maatje. Vond hij heel moeilijk. Ik voel... dat was voor mij een belemmering en toch heb ik het wel gedaan, want je kan niet alles alleen doen. Maar heb je bijvoorbeeld, ik heb dus mijn dochter die helpt ook heel veel. Maar heeft hij dan bijvoorbeeld een gevalletje dat hij helemaal onder de ontlasting zit, dan moet hij dus met de traplift naar boven en dan heeft ze dus het liefste... werkt ze hem de douche in en dan zet ze de *fufu (fluitend)* op en dan hè... dan legt ze alles klaar en dan laat ze hem klungelen. Maar wij zijn eigenlijk ook heel gemeen want hij wil niet naar fysiotherapie, dus wij zijn eigenlijk... mijn dochter is dus ook Vig er. Wij willen dus hebben dat hij zichzelf droogt. En daarna helpt ze hem wel weer maar dat stukje om je vaders penis af te drogen, dat is heel moeilijk. Dus probeert ze nog steeds een stukje gereserveerdheid te houden. Toch vervelend allemaal en tuurlijk up en go kan je zo lostrekken, laat de troep maar vallen, dat geeft allemaal niet. Maar even, dat moet je dat zelf even doen. En wij zijn toch een beetje harde donders dat wij zeggen van: 'oké, jij wil dus niet naar de fysio, jij wil niet bewegen, dan zul je toch je beweging moet krijgen met je alledaagse levensverrichtingen'. En soms laten we hem dan even aanklooien, dat geeft soms erg veel frustratie maar ja dat is soms even niet anders.

Student: Wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening toch te zetten?

Burger: Vreemde ogen dwingen. (kleine storing: dochter komt binnen en moeder vraagt wat dingetjes aan haar). Vreemde ogen dwingen, een andere hulpverlener heeft soms ook weer andere inzichten waar ze soms ook beter naar luisteren. Het ontlast je, je krijgt zelf minder druk. Je krijgt in zijn geval toch een ja... een persoonlijkheid die zeg maar beter in zijn vel zit. Niet altijd hoor, maar vaak toch. Want dit was dus een maatje die ging leuke dingen met hem doen. Daar zijn ze niet aan toegekomen want dat vond hij heel moeilijk maar goed, leuke dingen doen dat is dan vooral heel klein zoals een wandelingetje maken op de Hei. En ja die man kon hem dus bijvoorbeeld over halen om wel ergens een kop koffie te gaan drinken. Waar hij dacht van: oh hemel, straks dan loop ik leeg en dan? En dan zei hij van: 'ach joh, kom op'. Zien we dan wel weer. En soms viel het mee, soms viel het tegen. Hij kon ja... omdat het dan toch mannen waren onder elkaar, kon toch meer bereiken als dat ik voor elkaar kreeg. Ja ik had dus... ik doe 's morgens de zorg, dan ga ik vaak naar mijn werk en dan zet ik hem klaar in de stoel. Om twaalf uur komt mijn dochter thuis, die verzorgt hem dan en dan oh en dan vergeet ik: om half tien komt er een tante, die komt checken. Half tien, twaalf uur is mijn dochter er. Die helpt hem ook naar bed. Tegen drieën is mijn moeder er meestal. Die is dan nu afgefallen maar goed ik ben nu zelf thuis. En om vier uur ben ik er weer. En zo zijn we het hele cirkeltje rond. Ja en avond en nacht zorg dat doe ik allemaal zelf. En 's nachts er uit... maar je wordt heel inventief hoor en ja als hij weinig energie heeft... ja ik douche hem dan ook niet elke dag. Vooral als er incontinentie gevalletjes zijn. Ja dat kost zoveel inspanning. Dan was ik hem ook gewoon, ja.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te zoeken?

Burger: Als je merkt dat je zelf er onder doorgaat, maar goed dat moet dus vaak een ander tegen je zeggen.. Als je geen tijd meer hebt om je acht uur slaap te pakken en dan heb ik het over acht uur

slaap binnen die 24 uur hè. Want het is heel goed mogelijk dat je, gebroken nachten is normaal, maar dat je dat dan ergens terugpakt. Kom je daar.. als je niet meer aan je rustmomenten toekomt, dan ben je de lul. Die acht uur rust, die heb je nodig. Wil je de ritten kunnen maken naar het ziekenhuis. Ik heb ook een periode gehad dat hij met de regio taxi ging en dan dacht ik, dan ben ik mooi even ontlast. Maar goed, dat gaat nu niet meer. Dus even heeft dat gekund maar nu niet meer. Als je niet meer goed slaapt, dan ben je de lul. Binnen die 24 uur. Dan ben je de pineut. Want dan gaat het mis, zowel psychisch want je houdt vol. Als je niet meer slaapt, hè dat ze je dus wakker houden voor medicijnen, dat je met toilet zit, er is altijd wel wat. Maar als je niet meer aan die rust toe komt..

Student: Speelde schaamte een rol bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Nee. Nee (schaamte bij de aanmelding, red.), maar het is wel de kunst om goede passende hulp te vinden. Die dus goed past bij de zorgverlening. Dat is een gok. Kwestie van leren kennen, geven en nemen: kan die zorgvrager dat aan? Kijk ben je zo ziek dat een wijkverpleegkundige moet komen om te insulteren of weet ik veel wat ben je al een heel traject verder. Dan ben je te ziek om te reageren. Tuurlijk zeg je nog wel wat maar dan ben je al een stap verder. In zijn geval is de moeilijkheid, als je dus ook een psychiatrisch component erbij hebt, is dat ze alles willen weigeren. Wat het ook is: 'nee'. En vaak komt er dus.. als je een aantal aandoeningen hebt. Komt gelukkig niet zo vaak voor. Je hebt of één of twee aandoeningen bij een zorgvrager en daar moet op gereageerd worden met zorg. Hangt dus ook af van welke leeftijd, want hij is in zekere zin best heel jong. Ja.. ik denk dat dat ook wel ja invloed heeft: wat is je leeftijd? Leeftijd speelt ook een rol. Als je ziet wat je nu, als ik nu zie hoe mijn ouders hè, 75 jaar, er moet iets georganiseerd of gedaan worden. Wat voor onrust het geeft, wat voor prikkelingen het geeft en als je dan zegt van: 'ja maar mam, je zou ook..'. Nou liever niet, nee. Dus ik denk dat dat zwaartegevoel komt omdat wij jonger zijn.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei? En zo ja, zijn daarin dingen die u aangesproken hebben die u mist bij de Boei?

Burger: Nou ik heb nog niet zoveel, in dit geval hulpverlening gehad van de Boei. Want ik ben dus.. ik heb via een ander zorgkantoor zeg maar, die vrijwilliger ingekocht. En verdere hulpverlening heb ik dus nog nooit ontvangen via de Boei dan mijn vraag of ze iets voor mij kunnen betekenen zeiden ze: 'nee iedereen doet dat zelf, die administratie regelen'. En dat vond ik heel wat want stel dat je 75 bent en je moet dus zelf een ZZP gaan aanvragen, daar komen ze niet meer uit en dat vind ik toch heel wat. En dat moet dan.. tegenwoordig zijn er gelukkig Casemanager die wat voor iemand kunnen betekenen, maar als je oud bent en ik hoor dus in mijn omgeving ook: de regelgeving, wat kan, wat mag. Ik ben toevallig op die informatieavond geweest van de gemeentehuis, hier met de veranderingen in de zorg. Wat dat voor mensen betekent.. nou ik weet dus wel zeker dat mensen eerder zullen gaan overlijden. Dat is één ding wat zeker is. En als je dan ziet, nu hier bij de Boei hebben ze dus.. ik weet niet of het vanuit de Boei komt maar ze hebben dus een projectgroepje ontwikkeld, 'de Lingt' heet dat. En die moet dus straks gaan beoordelen, die keukentafelgesprekken. En als je dan ziet wat daar (bij de Lingt, red.) aan expertise bij zit, dan denk ik: nou het is maar net te hopen dat je de goede treft. Want ik ben veel van dingen op de hoogte bij wijze van spreken dus bij een complexe zorgvraag.. nou ik geef het je te doen. En dan hebben ze het hier allemaal over gezegd de huiselijke hulp maar nou je zit.. als je een bepaalde ziekte hebt nou dan denk je daar niet aan. Toen mijn man zo ziek was denk je: nou dat huis dat blijft wel staan, ik zet wat chloor naast de plee en daar haal je de borstel door. Ja weet je.. je moet naar het ziekenhuis, je moet op je afspraken zijn, je moet je materiaal hebben, de medicijnen moeten ingedeeld worden. Ik moet zijn medicijnen doen, ik moet zijn medicijnen uit zetten, ik moet zorgen dat hij zijn insuline krijgt. Dat hij zijn medicijnen inneemt en niet stiekem weg moffelt want hij is niet medicijn getrouw. Nou.. ja dan

denk ik: waar maak je je druk over? Tuurlijk zullen er mensen zijn die het huis belangrijk vinden. He, als je astmapatiënten hebt of veel allergie en stof, absoluut. Maar ik denk ook dat er mensen zijn die zeggen: nou die rollator is nu in de aanbieding, laat ik hem maar kopen want je weet maar nooit. Ik denk het in sommige gevallen echt wel minder kan. Bezuinigen. Klinkt cru, maar is wel.

Student: Volgende thema is toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Burger: Door in de krant, in de gemeentegids te kijken en gewoon te bellen en in dit geval ben ik er gewoon naar toegegaan. Maar ik had geen idee wat of de Boei allemaal aan hulpverlening gaf. Dat heb ik pas later moeten ontdekken.

Student: Hoe toegankelijk waren de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Meteen wel heel loyaal en in dit geval bereidwillig, maar wat zal ik zeggen. Ja hoe zal ik dat zeggen.. Ze denken dat je dus één aandoening hebt en kijk als ik het hele ritsje opnoem, dat wil ik soms al niet eens. Dan zeg ik: 'ja joh, hij heeft heel wat', lichamelijk is het dus niet, is niet veel meer. Want dan moet ik al die specialisten op gaan noemen en nou daar schrikken ze alleen maar van. De meeste mensen hebben natuurlijk ook maar één of twee aandoeningen hè. Maar ik zou dan toch wat meer professionaliteit willen zien in de hulpverlening. Toen ik daar kwam, toen ik had ik het idee dat ik daar kwam bij een aantal dames die wel heel bereidwillig zijn om hulp te verlenen, maar die eigenlijk niet zo goed wisten over welke aandoeningen ze spraken met alle gevolgen van dien. Dus natuurlijk niet iedereen is dokter. Maar zoals jullie, jullie worden maatschappelijk werker dan zal ik me toch heel goed gaan verdiepen in er zijn een x aantal diagnoses, aandoeningen die veel voorkomen en daar zou ik me daar toch echt heel goed in gaan verdiepen. Wat is het gevolg en wat is de impact? En ik had het idee dat toen ik daar kwam.. Ja ze weet veel maar de impact die het heeft als je dus meerder aandoeningen hebt met de gevolgen daarbij horend.. Ja dat werd een beetje toch zo van: ja dat zal dan wel. Ja verdiep je in en dan hoef je echt niet te weten wat hemachromotose is, maar toch in bepaalde lijnen vind ik wel dat iemand die hulp geeft.. zoals jullie straks maatschappelijk werker of weet ik veel, je gaat bij een thuiszorgorganisatie werken of weet ik veel wat verdiep je toch in een aantal..

Student: Ja, ja. Wat heeft u nodig in de houding van een hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Tijd. Wat heb je nodig in de houding? Een open houding altijd, open houding. Wat ik wel heel veel fijn vond is dat ik heb ervaren dat ze heel begaan met je waren. Dus dat ze inzien dat het iemand is die op z'n laatste tandvlees daar naar binnen komt en dan een pakket op tafel ligt. En eigenlijk had ik daar (bij de Boei, red.) al veel eerder moeten zijn. He want dan zeg je de Boei, maar eigenlijk zou de Boei nog veel meer moeten profileren en ik weet dat ze daar hun best in doen. Op de markt staan en adverteren. Maar het zou nog eerder aangeboden moeten worden, zoals hier in al die kerken dat je sneller wordt doorverwezen. Iemand die in de problemen zit gaat niet kijken in de gemeentegids om te zoeken naar het telefoonnummer van de Boei. En dan bel ja; ja goedemiddag, de Boei. En dan? Dan ga je je hele verhaal doen want je bent eindelijk zover dat je die toetsten hebt ingedrukt. Oh ja, ogenblikje. Dan wordt je dus doorverbonden en dan komt er al van: zal ik hem neerleggen? Dus ik denk: een goede receptioniste is sowieso belangrijk, een snelle doorverwijzing, snel contact opnemen. Dat zou misschien wel doden kunnen voorkomen. En als ze dood willen, willen ze dood hoor. Maar voor mij, ik ben jong dat maakt de stap makkelijker. Ik kan mijn grenzen goed aangeven, maar als je over de 70 bent, als je dat wat hebt... die hebben geen tijd. Die zitten er meer mee: hoe moet ik naar het ziekenhuis komen, wie kan mij begeleiden, begrijp ik de dokter goed, zou die en die mee willen, heb ik hem goed begrepen, o god ik moet geopereerd worden, wat zullen de gevolgen zijn? En als ik dan thuis kom, kan ik het met mijn portemonnee af? Wie gaat dat regelen die zorg?

Dus de lijnen zouden nog korter moeten zijn. Zoals er nu geadverteerd wordt bij wijze van spreken, de bakker die verkoopt zijn brood. Zo zou er ook geadverteerd moeten worden met zorgkantoren, dat het makkelijker is om hulp te vragen. ~~dat het hoort~~, het is niet iets om je voor te schamen, het hoort bij het leven. Je kunt er (hulpverlening, red.) beter van worden, mits je de goede hulpverlener hebt. Want die klik moet er echt zijn. He de eerlijkheid om te zeggen van: 'ik vind het gewoon niet prettig om met je te praten', die moet er ook zijn. Dat zag ik, maar de mensen van 70 zitten nog meer in een taboe.

Student: ~~Laatste onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?~~

Burger: Als een hechte gemeenschap waar heel veel tradities zijn die daar ook heel veel waarde aan hechten. Die als pas als het water hen tot de lippen is gestegen hulp zoeken. Ik weet dat er een categorie is die sneller om hulp vraagt. Maar dat zijn dan vaak toch mensen die minder familie misschien in hun omgeving hebben. Hangt er ook van af hoe ze zijn opgevoed. Maar de meeste, wat mijn ervaring is hoe de gemiddelde Bunschoter-Spakenburger: je gaat door tot je erbij neervalt en misschien overleef je het zelf ook nog. En dat, ~~nou ieder mens heeft het recht om te kunnen leven.~~ Je kunt er niks aan doen als er iets.. je partner of dat overkomt je. En daarnaast.. ja de bureaucratie zou wel wat anders mogen. Wij hebben onze telefoons waar we van alles mee kunnen doen. Mijn ouders zitten helemaal in de stress: de belastingaangifte. ~~Ze hebben geen financieel jaarverslag ontvangen van de bank. Bel je de bank: 'ja mevrouw het staat digitaal voor u'. 'Maar meneer ik heb geen computer, ik weet niet hoe de computer werkt. Hoe moet ie aan? Misschien, ja misschien de buurjongen hebt ooit eens gezegd, hij wilde het mij wel leren'. Ga ik naar de winkel: ik weet niet eens hoe een computer eruit ziet. Vroeger zou een computer er zo groot uitzien maar nu zie je ook allemaal van die kleine dingetjes.~~ Er moet een opening blijven zodat ouderen ook op papier hun verhaal kunnen doen. En ik vind dat die opening er altijd moet zijn, bij welke instelling dan ook. ~~Dus daar krijgen we toch nog 20, 30 jaar mee te maken.~~

Student: ~~Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?~~

Burger: ~~Als hecht.~~ Heel hecht (familiebanden in het dorp, red.). Bepaalde tradities als zondagochtend koffie drinken, ja die zijn er. En doe je dat niet.. ik was vorige week zondag hier mijn straat met een hoge drukspuit aan het schoonmaken. En toen zei hier een jongetje: "t is zondag!!" Dat jongetje is zes jaar. ~~Nee, ik had nog niet eens de hoge drukspuit ik was gewoon een beetje aan het spoelen.~~

Student: ~~Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?~~

Burger: Het drankgebruik, drugsgebruik. Omgaan met geld. Financiën. ~~Waar ligt nog meer een taboe op?~~ Wat ik, waar mijn man dan heel veel moeite mee had is.. als hij de straat op gaat wordt je afgerekend op wat ze zien. In zijn geval zie je iemand in een rolstoel zitten die er niet zo heel fris uit ziet, hij ziet heel wit. En zijn vrouw is bij hem.. niet echt een daadkrachtig beeld van vroeger. Opgewekte man die liet zien: dit ben ik. Kon wel met zijn vrouw lopen, maar zeker niet een hand geven.. tuurlijk niet, je was er. Zie je dat beeld niet, dan is het gebeurt met hem. Word je eigenlijk niet meer voor vol aangezien. Loop je met een gehandicapt kind, zul je altijd zielig zijn. Je wordt afgerekend op wat de interpretatie is van hun. Die interpretatie kan dus in hier keihard zijn. ~~Terwijl.. zie je mensen van buiten: nou zij hebben nou eenmaal iets. Ja, je hebt nou eenmaal allerlei soort mensen.~~

Student: ~~En welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?~~

Burger: Het is een schaamte om hulp te moeten vragen. Dan kun je het zelf niet meer redden. ~~Ik weet dat ik één keer in een jaar een boottocht moest maken en dan meerde die boot aan en dan ieder jaar een strijd tussen die Spakenburgse dametjes. Ieder jaar weer een soort van wedstrijd of ze~~

zonder hulp naar het einde van de pier konden lopen. Ik loop er eens omheen en dan zei ik wel eens: 'mevrouw, kom ik geef u een arm dan lopen we samen'. 'Nee!' Dat moet je dus weten, dat daar dus onderlinge strijd aan vast zit. En vorig jaar was die er niet meer want die was ook dood, waar.. die is er ook niet meer. En die liep toen ook al zo slecht. Ja, moesten ze ook al een arm geven.

Student: Heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon wat u terug ziet in dit dorp?

Burger: Heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon? Nou dat voorbeeld heb ik eigenlijk net gegeven. Je gaat door tot je niet meer kan. En of je dan je heup moet breken, of je moet een TIA of een hersenbloeding gehad hebben.. dan pas ja heb je wat gehad. Ik denk ook dat zeker de psychische ziekten altijd terzijde worden geschoven. Als doende van: ja die is gewoon niet goed bij z'n hoofd. Word je nooit meer goed.

Student: Welk beeld denkt u dat de mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Welk beeld zouden ze hebben? Ik denk dat ze van tevoren al wel weten dat ze toch wel aardig hun best moeten doen om er tussen te kunnen komen. En hoe, dat is ook heel moeilijk om te zeggen. Aan de ene kant moet je loyaal en tolerant zijn en je open opstellen maar er hoeft maar wat te gebeuren en het is over. En dat merk ik.. Ik kom dus van Eemdijk, dat is maar een paar kilometer verder. En dat ik dus over sommige dingen anders denk dat is al dus van Diek afkom. Omdat ik dus niet dogmatisch ben. Ik weet nog wel dat ik.. het geloofsleven is hier dus ook erg belangrijk. En omgaan toch met inderdaad mensen van andere culturen vinden ze heel moeilijk. Men doet alsof het dat integreren gebeurt dan wel maar er is nog steeds grote moeite.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het zo centraal ligt waar iedereen elkaar naar binnen en naar buiten ziet komen..

Burger: Ja dat (naar de Boei gaan, red.) is een drempel die je over moet hè. Want ga jij naar een wat voor vestiging dan ook en er wordt hulp aangeboden, dan is dat een drempel die je overgaat. Als ik mijn fiets parkeer bij de psychiater, dan ga ik naar de psychiater. Daar moet je tegen kunnen. Daar wordt je soms op afgerekend. Ik kan me voorstellen dat dat moeilijk is voor mensen, maar dat zal het altijd zijn. Waar dat gebouw ook staat.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet? Zo ja, welke rol?

Burger: Ik denk dat die (de kerk) een hele grote rol kan spelen. Zijn heel veel gelovige mensen hier in het dorp en veel kerken. Er zou veel sneller een doorverwijzing moeten zijn. En dan misschien zelfs wel zonder toestemming. Ik denk dat als er sneller gereageerd zou worden hulp geboden wordt, dat een vriendelijke mevrouw vraagt: 'hoe gaat het met u? Ik hoor dat u het zo moeilijk heeft.'. Dat dat zo'n open deur mag zijn. Want als je gaat zeggen: er komt een mevrouw, er kan een mevrouw bellen die een afspraak maakt dan hoeft het al niet meer. Maar stel dus, he het zijn vaak mensen van de kerk die toch wel weten wat er speelt in zo'n gemeenschap en je zou dat, je kan het erover hebben dat er hulpverlening is. Je kan het er over hebben, je kan adressen neerleggen maar dat doet mensen soms niks. Ze zijn bezig in hun eigen wereldje. En natuurlijk weten ze wel dat er een Boei is. Maar wat die Boei doet en wat het in werkelijkheid voor je kan betekenen.. die intensie is er niet. Stel nou dat die mensen (mensen uit de kerk, red.) zeggen van: 'nou, zou je het fijn vinden als we..'. Nee, dat is niet nodig. Dat is nooit nodig. Alsjeblieft niet nog meer mensen zeg. Maar stel nou dat die mensen, maar die komen daar ook voor om aan te horen, toch dat gezien of die persoon onder de aandacht brengen bij de Boei. Dus gewoon breder trekken hè, en dan gewoon zeggen: 'dit is een familie daar zijn we geweest'. Misschien gewoon summier kleine intake geven, weet ik veel wat. En zo'n mevrouw zal gewoon proberen toch contact te maken, dan zit je dus al met één voet erin. Want vaak is het dus wel zo dat als je dus een vriendelijke vrouw, man hebt die zegt van: 'ik heb gehoord dat u het zo

moeilijk heeft'. Dan kan er zo'n hele grote opluchting zijn. ~~Zou veel kunnen voorkomen. Maar als er wordt gezegd: 'vind u het goed als ik de Boei..' of hier hebt u het telefoonnummer van de Boei, kan je daar ook eens melden. Nee. Mensen zitten in een flow van ziek zijn of gang naar het ziekenhuis, berichten van de dokter. Ze zitten in een flow, in een proces.~~

8. Interview met een burger

vrouw, 71 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg

Student: We gaan u een aantal vragen stellen en we zullen alles opnemen om dit op een cd-rom in te leveren en daarnaast zullen we alles wat gezegd wordt uittypen. We zullen uw naam niet gebruiken in het uitwerken van de interviews. Gaat u daar mee akkoord?

Burger: Ja.

Student: U had misschien al voorbij horen komen dat we soms termen gebruiken die niet voor iedereen bekend zijn. Die zullen we eerst twee van uitleggen. In ons interview komt wel vaak 'sociale context' voor. Sociale context is: mensen met wie u dagelijks intensief contact heeft, mensen die u regelmatig spreekt en mensen met wie te maken heeft en nauwelijks spreekt. Dus dan denken we aan gezin, familie, buren, dorpsgenoten, mensen uit de kerk. En loyaliteit komt ook een paar keer terug: wanneer je een bepaalde band hebt met iemand en dan met name familie dan wil je vaak trouw zijn aan diegene en rekening met diegene houden waardoor je soms bepaalde dingen niet zou zeggen of zou doen om de ander op die manier in bescherming te nemen. Dan weet u een beetje wat we daarmee bedoelen. Eerst heb ik drie algemene vraagjes. Wat is uw leeftijd?

Burger: 71.

Student: Wat doet u in het dagelijks leven?

Burger: Huisvrouw, maar ik wil, ga vrijwilligerswerk doen in de Haven.

Student: Waar kent u de Boei van?

Burger: Van maatschappelijk werk en hulp wat wij gezocht hebben. Omdat ik het zelf niet meer aan kon.

Student: Het eerste onderwerp is sociale context. Hoe zou u de relatie met uw familie omschrijven?

Burger: Close. Heel close.

Student: Hoe ziet dat er dan uit?

Burger: We vertellen elkaar alles. Als er wat is dan spreken we het uit als er iets dwars zit of zo dan spreken we het uit en we passen goed op elkaar gewoon. Als er iets is met mij of zo dan zijn mijn dochters er. En ik heb dan ook een stiefzoon, dat is de zoon van mijn man en die beschouw ik ook als mijn eigen zoon en die hoort erbij en dat is gewoon mijn zoon ook.

Student: Wanneer er sprake is van een bepaalde problematiek lost u dit dan zelf op of gaat u hiermee naar familie/vrienden/kennissen?

Burger: Soms probeer ik het zelf maar als ik denk dat vind ik te moeilijk dan ga ik ermee naar mijn dochter. Mijn dochter die in Beverwijk woont. Dat is mijn oudste dochter. Die is heel sociaal, heel sociaal. En daar leg ik ook de meeste wat mij dwars zit of zo daar kan ik het beste mee praten. De jongste dochter is meer 'ik, ik, ik'. Meer altijd met zichzelf bezig, dan ga je toch sneller bij je oudste dochter.

Student: Voelt u zich veilig of vertrouwd genoeg in de sociale context om zorg of problematiek te delen?

Burger: Hoe bedoel je te delen?

Student: Als u dus ergens mee zit of als er bepaalde dingen in uw leven spelen voelt u zich dan veilig genoeg om dat met de mensen om u heen te delen?

Burger: Ja.

Student: Het maakt dan wel een verschil met wie dan..

Burger: Ook met M. kan ik het heel goed delen. Die weet ook alles, heel veel van mij.

Student: Merkt u dat er sprake is van een bepaalde verwachting in de familie waardoor u of anderen minder snel naar de hulpverlening stappen?

Burger: Dat ik minder snel naar de hulpverlening.. bedoel je?

Student: Ja.

Burger: Ja soms wel en soms niet. Er zijn dingen die vertel ik niet aan mijn dochter en dat kan ik wel bij M. kwijt. Dat wil je met je eigen dochter niet doen, niet alles bespreken. Dan denk ik 'ik vind het voor haar ook tamelijk zwaar' en dat kan ik met M. wel. Er zijn ook dingen die ik wel met mijn dochter bespreek.

Student: Heeft het volgens u invloed op de familiebanden wanneer bepaalde problemen naar buiten worden gebracht, buiten de eigen familie?

Burger: Nee. Ze hebben gewoon.. ze vinden het fijn dat ik bij haar terecht kan dan dat ik bij vreemde ga. Ze kennen, mijn dochter kent M. ook. Daar hebben ze ook gesprekken mee gehad.

Student: Welke rol speelt loyaliteit in het proces van hulp vragen en krijgen?

Burger: Bedoel je dat je loyaal..?

Student: Ja naar familie, naar gezinsleden toe. Speelt dat nog een rol als u bijvoorbeeld professionele hulp vraagt wanneer u er niet uit komt?

Burger: Ook wel, dat speelt ook wel ja.

Student: Kunt u uitleggen op wat voor manier?

Burger: Dat vind ik best moeilijk ja.

Student: Moeilijke vraag?

Burger: Ja een beetje moeilijke vraag.

Student: Kan ik me voorstellen, even denken. Soms dat je bepaalde dingen om je eigen gezin te beschermen dan niet zegt, op die manier.

Burger: Ja dat heb ik wel hoor. Dat houd ik wel een beetje gescheiden. Dat ik denk 'ik wil mijn familie of kinderen daar niet mee confronteren'. Dat is wel zo. Sorry dat ik het even niet begreep hoor.

Student: Maakt niet uit. Het zijn soms ook lastige vragen. Het volgende onderwerp is: 'soort problematiek'. Bij welk soort problematiek zou u hulp vragen van uw sociale context en bij welke problematiek juist niet?

Burger: Dat heb ik heel veel meegemaakt met mijn jongste dochter, die heeft zich van de ene man op de andere man gestort. Dat bespreek ik wel. Ook met M. en ook dat ze altijd geld nodig heeft. Dat ze nooit haar eigen kan redden. Dat ze mij eigenlijk een beetje kaal geplukt heeft. En dat kan ik met M. ook over praten en die geeft me dan ook wat advies hoe ik daar mee om kan gaan, want dat is heel moeilijk, want ik zie gewoon dat ze verkeerd met haar geld omgaat. Maar ik ben altijd bang dat als ik wat zeg dat ik haar kwets. Maar ik kwets haar niet, want ik zeg het gewoon om haar bestwil. Ze koopt dingen als ze pas geld heeft gevangen dan koopt ze dingen, maar ze wacht niet het laatst van de maand af van zal ik het dan doen. En dan zit ze aan het laatste van de maand van: 'mam heb je nog even dit te leen en dat te leen'. En ik moet eigenlijk nee zeggen maar ik vind dat heel moeilijk, dat zeg ik tegen M. ook. Het is ook moeilijk maar ik zeg het nu wel meer tegen haar van nu ook. Nu hoorde ik dat ze, bijvoorbeeld.. ze heeft net geld gevangen, ze heeft 2 tuinstoelen gekocht en gister waren we bij Albert Heijn en toen had ze een paar boodschappen heb ik gevangen eind van de week. Die dingen maar als het nou ter sprake komt, want nu is ze weer naar haar werk, maar als het ter sprake komt als ze zegt van de week: 'heb je dit nog ff wat', dan zeg ik gewoon.. nou dat doe ik wel: 'waarom koop je eerst die stoelen, wacht dan af tot het eind van de maand'. Ze is altijd, ik weet, ze is nu heel anders tegen me want ze heeft me echt nu gewoon nodig. Ze heeft verkeerde periode gehad als ik de waarheid zei tegen haar dan liep ze heel kwaad weg en dat is heel erg. Ik heb met haar heel veel meegemaakt. En dat kan ik ook echt met M. bespreken en mijn oudste dochter die heeft daar ook moeite mee met haar. Ze is zo heel, ze heeft het altijd over zichzelf. Ze heeft zoveel mannen

achter elkaar gehad, nu heeft ze tenminste gelukkig het een beetje ingezien en heeft hulp gezocht bij een psycholoog en nu ziet ze wel in dat ze zich niet in een relatie meer moet storten. Want ik bedoel ze had een hele leuke man, dat was de vader van de kinderen en na 15 jaar ontmoet ze een ander, dat zegt ze niet ze liegt daarom. Ze had een ander maar ze zei van niet en daar zijn we wel achtergekomen. Ze liegt gewoon overal om. Toen was ze 15 jaar getrouwd en toen ging hij weer trouwen en had ze er spijt van en wilde ze hem weer terug. En toen is ze met die persoon waar zij toen mee omging is ook uitgeraakt en toen kreeg ze nog twee jongens er tussendoor en toen weer een man daar is ze twee jaar geleden mee getrouwd. Dat was zo'n schat van een man en dat is ook misgelopen, dus dat is gescheiden weer. Toen heeft ze halsoverkop, toen had ze haar huis hier nog en heeft ze iemand ontmoet en zat ze binnen drie maanden in de Achterhoek. En die kende ze nog maar net en dat is uitgeraakt en toen stuurde ze mij allemaal sms'jes van: 'mam ik sta op straat en bla bla bla en kan ik niet bij jou in'. Mijn man was nog thuis en daar had ik zo'n zorg van en mijn oudste dochter zei: 'mam zeg dat moet jij niet doen hoor'. Dus zij app'te mij elke keer daar vandaan en op een gegeven moment kwam ze in Amersfoort in Kwintes terecht in een Opvanghuis en daar heeft ze een flatje. We hebben al die zorgen, echt waar, ik heb de zorg natuurlijk van mij en dan zij erbij dat kon ik natuurlijk hartstikke goed met M. bespreken. En kijk mijn oudste dochter die weet ook hoe mijn jongste dochter is en die heeft ook moeite met haar en nou woont ze wel in Amersfoort, want wij zeiden, mijn oudste dochter zei: 'het is wel fijn dat ze een beetje verder weg woont'. Ze komt hier nog meer dan dat ze hier in Bunschoten woonde. Ze komt bijna vier dagen in de week een broodje eten tussen de middag en dan kan ik niet zeggen van dat kan niet. Dat zo ben ik niet. Maar het is wel altijd zo als ze komt dan is het altijd over haar zelf hele verhalen vertellen, over haar werk, maar nooit ook eens vragen hoe gaat het met jou of zo. En als je dan iets zegt dan is het dan praat ze eroverheen. Daar heb ik heel veel moeite mee met haar. En daarom zeg ik mijn oudste dochter, dat is mijn vertrouweling. Dat is een heel ander typ. Dan nog een kleinzoon die aan de drugs is/ was. Wij denken dat hij er nog aan is. Dat is haar zoon, maar zij heeft haar zoon vroeger toen hij klein was, heeft ze nooit hem heel lief behandeld nooit de aandacht gegeven want toen kwam zijn zusje en die was alles voor haar. En dat heeft dat kind natuurlijk altijd gevoeld. Ik zeg altijd zo iemand wordt niet voor niets zo. Die zorg had ik erbij en dat van mijn man erbij. Op een gegeven moment zie je het echt niet meer zitten en het gaat nu gelukkig hartstikke goed met hem nu in de Haven, want wij moesten van Leusden daar was hij een beetje gewend al na 5 maanden. Wij wilden hem natuurlijk in ons dorp houden en het is veel prettiger. Ik ga nu elke dag naar hem toe. Dat is heel fijn. Hij is nog zo goed bij dat hij me nog kent. En ik heb trouwens.. hij is al patiënt sinds 2000 hij heeft een zware depressie gehad. Is hij een jaar opgenomen geweest en vijf maanden in de PAAZ gezeten en vijf maanden in het AMC, daar heeft hij shocktherapie gehad. Toen kwam hij weer thuis na een jaar en is hij gelukkig weer aan het werk gegaan halve dagen. Hij werkte op een laboratorium in Naarden. Op een gegeven moment moesten er mensen uit daar, dus hij was de eerste die eruit moest, omdat hij 59 was. Toen heb ik hem, toen al vijftien jaar eigenlijk met een depressie had hij. Dus toen was hij ook niet meer de echte oude. Allemaal medicijnen, Antidepressiva, Lithium en wat heeft hij nog meer. Allemaal van die medicijnen. En toen was hij wanneer.. 2010 we kwamen hier net wonen en toen was hij erg vergeetachtig. Wij dachten die heeft misschien door de medicijnen. Die slikte hij toen al tien jaar. En toen zijn we naar een neuroloog geweest en toen was de MRI scan en toen bleek hij beginnende Alzheimer te hebben. Hij had eerst dagbesteding in de week, eerst 2 dagen en daarna één dag. Op een gegeven moment ging het gewoon niet meer. Hier in huis ook, hij sliep dan boven. Op een eigen kamer en dan een kamertje ernaast want hij rookte altijd. En goed, op een gegeven moment had hij nergens geen zin meer in en de zorg. Hij zat om drie uur 's nachts aan een deur te

rammelen naar buiten en ik had geen rust meer eigenlijk. En toen was mijn jongste dochter, want ik moet nageven ze heeft ook haar goede dingen. Iemand heeft altijd wel ook goede dingen. Dat heeft zij ook hoor, echt waar. En toen zei ze op een keer, want dat was negen maanden geleden. Ik heb één zus in Beverwijk en één zwager, dat was negen maanden geleden toen is mijn zwager dodelijk verongelukt met zijn motor. Dat is heel heftig. Dus mijn zus was plotseling weduwe. Dat er nog bij. Moet ik eigenlijk naar haar toe. En toen zei ik wil jij dan voor G. zorgen. Ik moet gewoon naar mijn zus die heeft zoveel verdriet en ik ben de enige familie. Ik heb een broer die woont in Frankrijk, dus daar heb je weinig aan. Dus toen ben ik daar geweest en toen kwam ik terug en toen had mijn jongste dochter alles opgeschreven per dag wat er gebeurde hier. Toen zegt ze: 'mam respect hoor, ik heb 3 dagen opgepast en ik ben jong en ik vind het zo zwaar'. En dat vond ik heel goed hoor. En toen is dat inwerking gezet. Toen is M. geweest toen was mijn oudste dochter erbij en toen hebben we een gesprek gehad. Met M. die heeft dat allemaal inwerking gezet dat hij weg moet. De Haven was nog niet beschikbaar, dus toen is hij daarheen gegaan. Dat was wel moeilijk in het begin hoor, helemaal alleen. Het ergste is nog, het is zo'n schat van een man. Het is zo'n lieverd, echt waar. Daar in Leusden mochten ze hem zo graag, want dan belde ik in het begin weleens en dan was hij verdrietig en dan zeiden ze, ik mocht altijd bellen, dan was er een zuster die zei: 'wat een schat zeg'. Ik bracht hem naar bed en toen had ik gezegd mag ik.. ja toen zei ze tegen mij: 'mag ik hem een knuffel geven?'. Ik zei: 'ja maar natuurlijk dat is juist goed'. Hier ook, hij is zo lief. Dat maakt het juist nog moeilijker. Kijk, je mist hem, je mist niet de zorg, maar hem wel. Toen zijn eigen zoon.. die deed er dan zo makkelijker over van die zei tegen M. 'ja maar is er geen andere oplossing, andere hulp. Kan ze dan geen andere hulp krijgen'. Hij wilde zijn vader gewoon nog in huis houden, maar die beseft niet hoe zwaar dat voor mij was. Dus die heeft 1 nacht een keer, toen ging ik weer naar mijn zus één nacht. Zei ik tegen mijn stiefzoon: 'wil jij dan één nacht hier blijven bij je vader slapen, dan kun je het zien ook?'. Nou die heeft het geweten die nacht. Want om vier uur, dat is ook natuurlijk nalatig van hem geweest, om 4 uur hoorde hij hem de trap af gaan. Toen hoorde hij de voordeur een beetje piepen, maar mijn stiefzoon was vergeten de deur op slot te doen. Dus gelukkig hoorde hij het om vier uur, anders had die man zo op straat lopen dwalen. En toen zei hij dat. Toen zei ik: 'zie je zo is dat voor mij elke nacht geweest eigenlijk'. Dus slapen kon je eigenlijk nauwelijks. Ik zie ook wel weer de fijne dingen in het leven. Nu ook, de zorg is goed. Alleen van de week kwam ik op een morgen, zaterdagmorgen en toen zei ik: 'waar is mijn man?'. Toen zeiden ze: 'die is op zijn kamer met een verzorgster, hij was weer zo verdrietig'. Toen zei ze: 'kijk daar heb je d'r hoor' dan klaart hij ook op. Dan ga ik bij hem zitten. En dan zegt hij 'ik wil dood' en dat zegt hij heel vaak. Dan zeg ik: 'ik kan je helemaal nog niet missen hè, dat kan ik nog niet en je zoon ook niet. Want je zoon heeft ook al geen moeder meer', die was 49 toen ze overleed aan een ziekte. Ik zeg: 'en we kunnen je gewoon niet missen' en dan is het ineens van kom we gaan koffie drinken. Dan ziet hij het licht weer. En zo is het heel fijn. Ik ben ook altijd blij, gister kwam ik er ook aan en dan zit er ook zo'n man en die ziet mij al aankomen en dan begint hij te zwaaien en dan zegt hij: 'kijk G. een wie er aan komt'. Leuk he. Ik wil daar eigenlijk ook vrijwilligerswerk gaan doen, want ik heb eigenlijk.. Ik steun ook de Zonnebloem en heb ik een tijd geleden heb ik die eens opgebeld en ik zeg, toen was mijn man nog thuis, nee toen was hij al wel weg. En toen zeg ik: 'ik wil eigenlijk vrijwilligerswerk doen, want ik wil toch wel een doel hebben'. Ik voel me nog veel te goed om.. toen had ik de zonnebloem gebeld en toen zegt ze: 'hier is er ook een vrouw, een contactpersoon'. Dus die belde ik op. En ze zei: 'toevallig hebben we over twee weken vergadering'. Dus zij hebben een telefoonnummer opgeschreven en ze heeft me nooit meer teruggebeld. Toen dacht ik mijn man zit hier, ik kan beter hier. Dat is veel leuker. En het liefste bij hem dan. Koffie of thee inschenken, dat wil ik dan wel doen, want als het straks mooi weer

is ga ik zelf met hem naar het dorp hoor. Dat kan je zelf ook doen. Je mag hem meenemen. We hebben hem met de kerst bij mijn dochter gevierd in Beverwijk. Toen zat hij nog in Leusden, toen heeft mijn jongste dochter de dochter die in Amersfoort woonde die heeft hem opgehaald en weer thuis gebracht eerste Kerstdag. Hij herinnerde hier niets meer, moet je nagaan. Toen is hij mee geweest naar Beverwijk en dat vond hij zo fijn. Ik was twee weken geleden jarig op zondag toen hebben we hem ook opgehaald. Toen zei ik tegen hem: 'herinner je je nou helemaal niets meer hier?'. 'Ja' zegt hij 'ik herinner me toch nog wel wat'. Dus toen kwam dat weer een beetje terug. Dat ophalen, eerste paasdag gaan we hem ophalen dan is mijn kleindochter jarig. Ze viert het bij haar moeder, maar ze woont bij haar vader. Daarom zit ze ook hier op school. Ze zit op de Oostwende. Het is een hartstikke leuke meid, ze wordt 15 en dan viert ze bij haar moeder eerste paasdag. Ze is de tweede jarig en dan komen we allemaal en dan gaat hij ook mee, gezellig. Dat is leuk hè?!

Student: Dan ga ik nu de volgende vraag stellen. Wat zijn onderwerpen die u niet snel met een hulpverlener zou bespreken en wat is hiervan de reden?

Burger: Ik denk over mijn kleinzoon een beetje. Met dat drugsgebruik. Dat vertel ik niet zo, terwijl ze het wel weet. Ik heb het wel verteld, maar ik ga er niet te diep op in eigenlijk. Niet misschien.. dat vind ik een beetje te emotioneel. Het is een schat van een jongen en ik vind het heel jammer dat het zo gegaan is en er zo uit is gekomen. En dat is wel jammer. Dat is ook een hele zorg. Hij zegt dat hij er vanaf is, maar ik geloof hem niet. Hij is juist in Amersfoort gaan wonen, hier de mensen waar hij mee dealde om die te ontlopen. Maar in Amersfoort woont zijn moeder en heeft verder niets in Amersfoort. De enigste contacten die hij hier had was dan die ook met drugs dealde. Wij dachten nou dan zit hij daar fijner. Het is gewoon niet zo want je denkt heel even er gebeurd nog eens wat met hem. Hij doet zulke rare dingen. Zijn vader woont hier achter en zijn vader heeft ontzettend veel voor hem gedaan en heeft nu even zijn handen van hem afgehouden. Want hij, ze hebben zelf hun dochter en ze hebben zelf samen nog een zoontje, hij met zijn nieuwe vrouw en dan is er nog een dochttertje van haar. Toen kwam er opeens zo'n dealer aan de deur bij hem. Die kreeg 3000euro van hem en hij bedonderde de zaak. Zet dingen te koop, daarom heeft zijn vader gezegd ik houd mijn handen van je af. Want hij gaat gewoon via internet of via marktplaats gaat hij dingen verkopen of dan zegt hij dat hij wat te koop heeft en dan gaat hij dat geld vangen en dan geeft hij een vals adres op. Erg is dat. Dat was laatst een keer met speelgoed. Dat vonden wij zo erg, dat is gewoon oplichterij. De laatste keer dat hij het gedaan had, kwam aan het licht, want toen had hij aan een man iets gekocht en toen had hij het adres opgegeven, een adres van zijn ouders die daar woonden toen ze nog getrouwd waren die ouders. Dat was in de... straat. Dus hij denkt daar wonen wij niet meer, maar niet denken die man ging naar die straat en die zei die wonen hier niet. Maar die hebben het huis gekocht van zijn vader en die wisten precies waar zijn vader woonde. Dus die man ging daar naartoe. Toen kreeg zijn vader een man aan de telefoon. Hij heeft nu werk bij de pizza gedoe in het dorp. Maar hij heeft nog steeds geen geld, hij probeert bij mij ook te lenen. En hij heeft van mij ook weleens gestolen, dat heeft hij nooit bekend. Hij woonde toen samen met een meisje, was een schat van een meid. En toen was het weg en hij ontkende het steeds en toen hij naar die kliniek ging heeft hij het wel aan zijn vader bekend. Maar nooit een excuus aangeboden of nooit een keer zeggen van ik geef het mijn oma het geld terug. En dat is triest. Daarom moet ik alles ook verstoppen als hij komt. In wezen is het een hele lieve jongen, maar verknoeid door zijn moeder. Zijn vader was ook een keiharde, want die zei altijd van toen hij klein was als het hilde, ja een man mag niet huilen. Dat slaat nergens op, je haalt de emoties van dat kind gewoon weg. Dat is toch erg. Zo is dat kind zijn hele leven al, vooral door zijn moeder. Dat is heel heel zielig, maar goed. Ik zelf denk weleens die eindigt heel verkeerd echt waar, zoals hij doet. Hij verdient goed daar, dus wij denken dat hij gewoon

nog dealt. Want waarom heb je je geld zo op hij heeft een hele goedkope kamer. Maar ja dat geld opmaken heeft hij van zijn moeder, die heeft ook altijd tekort. Het is niet anders. Dat zou ik ook niet gauw aan anderen vertellen. Dat houd ik liever voor mezelf. Alhoewel je het soms weleens kwijt wilt. Ik vertel het ook weleens aan M. iets hoor. Maar niet tot in details. Dat is toch meer beschermen.

Student: Het volgende onderwerp is dan hulpverlening. Welke factoren speelden voor u een rol om de stap naar de hulpverlening niet te zetten of uit te stellen?

Burger: Nee ik ben wel toch naar de hulpverlening gegaan. Uitstellen dat doe je toch tot het laatste. Dat wil je gewoon niet. Je wilt je eigen proberen te redden. Op een gegeven moment krijg je allerlei klachten en dan denk je.. en je wilt je verhaal kwijt. Want ik kon met mijn man nooit wat bespreken. En weetje ik kon het met mijn oudste dochter in Beverwijk wel maar dat wou ik ook niet. Ik denk ja die heeft ook een eigen zorg, of zorgen niet want het gaat met haar goed en haar gezinnetje en het kind en een heel lief kind. Hij logeert heel vaak bij mij en is nu twaalf, maar het wordt wel minder hij wordt ouder hè. Hij zit ook op scouting en zo en gaat hij vaak met scouting weg. Hij zei wel tegen zijn moeder: 'ik weet precies hoe ik naar oma moet hoor met de trein'. Mijn dochter zegt: 'dat gebeurt niet, hij is twaalf'. Mijn dochter belde op 'je kleinzoon wilde een cadeautje voor oma kopen voor 20euro' toen zegt ze: 'zoon, dat wilt oma niet dat is veel te duur'. Ik zei: 'dat zou ik ook niet willen'. Ik vind dat gebaar al leuk. Toen had hij een hele leuke glazen kom en dan hebben ze tulpen helemaal in verwerkt. Zo leuk, hij kwam zo trots. Je mag hem nooit een kus geven dat is al heel lang zo. Jaren.. dan geeft hij wel een hand en hij is heel sociaal, maar zo wordt hij opgevoed. Als ik dan ook zie wat een verschil met mijn andere kleinkinderen. Dat is echt een sociaal iemand. Mijn dochter heeft altijd gezegd 'als je oma geen kus wilt geven dan geef je een hand' dat doet hij dan, maar dat deed hij in het begin: dan gaf hij een hand en dan keek hij zo van zich af, 'nee, je moet oma wel aankijken als je een hand geeft'. Dat is gewoon zo. Dat is leuk hè. Ja niet om nou op te scheppen erover, maar als ik dat zie dat dag en nacht verschil met mijn andere kleinkinderen, dat is zoveel verschil. Ik neem het die kinderen niet kwalijk. Mijn kleinkind wordt ook anders dat meisje dat heeft ook een hoop meegemaakt, een moeder met dan die man dan die man dan die. En wij waren zo blij dat ze bij haar vader ging. Want haar moeder, dat was dan ook de laatste relatie en toen waren we blij dat mijn kleinkind niet mee ging daar naartoe, want dat wilde ze trouwens ook niet. Ze zat op de Oostwende, dus ze is bij haar vader en sindsdien is het zo goed. Ik houd nog contact met haar, dat houd je toch. En ook wat betreft haar moeder, bij haar moeder zat ze maar te eten. Dat kind was zo dik en als je haar nu ziet hoe mooie slanke meid, echt waar. Het is gewoon een hele mooie meid. Ik heb van de week een foto van haar gehad. Dat vond ik zo leuk joh. Ze is heel lief. Ze wilt haar haar iedere keer stijlen, ze heeft mooi haar. Ze kwam er heel trots mee aan. Ze had het ingepakt. Ze is mijn enige kleindochter. Ik ben er heel trots op. En daarom waren we allemaal blij, mijn andere dochter ook, dat ze bij haar vader ging. En daar heeft ze ook regelmaat, daar wordt ze heel anders opgevoed. Maar goed, ik bedoel het is nou eenmaal zo. Ze gaat een keer in de twee weken naar haar moeder een weekend en dan is het altijd zo, volgende week is ze weer bij haar moeder, dan is het altijd dan gaan we altijd, dan wilt ze samen wat met oma. Dus dan gaan we altijd met z'n drieën even naar Nijkerk, Putten even winkelen. Afgelopen zaterdag gingen we even naar Putten. En dat vindt ze leuk en ze komt ook wel vaker ook uit school. En ze zit op vioolles. Ze is gauw jarig, maar ze wilt sparen voor een gitaar. En ze zit op vioolles dan, ja is leuk. Want we hadden een foto, die had ze op de mobiel van de juffrouw die haar les gaf en zij samen. En toen zei ze zaterdag zou mijn tante, want die werkt bij de Hema mijn dochter in Beverwijk die is al 30 jaar teamleidster en als ze mijn kleinzoon jarig is dan hebben ze ook altijd taart en daar hebben ze een foto op. En toen stuurde ze, vroeg ze zou tante dat willen doen op taart. Ja natuurlijk wilt ze dat doen. Dus ze heeft, mijn jongste dochter had

gisteravond gebeld om die taart en dan doen ze die foto erop. Leuk hè?!

Student: Wat was voor u de doorslag om de stap naar de hulpverlening toch wel te zetten?

Burger: Dat ik echt voelde dat ik het eigenlijk wel nodig had. Het was echt, ik zat er echt onderuit. Ik was eerst bij, voordat M., zat ik bij J. daar ben ik ook een hele tijd geweest en dat was ook gesprekken ook over mijn jongste dochter, de relatie met haar. Toen M. dat weet ik nog dat was toen was net de diagnose Alzheimer bij mijn man en toen ben ik voor het eerst naar het Alzheimercafé geweest met mijn stiefzoon en mijn oudste dochter was mee. En toen hebben we voor het eerst het meegemaakt daar. En wij hadden dan contact met het Riagg, die kwam toen bij mijn man. Dus die kwam iedere keer en ik was daar ook en toen had hij M. was er en die had dan mij voorgesteld. Toen is M. bij mij gekomen. Ik heb een goede band. Dat is heel fijn. Nu wordt het ietsje anders want kijk het gaat natuurlijk hartstikke goed met mijn man. Nu is het zo van als ik haar wil even spreken of zo dan bellen we mekaar, dan bel ik even. Maar normaal maakten we dan altijd een afspraak voor de volgende keer weer, weet je wel. Nu doen we het gewoon, want verleden week toen kwam ik haar tegen en toen zei ze: 'ik bel je even volgende week'. Toen hebben we afgesproken. Dus ze is 2 weken geleden geweest voor het laatst. Maar af en toe vind ik het wel fijn hoor. Het gaat natuurlijk goed met mijn man dat wel, maar mijn problemen met mijn jongste dochter blijven er. En dan nog zorgen om mijn zus, dat is heel erg. Dat is vreselijk, dat was met de Oldtimers hadden ze een motorclub en hij had zo een Oldtimer dan, want hij had verschillende motoren. En dan waren ze een dagje, op zaterdag was dat, hadden ze een dag naar een museum zijn ze gegaan. En toen kwamen ze bij de Rottepolderplein en ze waren gewoon op van die secundaire wegen, niet de snelweg. En toen zei hij tegen een vriend die achter hem reed zei die 'nou ik vertrouw die motor niet'. Hij had al aan de koppeling zitten rommelen, hij was altijd heel precies hoor, zegt hij: 'ik ga de snelweg op dan kan ik in een stuk door'. Want de koppeling deugde gewoon niet. Die vriend reed achter hem en die dacht 'o wat ga je hard'. Op een gegeven moment begint hij te slingeren en er kwamen allemaal auto's aan en die vriend naar hem toe en riep hem nog, maar geen reactie. Hij heeft, ze hebben hem 3 kwartier nog gereanimeerd. Maar dat was erg op zaterdag. Mijn man was nog thuis. Het was op zaterdagavond en mijn dochter woont daar vlakbij bij mijn zus. Dus er was bij haar een politieagent gekomen en die had gezegd je moet even wat spullen inpakken want uw man heeft een ongeluk gehad. Dus zij gaat wat spullen inpakken, ze was toevallig.. en ze heeft een zoon, die was toevallig in Duitsland en die houdt van.. die was in de bossen, die kon ze niet bereiken. Die heeft ze op maandag pas bereikt. Toen pakte ze dingen in en toen kreeg die politieagent een telefoontje, hij is overleden. Toen zeiden ze: 'kunnen we iemand, u moet naar het ziekenhuis, kunnen we iemand bellen?'. Ja zegt ze 'mijn nicht', die woont achter. Dus die hebben ze gebeld en zo. Ze zeiden ook van je kan ook met onze auto meerijden. Maar mijn dochter is zo nuchter die zegt: 'ik rijd wel met mijn eigen auto'. Die zijn daarheen gegaan, maar mijn dochter heeft mijn stiefzoon gebeld en die zei: 'wil je even naar mama gaan en wil je het vertellen?'. Maar niet wetende dat mijn zus mij zelf had gebeld. Dus ik wist het. Dus mijn zus belde: 'mijn man is er niet meer, mijn man is er niet meer'. Ik schrok me naar, erg echt. Toen kwam mijn stiefzoon ook en ik zei: 'ja, ik weet het al'. Ik dacht laat ik mijn stiefzoon maar vertellen dat mijn zus hem voor was. Toen zeg ik tegen mijn stiefzoon ik pak mijn spullen in en ik blijf een nacht bij haar, want ik laat haar vannacht niet alleen. Wij waren daar om een uur of 8 bij mijn dochtershuis en hun waren in het ziekenhuis en het duurde zo lang. Dus ze waren 's avonds om half twaalf pas thuis bij mijn dochter. Toen op een gegeven moment gingen we naar haar huis 's avonds en ik blijf bij je tot morgen en mijn stiefzoon kwam me zondag weer ophalen met mijn man. Weet je toen had ze ook kalmeringstabletten gehad en ik zei: 'geef mij er ook nog maar een voor de nacht hoor'. Dan weet je dan komt het ergste dan kom je daar thuis, want haar man had nog gebeld dat hij

ietsje later thuis komt. Ze had zelf pizza gebakken dan kom je daar in de keuken bij haar en zie je dat bord staan. Het stond daar nog met zo'n vliegending, dat heeft ze er altijd omheen. Dan zie je die pizza en dat is triest hoor. Toen heb ik daar 's nachts geslapen en de volgende middag kwam mijn stiefzoon en mijn man me ophalen. En toen werd hij pas, zondag werden we opgehaald, maandags een week erna is hij pas begraven. Ik bedoel zij wilde alles rustig aan doen. Toen belde ze op maandag had ze contact met haar zoon, toen kreeg ze bereik. Ze wilde niet zeggen dat hij overleden was, want ze zegt dan schrikt hij helemaal, want hij was nog in Duitsland. Ze zei je vader heeft een ongeluk gehad maar doe maar rustig aan. Doe maar rustig aan, toen dacht hij: welk ziekenhuis ligt pap dan? 'Kom dan maar eerst naar huis'. Omdat zij al tegen hem zei doe maar rustig aan dacht hij: mijn vader is gewond, hij is niet dood. Toen kwam hij thuis bij zijn moeder.. dat moet verschrikkelijk geweest zijn. Je moet je ook niet laten claimen door je zus, want ze claimt je wel verschrikkelijk. Echt waar, ze eiste me helemaal op en ik had toen ook nog de zorg voor mijn man. Die ging wel twee maanden daarna naar Leusden, maar ze claimde me echt van 'kom je nou weer'. Mijn oudste dochter zei: 'mam ze claimt je wel, maar je kan ook wel bij mij komen een paar dagen, want je bent bij mij altijd welkom'. Dus ik wissel het af. Ik ben nu verleden week bij mijn zus geweest en nu ga ik de volgende keer naar mijn dochter. En dan om en om. Want ik heb allemaal verdriet en weet je en je hebt zelf ook nu is het gelukkig minder met het verdriet omdat het goed gaat, maar ik mis hem wel.. dat gemis. Zondagmorgen word ik wakker en ik begin te brullen als ik wakker word. Dan denk je aan je man en je had zo leuk nog met elkaar kunnen doen. Toen claimde ze mij heel erg en dat moet ik een beetje naast me neerleggen. We gaan nu lekker in Mei een midweek met z'n allen weg, op vakantie. Een midweek naar Marreveld. Daar gaan we al 4 jaar heen op de camping. Dat vind ik zo'n mooie camping. En dan gaan we, want mijn dochter had een bungalowtent gekocht, dus moest ze allemaal spullen voor kopen. Dus wij hadden een huisje al gereserveerd. En dan gaat mijn stiefzoon mee en de jongste dochter met haar dochter. Gaan we met zijn vieren in een huisje en toen zei mijn dochter in Beverwijk: 'mam ik heb zoveel nodig voor die stacaravan', allemaal bedden en zo weet je wel. Ze hebben een hele mooie stacaravan, nee tent, een tent. Het is net een bungalow, zo mooi tegenwoordig. Dus zegt ze: 'nou mam ik ga ook reserveren'. En nu staat ze toevallig naast ons, dus dat is gezellig. Dat vinden wij nog gezellig dat we samen nog, want mijn stiefzoon is ook alleen, dat doen we elk jaar eigenlijk. Dan ben je er even uit en verleden jaar hebben we het gedaan en toen hadden we samen een groot huis, toen was mijn man er nog bij. Nu is het de eerste keer zonder, maar aan de ene kant is het voor mij wel prettiger, want verleden jaar je moest.. je bent op vakantie maar de zorg van je man neem je mee. Je moest altijd overal voor zorgen en dat is nu niet.

Student: Wanneer zou u iemand aanraden om professionele hulp te vragen?

Burger: Wanneer ik iemand zou aanraden?

Student: Ja

Burger: Als ik zie dat het niet goed gaat, dat kun je wel merken als het niet goed gaat met iemand. Ik heb het bij mijn zus ook gezegd 'jij moet hulp zoeken'. Ze zit er helemaal doorheen, maar dat wilt ze niet, daar is ze te eigenwijs voor. Toen haar man nog leefde, ze is altijd iemand die nooit kan ontspannen. En toen hebben wij weleens gezegd en haar man ook je moet gewoon hulp zoeken, maar dat wilt ze gewoon niet. Maar als iemand het niet wilt dan houdt het op. Maar ik kan het zo aan iemand zien. Wij hebben het toen tegen mijn jongste dochter ook gezegd, mijn dochter en stiefzoon en ik. 'Jij moet hulp zoeken want het is niet goed dat je van de ene relatie naar de ander gaat. Dat is gewoon niet goed dat deugd niet.' En nu zijn er een hele hoop dingen uitgekomen wat ook met vroeger te maken heeft.

Student: Speelde schaamte een rol bij de aanmelding bij de hulpverlening?

Burger: Nee dat heb ik totaal niet. Wel in het begin vind je het wel een beetje van.. ja je moet even over een drempel heen, want dan denk je: wat kan je wel en niet vertellen. Maar je kunt eigenlijk alles vertellen, dat is gewoon zo.

Student: Heeft u ervaring met andere hulpverleningsinstanties dan de Boei?

Burger: Nou ja, J. die is toch ook van de Boei?

Student: De vraag wordt een beetje: zijn er dingen die u aangesproken hebben en die u mist bij de Boei?

Burger: Nee niets bij de Boei. Toen mijn man depressief was gingen wij naar de Riagg elke maand, maar dat was voor mijn man. Ook voor mij hoe ik er mee om moest gaan, dat moet je ook leren. Dat is best moeilijk hoor. Iedereen zegt altijd 'je bent een sterke vrouw'. Dat is mooi als ze dat zeggen, maar ik ben niet altijd sterk. Ze zien niet hoe je van binnen bent en dat word gauw gezegd. Als ik dan het verschil tussen mijn zus en mij zie dat is dag en nacht. Die is echt altijd negatief, ook toen haar man nog leefde. Die moet echt hulp hebben, echt waar. Maar goed, als ze niet wilt..

Student: Het volgende onderwerp is toegankelijkheid. Hoe wist u de weg naar de hulpverlening te vinden?

Burger: Via via.

Student: Via andere mensen..

Burger: In dit geval met M. het Alzheimercafé en ik weet niet precies hoe het gegaan is. Dat met J. weet ik niet meer, toen woonde wij nog in het andere huis.

Student: Hoe toegankelijk zijn de hulpverleners in uw beleving?

Burger: Dat is heel belangrijk.

Student: Wat heeft u nodig in de houding van de hulpverlener om uw verhaal kwijt te kunnen?

Burger: Vaak wel een luisterend oor en ook dat ze met je meedenken dat hun iets kunnen aanreiken waar je iets aan hebt. Het grootste is dat ik mijn verhaal kwijt kan. Omdat ik eigenlijk nooit met mijn man meer kon praten. En wat ik zeg: mijn dochter zegt ook altijd 'mam als er wat is dan bel je me toch?', maar dat wil je op een gegeven moment niet, dan ben je weleens verdrietig en dan wil je daar niet huilend aan de lijn staan. Ze zegt je kan me altijd bellen. Dat wil je ook weleens.

Student: Het laatste onderwerp is Bunschoten-Spakenburg. Hoe zou u het dorp Bunschoten-Spakenburg omschrijven?

Burger: Iedereen bemoeit met elkaar of zo iets. Weet ik het. Beetje nieuwsgierig ook wel. Maar ik denk ook wel je kent elkaar allemaal wel een beetje. Dat vind ik ook wel weer zijn voordelen hebben. Want dat zegt mijn jongste dochter ook, die is nu naar Amersfoort gaan wonen. Die is blij dat ze daar woont omdat hier weten ze alles van mekaar. Dat vind ik echt niet erg. Als jij gewoon normaal leeft en je doet niemand kwaad dan laat ze maar wat weten. Mensen zoeken altijd wel iets om, hoe moet ik het zeggen, ze kunnen je ook weleens negatief een keer neerzetten. Als jij denkt: ik weet zeker dat ik het goed doe en dat ik niet een ander eigenlijk benadeel of zo. Ik ben gewoon tevreden. Maar ik heb niet de behoefte om met iedereen te delen. Het is wel zo, toen mijn man wegging toen sprak je met iedereen in de buurt. Ik heb verder.. laatst zegt ze ook weer: 'kom eens een avondje bij me'. Maar dan moeten ze gewoon tegen mij zeggen op die en die avond. Dat vind ik gewoon makkelijker. Het is wel altijd wel leuk hoor. Het is wel fijn dat ze het aanbieden. Ik ben niet zo iemand die van de één naar de ander gaat. Soms merk je aan de mensen dat ze het alleen maar beetje over, beetje over dingen gaat, wat helemaal geen belang heeft eigenlijk. Het gaat allemaal wel vaak over mensen. Dat heb je in de buurt wel hè, vind ik. Daarom ben ik niet zo. Ik ben wel toen ik hier kwam wonen ben ik naar beneden gegaan om kennis te maken en zo. Dat is leuk. En de vorige mevrouw die daar ook gewoond heeft ben ik ook geweest. Bij de andere burens ben ik ook geweest. Maar ik hoef niet de

deur plat te lopen bij iemand, daar houd ik helemaal niet van. Dat heb ik niet in me. Daarom zeg ik: 'ik wil gewoon vrijwilligerswerk gaan doen, dat vind ik veel nuttiger'. Dan ben je op visite, dat vind ik veel nuttiger. En ik vind het dan heel leuk, want ik heb 15 jaar in de thuiszorg gewerkt. In Friesland heb ik gewoond en daar heb ik ook in de thuiszorg gewerkt. En toen was... toen heb ik nog vrijwilligerswerk gedaan in de Zilvermeeuw dat was... dat is nu de Kajuit dan waar mijn man zit, maar dat was mij een beetje te zwaar omdat mijn man ziek was. En dan heb je die mensen er ook nog bij, maar nu werk je ook met die mensen maar je weet dat je man het ook heeft. Als ik daar ben ook hoor, ik schenk gewoon koffie en thee in, praatjes maken. Mijn man heeft altijd veel humor en dat zie je nu echt terug. Maar dat komt ook omdat zijn medicijnen, omdat hij zoveel slikte. Ik had een hele zak met plastic met zijn antidepressiva en lithium en daar kreeg hij wel 800mg per dag. Dus we kwamen in Leusden en het gesprek met die arts... die schrok zo van die medicijnen allemaal die hij had, van die antidepressiva. In Leusden hebben ze die Lithium helemaal afgebouwd. Ik was wel een beetje bang dat hij dan weer in een depressie... want daar had hij ook weer neigingen van 'ik wil dood' en toen heb ik de zuster gebeld en ik zeg houden jullie het wel in de gaten nu hij afgebouwd heeft, dat hij niet weer in een depressie komt. Dat houden we in de gaten en nu is hij helemaal af. Hij is weer de man die ik leerde kennen. Toen was hij super slank en toen die Lithium begon te gebruiken toen werd hij zo dik ineens, een buik joh. En dat is altijd zo gebleven, ook die Lithium en hij heeft afgebouwd en is super slank, 14 kg afgefallen in die maanden daarna. Maar nu is hij veel helderder dus die combinatie van die antidepressiva en dan die Alzheimer is waarschijnlijk is hij extra suf. En nu is hij.. hij is veel helderder en hij herkent iedereen. Toen hij er nog pas aan was wist hij niet meer wie wie was hoor, maar ook zijn humor.. Want ik heb gelachen want er is daar een man, het zijn allemaal stumpers.. Ik zeg tegen mijn man weleens: ze hebben allemaal dezelfde ziekte, ze zijn allemaal Alzheimer. Er zit ook een vrouwtje daar en die zit iedere keer tegen mij 'hee zuster, moet ik hier blijven zitten, wat moet ik nu doen?' het gaat alsmaar door. Op een gegeven moment zei ze tegen mij: 'Wil je me helpen?'. Wat denk je dat mijn man zei? 'Van de wallen naar de sloot' zegt hij zo. Dat is zijn humor hè?! Het is zijn humor, toen zei ze, ik zei: 'hij maakt een grapje hoor'. Ja zo is hij. Er staat ook een mannetje en die kan niet zitten maar ik weet dat hij het aan zijn rug heeft, dus die gaat iedere keer staan. En toen zei mijn man gister, toen stond hij weer, toen zegt mijn man: 'hij staat te bidden'. Zo was hij altijd, al die grapjes en dat zie ik nu weer terug. En dat is zo fijn. Dus dat heeft me wel goed gedaan dat hij die Lithium kwijt is. Zijn Alzheimer houdt hij. Hij weet als je bijvoorbeeld 's morgens.. of wat hij gegeten heeft weet hij al niet meer binnen een half uur. Het korte termijn is weg, maar hij is echt helder. En dat doet je goed hoor. We komen weleens, dan zit er een medebewoner en die zegt: 'nou nou jullie zijn wel verliefd', dan zeg ik: 'jij bent toch ook verliefd op je vrouw?'. Dat is wel lief hoor, als je weggaat ga je ook heel leuk weg. Ik heb in Leusden weleens, dan stond ik te janken in de gang hoor als ik wegging. Dat was echt moeilijk hoor en dat zal heus wel weer een keer komen dat hij verdrietig is, zoals zaterdag, dat hij huilt enzo. Hij beseft nu ook meer, nu die van die Lithium af is he?! En dat zeggen ze ook allemaal daar: het besef is er nu, hij heeft zijn hoofd nu. Hij zegt ook elke keer: 'het zit in mijn hoofd niet goed'. Hij is 68, hij was tamelijk jong. Maar goed, hij is er nog. Er zal ook een tijd komen dat hij me niet meer herkent. Daar moet je ook op voorbereiden, maar dat wil ik niet. Maar ik denk wel dat dat erg wordt. Als je eigen man je niet meer herkent dat lijkt me zo erg. Laat ik daar maar niet teveel bij stil staan. Je leeft nu, zo moet je het bekijken. Goed, zo is het niet bij iedereen. Bij mijn zus ook niet. Ik ben verleden week geweest en toen was ik nog boven en was zij al beneden en ik denk: dan zit ze weer alleen. Verleden week was, toen ik wegging, was ze 's middags uitgenodigd voor een verjaardag van een vrouw van ... die was jarig. Dus die kwam, die man en zei ze is morgen jarig kom je dan. 'Ja ik kom 's middags'. Ik ging weg

's morgens en toen zegt ze: 'ik geloof niet dat ik naar die verjaardag kan'. Ik zei: 'dat moet je nu juist wel doen, je bent nu even verdrietig maar het is nog geen middag'. En toen zei ik tegen mijn dochter, want ze komt ook bij mijn dochter op visite. Toen vroeg ik: 'is tante nog geweest?', 'Ja, ze is nog geweest naar de verjaardag'. Maar mijn dochter.. Ze wilt ook nergens meer heen. Vroeger gingen we elke maand naar Haarlem toe. Nee, hoe heet ze.. mijn zus en ik. Dat wilt ze al niet meer. Ze is bang dat ze iedere keer naar de wc moet. Laatst zegt ze tegen mij zullen we ook een keer.. jaren terug met mijn oudste dochter die had mij getrakteerd op een paar dagen naar Maastricht, toen hebben we samen in een hotel gezeten, gezellig in Maastricht. En toen zei ik tegen mijn zus zullen wij dat ook een keer doen. Nou ik zie het niet zitten, ze vraagt nu al: 'hoelang zitten we in de trein?'. En dan moet ze naar het toilet. Om de haverklap moet ze naar het toilet. Dat is echt moeilijk. Ik zie ons niet samen in een kamer hoor. Dat houd ik ook een beetje af. Maar laatst toen was ik een paar dagen bij mijn dochter en toen zei ze zullen wij een dagje naar Haarlem en toen zei ik: 'ja is goed'. Leuke stad. Dan verwen ik mijn dochter, dat vindt ze zo leuk. Want ze was aan het sparen. Ze krijgt volgend jaar een nieuwe keuken en dan gaat ze bij hoe heet die zaak.. een hele grote zaak.. Dille en Kamille eten. In Amersfoort is hij ook. Die heeft leuke servies en zo. Ze wilt een nieuw servies maar dan gewoon heel simpel een beetje gebroken wit of cremig en met niets er aan. Toen had ze wat meegenomen daar en ik zeg: 'nou dan krijg je die schaal van mij'. Toen zei ze: 'ja mam, ik durf haast niet meer met jou mee te gaan hoor, te winkelen want je geeft altijd wat'. Nou ik zeg: 'ik kan het doen en ik zeg ik geef het nu liever'. Ik heb heel wat gegeven maar op een gegeven moment moet je wel denken: kijk even uit, straks heb je niets meer. Dat valt mee, echt waar.

Student: Hoe zou u de familiebanden in dit dorp omschrijven?

Burger: Die is, dat weet ik niet. Ik denk close, dat weet ik niet. Nee, want je hoort ook dingen denk je: oh moet dat nou. Zit een man op de afdeling en zijn vrouw komt ook iedere keer en die heeft geen contact met haar dochters en een zoon geloof ik. En dan moet die dochter komen als zij er niet is. Als je dat allemaal hoort en dat hoor je heel vaak ook hier, vind ik. Maar goed dat hoor je overal. Maar weet je dat is gewoon omdat het hier kleine gemeenschap is. Wat net zoals Beverwijk is groot, maar in Beverwijk heb je het misschien in een straat dat mensen met mekaar roddelen of iets. Maar ik heb nooit geen last hoor. Het ligt ook aan je zelf, echt waar. Geef jij jezelf of niet. Ik heb een aantal jaar in Friesland gewoond in een heel klein dorpje. Dat bestaat nu, geloof ik, nu nog uit 300 inwoners en ik heb nog steeds contact met die burens, die zouden eerst 2^e paasdag komen. Die man met zijn 3 zoons, de buurvrouw is toen overleden. En die laten jaren niets van zich horen en nu belde ze ineens. Ik zeg: 'kom maar lekker op bezoek hoor'. Nu komen ze met 3 zoons heeft hij, die zijn allemaal vrijgezel. Het is een heel apart gezin. Zijn hele aparte mensen. Maar daar heb ik ook dan gewoond, dus ik kwam ook ergens vreemd en toen kwam ik uit Beverwijk bij Friesland. Je moet jezelf geven en dat is helemaal in een vreemde provincie. In Friesland zijn de stug he?! Maar daar moet je je eigen echt zelf geven. Ik zat gewoon op de vrouwenvereniging toen. Als je dat niet doet.. het is niet dat de mensen naar je toe komen natuurlijk. Je moet zelf ook ondernemen. Ik woon hier met plezier. Ik heb wel ooit gezegd, maar dat zou ik nu niet doen, ooit heb ik gezegd: als ik alleen kwam te staan, dan ging ik weer naar Beverwijk wonen, omdat ik daar geboren ben en getogen. Trekt me altijd nog Beverwijk, maar het is ook niet meer zoals vroeger. Het is ook veranderd allemaal daar, dus nee hoor, ik blijf gewoon lekker hier. Ik woon hier prima.

Student: Op welke onderwerpen rust volgens u een taboe in dit dorp?

Burger: Ik denk het geloof. Dat ze de kerk aanvallen en zo. Jouw kerk is niet zwaar genoeg en ook op dingen. Want dat heb ik in het begin meegemaakt bij mijn schoonmoeder. Toen ik hier pas woonde wist ik niet: je mag op zondag niet doen. Ik kan me nog herinneren dat.. kijk daar trek ik mij niets van

aan. Ik was nog maar pas getrouwd en toen gingen wij mijn man en ik op zondag een eindje rijden. We reden door Soest en toen gingen we een ijsje eten in een ijssalon daar op zondag. Nergens vanaf wetende. Kom ik bij mijn schoonmoeder thee drinken: 'nou we hebben lekker een ijsje gegeten'. 'Een ijsje gekocht op zondag?' Ik denk wat is daar nou mis mee. 'Je mag geen geld uitgeven', maar ik ben zo iemand, ik denk na. Later denk ik durft u wat te zeggen dacht ik, ja dat dacht ik ik houd niet van mensen om terug te pakken. Dacht ik later, maar zij ging naar de markt zwart werken. Dan denk ik er staat in de Bijbel dat je belasting moet betalen. Kijk zo, maar daar kijk ik nu doorheen, echt waar. Ik ben wel lid van de kerk, maar ik ga niet naar de kerk. Ik kan geloven zonder kerk. Als je soms ook in de kerk hoort wat mensen elkaar aan doen, verhalen en dat mensen alleen maar zitten van kijken naar zo'n mutsje voor hun en dan gaan ze bellen voor het patroon de volgende dag. Dan denk ik waar heb je het over. Kijk de dominee komt hier ook op bezoek. Ik ben gelovig maar ik ga niet naar de kerk daar zie ik, ik weet niet. Ik zie het daar niet zitten. Ik voel me daar niet lekker.

Student: Welke rol speelt schaamte volgens u in dit dorp?

Burger: Dat weet ik niet zo'n antwoord op, schaamte. Nee, dat heb ik ook nog nooit gevraagd. Nee dat zou ik nou niet weten.

Student: Heeft u een voorbeeld van een verwachtingspatroon? Dat heeft u net al een beetje genoemd dat je op zondag niets koopt.

Burger: Ja en dan hoor je ook, ook zo erg, dan hoor je verhalen bij mijn schoonmoeder want die had een vriendin. Als mijn schoonmoeder jarig was dan kwamen de kinderen van die vriendin altijd op verjaardagen en dan kwamen wij ook altijd. En dan gingen daar ook verhalen rond van die waren zo streng in dingen, gingen wel op een camping daar waren ze zondags, die hadden een caravan ergens. Die kinderen van die vriendin dan en dan mijn man had hele verhitte discussie daarover. Benzine tanken dat doe je dan maar op zaterdag. Ja zegt mijn man 'waarom als ik op zondag benzine nodig heb en ik heb er niet aangedacht' en ook discussies over, dat vond ik zo zielig dat verhaal: 'dan mochten hun kinderen geen ijsje kopen op de camping, terwijl andere kinderen allemaal met een ijsje liepen mochten zij het niet'. Ik dacht dat gaat wel heel ver en daar houd ik niet zo van, die regels, want die regels stellen we in. Er staat helemaal niets in de Bijbel hoor, echt niet. Er staat helemaal niet dat je niet kopen mag op zondag, echt niet. Dus ik bedoel, daar heb ik, maar daar kijk ik doorheen. Ik ga gewoon mijn eigen gang en ik weet dat dat gewoon goed is. Daar gaat het toch om, als je maar voor jezelf weet dat het goed is. Mijn schoonmoeder was echt streng.

Student: Welk beeld denkt u dat mensen van buitenaf hebben over dit dorp?

Burger: Nou, mijn dochter die woont dan in Beverwijk die vindt het erg streng.

Student: Wat betekent het voor u dat de Boei gevestigd is in de Haven? Omdat het een centrale plek is?

Burger: Ik vind het goed.

Student: Heeft u het idee dat de kerk een rol kan spelen wanneer er sprake is van bepaalde problematiek of juist niet?

Burger: Nee dat denk ik niet. Dat komt misschien ook omdat ik zelf niet ga. Ik heb er heel moeite mee. Mijn ex-schoonzoon moet ook elke zondag naar de kerk. Ik denk dan zit je wel te discrimineren over andere mensen, over Turken, waar hij dan over praat. Hoe hij discrimineert, dat kan ik niet rijmen dat zulke mensen in de kerk zitten. Dat kan niet. Dat heeft zijn zoon ook overgenomen, dat nemen kinderen over. Mijn kleindochter had het ook, maar je kunt zien dat ze haar eigen weggaat. Die zegt, ik heb ook altijd tegen mijn kleindochter gezegd, er zijn ook goede moslims. Zij zegt het nu ook. En dat vind ik heel goed. Allemaal tegen die mensen aanschoppen. Ik denk overal zitten er kwade en goede mensen tussen. Je mag ze niet over een kam scheren. Dat kon je echt merken aan

mijn kleinzoon die nam dat altijd van zijn vader over. Mijn kleindochter had het ook maar die vind ik wel echt veranderen. Dat wordt echt een heel ander meisje en dat vind ik goed. Dan denk ik als je dan in de kerk zit.. daarom kan ik dat gewoon niet hebben om dan in een kerk te zitten als ik zulke mensen allemaal hoor. Dat kan ik gewoon niet rijmen.

Student: Dan was dat hem zo.

Interviews met hulpverleningsinstanties; sublabel, fragmenten, codes.

INTERVIEW 1	SPV-er, man	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Sociaal netwerk	Ik merk hier in het dorp dat dat (hulp van de sociale context, red.) wel behoorlijk groot is.	1.1
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Dit is wel een besloten gemeenschap. Veel onderlinge samenhang en veel betrokkenheid van families met elkaar en die dan toch ook behoorlijk goed voor elkaar zorgen.	1.2
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Dan merk ik dat dat (veel betrokkenheid, red.) meer dan gemiddeld is als andere plekken in Nederland.	1.3
Helpende sociale context	Nou ja, deze sociale context is natuurlijk een positief punt. Als je slecht bent dan word je opgevangen door je familie, door de kennissen, door de leden van de kerk.	1.4
Sociale controle	Maar voor de andere kant: de sociale controle is ook heel erg groot. Die hebben zo iets van: iedereen weet van alles van elkaar en ze vinden van alles van elkaar. En er wordt dan ook behoorlijk over elkaar gepraat. En mensen voelen zich in de gaten gehouden door anderen.	1.5
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	Mensen die van buitenaf komen, die moeten daar (sociale controle, red.) heel erg aan wennen. Die hebben zo iets van: ze houden me altijd overal in de gaten en ja, dat is belemmerend.	1.6
Invloed kerk	En nou ja, vanuit de kerk is dat (betrokkenheid, red.) natuurlijk ook zo. Barmhartigheid, saamhorigheid en dat je goed doet voor elkaar.	1.7
Groepsdruk	Dat ze (dorpsgenoten, red.) allemaal naar elkaar kijken, wat die heeft, heeft de ander niet. En dat geeft dan weer afgunst en dat geeft weer concurrentie en competitie toestanden	1.8
Hulp vragen	Misschien was dat (laat naar de hulpverlening, red.) vroeger wel zo.	1.9
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	De maatschappij is veranderd en ook hier in Bunschoten-Spakenburg is het toch ook allemaal wel met de tijd mee gegaan. Misschien iets langzamer dan in de rest van Nederland waar het allemaal losser is in hoge normen en waarden en invloed van de kerk en alle instanties wat losser is geworden.	1.10
Hulp vragen	We hebben dit juist aangeboden, die eerste lijn, om laagdrempelig mensen hulp te bieden. Dat ze makkelijker, in een eerder stadium komen om hulp te vragen. Voordat het heel lang wordt uitgesteld en gaat escaleren.	1.11
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Die saamhorigheid en niet 'de vuile was' buiten hangen is zeker wel een bepalende factor om dat onder elkaar te houden. En soms komen mensen dan uiteindelijk wel met hun verhaal over dingen die het daglicht niet kunnen verdragen, of toch bepaalde geheimen.	1.12
Loyaliteit	Dat ze hier wel met hun verhaal komen, maar die loyaliteit die zie je er doorheen en dat benoemen ze ook wel van; dat is tussen ons. Ja, dus loyaliteit ja.. dat is ook in negatieve zin hè. Dat ze bang zijn om openheid van zaken te geven.	1.13
Sociale context betrekken	En ik vraag vaak aan een cliënt of hij het volgende gesprek de partner mee te nemen. Om te horen hoe hij die de problemen	1.14

	ziet, wat eraan te doen is. Dus ik kijk altijd wel verder dan de cliënt zelf en zijn eigen probleem, maar ook de sociale context of milieu. De interactie met wat er thuis allemaal speelt.	
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	Maar mensen die van buiten komen, komen van buiten en die blijven altijd vreemd. En zo blijven ze ook altijd benaderd worden.	1.15
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	Al hangt dat natuurlijk ook van de persoon zelf (iemand die later in Bunschoten-Spakenburg is komen wonen, red.) af. Hoe makkelijk je zelf mee wilt doen en wilt integreren in de cultuur. Of je mee wilt gaan.	1.16
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	Ja.. mensen die van elders komen en die hier dan in het dorp komen die zeggen-dat ze het hier nog steeds niet naar hun zin hebben. Die missen bijvoorbeeld de anonimiteit van de grote stad. Die dan ook zeggen van: straks als de kinderen groot zijn dan zit ik hier niet meer. Dat is wel een verschil in hoe ze die sociale context ervaren. En of ze het wel of niet prettig vinden.	1.17
Schaamte	Schaamte.. ja, dat is zeker aanwezig. En dat heeft met name ook met die sociale controle te maken hier.	1.18
Verwachtingspatronen	Want er is relatief toch ook veel en meer alcohol en drugsproblematiek als in een andere plaats. Kijk, dat is natuurlijk not done, dat hoort niet. Je hoort keihard te werken en naar de kerk te gaan.	1.19
Schaamte	Dus dat gaat allemaal achter het gordijn en onder de pet en ouders die dat van hun kind niet merken of desnoods wel merken, die schamen zich dood. Die willen het liefste allemaal hun vuile was binnen houden.	1.20
Initiatieven	Door de jaren heen is er een organisatie ontstaan 'moeders voor moeders'. Dus het (verslavingsproblematiek, red.) is wel gesignaleerd.	1.21
Schaamte	Er zijn natuurlijk ook seksuele problemen. Incest, toestanden en dat soort zaken en ja dat natuurlijk nog wel een graadje erger. Of moeilijker.. ja er hangt nog meer een taboe omheen dan bij middelen-	1.22
Familieondernemingen	Je hebt natuurlijk werk en privé lopen door elkaar heen. Broers die samen een bedrijf hebben en die dan met elkaar krijgen. Of de aangetrouwde familie die dan niet met elkaar kunnen. Dat er zulke conflicten en toestanden ontstonden (ervaring, red.) dat het gewoon niet meer werkbaar was.	1.23
Familieondernemingen	Maar van de andere kant zie je als je ze het allemaal goed geregeld hebben en ze kennen elkaar als broers, als beste maatjes, dat het heel goed kan gaan.	1.24
Invloed kerk	De kerk heeft hier toch ook een hele grote invloed. Niet alleen de kerkgang, maar ook elkaar ondersteunen.	1.25
Initiatieven	Er zijn allerlei initiatieven vanuit de organisaties en kerken ontstaan die heel goed hulp bieden. Wat je in andere plaatsen niet zozeer hebt en dat is ook wel mooi om te zien.	1.26
Welzijn Nieuwe Stijl	Ze helpen elkaar allemaal wel een beetje. Dit (WNS, red.) is nationaal ingesteld maar dit was hier eigenlijk altijd al wel aanwezig. Wil niet zeggen dat het hier overbodig is, maar het wordt gewoon al veel gedaan.	1.27
Verwachtingspatronen	Dat is natuurlijk ook van; hard werken, goed zorgen dat je de boel op orde hebt in je huis en in je omgeving. Ja.. er wordt toch ook	1.28

	verwacht dat je een beetje mee gaat in de waarden en normen van het dorp.	
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Christelijke cultuur is nog steeds wel aanwezig. Al wordt dat ook wel wat minder.. minder strak en star opgelegd aan de jeugd die worden daar ook wat losser in.	1.29
Verwachtingspatronen	Hoewel mensen daar soms wel moeite mee hebben (verwachtingspatronen, red), maar dat het er over het algemeen een beetje bij hoort.	1.30
Groepsdruk	Groepsdruk.. ja, je moet wel een beetje mee doen hier in het dorp, zoals het hoort. En als je beetje anders bent ja.. dan hoor je er niet zo bij. Er wordt hier in het dorp toch ook wel behoorlijk over elkaar gepraat. Niet altijd openlijk en direct, ook achter de rug om en mensen merken dat ook van elkaar dus ze kijken ook wel uit om een beetje buiten de pas te lopen.	1.31
Schaamte	Nou soms schamen mensen zich ervoor dat ze andere normen hebben. Dan ja.. dat je dan uitgestoten wordt is misschien een groot woord maar het is wel heel moeilijk om hierover te spreken. Sommige mensen vinden het ook wel moeilijk om hier (huisartsenpraktijk, red.) in de wachtkamer te gaan zitten. Dus het (hulp vragen, red.) ligt wel gevoelig, ja.	1.32

INTERVIEW 2	Maatschappelijk werkster, vrouw	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Sociale context betrekken	Wat ik merk is dat mensen van harte bereid zijn om zeg maar als je cliënten begeleid met ze mee willen komen. Dat de echtgenoot mee komt, of wie dan ook van de familie, best mee wilt komen als er tijd is, dat is dan wel een andere factor.	2.1
Sociaal netwerk	Als je het hebt over mantelzorgers, mensen best wel overbelast zijn. En dat ze dus graag mensen uit hun sociale context willen helpen. En moeite hebben om grenzen aan te geven. Dat komt best wel veel voor. Dan wordt de problematiek eigenlijk te zwaar en dat heeft effect op de relatie, eigen huishouden.	2.2
Belemmerende sociale context	Wat belemmerend is, is denk ik een oordeel. Als de context een oordeel heeft over de actie die een cliënt neemt. Terwijl het veel beter was geweest voor de hele context, voor het hele systeem, voor het echtpaar en het gezin dat er eerder hulp was gekomen of dat het oordeel er niet was.	2.3
Helpende sociale context	Wat helpend ook is, als meer mensen op de hoogte zijn. Als er bijvoorbeeld sprake is van drugsgebruik, dat je niet veroordeeld wordt omdat je kind drugs gebruikt. Maar dat je ondersteund wordt.	2.4
Hulp vragen	Bijvoorbeeld met relatie-escalaties. Dat mensen te laat aan de bel trekken. In het begin dat de relatie minder goed loopt dan kunnen ze nog geholpen worden. Nu is het zover al kapot gemaakt dat die relatie niet meer goed kan komen. Met schulden idem dito. Het verzwaart de hulpverlening en het verzwaart de problematiek van mensen en van hun netwerk. Er moeten zoveel mensen bij betrokken worden om de boel weer op de rit te krijgen.	2.5
Hulp vragen	Dat is met verslaving ook zo, mensen houden verslaving in stand doordat ze soms zelfs de alcohol kopen voor die persoon en ook omdat ze het moeilijk vinden om het bespreekbaar te maken. En heel veel ouders willen bijvoorbeeld niet dat hun kinderen verslaafd zijn, dus die doen een beetje mee van: ze zijn niet verslaafd, het valt best mee	2.6
Loyaliteit	Gister had ik een meneer hier, die werkt als diaken bij een kerk. Die hoort zeer regelmatig in de week dat er bij de burens geschreeuw en gedoe is, maar doet daar niets mee. Ik weet niet of dat loyaliteit is.. Dus omdat hij er toevallig was gisteren kan je handvatten geven hoe je dat kunt gaan oppakken. Hij weet dat niet.	2.7
Loyaliteit	Mensen schamen zich ook. Kinderen zullen sowieso niet zomaar iets zeggen over hun ouders als er elke dag ruzie is en die zijn zeer loyaal.	2.8
Hulp vragen	Mensen gaan maar zo niet aan de bel trekken. We hebben niet voor niets hier van Victas van verslavingszorg, hulp aan naaste van verslaafden. Voordat mensen daarheen gaan alleen al, moeten ze al erkend hebben dat er een verslaving is, dan moet er iemand al hulp gekregen hebben dat duurt soms zo ontzettend lang. Of dat loyaliteit is of gebrek aan assertiviteit.. Angst voor de confrontatie.	2.9
Invloed kerk	Als je gelovig bent dan ga je niet naar de hulpverlening, dan ga je dat in het geloof zoeken. Dat gebeurt ook wel.	2.10
Sociale context betrekken	Zoveel mogelijk, daar waar kan worden ze erbij betrokken (sociale context, red.). Als er een kind komt, dan komt in ieder geval de vader of moeder mee of allebei.	2.11
Sociale controle	Ik denk dat als mensen hier van oorsprong vandaan komen, die hebben hier vaak veel familie. Die worden ook nog wel gedragen door hun familie en ook wel beoordeeld door familie. Maar de sociale controle is wel groot.	2.12
Van origine niet uit Bunschoten-	Als je niet uit Bunschoten komt heb je er (sociale controle, red.) wat minder mee te maken, maar je staat ook een beetje meer op jezelf.	2.13

Spakenburg		
Schaamte	Je hoeft geen hulpverlening te vragen, als dan blijkt dat je het dan niet zelf kan.. dan is er wel sprake van schaamte denk ik. Die (een echtpaar, red.) komen hier niet want die schamen zich om hier te komen (op de locatie, red.).	2.14
Familieonderne- mingen	Als een bedrijf failliet gaat, daar zitten dus veel mensen van een familie in. En die hebben daar dus allemaal mee te maken. Dus kunnen allemaal in de schulden terecht komen.	2.15
Familieonderne- mingen	De andere kant ervan is, dat is ook dat familieleden elkaar onderling ook ontzettend helpen met geld. Dus als een zoon een bedrijf heeft en er komen problemen van dan is er altijd wel een familielid, of een vader of wie dan ook van de familie die eerst dat gaat betalen.	2.16
Cultuur Bunschoten- Spakenburg	Soms staan ze (inwoners Bunschoten- Spakenburg, red.) totaal achter de hulpverlening en tegelijkertijd is er ook weer een hele andere groep die vindt dat helemaal niet logisch, want je bent zelf sterk genoeg, dat is niet nodig. Dan is het weer een zwakte.	2.17
Invloed kerk	Ik denk wel dat de kerk ook wel van invloed is. We hebben natuurlijk wel heel veel kerken, mensen die vallen ook wel terug op de kerk. Ook vanwege de diaconie, die staat er hartstikke goed bij.	2.18
Initiatieven	Dan hebben we natuurlijk ook nog het steunfonds, als mensen in het dorp niet bij een kerk horen dan kunnen ze geld eventueel krijgen of een lening.	2.19
Cultuur Bunschoten- Spakenburg	Kinderen krijgen natuurlijk scholing door heel veel mensen die ook uit Bunschoten komen. Dus ook een bepaalde opvoeding van thuis en van school. Ze blijven wel in hetzelfde stramien zitten. En de leerkrachten die hebben natuurlijk ook weer te maken met de families. Het kan ook zijn 'oh die komt uit die familie'. Dus heerst er ook een stigma, bijvoorbeeld met pesten. Dat pesten ook best wel lang aanhoudt. Het kan zomaar een paar jaar zijn.	2.20
Welzijn Nieuwe Stijl	Mijn opvatting is: dat zou ik helemaal fijn vinden dat dat gaat gebeuren (WNS, red.) en ik denk ook dat waar mogelijk ook al wel gedaan wordt.	2.21
Hulp vragen	Dus ik denk dat het wel een mooie aanzet is van hieruit (AMW, red.), als wij daar dus in ondersteunen. En dan heb je ook kans dat er dus minder door hoeft naar 'de Lingt' want mensen komen best laat bij de hulp.	2.22
Welzijn Nieuwe Stijl	Ik denk wel dat het wel misschien wel tien jaar gaat duren of vijftien jaar, voordat het echt gesetteld is, zo een omslag in denken. En tegelijkertijd denk ik ook dat het ook wel past bij Bunschoten. De valkuil is dus dat ze toch weer te laat komen. Dus het is een beetje een hele rare beweging die nog vorm moet krijgen. Een beetje dubbel want aan de ene kant krijgen ze de boodschap: 'je moet het zelf redden' en aan de andere kant krijgen ze de boodschap: 'je moet eerder komen.'	2.23
Verwachtingspa- tronen	Dat je in het weekend feest viert, doordeweeks werkt, dat je naar de kerk gaat, dat je-eigenlijk dat je nergens last van hebt. En gevoelens die heb je wel, maar daar doe je niet teveel mee. Hart op de tong, dat is het beste, want dan weet iedereen waar ze aan toe zijn. Lang doorgaan en te lang doorgaan, flink zijn en ze zijn ook flink en ze kunnen ook veel aan. En ook vaak hoopvol: 'het komt wel goed.' Dat maakt ook denk ik dat het lang duurt voor mensen komen.	2.24
Groepsdruk	Als ik kijk naar cliënten, waarbij ruzie is bij het hele gezin, volwassen kinderen. Dan kan het best zo zijn dat de ene die moeite heeft met iets wat er in een gezin gebeurd, pech heeft. Dan wordt die ene opgeofferd aan de groep, 'zo doen wij het en dit is de bedoeling en daar heb je je naar te voegen en anders lig je eruit.' Aan de ene kant ook goed, want die gaat dan wel leren hoe ga ik als individu hier bestand tegen zijn. En minder afhankelijk van de groep en wat de groep wilt.	2.25

INTERVIEW 3	Opvoedondersteuner, vrouw	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Sociaal netwerk	Het heeft een belangrijke rol, netwerk. En daar (als gezinsbegeleider, red.) kom ik wel ouders tegen die dat netwerk niet hebben of in ieder geval weinig mensen waar ze bij terecht kunnen en dat heeft wel invloed.	3.1
Sociaal netwerk	Nou ik heb eigenlijk de gezinnen die ik al een tijdje begeleid nu dat het (netwerk, red.) geen issue is. Dat er wel een groot netwerk is. Ik denk juist bij de Spakenburgse gezinnen dat het netwerk er wel is.	3.2
Schaamte	Ik zie dat als ik dan terug kijk naar Spakenburgers dat er wel wat schaamte is. Dus dat ze bijvoorbeeld bij mij wel hun verhaal durven doen als het om problemen in de opvoeding gaat, maar dat ze dat in de familie niet durven te doen omdat ze dan bang zijn voor oordelen.	3.3
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ze durven zich niet zo makkelijk kwetsbaar op te stellen.	3.4
Mentaliteit	Terwijl dat vangnet er dan wel is, meer praktisch gezien. Maar ook wel praktische tips van hoe, maar als het wat dieper gaat.. dan wordt het lastiger.	3.5
Verwachtings patronen	Het is ook een soort norm hè. Dat die familiebanden hier heel sterk zijn en dat dóe je. Dat is er nou eenmaal en daar heb je het mee te doen. En dat negeer je niet, want dat is onze cultuur en dat wordt ook echt gekoesterd.	3.6
Groepsdruk	Er is ook wel sociale druk. Nou ze moeten.. ze hebben wel het gevoel dat ze het wel goed moeten doen. Ten opzichte van hun ouders, hun moeder, zussen.	3.7
Mentaliteit	Het wordt gebagatelliseerd wat zij als moeder ervaart, waar zij tegen aan loopt. (haar gevoelens, red.). Dus zij kan met haar onzekerheden niet goed terecht bij haar familie, omdat ze te horen krijgt: 'stel je niet aan, komt wel goed'. Misschien kan ik wel zeggen hier in Bunschoten bepaalde dingen ook ontkend worden. Bepaalde problemen, afwijkingen, kindje die zich anders gedraagt dan anderen. Dan wordt dat niet altijd met open armen ontvangen. Toch wel van nou; niet zeuren, gewoon doorgaan.	3.8
Schaamte	Zij (cliente, red.) zei ook van: 'nou ik zeg tegen niemand dat jij hier binnen komt, ik wil dat niemand het weet'.	3.9
Mentaliteit	De sociale druk en de oordelen vooral, het moeilijk uiten van gevoelens. Dat is hier wel echt een issue. Over gevoelens praten is niet zo vanzelfsprekend. Waardoor er dus veel spanning ontstaat.	3.10
Helpende sociale context	Toch ook de praktische hulp (voordelen, red.). Ouders die werken hier veel, maar dat kan ook omdat grootouders helpen. En dat willen ze ook graag. Ze zijn ook nog gewoon bij machte om dat te doen. Dat is echt wel een kracht vanuit de sociale context.	3.11
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Spakenburgers zijn wel heel erg naar buiten gericht. Ze kunnen ook wel vrij recht toe, recht aan, heel direct uit de hoek komen. Maar toch zijn ze wel sociaal op die manier, ze maken wel redelijk makkelijk contact. Hier zegt iedereen je gedag. Het is natuurlijk wel een norm (gedag zeggen, red.), een omgangsvorm van: zo hoor je dat te doen. Maar het heeft wel wat, je hebt wel aandacht voor elkaar.	3.12
Hulp vragen	Ja, dat (laat naar de hulpverlening, red.) is heel duidelijk. ik ben er eigenlijk voor lichte opvoedvragen, maar ik denk dat ik zeker wel 40 procent echt wel zware.. ja zwaar.. ja wat eigenlijk tussen haakjes al niet meer bij mijn functie past.	3.13
Mentaliteit	En dan lopen ze (burgers, red.) heel lang met iets rond en als het dan tot hier zit of het gaat gewoon niet meer verder of ook op school krijgen ze te horen van het gaat niet goed met je kindje, dan krijgt ze zo'n sneeuwbal effect.	3.14
Hulp vragen	De drempel ligt heel hoog maar als je die drempel eenmaal overheen bent dan is het ook goed. Maar het is meer de stap te maken naar de professionele hulp.. die	3.15

	is echt wel heel hoog.	
Loyaliteit	Ja, dat speelt zeker wel een rol. Je hebt natuurlijk loyaliteit.. dat hoog is. Ook naar andere familieleden. Dus niet alleen naar papa en mama maar ook naar broers en zussen, opa en oma. Die hebben een hoge status zou ik bijna zeggen.	3.16
Cultuur Bunschoten- Spakenburg	Het is een dorp wat vrij naar zichzelf, naar binnen gericht is.	3.17
Verwachtings patronen	Er zijn ook wel eens oma's die zich gepasseerd voelen als bijvoorbeeld de dochter haar kind naar de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf brengt. Dat doe je toch niet ? Je stopt je kind toch niet weg? Hebben ze zoiets van: en oma dan?	3.18
Sociale context betrekken	Dat (betrekken van de sociale context, red.) is heel wisselend. Maar ik denk dat de vragen die bij mij binnen komen zo specifiek voor opvoeding is. Dus dat is niet altijd zo relevant dat daar een heel netwerk op aangesproken wordt.	3.19
Loyaliteit	Dat ik de ouders dan(in een hulpverleningsgesprek, red.) help om aan te geven hoe ze zich voelen over bepaalde zaken binnen de opvoeding. Dat ze dat ook wel durven uitspreken naar een oma of opa. Maar in de meeste gevallen gaat dat wel via de ouders en niet dat ik een overleg heb met.. ja soms komt er een oma bij zitten.	3.20
Van origine niet uit Bunschoten- Spakenburg	Nou ze voelen zich, dat benoemen ze ook letterlijk. Van: ik ben een buitenstaander. Ik ben een vreemde. Dat zit helemaal in de taal verweven hier. Je bent een vreemde of je bent een echte. Dus dat onderscheid wordt heel duidelijk gemaakt en ik denk dat dat niet in de laatste plaats door de Spakenburgers zelf wordt erin gepompt.	3.21
Cultuur Bunschoten- Spakenburg	Dus ze zijn heel beschermend naar hun eigen cultuur, heel duidelijk. Het gaat zelfs zo ver dat als een kind hier niet geboren is, maar van jongs af aan hier gewoond heeft, dat dat dan toch gezien wordt als vreemde.	3.22
Sociaal netwerk	Ik denk dat je moeilijk tussen familiebanden komt. Wat eigenlijk heel hecht is, waar eigenlijk heel erg aan vast gehouden wordt.	3.23
Van origine niet uit Bunschoten- Spakenburg	Dus als buitenstaander. Nou dan moet je toch echt wel je vrienden om je heen scharen. Maar Spakenburgers kunnen ook echt wel bevriend zijn met niet-Spakenburgers.	3.24
Mentaliteit	Ja, ik denk dat toch wel als je een beetje anders bent, niet helemaal mee komt met het gros, dat dat niet zo makkelijk is. Omdat het al vrij snel zoiets is van: niet zeuren, gewoon doorgaan. En ja, dat maakt het niet makkelijker om te praten over hoe je iets voelt of ervaart. En dat heeft wel te maken met gevoelens uiten.	3.25
Mentaliteit	Je ziet het ook wel een beetje in de houding, in de manier waarop ze praten. Vrij hard, heel erg op de voorgrond treden. Ze zien er allemaal picobello uit. Aan de buitenkant klopt het allemaal, maar wat er daar in het hoofd gebeurt ja.. dat is hele andere koek.	3.26
Schaamte	Dat is altijd wel dat ze (burgers in BS, red.) daar mee worstelen. Dat schaamtegevoel, zich kwetsbaar moeten opstellen. 'Ben ik nou niet zwak?'	3.27
Schaamte	Nou ik denk als je als ondernemer hier werkt, dat je ook niet makkelijk je gezicht laat zien bij de hulpverlening. Je bent toch wel iets meer zichtbaar dan, als je op de markt staat. En dan loop je hier rond en ze zien je hier en ze komen daarna weer een visje halen. Ik denk niet dat dat snel gebeurt. Dat heeft dan weer met die schaamte te maken.	3.28
Cultuur Bunschoten- Spakenburg	De reguliere instellingen zijn heel belangrijk, daar geloven ze in. Zijn ze trouw. De gemeente heeft een belangrijke plek hier in Bunschoten hè, dus daar schoppen ze niet zo snel tegenaan. Huisartsen hebben hier ook een hele belangrijke plek. Dat zijn autoriteiten die voor hun heel geloofwaardig zijn. Ja en Centrum Jeugd	3.29

	en Gezin is gewoon veel te onbekend.	
Mentaliteit	Je moet van goede huizen komen wil je hier ouders overtuigen. En een goed praatje doen want anders kom je niet binnen.	3.30
Welzijn Nieuwe Stijl	Dat ja (WNS, red.).. daar heb ik wel mijn vraagtekens bij. Omdat het netwerk al zo druk is. In praktische zin dan. Vermoeide ouders kom ik hier wel heel veel tegen. Die gewoon te veel op hun bordje nemen.	3.31
Sociale context betrekken	Nee, ik vind het zelf iets kleinerends hebben, bijna (om als hulpverlener het netwerk actief in te schakelen, red.). Als je je daarin zo gaat mengen. Alsof ze dat zelf niet zouden kunnen. Terwijl, ze kunnen dat op een bepaalde manier.. nou ja ze vinden het moeilijk.	3.32
Sociale context betrekken	Dus als je op meerdere gebieden problemen hebt, is een sociaal netwerk per definitie een aandachtspunt.	3.33
Verwachtings patronen	Ja, ik denk toch dat ze een soort optimisme hebben. En dat ook graag willen uitdragen en ook vinden dat de ander dat moet zijn. hé 'wij zijn' optimistisch.. 'wij zijn' daadkrachtig. Het is natuurlijk een super arbeidsdorp.. werken. Je werkt gewoon. Punt. Of je nou zes kinderen hebt, of één of nul. Je werkt. Zijn natuurlijk ook wel uitzonderingen hoor.	3.34
Verwachtings patronen	Je hebt je uitwisseling met je familie. Met alle familieleden. Dat is absoluut een ongeschreven regel. En kleding is hier ook wel een ding hoor. Als je op school komt, nou 90 procent van de kinderen die hebben gewoon merkkleding aan. Dat is ook wel een ongeschreven.. ik denk dat ze elkaar echt aansteken. En elkaar de ogen uitsteken hoe leuk dat andere kindje er uit ziet. De één is nog beter gekleed dan de ander.	3.35
Groepsdruk	Dat is duidelijk (groepsdruk, red.) want dat krijg ik heel vaak terug. Dus hier, het naar binnen lopen hier. 'Oh ja, maar dan zien ze mij, dan ziet de buurvrouw mij als ik hier naar binnenloop.' Dat zegt natuurlijk al genoeg over groepsdruk. Dan binnen de familie is die gewoon sterk, groot.	3.36
Hulp vragen	En dat heeft dan invloed dat mensen laat hulpverlening zoeken. Omdat ze gewoon niet durven, dat het niet mag, dan zijn ze zwak.	3.37

INTERVIEW 4	Sociaal werker, man	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Sociaal netwerk	Zeker hier in Bunschoten is dat het sociale netwerk om iemand heen heel sterk is. De familiebanden en vriendenkringen zijn behoorlijk stevig. Merk je hier dat eigenlijk vanuit het eigen netwerk heel veel hulp geboden wordt.	4.1
Invloed kerk	Best wel een kerkelijke achtergrond, vaak ook vanuit de kerk een sociale structuur aanwezig.	4.2
Belemmerende sociale context	Maar ik heb wel de indruk dat net zo goed als dat de omgeving steunend kan zijn, kan die net zo goed meetellen als draaglast. Niet alleen als draagkracht. Meestal kun je bijna zeggen van: op het moment dat iets multi problem is, dan zie je vaak juist dat de omgeving een negatieve rol speelt. Ruzie hebben met familie of vrienden dat het juist een draaglast wordt. Het risico wat je loopt is dat je te grote bijna utopische verwachtingen hebt van het netwerk, terwijl dat het netwerk ook weleens negatief aanwezig kan zijn.	4.3
Helpende sociale context	Ik denk dat heel veel mensen in de omgeving van iemand best bereid zijn om wat te doen. En zeker familie en vrienden gaat vaak de situatie van een gezin vaak aan het hart. Als je dat als hulpverlener in de gaten houdt, dat je veel grotere potentie hebt. Mensen in de omgeving zijn veel vaker beschikbaar en bereikbaar dan een hulpverlener.	4.4
Belemmerende sociale context	Een belemmerende factor die ik vaak zie, is dat mensen juist te betrokken en te dicht op staan. Waardoor de neiging bestaat dingen uit handen te geven en uit handen te halen bij het gezin. Daar zie ik ook veel weerstand ontstaan bij gezinnen van buitenaf: 'we kunnen het zelf, we willen het zelf.' Als hulpverlener zullen we zeggen: 'de regie moet bij de burger liggen', maar als het over je eigen broer of zus gaat is dat toch lastiger. Dat is ook wel de keerzijde van de medaille.	4.5
Hulp vragen	Een bekende uitspraak is hier 'je hangt de vuile was niet buiten'. Dus dat dingen eerder aan een hulpverlener vertelt worden dan aan het eigen netwerk soms. Het ene moment dat je denkt: 'waren deze mensen nou eerder gekomen, ze hebben het heel lang in hun eigen netwerk gehouden.' Maar we zien ook de andere kant dat mensen juist al heel vroeg bij hulpverlening uitkomen zonder de eigen ouders of eigen familie of familiekring neer te hebben gelegd. Soms uit angst dat mensen daar een oordeel over hebben.	4.6
Verwachtingspatronen	Dat er dan (als het netwerk betrokken wordt, red.) reacties komen van: 'daar had je mee naar mij toe kunnen komen.' Dat je dan ook ziet dat mensen dat bewust niet hebben gedaan.	4.7
Loyaliteit	Heel vaak zie je dat ouders belangrijk zijn voor een gezin. En je als hulpverlener daar een andere route in kiest dan de ouders belangrijk vinden, dan heb je bonje.	4.8
Sociale context betrekken	Zoveel als mogelijk(betrekken sociaal netwerk, red.), maar dat is ook wel een kanspunt van een van de peilers van een sociaal team.	4.9
Sociale context betrekken	Voor de gemeente is het zelfs zo: als we dat niet zouden hebben betrokken/geïntervieweerd (netwerk, red.), dan zijn we als sociaal team niet goed functionerend.	4.10
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	Er zijn mensen die hun thuis hier in het dorp hebben gevonden. Er zijn ook wel van die schrikverhalen: 'als je later in Bunschoten komt wonen, kom je nooit binnen.' Dat is niet helemaal waar, want ik ken genoeg gezinnen die juist hier enorm geworteld zijn die van buitenaf kwamen.	4.12
Sociaal netwerk	Je ziet eigenlijk een heel aantal gezinnen dat in dit dorp is. Hebben een hele voor de handliggende en bereikbare sociale structuur. Soms wonen ze (familie, red.) twee straten verderop.	4.13

Sociaal netwerk	Het is toch anders dan wanneer je op je burens terugvalt dan op een moeder, schoonmoeder, opa of oma. Daar zie je wel verschil in, dat mensen.. de 'gewortelde Spakenburger' veel beschikbaar is, dat sociale netwerk.	4.14
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	De mensen die van buiten komen veel meer het zelf hebben moeten organiseren	4.15
Van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg	Die (ouderen, red.) worden hier behoorlijk intensief bezocht door kinderen en familieleden. En ik zie dan bij mensen die van buiten komen, het best wel daar wat lastiger mee hebben. Dat dit veel minder frequent is.	4.16
Invloed kerk	Dan zie je wel dat als iemand in een kerkelijke structuur zit, je bent kerkelijk aangesloten dat dat dan ook wel weer voor een deel wordt opgevangen. Bezoekjes worden overal geregeld door middel van diaconie of ouderlingen of de zusterhulp	4.17
Invloed kerk	Denk ik dat dat ook wel wat te maken heeft met de kerkelijke achtergrond. Waar best wel een stevig oordeel is of was. Van: dit is goed, dat is fout.	4.18
Schaamte	Op het moment dat iets fout is, dan kun je beter zorgen dat mensen dat niet weten. Dat mensen het liefste alles binnenskamers houden. Soms ook met dingen waar ze zich echt voor schamen. Als we bijvoorbeeld bij hen thuis komen. Als het eenmaal bekend is dat er een sociaal team over de vloer komt dan weet in no time het hele dorp het.	4.19
Belemmerende sociale context	Ik denk dat dat een keerzijde is van het netwerk inschakelen, dat het nieuws over hoe het met je gezin gaat wel breder bekend is. En iedereen heeft daar een mening over.	4.20
Familieondernemingen	Vaak zijn het niet de mensen die bij ons komen (mensen met een eigen familie onderneming, red.). Dan moet het al geëscaleerd zijn. Die familieondernemingen werken zich een slag in de rondte. Marktkooplui die gewoon 60-70 uren per week makkelijk maken. En ook beschikbaar zijn op de tijd dat wij er niet zijn. Dus dat hulpverlening vaak al best wel een luxe is voor deze mensen, want zij moeten gewoon vrij nemen. Vaak zien we ze pas als die mensen ziek thuis zitten of er is iets gebeurd.	4.21
Familieondernemingen	Dan (bij familie ondernemingen, red.) merk je dat het best wel heel groot economische belangen spelen. Als iemand ziek is, dan kost iemand geld, maar brengt het ook geen inkomen binnen. Dan merk je dat er soms best wel veel druk kan zijn vanuit een werkgever, maar ook vanuit een familiewerkgever. We zien wel van mensen die failliet zijn gegaan. Dat je ziet dat dat echt bij hele families ingrijpt. Dat dat in een keer in het hele netwerk een enorm gat slaat. Als iemand het financieel lastig heeft, heel vaak familie die dan kan inspringen. Wordt heel vaak best iets moois geregeld.	4.22
Loyaliteit	En dat het soms wat lastig is voor mensen als ze in een bedrijf /familiebedrijf werken en ze zitten daar niet goed op de plek. Dan heb je te maken met loyaliteit.	4.23
Welzijn Nieuwe Stijl	Ik denk dat juist die kanteling van de WMO heel goed aansluit op wat hier in Spakenburg al gebeurde. Zoals ik het zie zijn wij daar vooral bij aan het aansluiten.	4.24
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	En overleggen met de diaconie is hier bijna net zo gewoon als overleggen met een huisarts.	4.25
Helpende	En we merken dat in een straal van 500meter, dat er zoveel gezinnen zijn die	4.26

sociale context	daarbij willen helpen om kinderen op te vangen bijv. of op wat voor manier dan even een steentje bij te dragen. Dat we in plaats van dat er mensen crisisopnames moeten en kinderen uit huis geplaatst moeten worden, dat er mensen naar dat huishouden/ gezin komen en een paar uurtjes willen helpen. En ik geloof dat dat echt wel Spakenburgs is.	
Cultuur Bunschoten- Spakenburg	Er is ook echt iemand uit de kerk die dat is gaan coördineren. Die heeft gezegd: 'oké ik wil wel aanspreekpunt zijn voor al die vrijwilligers. Ik maak een rooster'. Dat zijn succesverhalen waar we elkaar op aan spreken van: 'zo werkt dat in Spakenburg.'	4.27
Verwachtingspa- tronen	Een van de verwachtingspatronen vanuit het sociaal netwerk naar een hulpverlener toe, van: op het moment dat het sociaal netwerk niet meer lukt, dan is het vanaf nu de taak van de hulpverlening. Daar zitten wel verwachtingen naar hulpverleners toe van: nu is het jullie verantwoordelijkheid en als het misgaat dan hebben jullie ook een probleem. Ik merk wel dat als iemand dan op een gegeven moment niet meer door het eigen netwerk gedragen kan worden, dat mensen het dan ook echt uit handen gaan geven.	4.28
Verwachtingspa- tronen	Als er een hulpverlener in komt, en zeker als dat iemand is met een jeugdhulpverlening achtergrond, dat die wel even komt vertellen in dat gezin wat goed en fout is. Daar zit vaak een bepaalde normering achter. Zoals je in dit dorp ziet: als de dominee langs komt voor een schichtig gesprek en ze vertellen dat er iets niet klopt. En je ziet wel dat die verwachtingen in groepen toch wat normatief is. 'We moeten elkaar niet teveel de wet voor schrijven, maar als het de spui gaten uitloopt, dan is dat wel wat gaat gebeuren.'	4.29
Groepsdruk	Dan (als anderen een mening hebben, red.) kan er druk ontstaan dat het gezin toch ineens de regie uit handen moet gaan geven omdat anderen gaan bepalen wat nodig. Daar merk je wel als mensen komen helpen (vrijwilligers, red.), die zien zelf ook iets en die hebben daar ook hun ideeën over. Dan merk je dat de verantwoordelijkheid wat eerder de verkeerde kant op schuift.	4.30

INTERVIEW 5	Schuldhulpverlener Eline Bijlstra, vrouw	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Sociaal netwerk	Het is heel wisselend hoeveel hulp mensen überhaupt hebben vanuit hun netwerk. Bij de ene is dat heel sterk en bij de ander is juist het probleem dat er géén netwerk is.	5.1
Belemmerende sociale context	Wat je hier in het dorp natuurlijk veel ziet is soms verslavingsproblematiek bij jongeren die ook sterk beïnvloedt worden door die scene waar zij in verkeren en waar ze niet zo goed uit komen.	5.2
Helpende sociale context	Mensen hebben hier ook wel hele hechte netwerken vanuit de kerk. En dat beïnvloedt ook wel de mogelijkheid om heel veel hulp te kunnen bieden.	5.3
Belemmerende sociale context	Nou wat ik wel eens zie, dat mensen allerlei informatie gaan verstrekken van: ja het zit zo allerlei details die niet kloppen. En dat vind ik belemmerend want mensen komen hier vaak met hele verkeerde beelden van hoe schuldhulpverlening werkt en wat wel en niet kan, wat de voorwaarden zijn. Mensen kunnen er nog wel eens onnodig van in paniek raken eigenlijk.	5.4
Helpende sociale context	Ja dat het netwerk er überhaupt is natuurlijk (helpende factor, red.). Je hebt hier vrijwilligers en zo maar de kerk met name, die hier heel hard steunt en dat geeft vaak een enorme stimulans voor mensen om het traject vol te kunnen houden.. en ook familie natuurlijk wel. Je ziet altijd die wel een goed netwerk hebben, er (hulpverleningstraject, red.) makkelijker door heen komen.	5.5
Helpende sociale context	Dan kan dat (hulp van sociale context, red.) er voor zorgen dat iets goed blijft gaan waar iemand zonder netwerk misschien nieuwe schulden moet maken.	5.6
Hulp vragen	Ja dat zie ik inderdaad wel (mensen laat naar de hulpverlening gaan, red.). Je ziet hier wel dat mensen inderdaad ook door die negatieve beelden die je dus in de context kan hebben over schuldhulpverlening bang zijn om hier naar toe te komen. En ook het idee hebben dat het wel heel erg moet zijn, wil je hier terecht komen.	5.7
Hulp vragen	Dus je ziet inderdaad wel dat doordat die praatjes die mensen onderling hebben, of de angst die mensen hebben dat ze daardoor afwachten. En soms te lang, want dan komen ze hier binnen als er vijf voor twaalf is. En dan staat ons traject ook enorm onder de spanning, hè.	5.8
Loyaliteit	Dat zie je denk ik weleens bij partners hè, dat de ene partner het niet wilt bijvoorbeeld en de andere wel maar dat ze dan natuurlijk toch niet komen. Je hebt ook wel eens meerderjarige kinderen die bij hun ouders inwonen en die zich niet zo snel aanmelden omdat ze toch bang zijn dat dat ook invloed gaat hebben op het inkomen van hun ouders of op wat ze kunnen bijdragen aan de kost en inwoning. Ja, dus die netwerken zorgen natuurlijk ook wel voor bepaalde stressfactoren.	5.9
Mentaliteit	Ja, als ze hier eenmaal zijn dan is dat (transparant zijn over problematiek, red.) vaak het probleem niet. Je hebt natuurlijk altijd wel een aantal gesprekken nodig om echt tot de kern te komen, maar dat is niet zozeer omdat mensen niet transparant zijn.	5.10
Sociale context betrekken	Nou dat doe ik wel heel bewust ja (sociale context betrekken, red.). Hier kun je er bijna niet om heen. Die diakenen en alle mensen van de kerk en zo die willen ook graag mee, cliënten hebben ook vaak die steun toch wel nodig. Als familie het ook gehoord heeft (wat we besproken hebben, red.) dat ze de persoon nog een beetje kunnen stimuleren.	5.11
Van origine niet uit	De meeste mensen die niet van oorsprong hier vandaan komen, zijn wel getrouwd met iemand die hier van oorsprong vandaan komt en dan kom je toch	5.12

Bunschoten-Spakenburg	automatisch een beetje in hetzelfde sfeertje. Mensen die niet hier vandaan komen en die uiteindelijk niet meer samen zijn met iemand die hier wel vandaan komt, die missen een netwerk.	
Schaamte	Ja, speelt wel een grote rol (schaamte, red.). Ik denk op zich voor schuldhulpverlening dat dat bijna overal wel zo is, want mensen praten er niet graag over dat ze er niet uitkomen met hun geld.	5.13
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Mensen zijn in zo'n kleine gemeenschap wel meer bezig van wat vindt men elkaar en men let ook veel meer op elkaar omdat je elkaar ook vaak tegen komt en dat zie je hier he, dat iemand snel uit de wachtkamer moet weghollen omdat toevallig de buurman voorbij ziet komen en dat dat toch niet prettig is.	5.14
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Dat het hier wel belangrijk is hoe het er uiterlijk allemaal uit ziet he, dat het allemaal goed voor elkaar moet zijn en dat dat wel een grote drempel kan zijn om dan toe te geven dat het eigenlijk helemaal niet zo goed gaat. Je kwetsbaar opstellen is niet voor elke groep hier zo makkelijk.	5.15
Familieondernemingen	Wat je wel vaak ziet is dat er makkelijk iets te bedenken is qua werk als iemand een oom heeft, of iemand met een bedrijf dan kan hij daar wel eventjes komen werken. Het gebeurt ook dat mensen gewoon met familie afkoopsommen kunnen voorstellen omdat ze goed in het geld zitten.	5.16
Familieondernemingen	Ik hoor wel eens mensen die dan iemand kennen maar die dan dus al heel erg zuinig is, dat ze niet willen helpen en dat er juist ook heel erg conflicten door kunnen ontstaan.	5.17
Initiatieven	Nou dat ondernemende dat is wel iets wat heel leuk is omdat je heel veel initiatieven ziet ontstaan om mensen te helpen.	5.18
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Heel veel jongeren die toch op jonge leeftijd al heel veel geld in handen hadden en een bepaalde cultuur van lang doorwerken en ook lang feesten en er is een groep die daar niet zo goed meer uit komt dus die zie ik wel regelmatig. Dus het zijn hele harde werkers. Er zit best wel een kloof hier tussen rijk en arm. Je hebt heel veel ondernemers die het goed doen, maar je hebt ook een groep die het gewoon niet goed voor elkaar heeft en die met heel veel problemen te maken hebben.	5.19
Welzijn Nieuwe Stijl	Uiteindelijk moeten mensen het voor het grootste deel natuurlijk ook gewoon zelf doen en hoe kan je dat beter voor elkaar krijgen dan als je daarin kan helpen en je minder afhankelijk maakt van instanties. En ik denk zeker in de kleinere gemeenschappen dat dat wel heel goed aansluit bij hoe mensen misschien toch sowieso al met elkaar omgaan.	5.20
Verwachtingspatronen	Wat ik op zich wel eens zie is bepaalde groepen die het ook wel gewoon heel normaal vinden dat je veel bezittingen hebt. Namelijk jongeren kopen vaak na of nou ja met hun trouwen een eigen huis en dat is belangrijk en ook een baan. Dus mensen kunnen daar wel enorm gefrustreerd door zijn, binnen zo'n schuldregeling als dat niet kan of zo. Dat ze dus niet kunnen voldoen aan de telefoon en de auto en het huis maar dat ze toch een tijd in een huurwoning zonder auto moeten bikkelen om zo'n schuldregeling te doorlopen.	5.21
Groepsdruk	Mensen vinden overal wat van en zo en het is dan ook wel lastig om voor iemand te bepalen van: nou ik wil dat nu toch wel gewoon doen en ondanks alles, alle slechte praatjes, slecht imago ga ik hier gewoon voor en dan kan dat natuurlijk wel een bepaalde spanning met zich mee brengen. Als mensen thuis het er niet mee eens zijn en als je je inkomen laat beheren of zo, dan is het best moeilijk om die keuze te maken.	5.22

INTERVIEW 6	Geestelijk verzorger, man	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Sociaal netwerk	Nou, de sociale context is hier in ieder geval een kerkelijke context. Een kenmerk ervan is toch kerkelijk betrokken zijn. En die invloed is op bewoners hier heel erg groot.	6.1
Sociaal netwerk	Beïnvloeden doet de sociale context altijd. Kerkelijke context heeft op iedereen invloed. Dat kan opbouwend zijn maar het kan ook zijn dat mensen juist zich daartegen gaan verzetten. De kerkelijke context heeft een positieve invloed, voor de bewoners hier.	6.2
Helpende sociale context	Helpend is dat mensen het lijden beter kunnen dan zonder die kerkelijke ondersteuning. Ik denk dat mensen hier het lijden hier meer aanvaarden. Bij de kerkelijke context komt; vertrouwen in God, niet alles is toeval wat mij overkomt, God kan daar een bedoeling mee hebben. Dat is heel wezenlijk voor mensen. En dan moet ik er wel bij zeggen dat dat dan ook is omdat het een positief christelijk context is.	6.3
Belemmerende sociale context	Je kunt natuurlijk ook een context hebben die heel deprimerend is. Dat ze alleen maar door de kerkelijke context verstevigd worden in hun angst. 'Is mijn ziekte een straf?' Dus het hangt wel af van in welke kerk men groot geworden is.	6.4
Hulp vragen	Ik denk dat in de generatie waar ik dan mee te maken heb, dat dat (laat hulp vragen, red.) vroeger wel was: je lost je problemen binnenshuis op. De vuile was niet buiten hangen, dat is in ieder geval een heel belangrijk iets. En het binnenskamers oplossen.	6.5
Invloed kerk	Ik denk dat predikanten vroeger meer zouden zeggen hoe het zat en hoe het moest, dan dat ze zich bemoeide met het praktische leven van mensen..	6.6
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Dat men wel naar mijn indruk nogal materialistisch is. Dat gaat wel om geld en goed. Of daar is het om gegaan bij die ouderen	6.7
Loyaliteit	Dat ze wel heel loyaal aan elkaar zijn, maar het gaat samen met ook wel kritisch zijn. Loyaal zijn is op zich een positief woord, maar je kunt je ook bemoeien met mensen. Dat het lijkt dat je loyaal bent, maar je kunt je ook bemoeien met mensen en daarin ook erg kritisch zijn. Binnen een wat geslotene gemeenschap en zeker ook een wat geslotene kerkelijke gemeenschap, doen mensen elkaar ook heel veel nare dingen aan. Maar ik denk wel dat ze aan elkaar veel gehad hebben. En dat ze dat nare vaak wel weer slikte.	6.8
Sociale controle	Vroeger was dat (loyaal zijn naar elkaar, red.) wel anders. Als er iemand in de straat een probleem had, dan waren we er allemaal. Maar de sociale controle was natuurlijk ook heel sterk. En men deelt dat soms wel. Ook wel eens de negatieve kanten (sociale betrokkenheid, red.) ervan. Dat men toch ook niet weer vrij was om te zijn wie men wilde zijn. Dat is dan loyaliteit die beklemmend kan zijn.	6.9
Sociale context betrekken	Ik doe dat heel sterk (sociale context betrekken, red.). Maar het speelt voor mij een grote rol, zeker in de beginfase in de hulpverlening. Dat (de mate waarin iemand kerkelijk betrokken is, red.) bepaald de ontvankelijkheid van mensen van wat je in de hulpverlening aan ze kwijt wilt.	6.10
Sociale context betrekken	Dat zou ik wel willen (sociale context betrekken, red.). Met familieleden heb ik niet zoveel contact. Ze zoeken nog wel eens contact maar ik zou het dus meer willen doen. Maar dat is niet verstandig. Men heeft al gauw het idee: maar ik heb een eigen dominee?!	6.11
Invloed kerk	Als het over kerkelijk leven gaat, dan zijn Bunschoters en Spakenburgers al gauw op het spoor van het institutionele kerkelijke leven. Terwijl mensen van buiten dat minder hebben.	6.12

Schaamte	Nou dat binnenskamers houden van problematieken heeft te maken met schaamte natuurlijk he?! Zeker als het problemen zijn die naar buiten komen. 'Heb ik het dan niet goed gedaan, wat zullen ze van me zeggen?' Ik denk wel dat dat (schaamte, red.) hier een rol speelt.	6.13
Sociaal netwerk	Ja ik hoor dan dat men elkaar op een bepaalde manier bejegend en dan kan men ook ontzettend teleurgesteld zijn. Zeker door geloofsgenoten, van wie je een hoop verwacht. Maar zeker als je door een broer van je, die ouderling was in dezelfde kerk, financieel benadeeld wordt, dan heeft dat op het geloofsleven een grote invloed.	6.14
Invloed kerk	Mensen kunnen geen open geloofsgesprekken voeren omdat ze zo kerkelijk/kerkistisch denken. Daar nooit in hebben geleerd, ze hebben vaak kerkscheuring en zelfs twee meegemaakt. Maar dat ze nooit zo geleerd hebben om door kerken heen te kijken. Dat kan heel belemmerend zijn.	6.15
Sociaal netwerk	Ik denk dat men hier daar bijna een natuurlijke verplichting in voelt. Voor elkaar zorgen. Dat komt ook wel weer doordat het kerkelijk is hoor.	6.16
Welzijn Nieuwe Stijl	Over het meer inschakelen van mantelzorg.. Nou, daar zet onze overheid teveel kaarten op in. Want mensen zijn vaak zo druk en belast, psychisch ook.	6.17
Welzijn Nieuwe Stijl	Ik ben bang dat de overheid veel te veel gaat vragen. En straks de rekening moet betalen voor de ziektekosten van de mantelzorgers. Maar dat kent men vanuit hier, vanuit de kerkelijke context.. voor elkaar zorgen.	6.18
Verwachtings patronen	Daar verwachten mensen wel volgens mij saamhorigheid.	6.19
Sociale controle	Ze geven het (saamhorigheid, red.) elkaar niet allemaal, want daar schrik ik weleens van. Dat mensen elkaar ook heel kritisch kunnen bekijken, ze weten zoveel van elkaar.	6.20
Belemmerende sociale context	Maar ze willen natuurlijk bij elkaar horen, maar dat kritische dat belemmert het weleens. Juist omdat ze bij diezelfde gemeenschap horen, van die dorpsgemeenschap. Ze hebben een gezamenlijke geschiedenis.	6.21
Verwachtings patronen	Wat ze van de dominee verwachten kun je wel aardig zeggen, maar wat ze van de geestelijk verzorger verwachten.. 'Wat doet hij nu?' Dat weten mensen waar ik op eigen initiatief naar toe ga, die snappen dat dan wel. Maar ik ben hun dominee niet.	6.22

Interviews met burgers; sublabel, fragmenten, codes

INTERVIEW 1	Vrouw, 42 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Goed. Familie is een breed begrip he. Het grootste gedeelte goed ja. Ik heb een zus die ik niet zie.	2.1.1
Relatie met familie	Mijn mans familie woont hier in het dorp gedeeltelijk. En mijn familie van mijn vaders kant weet ik niets en van mijn moeders kant zijn de meeste dood. Mijn zus woont in Amsterdam.	2.1.2
Zelf oplossen	In eerste instantie los ik het zelf op. Ik denk dat dat het toch wel meestal is. Het moet wel heel erg zijn. Als ik het echt niet op kan lossen ga ik eerder naar vrienden. Niet naar familie.	2.1.3
Hulp vragen	Ja, ik zou niet zo snel naar de hulpverlening stappen, maar dat komt omdat ik het ook niet nodig heb. Ik ben zelf nog degene die hulp verleent en om me heen. Mijn moeder had het niet gedaan, maar ik heb het gedaan voor mijn moeder. Zij (moeder, red.) wilde ook absoluut geen zorg, helemaal niet, echt niks. Dus ik ben van huis uit ook niet echt gewend om hulp te vragen. Maar ik doe het wel als het nodig zou zijn, maar het is nu niet nodig.	2.1.4
Problematiek delen	Nee ik denk het niet, ik kan over alles praten. Ik voel me niet belemmerd om dingen te zeggen, nee. Voor mij geen probleem.	2.1.5
Loyaliteit	Ik heb niet het idee dat dat (loyaliteit, red.) een probleem is bij hulp vragen bij de mensen bij wie ik kom.	2.1.6
Hulp vragen	Voor mij is het dan bijvoorbeeld als ik gewassen zou moeten worden ofzo, dat ga ik echt niet aan vrienden of familie vragen. Maar een boodschapje kan je natuurlijk altijd vragen. Maar ik merk bij de mensen bij wie ik werk dat ze ook wel dat boodschappen vragen juist moeilijk vinden om aan hun kinderen te vragen. Want ik doe voor een mevrouw bijvoorbeeld boodschappen, terwijl ze drie kinderen heeft. Vooral omdat ze bang zijn om hun kinderen te belasten. En naar de hulpverlening, volgens mij stellen ze dat ook lang uit hoor.	2.1.7
Problematiek delen	Ik zou alles bespreken maar dat ligt aan mij, ik ben heel open. Je mag alles van me weten. Maar als ik kijk naar de mensen bij wie ik werk, bijvoorbeeld een mevrouw die het heel moeilijk vindt om te vertellen dat ze eigenlijk eenzaam is. Niet aan mij, maar wel aan haar familie. Of een andere mevrouw die nu pas, terwijl ze het eigenlijk toch wel al heel lang aan mij vertelt, nu pas met haar zorgen bij haar zoon komt. Omdat ze haar zoon niet wilt belasten. En met hulpverleners praten ze dan daar veel eerder over.	2.1.8
Hulp vragen	Het (stap naar de hulpverlening, red.) is sowieso denk ik lastig, want je hebt het gevoel dat je je zelfstandigheid kwijt raakt en dat merk ik ook bij mensen bij wie ik net kom als hulpverlener. Dat ze dan eigenlijk zoveel dingen zelf doen. Dan sta ik te stoffen terwijl hun de straat staan te boenen. Dat zou toch echt andersom moeten.	2.1.9
Beïnvloeding van omgeving	Kinderen die zeggen: 'ma ik kan het niet meer aan.' (doorslag om hulp te zoeken, red.). Maar dat.. echt dat ze zeggen: 'dit gaat niet meer, je moet nu echt en wij kunnen het niet meer opvangen.' Dat is wat er gebeurt. Dat is meestal niet iets wat iemand zelf bedenkt. Zelf denken mensen heel snel dat ze het nog best wel kunnen.	2.1.10
Hulp aanraden	Wanneer ze vastlopen in dingen, als ze het geestelijk niet meer aankunnen (anderen hulp aanraden, red.). Je raakt gestrest bij de gedachten wat er allemaal moet gebeuren. Dingen blijven liggen en dan moet het gewoon uit handen genomen worden.	2.1.11

Schaamte	Bij mij wel. mijn man zou bijvoorbeeld heel graag willen dat we een huishoudster nemen. Ik heb zo iets van: 'ik wil niet dat mensen aan mijn spullen komen.' Ik weet niet, voelt ongemakkelijk. Een soort van schaamte denk ik.	2.1.12
Bekendheid	Ik wist niet van het bestaan af van de Boei, maar omdat je dan gewoon je mond open doet tegen een vriendin.. en die zei: 'ja maar ze hebben hier een vrijwilligersorganisatie', ga je daar naartoe. Ik raad het ook anderen altijd aan als er dan wat is. Dan zeg ik: 'je kunt naar de Boei gaan.'	3.1.13
Toegankelijkheid	Heel erg toegankelijk. Voor mijn moeder werd toen op maat een vrijwilliger gezocht die dat kon doen voor haar. Je hoeft je dan ook helemaal niet bezwaard om te voelen, dat was echt heel fijn	3.1.14
Houding hulpverleners	Ik niet zoveel (nodig in de houding van hulpverlener, red.). Maar andersom, wat ik merk.. dat mensen een luisterend, dat je echt oprecht luistert. Dat je met ander bezig bent en niet met jezelf en je mag best wel wat over jezelf vertellen.	3.1.15
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Erg gelovig, erg controlerend naar mekaar. Maar ook heel sociaal. Als je er eenmaal tussenkomt, het is wel moeilijk om er tussen te komen, maar als je er eenmaal tussenkomt dan is het echt een sociaal dorp. Heel hecht eigenlijk wel, mensen kennen elkaar allemaal wel. Je moet begrijpen dat al dat geroddel over mekaar ook een soort van betrokkenheid betekent. Als je als stadse.. lees je dat als bemoeizucht of gemenigheid. Maar als dorpsbewoner.. dat is helemaal niet zo. Dat weet ik inmiddels, het is gewoon betrokkenheid. Mensen willen graag alles van mekaar weten, je zal hier niet maanden dood liggen in je dorp. Dat gebeurt gewoon niet.	3.1.16
Verwachtingspatronen	Ook over het algemeen hecht (familiebanden Bunschoten-Spakenburg, red.) Mensen komen op zondag allemaal bij elkaar, maar ook een soort verplichting is het in sommige gevallen best wel, wat je moet doen. Het is een beetje.. soms moeilijk. Maar dat mensen bij elkaar komen, want dat hoort zo, dat doe je gewoon.	2.1.17
Taboe	Ongelovig zijn (taboe, red.). Als je in de evolutie theorie gelooft, daar moet je niet over beginnen. Dat is denk ik wel een heel groot taboe. Dingen als abortus. Maar dat is heel moeilijk, om gewoon te zeggen. Ik kan me heel goed voorstellen als je in een gelovig gezin op ben gegroeid dat je dat eigenlijk niet kan denken, dat soort dingen. Je kan niet buiten die context denken. Dat gebeurt dus niet nee. Dat is eng. Zelfde geldt natuurlijk ook voor euthanasie enzo. Dat mag je gewoon niet anders over denken. Ik denk dat dat taboes zijn.	2.1.18
Verwachtingspatronen	Als je geen goede huisvrouw bent, dan ben je eigenlijk niets waard als vrouw. Het is misschien een beetje overdreven, maar het is wel zo. Je huis moet netjes zijn, je tuin moet netjes zijn, je raam schoon gelapt. Dat is heel belangrijk. En als dat niet zo is, dan praten ze over je. Dan moet je wel sterk zijn om je daar niet voor te schamen. Je kleren moeten netjes zijn en schoon. Er wordt gewoon over je gepraat als je dat niet hebt. Dus daar moet je tegen kunnen. Het is niet zo dat je dan niet meer geaccepteerd wordt ofzo, maar je weet dat er over je gepraat wordt. Het is dan niet dat je uitschot bent maar er wordt wel over je gepraat en daar moet je tegen kunnen.	2.1.19
Verwachtingspatronen	Dat je trouwt is heel belangrijk. Dat je naar de kerk gaat, vooral bij de oudere generatie. Die vinden dat heel belangrijk, dat de jongere generatie dat doet. Die vinden dat erg dat dat nu minder gebeurt. Dat je een huis koopt. Ze trouwen hier vrij jong, kopen dan vrij jong een huis en dat huis, dat ga je dan ook gelijk verbouwen. Daar komt gelijk een nieuwe keuken in, een nieuwe vloer erin. Je succesvol bent toch wel. Maar niet zozeer met carrière maken, maar het is wel belangrijk dat je steeds een groter huis kan kopen.	2.1.20
Cultuur	Ze kunnen fantastisch poetsen, die vrouwen hier. En dat ze heel gelovig zijn,	3.1.21

Bunschoten-Spakenburg	een soort Staphorst of Urk. Oh ja en inteelt, dat ook. Dat ze dus heel erg naar binnen gericht zijn.	
Locatie	Ik denk dat het (de locatie van de Boei, red.) wel makkelijk is, want het is een plek die iedereen weet te vinden. Ze zijn nu van plan om hier een soort zorgcentrum te gaan bouwen. En als die daar zou zitten, zou dat net zo'n centrale plek zijn. Ze hebben ook een jongere afdeling ik denk dat ze die misschien ergens anders zouden moeten doen. Dat ik denk: 'ja die jongeren die stappen misschien minder makkelijk een bejaardentehuis binnen om hulp te vragen.'	3.1.22
Kerk	Zeker weten (de kerk een rol spelen, red.). Ik ga niet naar de kerk, dus ik weet natuurlijk niet hoe het werkt. Bij een stel waar ik kom als vrijwilliger, die hebben het op het moment ontzettend zwaar. Ze hebben gewoon geen inkomsten mee, ze kunnen hun vaste lasten betalen en dat is het. En dan ineens staan er allemaal kerken klaar waar ze elke week eten van krijgen. Het is fantastisch. Mensen die onder het minimum zitten of aan het minimum zitten, niet breed hebben die krijgen elk jaar ook vanuit de kerk geloof ik een kerstpakket. Daar hoef je niet voor aangesloten te zijn bij een kerk. Dat soort dingen, ze collecteren heel veel voor goede doelen ik denk wel dat ze daar heel goed in helpen.	2.1.23
Kerk	Dat (bemoeienis vanuit de kerk, red.). komt omdat ik denk dat ze met al die goede bedoelingen, al dat goede wat ze meebrengen ook heel vaak dat woord van Christus brengen en mensen proberen te bekeren. Dat vind ik zelf slecht. Ik denk: 'ja je moet niet mensen tot geloof brengen met een hongerig persoon zo'n stuk brood voorhouden'	2.1.24

INTERVIEW 2	Vrouw, 48 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Ja, de relatie is goed. Als iemand hulp nodig heeft, dan staat iedereen klaar voor zover mogelijk. Mijn ouders leven niet meer. Ik heb nog een schoonmoeder, waar we wekelijks naartoe gaan bijna iedere week. En verder heb ik een zus we gaan weleens wat drinken, weleens winkelen, de gewone dingetjes.	2.2.1
Relatie met familie	Maar mijn eigen familie is niet zo'n hele grote familie en die van mijn man ook niet.	2.2.2
Zelf oplossen	Ik denk dat je het eerst probeert zelf op te lossen en daarna dat je advies of de mening van iemand anders erover wilt hebben. Van familie of vrienden.	2.2.3
Problematiek delen	Sommige mensen hebben daar weleens moeite mee (problematiek delen in familie, red.), maar ik niet.	2.2.4
Zelf oplossen	Dat wordt over het algemeen het liefste wel gedaan, dat mensen het zelf oplossen. Vooral bij de oudere generatie denk ik, maar als dat niet mogelijk is.. dan is het mooi dat er organisaties zijn.	2.2.5
Relatie met familie	Nee. (invloed op familiebanden als problematiek naar buiten wordt gebracht, red.)	2.2.6
Loyaliteit	Dat gaat automatisch (loyaal zijn in hulp vragen en krijgen, red.), toch voor mekaar klaar staan en ook al heb je weleens dat je denkt van 'oh nee hè, moet dat weer'?	2.2.7
Hulp vragen	Als je er zelf niet uitkomt met elkaar, dan ga je toch verder zoeken om problemen op te lossen. Of lichamelijk of geestelijk, psychisch.	2.2.8
Taboe	Mijn vader heeft zelf een eind aan zijn leven gemaakt. Toen was het zelfs nog van een beetje onder de dekmantel. Omdat dat natuurlijk voor in een heel christelijk dorp is dat natuurlijk best wel, heeft best wel impact.	2.2.9
Zelf oplossen	Heel veel over gepraat (zelfmoord vader, red.) en ook heel open over geweest dus dat we verder niet extra hulp nodig gehad hebben. Mijn moeder was daar wel gesloten in.	2.2.10
Hulp vragen	Ik heb zelf zoiets van: 'grijp aan wat je aan kan grijpen als iemand je hulp kan bieden.'	2.2.11
Kerk	Vanuit de kerk meer op in gespeeld wordt (zelfmoord, red.). Zo van: 'ja als je geestelijk ziek bent, dan ben je ook gewoon ziek.' En kom er voor uit en praat erover met mensen om je heen.	2.2.12
Zelf oplossen	Voorheen ging je de vuile was natuurlijk niet buiten hangen.	2.2.13
Problematiek delen	Als je echt in de problemen zit, dan zou ik alles bespreken.	2.2.14
Houding hulpverleners	Als iemand (hulpverlener, red.) vertrouwd overkomt en je voelt je daar op je gemak bij..	3.2.15
Schaamte	Misschien geldproblemen, dat zie ik bij de Clip ook. Dat mensen komen, maar te lang gewacht hebben. Iedereen schaamt zich daarvoor. Of misschien relatieproblemen. Schaamte zie ik toch wel bij veel mensen.	2.2.16
Voorwaarden	Als je bang bent vanwege de privacy dat er dingen op straat komen liggen. Dus wat je tussen je hulpverlener wilt laten en jezelf.	3.2.17
Toegankelijkheid	Wel zijn we (de Clip, vrijwilligersorganisatie, red.) laagdrempelig, dat merken we ook wel weer. Dat mensen binnen kunnen komen voor een vraag.	3.2.18
Tips	Misschien voorlichting geven, vanuit de Boei, maatschappelijk werk, de	3.2.19

	gemeente. Die is natuurlijk heel erg in zicht nu. Ik denk dat dat ook belangrijk is, om ook daardoor die drempel zo laag mogelijk te maken.	
Hulp aanraden	Als je merkt dat iemand er zelf niet uit gaat komen of met iemand anders (hulp aanraden, red.). Of geestelijk er onder doorgaat of als iemand heel erg ziek is. Mensen die durven dan toch de stap niet te maken. Terwijl ze weten dat er allemaal hulp is.	2.2.20
Schaamte	Dat (schaamte een rol spelen bij de aanmelding, red.) denk ik bij sommige mensen wel ja.	2.2.21
Tips	Nee ik zou het zo niet weten (dingen die anders kunnen, red.).	3.2.22
Bekendheid	Ja ik denk dat ik daar (weg naar hulpverlener weten te vinden, red.) een heel eind in kom, maar dat komt natuurlijk ook vanwege dat ik bij de Clip zit. Daar steek je ook wel een hoop dingen van op. En van oorsprong kom ik zelf ook uit de zorg, dan weet je ook wel een beetje hoe of wat. Dus ik denk dat ik dat wel zou weten en anders heb je internet tegenwoordig.	3.2.23
Toegankelijkheid	Altijd in voor een praatje als mensen binnen komen en ik denk dat het toegankelijk is allemaal. Zelf heb ik geen ervaring. Het is eerder als collega's.	3.2.24
Houding hulpverleners	Vertrouwen denk ik (nodig van hulpverlener, red.). Serieus genomen worden. Goed geschoold zijn. Met de ene klikt het misschien meer dan met de ander.	3.2.25
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Maar ik denk dat het een hele hechte gemeenschap is. Met aardig wat normen en waarden. Ik denk ook wel een gemeenschap die openstaat om elkaar te helpen, tenminste vooral de wat oudere generaties. Want het wordt natuurlijk steeds moeilijker omdat mensen steeds vaker werken de hele week. Er wordt altijd wel hulp verleent als iemand in nood zit. Of een handje nodig heeft. Hard werkend.	3.2.26
Relatie met familie	En heel veel familie heb je hier natuurlijk ook wel het geluk. Als je wat ouder bent had je toch wel vaak familie die nog hier in het dorp woont. Die je opzoeken.	2.2.27
Relatie met familie	Over het algemeen wel heel hecht (familiebanden, red.) denk ik. Er zijn altijd uitzonderingen natuurlijk.	2.2.28
Problematiek delen	Ik denk de financiële problemen weer. Misschien ook nog wel relatieproblemen, daar wil je niet graag over praten. Of ouders die dingen van hun kinderen niet willen weten of niet willen vertellen. Ook omdat iedereen elkaar natuurlijk best wel kent. Ze zeggen ook wel: 'aan het begin van het dorp ben je ziek en aan het einde van het dorp ben je al overleden. Het gaat als een lopend vuurtje soms, misschien dat mensen zich ook wel iets behoudender zijn in dingen naar buiten brengen.	2.2.29
Schaamte	Ik denk wel een grote rol (schaamte, red.). Vooral ook omdat iedereen, heel veel mensen elkaar kennen. Woon je in de stad, dan is dat heel anders.	2.2.30
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Er wordt erg hier gekeken naar: 'oh, tenminste dat idee heb ik altijd, waar woon je, wat voor werk doe je, die heeft allemaal dingen voor het raam', dan heeft een paar huizen verder op staat dat ook want ja dat bekende plaatje van de buurman heeft een nieuwe auto. Dus dan moeten wij er misschien ook maar weer een gaan kopen ofzo. En dat hoor je ook van mensen van buiten. Een beetje aanzien.	3.2.31
Locatie	Ik denk dat dat (de Haven, red.) wel een goede plek is, vooral omdat er veel ouderen zitten. Iedereen weet het, iedereen weet het wel te vinden.	3.2.32
Locatie	Je zit met de Clip natuurlijk in de hal. Dat is ook wel makkelijk. Er komen wel eens mensen langs die toch wel iets willen vragen, dan zien ze ons. Dat	3.2.33

	is anders dan dat je ergens achteraf.. dan komen de mensen er ook niet langs en dan hebben de mensen ook niet iets van: 'oh ja daar kan ik ook iets na vragen.' Het heeft allemaal zijn voor- en nadelen.	
Locatie	Er zullen mensen zijn die zullen denken: 'dan zien ze me daar naar binnen gaan en wat voor familie heeft diegene daar?'	3.2.34
Tips	Ik denk dat samenwerking altijd wel goed is onderling, met alle hulpinstanties.	3.2.35

INTERVIEW 3	Man, 66 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Uitstekend (relatie met familie, red.). Nou het regelmatig contact, niet alleen telefoon maar ook ontmoeten. Regelmatig, de ene keer één keer per week, de andere keer één keer in de twee weken.	2.3.1
Zelf oplossen	Nou, in eerste instantie zelf (problemen oplossen, red.). Ik kan me niets herinneren waarmee ik naar mijn familie ging met mijn problematiek, nee.	2.3.2
Problematiek delen	Ja als dat zo zou zijn, ja (als er problematiek speelt, red.). En dan denk ik niet alleen aan familie maar ook in een bredere context. Kerkgenoten.	2.3.3
Hulp vragen	Nee, die vrijheid (naar de hulpverlening stappen, red.) is er wel. Ik heb een zeer hechte familie.	2.3.4
Loyaliteit	Dan denk ik dat dat (invloed op familieband wanneer een probleem naar buiten wordt gebracht, red.) wel zo zou zijn. Maar in de familiebanden ben je zo trouw met elkaar en zo'n loyaliteit, dan kun je mekaar vertrouwen. Zodat het niet naar buiten gaat. Dus dan kun je alles bespreken wat je wilt. Ook in andere verbanden denk ik dat je die loyaliteit wel moet opbrengen, anders kun je geen relaties opbouwen.	2.3.5
Problematiek delen	Ik denk dat dat (problematiek binnen de familie houden) wel gebeurt, regelmatig. Als je in de context van hier de samenleving bekijkt, dat dan vaak de buitenkant wel belangrijk is. 'Houdt dat intern zonder dat daar buiten wat weet van is.' Ik denk dat dat weleens te ver gaat. Mensen niet professionele hulp gaan vragen omdat ze bang zijn.	2.3.6
Hulp vragen	Ik denk dat dat (naar de hulpverlening) zou gebeuren als je echt niet meer weet hoe je eruit moet komen. Dat je dan naar buiten gaat.	2.3.7
Hulp vragen	Ik denk als je over huwelijksproblemen praat in een huwelijk met kinderen en daar niet snel hulp voor vraagt. Probeert zelf op te lossen. Maar ze moeten uit zichzelf die professionele hulp gaan vragen. Dat is net als bij PTSS bijvoorbeeld. Die blijven ook heel lang daarmee lopen, zonder hulp te vragen.	2.3.8
Problematiek delen	Dan (als burger iets zou moeten bedenken, red.) denk ik dat mensen heel lastig over relationele problemen naar buiten gaan.	2.3.9
Zelf oplossen	Omdat je toch geneigd bent om zelf je problemen eerst op te lossen, proberen zo veel mogelijk zelf te doen. Uiteindelijk denk ik dat iedereen dat zelf heeft. Probeert zelf zijn boontjes te doppen. Denkt dat hij het allemaal wel weet en beter kan dan de ander	2.3.10
Houding hulpverleners	Heb je daar het gevoel bij, die een bepaalde empathie hebben die ook kunnen inleven wat je voelt dan doe je dat gauwer dan dat iemand dat niet heeft. Die toegankelijkheid van de instantie en dan met name de personen die er zitten. En ik denk dat ik sneller naar een vrouw zou stappen als naar een man. Sommige gevallen denk ik dat je met een vrouw makkelijker kunt bepraten.	3.3.11
Beïnvloeding van omgeving	Ik denk in eerste instantie dus inderdaad als je er niet meer zelf uit kunt komen. En de omgeving die daar een rol in speelt. Dat de omgeving ook aangeeft van: 'nu heb je hulp nodig.' Ik denk dat dat belangrijk is. Want als die dat niet zien zitten, dan denk ik dat je dat ook niet doet.	2.3.12
Beïnvloeding van omgeving	Als de omgeving nog steeds zegt van: 'je stelt je aan', terwijl je zelf het idee hebt van je hebt hulp nodig. Ik denk dat je omgeving dan bepalend is om te gaan of niet.	2.3.13
Hulp vragen	Ik denk dat mensen veel te lang wachten. Dat ze het zelf nog willen doen. Maar ervaring die ik ook wel als ouderling mee maak is dat	2.3.14

	mensen te lang het achter de kiezen houden er niet over praten en op het moment dat ze erover praten is het eigenlijk al heel laat. Waarvan je dan denkt: 'als je eerder was gegaan, dan zou er nog wat aan te doen zijn.'	
Zelf oplossen	In sommige gevallen wel ja (dat schaamte een rol speelt, red.) Je eigen boontjes doppen en als je het niet kan, dan voel je je een loser. Terwijl dat niet zo hoeft te zijn. Je kunt niet al je problemen zelf oplossen. Daar zijn professionele instellingen voor.	2.3.15
Weg naar hulpverlening vinden	Ja hoor (weten hoe je bij de hulpverlening komt, red.). Ik zou in ieder geval weten dat ik naar de Boei moet gaan en die kunnen mij dan vertellen: 'die en die instantie moet je hebben.'	3.3.16
Bekendheid	Nou ik denk dat het steeds meer doordringt tot andere instanties. Misschien heeft het ook wel te maken met het hele WMO gebeuren, dat men toch meer gewezen is op het maatschappelijke speelveld dat veranderd is. Ik krijg de indruk dat men steeds meer en meer weet dat de Boei er is en op welke gebieden zij allemaal hulp kunnen bieden. Dat vind ik wel een hele positieve ontwikkeling. Ook voorlichtingsavonden die ze geven. Dat is echt heel belangrijk, ze komen misschien niet allemaal maar ze komen steeds meer.	3.3.17
Toegankelijkheid	Als het goed is zijn ze (hulpverleners, red.) gewoon toegankelijk. Ik weet alleen niet of ze telefonisch altijd toegankelijk zijn.	3.3.18
Houding hulpverleners	Een luisterend oor in eerste instantie.. luisteren. Ik denk dat dat het belangrijkste is van een hulpverlener. Probeer te achterhalen wat de dieperliggende achtergronden zijn. Maar vooral luisteren. We leren allemaal spreken als we klein zijn.	3.3.19
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Een geweldig dorp. Grote saamhorigheid, mensen zijn over het algemeen rechtstreeks, direct en hebben het hart op de tong. Over het algemeen ongenueanceerd, iedereen heeft altijd een mening overal van, overal vind je wat van. Ze zijn ook wel hulpvaardig, als er een hulp oproep wordt gedaan dan is er altijd wel iemand. Dat is uniek. Je moet ze een beetje leren kennen en dan zijn ze ook bereid om dingen te vertellen die ze misschien ook zelfs niet aan anderen vertellen. Dan moet je eerst een vertrouwensband opbouwen met ze. Het is niet zo dat ze meteen als je bij ze komt meteen hun hele verhaal vertellen.. misschien de oppervlakkige dingen maar de wat dieperliggende, daar moet je echt een vertrouwensrelatie opbouwen. En dan kunnen ze wonderlijk wel de meest intieme dingen met je delen.	3.3.20
Problematiek delen	Ja en dat duurt wel even hoor, voordat je zo'n relatie opbouwt. Dat krijg je niet in twee a drie bezoeken voor elkaar.	2.3.21
Relatie met familie	Over het algemeen hecht. Het speelt een belangrijke rol. In het verleden was het veel meer alleen maar familiebanden. Maar tegenwoordig zie je ook dat relaties met vrienden, vriendinnen, de tweede ring eromheen dat die ook een steeds belangrijkere rol gaan spelen. Dat is wel een positieve ontwikkeling. Het is niet alleen familiebanden. Je hoort nog weleens van mensen van buitenaf dat ze bang zijn dat ze hier niet kunnen aarden. Om die familiebanden omdat die zo sterk zijn en die zijn er, maar er is meer.	2.3.22
Taboe	Homoseksualiteit?! Toch merk ik dat daar meer openheid in is, vroeger wist ik niet eens wat het was terwijl er toch wel jongens in de klas zaten die het waren.	2.3.23
Schaamte	Ja, ik wil niet zeggen een hele grote rol, maar wel een rol. Schaamte.	2.3.24

	Schaamte heeft iedereen wel denk ik. Met name als je dus niet voldoet aan een bepaald verwachtingspatroon.	
Verwachtingspatronen	Vaak.. denk niet dat dat alleen in dit dorp geldt. Een bepaald verwachtingspatroon waar kinderen niet aan kunnen voldoen. En dat op andere manieren toch compenseren door het gedrag.	2.3.25
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Mensen ontlene vaak aanzien aan uiterlijk vertoon. Een auto, een huis.. je ziet hier veel Audi's en BMW.	3.3.26
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ze zeggen altijd hecht denk ik. Het beeld; dat iedereen aan de drugs is dat iedereen veel drinkt, vooral de jeugd. Ja, natuurlijk er wordt drugs gebruikt er wordt drank gebruikt, maar er zijn ook nog zoveel andere goede dingen. Er is een hele grote groep die dat niet doet. Maar vaak laten mensen zich toch wel leiden door dit soort beelden wat door de media geschapen wordt. Allemaal van dit soort gemeenschappen noem ik het dan maar. Terwijl en ja.. er zit een kern van waarheid in. Ik ben niet zo pessimistisch over dit dorp.	3.3.27
Locatie	Ik denk dat de Haven op zich een hele mooie locatie is, want hier lopen natuurlijk heel veel mensen uit en in. Op zich doordat hier heel beweging is van mensen die bij hun ouders op bezoek gaan of bij een oom of tante of weet ik veel wat. Dat mensen bij maatschappelijk werk of schuldhulpverlening hebben, dat dat beter hier past dan op een andere locatie. Een bezoek... en als jij nou een tussendoor loopt: who cares?! Dan denken ze: 'bij wie zou die nou op bezoek zijn?' Dat zouden ze weleens kunnen denken. 'Waar gaat die nou naartoe. Welke tante of oma of moeder.. die is er helemaal niet.' Dat zou weleens kunnen.	3.3.28
Tips	Ik denk dat mekaar aan kunnen vullen en mekaar kunnen ondersteunen. De kerk en de Boei, op maatschappelijk gebied maar misschien dat mensen ook doordat ze in de problemen komen in een geloofscrisis terecht komen. Als mensen binnen de kerkgemeenschap problemen krijgen. Dan weten ze de Boei al steeds meer te vinden. De kerken zouden eens kunnen vragen: 'wat kunnen wij voor jullie betekenen?' Tuurlijk, sommige mensen komen in de problemen, financieel en komen ze soms in geloofscrissen. En als je dat onderkent. 'Misschien is het goed als u een pastoraal werker of een pastor opzoekt?'.	3.3.29

INTERVIEW 4	Man, 80 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragmenten</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Goed (relatie met familie, red.).	2.4.1
Zelf oplossen	Ik probeer zoveel mogelijk zelf op te lossen. Maar ik heb een goede aan de huisarts, daar heb ik goed contact mee. Daar ga ik dan ook weleens heen.	2.4.2
Hulp vragen	Ik loop nu ook bij een psycholoog. De aanspreekpunten die we op een gegeven moment hadden die zei: 'zou jij niet eens op gesprek willen bij een psycholoog?' Ik zei: 'ik dacht het niet.' Toen wist ik dat we een psycholoog in het dorp hadden, die heeft zelfmoord gepleegd. Ik zeg: 'moet ik nou met zo iemand staan te praten?' Ik heb natuurlijk een hele hoop mee gemaakt en ik zat er wel een beetje doorheen, Ik kon mijn verhaal kwijt bij haar.	2.4.3
Relatie met familie	Nee dat is niet het geval (verwachting in familie waardoor mensen stap naar hulpverlening uitstellen, red.). Die meiden van me, houden me ook in de gaten.	2.4.4
Problematiek delen	Daar zijn we erg open in (problematiek delen, red.). Iedereen is daar open in.	2.4.5
Problematiek delen	Nee, ze (dochters, red.) weten dat ik die moeite heb. Het alleen zijn. Als ze dan vrij is wil ik haar ook niet tot last zijn. En die oudste dochter heeft natuurlijk zo'n drukke baan en die is ook . Het is meer telefonisch contact.	2.4.6
Hulp vragen	Krijgen is heel erg hoor, maar vragen is nog wel lastig. Ik schroom vaak om dingen te vragen.	2.4.7
Problematiek delen	Daar (dat burger een maatje zoekt, red.) ga ik niet zo snel mee naar hun (dochters, red.) toe. Ik kom bij wijze wel naar ze toe als ik een maatje heb en dat ik dan zeg: 'ik heb een maatje gevonden.'	2.4.8
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Mijn burens hebben, die zijn verschrikkelijk gelovig, en mijn burens zeggen altijd: 'J. is ongelovig, daar hoeven we geen rekening mee te houden' en dat is ook zo. Maar wat ik hier in het dorp in het begin meegemaakt heb.. dat houd je niet voor mogelijk. Ze waren natuurlijk tegen een openbare school, dat is hier vloeken in de kerk.	3.4.9
Hulp vragen	Haar ziekte. De ellendige toestand (doorslag om stap naar hulpverlening te zetten, red.).	2.4.10
Hulp aanraden	'jij (buurman, red.) moet met de huisarts eens gaan praten over je vrouw.' 'En als ze dan vragen of ze wilt komen? Dat krijg ik nooit voor elkaar.' 'Nou je moet gewoon proberen. Die psychologe die ik heb dat is een schat van een vrouw en dat moet je gewoon proberen.'	2.4.11
Problematiek delen	Daar (schaamte, red.) heb ik eigenlijk niets van vernomen. Weet je wat het is, je hebt geen uitlaatklep meer. Je blijft doorgaan en je blijft staande. Ik ben blij dat ik mijn verhaal nu kan vertellen.	2.4.12
Toegankelijkheid	Nee, ik vind wat de Boei doet.. vind ik schitterend. Ik vind het mooi dat ze voor het eerst zeg maar dat doorgezet hebben van dat groepje (mensen die mantelzorger zijn (geweest), red.), dat we bij elkaar zijn gekomen.	3.4.13
Weg naar hulpverlening vinden	Ja dat denk ik wel ja.(weg naar de hulpverlening vinden, red.). Dat is gewoon de ervaring die je hebt.	3.4.14
Houding hulpverleners	Verschrikkelijk toegankelijk, dat was geen probleem eigenlijk. Ze (hulpverleners, red.) zijn allemaal zo begripvol.	3.4.15
Voorwaarden	'meiden (dochters, red.) luister eens even, als er iemand binnenkomt is de eerste vraag die ik stel of ze ooit mantelzorger zijn geweest. Als ze nee	3.4.16

	zeggen kunnen ze eigenlijk meteen weer verdwijnen. Dan heb ik ze niet nodig, dan hebben ze geen begrip.'	
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Het is behoudend, zeer behoudend. Als er een vreemde komt in dit hele gebeuren.. Er is ook nog armoede in dit dorp. Moet je eens kijken naar de uitbreiding zeg maar, hoeveel dure kasten daar staan.	3.4.17
Hulp context	Als ik dan mijn buurvrouw heb, dat is een schat van een vrouw. Die op een gegeven moment weet wat ze moet doen. Ze heeft drie zusters, als ze dan met de kerst komt.. dan komt de ene een cake brengen, de ander een bon.. zo verschrikkelijk lief. Maar die hebben dus de goede opvoeding gehad. Als ik de buurman nodig heb voor iets, dan duurt het een minuut en dan staat hij achter-	2.4.18
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ze (vrouw van handbalvereniging, red.) verdienen goud maar ze staan altijd te helpen bij wijze van spreke bij de voedselhulp	3.4.19
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Erg goed (familiebanden in dit dorp, red.). Maar in mijn eigen familie hoor, als je van een iets andere familie bent of een iets andere kijk hebt dan kunnen ze wel gemeen zijn Vrijdags gaan ze als collega's uit mekaar en in het weekend was er een scheuring in de kerk. En op maandag keken ze elkaar niet meer aan. Er was hier een school, daar was een onderwijzer die had een gordijn. Aan de ene kant zaten de bokken en aan de andere kant de schapen. Dat kun je niet voorstellen en ik kwam uit Amsterdam ik wist niet wat ik hoorde.	3.4.20
Taboe	Ik durf nog geen plakkaat voor mijn raam te plakken, dat heb ik nog nooit gedurfd. Dan ben ik bang dat er een steen door mijn raam gaat. Je zou kunnen zeggen; verschillen in het geloof-	2.4.21
Schaamte	Heel erg (rol van schaamte, red.) Je hebt hier hele jonge huwelijken gehad, dat zijn allemaal 'moetjes'. Daar schamen ze zich voor dat dat gebeurt in een gezin en is het al heel gauw dat ze dan een vleeschotel gaven om het goed te maken. En schaamte ook voor armoede, dat schijnt er ook te zijn in dit dorp.	2.4.22
Locatie	Dat is het enige wat ik zou kunnen bedenken (dat de Boei centraal is, red.).	3.4.23
Tips	Hij (kerk, red.) zou een hele grote rol kunnen spelen. De ene (kerk, red.) doet weer dit en de andere doet weer dat. Als ze het zouden bundelen denk ik dat het nog veel beter zou zijn.	3.4.24

INTERVIEW 5	Man, 78 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Met mijn vrouw dan en de twee kinderen en met de kleinkinderen. Dat is dan het meeste close. En een broer, ja kan ik wel mee overweg maar we zijn twee verschillende types. Dus we komen wel eens met bij elkaar, maar veel meer ook niet. En mijn vrouw met haar broer ook niet zo heel fantastisch. Maar met onze kinderen en kleinkinderen hebben we heel veel contact. En op het ogenblik is het helemaal zo.. dat en mijn vrouw en mijn twee dochters hebben alle drie borstkanker dus dat is een hele vervelende toestand. Dus de contacten zijn nog intensiever en met name met onze jongste dochter. Die heeft heel veel nariigheid meegemaakt.	2.5.1
Problematiek delen	Mijn vrouw, dat is mijn grote gesprekspartner. En ook een paar vrienden wel ja. Ook wel de diepere problemen waar je niet zo snel over praat. Maar met mijn vrouw heb ik goede contacten. En met de kinderen ook. We hebben niet veel dingen die we weg stoppen. We hebben niet veel mensen.. heb ik ook geen zin in, allerlei kennissen en mensen om ons heen.	2.5.2
Problematiek delen	Het is soms zelfs zo dat ik ja, teveel van mijn problemen weer bij een ander neerleg. Dat heb ik wel eens, dat ik denk van: ik moet dat eigenlijk zelf doen. Maar het is toch goed om dat te delen, ja. En ook met de kinderen wel.. Ja we hebben heel, ja door de omstandigheden, behoorlijk stevige gesprekken ook wel.	2.5.3
Problematiek delen	Ja kijk, mijn vrouw is de eerste instantie. Toch degene waar je het meest mee doorneemt.	2.5.4
Problematiek delen	Open en eerlijk proberen we dat te doen. Daar zal niemand mij kwalijk nemen.	2.5.5
Hulp vragen	Ja als het niet nodig is, dan vraag ik geen hulp. Nee, ik zou niet zo gauw hulp vragen. Zolang wij dat nog samen kunnen doen. Het moet echt nodig zijn.	2.5.6
Problematiek delen	Maar ook wel eens als je een geestelijk probleem hebt of weet ik veel wat, met een vriend delen dat vind ik dan wel weer moeilijk.	2.5.7
Houding hulpverleners	Eerst moet je in iemand vertrouwen hebben. Vertrouwen vind ik wel een belangrijk punt.	3.5.8
Loyaliteit	Als ik bijvoorbeeld iets krijg, iemand doet iets aardigs voor mij, dan wil ik dat onmiddellijk terug belonen. Dus dat is ook wel een soort van loyaliteit laten zien, van: goh ik waardeer het dat je je dat hebt gedaan. Maar ergens moet je ook gewoon accepteren dat de ander jou eens wat wilt geven en dat is dus.. vragen dus. Maar geven ja, ik vind.. ik vind iemand een plezier doen het mooiste wat er is.	2.5.10
Problematiek delen	Ik kan wel eens ongelofelijk wakker liggen.. ja een soort depressie. Ja, dat ben ik normaal niet. Ik ben best wel vrolijk en humor en lol maken maar dan ja.. dan vraag ik toch wel hulp. Met name heb ik dan weer met mijn vrouw.. die is heel anders dan ik. Zij is wat nuchterder. Zij haalt mij wel een beetje uit de put. Ja ik ben ook wel in therapie geweest. Psycho analyse heette dat.	2.5.11
Problematiek delen	Nou ik kan over alles praten. Ik geloof dat ik alles zou willen bespreken. Nee, als ik een probleem heb, ja. Nee, ik hou het niet voor me. Ik zou niet weten wat op het ogenblik.	2.5.12
Zelf oplossen	Nou dat zal best slikken zijn maar ik probeer denk ik dan toch dat zelfstandig te doen en ik denk ik een heleboel dingen wel kan zelf.	2.5.13
Hulp aanraden	Maar ik heb wel eens iemand gezien waarvan ik dacht: als ik bij jou	2.5.14

	vrijwilliger zou zijn, dan zou ik dat doorgeven aan de Boei van: die hebben dus duidelijk hulp nodig hè. Kan ook praktisch zijn natuurlijk, maar met name geestelijke hulp.. van mensen hoe ze reageren. Maar kijk, ik ben vrijwilliger. Ik ben geen psycholoog of psychiater dus dat zou ik dan ook niet doen. Dan zou ik proberen om te overleggen met zo'n iemand.	
Schaamte	Nou voor mezelf ja.. een beetje, beetje schaamte. Dat zou voor mij geen rem zijn. Voor een ander zou dat best kunnen, ja. Schaamte.. ja we hebben allemaal wel een beetje schaamte natuurlijk hè. Stel bij financiële problemen, voor de buitenwereld toch een beetje houden van: kijk eens, we hebben het goed. Want als er toch echt financiële problemen zijn, waardoor je niet.. wanneer kan je schaamte tegen komen. Ja, als je dat merkt.. dat zou ik dan wel met iemand bepraten op mijn manier dan en doorgeven aan de Boei. Ja. Want daar moet wat mee gebeuren, toch?	2.5.15
Toegankelijkheid	Ja als er wat is, kan ik zo binnenlopen.	3.5.16
Hulp vragen	Daar ben ik niet zo goed in. Nee, nee dat stel ik een beetje voor mij uit. (hulp vragen, red.). Eerlijk gezegd. Maar dan ga ik wel naar de Boei, daar zijn dan wel weer mensen die mij helpen	2.5.17
Toegankelijkheid	Ja die zijn heel toegankelijk. Ik bedoel als ik er kom, dan zijn ze gewoon altijd aan het werk maar maken altijd tijd voor je enzo. Ik ga daar zeker heen omdat ik denk: daar heb ik wel wat aan. Dat kan de boel oplossen. Het is niet een autoritair clubje, want daar hou ik niet zo van.	3.5.18
Houding hulpverleners	Tijd en vertrouwen. Dat er ook echt aandacht is en die niet de hele tijd ja zeggen en ondertussen aan andere dingen denken. Dan word ik boos. Dus ik heb gewoon wat aandacht nodig.	3.5.19
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Toen wij hier gingen wonen, toen zeiden ze bij ons: je weet niet waar je aan begint. Maar we zijn hier komen wonen en we zaten meteen tussen de Spakenburgers. Hier, hiernaast in klederdracht ook echt. Hier binnen in het dorp en dan zijn er natuurlijk bepaalde tradities. Maar we hebben ons gewoon gedragen zoals we zijn en aangepast. En die aanpassing wil dan zeggen, niet dat wij ons anders moeten gaan gedragen of anders moeten gaan denken, maar als je je auto wast op zondag.. ja dat heb je toch al niet bij zulke dingen. En veel contact gezocht. Ik ben hier in het dorp, ja toen werkte ik nog gewoon, ben ik ook in de vis gaan werken. Om die mensen te leren kennen. En dat is toen zeer gewaardeerd. Maar er is een grote tolerantie ontstaan, we hebben het hier goed naar onze zin.	3.5.20
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	De mensen zijn vrolijk, die echt plezier hebben, harde werkers. Ze zijn wel direct, moet je wel aan wennen ook. Ze zijn wel een beetje materialistisch, dat is gewoon zo. Over hun huis en hun bezit. Maar je kan ook met ze lachen. Iedereen weet alles van elkaar. Het is onvoorstelbaar hoe dat dan hier gaat, een nieuwtje. Je moet ze(mensen in Bunschoten-Spakenburg, red.) leren kennen en ze moeten ook jou leren kennen. Ze zeggen hier wel eens; je moet je geven. Maar soms denk ik wel eens van: dan mag jij ook wel eens wat geven. Als je een gesprek hebt met een Spakenburger, kan dat heel leuk zijn.. maar komt er een Spakenburger bij, dan wordt dat heel anders. Want dan zijn er toch twee Spakenburgers tegen één buitenstaander. Ze noemen ons, dat is niet slecht bedoeld, vreemden. Want sommige mensen die noemen ze ook wildvreemd, dat wil zeggen:	3.5.21

	die komen hier nooit tussen. En een vreemde.. als je je ene beetje aanpast, dan ben je wel een vreemde maar je hoort ook bij de club.	
Kerk	Nou dat merk ik, op zondag is dat heel.. echt de familiebanden. Dan gaat iedereen naar opa of naar oma, dus de familieband dat is--Maar er zijn ook familiebanden die uit elkaar zijn gegaan door dat geloof he. Want je hebt hier geloof ik wel 7 of 8 verschillende kerken en dat is dat ze elkaar wel bijna naar het leven staan voor een detail. Ja daar zijn mensen door uit elkaar gegaan, families.	2.5.22
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ze werken hard. Door de weeks he, bij de vishandelaar. Handel, handel heb je hier veel. In het weekend wordt er ook wel graag een borreltje gedronken toch wel. Dat zie je ook wel veel. En de jeugd ook, dat vind ik ook wel eens onbegrijpelijk dat er ook zo veel gezopen wordt. Dan merk je ook dat familiebanden.. ook door kinderen he. Dat ouders ook veel zorgen hebben. Dat dat toch ook moeilijk oplosbaar is.	3.5.23
Taboe	Geloof blijft altijd een moeilijke zaak hier. Daar kom je, daar kan je echt ruzie mee krijgen als je dat niet handig doet. Maar ja, dat is juist.. ja dat ligt heel gevoelig. Ja dat blijft een taboe, anders denken.	2.5.24
Taboe	Nee, ik denk taboe voor mij is toch een beetje in dat geloofs -sfeertje, om daar makkelijk over te praten. Wordt al gauw gezegd: geloof je in Jezus, bijvoorbeeld. En als je nou maar zegt ja, dan is het goed maar als je nuances gaat aanbrengen, dan heb je gauw een conflict. Om daar(geloofsgebied, red.) makkelijk over te praten. Daar liggen zoveel dogma's in, zekerheden en houvasten, wat de dominee zegt.	2.5.25
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ze schamen zich hier niet zo. Ook door de directheid niet zo, niet zo. Maar er zijn natuurlijk wel dingen die verborgen blijven. Maar misschien geldzaken bijvoorbeeld doordat mensen hier in het dorp zelf een beetje pronken. Pronkerig, he hebben een pronkhuis, pronkvazen, pronkbuiten. Status. Ik denk dat de schaamte er toch wel is dat als het dan wat minder zou gaan.	3.5.26
Verwachtingspatronen	En dat is iets waarvan ik dan denk; als ze het (verjaardag aantal keren vieren, red.) niet doen dan zouden ze zich misschien schamen. Het is een beetje traditie dat men dat doet en ze zullen daar niet gauw van af wijken, want dat blijven ze doen. Terwijl ze het niet leuk vinden, ze zien er tegenop en dat gebeurt gewoon. Dan denk ik; wonderlijk is dat. Is hier traditie, heel veel visite naar binnen halen. Ook een soort van; kijk eens. Terwijl ze soms best wel eens denken; ik wil hier vanaf.	2.5.27
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Hij (vriend, red.) heeft het over 'dit volk'. Want hij zegt van; jullie kennen elkaar hier allemaal enzo. Beetje neerkijkend ook. De mentaliteit. Maar beetje kleinerend over dit dorp, zo zullen er wel meer zijn.	3.5.28
Locatie	Ik vind het alleen maar heel handig (locatie, red.). Maar ik vind die openheid, vind ik dus goed hoor. Aan de andere kant denk ik wel eens: jee ja, anders moet je langs allerlei poortjes en balies, dat vind ik ook niet zo goed.	3.5.29
Toegankelijkheid	Dan kom je daar wel makkelijk binnen. Maakt niet de indruk van een streng kantoor. Met een balie waar je je eerst moet melden, nee.. Ja er is wel een balie, maar het is open.	3.5.30
Kerk	Ja ik denk zeker wel (dat de kerk een rol kan spelen, red.). Mensen die dus echt geestelijk in de penarie zitten. Dus die kerk die.. die begeleidt toch ook wel veel mensen hier. Wat ik niet zou kunnen. En zeker voor oude mensen die heel gelovig zijn opgevoed, die moet je ook niet meer	2.5.31

	op een dwaalspoor brengen denk ik. Die oude mensen hier, die hebben daar houvast aan.	
--	---	--

INTERVIEW 6	Vrouw, 64 jaar, van origine uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Wel goed (relatie met familie, red.).	2.6.1
Relatie met familie	In ieder geval dat het (contact met familie, red.) op een vrij goede manier allemaal verloopt en dat het niet, geen ruzie toestanden in de familie of in het gezin.	2.6.2
Zelf oplossen	Meestal zelf (problematiek oplossen, red.).	2.6.3
Weg naar hulpverlening vinden	Ik weet wel de weg zeg maar (naar de hulpverlening, red.), waar ik naartoe moet.	3.6.4
Problematiek delen	Ik heb wel mensen waarmee ik dus als ik denk van hé als ik ergens mee zit of zo, waar ik telefonisch contact mee heb. Dus ik heb wel mensen waar ik het vanaf kan praten.	2.6.5
Hulp vragen	Ja, dat merk ik wel ja (verwachting in de familie om de stap naar de hulpverlening minder snel te zetten, red.). En dat gaat ook automatisch denk ik. Door je eigen achtergrond en wat dingen met je doen.	2.6.6
Hulp vragen	Die (dochter, red.) gaat sowieso al niet naar een dokter toe of wat ook. Maar ik heb dan toch wel weer de oplossing. Er wordt dan wel wat aan gedaan, maar ze zal absoluut anders ook niet naar een dokter gaan. Ik weet niet of ze anders eerder zouden gaan, helemaal niet denk ik.	2.6.7
Beïnvloeding van de omgeving	Nee dat niet echt (invloed op familiebanden als problematiek naar buiten wordt gebracht, red.). Maar automatisch doordat je in die situatie zit, heeft dat wel invloed. Ik bedoel als je anders.. toch wel misschien iets meer familie zo spontaan over de vloer krijgt, hebben ze toch misschien wel zoiets van; oh zij (dochter met schizofrenie, red.) wilt geen mensen zien hè, dus.. dat dat langzaamaan wat minder zou zijn als anders. Omdat ik, je bent zelf ook veel minder vrij. Ik was echt wel een persoon waar iedereen een beetje op aan trok zo en dat wordt toch wel minder. Dat groeit toch een beetje zo. Want: 'oh ik kom even langs' of zo, dat zeggen we niet. Dan zeg ik eerder van: 'nou ik kom zelf wel even of we maken een andere afspraak' maar niet van thuis komen allemaal.	2.6.8
Hulp vragen	Het heeft een bepaalde grens hè. Als een op gegeven moment de dingen echt dat je denkt van: ja, maar dit kan niet zo. Dan denk je: loyaal of niet, dit kan niet en dan grijp je wel in. Ik denk dat als het écht nodig is, dan vraag ik wel hulp. Maar dat doe je niet zomaar. Want bij een huisarts, wat ik zeg, dan durf ik best over een andere gezinsleden te zeggen: dit of dat en he, als hij er niet bij is. Dan zeg ik het wel tegen een ander.	2.6.9
Hulp context	Als ik zeg: 'kom, ik heb iemand nodig want die keukenkastjes kan ik bijna niet meer schoon krijgen, (want dan moet ik op mijn knieën en daar word ik te oud voor) kom jij het bij mij doen?' Nou, ze zijn ten eerste allemaal veel ouder. Dus daar hoeft ik geen hulp te gaan halen. Dus als ik echt hulp moet hebben in de huishouding, zal ik een werkster moeten nemen. Dus nee, daar heb je verder niet echt hulp. Ja die ene broer van mij helpt mij wel met klussen. Mijn buurvrouwen hebben ook allebei, die ene is ook al in de 80 en die ga je ook niet vragen van: 'kom je me helpen?' Is allemaal leuk bedacht van de regering. Maar aan de andere kant: als er weer wat hulp nodig is. Een alleenstaande vrouw, die laatst overleden is, was erg ziek. Als die vraagt van: wil je even de hond uit laten? Dat wordt wel gewoon gedaan. Zulk soort dingen wel. En hulp in huis, nee daar heeft niemand meer zin in tegenwoordig. En verzorging van mensen, ja dat heb ik altijd zelf gedaan.	2.6.10

Problematiek delen	Nou ik zou alles bespreken als het nodig is (met hulpverlener, red.). Ik heb niet iets dat ik denk van: dat doe ik niet ofzo.	2.6.11
Beïnvloeding van omgeving	En ze durfden ook nooit wat tegen ons te zeggen want ja mijn man is natuurlijk altijd leraar: oh daar kunnen we niet tegen aan schelden want dat hoort niet, of dat mag niet. Dus als ze dan weer een opmerking hadden, ging het via mijn zuster.	2.6.12
Hulp vragen	Toen heb ik wel gezegd van (tegen dochter, red.): nou nu moet er een maatschappelijk werkster komen want ik wil niet de verantwoording verder. Maar dat mocht eigenlijk ook niet. Maar ik zei van; ja maar dat doe ik voor mezelf. Ik ga niet voor jou, ik ga voor mezelf. Dus toen is wel die hulpverlening zo beetje op gang gekomen.	2.6.13
Houding hulpverleners	Ik wou niet hebben dat zij (dochter, red.) zichzelf wat aan zou doen. Dus dat was de hoofdreden. En die maatschappelijk werkster die kwam hierna ook en die zei ook van: doe het maar zoals zij het zelf wil. Dus die steun had ik wel van ja.. Ik denk ja je kan wel stappen ondernemen en dan ben je toch al meer die vertrouwensband waarschijnlijk kwijt en dan?	3.6.14
Hulp vragen	Alles kan natuurlijk maar dan krijg je zo'n fase van: maar zolang hij (man, red.) niet echt gekke dingen doet, ga ik niet rennen van hé er moet ingegrepen worden. Want dat ja.. dat kun je haast niet maken.	2.6.15
Problematiek delen	Ik zou dan denk ik wel gewoon tegen de huisarts zeggen van: (hij weet van de situatie af), het gaat echt niet goed met hem (man, red.). Maar dat leer je ook hoe je dat spelen moet een beetje door de jaren heen natuurlijk.	2.6.16
Hulp vragen	Als ik het niet meer aankan (hulpverlening zoeken, red.). Als ik denk van: ja dat red ik zelf niet zo.	2.6.17
Hulp aanraden	Ik denk als er meer aan de hand is als wat een huisarts even op kan lossen (aanraden professionele hulp, red.).	2.6.18
Tips	Nee (tips voor de Boei, red.).	3.6.19
Weg naar hulpverlening vinden	Door de eigen kennis (weg naar de hulpverlening vinden, red.).	3.6.20
Toegankelijkheid	Dat lijkt mij best heel toegankelijk als je wel weet waar je wezen moet en vooral nu de zorg zo veranderd is want kijk, het een is langdurige zorg en de ander natuurlijk moet je daarheen en wanneer ga je naar de Boei?	3.6.21
Houding hulpverleners	Eerst altijd luisteren. Als je goed luistert, dan weet je op een gegeven moment ook wat je moet antwoorden.	3.6.22
Voorwaarden	Wat de mogelijkheden zijn, dat moeten ze denk ik wel heel duidelijk zeggen. Al zeggen ze maar van: we kunnen niks voor je doen maar je zou dat en dat kunnen proberen.	3.6.23
Hulp context	Dat mensen elkaar wel hulp willen geven als het dringend is. In de families onderling sowieso, misschien ook wel in buurten of kerken. Maar ze zijn ook nog wel erg oordelerig altijd. Vooroordeel. Dat hè, als je niet binnen het groepje een beetje hoort dan, ja ben je anders.	3.6.24
Relatie met familie	Ik denk ook erg wisselend (familiebanden in BS, red.) maar over het algemeen dacht ik dat het wel goed was.	3.6.25
Taboe	Heel veel (taboe onderwerpen, red.) Sowieso de homoseksualiteit, heel erg. Dat wordt door heel veel mensen als niet goed gezien.	2.6.26
Kerk	Het is ook verschillend in de kerken want de ene kerk is wel wat zwaarder dan de andere. Maar ik zie daar zelf ook erg veel verschil in hoor, je hebt regeringen die echt nog heel anders gaan denken. Maar goed, het oppassen dat doen ze weer alle oudere mensen van: ja maar dat moet.	2.6.27
Schaamte	Nou die zal best wel hoog zijn (schaamte, red.). Dat denk ik wel.	2.6.28

Schaamte	Als je precies weet wat wel en wat niet mag, en je hebt dan net een kind die niet doet wat hoort dan schamen alle ouders zich daar weer voor. Vooral de grootouders. Want ik weet nog, een tijd ben ik ouderling geweest en toen waren daar heel veel jongeren die eigenlijk nooit meer kwamen en eigenlijk wel weg zouden willen gaan maar dat kon niet want dan zou opa of oma heel kwaad zijn want dat kan niet he, je kan niet zomaar van de kerk af gaan dus blijf dan maar bij de kerk. Die sociale controle is best hoog en ze durven het te zeggen ook tegen je.	2.6.29
Locatie	Maar dat (locatie, red.) is misschien wel mooi want je ziet niet of je op bezoek gaat of dat je naar de Boei gaat. Dus dat is net.. hè dat is geen nadeel lijkt mij. Ja is juist wel goed.	3.6.30
Kerk	Die(kerk, red.) speelt wel een rol met bepaalde dingen denk ik. In elk geval wat geld geven betreft. Ik weet niet hoe het tegenwoordig geregeld is, maar in die tijd dat ik ouderling was, zo met z'n allen bij elkaar geven ze weer een keer geld. En ik denk dat er misschien ook wel door bezoekwerk. Qua problematiek hè, want ik heb ook wel eens zo gemerkt dat er iets speelde in gezinnen maar dan kon je ook niet.. als ze geen hulp vragen, kun je geen hulp geven eigenlijk. Als ouderling kom je één keer per jaar langs. Predikanten zullen nog wel eens ja.. die zullen nog wel eens veel praten als er wat is of zo. En die moeten ook door verwijzen. Zullen ze ook wel doen.	3.6.31

INTERVIEW 7	Vrouw, 49 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Goed (relatie met familie, red.).	2.7.1
Relatie met familie	Dat ik als ik dat van tevoren aangeef, vaak toch wel een beroep op mijn familie kan doen. En ik heb dus goed contact met mijn broers en zussen. Zelfs met familieleden die hier in de buurt wonen, zodat ik dus heel fijn een netwerk kon stichten om de 24-uurs die mijn man op dat moment nodig had te kunnen geven.	2.7.2
Zelf oplossen	Nee, dat (problematiek, red.) lossen wij zelf op. Vaak zijn dat ook acute zaken en daar zitten vaak gevolgen aan vast en dat regel ik allemaal zelf.	2.7.3
Problematiek delen	Ik voel mij wel veilig, op mijn gemak zeg maar om dat (problematiek, red.) te delen maar je merkt in je omgeving dat de impact van sommige aandoeningen niet door dringt tot je omgeving. Gezin wel, maar alle mensen die dus buiten je gezin staan.. die hebben de impact van bepaalde aandoeningen die er bij komt, hebben ze niet door wat dat met zich mee brengt.	2.7.4
Verwachtingspatronen	Er is een bepaalde verwachting. Vooral de generatie boven mij, dus zeg maar mijn ouders. 60-70 jarigen. Van oudsher is het denkbeeld dat je dus ten allen tijden zal zorgen voor je partner. En dat is een moeilijk bespreekbaar onderwerp, want ik ben van mening dat ik er zelf ook nog mag zijn.	2.7.5
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Toen ik hier kwam wonen toen merkte je dus de sociale controle, alleen al in de straat. Bepaalde verwachtingen hebben ze van je en voldoe je daar dus niet uit, dan lig je er uit. Dan ben je en blijf je een vreemde.	3.7.6
Beïnvloeding van omgeving	Toen was ik jarig en dan komt de visite.. eigenlijk wilde we rust maar nee de familie kwam. Uitgegaan van: liever geen visite, liever rustig houden.	2.7.7
Beïnvloeding van omgeving	Dus heel snel, als je hulp gaat vragen wordt er gezegd (door familie, red.): 'zou je dat nou wel doen?'.	2.7.8
Loyaliteit	Nou ik denk wel dat dat (loyaliteit, red.) van grote invloed is. Als jij een hulpverlener voor je hebt staan die op een loyale manier op jouw vraag reageert, ik denk dat dat van een onwijs groot belang is. Loyaliteit ligt voor mij dicht bij begrip of erkenning. Ik denk dat dat altijd in goede aarde zou vallen, voor degene die hulp vraagt.	2.7.9
Loyaliteit	Nee, ik denk het (loyaliteit die een rol speelt naar familie met hulp vragen, red.) niet.	2.7.10
Problematiek delen	Ik denk dat je zowel somatische en psychisch hulp kan vragen. En ik zou dat ook in beide gevallen doen. Maar de vraag is: waar en wanneer. En dat is natuurlijk voor ieder mens verschillend.	2.7.11
Problematiek delen	Wat ik niet zo snel met een hulpverlener zou bespreken, de invloed die het (situatie, red.) heeft op onze relatie. Dat blijft voor mij een pijnpunt want mijn echtgenoot is allang weg. Ieder mens verandert maar door pijn en alle moeite ontstaat er een totaal ander wezen.	2.7.12
Zelf oplossen	Dat (relatie met man, red.) veel emotie oproept en vaak.. ik hou mij altijd groot. Ik ben nu wel in behandeling bij een psychiater, maar ik moest daar weer leren huilen. Nog kan ik niet huilen bij mijn man, dat gaat niet want daar raakt hij van in paniek.	2.7.13
Zelf oplossen	Ik denk toch dat je altijd de zorgwaarte zal bagatelliseren. Je hoopt op de volgende dag. Dus de intensie van de zorg die je geeft zal je.. doe ik dan, altijd afvlakken ook omdat je hoopt dat het straks beter gaat.	2.7.14

	Omdat je altijd zo lang mogelijk iemand in de thuissituatie wil blijven verzorgen.	
Beïnvloeding van omgeving	Iemand anders die moet jou er eigenlijk op attenderen, soms, van: het is genoeg nu.	2.7.15
Hulp vragen	Je denkt: hoe zal degene aan wie je zorg geeft, hoe zal die reageren? Wat levert het hem op? De omgeving hoe zullen ze dat? Dat was voor mij een belemmering en toch heb ik het wel gedaan, want je kan niet alles alleen doen.	2.7.16
Hulp vragen	Vreemde ogen dwingen, een andere hulpverlener heeft soms ook weer andere inzichten waar ze soms ook beter naar luisteren. Het ontlast je, je krijgt zelf minder druk. Een persoonlijkheid die zeg maar beter in zijn vel zit.	2.7.17
Hulp context	Ik doe 's morgens de zorg, dan ga ik vaak naar mijn werk en dan zet ik hem klaar in de stoel. Om twaalf uur komt mijn dochter thuis, die verzorgt hem dan en dan oh en dan vergeet ik: om half tien komt er een tante, die komt checken. Half tien, twaalf uur is mijn dochter er. Die helpt hem ook naar bed. Tegen drieën is mijn moeder er meestal. En om vier uur ben ik er weer. En zo zijn we het hele cirkeltje rond.	2.7.18
Hulp aanraden	Als je merkt dat je zelf er onder doorgaat, maar goed dat moet dus vaak een ander tegen je zeggen.. Als je geen tijd meer hebt om je acht uur slaap te pakken en dan heb ik het over acht uur slaap binnen die 24 uur hè. Als je niet meer aan je rustmomenten toekomt, dan ben je de lul.	2.7.19
Schaamte	Nee (schaamte bij de aanmelding, red.), maar het is wel de kunst om goede passende hulp te vinden.	2.7.20
Houding hulpverleners	En als je dan ziet wat daar (bij de Lingt, red.) aan expertise bij zit, dan denk ik: nou het is maar net te hopen dat je de goede treft. Want ik ben veel van dingen op de hoogte bij wijze van spreken dus bij een complexe zorgvraag.. nou ik geef het je te doen.	3.7.21
Bekendheid	Door in de krant, in de gemeentegids te kijken en gewoon te bellen en in dit geval ben ik er gewoon naar toegegaan. Maar ik had geen idee wat of de Boei allemaal aan hulpverlening gaf. Dat heb ik pas later moeten ontdekken.	3.7.22
Houding hulpverleners	Meteen wel heel loyaal en in dit geval bereidwillig. Ik zou dan toch wat meer professionaliteit willen zien in de hulpverlening. Toen ik daar (bij de Boei, red.) kwam, toen ik had ik het idee dat ik daar kwam bij een aantal dames die wel heel bereidwillig zijn om hulp te verlenen, maar die eigenlijk niet zo goed wisten over welke aandoeningen ze spraken met alle gevolgen van dien.	3.7.23
Houding hulpverleners	Tijd. Een open houding. Wat ik wel heel veel fijn vond is dat ik heb ervaren dat ze heel begaan met je waren. Dus dat ze inzien dat het iemand is die op z'n laatste tandvlees daar naar binnen komt en dan een pakket op tafel ligt.	3.7.24
Bekendheid	Eigenlijk had ik daar (bij de Boei, red.) al veel eerder moeten zijn.	3.7.25
Tips	Eigenlijk zou de Boei nog veel meer moeten profileren en ik weet dat ze daar hun best in doen. Op de markt staan en adverteren. Maar het zou nog eerder aangeboden moeten worden, zoals hier in al die kerken dat je sneller wordt doorverwezen. Iemand die in de problemen zit gaat niet kijken in de gemeentegids om te zoeken naar het telefoonnummer van de Boei. En dan bel ja; ja goedemiddag, de Boei. En dan? Dan ga je je hele verhaal doen want je bent eindelijk zover dat je die toetsten hebt ingedrukt. Oh ja, ogenblikje. Dan wordt je dus doorverbonden en	3.7.26

	dan komt er al van: zal ik hem neerleggen? Dus ik denk: een goede receptioniste is sowieso belangrijk, een snelle doorverwijzing, snel contact opnemen. Dat zou misschien wel doden kunnen voorkomen.	
Tips	De bakker die verkoopt zijn brood. Zo zou er ook geadverteerd moeten worden met zorgkantoren, dat het makkelijker is om hulp te vragen. Het is niet iets om je voor te schamen, het hoort bij het leven.	3.7.27
Voorwaarden	Je kunt er (hulpverlening, red.) beter van worden, mits je de goede hulpverlener hebt. Want die klik moet er echt zijn. He de eerlijkheid om te zeggen van: 'ik vind het gewoon niet prettig om met je te praten'.	3.7.28
Hulp vragen	Als een hechte gemeenschap waar heel veel tradities zijn die daar ook heel veel waarde aan hechten. Die als pas als het water hen tot de lippen is gestegen hulp zoeken. Ik weet dat er een categorie is die sneller om hulp vraagt. Maar dat zijn dan vaak toch mensen die minder familie misschien in hun omgeving hebben. Hangt er ook van af hoe ze zijn opgevoed. Maar de meeste, wat mijn ervaring is hoe de gemiddelde Bunschoter-Spakenburger: je gaat door tot je erbij neervalt en misschien overleef je het zelf ook nog.	2.7.29
Tips	Ja de bureaucratie zou wel wat anders mogen. Wij hebben onze telefoons waar we van alles mee kunnen doen. Mijn ouders zitten helemaal in de stress: de belastingaangifte. Er moet een opening blijven zodat ouderen ook op papier hun verhaal kunnen doen. En ik vind dat die opening er altijd moet zijn, bij welke instelling dan ook	3.7.30
Verwachtingspatronen	Heel hecht (familiebanden in het dorp, red.). Bepaalde tradities als zondagochtend koffie drinken, ja die zijn er. En doe je dat niet.. ik was vorige week zondag hier mijn straat met een hoge drukspuit aan het schoonmaken. En toen zei hier een jongetje: "t is zondag!!" Dat jongetje is zes jaar.	2.7.31
Taboe	Het drankgebruik, drugsgebruik. Omgaan met geld. Financiën–Wat ik, waar mijn man dan heel veel moeite mee had is.. als hij de straat op gaat wordt je afgerekend op wat ze zien. In zijn geval zie je iemand in een rolstoel zitten die er niet zo heel fris uit ziet, hij ziet heel wit. En zijn vrouw is bij hem.. niet echt een daadkrachtig beeld van vroeger. Opgewekte man die liet zien: dit ben ik. Kon wel met zijn vrouw lopen, maar zeker niet een hand geven.. tuurlijk niet, je was er. Zie je dat beeld niet, dan is het gebeurt met hem. Word je eigenlijk niet meer voor vol aangezien. Loop je met een gehandicapt kind, zul je altijd zielig zijn. Je wordt afgerekend op wat de interpretatie is van hun. Die interpretatie kan dus in hier keihard zijn.	2.7.32
Schaamte	Het is een schaamte om hulp te moeten vragen. Dan kun je het zelf niet meer redden.	2.7.33
Verwachtingspatronen	Je gaat door tot je niet meer kan. En of je dan je heup moet breken, of je moet een TIA of een hersenbloeding gehad hebben.. dan pas ja heb je wat gehad. Ik denk ook dat zeker de psychische ziekten altijd terzijde worden geschoven. Als doende van: ja die is gewoon niet goed bij z'n hoofd. Word je nooit meer goed.	2.7.34
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Het geloofsleven is hier dus ook erg belangrijk. En omgaan toch met inderdaad mensen van andere culturen vinden ze heel moeilijk. Men doet alsof het dat integreren gebeurt dan wel maar er is nog steeds grote moeite.	3.7.35
Locatie	Ja dat (naar de Boei gaan, red.) is een drempel die je over moet hè. Want ga jij naar een wat voor vestiging dan ook en er wordt hulp	2.7.36

	aangeboden, dan is dat een drempel die je overgaat. Als ik mijn fiets parkeer bij de psychiater, dan ga ik naar de psychiater. Daar moet je tegen kunnen. Daar wordt je soms op afgerekend. Ik kan me voorstellen dat dat moeilijk is voor mensen, maar dat zal het altijd zijn. Waar dat gebouw ook staat.	
Tips	Ik denk dat die (de kerk) een hele grote rol kan spelen. Zijn heel veel gelovige mensen hier in het dorp en veel kerken. Er zou veel sneller een doorverwijzing moeten zijn. En dan misschien zelfs wel zonder toestemming.	2.7.37
Bekendheid	Het zijn vaak mensen van de kerk die toch wel weten wat er speelt in zo'n gemeenschap en je zou dat, je kan het erover hebben dat er hulpverlening is. Je kan het er over hebben, je kan adressen neerleggen maar dat doet mensen soms niks. Ze zijn bezig in hun eigen wereldje. En natuurlijk weten ze wel dat er een Boei is. Maar wat die Boei doet en wat het in werkelijkheid voor je kan betekenen.. die intensie is er niet.	3.7.38
Tips	Stel nou dat die mensen (mensen uit de kerk, red.) zeggen van: 'nou, zou je het fijn vinden als we..' Nee, dat is niet nodig. Dat is nooit nodig. Alsjeblieft niet nog meer mensen zeg. Maar stel nou dat die mensen, maar die komen daar ook voor om aan te horen, toch dat gezien of die persoon onder de aandacht brengen bij de Boei. Dus gewoon breder trekken hè, en dan gewoon zeggen: 'dit is een familie daar zijn we geweest'. Misschien gewoon summier kleine intake geven, weet ik veel wat. En zo'n mevrouw zal gewoon proberen toch contact te maken, dan zit je dus al met één voet erin. Want vaak is het dus wel zo dat als je dus een vriendelijke vrouw, man hebt die zegt van: 'ik heb gehoord dat u het zo moeilijk heeft'. Dan kan er zo'n hele grote opluchting zijn.	3.7.39

INTERVIEW 8	Vrouw, 71 jaar, van origine niet uit Bunschoten-Spakenburg.	
<i>Sublabel</i>	<i>Fragment</i>	<i>Code</i>
Relatie met familie	Close. Heel close. We vertellen elkaar alles. Als er wat is dan spreken we het uit als er iets dwars zit of zo dan spreken we het uit en we passen goed op elkaar gewoon. En ik heb dan ook een stiefzoon, dat is de zoon van mijn man en die beschouw ik ook als mijn eigen zoon en die hoort erbij en dat is gewoon mijn zoon ook.	2.8.1
Problematiek delen	Soms probeer ik het zelf maar als ik denk dat vind ik te moeilijk dan ga ik ermee naar mijn dochter. En daar leg ik ook de meeste wat mij dwars zit of zo daar kan ik het beste mee praten.	2.8.2
Problematiek delen	Ja. Ook met M. kan ik het heel goed delen. Die weet ook alles, heel veel van mij.	2.8.3
Problematiek delen	Ja soms wel en soms niet. Er zijn dingen die vertel ik niet aan mijn dochter en dat kan ik wel bij M. kwijt. Dat wil je met je eigen dochter niet doen, niet alles bespreken. Dan denk ik 'ik vind het voor haar ook tamelijk zwaar' en dat kan ik met M. wel. Er zijn ook dingen die ik wel met mijn dochter bespreek.	2.8.4
Hulp vragen	Nee. Ze hebben gewoon.. ze vinden het fijn dat ik bij haar (hulpverlener, red.) terecht kan dan dat ik bij vreemde ga. Ze kennen, mijn dochter kent M. ook. Daar hebben ze ook gesprekken mee gehad.	2.8.5
Schaamte	Ook wel, dat speelt ook wel ja (schaamte, red.)	2.8.6
Problematiek delen	Dat ik denk 'ik wil mijn familie of kinderen daar niet mee confronteren'. Dat is wel zo.	2.8.7
Relatie met familie	En dat kan ik met M. ook over praten en die geeft me dan ook wat advies hoe ik daar mee om kan gaan, want dat is heel moeilijk, Maar ik ben altijd bang dat als ik wat zeg dat ik haar (dochter, red.) kwets. Maar ik kwets haar niet, want ik zeg het gewoon om haar bestwil.	2.8.8
Hulp context	En die kende ze nog maar net en dat is uitgeraakt en toen stuurde ze mij allemaal sms'jes van: 'mam ik sta op straat en bla bla bla en kan ik niet bij jou in'. Mijn man was nog thuis en daar had ik zo'n zorg van en mijn oudste dochter zei: 'mam zeg dat moet jij niet doen hoor'.	2.8.9
Hulp context	En toen zei ik: wil jij dan voor G. zorgen? Ik moet gewoon naar mijn zus die heeft zoveel verdriet en ik ben de enige familie. Ik heb een broer die woont in Frankrijk, dus daar heb je weinig aan.	2.8.10
Problematiek delen	Ik denk over mijn kleinzoon een beetje (onderwerp wat burger niet snel met een hulpverlener zou bespreken, red.). Met dat drugsgebruik. Dat vertel ik niet zo, terwijl ze het wel weet. Ik heb het wel verteld, maar ik ga er niet te diep op in eigenlijk. Dat vind ik een beetje te emotioneel.	2.8.11
Hulp vragen	Nee ik ben wel toch naar de hulpverlening gegaan. Uitstellen dat doe je toch tot het laatste. Dat wil je gewoon niet. Je wilt je eigen proberen te redden. Op een gegeven moment krijg je allerlei klachten en dan denk je.. en je wilt je verhaal kwijt.	2.8.12
Zelf oplossen	Want ik kon met mijn man nooit wat bespreken. En weetje ik kon het met mijn oudste dochter in Beverwijk wel maar dat wou ik ook niet. Ik denk ja die heeft ook een eigen zorg,	2.8.13
Houding hulpverleners	Dat ik echt voelde dat ik het eigenlijk wel nodig had. Ik was eerst bij, voordat M., zat ik bij J. daar ben ik ook een hele tijd geweest en dat was ook gesprekken ook over mijn jongste dochter, de relatie met haar. En wij hadden dan contact met het Riagg, die kwam toen bij mijn man. Dus die kwam iedere keer en ik was daar ook en toen had hij M. was er en die had dan mij voorgesteld. Toen is M. bij mij gekomen. Ik heb een	3.8.14

	goede band. Dat is heel fijn.	
Hulp aanraden	Als ik zie dat het niet goed gaat, dat kun je wel merken als het niet goed gaat met iemand. Ik heb het bij mijn zus ook gezegd 'jij moet hulp zoeken'. Ze zit er helemaal doorheen, maar dat wilt ze niet, daar is ze te eigenwijs voor.	2.8.15
Schaamte	Nee dat heb ik totaal niet (schaamte, red.). Wel in het begin vind je het wel een beetje van.. ja je moet even over een drempel heen, want dan denk je: wat kan je wel en niet vertellen. Maar je kunt eigenlijk alles vertellen, dat is gewoon zo.	2.8.16
Beïnvloeding van omgeving	Toen mijn man depressief was gingen wij naar de Riagg elke maand, maar dat was voor mijn man. Ook voor mij hoe ik er mee om moest gaan, dat moet je ook leren. Dat is best moeilijk hoor. Iedereen zegt altijd 'je bent een sterke vrouw'. Dat is mooi als ze dat zeggen, maar ik ben niet altijd sterk. Ze zien niet hoe je van binnen bent en dat word gauw gezegd.	2.8.17
Weg naar hulpverlening vinden	Via via (de weg naar de Boei gevonden, red.).	3.8.18
Houding hulpverleners	Vaak wel een luisterend oor en ook dat ze met je meedenken dat hun iets kunnen aanreiken waar je iets aan hebt. Het grootste is dat ik mijn verhaal kwijt kan	3.8.19
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Iedereen bemoeit met elkaar. Beetje nieuwsgierig ook wel. Maar ik denk ook wel je kent elkaar allemaal wel een beetje. Dat vind ik ook wel weer zijn voordelen hebben.	3.8.20
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Maar ik heb niet de behoefte om met iedereen te delen. Het is wel zo, toen mijn man wegging toen sprak je met iedereen in de buurt	3.8.21
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ik ben niet zo iemand die van de één naar de ander gaat. Soms merk je aan de mensen dat ze het alleen maar beetje over, beetje over dingen gaat, wat helemaal geen belang heeft eigenlijk. Het gaat allemaal wel vaak over mensen. Dat heb je in de buurt wel hè, vind ik. Daarom ben ik niet zo.. Maar ik hoef niet de deur plat te lopen bij iemand, daar houd ik helemaal niet van.	3.8.22
Cultuur Bunschoten-Spakenburg	Ik denk close, dat weet ik niet. Nee, want je hoort ook dingen denk je: oh moet dat nou. Zit een man op de afdeling en zijn vrouw komt ook iedere keer en die heeft geen contact met haar dochters en een zoon geloof ik. En dan moet die dochter komen als zij er niet is. Als je dat allemaal hoort en dat hoor je heel vaak ook hier, vind ik. Maar goed dat hoor je overal. Maar weet je dat is gewoon omdat het hier kleine gemeenschap is. Maar ik heb nooit geen last hoor. Het ligt ook aan je zelf, echt waar. Geef jij jezelf of niet	3.8.23
Taboe	Ik denk het geloof (taboe, red.). Dat ze de kerk aanvallen en zo. Jouw kerk is niet zwaar genoeg en ook op dingen. Want dat heb ik in het begin meegemaakt bij mijn schoonmoeder.	2.8.24
Locatie	Ik vind het goed (dat de Boei gevestigd is in de Haven, red.).	3.8.25
Kerk	Nee dat denk ik niet (kerk een rol spelen bij problematiek, red.). Dat komt misschien ook omdat ik zelf niet ga. Ik heb er heel moeite mee. Mijn ex-schoonzoon moet ook elke zondag naar de kerk. Ik denk dan zit je wel te discrimineren over andere mensen, over Turken, waar hij dan over praat. Hoe hij discrimineert, dat kan ik niet rijmen dat zulke mensen in de kerk zitten.	2.8.26